VIGGO SAABY.

DANSK RETSKRIVNINGS-ORDBOG

4. UDGAVE

PD
3146
S23
1904

GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG

SAABYS

RETSKRIVNINGSORDBOG

UDGIVET

AF

P. K. THORSEN
MAG. ART.

FJERDE UDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
1904

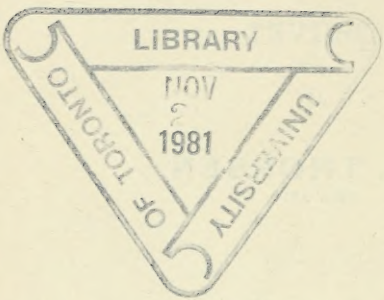

PD
3146
S23
1907

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

Fortale.

Saabys Retskrivningsordbog, overensstemmende med de ministerielle Retskrivningsregler af 7. Juni 1889 og 27. Febr. 1892, udkom 1891 og 1892. Manuskriptet til en tredie Udgave var færdigt fra Saabys Haand, da han blev hjemsøgt af en haard og, som det viste sig, uhelbredelig Sygdom. Udgivelsen blev da besørget af mig efter Opfordring fra det Reitzelske Forlag. Denne Udgave udkom 1896 og følger nøjagtig Saabys Manuskript.

Den 29. Jan. 1898 afgik Saaby ved Døden. En Tid derefter modtog jeg paa ny fra den Gyldendalske Boghandel Opfordring om at besørge en fjerde Udgave. Jeg erklærede mig villig dertil og henstillede, at der gaves mig Ret til at foretage saadanne Forandringer, som jeg ansaa for gavnlige og fornødne. Paa denne min Henstilling modtog jeg Svarskrivelse af 20. Febr. 1901 fra Forlagets Konsulent, Hr. Prof. Gertz. Bogen skulde fremdeles vedblive at gaa under Saabys Navn og derfor i det hele og store bevare den Skikkelse, den havde; men dette udelukkede ikke, at jeg maatte fjerne, hvad der syntes mig at være fejlagtigt, og sætte det rigtige i Stedet, samt ellers i det hele taget foretage saadanne mindre Ændringer, som syntes mig hensigtsmæssige. Angaaende de paatænkte Forandringer anmodedes jeg om at raadføre mig med Hr. Prof. Wimmer, for hvem jeg til Bedømmelse og Godkendelse har fremlagt Rettelser og Tilføjelser til et mindre Afsnit af Bogen. Jeg bringer her min skyldigste Tak ikke blot til Prof. Wimmer, men ogsaa til Prof. Gertz, der hele Tiden har staaet mig trofast bi med Korrekturlæsningen.

Det har været mig et Hovedformaal at tilvejebringe større Ensartethed i Bogens Indhold, end der var tidligere. Allerede paa første Side i de tidligere Udgaver ser man, at Aalborg findes, medens Aarhus mangler. Her havde jeg Valget imellem at op-

tage eller at udelade begge Navne. Men dette er langt fra at være noget enestaaende Tilfælde. Man finder Nihilist, Seminarist, Socialist, men ikke Mejerist. En Del Afledninger paa -agtig, -dom, -dømme, -en, -hed, -inde, -ske, -skab ere forsætlig udeladte i de tidligere Udgaver. Der synes mig at være lige saa god Grund til at udelade Afledninger paa -bar, -lig, -som, -er, -ri, -else, -ing, -ning. Venskab, venskabelig, Veninde synes mig at have samme Ret til at komme paa Listen som venlig. I nogle Tilfælde kan man antage, at der har været en rimelig Grund til, at et Ord er optaget, medens et andet Ord af samme Støbning er udeladt. Fattigdom, Helligdom, Lægedom findes ikke. Men Barndom, Kristendom, Spaadom findes, vel fordi der til disse Ord knytter sig Sammensætninger: Barndomsven osv. Lærdom, Manddom, Trolddom, Visdom er optaget. Grunden er vel den, at disse Ords Bogstavering skal indskærpes. Troskab findes, vel fordi der hertil knytter sig Troskabsed osv. Men hvorfor findes da ikke ogsaa Ondskab, ondskabsfuld? Sammensætninger paaa -fuld høre ikke til de bandlyste, da ansvarsfuld findes. Hvorfor er skabagtig, svinagtig optaget, og ikke løgnagtig, løsagtig? Hvorfor er Bispinde der, naar Bispedømme er udeladt?

Af Sammensætninger — hvoriblandt særlig maa mærkes de Ord, hvis første Sammensætningsled er af-, an-, bag-, be-, for-, fore-, fra-, gen-, gennem-, ind-, med-, ned-, om-, op-, over-, paa-, sam-, sammen-, selv-, til-, u-, ud- — findes der i de tidligere Udgaver kun et forholdsvis ringe Antal. Det synes valgt i Flæng, og ofte ere Ordene hentede fra ganske specielle Litteraturer.

Efter megen Overvejelse frem og tilbage er jeg kommen til det Resultat, at den heldigste Maade at ordne Forholdet paa var at optage hele det almindelige danske Ordforraad. Derved vilde Saabys Ordbog tillige komme i Overensstemmelse med sin Forgænger, Svend Grundtvigs Haandordbog. Kun paa et Punkt har jeg ingen videre Forandring gjort. Verbalsubstantiver paa -en findes ogsaa i nærværende Udgave kun i ringe Antal.

Men Forøgelse af det danske Ordforraad vilde jo være ensbetydende med en Forøgelse af Bogens Arketal, hvis der ikke Haand i Haand dermed foregik en Bortskaffelse af andre Bestanddele af Bogens Indhold. Jeg har hist og her forkortet Teksten og

udeladt, hvad der forekom mig uvæsentligt og overflødigt, f. Eks. r (ɔ: regelret), der i de tidligere Udgaver føjes til ethvert Tillægsord, der danner Intetkøn, bestemt Form og Flertal ved Tilføjelse af t, e, og ligeledes -ede, der føjes til ethvert Tillægsord paa -et. Enhver ved dog, at det hedder stor, stort, store; broget, brogede. Men at Bogen i sin nuværende Skikkelse ikke er bleven større, end den er, skyldes først og fremmest Bortskaffelsen af en Mængde Fremmedord, mytologiske Navne medindbefattede.

Det er blevet en absolut Nødvendighed, at Retskrivningsordbogen indeholder en Mængde Fremmedord, da Skikken at stave dem efter danske Retskrivningsregler bestandig bliver mere almindelig og paa mange Punkter har opnaaet officiel Anerkendelse. Vi befinde os i en Overgangstilstand, ikke meget forskellig fra den, der raader inden for det tyske Sprogomraade; dog er man ikke der saa bunden til bestemte Regler som hos os. Konrad Dudens for Tyskland, Østerrig og Svejts autoriserede Retskrivningsordbog indeholder en sand Vrimmel af Fremmedord, i Hovedsagen selvfølgelig de samme, som findes hos Saaby. Det maa naturligvis til en vis Grad afgøres efter et individuelt Skøn, hvorvidt dette eller hint Fremmedord skal optages. Dog tror jeg at turde sige, at Saabys Ordbog i sin forrige Skikkelse — og for Resten ogsaa i sin nuværende — indeholder Fremmedord, om hvilke de fleste ville samstemme i, at deres rette Plads er i Fremmedordbogen. Angaaende Fremmedordene har jeg ganske særlig raadført mig med Prof. Wimmer, der beredvillig har gennemset hele den lange Liste, og billiget de af mig gjorte Udeladelser. Et og andet Fremmedord, som tidligere manglede, har jeg for en Ordens Skyld optaget. I selve Retskrivningen har jeg kun tilladt mig ganske faa og spredte Forandringer, hvor jeg har ment, at der var tvingende Grund dertil. Det er mig f. Eks. aldeles ufatteligt, af hvilken Grund, der skal skrives Svejts og Preussen. Enten maa der skrives Schweiz og Preussen eller ogsaa Svejts og Prøjsen. Jeg har indført begge Former som ligeberettigede.

Saabys Ordbog indeholder en Del Stof, der strengt taget ikke har stort med Retskrivning at gøre. Jeg tænker her paa de Ordforklaringer og historisk-etymologiske Oplysninger, der ere indstrøede rundt omkring. At fjerne dette Stof har jeg hverken følt Lyst eller Berettigelse til. Er det just ikke paa sin Plads i en

Retskrivningsordbog, saa gør det god Fyldest i en Haandordbog. I Dudens tyske Retskrivningsordbog findes lignende Oplysninger og Forklaringer, ganske særlig ved Fremmedord. De historisk-etymologiske Oplysninger i Saabys Ordbog findes som Regel kun i to Tilfælde: 1) ved Ord, der ere ganske forskellige saa vel af Oprindelse som af Betydning, skønt de udtales ens og skrives ens, f. Eks. Aal ([1]en Fisk, [2]en Bogtrykkersyl), Aare ([1]Skibsaare, [2]Blodaare), Anker ([1]Skibsanker, [2]Ølanker). 2) ved Ord, der nu ere forskellige saa vel i Form som i Betydning, men oprindelig have været et og samme Ord, f. Eks. atter og agter, Apotek og Butik. Jeg har føjet korte Oplysninger til Fremmedord i Almindelighed, særlig til gamle Fremmedord, de saakaldte Laaneord, f. Eks. agte, Alter. Til de danske Arveord — som Aa, aaben, Aag, aande, Aar, Aas — knytter der sig som Regel ingen Oplysninger, uden for saa vidt de falde ind under de to ovenanførte Tilfælde som Aal, Aare, atter. Ganske enkelte Ord ere dog i de tidligere Udgaver forklarede ofte med en Udførlighed, der staar i Misforhold til Bogens hele Plan og Indretning. Her har jeg tilladt mig nogle Forkortelser og Udeladelser.

Jeg indser fuldtvel, at min Bearbejdelse ikke er bleven uden Mangler og Inkonsekvenser. Men jeg udsender den i Haab om velvillig og skaansom Modtagelse.

P. K. Thorsen.

Forkortelser.

Afledn., Afledning.
alm., almind., almindelig.
arab., arabisk.
astron., astronomisk.
b. F., bestemt Form.
besl., beslægtet.
Betydn., Betydning.
Bindeo., Bindeord (Konjunktion).
Bio., Biord (Adverbium).
bot., botan., botanisk.
Bydem., Bydemaade (Imperativ).
d. s., det samme.
d. s. s., det samme som.
da., dansk.
Demin., Deminutiv.
dial., dialektisk.
digt., digterisk.
Egenn., Egennavn (nomen proprium).
Ejef., Ejeform (Genetiv).
eng., engelsk.
Ent., Ental (Singularis).
Forho., Forholdsord (Præposition).
forstl., forstlig.
Fort., Fortid (Præteritum).
fr., fransk.
gl., gammel.
glda., gammeldansk.
gldgs., gammeldags.
glfr., gammelfransk.
glnorsk., gammelnorsk.
glsv., gammelsvensk.
glty., gammeltysk.
got., gotisk.
gr., græsk.
Hank., Hankön (Maskulinum).
hebr., hebraisk.
holl., hollandsk.
Hunk., Hunkön (Femininum).
Intetk., Intetkön (Neutrum).
ital., italiensk.
jf., jævnfør.
jur., juridsk.
jød., jødisk.
kelt., keltisk.
kem., kemisk.
Kendeo., Kendeord (Artikel).
lat., latinsk.
Lidef., Lideform (Passiv).
med., medicinsk.
metat., metatetisk.
mlat., middelalderlig latinsk.
milit., militært.
mnt., middelnedertysk.
mods., modsat
musik., musikalsk.
Navneo., Navneord (Substantiv).
ndf., nedenfor.
nylat., nylatinsk.
o. fl., og flere.
oldeng., oldengelsk.
oldfr., oldfransk.
oldhöjty., oldhöjtysk.
oldn., oldnordisk.
oldsaks., oldsaksisk.
oldty., oldtysk.
onomat., onomatopoietisk.
oprind., oprindelig.
Oprind., Oprindelse.
ostind., ostindisk.
pers., persisk.
plt., plattysk.
port., portugisisk.
russ., russisk.
s. d., se dette.
sjældn., sjældnere.
sjæll., sjællandsk.
Smsætn., Sammensætning.
sprogl., sproglig.
Stedo., Stedord (Pronomen).
sv., svensk.
Søspr., Sømandssprog.
Talem., Talemaade.
Talo., Talord (Numerale).
tekn., teknisk
tidl., tidligere.
Tillo., Tillægsord (Adjektiv).
ty., tysk.
tyrk., tyrkisk.
u., under.
ubest., ubestemt.
uböjel., uböjelig.
Udro., Udraabsord (Interjektion).
Udso., Udsagnsord (Verbum).
vulg., vulgært.

Aa, A.

A, a (et. Ft. A'er. a'er). A-Lyd, -Dur osv. Aa, aa (et. Ft. Aa'er. aa'er). Aa-Lyd.

A- (gr.), se an-[2].

à (fr.). 9 à 10 Stykker.

A-, Aa-: Amindelse; Aasted (jur.), -syn. Se paa.

Aa (en, Ft. -er). Aabred, -kande (Plante), -løb, -munding osv.

aaben (-ent, -ne). a-bar, at a-bare (A-else, Ft. -r; A-ing, Ft. -er). a-barlig (Bio.). Aabenhed, a-hjertet (A-hed), -hjertig (A-hed), -lydt (Bio.), -lys, -mundet (A-hed), -staaende osv. at aabne. Aabning (Ft. -er). Aabenraa.

aadre (at; fra Plattysk; ty. adern, af Ader, en Aare), efterligne et Træs Aarer i Maling af Snedkerarbejde. Sjældn. bruges den fordanskede Form aare.

Aadsel (et, Ft. -sler; besl. med æde). A-bille, -graver, -grib, a-ædende osv.

Aag (et, Ft. d. s.). a-fri, A-sele, a-vant osv. at aage, spænde i Aag.

Aager (en). A-karl, -rente osv. at aagre.

aa(h) (Udro.). aa(h) ja! aa(h) pyt!

Aal[1] (en, Ft. d. s.). Aalefangst, -fiskeri, -gaard, -hoved, -jærn, -krage (= Skarv og Kormoran), -kvabbe, -ruse, -skind, -stanger (en. Ft. -e).

Aal[2] (en, Ft. -e; fra Plattysk; ty. Ahle, en Syl), en Staalspids, hvormed Sætteren retter Fejl i Satsen. Jf. Glitte-, Poler-, Rival.

Aalborg. Aalborgenser (Ft. -e).

Aand (en, Ft. -er). a-fuld (A-hed), -løs (A-hed), -rig (A-hed, Ft. -er) osv. Aandsanlæg, -anstrengelse, -aristokrat, a-beslægtet (A-hed), -dannende, -dannet. A-dannelse, -evner (Ft.), a-fattig (A-dom), -forladt (A-hed), -fortærende, -forvirret, A-forvirring, a-frisk (A-hed), A-frænde, -fælle, -kraft (a-ig), -liv, a-moden (A-hed), -nærværende, A-nærværelse, -retning, -slægtskab, a-svækket, A-svækkelse osv. Aandebesværger (Ft. -e), -besværgelse, -maner (Ft. -e), -røst, -seer, -syn, -verden osv. aandelig (A-hed), aandig.

Aande (en). A-drag, -dræt, -fang, a-løs (A-hed), A-nød, -pust osv. at aande. A-hul, -redskab, -rör osv.

Aar (et. Ft. d. s.). et Aars Tid. Aarsens Tid (gl. Ejef. i b. F.). Se ad, i, om, til. Aarbog, -gang, -hundrede, -ringe (Ft.), -række, -ti (et, Ft. -er; = Decennium); -vis. Se Vis. Aarsbarn, -dag, -skifte, -tal, -tid, -unge osv. Aaremaal, a-lang, -vis (Bio.). Se Vis. Aaringer (Ft.). aarlig.

Aare[1] (en, Ft. -r; at ro med). A-fod, -føddede (Svømmefugle), -gaffel, -slag, -tag, -told osv.

Aare[2] (en, Ft. -r; Blodaare osv.). A-gang, -hinde (A-betændelse), -knude, a-lade (at; -lod, -ladt; A-ladning, Ft. -er), -sprængt, -vinget. aaret. Jf. aadre.

Aarfugl (norsk og sv. orre, orrfugl, -fågel) = Urfugl.

Aarhus. en Aarhusianer (Ft. -e).

aarle (Bio., ogsaa Tillo.).
Aarsag (en: fra mnt. orsake, se ur-). A-sbegreb, -bindeord osv.
aarvaagen, besl. med aarle. A-hed.
Aas (en., Ft. -e).
Aasted, -syn, se A-, Aa-.
Abba, Fader. — **Abbed** (en, Ft. -er; besl. med Abba). et Abbedi (Ft. -er). en Abbedisse (Ft. -r).
ABC el. **Abc** (en, Ft. Abc'er).
abdicere (at; A-ing, Ft. -er). en Abdikation (Ft. -er).
Abe (en, Ft. -r). A-art, -kat (A-testreg osv.). abeagtig. at abe. et Aberi (Ft. -er).
Abild (en), Æbletræ. A-gaard, Æblehave; a-graa, lysegraa, graaskimlet.
Ablativ (en, Ft. -er). ablativisk.
abnorm. A-skole. en Abnormitet (Ft. -er).
abonnere (at). en Abonnent (Ft. -er; A-antal osv.). et Abonnement (Ft. -er; A-sbillet osv.).
Aborre (en, Ft. -r).
Abort (en, Ft. -er). at abortere.
Abrikos (en, Ft. -er).
Abrod (en; Haveambra, artemisia abrotanum).
absentere sig (at).
Absint (en).
absolut (-te). en Absolution. en Absolutisme. en Absolutist (Ft. -er). absolutistisk. at absolvere. — absorbere (at; A-ing). en Absorption. — abstrahere (at). abstrakt. en Abstraktion (Ft. -er).
absurd. en Absurditet (Ft. -er).
Accent (en, Ft. -er). at accentuere (A-ing). en Accentuation (Ft. -er).
Accept (en, Ft. -er). en Acceptant (Ft. -er). en Acceptation (Ft. -er). at acceptere (A-ing).
Accessit (et).
Accidenser (Ft.). Offer og A.
Accise (en). A-bod, a-fri osv.
Acht (en). erklæres i Rigens A.
ad (Forho., Bio.; oldn. og glda. at, beholdt i at-traa (s. d.)). ad Aare, gaa ad Glemme, tre ad Gangen; skilles ad. Se frem, hen, hjem, ind, inden, ned, op, ud, uden. *Adfærd, -gang. A-seksamen, -kort, -prøve osv.), -komst (Ft. -er), adlyde, -skille (A-else), -splitte (A-else), -sprede (A-else, Ft. -r), Adspredthed, adspörge, adstadig (A-hed; se paa), advare, en Advarsel (Ft. -sler), adskillig.
Adamsæblet.
addere (at; A-ing, Ft. -er). en Addition (Ft. -er; A-sstykke, -tegn).
Adel (en; optaget i Middelalderens Slutning fra Tysk). a-baaren, A-gade (i Kobenh., jævnsides Borgergade; begge anlagte efter 1660), -stand. A-sbrev, -mand, -skiold, a-stolt (A-hed). A-vaaben, -vælde. et Adelskab. adelig. at adle. Adling. Jf. ædel og A(de)l-.
A(de)l- (oldn. aðal, glda. aþæl, oldty. adal; efter Oprindelse samme Ord som Adel), egentlig, ægte, rigtig, ypperst i sin Slags. Det forekom i gl. Tid i en stor Del Ord: A(de)lby, Hovedby, -kone, Ægtehustru (modsat Frille), -tyv, Mestertyv, o. m. fl. Endnu kendes og bruges Alfarvej (oprind. a(de)l-farvej, Hovedlandevej, A(de)l-gade, Hovedgaden i flere Købstæder, Algreven, Adelvej. Se Odel og Allike.
Adjektiv (et, Ft. er). adjektivisk.
Adjudant el. **Adjutant** (en, Ft. -er; fr. adjudant, ty. Adjutant).
Adjunkt (en, Ft. -er).
Adjutant, se Adjudant.
administrere (at). a-strativ. en A-stration. en Administrator (Ft. -er).
Admiral (en, Ft. -er). A-skib; A-sflag, -stab, -værdighed. en A-ralinde (Ft. -r). et A-skab. et Admiralitet (Ft. -er; A-sflag osv.).
adoptere (at; A-ing). en Adoption. Adoptivbarn osv.
Adresse (en, Ft. -r). A-avis, -brev osv. at adressere. en Adressant (Ft. -er). en Adressat (Ft. -er).
adræt (-te; A-hed).
adstadig. Se u. ad.
Advent (en). A-ssöndag, -tid osv. en Adventist (Ft. -er).
Adverbium (et, b. F. -biet, Ft.

-bær, adverbial el. adverbiel (-le).

Advokat (en, Ft. -er; jf. Foged). A-stand, en Advokatur.

adækvat.

af (Forho., Bio.), af Dage, af Hænde, af Lave, af Sted, af Syne, af Vejen; lage af. Afart, afbanke (A-ning), -barke (A-ning), -bede (A-else), -benytte (A-else), -betale (A-ing), -bide (A-ning, Ft. -er), en Afbigt, afbilde (A-ning, Ft. -er), -binde (A-ning), -blade (A-ning), -blanke (A-ning), -blege (A-ning), -blomstre (A-ing), -blæse (A-ning (A-sapparat osv.)), Afbrud, afbruge, -bryde (A-else, Ft. -r; A-ning), Afbræk, afbrække, -brænde (A-else, A-ing), Afbud, -bygd, -bygger (en, Ft. -e; A-gaard), afbøde (A-ning), -böje (A-ning), -dampe (A-ning), -danket, Afdansning (A-sbal), afdele (A-ing), -dige (A-ning), -disputere, Afdrag (a-svis, Bio.), afdrage, Afdrift, afdrive (A-ning), -dække (A-ning), -dæmme (A-ning), -dæmpet (A-hed), -dø, en afdød, Affald (A-sdynge osv.), affalde, -fatte (A-else, Ft. -r), -feje (A-ning), -file (A-ing), -finde sig (A-else (A-ssum)), -fødre (A-ing), -folke (A-ning), -fordre (A-ing), -fyre (A-ing), -fældig (A-hed), -færdige (A-else), -føde (A-ning), -føre (A-else, A-ing), -førende, -gaa, Afgang (A-seksamen, -prøve, -station, -tid), -gift (Ft. -er), afgive (A-else), Afglans, afgnave (A-ning), -gnide (A-ning), -grave (A-ning), Afgrund (A-sbrand), afgrænse (A-ning), -græsse (A-ning), Afgrøde (Ft. -r), afgrofte (A-ning), Afgud (A-salter, -billede, -dyrker (Ft. -e), -dyrkelse osv.), afgudisk, -guderisk, et Afguderi, afgöre (A-else), -handle (A-ing, Ft. -er), -haspe (A-ning), -hente (A-else, A-ning), -(h)jaske (A-ning), -hjemle (A-ing), -hjælpe (A-ning), -hjælpelig, Afhold (A-sfest, -forening, -mand, -sag, -selskab, -taler osv.), afholde (A-else), -holdende, Afholdenhed (A-sselskab), afholdt (A-hed), -hugge (A-ning), -hylle (A-ing), -hænde (A-else, en Afhænder (Ft. -e), -hændelig, -hænge, -hængig (A-hed), -høre (A-else, A-ing), -høste (A-ning), -hövle (A-ing), Afkald, afkappe (A-ning), -kaste (A-else, A-ning), -klappe (A-ning), -klare (A-ing), -klippe (A-ning), -klæde (A-else, A-ning), -knappe (A-else, A-ning), -knække, et Afkog, afkoge (A-ning), et Afkom (b. F. -met), afkorte (A-else (A-stegn), A-ning), -kristne (A-ning), Afkrog, afkræfte (A-else), -kræve (A-ning), -kæmme, -købe, -køle (A-ing), -laase (A-ning), en Aflad (A-sbrev, -handel, -kræmmer osv.), aflade[1] (-lod; A-else), -lade[2] (-ede; A-ning (Ft. -er), en Aflader (Ft. -e)), -lagre (A-ing, Ft. -er), -lang (a-rund), -lede (A-ning (Ft. -er; A-sendelse), en Afleder (Ft. -e), Afledsendelse), -lejre (A-ing, Ft. -er), -levere (A-ing, Ft. -er), -liggende, Afliggenhed, afliste, -live (A-else), -lokke (A-else, A-ning), -luge (A-ning), -lukke (A-ning), et Aflukke, aflure (A-ing), Aflyd, aflyse (A-ning), -lægge (A-else, A-ning, en Aflægger (Ft. -e)), -lægs, -læse (A-ning), -læsse (A-else, A-ning), Afløb (A-srende osv.), afløbe (A-ning), -løse (A-ning, en Afløser (Ft. -e)), -maale (A-ing), -maalt (A-hed), -magre (A-ing), Afmagt, afmale (A-ing), Afmarch, afmarchere, -maste, -matte (A-else), -meje (A-ning), -melde (A-ing), -mægtig (A-hed), -mønstre (A-ing), -nakke (A-ning), -nøde, -parere (A-ing), -passe (A-ning), -pille (A-ing), et Afpluk, afplukke (A-ning), -plyndre (A-ing), -prelle

(A-ing el. -ning), -prikke (A-ning), -prodse (A-ning), -proppe (A-ning), -prutte (A-ning), -prygle (A-ing), Afpræg, afpræge (A-ning), -pudse (A-ning), -pæle (A-ing), -raade, -rage (A-ning), -rakke (A-ning), -regne (A-ing), -rejse, Afrejse, afrette (A-else, A-ning, en Afretter (Ft. -e)), et Afrids, afridse (A-ning), -rigge (A-ning), -rive (A-ning), -runde (A-ing), -rykke (A-ning), -ryste (A-else, A-ning), en Afsats (Ft. -er), afsave (A-ning), Afsavn, afse, -sejle (A-ing), -sende (A-else, A-ing (Ft. -er [= Ting], -e [= Person]), en Afsender (Ft. -e)), -si (A-ning), -sidde (A-else), -sides (Bio., Tillo.), -sige (A-else), -sigte (A-else), -sindig (A-hed), -sive (A-ning), -sjælet, -skaffe (A-else), -skalle (A-ing, A-ning), et Afskav, afskave (A-ning), en Afsked (A-sbegæring, -bæger, -gilde, -prædiken, -stund, -taare osv.), afskedige (A-else, Ft. -r), -skrabe (A-ning, Ft. -er), en Afskrift, afskrive (A-ning, Afskriver (A-fejl)), -skrække (A-else), -skrælle (A-ing), -skræmme, Afskum, afskumme (A-ning), en Afsky, afsky (a-elig (A-hed)), -skyde (A-ning), -skygge (A-ning), -skylle (A-ing), -slaa, Afslag, afslette (A-ning), -slibe (A-ning, Ft.-er), -slide (A-ning), -slutte (A-ning), -slore (A-ing, Ft.-er), Afsmag, afsmelte (A-ning), -snakke, Afsnit, afsnitte, -sondre (A-ing), -sone (A-ing), -spejle (A-ing), -spise (A-ning), -spærre (A-ing), -staa (A-else), -stamme (A-ning), Afstand (Ft.-e), afstedkomme, -stemme (A-ning), -stikke (A-ning), afstikkende, en Afstikker (Ft.-e), -stive (A-ning), en Afstiver (Ft.-e)), -straffe (A-else), -stryge (A-ning), -studse (A-ning), -stumpe (A-ning), -stænge (A-ning), -støbe (A-ning, Ft. -er), -støve (A-ning), -svide (A-ning), -sværge (A-else), -synge (A-else, A-ning), -sæbe (A-ning), Afsæt, afsætte (A-else, A-ning), -sættelig (A-hed), -søge (A-ning), -tage (A-else, A-ning), -tagende, (være i) Aftagende, aftakke (A-else, A-ning), -takle (A-ing), -tale, Aftale, aftappe (A-ning), -tegne (A-ing), -tjene (A-ing), -to (A-else, A-ning), -true, -trygle (A-ing), Aftryk, aftrykke (A-ning, en Aftrykker (Ft. -e)), -træde (A-else (A-sværelse)), Aftræk, aftrække (A-ning, en Aftrækker (Ft.-e; A-snor)), -trætte, -tvinge (A-else), -tvætte (A-ning), -tvættelig, en Aftægt (A-sfolk, -mand), aftælle (A-ing), -tærske (A-ning), -törre (A-ing), -vant, -vaske (A-ning), Afvej, afveje (A-ning), -veksle (A-ing), -vende (A-else), -vendelig, -vente (A-ning), -vige (A-else), i -vigte (Aar), -vikle (A-ing), -vinde, -vise (A-ning; en Afviser, Ft. -e), -viske (A-ning), -væbne (A-ning), -vælte (A-ning), -vænne (A-else, A-ing), -værge (A-else), -æde (A-ning), -ændre (A-ing), -æske (A-ning).

Affekt (en, Ft. -er). at affektere, affekter(e)t. en Affektation. en Affektion (A-sværdi). at afficere.

Affiks (et, Ft. -er).

Affære (en, Ft. -r).

Aforisme (en, Ft. -r. aforistisk.

Afrika. en Afrikaner (Ft. -e. afrikansk.

Aften (en, Ft.-er). Sei. A-bakke, -bön, -dug, -klokke, -rode (-n), -sang, -skole, -skumring, -stjerne osv. A-sbord, -maaltid, -mad, -tid osv. at aftnes.

Agat (en, Ft. -er). Agatring.

Agave (en, Ft.-r). Agavehamp.

age (at). A-hynde, -stol osv.

Agent (en, Ft. -er). en Agentur (Ft. -er). A-forretning.

Ager (en, Ft. Agre). A-brug -el. -dyrker, -dyrkning, -höne,

-kaal, -land, -maane (Plante, Agrimonia), -ren osv.

agere (at).

Agern (et, Ft. d. s.). A-hat osv.

Aggregat (et, Ft. -er).

agitere (at). en Agitation (Ft. -er). en Agitator (Ft. -er). agitatorisk.

Agn noget). Mading paa Fiskekroge. A-fisk osv. at agne, sætte Mading paa Krog.

Agnat (en, Ft. -er), agnatisk.

Agraman (en, Ft. -er), en Slags Snorebesætning til Damepynt.

Agrar (en, Ft. -er). A-bevægelse, -forening, -møde, -politik, -program osv. agrarisk. Agrikultur (en). en Agronom (Ft. -er). en Agronomi. agronomisk.

Agt (en; fra mnt. acht). Se i. a-paagivende (A-paagivenhed, -værdig [A-hed]. agtbar (A-hed), -som (-me; A-hed), at agte fra mnt. achten; A-else).

agter, agterst, fra mnt. achter, der efter sin Oprindelse er samme Ord som da. after; se til. A-del, -dæk, -ende, -gast, -rejsning, -spejl osv.

[**-agtig** (barnagtig osv.; fra mnt. Suffiks -achtich].

Agurk (en, Ft. -er). A-esalat, i A-tiden.

a(h) (Udro.).

Ahorn (en). A-sukker, -træ.

ak (Udro.).

Akacie (en, Ft. -r).

Akademi (et, Ft. -er). en Akademiker (Ft. -e). akademisk. en Akademist (Ft. -er).

akavet (Bio., Tillo.).

Akeleje (en, Ft. -r; Plante; aquilegia).

Akilleshæl, -sene.

Akklamation (en). at akklamere.

akklimatisere (at; A-ing). en Akklimatisation.

akkommodere (at). en Akkommodation (A-sevne).

akkompagnere (at). et Akkompagnement.

Akkord (en, Ft. -er). A-arbejde osv. at akkordere (A-ing).

akkreditere (at). et Akkreditiv Ft. -er).

akkurat. en Akkuratesse.

Akkusativ (en, Ft. -er). a-tivisk.

Akrobat (en, Ft. -er). a-batisk.

Aks (et, Ft. d. s.). a-blomstret, -formet. Akseskæg osv.

Akse (en, Ft. -r) anvendes i videnskabelig Terminologi og er dannet efter lat. axis, ty. Achse, Akse, (Vogn)-Aksel: Himmel-, Jord-, Omdrejnings-, Tvær-, Tyngde-, Verdensakse. A-omdrejning. I Botanikken anvendes Akse om Plantens Stængeldele (mods. Bladdelene). A-del.

Aksel[1] (en, Ft. Aksler; oldn. ǫxull, glsv. (og gldа.) axul, Hank), Vogn-, Hjul-, Træ-, Jærnaksel. Ordet er efter sin Oprindelse det samme som lat. axis, ty. Achse (se Akse), men er dannet med særegen Afledningsendelse, og Forveksling med Akse finder ofte Sted. A-arm, -ring, -stok, -tap osv.

Aksel[2] (en, Ft. Aksler). Bladhjörne, -vinkel; optaget fra lat. axilla (fr. aisselle). Armhule. Bladhjörne. A-blad, -knop.

Aksel[3] (en, Ft. Aksler; oldn. ǫxl, glsv. axl, glda. axæl, Hunk; rimeligvis besl. med Aksel[1]), Skulder. a-før. A-baand, -skærf, a-stærk, A-stykke osv. at aksle (digt.).

Aksel[4] el. **Axel** (Egenn.).

Akselbær (sv. oxelbär). A-rön el. -træ.

Akt (en, Ft. -er). A-stykke. en Aktie (Ft. -r). A-kapital, -selskab osv. en Aktionær (Ft. -er). en Aktion (Ft. -er). at aktionere. aktiv. en Aktivitet. en og et Aktiv (Ft. -er). en Aktor (Ft. -er). aktuel (-le). en Aktualitet. en Aktør (Ft. -er). en Aktrice (Ft. -r).

Akustik (-ken). akustisk.

akut (-te).

Akvarel (-len, Ft. -ler). A-maler. — et Akvarium (b. F. -riet, Ft. -rier). — Akvavit (-ten).

al (alt, alle). al den Stund (= eftersom), al Slags, alle Slags, alt sammen, alle sammen, alle Mand, alle Haande, alle Vegne. Se i, over, fremfor. Alt (-et; Verdensalleto. altid (Bio., alting = alt). alene. Alfader. algod (A-hed), -gyldig, -kærlig, alligevel, Almagt (A-sord), almægtig (A-hed), -raa-

dende. Alting (A-smand osv.). Alverden. alvidende. Alvidenhed. alviis. -vældig osv. den Algode. -kærlige. -mægtige. -raadende. -vidende osv. (Gud). aldeles almen (A-aand. A-befindende (et). a-gyldig (A-hed). A-læsning. a-nyttig. a-yndet (A-yndest). Almenhed). almindelig (A-hed. a-vis). Almindning (en. Ft. -er). Almue (en; A-maal. -skole. -sprog; A-sfolk. -maal A-emaal. -mand). almueagtig. alsidig (A-hed). Alvor (en el. et; a-stuld. A-mand. -ord. -rost. -tale osv.). alvorlig (A-hed). altomfattende. -opofrende. -ædende. alt (Bio. = allerede; alt længe). alt efter. alt for (a. længe). alt imedens. alt som. altsaa. Allehaande (Kryderi). -helgensdag. allerede. allesteds (a-nærværende. den A-nærværende = Gud: A-nærværelse). aller- (glda. alræ. aldræ; oldn. allra. Ejef. Ft. af al). a-bedst. a-kærest osv. A-kæreste (= Kæreste; A-kæresten (min)). alskens (als- oprind. Ejef. Ent. Intetkön af al; -kens Köns).

Al (en; Stenart; Jærn-, Sand-, Stenal). A-dannelse. a-fri osv.

Al-[1] (i Egennavne, som Albrecht, Albert, Alfred) fra Tysk og Engelsk (oldty. adal, se A(de)l-).

Al-[2] (i Algebra, Alhambra, Alkali, Alkemi, Alkohol, Alkoran, Alkove, Almanak) stammer fra Arabisk og er her det b. Kendeo. (Alkoranen = Koranen).

Alabast (en). A-bryst, -fabrik; Alabasterkrukke.

Alant (en. Ft. -er; Plante). A-rod.

Alarm (en; fra mnt. allarm, fr. alarme, ital. allarme, egentl. til Vaaben! Jf. Larm). A-plads, -tromme osv. at alarmere (A-ing).

Albatros (-sen, Ft. -ser; ty. Albatrosse, fr. albatros).

Albino (en. Ft. -er).

Albue (se Alen). A-ben. -led. -skæl (Havsnegl. -stod.

Album (et. Ft. -er).

aldeles, se u. al.

Alder (en, Ft. -e). Se til. a-stegen; A-sformand. -grænse osv. Alderdom (-men; A-svaghed. -understøttelse). aldrende.

aldrig (Bio.).

Ale (eng. ale; besl. med da. Øl).

Alen (en. Ft. d. s. [Alen som Maal. jf. Fod] og -er [Alenstokken. hvormed der maales]). Ordets oprind. Betydning var Underarm (jf. Fod. Favn. Tomme. a-lang. A-maal -varer (Ft.). a-vis osv. Se Vis.

alene, se u. al.

Alexander og **Aleksander.**

Alf (en. Ft. -er). optaget i nyere Tid fra Oldnordisk (jf. Elle-). a-let. A-land osv.

Alfa (et). det første Bogstav i det græske Alfabet (jf. Omega). et Alfabet (Ft. -er). alfabetisk.

Alfarvej, se A(de)l-. Ogsaa alfar Vej.

Alge (en. Ft. -r; alga).

Algebra (-en; se Al-[2]). a-braisk.

Alibi (et). bevise sit A.

Alimentation (en). at alimentere.

Alk (en. Ft. -er; alca).

Alkali (-et. Ft. -er; se Al-[2]). at alkalisere (A-ing). alkalisk.

Alkemi el. **Alkymi** (-en; se Al-[2]; jf. Kemi). en Alkemist (Ft. -er). alkemistisk.

Alkohol (en; se Al-[2]). alkoholisk. en Alkoholisme. en Alkoholist (Ft. -er).

Alkoran (en; Koran). Alkove (en. Ft. -r). Alkymi (= Alkemi). Se Al-[2].

Allé (b. F. Alleen. Ft. Alleer).

Allegori (-en, Ft. -er). at allegorisere (A-ing). allegorisk.

Allehaande (noget). de umodne. tørrede Bær af Myrtus pimenta. aller-. allerede. Se u. al.

Alliance (en. Ft. -r). at alliere.

Alligator (en. Ft. -er). rimeligvis af spansk Oprindelse.

alligevel (Bio.). fra mnt. allike wol. Se u. al.

Allike (en. Ft. -r). fra mnt. aleke. Demin. af Adelheitke (Allikens Navn i Middelalderens Dyre-Fabler, se Al-[1]).

Allitteration (en. Ft. -er). allitterere nde.

Allongeparyk.

Allopat en. Ft. -er. en Allopati. allopatisk.
alludere al. en Allusion Ft. -er. allusorisk.
Alm ej. Ft. -e; Elm. Elm).
Almanak -ken. Ft. -ker. Se Al-².
almen, almindelig. Almindingen. Se u. al.
Almisse (en. Ft. -r; indkommet med Kristendommen fra gr. eleemosynē. A-lem osv.
Almue. Se u. al.
Aloe en. A-hamp. -saft osv.
Alper (Ft.. A-hare. -horn. -jæger, -rose, -stok, -viol osv.
Alrune (en. Ft. -r; Plante).
Als. en Alsinger (Ft. -e) (tidl. en Alsing, Ft. -r; jf. Skaaning, Falstring o. lign.).
alskens, se u. al.
alt Bio.. Se u. al.
Alt en. A-sanger (A-inde. -stemme osv. En Altist (Ft. -er).
Altan (en. Ft. -er).
Alter (et. Ft. -e og Altre; indkommet med Kristendommen fra lat. altaria af altus, höj. Alterens Sakrament(e), gl. Ejef. i b. F. Se til. A-billed, -bog, -bord, -degn, -dug, -fod, -gang, gæst, -kalk, -klæde, -lys, -stage, -tavle osv.
Alteration (en). at alterere. et Alternativ (Ft. -er). alternativt Bio..
altsaa, se u. al.
Altæa (en). A-brystsukker, -rod, -saft osv.
Aluminium (b. F. -niet). fra lat. alumen. Alun.
Alumnus (en, Ft. Alumner).
Alun (et; lat. alumen). A-jord, -skind (A-shandsker). -vand osv.
Alvor, se u. al.
Amager. en Amager (Ft. -e; A-bonde. -kone.
Amanuensis (en).
Amaryllis (en; Plante).
Amatør (en. Ft. -er). A-fotografi.
Amazone (en, Ft. -r). A-dragt. Amazonfloden. -myre.
Ambassadør (en. Ft. -er). en Ambassade.
Ambe (en. Ft. -r).
Ambition (en, Ft. -er).
Amboltt (en. Ft. -e(r); fra mnt. ambolt.
Ambra (-en). A-duft osv.
Ambrosia (en). ambrosisk. Ambrosius. ambrosiansk
Ambulance (en, Ft. -r). A-vogn osv.
Amen.
Amerika. en Amerikaner (Ft. -e; A-inde). amerikansk.
Ametyst (en. Ft. -er).
Amfibium (b. F. -biet. Ft. -bier). amfibialsk. amfibisk. Amfiteater. amfiteatralsk.
Amindelse, se A-, Aa-.
Amme (en. Ft. -r). A-stue (A-snak, -historier osv.). at amme.
Ammoniak (-ken; jf. Salmiak).
Ammunition (en).
amnestere (at). en Amnesti.
amortisere (at; A-ing). en Amortisation.
amputere (at). en Amputation (Ft. -er).
Amt (et. Ft. -er; besl. med Embede), optaget i nyere Tid fra Tysk. A-mand, -stue; A-sfond, -forvalter, -raad osv.
Amulet (-ten. Ft. -ter).
an-¹ (Bio. og Præfiks; optaget fra ty. an, der efter sin Oprindelse er samme Ord som gldn. a, aa i Amindelse, Aasyn, se A-, Aa-, og gr. ana (i Anakronisme o. fl., se ana-)). I et enkelt Tilfælde er Præfikset anoprind. nordisk, nemlig i Ordet Ansvar (oldn., gldn. and-, der efter sin Oprindelse er det samme som ty. ant- [ty. Antlitz, Ansigt. svarende til oldn. andlit], lat. ante, gr. anti (i antedatere, Antikristen o. fl.). anbefale (A-ing; A-sbrev, -skrivelse. -befalelsesværdig. -bringe (A-else), en Andagt (A-sbog, -øvelse osv.), -del (A-sforetagende), andægtig (A-hed), -drage (et A-ende. Ft. -r), -erkende (A-else), Anfald, anfalde, Anfordring, anfægte (A-else, Ft. -r), -fægtelig (A-hed, jur.), -føre (en A-sel (A-stegn), A-else, Anfører), -gaa, -give (A-else, Ft. -r), et Angivende, en Angiver (Ft. -e), et Angiveri, angivelig, Angreb (A-stægtning, -krig, -linie, -plan, -punkt, -vaaben, a-vist, angribe, en Angriber

Ft. -er). angribelig. et Anhang (Ft. d. s.), anholde (A-else). -hugge (A-ning, forst.), Anhængiggörelse (jur.), anklage, Anklage, -klager (Ft. -e). -klang, ankomme, en Ankomst, -ledning (en, Ft. -er). -liggende (et, Ft. -r), -læg (et, Ft. d. s.), anlægge (A-else, en Anlægger, Ft. -e), A-løb (A-ssted), anløbe, -løben (-ent. -ne), Anmarch, anmasse sig (A-else), -massende, -melde (A-else. en Anmelder, Ft. -e). -mode (A-ning, Ft. -er), -mærke (A-ning, Ft. -er), -namme (A-else). -ordne (A-ing, Ft. -er), Anpart, anprise (A-ning), Anraab, anraabe (A-else, A-ning, milit.), -rette (A-else, A-ning, Ft. -er), en Ansats (A-stykke, musik.), anse (A-else), -selig (A-hed), et Anseende, et Ansigt (Ft. -er; A-sfarve, -form, -rosen, -smerter (Ft.), -træk, -udtryk osv.), anskaffe (A-else), -skreven, Anskrig, anskue (A-else, Ft. -r; A-sundervisning osv.), -skuelig (a-gøre. A-hed), -skyde (A-ning, Jægerspr.), -slaa, Anslag, anspore (A-else. A-ing), -spænde (A-else), -staa, Anstalt (en, Ft. -er), -stand. anstifte (A-else), Anstifter (en, Ft. -e), (komme) anstigende, -stille, -strenge sig (-ede og -te; A-else, Ft. -r), Anstrøg, anstændig (A-hed), Anstød (A-ssten), anstødelig (A-hed), Ansvar (a-sfri, -fuld, A-følelse osv., a-(s)havende), ansvarlig (A-hed, jur.), -sætte (A-else, A-ning, musik.), -søge (A-ning, Ansøger (en, Ft. -e)), -tage (A-else), -tagelig (A-hed), Antal. antaste (A-else), -tegne (A-else, A-ning), -tyde (A-ning, Ft. -er (a-svis, Bio.)). -tænde (A-else). -tændelig (A-hed), -vende (A-else), -vendelig (A-hed), -vise A-ning, Ft. -er).

an-² (gr. Præfiks foran Selvlyd, a- foran Medlyd: An-akoloti, An-arki, An-ekdote, An-eroid-; a-nomal, a-nonym, A-pari. A-syl, A-teisme, A-tom; efter Oprindelse og Betydning det samme som da. u-, lat. in-).

ana- (gr. Forho. og Præfiks: Ana-kronisme. ana-log. Ana-lyse. Ana-præst. Anatom; efter Oprindelse det samme som ty. an, glda. a, aa (se A-, Aa-)).

Anakoluti (en. Ft. -er). anakolutisk. Se an-².

Anakronisme (en, Ft. -r). analog. en Analogi (Ft. -er; A-dannelse, -slutning osv.). at analogisere. Analyse (en, Ft. -r). at analysere. analytisk. Se ana-:

Ananas (en, Ft. d. s. el. -er).

Anapæst (en, Ft. -er). anapæstisk. Se ana-.

Anarki (-et). anarkisk. en Anarkist (Ft. -er). anarkistisk. Se an-².

Anatom (en, Ft. -er). at anatomere (A-ing). en Anatomi (Ft. -er). anatomisk. Se ana-.

Anciennitet (en).

And (en, Ft. Ænder). Andedam, -gaard, -jagt, -mad (Plante), -næb, -skæl (Smaakrebs), -steg, -æg osv. en Andrik (Ft. -ker).

anden (andet, andre). Frederik den Anden. Se hver. Andendagen. Andendagsbryllup, -feber osv. andenhaands (A-beretning, -viden, se Haand). Andenlærer, -svend osv. anden- el. andetsteds. anderledes (Bio., ogsaa Tillo.).

ane (at; i nyere Tid fra Tysk). en Anelse (Ft. -r). a-sfuld.

Anekdote (en. Ft. -r). Se an-².

Anemone (en. Ft. -r; gr.).

Aner (Ft.; i nyere Tid fra Tysk). anestolt. Anetavle osv.

Aneroidbarometer. Se an-².

Angel (en, Ft. Angler; fra Tysk), Fiskekrog. A-fisker, -snor osv. at angle. en Angler (Ft. -e).

Angel (Egenn.). en Angelbo (Ft. -er).

Angelik (-ken, Ft. -ker; angelica). A-rod.

Angelmus (ty.). Markspidsmus.

Angelsakser (en, Ft -e). a-saksisk. lære A.

Anger (-en). a-fuld, -given (A-hed), -los (A-hed). A-staare. at angre.

Ang(e)st (-en; fra mnt. angest).

a-fuld. A-skrig osv. angre st Tillo..

Angina en. Halsbetændelse.

anglikansk. Anglicisme (en. Ft. -r). at anglisere.

Anilin (-en; port.). a-blaat, A-farve, -forgiftning, -olie, a-rødt osv.

animalsk. en Animalisme. at animere. animeret. Animositet (en).

Anis (-en; anisum). A-frø, -lakrids osv.

Anke (en, Ft. -r; fra ty. anken, jamre, klage sig). A-bog, -post, -protokol osv. at anke.

Ankel (en, Ft. Ankler). A-kode, -led osv.

Anker[1] (et, Ft. -e el. Ankre; Skibsanker osv.). Ordet optoges i den förkristelige Tid i alle germanske Sprog fra gr.-lat. ancora, der i de nordiske Sprog efter Lydlovene antog Formen akkere. I Dansk optoges Ordet for anden Gang fra mnt. anker. Se til. A-bund, a-fast, A-flig, -gang (A-s-ur), -grund, -kæde, -plads, -smedje osv. at ankre (A-ing).

Anker[2] (et, Ft. -e el. Ankre; Vinanker osv.) fra Tysk el. Holl. (mlat. ancheria).

Annaler (Ft.). en Annalist (Ft. -er). annalistisk.

Anneks (et, Ft. -er). A-kirke, -gaard, -sogn osv. en Annektsion (Ft. -er). at annektere (A-ing).

Annonce (en, Ft. -r). A-bureau osv. at annoncere.

annulere (at; A-ing).

anomal. en Anomali (Ft. -er). anomalsk. anomalistisk (astron.). anonym. en Anonym (Ft. -er). en Anonymitet. Se an-[2].

Ansjos (en, Ft. -er; fra eng. anchovies (Ft.)). A-dunk osv.

ante-, anti- (lat. og gr. Præfiks; efter Oprindelse det samme som ty. ant-, glda. and-, se an-[1] og antvorde. at antedatere (A-ing). antediluviansk. at anticipere (A-ing). en Anticipation (Fl. -er).

antik (-ke). en Antik (-ken, Ft. -ker). A-kabinet, -samling.

Antifebrin (et), a-kirkelig, A-kristen, -kritik, a-liberal, -ministeriel, A-semit. Se ante-, anti-.

Antikva (A-skrift (en)). Antikvar (en, Ft. -er). A-boghandel, -handler (Ft. -e). antikvarisk. antikveret. Antikvitet (en, Ft. -er). A-shandel, -handler.

Antilope (en, Ft. -r).

Antipati (en, Ft. -er). antipatisk. Antipode (en, Ft. -r). Antiseptik (-ken). antiseptisk. Se ante-, anti-.

Antologi (en, Ft. -er).

Antropolog (en, Ft. -er). Antropologi (-en). antropologisk.

antvorde (at; bibl.); fra mnt. antworden, se an-[1].

Apanage (en, Ft. -r). — **aparte.**

Apati (en). apatisk. Se an-[2].

Apenninerne (Ft.).

Aplomb (en).

apodiktisk. en Apokryf (Ft. -er). apokryf, apokryfisk. en Apolog (Ft. -er). en Apologi (Ft. -er). en Apologet (Ft. -er). apologetisk. Apopleksi (-en, Ft. -er). en Apoplektiker (Ft. -e). apoplektisk. en Apostel (Ft. Apostle; A-ansigt). apostolisk. Apostrof (-fen, Ft. -fer). at apostrofere. et Apotek (Ft. -er; jf. Bodega, Butik), en Apoteker (Ft. -e; A-lærling, -regning osv.).

Apparat (et, Ft. -er). Appel (-len, Ft. -ler). appellabel. en Appellant (Ft. -er). en Appellation (A-sret). at appellere. et Appellativ (Ft. -er). appellativisk.

Appelsin (en, Ft. -er); optaget i Slutningen af Middelalderen fra Holl. el. Plattysk. Ordets Betydn. er kinesisk Æble (malum sinence, af Sina, det latinske Navn paa Kina; deraf holl. appelsina, appelsien el. chinaasappel, plt. appelsina -sin(e), ty. Apfelsine (tidl. Appelsina, -sine el. Chinaapfel, fr. pomme de Sine o. fl.). A-kærne, -skal, -træ osv.

Appendiks (et). Appetit (-ten). A-ost. appetitlig. at applaudere. en Applaus. at apportere. Apporterhund. en Apposition (Ft. -er). at approbere (A-ing). Appro-

bation. at appropriere. en Appropriation (Ft. -er).

April en. A-s-nar. -vejr.

a priori. apriorisk. — a posteriori.

Ar et. Ft. d. s.; b. F. Arret. Arrene. arret.

Arabesk (en. Ft. -er).

Arbejde et. Ft.-r; fra mnt. arbeite. Arbejdsanstalt. -anvisning. -bi. -dag. -dragt. a-dygtig (A-hed). A-felt (et. Ft. -er). -folk (Ft.). a-før (A-hed). A-giver (Ft. -e). -hus. -kraft. -løn. a-los (A-hed). -mand. -mark. -menneske. -nedlæggelse. -standsning. -tid. -vogn. -værelse osv. at arbejde (fra mnt. arbejden). en Arbejder (Ft. -e). A-boliger (Ft.). -forening. -fører. -kongres. -møde. -parti. -spørgsmaal. -undervisning. a-venlig (A-hed) osv. en Arbejderske (Ft. -r). arbejdsom (-me; A-hed).

arbitrær. — et Areal (Ft. -er).

arg, efter Oprind. samme Ord som arrig. Argelist. at arges.

Argument (et. Ft. -er). at argumentere (A-ing). en Argumentation.

Arie (en. Ft. -r; fra ital. aria).

Arilds Tid (fra A. T.; gldg. af arelde, fra tidlig(ste) Tid); ard. s. som aar- i aarle, aarvaagen. Jf. Ælde.

Aristokrat (en. Ft. -er). et Aristokrati. aristokratisk.

Aritmetik (-ken. Ft. -ker). aritmetisk.

Ark[1] (en; oldn. ǫrk, optaget i førkristl. Tid af lat. arca). Noas. Pagtens A.

Ark[2] (et. Ft. d. s.; fra mnt. ark, der igen stammer fra lat. arcus. Bue. Böjning. Krumning). Jf. ty. Bogen, en Bue, et Ark. Arkefal. a-vis se Vis) osv.

Arkaisme (en. Ft. -r). arkaistisk. arkaiserende. arkaisk.

Arkanum (et. Ft. Arkana).

Arkitekt (en. Ft. -er). arkitektonisk. en Arkitektur (A-maler).

Arkiv (et. Ft. -er; besl. med lat. arca, se Ark[1]. A-assistent. -væsen osv. en Arkivar (Ft. -er). Arkivalier (Ft.) el. -valia.

Arkæolog (en. Ft. -er). Arkæologi (-en). arkæologisk.

arm. en Armod (fra mnt. armot. armode).

Arm (en. Ft. -e). A-baand. -bevægelse. -bind. -finner (Ft.; de armfinnede. Tudsefisk. pediculati). -fødder (Ft.; = de armfødddede, en Slags Ledorme. brachio(no)poda). -fuld (en). -hul el. -hule. -ring. -skinne. -stage osv.

Armbrøst (en; fra mnt. armborst. -bost (ty. Armbrust). der er Omdannelse af mlat. ar(cu)balista). et i Middelalderen af Buen udviklet Skydevaaben. Laasbue.

Armé (b. F. Armeen. Ft. Armeer). A-korps osv. at armere (A-ing).

Arne (en. Ft. -r). A-sted osv.

Aroma (-en). aromatisk.

Aronsstav (Plante; = dansk Ingefær. arum maculatum). folkeetym. Omdannelse. ogsaa paa Tysk og fl. andre Sprog. Se Arum.

Arp(e), Skæl i Haarbunden især hos Smaabørn. Hudafskalning.

Arrak (-en; arab.). A-punch osv.

arrangere (at). et Arrangement (Ft. -er).

Arrest (en. Ft. -er). A-forvarer (Ft. -e). -hus osv. en Arrestant (Ft. -er). en Arrestation (Ft. -er). at arrestere (A-ing).

Arrieregarde (en). Jf. Avantgarde.

arrig (oprind. samme Ord som arg). en Arrighed. en el. et A-skab.

arrivere (at). arrogere (at). arrogant. en Arrogance.

Arsenal (et. Ft. -er; arab.).

Arsenik (-ken). a-holdig. A-forgiftning osv.

Art (en. Ft. -er). A-sbestemmelse. -præg osv. artig (A-hed). at arte sig.

Arterie (en. Ft. -r). arteriel (-le).

artesisk (kaldes efter Landskabet Artois).

Artikel (en. Ft. Artikler). en Artikulation (Ft. -er). at artikulere.

Artilleri (-et). A-korps osv. en Artillerist (Ft. -er). artilleristisk.

Artiskok -kok, Ft. -kok; arab.. **Artist** (en, Ft. -er). artistisk. **Artium** (en; Examen artium. **Arum** (en; Plante; deraf gldg. aron. Jf. Aronsstav. **Arv** (en, Ft. -e). en Arvtager (Ft. -e; jur.). Arveadel, a-berettiget, A-fjende, -fæste, -læster, -følge, -gods, -herre, -hus, -lader (en, Ft. -e; jur.), -lod (en), a-løs (A-hed), A-part, -prins, -ret, -sag, -synd, -øl (-) Gravøl osv. at arve. en Arving (Ft. -er). arvelig (A-hed). **Arve** (en, Plante; anagallis), se Rodarve. Jf. Bukar. **As** (en, Ft. -er; optaget i nyere Tid fra Oldn.). Asgaard, Asalæren. en Asynie (Ft. -r). **Ascendent** (en, Ft. -er). Jf. Descendent. **ase** (at). — **Asen** (et, Ft. -er). A-folc, A-s-kætt. en Aseninde Ft. -r). Jf. Æsel. **Asfalt** (-en). at asfaltere. en Asfaltør (Ft. -er). **Asie** (en, Ft. -r). **Asien.** asiatisk. en Asiater (Ft. -e). **Asjet** (-ten, Ft. -ter). **Ask** (en, Ft. -e). askebladet. A-træ. **Aske** (en). a-farvet, -graa, A-pot, -regn, -skuffe osv. **Askese** (en). en Asket (Ft. -er). asketisk. **Asp, Esp** el. **Æsp** (en, Ft. -e; oldn. ǫsp Ejef. aspar, ty. Espe. Æspelov. Jf. Bævreasp. **Asparges** (en, Ft. d. s. el. -er). A-bed osv. **aspirere** (at). en Aspiration. en Aspirant (Ft. -er). **Assessor** (en, Ft. -er). — assimilere (at). en Assimilation (Ft. -er). — assistere (at). en Assistance. Assistenshus, -kirkegaard, -ur. en Assistent (Ft. -er). — at associere sig. en Association (Ft. -er). en Associé (Ft. Associeer). **assortere** (at). et Assortiment (- Sortiment). **assurere** (at). en Assurance (Ft. -r; A-sum osv.). en Assurandør Ft. -er). **Assyrien.** en Assyrer (Ft. -e). assyrisk. studere A. Assyriologi (-en.

Asters (en, Ft. d. s.). **Astma** (-en). en Astmatiker (Ft. -e). astmatisk. **Astragel** (en, Ft. -er; Plante, astragalus). **Astrallampe,** -lys, -olie. — en Astrolog (Ft. -er). Astrologi (-en). astrologisk. en Astronom (Ft. -er). Astronomi (-en). astronomisk. **Asyl** (et, Ft. -er; se an-²). A-moder, -skole. **at.** Se efter. for. saa. **Ateisme** (en; se an-²). en Ateist (Ft -er). ateistisk. **Atelier** (b. F. Atelier'et, Ft. Atelier'er). **Atlanterhavet.** atlantisk. — et Atlas (-set, Ft. -ser). **Atlask** (et; arab.). Atlaskes Kjole. **Atlet** (en, Ft. -er). atletisk. **Atmosfære** (en, Ft. -r). a-risk. **Atom** (et, Ft. -er; se an-²). atomisk. atomistisk. **attachere** (at). en Attaché (b. F. Attacheen, Ft. Attacheer). **atten.** attende. Ludvig den A. **Attentat** (et, Ft. -er). at attentere. **atter.** Valdemar Atterdag. **Attest** (en, Ft. -er). at attestere (A-ing). en Attestats (Ft. -er). en Attestant (Ft. -er). **attraa** (at; attraar, -ede, -et; se adj. en Attraa. a-værdig. **Attrap** (-pen, Ft. -per). at attrapere. **Attribut** (-tet, Ft. -ter). attributiv. **Audiens** (en, Ft. -er). et Auditorium (-riet, -rier). en Auditor (Ft. -er). **Augiasstald.** **Augment** (et, Ft. -er). at augmentere. en Augmentation. **August.** en Augustiner (Ft. -e; A-munk osv.). augustinsk. **Auktion** (en, Ft. -er). A-sholder, -katalog, -lokale osv. **Aurikel** (en, Ft. Aurikler). **Auspicier** (Ft.). **Australien.** en Australier (Ft. -e). Australneger. australsk. **Autenti** (-en). autentisk. — Autobiografi. **Autodafé** (Autodafeen, Ft. -feer; port.). **Autodidakt** (en, Ft. -er). Autograf (en, Ft. -er; A-samling). at autografere. en Autografi

Ft. -er). autografisk. en Automat (Ft. -er). automatisk. en Automobil (Ft. -er).

Autor (en, Ft. -er). en Autorisation. at autorisere. en Autoritet (Ft. -er; A-stro).

av Udtr.:.

Avance (en). at avancere. et Avancement (Ft. -er). Avantgarde. Jf. Arrieregarde.

Ave (en). aveløs. at ave.

Avers (en, Ft. -er). Jf. Revers.

Aversion (en).

avertere (at). et Avertissement (Ft. -er; A-skontor osv.).

avet (Bio.). a. om.

Avind (en; isl. øfund; glsv. og gldа. avund. Sammensætn.: afund, besl. med unde, ynde). Jf. ty. Abgunst. a-sfri, -fuld, A-smand, a-(s)syg, -syge.

Avindskjold (synes at være folketymologisk Omdannelse af gldа. avug s., fjendtligt S.). Jf. avet.

Avis (en, Ft. -er). A-and, -bud, -læsning, -løgn, -papir, -skriveri osv.

Avl (en). A-sbrug (-et), -forvalter, -gaard, -karl osv. at avle. en Avling.

Avnbøg. Jf. Bøg.

Avne (en, Ft. -r). avnet.

Azur (en). azurblaa, -farvet.

B.

B, b (et, Ft. B'er, b'er). B-Lyd.

Baad (en, Ft. -e). B-fører; B-bord, -(e)bro, -(e)bygger, -(e)fart, -(e)havn, -(e)lav, -(e)skur. B-shage, -mand (B-smat, -pibe osv.) osv. baadformet, -formig. at baade, føre paa Baad.

Baade (en; Gavn; fra mnt. bate). at baade, gavne; fra mnt. baten. Jf. batte.

baade (Bindeo.; b. — og). baade = begge (gldgs.: med b. Hænder).

Baake (en, Ft. -r; fra mnt. bake). Sømærke, opstillet paa Kysten el. paa Grunde i Havet.

Baal (et, Ft. d. s.). B-færd.

Baand (et, Ft. d. s.). B-besætning, -fisk, -hage (Bødkerværktøj), -handel, -jærn, -kniv (Bødkerværktøj), -kæde (tekn.), -kæp, -pil, -sav, -væv, -økse (Bødkerværktøj) osv. baandformig. at baande, lægge Baand om.

Baare (en, Ft. -r).

Baas (en, Ft. -e). at baase, sætte i Baas.

Babel, B-staarnet. babelsk. babylonisk.

Bacil (-len, Ft. -ler).

Bad (et, Ft. -e). Badstue. at bade (B-ning). B-anstalt, -dragt, -gæst, -hotel, -hus, -kar, -kur, -læge, -mester, -rejse, -sted, -værelse osv. Badskær (en; foræld.), Barber; folketymologisk Omdannelse af det fra Tysk optagne gldanske barfskær, da Barbererne ogsaa gave Bade.

Badutspring, -springer (en, Ft. -e).

Bag (en; jf. tilbage). bag (Bio., Forho.; bagest (Bio., Tillo.). Som Forho.: bag af (efter. i, om, paa, ved). Som Bio.: bagaf (-efter, -fra, -i, -ind, -om, -op, -over, -paa, -til, -ud, -ved). Bagben, b-binde. B-bord (B-sside osv.; ogsaa bagbords Side), -bov, -bygning, -bæst, -del, -dækning (milit.), -dör, -ende, -finne, -fjerding, -fjæl, -flik (b-flikke). -fod, -gaard, -grund, (i) B-haanden, -haar, -hase, -hold, -hjul, -hjerne, -hoved, -hus, -kast, -klo, b-klog. B-klædning. -krog, -krop, -kød, -kølle, -laar, -laas, -lader (Ft. -e), -ladning (B-sgevær, -kanon, -revolver). -ladevaaben, -lem, -lomme, -læder, b-læns (B-løb), B-mand, -pote, -raad, -reb, -sal, -side, -sko (b-sko), b-slaa, B-slag, -smæk, -smække, -snak, -stag (Søspr.), -stavn, -stykke, -sæde, -taa, -tale, b-tale (B-else, en Bagtaler (B-ske)), bagtaler(i)sk), B-tanke, -trappe, b-vaske (B-else; en Bagvasker, Ft. -e), b-vendt (B-hed), B-vogn osv.

Bagage (en). — **Bagatel** (en, Ft. -ler).

bage (at; -te; B-ning, Ft. -er).

B-varme. et Bagværk. en Bager (Ft. -e; B-butik, -børn, -jomfru, -lav, -mester, -ovn, -svend osv.. et Bageri (Ft. -er). et Bagers (jf. Bryggers, Stegers).

bah (udr.).

Baj (noget; groft, uldent Töj til For; fra holl. baai). Jf. Svanebaj.

Bajern. en Bajrer (Ft. -e). bajersk. b. Øl. en Bajer (Ft. -e).

Baja(d)s (-(s)en, Ft. -(s)er). B-streg. b-agtig.

Bajonet (-ten, Ft. -ter; efter Bayonne). B-angreb. -dolle. -fægtning osv.

bak (bio. og ubøjel. Tillo.: Sospr.: fra eng. back, tilbage). at bakke (B-ning, manovrere baglæns.

Bakkanal (et, Ft. -ier). en Bakkant (Ft. -er; B-inde). bakkantisk.

Bakke[1] (en, Ft. -r; Præsenterbakke osv.; fra ty. Back el. holl. bak; rimeligvis besl. med Bækken; B-bord, -serviet). Til Orlogs bruges Ordet om en Afdeling Folk (i Reglen 8 Mand), der spiser sammen; Matros-, Skibmandsbakke osv. Baksdreng, -kammerat, -mester osv. at bakke op. Bakken (b. F.) kaldes til Søs den forreste Del af Skibsdækket mellem Fokkemasten og Forstævnen. Baksgast (modsv. Agtergast), -port. Bakker (Ft.) kaldes et Fiskeredskab, bestaaende af en Line, der holdes flydende ved smaa med Mellemrum anbragte Træplader (Bakker, Træbakker), hvori Kroge ere befæstede ved korte Snore. Bakkefiskeri.

Bakke[2] el. **Banke** (en, Ft. -r). Bakkedrag, -kam, -skraaning, -skrænt, -stjerne (Plante), -tidsel. Jf. Grusbakke el. -banke, Sand-, Østersbanke, bakket.

Bakkelse (en, Ft. -r; fra mnt. backels). B-bæst.

Bakkenbart, se Bakker.

Bakker (Ft.; fra ty. Backen, Kinder), Kæber, mellem hvilke et Arbejdsstykke fastsættes som i en Skruestik. en Bakkenbart (Ft. -er). Jf. Kindbakke, Knevelsbart, Badskær.

bakse (at; B-ning).

Bakterie (en, Ft. -r). Bakteriologi, -skopi.

Bal[1] (-len, Ft. -ler; Billardkugle; fra ty. Ball, der efter Oprind. og Betydn. er d. s. s. da. Bold). Jf. Balle[1].

Bal[2] (-let, Ft. -ler). B-dame, -dragt, -dronning, -kjole, b-klædt, B-sal osv.

Balance (en, Ft. -r). B-bog osv. at balancere (B-ing). Balancerstang.

Balcon (en, Ft. -er).

Baldakin (en, Ft. -er; efter Baldach, et i Middelalderen alm. Navn paa Bagdad).

Balde (en; Ft. -r; Fodbalde osv.).

Balder. B-sbraa (en, Ft. -er: Plante); glda. braa, Øjelaag, Øjenhaar.

Baldrian (en, Ft. -er; Plante; valeriana).

baldyre (at; digt.: tidl. bardyre, bordyre; fra fr. bordure; jf. brodere).

Balg (en; Sværdskede, bibl.; fra ty. Balg, der efter Oprind. og Betydn. er d. s. s. da. Bælg).

Balje, se Ballie.

Balk (en, Ft. -e; en Skillevæg, der oventil ikke slutter sig til noget Loft, men er overstigelig; en ophøjet Jordstrimmel mellem Agre).

Ballade (en, Ft. -r).

Ballast (en). at ballaste.

Balle[1] (en, Ft. -r; Vareballe, B. Papir; fra ældre ty. balle (nu Ballen) og det derfra optagne fr. balle; efter Oprind. d. s. s. da. Bold).

Balle[2], se Ballie.

Ballerune, en Börneleg; stammer fra Plattysk.

Ballet (-ten, Ft. -ter). B-danser, -mester osv.

Ballie, Balje el. **Balle** (en, Ft. -r: Vasker-, Øreballe; fra mnt. balge, balli(g)e, holl. balje). en B-fuld.

Ballon (-en, Ft. -er).

ballotere (at; B-ing, Ft. -er). Balloterkugle, -maskine. en Ballotation, en Ballotte.

Balsam (en). B-bøsse, -duft, poppel osv. at balsamere (B-ing, Ft. -er). en Balsamin(e) (Ft. -(e)r; Plante). balsamisk.

balstyrig (fra Plattysk (mnt. balsturich); B-hed).

baltisk. det baltiske Hav — Østersøen. mare balticum. de baltiske Sprog — Litavisk, Lettisk og det uddøde Præjsisk.

Balustrade (en, Ft. -r).

Bambus (en). B-rör, -stok.

Bamse (en, Ft. -r).

banal. en Banalitet.

Banan (en, Ft. -er; Pisang).

Band (et). B-bulle, -straale. at bandlyse B-ning, -sætte B-else. — at bande -ede el. -te).

Bandage (en, Ft. -r). en Bandagist (Ft. -er).

Bande (en, Ft. -r; Roverbande osv.).

Bandit (-ten, Ft. -ter).

Bandolér (et, Ft. -er).

Bane[1] (en, Ft. -r; fra mnt. bane). B-anlæg, -arbejder, b-brydende, B-bryder (Ft. -e), -gaard, -linie, -mester, -strækning, -tog, -vogter osv. at bane. Bane kaldes Hammerens tykke Ende med Slaafladen (modsat Pennen, s. d.), Bagen af Øksen (modsat Æggen).

Bane[2] (en). B-mand, -saar.

bange, fra mnt. bange.

Banjerdæk, det underste Dæk paa et Orlogsskib.

Bank[1] (et, Ft. d. s.; mest i Ft.). at banke (B-ning). B-byg, -kød, -træ osv.

Bank[2] (en, Ft. -er; efter Oprind. d. s. s. da. Bænk, ty. Bank, der i gammel Tid optoges i romanske Sprog (ital. banca, fr. banque) i Betydn. Vekselererbænk, og siden vandrede tilbage til Tysk og Hollandsk, hvorfra det indkom i Dansk. B-aktie, -anvisning, -direktør, -hæftelse, -mand, -note, -seddel osv. Jf. Bankerot.

Banke, se Bakke.

Bankerot (-ten, Ft. -ter; gennem Tysk fra ital. banco rotto [lat. ruptus] o: itubrudt Bænk, da den insolvente Vekselerers Bænk eller Vekselbord blev offentlig itubrudt). bankerot (-te; Tillo.). Jf. Bank[2]. Banket (-ten, Ft. -ter). — Bankier (en, Ft. -ere). — Banko (en). 3 Mark B., svensk B. (forkortet for Bankopunch; en Slags fra Sverrig stammende Punch, der kostede en Rigsdaler Banko Flasken). B-mark, -seddel. — Bankør (en, Ft. -er).

Banner (et, Ft. -e; fra mnt. banner). B-fører osv.

Baptist (en, Ft. -er).

bar. b-armet, -benet, -fodet, B-frost, b-halset, -hovedet, -hændet, B-ryg (Fisk), b-slidt, B-svælg (Plante). bare (Bio.). at bare sig.

Barak(ke) (-(ke)n, Ft. -(ke)r).

Barbar (en, Ft. -er). et Barbari. barbarisk. en Barbarisme sprogl.).

Barber (en, Ft. -er), sjældn. en Barberer (Ft. -e). Barberdreng, -forstand (Plante, sisymbrium sophia), -kniv, -kost, -skilt, -stue, -svend, -tøj, -vand osv. at barbere (B-ing).

Barde[1] (en, Ft. -r; Skjald; kelt.-lat. bardus). B-kvad, -sang.

Barde[2] (en, Ft. -r; Hvalbarde; fra holl. baarden (Ft. [ty. Bart], Skæg). B-hval.

Bardun (en, Ft. -er; Tov, der hindrer en Stang i Skibets Rigning fra at falde forover el. til Siden). Jf. Bras, Vant.

Baret (-ten, Ft. -ter).

Bark[1] (en; paa Træ). B-(e)brod, -bille, b-hudet osv. barket, at barke (B-ning). B-kar osv.

Bark[2] (en, Ft. -er; Fartöj; optaget i gl. Tid fra vestgermanske el. romanske Sprog). B-skib. en Barkasse (Ft. -r).

Barkholt (et; fra Plattysk [ty. Bark-, Bergholz; mnt. bargen, bergen = da. bjærge]), udvendig Plankeklædning paa et Skib langs Dækket.

Barm (en, Ft. -e). b-hjertig (B-hed; B-sgerning).

Barn (et, Ft. Börn). (fra) B-sben, (i) B-snød; se Barsel. barnlos (B-hed). Barnlille (Ft. Börnlille). Flertal i Gldansk ligesom nu: børn (oldn. børn, men Ejef. Ft.: barna; deraf Smsætn.: Barnealder, -ansigt, -barn, -daab, b-født, B-fødsel, b-glad, B-haand, -hoved, -kjole, b-klog, B-konge, -lader (Ft.), -mad, -mord, -natur, -pige, -røv, -rost, -seng, -sind, -sjæl, -ske, -sko, -stemme, -svøb, -tro, -vogn, -öjne. Allerede i Gldansk brugtes dog Ejef. børna ved Siden af barna; deraf:

Børnearv, -asyl, -bal, -bog, -børn, -dagen 28. Dec., -evne, -lyr, -fest, -flok, -fortælling, -gods, -have, -hjem, -hospital, -husel, -komedie, -kopper, -leg, -ly, -læge, -lærdom, -mel, -mælk, -nar, -opdragelse, -orm, -selskab, -skare, (have traadl sine) B-sko, -skole, -skrifter Ft., -spil, -sværm, -sygdom, -tugt, -udsættelse, -ven, -verden, -værelse, -værk. — Vaklen mellem Barne- og Børne- finder Sted i Barne- el. Børneaar, -dragt, -kammer, -pleje, -pulver, -remse, -ret, -skrig, -sprog, -streg, -tue. Jf. Bonde. — barnagtig B-hed). Barndom -men; B-serindring, -minde, -ven osv., barnlig (B-hed).

barok (-ke). Barokstilen.

Barometer (et, Ft. -tre). B-højde.

Baron (en, Ft. -er). en Baronesse (Ft. -r). et Baroni (Ft. -er).

Barre (en, Ft. -r). B-guld osv. — en Barriere (Ft. -r). en Barrikade (Ft. -r). at barrikadere.

Barsel (et, Ft. Barsler; oprind. barnsøl, ɔ: Barselgilde; jf. Arve-, Fæstens-, Gravøl). B-feber, -gilde, -kone, -seng, -stue osv.

barsk. Barskhed.

Baryton (en, Ft. -er).

Bas (-sen, Ft. -ser). B-stemme osv. en Bassist (Ft. -er).

Bas (en; a langt; Mester, Formand, Overmand; fra plt. bās [ty. Baas] el. holl. baas); spille B., slaa stort paa; sp. B. med, sp. Mester. Jf. Hyrebasse.

Basalt (-en). B-støtte osv.

Basar (en, Ft. -er; arab.).

Base (en, Ft. -r). — **Basis** (en). at basere.

Basilie (en, Ft. -r; Plante; ocimum bacilicum) = B-(s)urt.

Basilisk (en, Ft. -er).

Bask (et, Ft. d. s.). at baske.

Basrelief (-fet, Ft. -fer).

Basse (en, Ft. -r).

Basseralle (en, Ft. -r; egentl. Spurvekvidder; fra romanske Sprog [fr. passereau, ital. passero, lat. passer, Spurv]).

Bassin (et, Ft. -er; jf. Bækken).

Bast (en el. et). at baste.

basta (Udtr.). en Basta i Kortspil.

Bastard (en, Ft. -er).

Bastion (en, Ft. -er). — Bastonade (en).

Basun (en, Ft. -er). B-blæser, -engel, -kinder osv.

Bataille (en, Ft. -r). en Bataillon (Ft. -er). B-s-chef osv.

Batist (-et; fr.; efter den første Fabrikants Navn. B-lærred, -musselin, -væver, et Batistes Lommetørklæde.

batte (at; optaget i nyere Tid fra ty. bat(t)en [den højtyske Form er indkommen fra Plattysk, mnt. baten], efter Oprind. d. s. s. baade[1]).

Batteri (-et, Ft. -er). B-dæk osv.

Bautasten, optaget i nyere Tid fra Oldnordisk.

Bavian (en, Ft. -er; af ældre ty. Bavian [nu Pavian] el. holl. baviaan).

Bavn (en, Ft. -er). B-ehøj, -vagt.

be-, Forstavelse optaget fra Tysk i 14. Aarh. og den følgende Tid; jf. bi. beaande (B-else), -arbejde (B-else; en Bearbejder, Ft. -e), -bo (B-else; B-slejlighed; en Beboer, Ft. -e), -boelig (B-hed), -brejde (B-else, Ft. -r), -bude (B-else; Mariæ B-sdag; en Bebuder, Ft. -e), -bygge (B-else; B-splan), -byrde (B-else), -daare (B-else), -dage sig, -daget, et Bedrag, bedrage (b-lig), en Bedrager (Ft. -e; B-ske), et Bedrageri (Ft. -er), bedrager(i)sk, en Bedrift (Ft.-er), bedrive, -drøve (B-else), -drøvelig (B-hed, Ft. -er), -dugge (B-else), -dække (B-else, B-ning), -dærvet, Bedærvelse, bedømme (B-else; B-sudvalg; en Bedømmer, Ft. -e), -døve (B-else, B-ning), -edige (B-else), -fale (-ede el. befol; B-ing, Ft. -er); B-smand, -fare (B-ing), -faren (B-hed), -fatte sig, -finde sig, et Befindende, befingre (B-else), -fippet, Befippelse, beflitte sig, Beflittelse, befolke (B-ning, Ft. -er; B-s-statistik osv.), -fordre (B-

-ing, Ft. -er; B-smiddel, -væsen; en Befordrer, Ft. -e), -fragte (B-ning, B-else; en Befragter, Ft. -e), -fri (B-else; en Befrier, Ft. -e), -frugte (B-ning, B-else), -frygte (b-lig), -fugte (B-else, B-ning, -fuldmægtige (en befuldmægtiget, B-else), -fænge (-te; b-lig; B-else), -færdet, -fæste (B-else, B-ning, Ft. -er; B-skunst), -föjet, Beföjelse, beføle (B-ing), -føre, -gaa (B-else), -gabe, -gave (B-else), -gegne (B-else), -gejstre (B-ing), -give, Begivenhed (Ft. -er), beglo (B-else), -grave (B-else, Ft. -r; B-sselskab osv.), et Begreb (Ft. -er; B-sbestemmelse, b-sforvirret, B-sforvirring osv., b-smæssig), begribe (B-ning), -gribelig (B-hed), -gribeligvis (Bio.), -groet, -grunde (B-else; en Begrunder, Ft. -e), -græde (B-else, Ft.-r), -grædelig (B-hed), -grænse (B-ning, Ft. -er), -gunstige (B-else, Ft. -r), -gynde (-te; B-else, Ft. -r; B-sbogstav, -grunde, -hastighed, -lön osv.); en Begynder (Ft. -e; B-bog), Begængelse, et Begær, begære (B-ing, Ft.-er), -gærlig (B-hed), -haaret (B-hed), et Behag, behage (b-lysten, -syg; B-lyst, -syge), -hagelig (B-hed, Ft. -er), -handle (B-ing; B-smaade), -handsket, -herske (B-else, B-ning, Behersker, behjertet (B-hed), -hjælpe sig, -hjælpelig (B-hed), -hjælpsom (B-hed), et Behold, (i god) Behold, beholde (B-ning; en Beholder, Ft. -e), et Behov, behov (have b., göres b.), -hugge, -hæfte (B-else), -hændig (B-hed), -hænge (B-ning), et Behør, behørig (B-hed), Behøring, behøve, -höyle, -jae (B-else), -jamre (B-ing), -kende (B-else; B-sskrift, b-sløs (B-hed); en Bekender, Ft. -e), -kendt (b-göre (B-else)), B-hed, et Bekendtskab (Ft. -er; B-skreds), en Bekendt (Ft. -e), bekigge, -klage (B-else; b-sværdig), -klagelig (B-hed), -klemme (B-else), -klemt (B-hed), -klikke, -klippe (B-ning), -klumret, -klæde (B-ning, B-else), et Bekneb, beknibe (Sospr.), -komme, Bekomst (en), bekoste (B-ning, Ft. -er), -kostelig (B-hed), -kranse (B-ning), -krige (B-else), -kræfte (B-else), -kvem (B-hed), -kvemme sig, -kvemmelig (B-hed, Ft.-er), -kymre sig (B-ing, Ft. -er; b-sfuld), -kæmpe (B-else; en Bekæmper, Ft. -e), -ladt, -lagt (B-hed), -laste (B-ning), -lave sig (B-else), -le, -lejlig (B-hed), -lejre (B-ing (B-skrig, -kunst, -skyts, -tilstand), en Belejrer (Ft. -e)), -lemre (B-ing), -leven (-ent; B-hed), -liggende, Beliggenhed, belure (B-ing), -lyse (B-ning), -lyve, -lægge (B-else, B-ning), -lære (B-ing, B-else), -læsse (B-else), -læst (B-hed), et Beløb, beløbe sig, -lönne (B-ing, en Belönner (Ft. -e)), -male (B-ing), -mande (B-ing; B-sliste), -meldt(e), -mestre, -midlet, -myndige (B-else), -mægtige sig (B-else), -mænge sig, -mærke (B-ning, B-else), -mærkelig, -möje (B-else), -naade (B-else, B-ning (B-sret osv.)), -novet, Benovelse, benytte (B-else), -nægte (B-else), -nævne (B-else, B-ing), -ordre, -pakke (B-ning), -pansre (B-ing), -plante (B-ning), -pryde, -raabe sig (B-else), Beraad (et), beraad (Tillo.), beraade (B-else), et Beram, beramme (B-else), -rede (B-else, B-ning), -reden (-ent), et Beredskab, beredvillig (B-hed), -regne (B-ing, Ft. -er; en Beregner, Ft. -e), -regnelig, -rejse, Berejsthed, berette[1] (B-ning, Ft.-er; en Beretter, Ft. -e), -rette[2] (B-else, Hjemme-, Sygeberettelse), -rettige (B-else), -ride (B-ning; en Berider (Ft. -e; B-forestilling, -selskab osv.), en Beriderske, -rige (B-

else), -rigtige (B-else, -ro, (-r, -ede, -et), (i) Bero, berolige (B-else), -ruse (B-else, B-ning), -rygtet (B-hed), -rømme (-ede el. -te; B-else), -rømt (B-hed), -rømmelig (B-hed), -røre (B-ing, Ft. -er; B-spunkt osv.; B-else), -røve (B-else), -saa (B-ning; B-shugst, forst.), -sat, -se, -segle (B-ing), -sejle (B-ing), -sejre (B-ing; en Besejrer, Ft. -e), -sidde (B-else, Ft. -r; B-sret, b-slos osv.; en Besidder, Ft. -e), (paa) Besigt, besigte (B-else), -sigtige (B-else), -sinde sig (B-else), -sindig (B-hed), -sjæle (B-ing), -skadige (B-else), -skaffen (-ent, -ne; B-hed), -skatte (B-ning; B-smaade), en Besked, beskeden (-ent, -ne; B-hed), en Beskeler (Ft. -e), beskidt, -skikke (B-else; B-ning, tekn.), -skinne, -skrive (B-else), -skrivelig, (paa bedste) Beskub, beskue (B-else; en Beskuer, Ft. -e), -skuelig (B-hed), -skyde (B-ning), -skygge (B-ning), -skylde (B-ning, Ft. -er), -skylle (B-(n)ing), -skytte (B-else; B-smiddel, -told osv.; en Beskytter, Ft. -e; en Beskytterinde), -skæftige (B-else), -skæmme (B-else), -skæmmelig, -skænket, -skære[1] (-skar; B-kniv osv.: B-ing, Ft. -er), -skære[2] (-ede; tildele; B-else), -skærme (B-else, en Beskærmer, Ft. -e), -slaa, et Beslag (b-lægge (B-else), B-lære, -mester, -smed), beslagen (-ent, -ne), -slutte (B-ning, Ft. -er), -slægtet (B-hed), -smitte (B-else), -smykke (B-else), -smøre (B-else), -snakke (B-else), -snoret, -snære (B-ing, B-else), -solde (B-ning), -sove, -spare (B-else, B-ing), -spise (B-ning), -sporet, -spotte (B-else, en Bespotter), -spottelig, -sprænge (B-ning), -sprøjte (B-ning), -spytte (B-else), -spænde (B-ing, milit.), -spörge sig, -staa, en Bestalling (Ft. -er), en Bestand (B-del), bestandig (B-hed, -stede (B-else), -stedt, -stemme (-te; B-else (Ft. -r; B-ssted osv.)), -stemmelig, -stemt (B-hed), -stige (B-else, B-ning, Ft. -er; en Bestiger, Ft. -e), -stigelig, et Bestik, bestikke (B-else), -stikkelig (B-hed), -stille (-stilte; B-ing, Ft. -er; B-smand), -stjernet, -stjæle (B-ing), -storme (B-else), -straale (B-ing), -stride (B-else), -stridelig, -stryge (B-ning), -stræbe sig (B-else; Ft. -r), -strø (B-else), Bestykning (milit.), bestyre (B-else; B-smedlem, -møde osv.; en Bestyrer, -inde), -styrke (B-else, B-ning), -styrket, Bestyrtelse, bestænke (B-else, -ning), -støve (B-ning), -stövlet, -sudle (B-ing), -svangre (B-else, B-ing), -svare (B-else, Ft. -r), -svige (B-else, Ft. -r), -svime (B-else), -svogre (B-else, B-ing), et Besvær, besvære (B-ing, Ft. -er), -sværlig (B-hed, Ft. -er; b-göre), -sværge (B-else, B-sformular; en Besværger, Ft. -e), -sy, -synderlig (B-hed), -synge (B-else), et el. en Besyv (fra Styrvoltspillet), -sætte (B-else, B-ning, Ft. -er), et Besøg (Ft. d. s.), besøge (B-else; B-stid; en Besøger, Ft. -e), -sörge (B-else), -tage (B-else), -tagen (B-hed), -taget (B-hed), -takke sig, -tale (B-ing; B-sdag, -frist osv.; en Betaler, Ft. -e), -talelig, -talbar, -te sig, -tegne (B-else (B-smaade), B-ing), -tids (Bio.), -timelig (B-hed), -tinge (B-else, Ft. -r; B-ssætning; b-svis, Bio.), -title (B-ing), -tjene (B-ing), en Betjent (Ft. -e), betone (B-ing; B-slære osv.), -tragte (B-ning, Ft. -er; B-smaade; en Betragter, Ft. -e), -tro (B-else), -trygge (B-else), -tryggelig, et Betryk, betræde (B-else), -træffe, et Betræk, betrække (B-ning), -trængt (B-hed), -tuttet, Betuttelse, betvinge (B-else; en Betvinger, Ft. -e,

-tvingelig, -tvivle, -tyde (-tydede [-gav at forstaa], -tol [-havde den Betydning], -tydel: B-else; B-ning, Ft. -er (b-sfuld (B-hed), -løs (B-hed), B-storandring, -forskel, -tydelig B-hed, Betydenhed, betynge (B-else), -tænde (B-else), -tænke (B-ning, Ft. -er; B-stid, -tænksom (B-hed), -tænkelig (B-hed, Ft. -er), -undre (B-ing (b-sværdig), en Beundrer, Ft.-er), -vaagen (-ent, -ne; B-hed), -vandret (B-hed), -vant, -vare (B-ing, B-else), -vendt, -vidne (B-else), -vidst (B-hed), -vidstløs (B-hed), -vilge, Bevilling (Ft. -er; B-sret osv.), bevinget, -virke, et Bevis (Ft. -er; B-byrde, -førelse, -grund, -kraft, -maade, -middel, -sted), bevise (B-ning, Ft. -er), -vis(e)lig (B-hed; b-göre), -vogte (B-ning, B-else; en Bevogter, Ft. -e), -vokse (B-ning, Ft. -er, forst.), -væbne (B-ing), -væge (B-else; B-slov, -lære, -nerve osv.), Bevægethed, bevægelig (B-hed), Bevæggrund, beværte (B-ning; B-ssted; en Beværter, Ft. -e), -ængste (B-else), -ære (B-else).

Bed¹ (et; e langt; Ft. d. s.), det Markarbejde, der göres i Plöje- og Saatiden inden hvert Maaltid. Jf. Daarebed. at bede (-ede: Bedested), holde Hvile og fodre Hestene under Markarbejdet el. paa længere Koreture, b. i en Kro. Ordets Grundbetydning er: lade bide. I Gldа. betød det ogsaa at jage med Hund el. Høg; at bede Hjort og Hind; fremdeles at lægge i skarp Lud, garve. Gldа. bētæ, oldn. beita. Jf. beidse.

Bed² (-et; Ft. d. s. el. -er, Blomster-, Kaal-, Urtebed. B-plöjning.

Be(d)ding (en, Ft. -er), et Skraaplan, hvorpaa Skibe bygges og repareres, optørt i Nærheden af Vandet.

bede¹, se u. Bed¹.

bede² (bad Ft. -e, bedet kirkl. el. bedt; gldа. bithiæ, bidhiæ, oldn. biðja). B-dag (B-sangigt, -hus, -kammer, -klokke, -mand (B-sstil, -rem, -sal, -skammel, -slag, -stol, -søster, -time osv.

Bede¹ (en, Ft. -r). B-kød, -kolle, -ryg.

Bede² (en, Ft. -r; Plante: betas. Jf. Rodbede, Bladbede.

Beding, se Bedding.

bedre, bedst. at bedre B-ing). Bedste (et; = Vel, Gavn; se til). B-fader, -forældre, -mand (Søspr.), -moder.

Beg (et, B-takkel, b-fingret, B-hætte, -krans, -pap, -plaster, -ske, b-sort, B-sten osv. at bege.

begge. Jf. baade (Bindeo.).

Begonie (en, Ft. -r; Plante; begonia), Skævblad.

bejdse (at; B-ning; fra ty. beizen, der efter Oprind. er samme Ord som da. bede²).

bejle (at; besl. med bede²). en Bejler (Ft. -e). Jf. betle.

Bekkasin (en, Ft. -er; fr. bécassine).

Beletage (en).

Belladonna (en, Ft. -er; Plante).

Belletrist (en, Ft. -er). b-isk.

Bellis (en, Ft. -er; Plante).

Ben (et, Ft. d. s.). Se til. B-aske, -brud, -bræk (Plante), -bygning, -drejer, -edder, -ende (mods. Hovedende (i en Seng), b-fri. B-glas (Mælkeglas), -hinde, -klæder, -knap, b-løs, B-pibe, -rad (Ft. -e), -skade, -skinne, -splint, -stump, -ved (Plante: euonymus europæus), -væv osv. benet, benagtig.

Benediktiner (en, Ft. -e). B-kloster, -munk, -orden.

Benefice (en, Ft. -r). B-forestilling, en Beneficiant (Ft. -er), et Beneficium (-iet, Ft. -ier).

Bengel (en, Ft. Bengler; ty.: egentl. Knippel, Prygl, tyk Stok).

Benzin (en). **Benzoe** (-n).

Berberis(se) (-sen, Ft. -ser).

Bergamot(te) (-ten, Ft. -ter).

Bergfisk (har Navn efter Bergen).

Berkesbrod, (-fro jod.).

Berlok (-ken, Ft. -ker; fr. breloque).

Bersærk (en, Ft. -er; optaget i nyere Tid fra Oldnordisk). B-ergang.

Beryl -len, Ft. -ler; sagrön Ædelsten. Jf. Briller.
besk B-hed, besl. med bide.
Besköjt (en, Ft. -er; fra holl. beschuit, fr.-eng. biscuit). Jf. Biscuit.
bestialsk. en Bestialitet. Jf. Bæst.
Bet en, Ft. -er; fra fr. bête, af lat. bestia. Dyr; jf. Bæst. Ogsaa som Tillb. bet: blive b., göre en b.
betle (at; optaget i nyere Tid fra ty. betteln, der efter Oprind. er d. s. Ord som da. bejle). en Betler (Ft. -e). et Betleri (Ft. -er). Bettel- el. Betlerstav.
Beton -en. B-arbejde.
Betonie (en, Ft. -r; Plante; betonica).
Bi (-en, Ft. -er). B-avl, -avler (Ft. -e), -dronning, -kage, -kube, -stade, -stik, -stok, -sværm osv.
bi, bi-, Bio. og Præfiks; optaget i 11. Aarh. og den følgende Tid fra Tysk mnt. bi, ty. bei) og er efter sin Oprind. d. s. som Præfikset be-. Biaarsag, -begreb, bibeholde (B-else), Bibetydning, -blad, bibringe (B-else), Bidevind(s)-sejlads (at sejle bi de Vind, Sospr.), et Bidrag (Ft. d. s.; b-spligtig, -(s)ydende, en B-s-yder, Ft. -e), bidrage, Bierhverv, -fag, -fald (B-s-raab osv.), bifalde, Biflod, -formaal, -forretning, -fortjeneste, -hensigt, -hensyn, -indtægt, -klov, -lag, -land, -lyd, bilægge (B-else), en Bilægger (Ft. -e; B-ovn, -maane, -navn, -omstændighed, -ord, -ret, -rolle, -sag, en Bisidder (Ft. -e), -skole (B-lærer), et Bislag, -smag, -spörgsmaal, bistaa, en Bistand, bisætte (B-else, Ft. -r), Bisætning (mods. Hovedsætning), -ting, bivaane (B-else), Bivej, -virkning, -vogn.
Bibel (en, Ft. Bibler; fra gr.-lat. biblia, Bøgerne). b-fast (B-hed), B-forklaring, -fortolkning, -historie, -læsning, -oversættelse, -selskab, -sprog, -sted, b-stærk osv. bibelsk. — Bibliograf (-en, Ft. -er), -grafi (-en, Ft. -er). et Bibliotek (Ft. -er; B-s-assistent osv.). en Bibliotekar (Ft. -er).
Bicykle (en, Ft. -r; eng. bicycle).
Bid (et, Ft. d. s.; b. F. Bidet, -ene). en Bid (Brød). at bide bed (Ft. -e), bidt). Bidemund, -redskab. Bidtang. et Bidsel (Ft. -sler). at bidsle. bidsk (B-hed). en Billing (Ft. -er).
bie (at; bier, -ede, -et),
Bigami (-et, Ft. -er). en Bigamist (Ft. -er). bigamisk.
bigot (-te). et Bigotteri.
Bil (en, Ft. -e; fra mnt. bil; ty. Beil, besl. med bide). Bred-, Haand- el. Tømmermandsøkse, hvormed Tømmer glathugges. Jf. Entrebil. at bile, glathugge Tømmer. Bilbrev (ty. Beilbrief), Skibsbygningsattest, udstedt af Øvrigheden i Henhold til Skibsbyggerens edelige Erklæring. bilfærdig.
Bild (en, Ft. -er; = Bildejærn), Jærn, hvormed Furerne i Møllestenen ophugges. at bilde[1], ophugge Furer i Møllestenen.
bilde[2] (at; -te; b. ind; fra ty. bilden, af Bild, Billede). bildende Kunst. Jf. Billede og afbilde.
Billard (et, Ft. -er). B-kugle, -kø, -spil.
Bille (en, Ft. -r). en B-bo (Plante), -larve.
Billed(e) (et, Ft. -(e)r; fra oldsaks. bilithi). Billedbibel, -blad, -bog, -dyrker (Ft. -e), -dyrkelse, -galleri, -hugger (Ft. -e; B-arbejde, -kunst, -inde), -kunst, b-rig (B-dom), B-skrift (-en), -skærer (Ft. -e), -sprog, -storm, -stormer (Ft. -e), -strid, -støtte, -verden, -værk osv. billedlig.
Billet (-ten, Ft. -ter). B-kasserer, -kontor, -salg, -sjover osv. at billettere. en Billettør (Ft. -er). en Billettrice (Ft. -er).
billig (B-hed; B-shensyn; fra mnt. billich, passende, sømmelig. at billige (B-else). billigvis.
Billing, se u. Bid.
Billion (en, Ft. -er).
Bimpel (en, Ft. -pler).
Bind (et, Ft. d. s.). Bindhage,

-kit, -plaster, -skrue, -okse (tekn.). bindløs, -stærk. at binde (bandt, bunden, -et (B-hed), -ne). Bindeevne, b-gal, B-hund, -kraft, -led, -middel, -ord, -streg, -tegn osv. en Binding (B-sværk, et Bindsel (Ft. -sler). en Bindsel. Forstoppelse.

Bindsaal, indvendig Saal; fra ty. Binnensohle [ty. binnen, indeni, indvendig].

Bing (en, Ft. -e; en stor Kasse til Opbevaring af Korn, Mel, Avner o. lign.).

Bingelurt (ty. Bingelkraut).

Biograf (en, Ft. -er). en Biografi (Ft. -er). biografisk. en Biolog (Ft. -er). en Biologi (Ft. -er). biologisk.

Birk[1] (en, Ft. -e). B-ebark, -brænde, -ris, -rod, -skov, -træ.

Birk[2] (et, Ft. -er). B-edommer, -ret, -skriver, -ting.

Biscuit (-en; fr.; efter Oprind. d. s. s. Beskøjt). B-figur.

Bis(ko)p (-(p)en, Ft. -(p)er; fra gr.-lat. episcopus, Tilsynsmand). Biskopessens, biskoppelig. Bispedragt, -eksamen, -embede, -gaard, -hue, -kaabe, -ornat, -skrud, -stav, -stol, -sæde, -tiende, -vielse, -visitats osv. et Bispedömme Ft. -r. en Bispinde. bispelig.

Bismer (en, Ft. -e). B-krog, -lod, -pund, -stang, -vægt.

Bisonokse (fra ty. Bison, der er optaget fra lat.-gr. bison, der atter er optaget fra et gammelt germansk Sprog [oldhöjty. wisunt]. Jf. Vesselhorn.

Bisp, se Biskop.

bisse (at; fra mnt. bissen). B-kræmmer, -læder (i Skoene).

bister (-stre; B-hed; fra mnt. bister, omstrejfende, forvirret, vildfarende).

Bitte (en; fra mnt. bete, en Bid, Smule). Ogsaa som Tillo. bitte; et lille b. Dyr, smaa b. Dyr. ikke det bitte(r)ste.

bitter (bitre; fra ty. bitter; besl. med bide). B-blad (Plante; gentiana amarella), -jord, -mandel, -mælk (Plante; picris hieracioides), -salt, -stof, b-sød, B-søde (Plante; solanum dulcamara), -te, -øl osv. Bitterhed. en Bitter (Ft. -e el. Bitre; B-snaps). bitteragtig, -lig (Bio.).

Bivuak (-ken, Ft. -ker). B-ild. at bivuakere.

bizar (-re). et Bizarreri (Ft. -er).

Bjerg el. **Bjærg** (et, Ft. -e). B-aand, -aas, -and, -art, -beboer (Ft. -e), -bestiger (Ft. -e), -bestigning (Ft. -er), -bo (en, Ft. -er); = -boer (Ft. -e), -egn, -folk, b-fuld, B-fyr, -grönt, -hule, -højde, -kedel, -kløft, -krystal, -kæde, -land, -landskab, -luft, -lærke, -mand, -pas, -plante, -prædiken, b-rig, B-ryg, -side, -skraaning, -skred, -skrænt, -sti, -stigning (Ft. -er), -strækning, -sø, b-tagen, B-tinde, -top, -ugle, -vej, -værk (B-sdrift, -ejer, -væsen osv.) osv. bjergig el. bjærgig.

Bjæf (et, Ft. d. s.; b. F. -fet, -fene). at bjæffe.

Bjælde (en, Ft. -r). B-klang.

Bjælke (en, Ft. -r). B-hoved, -hus, -lag, -væg, -værk.

Bjærg, se Bjerg.

bjærge (at; B-ning (B-sforsøg, -kontrakt, -mandskab, -omkostninger osv.)). Bjærgefolk, -gods, -lön osv. en Bjærger (Ft. -e; B-lav). bjærgsom (B-hed). at bjærges: Solen b. sig; gaar ned, skjuler sig. Jf. Barkholt.

Björn (en, Ft. -e). B-ebær (Plante: rubus cæsius), -hi, -hud, -jagt, -jæger, -klo (Plante; heracleum sphondylium), -lab, -skind B-shue), -tjeneste, -trækker (Ft. -e), -unge osv.

blaa (blaat, blaa; B-hed); b-aaret, B-bær, b-farvet, -frossen, -graa, B-haj, -hals (Fugl), -hat (Plante; scabiosa), b-hjælmet, B-hval, -klokke (Plante), -ler, -lys, -mand, -mandag, -mejse, -munke (Plante), -musling, b-plettet, -randet, B-simme (Plante), b-sort, -spættet, B-sten, -stivelse, b-stribet, B-strömpe, b-sur, B-syre, b-öjet osv. blaalig, blaagtig, blaaladen. Blaa (et: Himlens, Øjets B.. Blaat (et:

blaat Farvestof: Kugleblaat, Berlinerblaat). at blaane (B-else, blaat Farvestof. en Blaane Ft. -r; Sky, Taage).

Blaar (Ft.: b. F. -ene). B-garn, -lærred.

Blad (-et, Ft. -e). B-artikel, b-dannet. B-guld, -hjörne, -holder (Ft. -e), -hveps, -kaal, -knop, -krave, -lus, b-løs, B-maven (b. F.), -neger, -redaktør, -ribbe, b-rig, B-rust, -side, -skede, -skriver, -smører (Ft. -e), -stilk, -svamp, -tang, öje osv. Bladebyg, bladformet, -agtig, -vis. at blade[1] (B-ning), bladet. at bladre. at blade[2] (Kaal), afplukke Kaalblade = at blæde.

blakket. blakhjælmet. Jf. blank.

blamere (at). en Blamage.

Blanchet el. **Blansket** (-ten, Ft. -ter; fr. planchette).

blande (at; B-ing, Ft. -er (B-sdrik, -folk, -gods, -korn, -sprog, -sæd osv.)). Blandfoder, -gødning, -korn, -sæd (= Blandingskorn, -sæd). blandt (Forho., se iblandt).

blank (B-hed; fra ty. blank, der efter Oprind. er samme Ord som da. blakk(et); besl. med blinke). b-brun, B-brænding, -børste, -læder, -stövler (= Blanklæders St.), -sværte. at blanke (B-ning). — en Blanket (-ten, Ft. -ter). — Blancoaccept, -kredit osv.

Blansket, se Blanchet.

blaseret. — **Blasfemi** (-en, Ft. -er). blasfemisk.

Ble (en, Ft. Bleer).

bleg (B-hed). b-fed, B-fedme, b-gul, B-hvidt (= Blyhvidt), b-rød, B-sot, b-sottig, -næbbet, -laden. Blegekalk, -kridt, -vand. Bleg (en, Ft. -e; ligge paa B.). at blege (B-ning). B-(e)dam, -(e)mand, -eplads, -etöj osv. en Bleger (Ft. -e; bibl.). et Blegeri (Ft. -er). en Blege (Ft. -r; Fisk). — at blegne.

Blegn (en, Ft. -er).

Blende (en; et Mineral; fr.).

blende, se blænde.

blid (B-hed). at b-göre. Blidemaaned, Februar. blidelig (Bio.). at blides. at blidne.

Blide (en, Ft. -r; fra mnt. blide, mlat. blida, Kastemaskine). B-kast.

Blik[1] (-ket, Ft. -ke (i Smsætn. Ft. til Dels -blik). Öjekast; fra mnt. blick, Glans, Lyn, Skin); besl. med Blink. blikstille. Jf. Havblik, Öjeblik osv., samt Blik[2].

Blik[2] (-ket; Metal; fra mnt. blick, bleck el. holl. blik; besl. med Blik[1]. B-daase, -flaske, -plade, -smed, -spand, -töj osv. en Blikkenslager (Ft. -e). et Blikkenslageri (Ft. -er).

blind (B-hed). Se i. b-født, B-dör, -lygte (= Blændlygte), -mus, -ramme (= Blændramme), -tarm (B-sbetændelse), -træ osv. Blindeasyl, -buk, -institut, -mand (i Kortspil = B-makker). at blinde (B-ing, Ft. -er; en tynd Mur, der forbinder to Piller).

Blink (et, Ft. d. s.). at blinke (fra ty. blinken; besl. med Blik og blank). Blinkfyr (et), -hinde (paa Fugleöjne).

Blis (-sen, Ft. -ser). B-and, -gaas, -höne. blisset.

blive (at; blev (Ft. -e), bleven (-et, -ne); fra mnt. blîven, forblive). B-sted.

Blod (-et). Se til. B-aare, -ager (bibl.), -bad, b-bestænk(e)t, B-bøg, -daab, -dom, -farvet, -fattig, B-flaad el. -flod, -forgiftning, -gang, b-gerrig (B-hed), B-hund, -hævn, -hævner (Ft. -e), -igle, -kar, -kopper, -korn, -legeme, b-løs (B-hed), B-mangel, -omløb, -penge, -plet (b-plettet), -prop, -pøl, -pølse, -regn, b-rensende, -rig (B-hed), -rød, -skam, -skud, -skyld, -sot (b-sottig), -spytning, -sten (Mineral), b-stillende, B-stjært (Fugl), -styrtning, -suger (Ft. -e), -sugeri, -tab, -törst (b-ig (B-hed)), -vidne osv. Blodsdraabe, -frænde, -frændskab, -hest, -hoppe, -udgydelse. blodig (B-hed).

Blok (-ken, Ft. -ke; fra ty. Block). B-hjul (tekn.), -hus, -nagle

(tekn.), -(ke)penge, -sav (tekn.), -skib, -tømmer, -vogn osv. en Blokmager Ft.-e. Blokkedrejer. at blokke (md. — blokere (at; (B-ing); ty. blokieren, fra fr. bloquer, der stammer fra det germanske Blok). en Blokade.

Blomme[1] (en, Ft. -r; tidl. plomme, som endnu i Jydsk og Norsk; fra mnt. plume, der i ældgammel Tid er optaget fra lat. pruna (Ft.); jf. Plumbudding). B-sten, -træ osv. blomraadden.

Blomme[2] (en, Ft. -r; gldgs., digt.; Eng-, Ko-, Rosensblomme; oldn. blomi). Blomkaal (holl. bloemkool, ty. Blumenkohl; B-shoved). Blomme (i Øg). B-kløvning, -kugle. blommet. — Blomst (en, Ft. -er; forhen som endnu digt. et Blomster (Ft. d. s.; oldn. blómstr; jf. Bloster). Blomsteranlæg, -bed, -blad, -bord, -bund, -bæger, -duft, -dække, -elsker, -flor, -frø, -gartner, -glas, -handel, -have, -kost, -krans, -leje, -løg, b-løs, B-maler, -pige, -plante, -pragt, b-rig, -smykket, B-stand, -stilk, b-strøet, B-stængel, -støv, -svøb, -vase, -ven osv. at blomstre (B-ing; B-stid). blomstret.

blond. en Blondine (Ft. -r).

Blonde (en, Ft. -r).

Bloster (et; optaget i nyere Tid fra Almuemaalene, hvor Ordet har Betydn. Blomster paa Frugttræer, og anvendes i Botanikken i Betydn. Blomsterdække). B-blad. Perigonblad.

blot (-te; fra Plattysk; mnt. blôt, der efter Oprind. er samme Ord som da. blød). at blotte (B-else). Blottethed.

Blot (et). at blote; optaget i nyere Tid fra Oldn.

-blu: ublu, oprind. samme Ord som bly. Blu (en). blufærdig (B-hed). at blues. en Bluelse. en Blu(s)sel.

Blund (et). at blunde.

Blus (et; Ft. d. s., b. F.-set, -sene). Blusfyr (et). at blusse.

Bluse (en, Ft. -r; fr. blouse). b-kledt. B-mand, -liv.

bly (B-hed). Se -blu.

Bly (-et). B-erts, b-farvet. B-forgiftning, -glas, b-graa, B-hat, -hvidt (ty. Bleiweiss = Bleghvidt), -indfatning, -kiste, -klump, -kolik, -kugle, -lod, -plade, -sukker, -tag, -tavle, b-tung. B-trækker, -tækker (Ft. -e), -vand osv. blyholdig.

Blyant (en, Ft. -er). B-s-tegning.

blæde[1] (at; b. Kaal o: afblade Kaal = blade[2]).

blæ(d)e[2] (at; efterligne Hjortens Skrig; Jægersprog).

Blæk (-ket; optaget i Middelalderen fra oldeng. blæc). B-flaske, -horn, -hus, -klat, -plet, -sprutte (en, Ft. -r) osv. at blække sig til.

blænde el. **blende** (at; fra ty. blenden; besl. med blind: B-else, B-ing (Ft. -er)). Blændlygte, -ramme (= Blindlygte, -ramme), -værk.

Blænker (en, Ft. -e; milit.; fra ty. Blänker, Plänker, Plänkler; besl. med blinke). B-kæde, -reserve, -rode.

Blære (en, Ft. -r). B-betændelse, b-dannet, B-gople, -orm, -rod (Plante; utricularia vulgaris), -smælde (Plante; silene inflata), -sten, -tang osv. b-agtig, -formig. blæret. at blære sig. et Blæreri.

blæse (at; -te; B-ning). B-bælg, -pibe, -vejr. en Blæser (Ft. -e). et Blæseri. en Blæst.

blød (glda. bløt, oldn. blaut-r; jf. blot; B-hed). B-bille, -dyr, -fisk, b-gøre, -kogt, -sødent, -ne B-hed: at syde; altsaa egentl. = b-kogt, men af Folkeetymologien knyttet til Tillo. sød) osv. blødfinnet (b. Fisk el. Blødfinnefisk), -hjernet, -hjertet (B-hed), -hudet, -mundet (B-hed), -mælket, -sindet (B-hed), -skindet (B-hed), -vedet osv. blødagtig (B-hed; b-gøre B-else). dægge, ligge i Blød. en Bløde, Regnskyl. blødelig (Bio.). at bløde[1] (-te; B-ning (Ft. -er). Fiske-, Gennem-, Op-, Udblødning o. lign.). at blødne.

bløde[2] (at; af Blod; B-ning (Ft. -er), For-, Næseblødning o. lign.;

glda. bløthæ, blødhæ, oldn. blœða). en Bloder (Ft. -e; med.): B-familie, -sygdom.

bo (at; bor (Lidet. bos), -ede, -et). et Bo (Ft. -er; Ejef. Bos; Dødsbo, Indbo o. lign.). en Bo (Ejef. Bos, Ft. -er); Bolig, Rede. bofast, Bomand, -mærke, -pæl (B-s-forandring). bosiddende, -sætte (B-else). et Bohave. et Boskab. en Boslod (Ft. -der). en Bolig (Ft. -er).

Boa (en, Ft. -er), Kæmpeslange.

Bobinet (-tet).

boble (at). en Boble (Ft. -r).

Bod[1] (en, Ft. -er; Danse-, Fjælle-, Kram-, Told-, Urte-, Vejerbod; besl. med bo).

Bod[2] (en; B. og Bedring; glda. bot, oldn. bót; besl. med bedre; jf. Bøde, bøde). Bodsdag, -prædikant, -prædiken, -salme, -skjorte, -øvelse. bodfærdig (B-hed).

Bodega (en; spansk; egentl. samme Ord som Butik).

Bodmeri (et). B-brev.

Bog[1] (en, Ft. Bøger; glda. bok, oldn. bók; besl. med Bøg). Se til. B-binder (Ft. -e; B-lære, -mester, -svend, -værksted), -binderi (et, Ft. -er), -elsker, -fortegnelse, -fører, -guld, -handel, -handler (Ft. -e), -holder (Ft. -e), -holderi (-et, Ft. -er), -hylde, -kender, -lade (en, Ft. -er; ty.), -lærd, -mærke, -nyt, -orm, -reol, -samler, -samling, -skab, -sprog, -titel, -trykker (Ft. -e; B-kunst, -presse, -sværte), -trykkeri (et, Ft. -er) osv. boglig. et Bogstav (Ft. -er; tidl. en B.; deraf: (efter) Bogstaven). B-følge, -orden, -regning, -rim, -række, -skrift, -væsen. bogstavelig (B-hed). at bogstavere (B-ing).

Bog[2] (en, Ft. d. s.; Bøgens Frugt; glda., mnt. bok; besl. med Bøg). B-finke (fra mnt. bokvinke), -hvede (fra mnt. bokwete [paa Grund af Frugtens Lighed med Bog]; B-gryn, -grød).

Boheme (en, Ft. -r).

Boje, se Böje.

Boks (en, Ft. -e; Æske; eng. box; samme Ord som Bøsse).

bokse (at; eng. box; B-ning). en Bokser (Ft. -e).

Bol (et, Ft. d. s.). Bolsmand, -sted.

bold (digt.; fra mnt. bolt). Jf. Drukkenbolt.

Bold (en, Ft. -e). B-gade, -hus, -spil, -spiller. Jf. Bal[1], Balle[1], Bolle.

bole (at; fra mnt. bolen). en Boler (Ft. -e; Bolerske). et Bolskab.

Bolig, se u. bo.

Bolle[1] (en, Ft. -r; Punchebolle; oldn. bolli).

Bolle[2] (en, Ft. r; Fastelavns-, Kød-, Melbolle; besl. med Bold og Bolle[1]). B-dej(g), -mælk.

Bologna. Bologneserflaske.

Bolsje (et, Ft. -r; fra plt. boltje).

Bolster (et, Ft. -stre).

Bolt (en, Ft. -e). at bolte. — at boltre.

Bolværk (et, Ft. -er; tidl. ogsaa Bulværk, se Bul; fra mnt. bolwerk). Jf. Bulevard.

Bom (-men, Ft. -me; fra mnt. bôm, Træ, Bom). B-hus, -lærke, -mand, -olie, -penge, -sadel, -sejl, -uld (B-s-garn, -spinderi, -traad, -töj, -varer, -væver). at bomme (Søspr.). bomstille, -stærk. Jf. Buks-, Sevenbom.

bombardere (at; B-ing). Bombarderbille, -galiot. et Bombardement (Ft. -er). Jf. Bombe.

Bombasin (ty.; egentl. samme Ord som Bommesi). — Bombast (en; ty.). bombastisk.

Bombe (en, Ft. -r; onomat.; jf. bum). b-fast, -fri, B-kanon. — en Bommert (Ft. -er). at bomre.

Bommesi (-et; plt.). B-s Klokke.

bomre (at; se u. Bommert).

Bonbon (-et). B-æske.

Bonde (en, Ft. Bønder; oprind. boende, jf. Fjende, Frænde). Ejef. Ft. i Gldansk bondæ (oldn. bónda) og bøndær (jf. Barn); deraf Smsætn. i Ft. som i Ent. Bonde-: Bondealmue, -arbejde, -fanger (Ft. -e), -fangeri, -fiffighed, b-født, B-handel, -hovmod, -hær, -höjskole, -klods, b-klædt, B-knold, -knøs, -kost, -krig, -køter, -land, -liv, -maal (= B-sprog), -mand,

-manerer Ft.. -nykker (Ft.. -opstand, -plager (Ft. -e), -plageri, -raad, -regel, -regimente, -rose, -sprog, -stand, b-stolt (B-hed), -ven (b-lig: B-hed). — Ft. vakler mellem Bonde- og Bønder-: Bondebarn, -bryllup, -by, -bæst, -dans, -datter, -dragt, -dreng, -have, -hus, -hytte, -kone, -kro, -skik, -skole, -slægt, -sön, -tamp, -tröje, -tölper, -tøs. — Ft. Bønder-: Bondegaard, -hest, -karl, -pige, -vogn. Bønderfolk. — Ent. Bønder-: Bøndergods, -mark, -skov, -smör. — Ent. og Ft. vakler mellem Bonde- og Bønder-: Bonde- el. Bøndergilde, -jord. — bondsk. bondeagtig (B-hed). Bondevis, se Vis.

bone (at; B-ing; fra Tysk).

Bonitet (en, Ft. -er). at bonitere (B-ing).

Bonne (en, Ft. -r; fr.).

Bor[1] (et, Ft. d. s.). Borskaft, -smed. at bore (B-ing, Ft. -er). B-bille, -hul, -jærn, -musling, -spaan. Jf. Næsebor.

Bor[2] (-et; et Grundstof; fr. bore). b-sur, B-syre. — Boraks (-et; fr. borax).

Bord[1] (et, Ft. d. s.; Fjæl, Planke. Bræt (jf. Stig(g)bord)): særlig i Skibsbygning: Center-, Køl-, Vaterbord; deraf Betydn.: Skibsside; ogsaa: Rand, Kant, Ræling; jf. Bag-, Styrbord; se fra, inden, om, over). at borde et Skib, lægge til Siden af et Skib med et Fartöj, entre. at bordfylde, fyldes af Vand til Rælingen. — Bord[2] (et, Ft. -e; Spise, Skrivebord; se til, over). B-ben, -blad, -bön, -dame, -dans, -dug, -ende, -fælle, -klap, -klokke, -plade, -skik, -skive, -skuffe, -smör, -tale, -vin.

Bord[3], se Bort.

Borg[1] besl. med bjærge: tage paa B.. Borgen: gaa i B. at borge.

Borg[2] en. Ft. -e; besl. med Bjerg). B-foged, -fred, -frue, -grevе, -herre, -mester (= Borgermester), -ruin, -tinde. Borgegaard, -led, -leje, -mester — Borgermester), -stue. en Borger (Ft. -e; fra mnt. borgere). B-aand, -brev, -dyd, -forening, -frihed. -hus, -klasse, -krig, -mester (= Borgermester), -pligt, -repræsentant, -ret, -sind, -skole, -stand, -væbning. et Borgerskab. borgerlig (B-hed).

borner(e)t. B-hed.

Bornholm. en Bornholmer Ft. -e). bornholmsk.

Bort el. Bord (en, Ft. -er; fra mnt. borde; besl. med Bord, Rand, Kant). Jf. brodere.

bort, borte (Bio.). bortblæse, -bytte (B-ning), -drage (B-else), -drive (B-else), -drömme, -dunste (B-ning), -dø, B-fald, b-falde, -fare, B-fart, b-feje B-ning, -tjene (B-else), -flytte (B-ning), -flöjen, -forklare (B-ing), -forpagte (B-ning), -fryse (B-ning), B-færd, b-fæste (B-ning), -føre (B-else, B-ing), -gaaet, -gifte, -give (B-else), -græde, -hugge, -ile, -jage (B-else, B-ning), -kalde (B-else), -kaste (B-else, B-ning), -kommen, -lede, -leje, en B-leje, b-licitere (B-ing), B-licitation, (langt) b-liggende, -liste (B-else), -lodde (B-ning), -lokke (B-else), -love, -løben, -mane (B-else), -rane, B-rejse, b-rejst, b-rinde, -rive (B-else), -rydde (B-else, B-ning), -rykke (B-else), -römt, B-salg, b-sende (B-else), -set (fra), -skaffe (B-else), -skræmme (B-else), -skyde (B-ning), -skylle (B-(n)ing), -skære (B-ing), -skøde (B-ning), -slæbe, -slænge, -snappe (B-else), -sove (B-ning), -spille, -støde, -svinde, -sælge, -tage (B-else), -tyde (B-ning), -törre, -vejre, -vende (B-else), -vige (B-else), -vise (B-ning), -øde, -ødsle (B-ing). — bortebleven.

Bossel (en, Ft. Bosler; Træklods at slaa Kegler med; ty.).

Botanik (-ken, Ft. -ker). en Botaniker Ft. -e). at botani-

sere B-ing. Botaniserkasse. botanisk.

Bouillon (en; fr.).

Bouteille (en, Ft. -r; fr.). at bouteillere B-ing).

Bov (en, Ft. -e). B-anker, -blad, b-lam, B-led, -spryd, -stykke. at bove et Anker af.

Boven- (fra holl.-plt. boven, oven, oventil, over): B-bramsejl, -bramstang, -krydsstang, -sejl, -vægt (b-vægtig).

Bovt (en, Ft. -er; et Slag op mod Vinden i Sejlads med Modvind; eng.). at bovte, krydse i Sejlads med Modvind.

boycotte el. **-kotte** (at; B-ing).

Brad (en, foræld., digt.; jf. Mør-, Vildbrad). Bradspil, et Spil en Vinde) med liggende Akse fra plt. bratspil el. holl. braadspil, der er folkeetym. Omdannelse af braadspit, Stegespid).

Brag (et, Ft. d. s.). at brage[1]. styrte sammen med Bulder; besl. med brække. at brage[2] (B-ning; bryde Hør; besl. med brække. en Brage (Ft. -r = Bryde), Redskabet, hvormed Hørren brages.

brak[1] (fra ty. brach, besl. med brechen, brække, bryde). at ligge b. en Brak. B-harve, -mark, b-plöje, B-svale (ty.; jf. Brokfugl). at brakke (B-ning).

brak[2] (om Vand; fra Tysk [mnt. brack] el. holl. brak). B-vand.

Brak- (af ty. Bracke, Sporhund, Stover): B-næse, b-næset.

Brakke (en, Ft. -r; ussel Hytte; samme Ord som Barakke).

Brakteat (-en, Ft. -er; fr. bracteate).

Bram (en; med Brask og B.). b-fri (B-hed). at bramme.

Bram- (holl.): B-raa, -sejl (B-skuling). -skode. -stag. -stang.

Branche (en, Ft. -r).

Brand (en, Ft. -e). B-aks, -alarm, -blegn, -byld, -bæger (Plante), -direktør, -fare, b-farlig B-hed), -foged, -folk, -forsikring, b-fri, B-gaas, b-gul, B-hage, -hjælp, -kasse, -korps, b-lidt, B-lillie, -mur, -pil, -plet, b-plettet, B-raab, -saar, -skade, -skat (b-skatte (B-ning)), -spröjte, -sted, -stiftelse, -stifter (Ft. -e), -stige, -svamp (Støvsvamp), -tomt, -vagt, -væsen, en Brander (Ft. -e).

branke (at).

Bras (en, Ft. -er; Sospr.; fra holl. bras, fr. bras, Arm), et Tov fra Nokken, ved Hjælp af hvilket Raaen kan drejes frem el. tilbage. Jf. Bardun, Vant). at brase[1] (-ede el. -te) af, op.

brase[2] (at; -ede el. -te), stege og b.

Brasen (en, Ft. -er; Fisk).

Brask (en; fra mnt. brasch). B. og Bram. at braske.

Brast, Skade, Tab (i Gldansk; besl. med briste). Nu kun i Talem.: staa Last og B.

brat (-te; B-hed).

brav (B-hed; fra fr. brave). — bravo B-raab, bravissimo. — en Bravur (B-arie).

Breche (en, Ft. -r; fr.).

Bred (-den, Ft. -der; Flod-, Strandbred). b-fuld.

bred (B-hed). b-bladet, B-flab (Fisk), b-flabet, -fælget, -næset, -pandet, -rygget, -saa (B-ning), B-side (-n), b-skuldret, -skygget, -sporet, -stribet, B-økse. en Bredde (Ft. -r). B-cirkel, -forskel, -grad, -kreds. at brede (-te; B-ning, Ft. -er).

Bregne (en, Ft. -r). B-krat, -løv, -rod.

Brems(e)[1] (en, Ft. -(e)r; Insekt, oestrus). Bremselarve osv. — Bremse[2] (en, Ft. -r; Hemsko, Standseapparat). at bremse (B-ning). B-apparat, -klods, -vogn, -vogter. en Bremser (Ft. -e).

Brev (et, Ft. -e; fra mnt. brêf, der er optaget fra lat. breve, kort ɔ: kort Skrivelse). B-aabner (Ft. -e), -bog, -bærer (Ft. -e = -drager (Ft. -e)), -due, -form, -holder (Ft. -e), -kasse, -kort, -papir, -post, -presser (Ft. -e), -samler, -samlingssted, -skriver, -stil, -taske, b-veksle (B-ing), B-vægt. Brevskaber (Ft.).

Brig (-gen, Ft. -ger; eng.).

Brigade (en, Ft. -r). en Brigader (Ft. -derer).

Brik(ke) (-(ke)n, Ft. -(ke)r: Dambrik(ke). Trætallerken; fra mnt. bricke).

Briks (en, Ft. -er: [1]Narrebriks. [2]Træbænk, indrettet til Natteleje; fra plt. britsche, britske, briske).

brillant. en Brillant (Ft. -er). Jf. Briller.

Briller (Ft.; fra ty. Brille, der er optaget fra lat. beryllus. Beryl. Brilletoderal. -glas, -slange. at brillere. Jf. brillant.

Bringe (en, Ft. -r). b-drøj, B-(e)-kobbel. -rem. -tøj.

bringe (at; bragte, bragt; fra Tysk).

Brink (en, Ft. -er).

Brint (-en; dannet af Ørsted efter brænde; jf. Ilt). et Brinte Ft. -r.

Brioche (en, Ft. -r).

Brise (en, Ft. -r; fr.). at brise.

Brisling (en, Ft. -er; en Art Smaasild: norsk).

Brissel (en, Ft. Brisler; Kirtelsamling mellem Boven og Halsen paa unge Pattedyr, glandula thymus). Jf. Kalvebrissel.

Brist (en; se Brøst): B. (Mangel) paa noget. at briste (brast, brusten, -et [som Tillo. -ent], -ne, og bristede, bristet; B-ning (Ft. -er)). b-færdig.

Britannien. britannisk. en Brite (Ft. -r). britisk.

Bro (en, Ft. -er). B-hoved, b-lægge (B-ning; en Brolægger (Ft. -e; B-jomfru)), B-penge, -pille, -sten.

Broche (en, Ft. -r; Brystnaal). — at brochere. en Brochure (Ft. -r).

Brod[1] (-den, Ft. -de). b-fri, -løs, B-söm (et). en Brod[2] (= Brodsöm) el. en Brodde (Ft. -r). at brodde en Hest, slaa Brodder i Skoene, naar Føret er glat. Brodning.

Brod-, brodden, d. s. s. Brud-, bruden: Brodsø; brodne Kar. Pander.

Broder (en. Ft. Brødre). B-aand, -baand, -datter, -folk, -haand, -kone, -krig, -kys, -kærlighed, -lod, b-løs, B-mord, -morder, -pagt, -par, -part, -sind, -sön. Brorlille. Brødremenighed, -skifte. et Broderskab. broderlig (B-hed).

brodere (at; B-ing). Broder(e)-garn. -monster. -naal, -ramme, -saks, -silke. et Broderi (Ft. -er).

Brog[1] (en, Ft. -e, foræld., digt.; Benklæder). Jf. Dannebrog.

Brog[2] (Søspr.; et svært Tov; ty. Brohk; jf. Ror-, Stagbrog). B-böjle, -tov.

broget (B-hed).

Brok[1] (et, Ft. d. s.; b. F. Brokket, -ene; hernia; fra plt. brok(e), Brud; besl. med brække). B-baand, -skade

Brok[2] (-ken, Ft. -ke; Grævling; fra eng. brock). B-hund.

Brokade (en).

Brokfugl (fra ty. Broch-, Brachvogel; har, som det antages, sit Navn deraf, at den fortrinsvis opholder sig paa Brakmarker; jf. brak[1], Braksvale).

Brokke (en, Ft. -r; jf. Murbrokke). at brokke (ty.; besl. med brække). b-vis (Bio.).

Brom (kem.). Bromkalium.

Brombær (ty.; rubus fructicosus).

Bronkitis (en).

Bronze (-n; fr.). B-alder, b-farvet, B-medaille, -statue osv. at bronzere (B-ing).

brovte (at). en Brovter (Ft. -e). et Brovteri.

Brud (et, Ft. d. s.; b. F. Brudet, -ene). B-flade, -stykke (b-agtig).

Brud[1] (en, Ft. -e). B-edragt, -folk, -færd, -følge, -fører, -gave, -hus, -kammer, -kjole, -krans, -krone, -lys (Plante; butomus), -nat, -par, -pige, -pynt, -seng, -skammel, -skare, -slør, -smykke, -stads, -svend, -tale, -udstyr, -vielse. en Brudgom (-men, Ft. -me; -gom er ældn. gumi. Mand). — Brud[2], en Art Væsel, mustela vulgaris.

bruden (-ent, -ne): et brudent Tal. brudne Tal. Se bryde.

Brug (en; i nogle Forbindelser: et; fra mnt. brûk), Krigs-, Skrive-, Sprog-, Tale-, Vaabenbrug. af, i, til, ved Brug(en). til daglig Brug. Men: til sit, eget, et vist B. Brugsanvisning, -forening, -haver (Ft. -e), -hævd, -ret, -værdi. Jf. Forbrug, Misbrug. — et Brug, Ager-, Avls-, Gaard-, Jord-, Land-, Nærings-,

Sav-, Skovbrug. en Brugsejer. brugbar (B-hed). at bruge -te; fra mnt. brûken. brugelig B-hed). en Bruger (Ft. -e).

Brum el. at brumme, brumle. en Brumbas se (ty.).

Brumme (-n; Fangehul; ty..

brun. b-gul, B-jærnsten, -kaal, -kul, -malt, -rod (Plante; scrophularia). b-rød. B-spaan, -spat, -sten, b-stribet, -öjet. at brune. brunlig, brunagtig, -laden.

Brunel -let; fr. prunelle. Brunels Støvler.

brunere (at; B-ing). Brunersalt, -staal.

brunet (-te). en Brunette (Ft. -r).

Brunst (en; ty.). B-tid. brunstig.

Brus[1] (et). at bruse (-ede el. -te (B-ning); fra mnt. brûsen). Brushane (ty.), -hoved, -höne, -höns, -pulver. en Bruse (Ft. -r; paa en Vandkande). — **Brus**[2] en; plt. brusbart; et Slags Kortspil, efter Navnet paa Hjerter Konge, som her spiller Hovedrollen).

Brusk (en, Ft. -e). B-fisk, -hinde, brusket, bruskagtig.

brutal. en Brutalitet.

brutto (Bio.; ital.; jf. netto). B-indtægt, -vægt.

bryde[1] (at; glda. brytæ; brød (Ft. -e), brudt (Ft. -e), tidl. bruden (s. d.), -et, -ne (jf. skib-, værkbruden). bryde Hør (= brage). en Bryde (Ft. -r = Brage). Brydning (Ft. -er; B-svinkel). Brydekamp, -leg, -tag. en Bryder (Ft. -e). brydbar. — **bryde**[2] (sig om; fra plt. brüden, plage, drille). brydsom (-me). et Bryderi (Ft. -er).

Bryde (en; glda.; Gaardbestyrer, Fæstebonde).

Bryg (en). at brygge (B-ning, Ft. -er). en Brygger (Ft. -e). B-gaard, -kar, -karl, -kedel, -knægt, -lav. Bryghus, -mester. et Bryggeri (Ft. -er). et Bryggers (Ft. -er; oprind. Bryggerhus; jf. Bagers, Stegers).

Brygge (en, Ft. -r; Skibsbro). Jf. kobrygge.

Bryllup (-pet, Ft. -per). B-sdag, -fest, -folk, -gilde, -gæst, -klæder Ft., bibl.), -sang, -skik, -vers.

Bryn el. Ft. d. s.; jf. Skov-, Öjenbryn). at bryne, skærpe. B-sten.

Brynde (en; best. med brænde).

bryne, se u. Bryn.

Brynie el. **Brynje** (en, Ft. -r; optaget i nyere Tid fra oldn. brynja). b-klædt, B-krave, -ring.

brysk fr. brusque).

Bryssel. Brysselkniplinger, -tæppe.

Bryst (et, Ft. -er). B-ben, -betændelse, -billede, -draaber (Ft.), -dug, -finne, -harnisk, -hule, -kasse, -krampe, -lomme, -mur, -naal, -saft, -skjold, -slim, -smykke, -stykke, -sukker, b-svag (B-hed), -syg, B-syge, -sygdom, -vorte, -værn. at bryste sig. en Brystning (Ft. -er; = Brystmur).

Bræ (-en, Ft. -er; norsk).

Bræder (Ft.; Ent. tidl. en Bræde; jf. Bræt). B-gulv, -loft, -skur, -stabel, -væg.

bræge (at).

Bræk (en el. et, Ft. d. s.). at brække (ty.; B-ning, Ft. -er): Brækhammer, -jærn, middel, -nød, -pille, -pulver, -rod, -stang, -sø (= Brodsø), -vand.

Bræmme (en, Ft. -r). at bræmme.

brænde (at; -te). B-glas, -jærn, -mærke, b-mærke, B-nælde, -vin (en el. et; B-s-ansigt, -brænder (Ft. -e), -flaske, -glas, -røst). Brændalder, -flade, -glas, -offer, -ovn, -punkt, -vidde. Brænde (noget). B-handler (Ft. -e), -hugger (Ft. -e), -hus, -kælder, -loft, -mangel, -oplag, -plads, -sav, -saver (Ft. -e), -skur, -skærer (Ft. -e), -stabel, -økse. et Brænderi (Ft. -er). en Brænder (Ft. -e). en Brænding (Ft. -er). et Brændsel (b-besparende). B-(s)emne. brændbar B-hed.

Bræt (-tet, Ft. -ter; fra plt. bret, Ft. breder; jf. Bræder). B-spil.

Brød (et, Ft. d. s.). B-bakke, -frugt (B-træ), b-føde, B-handel, -kage, -kniv, -korn,

-krumme. b-løs (B-hed). -mangel. -nid. -skorpe. -skrift, -smule. -studium. -suppe.

Brøde (en). b-betynget, -bevidst, -fri, -fuld (B-hed).

Brødre-, se u. Broder.

Brøk (en. Ft. -er; plt.). B-del. -regning.

Bröl (et, Ft. d. s.). at bröle (-ede el. -te). B-abe. en Bröler (Ft. -e).

Brønd (en, Ft. -e). B-borer (Ft. -e), -boring, -graver, -gravning, -gæst, -karse, -krog, -kur, -sætter (Ft. e), -sætning, -vand, -vippe.

Brøndsel (en; Plante; bidens).

brøsig (plt.; B-hed).

Brøst (en, Ft. d. s.; af briste, der i gl. Tid ogsaa hed brøste; jf. Brist). b-fældig (B-hed), -holden (B-hed).

bu, se buh.

Bud (-et. [1]Ft. d. s.; Budskab, Befaling, Indbydelse. [2]Ft. -e; en, der gaar Bud). B-bærer (Ft. -e), -bringer (Ft. -e), -ord (gldgs.), -stikke, -tjeneste. et Budskab (Ft. -er).

Buddike (en, Ft. -r; fra mnt. bodik).

Budding (en, Ft. -er; optaget ad mundtlig Vej fra fr. pouding, hvorfor p er blevet opfattet som b; jf. Pudding). B-(e)form.

Budget (-tet, Ft. -ter). at budgettere.

Bue (en, Ft. -r; besl. med böje). b-dannet, B-form, b-formet, -mig, B-føring (musik.), -gang, -hvælving. -lampe. -linie. -sav, -skud, -skydning, -skytte, -stilling (ark.), -streng, -strøg (musik.). at bue sig. buet.

Buffet (en, Ft. -'er).

Bug (en, Ft. -e). B-finne, -gjord, -hinde (B-betændelse), -hule, -løb, -söm (bot.), -sejsing (Søspr.), -taler, -vrid. buget.

Bug-: B-line (ogsaa Bovline; eng. bowline, fr. bouline, ty. Boleine, -spryd (= Bovspryd; ty. Bugspriet, holl. boegspriet, eng. bowsprit).

Bugle (en, Ft. -r; Skjoldbugle; fra mnt. bokele [ty. Buckel], der stammer fra mlat. buccula; jf. Bukkel, Bule[1]). b-bladet, B-horn, b-rund. buglet.

bugne (at; besl. med böje). Bugning.

bugsere (at; B-ing; fra holl. boegseeren, plt. bogseren, ty. bugsieren). Bugserbaad, -damper, -tov, -trosse.

Bugt (en, Ft. -er; fra plt. bucht, der er d. s. s. oldn. bót i knésbót, Hase). at bugte sig (B-ning, Ft. -er). bugtet. bugtevis (Bio.).

bu(h), Udro. B-ko, -mand.

Buk[1] (-ken, Ft. -ke; [1]Gede-, Raabuk. [2]Pæle-, Rambuk. [3]Kuskesæde). Bukkeblad (Plante; menyanthes), -bær (Plante; convallaria multiflora), -fod. -horn (ogsaa Plante; trigonella), -skind (jf. Bukskin), -skæg, -spring, -torn (Plante; lycium).

Buk[2] (et, Ft. d. s.; b. F. Bukket, -ene). at bukke (fra mnt. bucken).

Bukar, se Bukkar.

Buket (-ten, Ft. -ter; fr. bouquet; jf. Busket).

Bu(k)kar (en, Ft. -er; oprind. Bogarve (jf. Bog og Arve). Skovmærke, Mysike; asperula odorata.

Bukkel (en, Ft. Bukler; fra Tysk; efter Oprind. samme Ord som Bugle), Krølle. buklet.

Buksbom (en; tidl. busbom, fra mnt. busbòm, der stammer fra lat. buxus; omdannet i nyere Tid efter ty. Buchsbaum).

Bukser (Ft.; fra mnt. buxe, boxe). B-ben, -feber, -knap, -laar, -linning, -lomme. b-løs. B-sele, -trold, -töj.

Bukskin (-et; eng. buckskin, Bukkeskind).

Bul (-len, Ft. -le; Træstamme, tilhugget Træstykke; tidl. ogsaa Krop, Overkrop, hvoraf den nuvær. Betydn. Tröje uden Ærmer, Kjoleliv uden Ærmer [jf. Liv, der ogsaa har Betydn. Kjoleliv]). Bulokse. Jf. Bolværk.

Bulbider (en, Ft. -e; plt. bullenbiter, ty. Bullenbeisser [plt. bulle, eng. bull, Tyr]; jf. Buldog).

Bulder (et, Ft. d. s.; fra mnt. bulder). at buldre (fra mnt. bulderen). en Bulderbasse.

Buldog (-gen, Ft. -ger; eng. bulldog; jf. Bulbider).

Bule¹ en. Ft. -r: Hævelse. Knude. fremkommen ved Stød og Slag; samme Ord som Bugle. B-hat. bulet.

Bule² en. Ft. -r: Knejpe. Danse-. Spillebule; fra plt. bu de l.

Bulevard -en. Ft. -er: fr. boulevard. der er optaget fra germanske Sprog og er samme Ord som da. Bolværk).

Bulk en. Ft. -er: Klump. Knold. Ujævnhed). at bulke. bulket.

Bulle (en, Ft. -r; pavelig Forordning; lat. bulla.

bullen (bullent, bulne). Bullenskab (en el. et). -hed. at bulne (B-ing).

Bulletin (en, Ft. -er; fr.).

Bulmeurt, hyoscyamus.

bulter, se hulter.

bum (Udro.. — at bumle (ty. bummeln). Bumleri. en Bumler (Ft. -e). et Bummeltog (ty.). — et Bump (Ft. d. s.). at bumpe. — bums (Udro.; ty.).

Bund (en, Ft. -e). Se til. B-fald, -farve, b-fattig, B-flade. b-fordærvet. -fryse. -fælde (B-(n)ing). B-garn, -gær, b-løs (B-hed), -stav, -stok (Søspr.). at bunde.

Bundethed.

Bundsforvant (en. Ft. -e; efter Tysk.

Bundt (et, Ft. -er; fra mnt. bunt; besl. med binde). at bundte. bundt(e)vis (Bio.).

Bunke¹ (en, Ft. -r; Dynge, Masse). at bunke sammen. bunkevis.

Bunke² (en, Ft. -r; Plante; aira).

Bunt- (fra glty. bunt, Pelsværk, egentl. broget, spraglet): Buntmager (en, Ft. -e; fra mnt. buntmaker). buntet, broget, spraglet (fra ty. bunt; foræld.). i Bunterad. Buntpapir. kulørt Papir.

Bur (et, Ft. -e).

burde (at; bör. burde. burdet).

Bureau (et. Ft. -er). B-chef. en Bureaukrat (Ft. -er). et Bureaukrati. bureaukratisk.

Burgunder (en, Ft. -e). B-vin.

burlesk (fr. burlesque).

Burnus (-en, Ft. -er: Maurerkaabe; fr. burnous.

Burre (en, Ft. -r). B-rod, -skræppe, -snerre.

bus (Bio.; b. paa. at buse paa, ud med.

Buseronne, -runne, se Bu(s)se-ronne.

Busk (en, Ft. -e). B-fyr (-ren. b-haaret. B-mand, -nellike. -vækst. buskagtig. -vis. at buske sig. buskes. busket. et Buskads (Ft. -er). Busket (-tet, Ft. -ter; fr. bosquet. mlat. boschettum: samme Ord som Buket).

Bussemand, -trold. Jf. buh og buse.

Bu(s)seronne, -runne (en, Ft. -r: fra plt. busserun.

Buste (en, Ft. -r; fr.).

but (-te). buttet.

Butik (-ken, Ft. -ker: fr. boutique, der ligesom Apotek. Bodega stammer fra gr.-lat. apotheca, Forraadskammer, Magasin). B-sdreng. -jomfru. -vindue.

Butterdej(g) (ty.). B-s-kage.

By (-en, Ejef. -s, Ft. -er). Se til. Bybo (en, Ft. -er; = Byboer (en, Ft. -e)), -bud (Ft. -e), -dreng. -ende, -foged, -folk (Ft.), -gade, -jord, -kvarter, -liv. -lov, -mand, -mark, -navn. -nyt, -raad, -ret, -rygte. -skraa, -skriver, -sladder. -snak, -svale, -svend, -ting. -tyr, b-vant, B-vej, -ærende. Bysbarn.

byde (at; bød (Ft. -e), budt (Ft. -e) el. buden (-et, -ne; bibl., gldgs.. digt.)). B-maade, Imperativ. (et) Bydende (efter Lovens B.).

Byg¹ -get el. -gen. B-aks. -brød, -gryn, -grød, -halm. -korn, -mark. -mel, -saad. Bygsaaningstid, -suppe. -vælling osv.

Byg² (y langt; fra plt. büke. lægge Tøj i B. o: lægge det i hed Lud = at byge (B-ning. Bygekar, -lud.

Bygd (en, Ft. -er: norsk: glda.. Bygdemaal.

Byge (en, Ft. -r). B-vejr, byget.

bygge (at; B-ning. Ft. -er: B-s-afgift, -kunst, -maade, -stil. -værk. Byggegrund, -gæld. -lov, -lyst, -plads, -plan. Bygherre, -mester. -værk. bygfældig (B-hed). et Byggeri (Ft. -er).

Byld en. Ft. -er. B-emoder. -pest.

Bylt (en, Ft. -er; fra plt. bült(e)). at bylte.

Bynke (en; Ft. -r; Plante, artimisia). B-ris.

Byrd (en; besl. med bære; jf. Jærn-, Vidnesbyrd). Byrdsadel. byrdig. — en Byrde Ft. -r. b-fuld.

Bytte (et; ¹Skifte, Deling; i B., til B. ²Krigsbytte; oprind. Rov til Deling). at bytte (fra plt. büten [mnt. büten]; B-ning, Ft. -er). B-gods, -handel. en Bytting (Ft. -er; = Skifting).

Byzans. byzantinsk.

Bæger (et; Ft. -e el. Bægre; fra mlat. bicarium). B-blad (bot.), -klang.

Bægt (en, Ft. -er; Bagning, saa meget som er paa en Gang i Ovnen). en B. Brød.

Bæk (-ken, Ft. -ke). B-ørred.

Bækken (et, Ft. -er; fra mnt. becken, der stammer fra mlat. baccinum, hvoraf ogsaa fr. bassin. Jf. Pikkelhue). B-ben, b-formet, -formig.

bældet, nøgen, skaldet (om Fugle- og Dyreunger, der mangle Dun og Haar ved Fødselen).

Bælg (en, Ft. -e). B-frugt, b-fuld, B-kapsel, b-mørk, B-mørke, -plante, -vante. en Bælgetræder (Ft.-e). at bælge Ærter. at bælge i sig, b. sig med.

Bælt (et, Ft. -er; Store, Lille B.; besl. med balticum [mare b. ɔ: Østersøen]). Jf. baltisk.

Bælte (et; Ft. -r; optaget i gl. Tid fra lat. balteus, balteum). B-dyr, -sted. at bælte.

Bændel (et, Ft. -dler; Demin. af Baand). B-orm, -tang (zostera marina).

Bændsel (et. Ft. -sler; Skibmandsgarn; ty. Bendsel, Bindsel). at bændsle.

Bænk (en, Ft. -e; jf. Bank²). Se til. B-batteri, -hammer, -høvl, -mejsel. Bænkebider (Ft.-e), -hralm, -hynde, -vælling. at bænke.

Bær (et, Ft. d. s.; b. F. Bærret, -ene). B-frugt, -kogle, b-lignende.

bære (at; bærer, bar (Ft. -e), baaren (-et, -ne)). B-bør, b-dygtig, B-evne, -kraft, -rem, -sele, -stol. en Bærer (Ft. -e).

Bærme (-n). B-tønde.

Bæst (et, Ft. -er; fra lat. bestia, Dyr; jf. Bet, bestialsk). bæstisk.

bæve (at; B-else, Bæven). at bævre. B-asp, -græs, -naal.

Bæver (en, Ft. -e). B-bo, -gejl (-et; ty.), -haar, -rotte, -skind.

Bøddel (en, Ft. Bødler; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. bo(d)del]). B-knægt, -sværd, -økse. b-agtig B-hed).

bøde (at). en Bøde (Ft. -r; Nydannelse til Flertalsformen; gldn. bot, Bod. Bøde (Ft. bøtær)).

Bødker (en, Ft. -e; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. bodeker]. at bødke.

Bøf (-fen; fr. bœuf, Okse). Bøfsteg (efter eng. beefsteak).

Bøffel (en, Ft. Bøfler; gennem Tysk fra lat. bubalus).

Bøg (en, Ft. -e; jf. Bog). B-easke, -blad, -brænde, -gren, -lund, -skov, -træ.

bøge at. bröle om Kvæg.

Böje el. **Boje** (en, Ft. -r; ¹Slavelænke. ²flydende tønde- el. ballonlignende Sømærke, der er lænket til Havbunden; gennem Tysk fra lat. boja).

böje (at; B-ning (Ft. -er; B-sendelse, -form, -lære, -maade, -mærke, -mønster, -sprog)). B-muskel. böjelig (B-hed). — en Böjle (Ft. -r).

Bølge (en, Ft. -r). B-bevægelse, -bryder, -dal, -gang, -linie, -slag. bølgeformet, -formig. at bølge. bølget.

Bølle¹ (en, Ft. -r; Plante: vaccinium). B-blomst, -bær, -mosen (se Bolle²).

Bølle² (en, Ft. -r; raa, voldsom Knægt; kom i Brug 1885 i København om halvvoksne Spektakkelmagere, der holdt Sammenkomster i Bøllemosen [se Bolle¹] ved Skodsborg (i „Bøllesjappet" [jf. Sjap]) og derfor gik under Navnet Bølleforeningen). B-bedrift, -frø, -lov.

Bön (-nen, Ft. -ner). b-falde (B-else), -hore (B-else). B-skrift (et). Bönnebog, -mode. bönlig.

Bönhas (en, Ft. -er; Fusker; ty.).

Bönne (en, Ft. -r). B-stage, -stang, -stængsel.

Bor¹ en; Medvind; jf. Nedbør.
Bor² en; Moderliv, uterus; besl. med bære.
Bor³ en. Ft. -e; Bære-, Hjul-, Trillebør; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. bore].
Bors en; Ft. -er; gennem Tysk fra romanske Sprog. B-kurs, -svindel, -tid.
Borst (et. Ft. d. s.; Strøg med en Børste, ogsaa Bank, Prygl. at børste B-ning. B-maskine. en Børste (Ft. -r; ¹Svineborste. -Haar-, Klæde-, Sko-, Tandbørste. B-fod, -orm, b-formet, -formig. en Børstenbinder (Ft. -e), et Børstenbinderi (Ft. -er). børstet. børsteagtig.
bøs (ty.).
Bøsse (en, Ft. -r; gennem mnt. busse, plt. büsse fra mlat. buxis, Afledn. af buxus, Buksbom). B-løb, -mager (Ft. -e), -pibe, -skud, -smed. en Bøsning Ft. -er; en Metalring, et Metalrør i et Hjulnav til Beskyttelse mod Slid.
Bøste (et, Ft. -r; Flæskeside).
Botte en. Ft. -r. B-laag. en B-fuld.

C.

(Ord, som søges under C, Cz, maa søges under K, Z).

C, c (et, Ft. C'er, c'er).
Café, se Kafé.
Calvin. calvinsk. Calvinisme -n). Calvinist (en, Ft. -er). calvinistisk.
Camera obscura (et).
Cancan (en. Ft. -er).
Cayennepeber.
Cecilie el. **Cæcilie;** jf. Sissel.
Ceder (en, Ft. -dre).
Cedille (en, Ft. -r).
celeber el. **-bre.** Celebration en). at celebrere (C-ing). Celebritet (en, Ft. -er).
Celle (en, Ft. -r; jf. Kælder). c-dannet. C-fængsel. -væg, -væv.
Cement (-et). C-mølle, -tønde. at cementere C-ing). Cementerovn.
Censor (en, Ft. -er). et Censorat (Ft. -er). en Censur (Ft. -er). at censurere. en Censūs.
Centaur, se Kentaur.
Center-, se u. Centrum.
Centi-: C-folierose (rosa centifolia), -grad, -gram, -liter, -meter. et Centner (Ft. d. s.). c-tung, C-tyngde, -vægt.
Centrum (b. F. -tret, Ft. -trer el. -tra). Centrum(s)- el. Centerbor, Centrumsmand, -parti, Centrums-, Centri- el. Centervinkel. en Centrifuge (Ft.-r). centrifugal (C-kraft), -petal (C-kraft). central (C-bestyrelse, -station). at centralisere (C-ing). Centralisation. at centrere (milit.).
Cerberus, se Kerberos.
Ceremoni (-en, Ft.-er). C-mester. ceremoniel (-le). Ceremoniel -let. Ft. -ler).
cernere (at; C-ing).
certificere (at). et Certifikat (Ft. -er). Certifikation.
Cerut (-ten, Ft.-ter; fr. cheroute, ty. Cheroots).
Cervelatpølse, fr. cervelas.
Chagrin (-et).
Chaiselong(ue) (en, Ft. -(e)r).
Chako(t), se Sjako.
Chalotte, se Skalotte.
Chalup (-pen, Ft. -per; fr. chaloupe, ty. Schaluppe; jf. Slup). C-roer (Ft. -e).
Champagne (en). C-galop, -glas.
Champignon (en, Ft. -er el. -s) el. Skampion (Ft. -er).
Chance (en, Ft. -r).
changere (at; C-ing).
Charabanc (en, Ft. -s el. -er).
Charade, se Karade.
Charge. at chargere (C-ing).
Charlatan (en, Ft.-er). et Charlataneri. charlatanagtig.
Charlotte. C-pulund.
charmant. Charme (en). at charmere.
Charpi (-et).
Chatol, se Skatol.
Chaussé (b. F. Chausseen, Ft. -eer).
Chauvinisme (en). en Chauvinist (Ft. -er). chauvinistisk.
Chef (en, Ft. -er).
Chemise (en, Ft. -r).

Chenille (en, Ft. -r).
Chiffer (et, Ft. Chifre; Skrifttegn, Löntegn; jf. Ciffer). C-nøgle, -skrift (-en), -telegram. at chifrere (jf. dechifrere).
Chiffoniere (en, Ft. -r).
Chignon (en, Ft. -er).
Chikane (en, Ft. -r). at chikanere. et Chikaneri (Ft. -er). chikanøs.
Chimpanse (en, Ft. -r).
Chimære, se Kimære.
Choc et).
Chokolade (-n). C-fabrik, -kage, -kande.
Chrysanthemum (Plante).
Cicero. ciceroniansk. en Cicerone (Ft. -r).
Ciffer (et, Ft. Cifre; Taltegn; arab.; samme Ord som Chiffer; fr. chiffre, Ciffer, Chiffer). C-bog.
Cigar (en, Ft. -er). C-bæger, -foderal, -kasse, -mager, -rör, -spids, -stump. en Cigaret (-ten, Ft. -ter; fr. cigarette).
Cikade (en, Ft. -r). C-nymfe, -sang, -skum.
Cikorie (-n).
Cimbrer (en, Ft. -e). cimbrisk.
Cinnober (-et).
circa. en Cirkel (Ft. Cirkler; lat. circulus, Demin. af circus). C-bue, -linie, c-rund, C-sav, c-formig. at cirkle. at cirkulere. en Cirkulation. cirkulær. et Cirkulære (Ft. -r. — en Cirkumfleks (Ft. -er). — en Cirkus (Ft. -er).
ciselere (at; C-ing). en Ciselør (Ft. -er).
Cistercienser (en, Ft. -e). C-kloster. — en Cisterne Ft.-r.
Citadel (-let, Ft. -ler).
Citar el. Citer (en, Ft. -e; gr.-lat. cithara; jf. Guitar). C-spil, -spiller (C-ske).
Citant (en, Ft. -er). et Citat (Ft. -er). en Citation (Ft.-er; C-stegn). at citere.
Citron (en, Ft. -er). c-gul, C-saft, -syre, -træ.
civil. C-dommer, -ingeniør, -liste, -ret. en Civilist (Ft. -er). at civilisere (C-ing). Civilisation.
Cliché (en, Ft. Clicheer). at clichere (C-ing).
Codex (en, Ft. Codices).
Cognac (en; efter Byen Cognac i Frankrig).
Collats (en). **Confessionarius** (en).
Conseil (et). C-spræsident.
Corpus, se Korpus.
Courage (en).
Coutume en; jf. Kostume).
Couvert, se Kuvert.
Cremoneserviolin.
Cricket, se Kricket.
Croquet, se Kroket.
Cykle (en, Ft. -r; jf. Bicykle). C-fabrik, -løb, -rytter, -sport. at cykle (C-ing). en Cyklist (Ft. -er). — en Cyklus (Ft. Cykler). cyklisk. en Cykloide (Ft. -r). — en Cyklon (Ft.-er). — Cyklop, se Kyklop.
Cylinder (en, Ft. -dre). C-hat, -ur, c-formet, -formig. cylindrisk.
Cymbel (en, Ft. -bler).
Cyniker, se Kyniker.
Cypres (-sen, Ft. -ser).
Cæsar (jf. Kejser. Zar). Cæsarer (-ne). cæsarisk. Cæsarisme (-n).
Cæcilie, se Cecilie.
Cæsur (en, Ft. -er).
Cølibat (et).

D.

D, d el. Ft. D'er, d'er). D-Lyd.
da Bio., Bindeo., dalevende. Datid, daværende.
Daa (-en. Ejef. Daas, Ft. -er). D-dyr, -hind, -hjort, -vildt.
Daab (en; fra mnt. dope; jf. dobe). D-s-akt, -attest, -dag, -formular, -handling, -pagt.
Daad (en). d-fuld, -løs, -rig. D-skraft (d-ig), -liv, -tid.
daane (at; D-else; Afledn. af oldn. dá, Besvimelse, Dvale; besl. med Dane-[2] og daarlig). d-færdig.
Daare (en, Ft. -r; fra mnt. dore). D-anstalt, -kiste (d-gal, D-lem, -snak, at daare, daar-

lig. Sammentalt af to oprind. ubeslægtede Ord: oldn. dálig-r, skadelig, ond (besl. med daane) og mnt. dorlik, taabelig). D-hed (Ft. -er). en Daarskab (Ft. -er). Jf. dorsk.

Daase (en, Ft. -r; gennem Tysk fra gr. dosis, Portion). D-skildpadde.

Daddel (en, Ft. Dadler; gennem Tysk og Romansk fra gr. daktylos, Finger; jf. Daktyl). D-kærne, -palme; d-formig.

Dadel (en). d-fri (D-hed), -løs (D-hed), -værdig (D-hed). D-s-votum. at dadle. Dadlelyst, d-syg, D-syge.

Dag (en, Ft. -e). Se af, i, op ad, til. D-blad, -bog, -brækning, -driver (D-liv), -driveri, -gry, -kone, -leje, -lejer (Ft. -e), -lön, -lönner (Ft. -e), -mild(n)ing (en), -penge, -regning, -skær, -sommerfugl, -sværmer, d-tinge (foræld.), D-tyv, -tø, -vagt, -vogn, -vælger, -værk. D-s-befaling, -bladet (Bladet fra i Dag), -frist, -gerning, -kurs, -lys, -mulkt, -nyt, -orden, -presse, -rejse. (i) Dagetal, dagvis (Bio.). at dages. Dagning (-en). daglig (D-anker, -stue, d-dags).

Daggert (en, Ft. -er; Dolk; fra et germansk el. romansk Sprog).

Daguerreotyp (-pet, Ft. -per; efter Opfinderen Daguerre). Daguerreotypi (-en). et Daguerreotypi (Ft. -er). at daguerreotypere.

Daktyl (en, Ft. -er; gr.; jf. Daddel). daktylisk.

Dal (en, Ft. -e). D-bo (Ft. -er; = D-boer (Ft. -e)), -bund, -elv, -føre, -strækning, -strøg. at dale.

Daler (en, Ft. d. s. og -e; gennem plt. daler fra ty. Thaler, Forkortelse af Joachimsthaler efter Joachimsthal i Bøhmen, hvor Mønten prægedes). Jf. Dollar.

Dam[1] (-men, Ft. -me; Fiske-, Mølledam; oprind. Betydn. Dæmning, deraf Betydn. det inddæmmede; jf. dæmme, Blegdam). D-kultur, -musling, -tæge.

Dam[2] (-men, Ft. -me; Dobbeltbrik i Damspil og selve Spillet; fra fr. dame, lat. domina, Herskerinde; jf. Dame). D-brik(ke), -bræt, -spil.

Damask (et; efter Damaskus). Damaskes Gardiner. D-væver osv. — Damascenerblomme, -klinge, -staal. — at damascere (D-ing).

Dame (en, Ft. -r; fr.; jf. Dam[2] og Donna). D-hat, -kahyt, -kjole, -kupé, -pynt, -rolle, -selskab, -sko, -skrædderinde, -støvle, -værelse.

Damp (en, Ft. -e; fra Plattysk, Hollandsk el. Engelsk; besl. med dæmpe). D-baad, -bad, -flöjte, d-formig, D-færge, -kedel, -kogning, -kraft, -maaler (Ft. -e), -maskine, -mølle, -møller, -pibe, -skib (D-sfart, -forbindelse, -linie, -selskab), -skorsten, -sprøjte, -tryk, d-törret, D-vogn; d-agtig. at dampe (D-ning). en Damper (Ft. -e).

-dan: hvordan, saadan, se u. danne.

Dan-: Dankonge(-n), -rige(-t). Danmark (oldn. Danmǫrk, glda. Danmark). — Dane-[1] (oprind. danæ, Ejef. Ft.; jf. Daner): D-gæld, -hof. Daner (-ne; glda. danæ, oldn. danir). dansk (D-hed). d-sindet. de Danske, tale Dansk, oversætte paa Dansk. Dansken. en Dansker (Ft. -e). Dania. at danisere. Danisme (en, Ft. -r). — Da(n)ne-[1] (d.s.s. Dane-[1]): D-bod, -brog, -hær, -konge, -mark (digt., men uoprind.; jf. Danmark), -vang, -virke. Ridder af Dannebrog(e). Dannebrogsfane, -farver (Ft.), -kors, -mand, -orden. — Da(n)ner- (d. s. s. Da(n)ne-[1]; foræld.; digt.): D-fólk(-et), -konge(-n), -sprog(-et).

Dane-[2]: D-fæ (oldn. dánar-fé, arveløst Gods, jordfundet Gods; Grundbetydn. Gods efter en død; jf. daane).

Da(n)ne-[2] (glda. dande-, donde-, hæderlig, retskaffen, nobel): D-kvinde, -mand, -svend. dannis (Tillo.; nobel; foræld., digt.; D-hed).

danne (at; har været i litterær Brug siden Reformationstiden og er afledt af mnt. dan, gjort,

dannet, beskaffen [ty. gethan], der ligeledes optræder som Suffiks i hvordan, saadan (fra mnt. wodan, sodan)). Dannelse (D-sanstalt, -fejl, -trin). dannet. dannelig (D-hed).

Danner-, se u. Dan-.

Dans (en, Ft. -e; optaget i gammel Tid fra germanske el. romanske Sprog). at danse. D-bal, -bod, -bule, d-gal, D-gilde, -lyst, d-lysten, D-lærer, -mester. -musik, -plads. -sal, -sko, -skole, -telt, -trin, -øvelse. en Danser (Ft. -e; D-inde, Ft. -r).

dansk, se u. Dan-.

dase (at; besl. med døse).

Dask (et, Ft. d. s.). at daske.

dat, se dit.

Data (lat.; Ft. af Datum). — at datere (D-ing). — en Dativ (Ft. -er). dativisk.

Datter (en, Ft. Døtre). D-datter, -sön, -lil. Døtreskole. datterlig.

Datum (et el. en, Ft. -er). (under, fra) Dags Dato (-en).

David (en, Ft. -er; eng. davit, ty. Davit, David; en i en Skibsræling anbragt opretstaaende Bom, til hvis udadböjede Overende Trisseværk er fastgjort.

Davre (en; oldn. dag-verð-r; Grundbetydn. Dagmaaltid, modsat Nadver; besl. med Vært). D-bed, -bord, -gryde, -tid.

Debat (-ten, Ft. -ter). at debattere (D-ing). — Debet (et og en). D-side. at debitere. en Debitor (Ft. -er). — Debut (en, Ft. -er). at debutere. en Debutant (Ft. -er; D-inde).

De cember (en). — Decennium (b. F. -iet, Ft. -ier). Jf. Deci-.

Decharge (en). give D. — dechifrere (at; D-ing).

Deci- (jf. Genti-): D-gram, -liter, -meter. Jf. December, Decimal.

decidere (at). en Decisor (Ft. -er).

Decimal (en, Ft. -er). D-brøk, -regning, -system, -tal, -vægt. — Decimation (en). at decimere (D-ing). Jf. Deci-, Deger.

Decisor, se u. decidere. — dedicere (at). en Dedikation (Ft. -er). — deducere (at). en Deduktion (Ft. -er). — defekt. en Defekt (Ft. -er). defektiv. — Defension (en. defensiv. Defensiv (-en). en Defensor (Ft. -er). — Deficit (et). — Defilé (b. F. Defileet, Ft. Defileer). at defilere (D-ing). — definere (at). en Definition (Ft. -er). definitiv. — Degeneration (en). at degenerere.

Deger (et, Ft. d. s. el. -e; 10 Skind; gennem mnt. deker fra lat. decuria, Antal af ti, Dekade). Jf. Decimal, Deka-.

Degn (en, Ft. -e; indkommet med Kristendommen fra gr.-lat. diaconus). D-ebolig. -embede. -kald, -stol, -trave.

Degradation (en). at degradere (D-ing).

Deisme (en). en Deist (Ft. -er). deistisk.

Dej(g) (en). D-rand, -skrabe, -trug. dej(g)et. at dej(g)ne, lægge Dej. Dej(g)netrug (= Dej(g)trug).

dejlig (fra mnt. degelik, velskabt, dygtig, kraftig, brav; besl. med gedigen; (D-hed)).

dejse (at; D-ning; plt.).

Deka-: D-eder (et, Ft. -edre), -gram, -liter, -meter, -pod (en, Ft. -er). en Dekade (Ft. -r).

Dekadence (en). Dekadenter (Ft.).

Dekan(us) (en, Ft. -er). et Dekanat.

dekartere (at; Postvæs.; D-ing). — Deklamation (en, Ft. -er). en Deklamator (Ft. -er). deklamatorisk. at deklamere. — Deklaration (en, Ft. -er). at deklarere. — deklinabel (-ble). en Deklination (Ft. -er; D-s-tabel osv.). at deklinere. — Dekoration (en, Ft. -er; D-smaler osv.). dekorativ. en Dekoratør (Ft. -er). at dekorere. — Dekorum (et). — Dekret (et, Ft. -er). at dekretere.

Del (en, Ft. -e; fra mnt. dêl). Se til, stor. D-haver (en, Ft. -e). d-tage (D-else), D-tager (en, Ft. -e). d-agtig (D-hed). delagtiggöre (D-else). delbar (D-hed). delvis (Bio., ogsaa Tillo.). dels (Bio.). at dele (D-ing, Ft. -er; D-s-

forer, -maade, d-vis (Bio.), delelig (D-hed).

Delegation (en, Ft. -er). at delegere. Delegeretmode.

Delfin (en, Ft. -er; gr.).

delikat. at delikatere sig. en Delikatesse (Ft. -r). — Delinkvent (en, Ft. -er). — delirere (at). en Delirist (Ft. -er). Delirium (b. F. -iet, Ft. -ier).

Delta (-et, Ft. -er).

Demagog (en, Ft. -er). Demagogi (-et). demagogisk.

Demarkation (D-slinie). at demarkere. — demaskere (at; D-ing). — dementere (at). et Dementi. — deminutiv (el. diminutiv). et Deminutiv Ft. -er; D-endelse). — Demission (en; fr. demission). indgive sin D.

Demokrat (en, Ft. -er). Demokrati (-et). demokratisk.

demolere (at; D-ing). — Demonstration (en, Ft. -er). demonstrativ. en Demonstrator (Ft. -er). at demonstrere. — Demoralisation (en). at demoralisere (D-ing).

den (dens, det, dets (jf. des), de, dem, deres (som 2den Person: De, Dem, Deres)). dengang Bio. og Bindeo., se Gang).

Denationalisation (en). at denationalisere (D-ing).

denne (dette, disse). d-sidig, -sinde.

dental. en Dental (Ft. -er). en Dentist (Ft. -er).

Departement (et, Ft. -er; D-schef). — Depeche (en, Ft. -r). — Deponens (et, Ft. Deponentier). en Deponent (Ft. -er). at deponere (D-ing). — Deportation (en). at deportere (D-ing). — Depositum (et, Ft. -ta; Depositobank). et Depot (Ft. -er). — Depravation (en). at deprave re. — Depression (en; D-s-tilstand). at deprimere. — Deputat (et, Ft. -er). en Deputation (Ft. -er). at deputere. Deputeretkammer.

der (indgaar i Sammensætning med et følgende Biord og med et Forholdsord, der staar som Biord, samt med en handlende Tillægsmaade og et Navneord i Ejefald: deraf, -an (ilde d.), -boende, -efter, -for, -forbi, -fra, -hen (d-ad), -henhørende, -henne (d-fra), -hjemme (d-fra), -hos, -i (d-blandt, -gennem, -mellem, -mod), -ind (d-ad, -efter, -i), -inde (d-fra, -i), -indenfor, -med, -ned (d-ad, -efter), -nede (d-fra), -nedenfor, -nedentil, -næst, -om (d-ad), -omkring, -omme (d-ad), -op (d-ad, -efter), -oppe (d-ad, -fra), -oven (d-over, -paa), -over (d-ad), -ovre (d-fra), -paa, -som, -steds, -til, -ud (d-ad, -i, -over), -ude (d-ad, -fra), -udenfor, -under, -ved, -værende).

Derangement (et). at derangere. — Derivation (en, Ft. -er). et Derivatum (Ft. -ta). at derivere (D-ing).

des (den gl. Ejef. af den, det; ved Komparativer: d. bedre, større, værre osv.; jf. desto). desaarsag, -angaaende, -forinden, -formedelst, -foruden, -lige, -ligeste (bibl.), -uagtet, -uden, -værre (Udro.).

desavouere (at; D-ing). — Descendent (en, Ft. -er). at descendere. — desertere (at). Desertion (en, Ft. -er). en Desertør (Ft. -er). — Designation (en, Ft. -er). at designere. — Desinfektion (en). at desinficere (D-ing). — Deskription (en). deskriptiv.

Desmer- (fra mnt. desem): D-dyr, -kat, -urt.

Desorganisation (en). at desorganisere. — desorientere (at). — Despekt (en). — desperat. en Desperation. — Despot (en, Ft. -er). et Despoti. despotisk. Despotisme (en). — Dessein (et). — Dessert (en). — Destillation (en, Ft. -er). en Destillatør (Ft. -er). at destillere. Destillerovn.

desto (ty.; jf. des).

destruere (at). en Destruktion. destruktiv. — Detachement (et, Ft. -er). at detachere. — Detail (en, Ft. -ler; D-handel, -handler, -kundskab). at detaillere (D-ing). en Detaillist (Ft. -er). — Detention (D-s-arrest, -lokale).

— Determination (en, Ft. -er). at determinere. Determinisme (-n). en Determinist (Ft. -er). deterministisk. — Detronisation (en). at detronisere (D-ing). — Devise (en, Ft. -r). — devot. Devotion (en). at devovere sig.

Diadem (et, Ft. -er). — Diagnose (en). diagnostisk. — diagonal. en Diagonal (Ft. -er). — Diagram (-met, Ft. -mer). — Diakon (en, Ft. -er; jf. Degn). et Diakonat (Ft. -er). en Diakonisse (D-stiftelse). — Dialekt (en, Ft. -er). dialektisk. en Dialektolog (Ft. -er). — Dialektologi (-en). dialektologisk. — Dialektik (-ken). en Dialektiker (Ft. -e). dialektisk. — Dialog (en, Ft. -er). at dialogisere. dialogisk.

Diamant (en, Ft. -er; gr.; D-bryllup, -ring, -sliber, -støv).

Diameter (en, Ft. -tre). diametral. diametrisk. — Diarr(h)é (b. F. -een, Ft. -eer).

did. did(hen)hørende, D-komst.

Didaktik (-ken). en Didaktiker (Ft. -e). didaktisk.

di(e) (at; dier, -ede, -et). en Di(e); (D-broder, -givning).

Difference (en). en Differens (Ft. -er). et Differential (Ft. -er; D-regning). at differentiere (D-ing). at differere.

Difteritis (en). difteritisk.

Diftong (en, Ft. -er). diftongisk.

Dige (et, Ft. -r; D-anlæg, -brud, -(e)greve, -smutte (Fugl, saxicola), -svale). at dige.

Digel (en, Ft. Digler; Smeltedigel).

Dignitar (en, Ft. -er). Dignitet (en).

Digression (en, Ft. -er).

Digt (et, Ft. -e; gennem Tysk fra lat. dictum, sagt; D-art, -samling). at digte[1] (D-ning, Ft. -er). D-kunst. Digten og Tragten. en Digter (Ft. -e; D-aand, -gave, -sprog, -værk). digterisk. Jf. Diktat.

digt (Sospr.; fra mnt. dicht, der efter Oprind. og Betydn. er d. s. s. da. tæt). at digte[2] (D-ning), tætte et Skib el. Kar.

Dik (et; onomat.). at dikke. — Dikkeda(r)er (Ft.).

Diktat (et el. en; D-stil). — Diktator (en, Ft. -er). diktatorisk. et Diktatur. — diktere (at; jf. digte).

Dild (en; Plante; anethum).

Dilemma (-et, Ft. -er). — Dilettant (en, Ft. -er; D-forestilling, d-mæssig). en Dilettantisme. — Diligence (en, Ft. -r). — Dimension (en, Ft. -er). — diminutiv, se deminutiv. — Dimis. prædike til D. D-prædiken. en Dimission (D-s-attest, -ret). en Dimissor (Ft. -er). en Dimittend (Ft. -er). at dimittere.

Dimmelugen, den stille Uge.

din (dit, dine).

Diné el. **Diner** (b. F. Dineen, Ft. Dineer). at dinere.

ding dang (onomat.). dingeling. — Dingeldangel (noget). at dingle.

Diplom (et, Ft. -er). en Diplomat (Ft. -er). diplomatarisk. et Diplomatarium (b. F. -iet, Ft. -ier). et Diplomati. en Diplomatik (-ken). diplomatisk.

direkte. en Direktion (Ft. -er). en Direktor. et Direktorat. en Direktør (Ft. -er). en Direktrice (Ft. -r). — en Dirigent (Ft. -er). at dirigere.

Dirk (en, Ft. -e; fra Nedertysk el. Hollandsk; er d. s. s. Mandsnavnet Didrik og er oprind. brugt i Spøg om „Tyvenøglen"). at dirke. d-fri.

dirre (at).

Dis (en; let Taage, Uklarhed i Luften; fra Nedertysk el. Hollandsk). diset (D-hed). disig (D-hed).

Discipel (en, Ft. -ple). en Disciplin (Ft. -er). at disciplinere (D-ing). disciplinær. en Disciplinær (el. -nar)-forseelse, -straf.

Disharmoni (-en). disharmonisk. — disjunktiv.

Disk (en, Ft. -e; [1]Fadet, hvorpaa Oblaterne bæres om til Altergæsterne. [2]Kræmmerbord; indkommet i ældgammel Tid i de germanske Sprog (ty. Tisch) med Betydn. Fad, Bord fra gr.-lat. discus, Kasteskive, senere

blot Fad). D-espringer. at diske op.

Diskant en. Ft. -er; D-nøgle. — diskontabel (-ble). at diskontere (D-ing). Diskonto (-en, Ft. -er; D-bank). en Diskontør (Ft. -er). — diskret. en Diskretion. — disku(r)rere (at). Diskurs (en, Ft. -er). — en Diskussion (Ft. -er). at diskutere. — Dispache (en, Ft. -r). at dispachere. en Dispachør (el. -eur; Ft. -er). — Dispensation (en, Ft. -er). at dispensere (D-ing). — Disponent (en, Ft. -er). at disponere. disponibel (-ble). en Disposition (Ft. -er). — Disput (-ten, Ft. -ter). disputabel (-ble). en Disputation (Ft. -er). en Disputator (Ft. -er). en Disputats (Ft. -er). at disputere. Disputer(e)lyst, -terøvelse. — dissekere (at). en Dissektion (Ft. -er; D-sstue). en Dissektor (Ft. -er). — Dissens (en). — en Dissenter (Ft. -e). at dissentere. — Dissonans (en, Ft. -er). — Distance (en, Ft. -r; D-maaler, -signal). at distancere. — distingvere (at). — distinkt. en Distinktion (Ft. -er). distinktiv. — distrahere (at). distrait. en Distraktion. — distribuere (at). en Distribution (Ft. -er). distributiv. — Distrikt (et, Ft. -er; D-slæge osv.).

dit: d. og (eller) dat, fra plt. dit un dat, dette og hint (ty. dies und das).

ditto (forkortet: do.).

Divan (en, Ft. -er; østerlandsk Løjbænk; D-bord). — en Divan Ft. -er; østerlandsk Statsraad).

Divergens (en). divergent. at divergere. — diverse. en Diversion. at divertere. et Divertissement.

Dividend (en, Ft. -er; lat.). en Dividende (Ft. -r; fr.). at dividere. en Division (Ft. -er; D-sgeneral, -tegn, d-vis (Bio.). en Divisor (Ft, -er).

Diæt (en; gr.; D-fejl). en Diætetik (-ken, Ft. -ker). diætetisk.

Diæter (Ft.; Dagpenge; mlat. dieta, Afledn. af lat. dies, Dag).

djærv (D-hed). d-talende. djærvelig (Bio.).

Djævel (en, Ft. -vle; indkommet med Kristendommen fra gr.-lat. diabolus, Bagvasker). D-sbid (en; Plante, scabiosa succisa). Djævlebesværgelse, -besværger (Ft. -e), -besættelse, -uddrivelse, -uddriver (Ft. -e), -unge. Djævelskab (el). djævelsk. djævleblændt.

Dobbe (en, Ft. -r; Korkflaad paa Fiskesnore; fra mnt.-holl. dobber).

Dobbel (Terning-, Lykke-, Hasardspil; Drik og D.; fra mnt. dobbel). at doble. en Dobler (Ft. -e).

dobbelt (D-hed; gennem Tysk fra lat. duplus). D-billet, d-finnet, D-greb, -gænger (Ft. -e), -hage, d-harpet, D-knap, d-krum, D-kvartet, -lyd, -løb, d-løbet, D-salt, -spat (miner.), -spor, -stjerne (astron.), -trille, d-virkende, D-øl.

Docent (en, Ft. -er). at docere.

Dodder (en; Plante, camelina).

dog (fra mnt. doch).

Doge (en, Ft. -r; efter Oprind. samme Ord som Duks). D-kappe, -palads, -værdighed.

Dog(ge) (-(ge)n, Ft. -(ge)r; eng. Dog, ty. Dogge; jf. Buldog).

Doglæp (-pen, Ft. -per; den under Hornkvægets Hals nedhængende slappe Hud; kendt fra 17. Aarh.; jf. eng. dewlap).

Dogma, Dogme (et, Ft. Dogmer). Dogmatik (-ken, Ft. -ker). en Dogmatiker (Ft. -e). dogmatisk. at dogmatisere.

Dok (-ken, Ft. -ke(r); fra eng. dock el. holl. dok). at dokke (D-ning).

Dokke el. Dukke (s. d.; en, Ft. -r; [1]Opstanderen paa en Drejerbænk. [2]de korteste opretstaaende Træstykker i Bindingsværk).

Doktor (en, Ft. -er; men Doctor (Dr.; Ft. -es) theologiæ, medicinæ, juris, politices, philosophiæ). D-gilde, -grad, -hat, -regning, -titel. en Doktorand (Ft. -er). at doktorere. — en Doktrin (Ft. -er). doktrinær.

Dokument (et, Ft. -er; D-falsk).

en Dokumentation. at dokumentere (D-ing).

dolere (at).

Dolk (en, Ft. -e; fra Tysk el. Hollandsk). D-hale (Krebsdyr, limulus). D-estik. -stød. at dolke.

Dollar (en, Ft. -s; eng.: efter Oprind. d. s. s. Daler).

Dolman (en, Ft. -er; snorebesat Husarfrakke).

Dom (-men, Ft. -me). Se til. D-bog. -brev. d-fælde (D-else, D-ning), -haver (Ft. -e), -hus, -sted, -stol. D-s-akt, -protokol, -ret, -sag, -stævning. Dommedag (D-s-basun, -slag). en Dommer (Ft. -e; D-ed, -embede, -stand, -stav, -sæde). betale i dyre Domme.

Dom- (lat. domus (Dei), (Guds) Hus): d-gejstlig, D-herre, -kapitel, -kirke, -pap (-pen, Ft. -per; fra plt. dompap(e) [ty. Dompfaff(e)], [1]Domherre og paa Grund af Ligheden i Farvepragt [2]Dompap; jf. Pave), -provst. — et Domicil. at domiciliere. en domicilieret Veksel.

Domination (en). at dominere. Dominium (et; jf. Domæne). — Dominikaner (en, Ft. -e; D-munk, -orden). — Domino (-en, Ft. -er; [1]Maskeradedragt; egentl. gejstlig Dragt. [2]et Spil; ital. domino, af lat. dominus, Herre; jf. Don). D-brik(ke).

Domme. i dyre D., se u. Dom.

Domæne (en, Ft. -r; fr. domaine; jf. Dominium).

Don (spansk; af lat. dominus, jf. Domino). en Donna (Ft. -er; ital; efter sin Oprind. d. s. s. Dame; af lat. domina, Herskerinde; jf. Madonna).

Done (en, Ft. -r; ty.).

Donkraft (en, Ft. -e(r); fra plt. dùmkraft [ty. Daumkraft]).

Donna, se u. Don.

Donner(t) (en, Rus, Kæfer(t); af dundre).

Dont (en: fra mnt. dònt, af dòn, göre [ty. thun]).

dorsk (D-hed; Afledn. af Daare). at dorske.

Dosis (en, Ft. Doser; jf. Daase).

Dosmer (en, Ft. -e; fra Norsk). D-pande, -seddel, d-agtig.

dossere (at; dæmme, af fr. dos, Ryg; D-ing (en, Ft. -er).

dotere (at; D-ing). en Dotation (Ft. -er).

Douche (en, Ft. -r). at douchere.

doven (-ent, -ne; D-hed). D-abe, -dyr, -krop, -lars, -pels. en Dovenskab. at dovne.

Dowlas (-et).

Draabe (en, Ft. -r). D-flaske, d-flydende, -formet, -formig, -agtig.

Drab (et, Ft. d. s.). D-s-bøder (Ft.), -mand, -sag, -sted.

Drabant (en, Ft. -er; gennem roman.-ty. fra et orientalsk Sprog).

drabelig (fra mnt. draplik, Afledn. af drapen, træffe [ty. trefflich, treffen; jf. træffe], der efter Oprind. er d. s. s. da. dræbe). D-hed.

Drag (et, Ft. d. s.). at drage (drog (Ft. -e), dragen (-et, -ne); D-else; D-ning). Dragbaand. -hjul. -kiste (D-skuffe), -knude, -rem, -vod. Dragedukke. en Drager (Ft. -e; fra mnt. drager, Afledn. af dragen, bære [ty. tragen], efter Oprind. d. s. s. da. drage). D-lön, -penge. en Dragt (Ft. -er; fra mnt. dracht, efter Oprind. d. s. s. da. Dræt (jf. drægtig)).

Drage (en, Ft. -r, gennem mnt. drake fra gr.-lat. draco, Ejef. -nis; jf. Dragon). D-blod (D-s-træ), -hoved, -skib, -sæd.

Dragon (en, Ft. -er; Navnet skal komme deraf, at de første „Dragoners" Fane var prydet med en Drage). D-hest. -officer.

Dragt, se u. Drag.

Drakme (en, Ft. -r; gr.-lat. drachma; en lille Vægt, Mønt; jf. Dram).

Dram (-men, Ft. -me; fra eng. dram, Snaps, der gennem glfr. drame, drachme er optaget fra gr.-lat. drachma, se Drakme; Ordet har bredt sig gennem Apotekersproget).

Drama (-maet el. -met, Ft. -maer el. -mer). en Dramatiker (Ft. -e). at dramatisere (D-ing). dramatisk. en Dramaturg.

en Dramaturgi. dramaturgisk.

Drank (-en; Spol; plt., besl. med drinken, drikke). — en Dranker (Ft. -e; D-galskab, -næse).

Drap (et; en Slags Töj; fr.). at drapere (D-ing). et Draperi (Ft. -er).

Drapa (en, Ft. -er) el. **Drape** (Ft. -r; optaget i nyere Tid fra Oldnordisk).

drastisk (gr.).

dratte (at). dratfingret. -hændet, -(te)vorn.

Drav (noget). Bærme. D-kar, -trug.

Dravat (en, Ft. -er; Søspr.; Overhaling, Stormbyge).

dreje (at; fra mnt. dreien). D-akse, -lad, -muskel, -reb, -skive, -syge. en Drejning (Ft. -er; D-shastighed, -punkt). drejelig (D-hed). en Drejer (Ft. -e; D-bænk, -svend).

Drej(e)l (-et; fra Nedertysk el. Hollandsk (mnt. drell, holl. dril, ty. Drillich, der er Germanisering af lat. trilix, „tretraadet"). Jf. Dvæl[g]).

Dreng (en, Ft. -e). D-eaar (Ft.), -alder, -barn, -skole, -streg. drengeagtig (D-hed).

Dress (en; Dragt; eng.).

dressere (at; D-ing). en Dressur.

Drev (et, Ft. d. s.). D-fil, -tand.

dreven (-ent, -ne; D-hed; plt.; jf. drive, durkdreven).

Drift (en, Ft. -er). D-skapital, -maade, -plan, -tid, -tilskyndelse. driftig (D-hed).

drifte (at; rense Gryn o. lign. i et dertil indrettet Trug ved at holde det frit i Luften mellem begge Hænder og smaarykke i det, til Skallerne ere bortblæste eller samlede paa Overfladen; besl. med drive; jf. drøfte). D-trug.

Drik (-ken, Ft. -ke). D-offer, d-fældig (D-hed). at drikke (drak, drukken (-et, -ne; jf. drukken)). D-broder, -gilde, -horn, -kar, -lag, -penge, -skaal, -skilling, d-syg, D-syge, -vand, -varer (Ft.), -vise. Drikke (noget). Mad og D. drikkelig (D-hed). et Drikkeri.

Dril (-len, Ft. -le; = Drilbor (et)). at drille; [1]bore med Dril. [2]narre, tirre (fra Tysk el. Hollandsk). D-pind, d-syg, -vorn. drilagtig (D-hed). et Drilleri (Ft. -er).

driste (at; kendes siden Reformationstiden). dristig (D-hed; fra mnt. dristich).

Drittel (en, Ft. Dritler; ty.).

drive (at; drev (Ft. -e), dreven (-et, -ne; jf. dreven). Drivning. Driverum (Søspr.). Drivakse, -anker, -bænk, -fjeder, -garn, -holt, -hus (D-plante), -is, -kasse, -kraft, -middel, -rem, -skrue, -tømmer, d-vaad, D-vod, -værk. en Drive (Ft. -r; Snedrive). en Driver (Ft. -e; D-bom (Søspr.), -liv). et Driveri (Ft. -er; [1]Lediggang. [2]i Havevæsenet). en Drivert (Ft. -er).

Drog (et, Ft. d. s.; besl. med drage).

Droguer (Ft.) el. Droguerivarer (Ft.). en Droguist (Ft. -er).

Drol(l)en (eufemistisk Benævnelse paa Fanden; fra plt.-holl. drol el. fr. drôle).

Dromedar (en, Ft. -er; gennem lat. dromedarius fra gr. dromás, løbende).

Drone (en, Ft. -r; Hanbi; fra Tysk; besl. med drøne). D-celle.

Dronning (en, Ft. -er; glda. drotning, Afledn. af glda. drottæn, Drot). D-ecelle, -stol, -værdighed.

Dronte (en, Ft. -r; didus ineptus).

Drops (Ft.; eng.; samme Ord som da. Draabe).

Droske (en, Ft. -r; ty. Droschke; fra Russisk). D-hest, -kusk.

Drossel (en, Ft. Drosler; kendes siden Middelalderen; fra Tysk). D-klap (tekn.).

Drost (en, Ft. -er; fra mnt. droste).

Drot (-ten, Ft. -ter; glda. drottæn, drotten, oldn. drôttinn; -en er blevet opfattet som det efterhængte Kendeo.; jf. Jætte, Klædebon, Tæppe). Jf. Jorddrot og Dronning.

-dru: sanddru, ædru (samme Ord som dröj).

Drue (en, Ft. -r; fra mnt. druve). D-blod, -hals (milit.), -hyld, -klase, -lus, -munke (Plante,

actæa spicata), -orm, -saft, -sukker, -vin: d-formig.

drukken (-ent, -ne). en Drukkenbolt (Ft. -e; Fordanskning af plt. drunkenbolt, ty. Trunkenbold; -bolt er Ordet bold [s. d.]), -didrik. Drukkenskab (-en).

drukne (at; D-ing; besl. med drikke, drukken).

drunte (at; løbe tungt og klodset).

Dryp (-pet; kollektivt; Regn-, Tagdryp). Dryp(-pen, Ft. -per; enkeltvis hængende el. faldende Draabe, især af Fedt og Olie). at dryppe (D-ning, D-else). D-bad. Drypsten (D-shule).

drysse (at).

dræ (at; drær, -ede, -et; D-ning; om Rugens Blomstring). D-tid. (en) Dræ.

dræbe (at; -te; oldn. drepa; efter Oprind. d. s. s. træffe).

Dræg (-get, Ft. -ge; lille Skibsanker, i Reglen med fire Flige; ty. Dregg). Jf. Entredræg. at drægge, ty. dreggen. Drægtov.

drægtig (D-hed; fra plt. drechtich; besl. med Dragt).

dræne (at; D-ing (D-sforsøg); eng. drain). Drænrör.

drænke (at; D-ning), besl. med drikke, drukne.

Dræt (-ten; efter Oprind. samme Ord som Dragt. [1]For i Klæder; gldgs. [2]Aande-, Fiskedræt). at dræt te[1], fore Klæder. -dræt te[2]: opdræt te.

dræve (at). d-vorn.

Drøbel el. **Drøvel** (en, Ft. Drøbler; uvula; Demin. af Draabe).

drøfte (at; D-else; oprind. samme Ord som drifte).

dröj (D-hed). en Dröjde. at dröje (D-else).

Dröm (-men, Ft. -me). Se i. D-ebog, d-fri, D-liv, -syn, -tilstand, -tyder (Ft. -e), -tyderi, -tydning, -verden. at drömme (-te). en Drömmer (Ft. -e), -ske (Ft. -r). et Drömmeri (Ft. -er).

Drön (et, Ft. d. s.). at dröne.

Drönnert (en, Ft. -er; plt.).

drøse (at). d-vorn. et Drøseri.

Drøv: tygge D. d-tyggende, en D-tygger (Ft. -e), et D-tyggeri, en D-tygning.

Drøvel, se Drøbel.

du[1], se du(e).

du[2] (dig). dus: drikke, være d.; fra ty. duzen, sige du. D-broder. at dutte[1], sige du.

Dualis (en). en Dualisme. en Dualist (Ft. -er). dualistisk.

dublere (at; D-ing). Dublet (-ten, Ft. -ter).

du(e) (at; duer, -ede, -et). duelig (D-hed).

Due (en, Ft. -r). D-elsker, -falk, -hus, -høg, -kræmmer, -rede, -slag, -steg, -unge, -urt (epilobium), -æg. en Du(e)rik (-ken, Ft. -ker; fra mnt. duverich).

Duel (-len, Ft. -ler). en Duellant (Ft. -er). at duellere.

Duet (-ten, Ft. -ter).

Duft (en; optaget i nyere Tid fra Tysk). d-rig. at dufte.

Dug[1] (langt u; en, Ft. -e; oldn. dúk-r). D-mager (D-svend).

Dug[2] (kort u; -gen; oldn. dǫgg). D-draabe, -perle. at dugge. dugget.

Dukat (en, Ft. -er). D-guld.

dukke[1] (at; fra ty. ducken; besl. med dykke). Dukand (= Dykand). duknakket. en Dukkert (Ft. -er).

Dukke (en, Ft. -r; [1]Lege-, Nikke-, Pynte-, Voksdukke. [2]et Bundt Traad, Silke. [3]en Dokke (s. d.)). D-barn, -billed(e), -hjem, -hoved, -hus, -skab, -spil, -stads, -stue, -teater, -töj. at dukke[2] Garn (ty. docken).

Duks (en, Ft. -e; lat. dux, Anfører; jf. Doge). at dukse.

dulme (at).

dum (-me; D-hed (Ft. -er)). d-dristig (D-hed), -klog, -stolt (D-hed). en Dumrian (-nen, Ft. -ner; fra ty. Dummrian (oprind. Dummerjan [-jan er Jan (Egenn.)])). et Dummerhoved.

dump (ty. dumpf). en d. Lyd. — et Dump (Ft. d. s.). at dumpe.

Dun (et, Ft. d. s.; besl. med Dyne). d-blød, -haaret, -haget, D-hammer (Plante, typha). at dune. dunet.

Dunder (et; jf. Donnert). at dundre.

Dunk[1] (et, Ft. d. s.). at dunke.

Dunk[2] (en, Ft. -e).

dunkel (-kle; fra Tysk; D-hed).

Dunst (en, Ft. -er: optaget i nyere Tid fra Tysk). d-fri, D-kreds, at dunste.
Duodes (en, Ft. -er). D-udgave.
Dup (-pen, Ft. -per; tidl. dop(pe); fra mnt. dop(pe)). D-sko, at duppe (D-ning).
dupere (at).
duplicere (at). en Duplicitet. Duplik (-ken, Ft. -ker). et Duplikat (Ft. -er). Duplikation. en Duplikator.
Dur (en). D-skala.
durk (ty.; jf. dör). d-dreven (-ent, -ne; D-hed), D-løb, -slag, at slaa Hul med.
dus, se u. du[2].
Dus: Sus og D.
Dusin (et, Ft. d. s.; gennem mnt. dos(s)in el. holl. dozijn fra romanske Sprog [lat. duodecim, tolv]).
Dusk (en, Ft. -e). dusket.
Dusør (en, Ft. -er; fr. douceur).
dutte[1], se u. du[3].
dutte[2] (at), paadutte en noget.
duve (at; D-ning; Søspr.).
Dvale (en). D-drik, -liv, -tid, -tilstand.
dvask (D-hed; fra plt. dwatsch).
Dveil, se Dvælg[2].
dvæle (at). en Dvælen.
Dvælg[1] (et; groft, løstvævet Lærred, især til Mellemfor; fra mnt. dwelk, dwellich, der er Germanisering af lat. bilix, „tvetraadet"). Jf. Drej(e)l.
Dvæl(g)[2] el. **Dveil** (en; Kosteskaft med Klude paa Enden til Opvaskning; fra plt.-holl. dweil; besl. med mnt. dwagen, at to, vaske).
Dværg (en, Ft. -e). D-birk, -falk, -folk (Ft.), -gren, -hval, -mus, -palme, -pil, -plante, -træ, -ugle, -vækst: d-agtig. Dværgekonge, Konge over Dværge.
dy (at; dyr, -ede, -et). d. sig.
dyb (D-hed). d-blaa, D-gaaende (et Skibs D.), -kultur, -lod (= Dybdelod), -sind (d-ig (D-hed)), -vand (D-sdok, -termometer). dybtgaaende, -liggende, -seende. et Dyb (Ft. d. s.). en Dybde (Ft. -r; D-boring, -lod (= Dyblod), -maaling). at dybe ud. at dybne, tiltage i Dybde.
Dyd (en, Ft. -er; besl. med due). d-siret. Dydsdragon, -mønster, -prædikant. dydefuld, D-lære. dydig (D-hed; jf. dygtig).
Dyffel (-et; ty.). Dyffels Frakke.
dygtig (D-hed; fra Nedertysk [mnt. duchtich, ty. tüchtig, der efter Oprind. er samme Ord som da. dydig]). d-göre (D-else).
dykke (at; besl. med dukke[1]). Dykand (= Dukand), -nagle (Snedkerværktöj). en Dykker (Ft. -e; D-dragt, -klokke, -skib).
Dynameter (et). Dynamik(-ken). dynamisk. Dynamit(-ten; D-attentat, -bombe). Dynamometer (et). Dynasti (-et, Ft. -er). dynastisk.
Dynd (-et). D-bad, -tørv, d-vaad (= dyngvaad), D-vulkan. dyndet.
Dyne (en, Ft. -r; besl. med Dun). D-fyld (en), -vaar.
Dyner (Ft.; fra ty. Dünen), Sandbanker ved Havet.
Dynge (en, Ft. -r). at dynge. d-vis (Bio.).
dyngvaad, se dyndvaad.
dyppe (at; D-ning, D-else; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. dupen, plt. düppen]; besl. med dyb og døbe).
Dyr (et, Ft. d. s.). D-læge (D-kunst), -lære, -maler, -plager (Ft. -e), -plageri (et, Ft. -er), -skue, -tæmmer (Ft. -e), -udstopper (Ft. -e). Dyreart, -avl, -beskyttelse, -fabel, -form, -fægtning, -have (D-havstiden), -hud, -klasse, -kreds, -kølle, -liv, -maske, -rige(-t), -ryg, -skind, -slægt, -steg, -verden. dyrisk (D-hed).
dyr (D-hed). D-tid (kendes fra Middelalderen; D-s-tillæg). dyrebar (optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. dürbar]; D-hed), -købt.
Dyrendal (en, Ft. -er; oprind. Navn paa Rolands Sværd; fr. Durandal).
dyrke (at; D-else, D-ning; besl. med dyr). dyrkelig. en Dyrker (Ft. -e).
Dysenteri (-en).
Dysse (en, Ft. -r; Lang-, Rund-, Stendysse).

dysse (at). d. i Sövn.

Dyst[1] (en; [1]fint Mel, Melstøv. [2]Støvregn; forældr.). D-mel, -regn. at dyste[1], drysse.

Dyst[2] (en; Vaabendyst; optaget i Middelalderen gennem Nedertysk [mnt. dust] fra romanske Sprog (af lat. juxta, nærved [mlat. juxtare, turnere])). D-løb, d-rende, D-renden, -ridt. at dyste[2], turnere.

Dyvel- (fra Nedertysk [mnt. duvel, Djævel]): D-sdræk (mnt. duvelsdreck; -dreck er Skarn), -klo (Søspr.).

dægge (at; besl. med die). D-horn, -lam.

Dæk (et, Ft. d. s.; b. F. -ket, -kene; Skibsdæk; fra ty. Deck el. holl. dek). D-sbaad, -last, -luge, -passager, -plads, -planke. at dække (-ede, -et; sjældn. -te, -t; fra ty. decken, der efter Oprind. er samme Ord som da. tække; D-ning). D-kurv, -töj. Dækblad, -haar, -farve, -fjer, -sten, -stilling, -vaaben. et Dække (Ft. -r; ty.). et Dækken (Ft. -er; plt. el. holl.). D-gjord. et Dæksel (Ft. -sler; fra mnt. decksel).

Dæl (et; Soens Yver; besl. med die).

dæmme (at; besl. med Dam; D-ning, Ft. -er).

Dæmon (en, Ft. -er). dæmonisk.

dæmpe (at; D-ning; fra mnt. dempen; Grundbetydn. er kvæle Ild; besl. med Damp). en Dæmper (Ft. -e).

dæmre (at; D-ing (D-stid)), fra ty. dämmern. D-lys.

dænge (at).

dø (at; dør, døde, er død). død (D-hed). Dødkød. (en) Død. Dødsens, gl. Ejef. i b. F. Se til. Dødbider (en, Ft. e; antages at være optaget fra el. omdannet efter mnt. dodenbidder, holl. doodbidder. Bedemand [-bidder er Afledn. af mnt. bidden [ty. bitten], bede]), d-bleg, -bringende, -drukken, -født, D-kuller, d-stille, D-stilhed, d-træt, D-vande. Dødedag, -dans (-en), -liste (= Dødsliste). Dødsaar, -aarsag, -ang(e)st, -anmeldelse, -attest, -bo, -dag, -dom, d-dömt, D-engel, -fald, -fare, -fjende, -foragt, -frygt, -kamp, -leje, -liste (= Dødeliste), -maade, -maske, -sejler, -seng, -straf, -stund, -suk, d-syg, D-synd, -tegn, -time, -öjeblik. at døde (D-else). dødelig (D-hed). en Dødning (Ft. -e(r); D-eben, -haand, -hoved; d-agtig).

døbe (at; -te). D-fad, -font, -navn, -seddel. en Døber (Ft. -e).

død, Død, se u. dø.

Døgenigt (en, Ft. -er; plt.; en Person, som ikke duer [ty. Taugenichts]).

Døgn (et, Ft. d. s.; besl. med Dag). d-lang, D-flue, -liv, -skifte, -skrift.

döje (at; fra Nedertysk [mnt. dogen]).

Döjt (en; fra ty. Deut el. holl. duit, en lille Mønt). ikke en D.

dølge (at; dulgte, dulgt). Dølgsmaal.

Dølle (en, Ft. -r; Bajonet-, Spadedølle; plt.).

dömme (at; dömte). D-kraft, d-syg, D-syge.

Dön (et, Ft. d. s.). at döne.

Dønning (en, Ft. -er).

Dör (en, Ft. -e). Se til, inden. D-flöj, -fylding, -greb, -hammer, -haspe, -hvirvel, -karm, -klinke, -klokke, -maatte, -nøgle, -post, -sprække, -stolpe, -trin, -træ, -tærskel, -vogter (Ft. -e; D-ske).

dör (plt. [ty. durch; jf. durk]; Søspr.). staa d.; hale et Tov d. et Dörslag (Ft. d. s.; Metalsi; jf. Durkslag).

Dørk (et; plt.), Dæk over Kolrummet, Kahytsgulv.

Døs (en; plt.). at døse (besl. med dase). døsig (D-hed).

døv (D-hed). D-nælde (Plante; tidl. ogsaa Dødnælde), d-stum (D-hed; D-meinstitut). at døve (D-else).

E.

E, e et, Ft. E'er, e'er. E-Lyd.
Eau de Cologne.
Ebbe (-n; fra Tysk el. Hollandsk).
Ed (en, Ft. -er). at edfæste (E-else), edsvoren (Edsvorne-ret). Edsaflæggelse, -brud, -formular, edelig.
Edda (-en, Ft. -er). E-lære.
Edder (-en). E-byld, -kop (E-urt, anthericum), e-spændt (E-hed), -spyende.
Ed(d)er-: E-dun (E-sdyne), -fugl.
Eddike (-n; optaget i gl. Tid i germanske Sprog fra lat. acetum; Metat.). E-brygger, -flaske, e-sur, E-syre.
Eden (et). Edens Have.
eder, se I.
Eder-, se Ed(d)er-.
Edikt (et, Ft. -er).
een, eet, Talo.; jf. en.
Efeu (en; fra ty. Epheu). Vedbende, Vintergrönt.
Effekt (en), Virkning, Indtryk. e-fuld, E-jageri. effektiv. at effektuere (E-ing). — Effekter (Ft.), Løsøre, rörlig Ejendom.
effen (efne; fra plt. effen [ty. eben], der efter Oprind. er samme Ord som da. jævn).
Efor (en, Ft. -er). et Eforat.
efter, e. at. e. som (jf. efter-som). E-aar (E-sarbejde, -blomst, -vejr, e-agtig), e-abe (E-else; en E-aber, Ft. -e), E-bevilling, -byrd (en), e-dags, -danne (E-else), -datere (E-ing), -di (Bindeo.; jf. fordi), E-draaber (Ft.), -dömme (et; = Eksempel), e-forske (E-ning), -følge (E-else (e-sværdig); en E-følger, Ft. -e), -gaa, -give (E-else), E-givenhed, -grøde, e-göre (E-else), -haanden, -haands (Bio.), -hige, E-høst, -klang, e-klog (E-skab), -komme (E-else; en E-kommer, Ft. -e), E-krav, e-lade (E-else (E-ssynd)), -laden (-ent, -ne; E-hed; E-skab, Ft. -er), -leve (E-else), -ligne (E-ing; E-else (e-sværdig); en E-ligner, Ft. -e), E-lyd, e-lyse (E-ning), E-lön (= Pension), -maal (et: foræld.; jur.; E-s-mand), -mad, -mand, -middag (E-s-kaffe), -mæle (et), -navn, -nøler (Ft. -e), -plöjning, -ret, e-rettelig (E-hed), E-retning (Ft. -er), e-se, E-skin, -skrift (en), e-skrive (E-ning), E-slægt (-en), -slæt (-ten), -smag, -smæk, -snak (e-snakke, en E-snakker, Ft. -e), e-som (Bindeo.; = efterdi, saasom), E-sommer, -spil, e-spore (E-ing), e-spurgt, E-spörgsel (en, Ft. -sler), e-stræbe (E-else, Ft. -r; en E-stræber, Ft. -e), E-syn, -sætning, e-søge (E-ning, E-else), E-tale, -tanke, -tid (-en), e-tragte, E-tryk, e-trykke (e-lig), -tænke, -tænksom (E-hed), E-veer (Ft.), -verden (-en), -vinter, -virkning, e-vise (E-ning; e-viselig).
Eg[1] (en, Ft. -e). Eghjort. Egebark, -blad, -bord, -løv, e-malet, E-purre, -rod, -træ, -tommer.
Eg[2], se **Æg**[2].
Ege[1] (en, Ft. -r; Hjulege; antages at være besl. med **Eg**[1]).
Ege[2] (en, Ft. -r; Baad uden Køl; oprind. en udhulet Træstamme; besl. med **Eg**[1]).
egen (-et, -ne og i Betydn. ejendommelig, særegen: -ent, -ne; E-hed; E-skab (en, Ft. -er)). e-hændig, -kærlig (E-hed), -mægtig (E-hed), E-navn, -nytte (e-nyttig (E-hed)), e-raadig (E-hed), E-sind (e-sindet, -sindig (E-hed)), -villie. egentlig. at egne sig. egnet.
Egern (et, Ft. d. s. el. -er).
Egn (en, Ft. -e; af gldа. eghn, oldn. eign, [1]Ejendom. [2]Jordejendom; besl. med eje). I middelalderligt Dansk forekommer Ordet baade i Betydn. Ejendom og Egn. Paa Reformationstiden er den sidste Betydn. alm. Jf. da. Ejendom, der særlig har Betydn. Jordejendom og vestjysk Ejendom, der betegner Mark-, Hede-, Mosestrækning.

egne sig (at), se u. egen.
Egoisme (en). en Egoist (Ft. -er). egoistisk.
ej[1] (Bio.). ej heller.
ej[2] (Udro.). eja (Udro.).
eje (at). E-fald, -form, -stedord. (et) Eje. Ejendel. en Ejendom (-men, Ft. -me; E-s-besidder, -fællesskab, e-løs (E-hed), -ret; e-melig (E-hed)). en Ejer (Ft. -e; E-mand). en Ejerinde (Ft. -r).
ejegod (E-hed), folkeetym. Omdannelse af oldn. ægð-r, altid god). Erik Ejegod.
Ekko (-et, Ft. -er; gr.).
eklatant (gr.-fr.).
Eklekticisme (en). en Eklektiker (Ft. -e). eklektisk. — Eklipse (en). Ekliptik(-ken) og Ekliptika.
Ekskonge, -minister osv.
eksakt (E-hed). — Eksaltation (en). at eksaltere. — Eksamen (en, Ft. -er el. -miner el. Examina; E-s-attest, -bevis, -feber, -opgave). en Eksaminand (Ft. -er). en Eksamination (Ft. -er). en Eksaminator (Ft. -er). Eksaminatorium (b. F. -iet, Ft. -ier). at eksaminere.
ekse (at).
Eksegese (en). en Ekseget (Ft. -er). eksegetisk.
eksekutere (at). en Eksekution (Ft. -er; E-sdom, -foretning). eksekutiv. en Eksekutor (Ft. -er; men Executor testamenti). eksekutorisk. — at eksekvere.
Eksempel (et, Ft. -pler). e-løs, -vis (Bio.). et Eksemplar (Ft. -er). eksemplarisk.
eksercere (at). Eksercerhus. en Eksercits. — Eksil (et, Ft. -er). at eksilere. — Eksistens (en, Ft. -er; E-middel). at eksistere. — ekskludere (at; E-ing). en Eksklusion. eksklusiv. eksklusive (Bio.). — ekskommunicere (at; E-ing). en Ekskommunikation. — Ekskrementer (Ft.). — Ekskurs (et, Ft. -er). en Ekskursion (Ft. -er). — eksoterisk (gr.). eksotisk (gr.). — Ekspatriation (en). at ekspatriere. — ekspedere (at; lat. expedire; jf. spedere). en Ekspedient (Ft. -er). ekspedit(-te). en Ekspedition (Ft. -er; E-skontor). en Ekspeditør (Ft. -er). — Ekspektance (en). en Ekspektant (Ft. -er). — Eksperiment (et, Ft. -er). eksperimental (E-fysik). at eksperimentere (E-ing). — Eksplement (et, Ft. -er; E-vinkel). — eksplodere (at). en Eksplosion (Ft. -er). eksplosiv (E-stof). en Eksplosiv (Ft. -er; sprogl.). — Eksponent (en, Ft. -er). Eksponentialligning. — Eksport (en; E-forretning). en Eksportation (Ft. -er). at eksportere. en Eksportør (Ft. -er). — Ekspres(-sen, Ft. -ser; E-brev). ekspres. — Ekspropriation (en). at ekspropriere (E-ing).
Ekstase (en; gr.).
Ekstemporallæsning, -stil. at ekstemporere (E-ing). — Ekstension (en). Ekstensitet (en). ekstensiv.
ekstra. E-arbejde, e-fin, -ordinær, E-udgift. e-vagant. en E-vagance (Ft. -r). at e-vagere.
ekstrahere (at). en Ekstrakt (Ft. -er). en Ekstraktion. et Ekstraktivstof.
ekstrem. et Ekstrem (Ft. -er). en Ekstremitet (Ft. -er).
Ekvipage (en, Ft. -r (fr.); E-mester). at ekvipere (E-ing; E-shandel).
Ekzem (et; gr.).
El el. **Æl** (-len, Ft. -le; alnus). Ellebark, -krage (coracias garrula), -krat, -trunte, -træ.
Elasticitet (en). Elastik (-ken, Ft. -ker). elastisk.
Elefant (en, Ft. -er; El- antages for at være den semitiske Artikel, se Al[2]; jf. Elfenben). E-orden, -ridder, -snabel.
Elegance (en). elegant.
Elegi (-en, Ft. -er). en Elegiker (Ft. -e). elegisk.
Elektricitet (en). en Elektriker (Ft. -e). at elektrisere (E-ing; Elektrisermaskine). elektrisk. en Elektrisør (Ft. -er). Elektrofor (en el. et, Ft. -er), -magnet, e-magnetisk, E-magnetisme, -plet, -skop (et, Ft. -er).

Element -et, Ft. -er). Elementarbog, -skole osv. elementær.

Elende (et; Nød. Elendighed; gldgs.; kirkl.; fra mnt. ed lende. [1] Landsforvisning. Landflygtighed. Hjemløshed. [2] Nød. Elendighed; el- [oldty. eli-] er efter Oprind. samme Ord som got. aljis, lat. alius, anden; -lende er Afledn. af Land. elendig (fra mnt. elendich; E-hed).

Elev en, Ft. -er). E-antal osv. — Elevation (en; E-s-vinkel osv.). en Elevator (Ft. -er). at elevere.

Elfenben (fra ty. Elfenbein; besl. med Elefant). E-sdaase, -handel, -kysten, -papir.

Elg (en, Ft. -e; alces; norsk; oldn. elg-r, ty. Elch), Elsdyr.

elidere (at). — Eliksir (en, Ft. -er). — Elimination (en, Ft. -er). at eliminere. — Elision (en, Ft. -er); jf. elidere). Elite (-n; E-korps).

Elle- (oprind. Elve- [s. d.], der er genoptaget i nyere Tid): e-blæst, E-dans, -folk, -höj, -konge, -pige, -skud, e-skudt, -vild. Jf. Alf.

eller (Bindeo.). ellers (Bio.).

elleve. e-aarig, E-kant, e-kantet. ellevte (E-del). Ludvig den E.

Ellipse (en, Ft. -r). en Ellipsoide (Ft. -r). elliptisk.

Elm el. **Ælm** (en, Ft. -e, ulmus; ogsaa Alm: glda.-norsk alm [oldn. alm-r og elmi (koll.)]; mnt. elm). E-elund, -træ.

Elritse (en, Ft. -r; ty.; Fisk, phoxinus).

Elsdyr, glda. elend(s)dyr, fra ty. Elend, Elentier, der er optaget fra Litavisk elnis, Hjort. Jf. Elg.

elske (at). elskelig (E-hed). en Elsker (Ft. -e; E-rolle; en Elskerinde). en Elskov (E-sblik, -digt, -drik, e-fuld, E-handel, -rus). elskværdig (E-hed).

Elv (en, Ft. -e).

Em (en; Damp af koghedt Vand). at eme, dampe.

Emaille (en; fr. émail). at emaillere (E-ing). en Emaillør (Ft. -er).

Emancipation (en). at emancipere.

Emballage (en). at emballere (E-ing).

Embede (et, Ft. -r; betod i gl. Dansk Gerning, Bestilling, Haandværk; findes i alle gamle germanske Sprog i Betydn. Tjeneste. Tjenergerning: got. andbahti, oldn. embætti, oldhöjty. ambahti, hvoraf ty. Amt). Embedsansøger, -bolig, -eksamen, -fortabelse, -førelse, -iver, -mand, -misbrug, -pligt, -stand, -stilling, -tid.

Emblem (et, Ft. -er).

Embryon (et). Embryologi (-en). embryonisk.

emeritus. Pastor. Professor e. — Emigrant (en, Ft. -er; E-skib). at emigrere. — eminent.

Emir (en, Ft. -er; arab.).

Emissær (en, Ft. -er).

Emmer[1] (Ft.; men oprind. Ent.; glødende Aske; oldn. eimyrja, mnt. êmere).

Emmer[2] (en, Ft. -e) el. **Emmert** (Ft. -er; Hjertet i en Pumpe; fra Plattysk el. Hollandsk [ty. Eimer, Spand]).

Emne (et, Ft. -r; optaget i nyere Tid fra sv. ämne, der efter Oprind. er samme Ord som da. Evne).

Empiri (-en). en Empiriker (Ft. -e). empirisk. Empirisme (en). en Empirist (Ft. -er).

Emploi (en, Ft. -er). en Employé (Ft. -ployeer). at employere.

Emter (Ft.), Aks, Stumper af Straa og Ukrudtsplanter, der efter Tærskningen rives af Kornet og opbevares til Fodring.

Emu (-en, Ft. -er; australsk Struds).

Emolet (-ten; gldgs.; Fordanskning af plt. enmaalens [ty. einmaleins], een Gang een, ɔ: den lille Tabel; jf. Mo(l)levit).

en[1]**, et** (Kendeo. og ubest. Stedo.; opstaaet af Talo. een; Enhed, Ft. -er; E-sbestræbelse, -følelse). enaarig (= etaarig), -armet, -baaren (den Enbaarne = Frelseren), -benet, -bladet, Enbo (bot.; E-plante), endrægtig (E-hed), -enetages, -fliget (bot.), Enfold (et), enfoldig (E-hed),

-frøbladet (bot.), -gang (Bio.), -hannet (bot.), Enhjörning (en, Ft. -er; et Fabeldyr med eet Horn midt i Panden; glda. enhyrning. Afledn. af Horn), enhornet, -hovet, enhver (ethvert), -hændet, -hændig, -könnet (bot.), -mastet, Enrum, enrummet, -sidet, -sidig (E-hed), Enspænder (Ft. -e; E-vogn), -stavelsesord, ensteds (= etsteds), enstemmig (E-hed), -strøget (musik.), -sædet, Ental (Singularis), enöjet. ene (eneste; Enesteskilling). enebefalende, -berettiget, E-berettigelse, -boer (en, Ft. -e; E-liv), -herre, -herredömme, -hersker, -kamp, e-mægtig (E-hed), E-mærker (Ft.; oprind. Endemærke, Grænseskel), -pige, e-raadig (E-hed), E-ret (E-sbevilling), -rettighed, e-saligörende, -staaende, E-tale, -volds (-herre, -herredömme, -konge, -magt, -regering), -vælde, e-væld ig, E-værelse. etaarig (= enaarig), Etbær (Plante, paris quadrifolia), Etmaal (en Tid af 12 Timer; fra ty. Etmal; forekommer i de gamle vestgermanske Sprog; Grundbetydn. er regelmæssig tilbagevendende Tid; Et- er identisk med oldn. ið-, gen-; jf. lgæld), etsteds (= ensteds), Ettal. en Ener (Ft. -e). at ene, enes. en Ening. enig (E-hed). enkelt (plt.; E-hed, Ft. -er). E-billet, -garn, e-løbet, E-mand, e-rebet, -staaende, E-tal (= Ental), e-virkende, E-væsen, e-vis (Bio.). enlig (E-hed). ensom (E-hed). ens (E-hed). e-artet (E-hed), -(be)liggende, -betydende, -dannet, -farvet, -formet, -formig (E-hed), -lydende, -tydig (E-hed).

en² (fr.). en bloc, canaille, detail, face, gros, famille, masse, miniature, passant o. fl.

Encyklopædi (-en, Ft. -er). encyklopædisk. en Encyklopædist (Ft. -er).

end (Bio. og Bindeo.). endda, -dog, -nu, -og, -ogsaa, -sige (folkeetym. Omdannelse af glda. æn sithær, oldn. enn siðr, end mindre), -skönt, -videre.

Ende (en, Ft. -r). E-flade, e-langs (norsk), -løs, E-maal, -punkt, -rim, -skive, e-stillet, E-stykke. -tarm, e-vende (E-ing). at ende (-te; E-else, Ft. -r). endelig (E-hed). et Endeligt (-ligt [oldn. -lykt] er Afslutning, Ende; besl. med lukke).

endemisk.

Endosmose (en).

Endossat (en, Ft. -er). et Endossement. en Endossent (Ft. -er). at endossere (E-ing).

Ene (en, Ft. -r; Plante, juniperus; jf. Genever). E-bær (E-brændevin, -busk, -olie, -træ).

Enemærker, se u. en¹.

Energi (-en). energisk.

Enervation (en). at enervere (E-ing).

Eng (en, Ft. -e). E-blomme (Plante, trollius europæus), -bund, -drag, -vanding.

Engagement (et, Ft. -er). at engagere (E-ing).

engang, se u. en¹.

Engel (en, Ft. Engle; indkommet med Kristendommen fra gr.-lat. angelus, Sendebud). Englebarn, e-god, E-hoved, -kor, e-ren, E-skare. Engelsød (en, Plante; polypodium, ty.), -urt (= Angelik; ty.). englelig.

engelsk. tale E. E-blaat, -græs (Faareleger, armeria), -mand, -rødt. England. en Englænder (Ft. -e).

Engros-Forretning, -Pris.

enhver, se u. en¹.

enig, se u. en¹.

Enke (en, Ft. -r; besl. med een). E-dronning, -frue, -kasse, -mand, -pension, -stand, -sæde.

enkelt, se u. en¹.

Enklave (en, Ft. -r). — **enklitisk.**

enorm. en Enormitet.

ens, se u. en¹.

Ensemble (et).

enten. et Enten-Eller.

Entian (en, Ft. -er; Plante; glda. entzian; gennem ty. Enzian fra lat. gentiana).

entledige (at; ty.; E-else).

Entomolog (en, Ft. -er). en Entomologi (Ft. -er). entomologisk.

entre (at; E-ing, Ft. -er; gennem ty. entern el. holl. enteren fra fr. entrer, lat. intrare, gaa ind, betræde). Entrebil, -dræg, -hage, -økse. — Entré (b. F. Entreen, Ft. -eer; E-billet, -dör). at entrere (ty. entrieren, fr. entrer).

entreprenant. en Entreprenør Ft. -er). en Entreprise.

Entusiasme (en). en Entusiast Ft. -er). entusiastisk.

Envoyé (en, Ft. Envoyeer).

Epaulet(te) (-(te)n, Ft. -(te)r).

Epidemi (-en, Ft. -er). epidemisk. — Epigon (en, Ft. -er). — Epigram (-met, Ft. -mer). epigrammatisk.

Epiker (en, Ft. -e). episk. episk-dramatisk.

Epikuræer (en, Ft. -e). epikuræisk. Epikuræisme (-n).

Epilepsi (-en). en Epileptiker (Ft. -e). epileptisk. — Epilog (en, Ft. -er). — episkopal (jf. Biskop). et Episkopat (Ft. -er). — Episode (en, Ft. -r). episodisk. — Epistel (en, Ft. -stler). — Epitafium (b. F. -iet, Ft. -ier). — Epoke (en, Ft. -r; e-görende).

Epopé (b. F. -een, Ft. -eer). et Epos.

er- (jf. ur-), optaget fra Tysk i 16. Aarh. og den følgende Tid: at eragte (E-ning), -fare (-ede og erfor, gldgs.; (E-ing, Ft.-er; E-sbegreb)), -faren (-ent, -ne; E-hed), -holde (E-else; e-lig), Erhverv (Ft. d. s.; E-s-kilde, e-løs (E-hed)), erhverve (E-else), -indre (E-ing, Ft.-er; E-stegn), -kende (E-else), -kendtlig (E-hed), -klære (E-ing, Ft. -er), -kyndige sig, -lægge (E-else), -nære (E-ing (E-s-organ), E-else; en Ernærer, Ft. -e), -obre (E-lyst; E-ing, Ft. -er; E-s-krig; en Erobrer, Ft. -e), -statte (E-ning; E-s-krav), -stattelig.

Erektion (en, Ft. -er; E-s-patent).

Eremit (-ten, Ft. -ter; optaget i Middelalderen fra gr.-lat. eremita). E-krebs (pagurus). — Eremitagen.

Erotik (-ken). en Erotiker (Ft. -e). erotisk.

erratisk. en e. Stenblok.

Erts (en, Ft. -er; optaget i nyere Tid fra ty. Erz). E-aare, e-holdig.

Es[1] (-set, Ft. -ser; Eneren i Kortspil; gennem Tysk og Fransk fra lat. as, en lille Kobbermønt).

Es[2] (tidl. esse, fra mnt. esse, god Tilstand, Velvære, der er optaget fra mlat. esse, Væsen. Tilstand, Beskaffenhed [oprind. lat. esse, være]). være i sit E.

Eskadre (en, Ft. -r; E-chef). en Eskadron (Ft. -er; E-chef).

Eskimo (-en, Ft. -er). eskimoisk.

Eskorte (en, Ft. -r). at eskortere (E-ing).

esoterisk. — **esotisk.**

Esp el. **Æsp,** se Asp.

Espalier (et, Ft. -'er; E-træ).

Espingol (en, Ft. -er).

Esplanade (en, Ft. -r).

Esprit (en; jf. Sprit).

Esse (en, Ft. -r; Ildsted i Smedien).

Essens (en, Ft. -er). essentiel (-le).

Essing (en, Ft. -er; Rælingen paa en Baad).

Estime (en; jf. æstimere).

Estrade (en, Ft. -r; jf. Stræde).

etablere (at; E-ing). et Etablissement (Ft. -er). — Etage (en, Ft. -r). en Etagere (Ft. -r). — Etat (en, Ft. -er; jf. Stat). en E-sraad (E-inde).

Etik (-ken, Ft. -ker). en Etiker (Ft. -e). etisk.

Etikette (en; [1]Omgangsskik. [2](Ft. -r), Seddel med Paaskrift). E-spörgsmaal. at etikettere.

Etmaal, se u. en[1].

Etnograf (en, Ft. -er). en Etnografi. etnografisk. — Etnologi (en).

Etui (-et, Ft. -er).

Etymolog (en, Ft. -er). en Etymologi (Ft. -er). etymologisk.

Eufemisme (en, Ft. -r). eufemistisk.

Europa. en Europæer (Ft. -e). europæisk.

Evakuation (en). at evakuere (E-ing).

evangelisk. en Evangelist (Ft.

-er). Evangelium (b. F. -iet, Ft. -ier; Evangeliebog, -harmoni).

Evasion (en, Ft. -er). — eventuel (-le). en Eventualitet (Ft. -er). — Evolution (en, Ft. -er; E-steorien).

Eventyr (et, Ft. d. s.; fra mnt. eventûr(e), der gennem fr. aventure er optaget fra mlat. adventura, Hændelse). E-digter, -samler. en Eventyrer (Ft. -e). eventyrlig (E-hed).

Evert (en, Ft. -er; fra Nedertysk [mnt. êver], lille fladbundet, enmastet Fartöj til Flodfart).

Evidens (en). evident.

evig fra mnt. êwich; den Evige (= Gud); E-hed (E-sblomst, gnaphalium)). e-glad, -varende.

evindelig (E-hed).

Evne (en, Ft. -r; e-løs (E-hed), -rig). at evne. Jf. Emne.

Excellence (en, Ft. -r). excellent. at excellere. — Excentricitet (en, Ft. -er). Excentrik (-ken, Ft. -ker). excentrisk. — Exception (en. Ft. -er). exceptionel (-le). excerpere (at; E-ing). et Excerpt (Ft. -er). — Excesser (Ft.). — excipere (at). — Excitation (en, Ft. -er). at excitere.

F.

F, f (et, Ft. F'er, f'er). F-Lyd.

faa (Ft.; færre, færrest). faatallig (F-hed).

faa (at; faar [digt. fange, fanger], fik [gldgs. og digt. Ft. finge], faaet [gldgs. og digt. fangen (-et, -ne)]; jf. fange).

Faar (et, Ft. d. s.). Faareflok, -flynder (destoma hepaticum), -fold, -hjord, -hoved, -hus, -hyrde, -klipning, -klokke, -klæder (bibl.), -kylling (kendt fra 16. Aarh. som faarkock, faarkylling; hører maaske efter Oprind. ikke herhid, men til oldn. fár, Ulykke, ondt Varsel), -kød, -laar, -leger (armeria, Engelskgræs), -lus, -maaned (April), -mælk (F-s-ost), -saks (= Uldsaks), -skind, -sti, -syge, -tæge, -uld. faareagtig.

Fabel (en, Ft. Fabler; fra lat. fabula). F-digter, -dyr, f-agtig (F-hed). at fable.

Fabrik (-ken, Ft. -ker). F-(s)anlæg, -(s)arbejde, -(s)by, -(s)drift, -(s)ejer, -guld, -land, -(s)mester, -(s)mærke, -(s)pige, -(s)pris, -skorsten; f-mæssig. en Fabrikant (Ft. -er). et Fabrikat (Ft. -er el. -a). en Fabrikation. at fabrikere.

Façade (en, Ft. -r). — Facet (-ten, (Ft. -ter). at facettere.

Facit (et). F-bog. — Façon (en, (Ft. -er).

Fad (-et, Ft. -e). F-hylde, -række. Fadebur. at fade (F-ning), hælde Øl paa Fad.

fad (F-hed; fra fr. fade). en Fadæse (Ft. -r).

Fadder (en, Ft. -e; fra mnt. vadder, oprind. gevadder, Germanisering af kristl.-lat. compater, „Medfader“). F-gave, -sladder, -stads.

Fader (en, Ft. Fædre). F-glæde, -hjerte, f-løs, F-morder (höj Flip; ty.), -öje. Fadervor (et, Ft. d. s.). Farbroder, -fader, -moder. Faster (en, Ft. -e). faderlig (F-hed). Fædreland (tidl. Fædreneland, oprind. fæderneland, se Fædrene-; F-skærlighed). fædrelandsk.

Fading (en, Ft. -er; Vognfading).

Fadæse, se u. fad.

Fag (et, Ft. d. s.; ty.). F-blad, -dannelse, -forening, -kundskab, f-kyndig, F-litteratur, f-lærd, F-lærer, -mand, f-mæssig. faglig.

fage (Bio.; hastig; foræld.).

fager el. faver (-gre, -vre; jf. fejre[2]).

Fagot (-ten, Ft. -ter; fr. [1]Risknippe. [2]et Slags Blæseinstrument). F-blæser (Ft. -e), -brænde, -spiller (Ft. -e). en Fagottist (Ft. -er).

Fagter (Ft.; besl. med fægte; optaget i Middelalderen fra Nedertysk).

Faible (en). — fair.
Fajance (-n; har Navn efter Byen Faenza i Italien).
Fakir (en, Ft. -er).
Fakkel (en, Ft. Fakler; fra lat. facula). F-bærer, -tog.
Faksimile (et, Ft. -r). at faksimilere. — Faktor (en, Ft. -er). et Faktori (Ft. -er). — Faktotum (et). — Faktum (et, Ft. -ta). faktisk. — Faktura (-en, Ft. -er; F-bog). at fakturere. — fakultativ. — Fakultet (et, Ft. -er; F-sbeslutning).
fal (Tillo.; som er til Salg; se til). f-byde (F-else; en F-byder, Ft. -e). -holde.
Falanks (en, Ft. -er).
Falaske (en), gloende Aske, Emmer; folkeetym. Omdannelse af oldn. fǫlski.
Fald (et, Ft. d. s. [1]det at falde el. at være falden. [2]Tov, hvormed Sejl og Ræer hejses og fires. [3]Kasus). Se i. Jf. ifald. Falddör, -grube, -hastighed, -kraft, -skærm, -økse. Faldsmaal (F-sbøde, jur.). at falde (faldt, falden (-et [som Tillo. -ent], -ne)). Faldehat, -reb (F-s-trappe), f-færdig.
Falk (en, Ft. -e). F-eblik, -jæger. en Falkener el. Falkoner (Ft. -er; mnt. valkenêre, mlat. falconarius).
fallere (at; gennem Tysk fra lat. fallere, skuffe, bedrage; jf. fejle). en Fallent (Ft. -er). Fallit (-ten, Ft. -ter; F-bo, -erklæring). göre, spille F. gaa, være, erklære (sig, en) f. Jf. Fals[2], falsk.
falme (at).
Fals[1] (en, Ft. -e; Dörfals; fra ty. Falz). at false (F-ning). Falsben, -(e)bræt, -høvl, -(e)jærn.
Fals[2], Falskhed; fra mnt. vals, lat. falsum; nu kun i Talem. F. slaar sin egen Herre paa Hals. Jf. Falsk.
Falset (-ten, Ft. -ter; musik.; ital.).
falsk (F-hed; fra mnt. valsch; besl. med lat. falsus, af fallere; jf. fallere). Falsk (fra mnt. valsch). begaa, göre sig skyldig i F. en F-møntner (Ft. -e). et Falskmøntneri. falskelig (Bio.). en Falskner (Ft. -e). et Falskneri (Ft. -er).
Falster. falstersk. en Falstring (Ft. -er) el. Falsterbo (Ft. -er).
Falsum (et, Ft. -sa; jf. Fals[2]).
Familie (en, Ft. -r; lat.). F-fader. -liv. -navn, -ret, -stykke. at familiarisere. Familiaritet (en). familiær.
famle (at). f-vorn.
famøs, fr. fameux.
Fanatiker (en, Ft. -e). at fanatisere. fanatisk. en Fanatisme.
Fanden (en). Fandenskab (et).
Fane (en, Ft. -r; fra mnt. vane). F-bærer (Ft. -e), -ed, -junker, -march, -vagt. Jf. Fændrik.
Fanfare (en, Ft. -r; fr.).
fange (at; -ede, -et; fra mnt. vangen; besl. med faa). Fangarm, -bæger, -(e)dæmning, -(e)line, -snor. en Fange (Ft. -r; F-bur, -hul, -kost, -taarn, -vogter (Ft. e-)). fangen (Tillo.; -ent, -ne; F-skab (et)). en Fanger (Ft. -e; Hvalfanger). en Fangst (F-baad, -kniv).
fantasere (at). — Fantasi (-en, Ft. -er; F-billede, f-løs). en Fantast (Ft. -er). et Fantasteri (Ft. -er). fantastisk. — et Fantom (Ft. -er).
Far-, se Fader.
Farao (en). F-rotte.
Farce (en, Ft. -r; fr.; jf. Fars).
fare[1] (at; for (Ft. -e), faren (-et, -ne)). Fardag, -sot, -töj (Ft. -er), -vand (Ft. -e). et Farvel. farbar. en Fart (Ft. -er; fra mnt. vart, der efter Oprind. er samme Ord som da. Færd; jf. Fært). Fartplan. at farte om.
fare[2] (at; -ede, -et), føde (om Soen). Se i.
Fare (en, Ft. -r; fra mnt. våre). f-fri, -fuld, -løs, -truende. farlig (F-hed).
Farin (-et; af lat. farina, Mel). F-sukker.
Farisæer (en, Ft. -e). farisæisk. Farisæisme (en).
Farmaceut (en, Ft. -er; gr.). farmaceutisk. Farmaci (-en; men Cand. pharmaciæ)). Farmakologi (-en, Ft. -er). Farmakopé (b. F. -peen, Ft. -peer).
Fars (en; ty. Farce fra fr. farce. [1]Fars. [2]Farce). at farsere.

Fart, se u. fare[1].

Farve (en, Ft. -r; fra mnt. varwe). F-blanding, f-blind (F-hed), -klat, -lade (en), f-løs (F-hed), F-pragt, f-rig (F-dom), F-spil, -stof, -tryk. at farve (F-ning). en Farver (Ft. -e; F-svend). et Farveri (Ft. -er).

Fasan (en, Ft. -er; har Navn efter Byen Phasis i Kolchis). F-gaard. -jagt. et Fasaneri (Ft. -er).

Fase (en, Ft. -r; gr.).

fashionabel (-le; eng.; besl. med Facon). f. news.

Faskine (en, Ft.-r; af lat. fascis. Knippe). Faskinarbejde, -baand.

fast (F-hed). f-binde, -frossen, -groet, -göre (F-else), -holde (F-else), -kæbede (Fiske = Fastkæber(ne), pectognathi), -kødet, F-land (F-sklima, -magt), f-sluttet, -staaende, -sætte (F-else), -tryllet, -vokset. Fastepart, -stang (Søspr.). at fastne(s).

faste (at). en Faste (Ft. -r; F-dag, -prædiken, -spiser (Ft.)). Fastelavn (en; fra mnt. vastelavent [-avent er Aften], oprind. Aftenen för Fasten). F-s-bolle, -löjer, -mandag, -ris, -söndag.

Faster, se u. Fader.

fat (Bio.). [1]faa, gribe, tage f. (paa, i); plt.; besl. med fatte. [2]Hvorledes er det f.? Det er galt f.

Fata, se Fatum.

Fata Morgana (-et, Ft. -er; af ital. fata. Fe, oprind. Skæbnegudinde (jf. Fatum)). Luftspejlingerne tilskreves Feen Morgana. Jf. Fe.

fatte (at; F-ning; optaget i Slutningen af Middelalderen fra mnt. vaten). F-evne. fattelig (F-hed).

Fatter (en; ty. Vater). Jf. Fader.

fattes (at; mangle), besl. med faa (Tillo.) og fattig.

fattig (oldn. fátœk-r [fá- er faa (Tillo.); -tœk er Afledn. af taka, at tage]). F-blok, -bøsse, -folk (Ft.), -gaard, -hus, -kasse, -lem, -mand, -væsen (-et). Fattigdom (-men).

Fatum (et; Skæbne; Ft. Fata, Hændelser, sælsomme Tildragelser. Genvordigheder). fatal. Fatalia (Ft.). Fatalisme (-n). en Fatalist (Ft. -er). en Fatalitet (Ft. -er).

Favn (en, Ft. -e). F-fuld (en, Ft. -e), f-sætte (F-else; en F-sætter, Ft. -e), F-tag. Favnebrænde, f-lang, F-maal. at favne.

favorabel (-ble; af lat. favor, Gunst). at favorisere. en Favorit (-ten, Ft. -ter). Favør (en).

Fe (-en, Ft. -er; fr. fée; efter Oprind. samme Ord som ital. fata. se Fata Morgana).

Feber (en, Ft. -bre; lat.). F-diæt, -dröm, -fantasier (Ft.), f-fri, -hed, F-hede, -kost, -mikstur, -patient, f-stillende, -syg, F-urt, -vildelse; f-agtig. febrilsk.

Februar (en).

Fed (et, Ft. d. s.; b. F. Feddet, -ene). et F. Garn. at fedde Garn.

fed (F-hed). Fedevarer (Ft.). at fede (F-ning). F-kalv, -kvæg, -stald, -svin. en Fedme. fedagtig, -laden (F-hed). Fedt (-et). F-gaas, -hale, f-halet. F-kirtel, -(e)krukke, -læder, -(e)plet, -stof, -stövler (= Fedtlæders Stövler), -syge. Fedtebrød, -fad, -grever (Ft.). at fedte (F-else). F-bod, -kræmmer, -prins. fedtet (F-hed). et Fedteri.

Fedel el. Fidel (en, Ft. -dler; Violin; gldgs.; digt.; gl da. fidle, fedle, feyle, norsk Fele).

fej(g) (F-hed; gl da. fegh, oldn. feig-r, bestemt til Døden, Dødsens; antog i 17. Aarh. under Paavirkning af ty. feig(e), der efter Oprind. er samme Ord som gl da. fegh, sin nuvær. Betydn.).

Fejde (en, Ft. -r; fra mnt. veide). F-brev, -bud. at fejde.

feje (at; fra mnt. vegen; F-ning). F-kost, -skarn.

fejg, se fej(g).

Fejl (en, Ft. d. s.; fra mnt. feil, der er optaget gennem oldfr. faille (Navneo.), faillir (Udso.), fra lat. fallere). f-bar (F-hed), -fri (F-hed), -fuld (F-hed). fejl (Bio., Tillo.). F-greb, -læsning, -skrift (en), f-slaaet, -slagen, F-slutning, -syn, -tagelse, -trin; f-agtig. at fejle.

fejre[1] at; fra ty. feiern, der stammer fra lat. feriari, holde Fest- el. Hviledag; jf. Ferie).

fejre[2] (fejrest; oprind. Komparativ og Superlativ af fager [oldn. fagr, fegri, fegrst-r]).

Fel- (fra ty. Fell, Skind; jf. Pels): F-bereder (en, Ft. -e), -beredning, Hvidgarver, -garvning.

Feld- (fra ty. Feld, Mark; jf. Felt[1]): F-spat (-ten; jf. Spat[1]).

Felt[1] (-en; fra mnt. velt [Intetk.; ty. das Feld], Mark, Slagmark, Kampplads; jf. Kamp). i Felten, egentl. i Marken. Se til. Feltbatteri, -flaske, (paa) F-fod, -herre, -marskal, -præst, -raab, -seng, -skær (Ft. -er), -slag, -stol, -tegn, -tjeneste, -tog, -vagt. Felt[2] (et, Ft. -er; oprind. samme Ord som Felt[1] med det oprind. Kön bevaret). Vaaben-, Virkefelt. et hvidt Kors i rødt Felt.

fem (Talo.). F-aar (F-sberetning), f-aarig, F-aktsstykke, f-bladet, -delt, -dobbelt, -etages, -fingret, -fodet, -fold(ig), -grenet, F-kant, f-kantet, F-kort, -kroneseddel, f-lappet, F-ogtyveøre (en), -pundsnote, f-sidet, F-stavelsesord, -tal, f-tandet, F-øre (F-stykke). en Fem (-men, Ft. -mer). en Femmer (Ft. -e). femte (F-del). Karl den F. femten. femtende. Karl den F.

feminin. et Femin in (Ft. -er) el. Femininum (Ft. -na); af lat. femina, Kvinde.

Fender (en, Ft. -e; eng.; fra lat. defendere, forsvare), Friholt af Reb, Tovværk el. Sejldug. at fendre af.

Fennikel (en; anethum fæniculum). F-rod, -vand.

Ferie (en, Ft. -r; fra lat. feriæ, Hvile-, Festdage; jf. fejre, fyre[2], Fyraften). F-ophold, -rejse. at feriere.

Ferle (en, Ft. -r; fra lat. ferula).

ferm (F-hed; gennem plt.-holl. ferm fra lat. firmus, fast).

Ferment (et; lat.). en Fermentation.

Fernis (-sen, Ft. -ser; gennem plt. fernis [ty. Firnis] fra fr. vernis). at fernisere (F-ing).

fersk (F-hed; efter Oprind. samme Ord som frisk). F-vand (F-sfisk).

Fersken (en, Ft. -er; gennem ty. Pfirschen (Ft.; jf. Figen) fra lat. persicum, persisk (Frugt)). F-træ.

Fest (en, Ft. -er; fra lat. festum; jf. fetere). F-blus, -dag, -dragt, -gave, -maaltid, -sang, -skrift (et), -tog. at feste. festlig (F-hed, Ft. -er). en Festivitet (Ft. -er).

Fetalje (-n; gldgs.; gennem mnt. vitalie fra lat. victualia, Levnedsmidler; jf. Viktualier). F-brødre.

fetere (at; fr. fêter, af fête, Fest (tidl. feste; jf. Fest).

Fetich (en, Ft. -er; F-dyrkelse).

feudal. F-ret. Feudalisme(-n).

Feuilleton (en, Ft. -er). en Feuilletonist (Ft. -er).

Fez (en, Ft. -er), rød, ulden Hue.

Fiasko (en; ty. Fiasko, ital. fiasco), anses for at være identisk med ital. fiasco, mlat. flasco, Flaske; jf. Flaske og Flakon.

Fibel (en, Ft. -bler; ty.; F-bræt).

Fiber (en, Ft. -bre; lat.-ty.). Fibrin (-en). fibrøs.

Fid (-det), lav Landstrækning langs Havet.

Fideikommis (-set, Ft. -ser).

fidel. en Fidelitet.

Fidel, se Fedel.

Fidibus (-sen, Ft. -ser; ty.).

Fidsel (en, Ft. -sler), Trævl, Rodtrævl.

Fif (et, Ft. d. s.; b. F. Fiffet, -ene; fra ty. Pfiff). fiffig (F-hed). en Fiffikus.

fige (at), attraa, begære, hige efter, haste. Jf. nyfigen.

Figen (en, Ft. -er; glda. fikæ, senere fige (Ft. -r) gennem Tysk fra lat. ficus; Ent. Figen er fremkommen under Paavirkning af den tyske Flertalsform: mnt. vigen (Ent. vige), ty. Feigen (Ent. Feige); jf. Fersken). Figenblad, -træ.

Figur (en, Ft. -er; fra lat. figura). F-maler. en Figurant (Ft. -er; F-inde, Ft. -r). at figurere. figurlig.

fiks (lat.-ty.). F-stjerne. at fikse op. at fiksere[1], gennem Tysk fra mlat. fixare; (F-ing).

[1] slaa fast, fastsætte. [2] se stift paa.

fiksere[2] (at; gennem ty. vexieren

fra lat. vexare, plage, ærgre), narre, Fikserbillede, -bæger.

Fiksfakseri (et, Ft. -er; plt.).

Fiktion, se fingere.

Fil (en, Ft. -e; F-(e)hugger (Ft. -e), -klo, -skrue). at file (F-ing). Filebænk, -maskine, -værk. Filspaaner (Ft.).

Fil- el. **Filo-** (gr.; Ven, kær): Filantrop (en, Ft. -er). en Filantropi. filantropisk. — filharmonisk. — Filhellener (en, Ft. -e). — Filolog (en, Ft. -er). Filologi (en, Ft. -er). filologisk. — Filosof (-fen, Ft. -fer). at filosofere. en Filosofi, se Doktor, Kandidat. Filosofikum (en). filosofisk.

filere (at; fr.-ty.; F-ing). af lat. filum, Traad). et Filet, Net-, Knytteværk. en Filet (Ft. 'er; Filet'en af en Okse).

Filfras (en, ty. Vielfrass; i Middelalderen optaget i Tysk og Hollandsk fra norsk fjellfross, Fjeldkat, men ved Misforstaaelse opfattet som Storæder), Jærv.

Filharmonisk, -hellener, se Fil-.

Filial (et el. en, Ft. -er; af lat. filius, Søn). F-bank, -handel, -kirke.

Filigran (-et). F-arbejde.

Filip. en Filippika (Ft. -er).

Filipens (en, Ft. -er).

Filippine (en, Ft. -r; spille F.; gennem fr. philippine fra ty. Vielliebchen. Philippinchen, Hjertenskær).

Filister (en, Ft. -e). et Filisteri. filistrøs. en Filistrøsitet.

Filolog, -sof, se Fil-.

Filsben (foræld.; oldn. fílsbein, af oldn. fíll, Elefant (arab.)), Elfenben.

Filt (en el. et; fra mnt. vilt). F-hat, -saal, -sko, -tæppe. at filte (F-ning). et Filteri. at filtre. — et Filter (Ft. -tre; = Filtrum; Filtrerapparat; ty.). et Filtrat (Ft. -er). at filtrere (F-ing; fr.-ty.). et Filtrum (Ft. -tra; = Filter). Til Grund ligger Ordet Filt, der fra Germansk er optaget i romanske Sprog (mlat. filtrum). Filtrerapparat, -papir.

Filur (en, Ft. -er; fra fr. filou, folkeetymologisk sat i Forbindelse med lure). et Filureri (Ft. -er).

fimre (at). F-bevægelse, -haar.

fin (F-hed; gennem mnt. vin fra romanske Sprog [mlat. finus, fuldendt, fuldkommen, af lat. finire, at ende]). at finbrænde, F-deling, f-delt, F-følelse, f-følende, -kornet, F-skrue, f-stødt, -uldet. fintfølende, -mærkende (Instrument). en Finesse (Ft. -r; fr.-ty.).

Fin (-nen, Ft. -ner; Fjeld-, Søfin; betyder paa Norsk Lap). Finlap (paa Dansk Lap og [især tidligere] Finlænder), -marken. en Finne (Ft. -r; = Finlænder; paa Norsk Kvæn el. Finlænder). Finland, -lænder (Ft. -e). finsk. studere F.

Finale (et el. en, Ft. -r).

Finanser (Ft.; fr.-ty.). Finansaar, -lov, -minister, -udvalg. finansiel (-le).

finde (at; fandt (Ft., digt. funde), funden (-et, -ne). F-lön, -sted. en Finder (Ft. -e).

Finér (en [e langt]. Ft. -er; Belægningsplade af fint Træ). F-skærer (Ft. -e). at finere (F-ing; fra fr.-ty. furnieren [fr. fournir, forsyne med], folkeetymologisk sat i Forbindelse med fin). en Finerer (Ft. -e).

Finger (en, Ft. -gre). f-bred, F-bøl (et [som Plantenavn (digitalis purpurea): en], Ft. -ler), f-delt, F-ende, f-færdig (F-hed), F-handske, f-nem (F-hed), F-peg (et, Ft. d. s.), -spids, -sprog, -tut, -vante, -øvelser (Ft.). en Finger(s)bred. fingret. at fingerere.

fingere (at). en Fiktion (Ft. -er).

Finke (en, Ft. -r; fra mnt. vinke).

Finkel, F-jokum (en; ty. Finkeljochem [jødetysk finkeln, koge, brænde; -jochem er hebr. jajin, Vin]).

Finker (Ft.; plt.-holl.), Ret af hakket Kød og Brusk, som tilberedes i Slagtetiden.

Finne[1], Finlænder, se u. Fin.

Finne[2] (en, Ft. -r; F. paa Fisk: jf. Pind og Pen). F-hud, -straale. Finhval. finnet.

Finne[3] (en, Ft. -r; F. i Huden. Filipens; ty.). finnet.

Finte (en, Ft. -r; ital.-ty.).

Fiol, Fiolin, se Viol, Violin.

Fip (-pen, Ft. -per). F-skæg.

fire[1] (at; ty. el. holl.).

fire³ (Talo.). Fire-: F-gangs-hane (tekn.), -mandsstempel, -mandswhist. — Fire- el. Fir-: f-aarig, -delt, -dobbelt, -etages, -fold (Bio.), -foldig (Tillo., Bio.), -hannet (bot.), F-højene (Ft.; i Hjernen; ty. Vierhügel), f-pundig, -radaaret, -sidet, F-stavelsesord, f-vinget. — Fir-: f-aaret (som ros med fire Aarer), -armet, F-ben (et; lacerta), f-benet, -bladet, F-deling, f-fodet (Vers), -frøet, -født, -grenet, -hjulet, -hugget (tekn.), -hændet, -hændig, F-kant (F-jærn), f-kantet, -klappet (som har fire Klapper), F-kløft, -kløver (en el. et [i overført Betydn.: et], Ft. d. s.), f-kløvet, F-kort, f-lappet, -løbet, -mægtig (bot.), -skaaren (-ent, -ne), -skaftet, F-skilling, f-skoet, -slaaet (Reb), -spaltet, F-spand (= F-spænd), (i) -spring, -spænd (= F-spand), f-spændig, -spændt, -stemmig, -strenget, -strøget (musik.), -sædet (med fire Sæder), -sædig (bot.), -taaet, -takket, F-tal (F-s-plante), f-tomme(r)s (F-söm), f-traadet, -vinklet, F-tog (Toget Kl. 4). — en Fire (Ft. -r; = en Firer (Ft. -e)). en Firling (Ft. -er; ¹Plante, sagina. ²et Menneske, der er født til Verden sammen med tre andre Søskende; jf. Tvilling, Trilling). — firsindstyve (firs; i Firserne), firsindstyvende.

Firma (-et, Ft. -er).

Firmament (-et).

Fisk¹ (en, Ft. d. s. og -e (bibl.; digt.)). Fiskeben (F-sskørt), -bløder (Ft. -e), -bolle, -dam, -drået (bibl.), -fad, -fangst, -frikadelle, -hal, -handler (Ft. -e), -kurv, -lim, -park, -ret (Spise), f-rig (F-dom), F-stime, -suppe, -torv, -øgle (ichthyosaurus), f-agtig. at fiske, F-and, -grund, -hejre, -krog, -maaned (September), -mester, -odder, -plads, -redskab, -ret (= F-rettighed), -snor, -snøre, -tur, -ørn. en Fisker (Ft. -e). F-baad, -garn, -hus, -hytte, -kone, -kvase, -kælling, -leje (et), -mand, -pige. et Fiskeri (Ft. -er).

Fisk² (en). ¹Regnepenge, Spillemærke, Jeton. ²Fortykkelse i Dæksplanken omkring Hullet, hvorigennem Mast, Pumpe el. lign. er stukket; Maste-, Pumpefisk. Det er fr. fiche [af ficher, stikke ind i, nedramme], Seddel, Lap, Jeton, Nedramning, der af Tyskere og Englændere paa Grund af Lydligheden er opfattet som Fisch (ty.), fish (eng.), og som dernæst fra Tysk el. Engelsk er overført til Dansk.

fiskal. en Fiskal (Ft. -er).

Fissur (en, Ft. -er).

Fistel (en, Ft. -tler; lat.-ty.; oprind. Rör). F-gang, -knude, -stemme, -svulst. at fistulere. fistuløs.

Fjante (en, Ft. -r; f-vorn). at fjante. fjantet (F-hed). et Fjanteri.

Fjas (-et). at fjase. et Fjaseri.

Fjed (et, Ft. d. s.; b. F. Fjedet, -ene).

Fjeder (en, Ft. -dre) el. **Fjer** (en, Ft. d. s. og -e. ¹F. paa en Fugl. ²F. af Metal). F-bedækning, -beklædning, -bold, -busk, f-dannet, F-dusk, -dyne, f-fliget, F-hage, -ham, -handler (Ft. -e), -hat, -hus (i et Ur), -hövl (tekn.), -klædning, f-klædt, F-kraft, -krave, -kreatur, -kræ (F-avl), -laas (tekn.), f-let, -løs, F-madras, -nellike, -pragt, f-ribbet, F-sko, -staal, -stövle, -vinge, -vogn; f-agtig. at fje(d)re. fje(d)ret.

Fjeld el. **Fjæld** (et, Ft. -e; se til). F-aas, -kløft, -ribs (Plante, ribes alpinum), -rype, -skred, -sti, -top, -væg.

Fjende (en, Ft. -r; tidl. som endnu paa Norsk: Fiende; er oprind. Præs. part. af et gammelt germansk Ord, der betyder hade: got. fijan, oldn. fjá (oprind. fía), oldhöjty. fîen osv.; jf. Frænde, Bonde). F-haand, -land, -vold. fjendsk. et Fjendskab. fjendtlig (F-hed).

Fjer, se Fjeder.

fjerde (Talo.). Frederik den F. F-del, -mand, -part. en

Fjerding (Ft. -er). F-aar, -kar, -vej. Fjerdingsfyrste (bibl.), -pund.

fjermer: den f. Hest, ɔ: den Hest, som gaar til højre; jf. nærmer.

fjern (F-hed). F-syn, f-synet. fjerntboende, -liggende. at fjerne (F-else).

Fjog (et, Ft. d. s.). fjoget (F-hed).

fjollet (F-hed). et Fjols (Ft. d. s.).

Fjong (fr. fion): sætte F. paa noget. fjong (Tillo.).

Fjor-: f-gammel. Se i.

Fjord (en, Ft. -e). F-bred, -munding, -sæl.

fjorten (Talo.). fjortende. Ludvig den F. F-del.

Fjot (et, Ft. d. s.). at fjotte. fjottet (F-hed).

Fjæl (en, Ft. -e). Fjællebod (F-(s)stykke), -bro, -gulv, -skur, -vogn.

Fjæld, se Fjeld.

fjæle (at; skjule; foræld.).

Fjærsing, se Fjæsing.

Fjæs (et, Ft. d. s.; stammer gennem fr.-eng. face fra lat. facies, Aasyn).

Fjæsing el. **Fjærsing** (en, Ft. -er; Fisk; trachinus draco).

flaa (at; flaar (Lidef. flaas), -ede, -et; F-ning). en Flaaer (Ft. -e).

Flaa (en, Ft. -er; et lille fladt Kork- el. Træstykke, fastgjort i Fiskergarns Overline; jf. Flaad, Flaad- el. Flydholt).

Flaad (et, Ft. d. s.; b. F. Flaaddet, -ene; tidl. alm. skrevet Flod; [1]Flaa; Dobbe paa en Medesnor; jf. Korkflaad. [2]Flyden. Udflaad: Vædske el. Materie, der flyder af Saar. Flaadgalle (Sygdom i Hestens Koder (= Senegalle)), -(el. Flyd-)holt (= F-træ, Flaad).

Flaade (en, Ft. -r; [1]Skibsf. [2]Tømmerf.). F-afdeling, -inspektør, -leje, -station. at flaade Tømmer (= flode T.)

Flab (en, Ft. -e; fra mnt. vlabbe; besl. med Flæb). F-mund, f-mundet. flabet. et Flaberi.

flad (F-hed). f-brystet, F-brød, f-bundet, -kravet, F-lus, f-næset, F-orm, f-trykt, F-tørv. en Flade (Ft. -r; F-indhold, -maal).

Flag (et, Ft. d. s.; b. F. Flaget, -ene). F-dug, -knap, -line, -skib, -spæt(te) (hører næppe oprind. herhen; glda. flad-, flak-, flækspæt(te)), -stang. at flage (F-ning).

Flage (en, Ft. -r; sammenhængende, sammenflettet Flade: Is-, Sneflage, Risflage). F-led, Led af Fletværk.

Flagermus. at flagre. F-abe, -hud.

Flagspæt(te), se u. Flag.

flakke (at). F-lyst.

Flakon (en, Ft. -er; fr flacon; jf. Flaske).

Flamingo (-en, Ft. -er).

Flamme (en, Ft. -r; af lat. flamma). F-hav. at flamme. flammet.

flamsk. tale F.

Flane (en, Ft. -r). F-væsen, f-vorn. at flane. et Flaneri.

Flanke (en, Ft. -r; fr.-ty.). F-angreb. at flankere (F-ing).

Flaske (en, Ft. -r; forekommer fra gl. Tid i germanske og romanske Sprog og antages at være overført fra de sidste til de første: mlat. flasca, flasco, ital. fiasco, oldfr. flasche, hvoraf fr. flacon). F-agurk, -for, f-formet, F-hals, -prop, -æble, at flaske[2] et Barn op.

flaske[2] sig (at; føje sig, lykkes; plt. flaschen, flamme, fænge).

flattere (at; fr.). et Flatteri.

fledføre (at; jur.; foræld.; F-else; F-ing).

Flegma (-et; gr.). en Flegmatiker (Ft. -e). flegmatisk.

fleksibel (-ble). Fleksibilitet (en). Fleksion (en). at flektere; af lat. flectere, bøje.

flense (at; F-ning). F-kniv. en Flenser (Ft. -e).

flenskaldet (glda. og norsk).

flere (flest; Flerhed). flerårig, -farvet, F-foldfrugt, -guderi (et), -koneri (et), f-sidet, -sidig (F-hed), F-stavelsesord, f-stemmig (F-hed), F-tal (F-sbeslutning), f-tydig (F-hed). flere steds (Bib.).

flette (at; F-ning, Ft. -er). et Fletværk.

Flid (en, fra mnt. vlijt. F-...

arbejde. -attest. -belönning. flittig (F-hed).

Flig (en, Ft. -e). F-læbe (Plante; listera ovata). fliget.

Flik(ke) (-(ke)n, Ft. -(ke)r; ty.). at flikke (F-ning). et Flikværk. en Flikker (Ft. -e; Kedel-, Skoflikker). Flikkeri (et).

flimre (at; ty.).

flink (ty.; F-hed). at flinke op.

Flint (en; [1]Stenart. [2](Ft. -er), Flintbøsse. Bøsse til at affyre ved Hjælp af en i Laasen anbragt Flintesten). F-(e)bøsse, -flis (en), -flække, -glas, f-haard, F-kile, -ekolbe, -ekugle, -(e)laas, -lag, -(e)løb, -redskab, -eskud, -skærver (Ft.), -esten; f-holdig (F-hed).

Flip (-pen, Ft. -per).

Flire (en, Ft. -r; Fisk, abramis blicca).

Flis (en, Ft. -er; Splint; norsk). — en Flise (Ft. -r; ty.; besl. med Flis). F-gulv, f-lagt.

Flitsbue (ty.).

Flitter (-et; ty.). F-aks, -guld, -stads.

flittig, se u. Flid.

Flod (en; [1]Höjvande. Oversvømmelse. — [2](Ft. -er), stort Vandløb; fra mnt. vlôt). F-arm, -bred, -bund, -bølge, -damper, -gud, -hest, -leje, -løb, -munding, -seng, -tid.

Flok [1](-ken, Ft. -ke; Skare). (i) Flokketal; f-vis (Bio.). at flokke sig. at flokkes.

Flok [2] (-ken, Ft. -ker; ogsaa skrevet Flokke; Fnug; fra mnt. vlocke). F-silke, -uld. Jf. Sneflokker.

Flom (-men, Ft. -e; norsk; besl. med flyde). at flomme.

Flomme (en, Ft. -r; Ister; plt.; besl. med Flom). F-hinde, -sild.

Flonel (-let; fr.-ty. Flanell).

Flor [1] (-et; fint, gennemsigtigt Tøj; ty.). F-mel, f-omvunden, F-sigte, -silke, f-vingede (Insekter; = Florvinger).

Flor [2] (en; Blomstring; fra lat. flos (Ejef. floris), Blomst; jf. Floskel). en Flora (Ft. -er). at florere. en Florist (Ft. -er).

Florens. Florentinerlak. florentinsk.

Floret (-ten, Ft. -ter; fra ty. Florett, der stammer fra Romansk [fr. fleuret, ital. fioretto]: Afledn. af lat. flos, Blomst (se Flor); saa kaldet, fordi dens Spids ligner en Blomst).

Flos (-set; Ft. -ser; et Slags Tøj, vævet af Silke og Kamelhaar; plt. el. holl.). at flosse. flosset.

Floskel (en, Ft. Floskler; fra lat. flosculus, Dimin. af flos, Blomst).

flosse, se u. Flos.

flot (F-hed; ty.; [1]som bæres af Vandet (om et Skib). [2]som lever overdaadigt eller optræder ugenert). at flotte sig.

Flotille (en, Ft. -r; fr.-ty.).

flov (F-hed; fra ty. flau). at flove af (Søspr.; ty. flauen). — Flovser (Ft.; ty.).

Flue (en, Ft. -r; besl. med flyve). F-gift, -skab, -smække, -snapper (Ft.-e), -spy, -svamp (amanita).

Flugt (en; fra mnt. vlucht; besl. med fly, flygte og flyve). F-line (ark.), -skud (Jægerspr.), -snor, -stol. at flugte.

Fluidum (et, Ft. -da), lat., flydende.

fluks (Bio.; fra mnt. vloges, vluchtes).

Fluksion (en, Ft. -er). en Fluktuation (Ft. -er). at fluktuere, lat. fluctuare (i), vakle hid og did.

flunke (at; glimre, skinne; plt.). flunkende ny.

fly [1] (at; flyr, -ede, -et), flygte.

fly [2] (at; [1]overrække, give, skaffe. [2]ordne, pynte, sætte i Stand).

flyde (at; flød (Ft. -e), flydt). F-blad (bot.), -bom, -bro, -dok, -vægt. et Flydholt (Ft. -er; = Flaadholt).

Flygel (et, Ft. -gler; ty.; egentl. Vinge; saa kaldet efter Instrumentets Form). F-horn.

flygte (at; optaget fra Tysk i nyere Tid). flygtig (F-hed); optaget fra Nedertysk i Middelalderen [mnt. vluchtich]. en Flygtning (Ft. -e(r)).

Flynder (en, Ft. -e el. Flyndre). F-garn, -skind.

flytte (at; F-ning, Ft. er; besl. med flyde). F-dag, -gods, -læs, -vogn; f-lig. et Flytteri.

flyve (at; flöj, flöjen (-et, -ne). F-

blad, -egern, -evne, -fisk, -gigt, -grille, -hud, -kuller, -maskine, -redskab, -rygte, -rön, -sand, -skrift (et), -(e)spring, -tanke, -øgle (pterosaurus); f-færdig. en Flyver (Ft. -e).

Flæb (en, Ft. -e; besl. med Flab), fremstaaende, hængende Underlæbe. at flæbe. et Flæberi.

Flæg (et el. en; Sværdlilie). F-rose, -kølle.

Flække[1] (en, Ft. -r; tidl. fleck (et); fra Nedertysk).

flække (at; -ede, -et el. flakte, flakt (F-ning)). F-brød, -sild, -ærter. en Flække[2] (Ft. -r; Flintf.).

Flæng: i F. at flænge. en Flænge (Ft. -r).

Flæsk (-et). F-eside, -steg, -svær. flæsket. at flæske op.

Fløde (-n). F-kande, -krukke, -maaler (en, Ft. -e), -potte, -ske, -skum, -skæg. at fløde[1] (F-ning[1]; skumme Fløden af Mælk).

fløde[2] (at; F-ning[2]; norsk), lade flyde over el. med Vandet. f. Tømmer (= flaade T.).

Flöj (en, Ft. -e; besl. med flyve. [1]Vejrhane, Tagflöj, Vimpel. [2]det yderste, „Vingen“, af noget: höjre. venstre F.; Side-, Bord-, Dörf.). F-adjudant, -bord, -dör, -fisk (callionymus), -knap, -mand, -stang.

Flöj(e)l (-et; optaget gennem plt. fløwel [mnt. flowel] fra Fransk og skreves i gl. Dansk fløgel, fløffuel, fløiel). F-sblomst, f-blød, F-børste, -græs, -grød.

Flöjte (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen gennem Nedertysk [mnt. vloite] fra Fransk). F-spil, -spiller (Ft. -e), -tone. at flöjte. — flöjten: gaa f.; ty.

Fløs (en, Ft. -e; ty.). fløset.

Fnat (-tet). F-mide. fnattet.

fnise (at). en Fnisen.

Fnok (-ken), egentl. samme Ord som Fnug, men anvendes særlig om Haar og Børster paa Blomsters Frugtbund. f-bærende, F-silke, -straale, -urt (= Fnugurt; cineraria palustris).

Fnug (et. Ft. d. s.; b. F. Fnuget, -ene; jf. Fnok). f-let, F-urt (= Fnokurt). fnuget.

fnyse (at; fnøs el. fnyste, fnyst [sjældn. fnysede, -et]).

Fod (en, Ft. Fødder). Se for, paa, til. Fodangel, -bad, -balde, -bedækning, -beklædning, -blad, -bold, -ende, -folk, -fæste (et), -garde, -gænger (Ft. -e), -jærn, f-kold, F-kulde, -kys, -løb, -løber, -pose, -pude, -pund, -punkt. f-rap, F-rejse, -saal, -skade, -skammel, -skifte, -slag, -spor, -sti, -stykke, -sved, -trin, -tur, -tvæt, -töj. en Fodsbred, (i) Fodsgang. at fodse, sparke.

Foder[1] (-et; besl. med Føde; jf. Fourage). F-kasse, -lo, -mangel, -mester, -plante, -pose, -stand, -sæk, f-trang, F-trang, -urt, -vikke. at fodre (F-ing).

Fo(de)r[2] (-et; [1]Underbetræk paa Klæder. [2]Hylster; jf. Flaskefo(de)r). Jf. Foderal. F-dug, -lærred, -værk. at fo(d)re (F-ing).

Foderal el. Futteral (et, Ft. -er: fra Tysk; besl. med Foder[2]).

fodse (at), se u. Fod.

Fog (et), Snefog.

Foged (en, Ft. -er; gennem mnt. voget fra lat. (ad)vocatus, den (til Retshjælp) tilkaldte; jf. Advokat). F-forretning. et Fogderi (Ft. -er).

Fok (-ken, Ft. -ke(r); fra Tysk el. Hollandsk). Fokkemast, -raa.

fol, se i. at fole. en Fole (Ft. -r; F-have).

Fold[1] (en, Ft. -e; Kvægfold).

Fold[2] (en, Ft. -er; F. paa Klæde). Foldekast, f-rig. Foldfro (Plante, laserpitium latifolium). at folde (F-ning). Foldebænk, -kniv, -seng, -stol.

Fold[3] (et, Ft. d. s.; Afgrødens Størrelse i Forhold til Udsædens; besl. med Fold[2]).

fole, Fole, se u. fol.

Foliant (en, Ft. -er; af lat. folium, Blad). — en Folie (Ft. -r; tyndt Metalblad, Glandsblad bag Spejlglas). at foliere[1] et Spejl (F-ing). — at foliere[2], paginere. — Folio: en Bog i F. el. in f. F-format.

Folk (et, Ft. d. s.). Folkeaand, -bank, -blad, -bog, -digt-

ning, -eventyr, -fest, -frihed, -færd (et, Ft. d. s.), -fører, -gave, -gunst, -hob, -hold, -hær, -højskole, -høvding, -kalender, -karakter, -kirke, -klasse, -køkken, -leder, -liv, -læsning, -lön, -minde, (i) -munde, -mængde, -møde, -oplysning, -opløb, -parti, -ret, f-rig, F-sag, -sagn, -sang, -skare, -skik, -skole, -skribent, -skrift (et), f-sky, F-slag (et, Ft. d. s.), -snak, -sprog, -stamme, -stemning, -stimmel, -stue, -styre (et), -stævne, -sværm, -tal, -taler, -ting (F-smand, -valg), -tog, -tro, -tælling, -udgave, -valg, f-valgt, F-vandring, -ven, -vise, -væbning, -yndest, folkelig (F-hed). — Folklore (-n; eng.). Folklorisme (-n), en Folklorist (Ft. -er), folkloristisk.

Fond (en el. et, Ft. -s; fr.; jf. fundere). Fondsbørs, -marked.

Fonetik (-ken; af gr. foné, Stemme, Lyd). en Fonetiker (Ft. -e), fonetisk. — en Fonograf (Ft. -er). Fonografi (-en), fonografisk.

Font (en, Ft. -er; Døbef.; indkommet med Kristendommen fra lat. fons (Ejef. fontis), Kilde). — en Fontæne (Ft. -r; fr.; mlat. fontana, Kilde). en Fontanelle (Ft. -r; mlat. fontanella).

For, se Foder[2].

for ([1]Forho., Bio.; glda. for(e). [2]Bindeo. (= fordi)). for at, f. det meste, f. Fode, (være) f. Haanden, f. længst, f. nylig, f. Resten, f. saa vidt, f. Tiden, f. ude, f. vist, f. øvrigt.

for[3] (Bio. = alt for: f. lidt, f. meget osv.; har været i Brug i Dansk siden Middelalderen).

for- (dels oprind., dels optaget i Middelalderen og den følgende Tid fra mnt. og ty. vor-, vör-, für-, ver): Foraar (F-s-bebuder, -blomst, -dag, -jævndøgn, -sol, -tid, -vejr, -vind; f-agtig), f-aarsage, F-agt, f-agte (f-lig (F-hed), en F-agter, Ft. -e), F-aksel, f-an (f-sat), -anderlig (F-hed), -andre (F-ing, Ft. -er), -ankre (F-ing), -anledige, F-anledning, f-anstalte (F-ning, Ft. -er), -arbejde (F-else), F-arbejde, f-arge (F-else), -argelig, F-arm, f-arme(s) (F-else), -aset, -bande (F-else), F-bandt (et; ark.), f-barme sig (F-else; en F-barmer, Ft. -e), -bavse (F-else), F-behold (et, Ft. d. s.), f-beholde (F-else), -beholden (-ent, -ne; F-hed), -bemeldt(e), F-bemærkning, f-berede (F-else; F-s-skole), -bedre (F-ing, Ft. -er; F-shus), F-beder (en, Ft. -e), F-ben, f-bene(s) (F-ing), -bi (F-fart, f-gaa (F-else), -gaaende, (i) F-gaaende, -gang, f-gangen, -sejlende, F-sejling), -bidt, F-billede, f-billedlig, -binde (F-else (Ft. -er; F-sled, -linie), F-ing (F-ssager)), F-bindsager (= F-bindingssager), -taske), f-bindtlig (F-hed), -bistret, -bitre (F-else), F-bjerg, f-blande (F-else, F-ing), -blinde (F-else), -blindet (F-hed), -blive (F-else), (have sit) F-blivende, f-blommet, -blænde (F-else, F-ing (F-s-sten, ark.)), -blæst, -bløde sig (F-ning), -bløffe (F-else), F-bogstav, f-borgen (F-hed), F-bov, -brug (et; F-sartikler), f-bruge (F-ning, en F-bruger), -bryde sig (F-else, Ft. -r; en F-bryder (Ft. -e; F-bane, -fysiognomi)), -bryder(i)sk, -brænde (F-ing; F-sproces), -brændelig (F-hed), F-bud, -bund (et, Ft. d. s.; F-sfælle, -stat), (staa i) F-bundt, -bundter (en, Ft. -e), f-byde, -bygge sig, F-bygning (modsat Bagb.), f-bytte (F-else, F-ning), F-bön, f-dampe (F-ning), F-dannelse, -danser, f-danske (F-ning), F-del (f-agtig (F-hed)), f-dele (F-ing), -di (Bindeo.), -doble (F-ing), F-dom (f-sfri (F-hed), f-fuld (F-hed)), F-draaber (Ft.), f-drage (f-lig (F-hed)), -dreje (F-else), -driste sig, -drive (F-else), -drukken, -dufte (F-ning), -dum (Bio.), -dums

(Tillo.), -dumme (F-else), -dunkle (F-ing), -dunste (F-ning), -dybe (F-else, F-ning, Ft. -er), -dyre (F-ing, F-else), -dægtig (F-hed), F-dæk, -dærv (et), f-dærve (F-else; f-lig (F-hed), en F-dærver, Ft. -e), -döje (F-else (F-skanal); f-lig (F-hed)), -dølge (F-else), -dömme (F-else (F-sdom); f-lig (F-hed)), -elske sig (F-else), F-ende, f-ene (F-ing (Ft. er; F-spunkt); f-lig (F-hed)), F-erindring, f-evige (F-else), F-fald[1] (faa, have F.), -fald[2] (komme i F.; F-sdag, -periode, -tid), f-falde, -falden (F-hed), -falske (F-ning; en F-falsker, Ft. -e), F-fang[1] (en; Afbræk, Skade; jur.), F-fang[2] (et; det Stykke af Medesnoren, der bærer Krogen), f-fangen (-ent, -ne; F-hed; om Heste), -fare[1] (F-ing; erfare; foræld.), -fare[2] (flytte; Søspr.), -faren (F-hed), -fatte (F-else, F-ning (F-sbrud, -kamp; f-mæssig). en F-fatter (F-honorar, -leksikon, F-inde, -skab (et))), -fejle (F-ing), -fine (F-else), F-finne, f-fippet, F-fippelse, f-fjamske (F-else, F-ning), F-fjerding, (i) F-fjor, f-flygtige (F-else), -flytte (F-else), -flöjen (F-hed), F-fod, f-fordele (F-ing), -fra (Bio.), -fremme (F-else), -friske (F-else, F-ning), -frossen (F-hed), F-frysning, f-fuske (F-ning), F-fædre (Ft.), f-fægte (F-ning, F-else; en F-fægter, Ft. -e), f-fængelig (F-hed; Sammenfald af to Ord: gldg. faafængelig, unyttig, tom, forgængelig [faa- er Tillo. = ikke mange; -fængelig er Afledn. af fange, at faa] og gldg. forfængelig [-fængelig er Afledn. af Forfang[1]]), -færde (F-else; f-lig (F-hed)), -færdige (F-else; F-færdiger (en, Ft. -e)), -fødde (F-ning), -föje sig, -følge (F-else (F-slyst, -vanvid), F-ning; F-følger (en, Ft. -e)), -føre (F-else (F-skunst), F-fører (en, Ft. -e)), -forer(i)sk, -gaa, F-gaard, (i) F-gaars, f-gabe sig (F-else), -gabet (F-hed), -gangen (F-hed), F-gemak, f-gemt, F-gift (en), f-gifte (F-else, F-ning (F-stilfælde), f-ig), -give, -glemme (F-else), F-glemmigej (en, Ft. -er), -godtbefindende, f-grene sig (F-ing), -gribe sig (F-else), F-grund, f-grædt, -græmmet, -gude (F-else; F-guder (en, Ft. -e)), -gylde (-te; F-ning), -gyldt, F-gylder (en, Ft. -e), f-gældet, -gængelig (F-hed), F-gænger (en, Ft. -e), f-gætte, -gæves, -göre (F-else), -haabe (F-ning (f-sfuld)), -haabentlig, F-haand, f-haandenværende, -haane (F-else; F-haaner (en, Ft. -e)), F-haar, f-hadt, -hakket, F-hal, f-hale[1] (F-ing[1]); [2]Søspr. (F-ing[2]), F-hammel, -hammer, f-handle (F-ing (F-s-protokol); F-handler (en, Ft. -e)), -haste sig (F-else), F-have, f-hekse (F-else, F-ning), -hen (f-værende), -herlige (F-else), -hindre (F-ing, Ft. -er), -hippet, F-hippelse, F-historie (f-historisk), f-hjaske (F-ning), F-hjerne, -hjul, f-hjælpe, F-hold (F-s-fald el. -form (Kasus), -ord (Præposition), -regel, -tal; f-mæssig (F-hed), -vis), f-holde (F-else), F-hoved, -hud, f-hude (F-ning), F-hug (forst., milit.), f-hugge (F-ning), -hungret, F-hus, f-huske (F-else), -hutle (F-ing), -hverve (F-else; gldgs.), -hyre (F-ing (F-skontrakt); F-hyrer (en, Ft. -e; = Hyrebasse)), -hæng (et, Ft. d. s.), f-hærde (F-else), -höje (F-ning, Ft. -er; F-else), F-hor (et, Ft. d. s.; F-sdommer), f-høre, -ind, -inden, -ivre sig (F-else), -jage (F-else), -jaske (el. f-hjaske), -jætte (F-else, Ft. -r), -kalke (F-ning), F-kammer, -kant, f-kaste (F-else; f-lig (F-hed)), -kert (F-hed), F-kim, f-klage (F-else), -klare (F-ing (Ft. -er); F-else), F-klarer (en, Ft. -e), f-klarlig, f-klejne (F-else), F-klo, f-klog (F-skab),

f-kludre (F-ing), F-klæde (F-baand), f-klæde (F-ning, Ft. -er), -knyt (-te; F-hed), -knytte (F-else), -kobre, -komme, F-kommenhed, -korte (F-ning, Ft. -er; F-else (F-stegn)), -kradse, -kramme, F-krop, f-kræfte (F-else; f-lig (F-hed)), -krøben, -krøblet, -krølle (F-ing), -kue (F-else), -kulle (F-ing), F-kundskab, f-kvakle (F-ing), -kynde (-te; F-else), F-kynder (en, Ft. -e), f-kæle (F-else), F-kæmper (en, Ft. -e), -kærlighed, f-kætre (F-else, F-ing), F-køb (F-sret), f-købe (F-else), F-kød, f-køle (F-else), F-kølle, -lab, f-lade (F-else; f-ladt (F-hed)), F-ladegevær, -ladning, -lag (F-sboghandler, -ret), -land, f-lange (-te), F-langende (et), f-lappet, -lastet, F-led, f-lede (F-else), -leden, -legen (F-hed), F-lem, f-lene (F-ing, Ft. -er), f-libe sig (F-else), -libt (F-hed), F-lig et; F-smægler, -vilkaar), f-lige(s) (F-else (F-skommission), f-ligelig (F-hed)), -ligge, F-lis (et, Ft. d. s.), f-lise (-te), -lods, -lokke (F-else), -loren (-ent, -ne; F-hed), F-lov (en), f-love (F-else; F-sgilde, -ring), F-lover (en, Ft. -e), -luge, -lyd, f-lyde, F-lydende (et), f-lyste (F-else; F-s-sted, f-syg, F-syge), F-læder, f-lægge (F-else; Forlægger (en, Ft. -e)), f-lænds, -længe (F-else), -længes, F-længsel, f-læse sig, -læst (F-hed), -læsse (F-ning), F-løb, f-løbe (F-else), F-løber (en), f-løfte (F-else), -løse (F-ning; F-løser (en, Ft. -e)), -maa (-maar, -ede, -et; F-maaenhed), F-maal (f-stjenlig), -mad, f-male (F-ing), F-mand (F-s-post; F-mandskab (et)), f-mane (F-ing; F-sbrev, -tale), F-mast, f-maste sig (F-else; f-lig (F-hed)), -medelst, -melde, -mene[1] (= mene, anlage; F-ing; f-mentlig), -mene[2] (-te); = hindre; F-else), -mere (F-else, F-ing), F-middag (F-s-kaffe; (i) F-middags), f-midle (F-ing), -milde (F-else), -mindske (F-else; F-s-ord), -mode (F-ning), -modentlig, F-mon (et), -mue (F-ret, -skat, -tab; F-(s)fællesskab, -omstændigheder), f-muende, F-muenhed, f-mumme (F-else), F-mur, -mynder (en, Ft. -e; F-mynderi (et), -skab (et)), f-mæle (F-ing), -mærke, -mørke (F-else), -nagle (F-ing), F-navn, f-neden, -nedre (F-ing, F-else; F-sstand), -nem (F-hed), -nemme (-nam, -nummet; (F-else, Ft. -er)), -nemmelig, -nikle (F-ing), F-nuft (en; F-grund, -slutning), f-stridig, F-væsen; f-mæssig; f-ig (F-hed; f-vis)), f-ny (F-else; F-nyer (en, Ft. -e)), -nægte (F-else; F-nægter (en, Ft. -e)), -nærme (F-else, Ft. -r; f-lig; F-nærmer (en, Ft. -e)), f-nøden (-ent, -ne; F-hed, Ft. -er; fra ty. vonnöten), -nöje (F-else, Ft. -r; f-lig (F-hed)), F-ord, f-ordne (F-ing, Ft. -er), -oven, -over (Bio.), -paa, -pagte (F-ning (F-s-afgift); F-pagter (en, Ft. -e; F-gaard)), -passe (F-ning), -peste (F-ning), -pine, -pint (F-hed), -pisket, -pjuske (F-ning), -plante (F-ning; F-s-drift), -pleje (F-ning; F-s-korps, -omkostninger), -pligte (F-else, Ft. -r), F-plov, f-plumre (F-ing), F-plöjning, -post (F-fægtning, -tjeneste), -pote, -prang, -puffe (F-ning), -puppe sig (F-ning), -purre (F-ing, F-else), -pustet (F-hed), -putte, F-raad (F-shus, -kammer), f-raade (F-else), -raadne (F-else; F-sfeber, -proces; f-lig), F-rang, f-raske (F-else), -regne sig (F-else, F-ing), -rente (F-ning), F-ret, f-rette (F-ning, Ft. -er; F-sanliggende, -fører, -gang, f-løs (F-hed), F-mand, -orden, -rejse; f-mæssig), F-rettighed, f-reven, F-rider (Ft. -e), f-ringe (F-else), -ri-

vende, -rost, F-rum, f-ruste (F-ning), -rygende, -rykke (F-else), -rykt (F-hed), F-ræder (en, Ft. -e; F-ræderi (et), f-rædersk), f-røget, -saale (F-ing), -sage[1] (vende sig bort fra; fra mnt. vorsaken [ty. entsagen, absagen], f. Djævelen, Verden; F-else), -sage[2] (tabe Modet; fra ty. verzagen), -sagt (F-hed), F-sal, f-samle (F-ing, Ft.-er; F-s-frihed, -hus, -sted), F-sanger, -sats (-blad, -dör, -papir, -vindue), f-se sig (F-else), -segle (F-ing), F-sejl, f-sende (F-else, F-ing), F-side, f-sigtig (F-hed (F-s-regel); f-vis), -sikre (F-ing (F-s-selskab); F-sikrer (en, Ft. -e)), -sinke (F-else), -sire (F-ing, Ft. -er), -skaane (F-else), -skaffe (F-else), -skalle (F-ing; F-s-bræder), -skanse (F-ning, Ft. -er), F-skel (f-lig (F-hed; f-artet, -farvet (F-hed))), F-skib, -sko, -skole, f-skregen, F-skrift (en), f-skrige sig, -skrive sig (F-else, F-ning), -skrue (F-else), -skruet (F-hed), -skrække (F-else; f-lig), -skræmt (F-hed), F-skud, f-skyde (F-else, F-ning, Ft. -er; f-lig), -skylde, -skære (F-ing; F-skærer (en, Ft. -e; F-kniv)), f-skönne (F-else; F-s-komite), -slaa ([1]strække til. [2]tilföje Skade ved at slaa), F-slag[1] (F-s-ret, -stiller), -slag[2] (= Dröjelse), f-slagen (F-hed), -slagge, -slide sig, -slimе (F-ing), -sluge sig (F-else), -slugen (F-hed), -slæbe sig, -smaa, F-smag, f-smædelig, F-smædelse, f-smægte, -snakke sig (F-else), -snævre (F-ing), -soldet, F-sommer, f-sone (F-ing; F-s-fest, -lære, -offer, -værk); F-soner (en, Ft. -e); f-sonlig (F-hed)), -soren (F-hed), -sove sig, F-spand (et), -spil, f-spilde, -spille (sig, sine Kort), -spise sig, F-spring, f-spænde (F-ing), -spörge sig, -staa (F-else; f-elig (F-hed)), F-stad, -stand (en; F-s-menneske, -øvelse; f-ig (F-hed)), F-stander (en, Ft. -e; F-skab (et)), F-stavelse, -stavn, f-stemme (F-ning), -stemt (F-hed), -stene (F-ing, Ft. -er), -stikke sig, -stille sig (-te; F-else; F-s-kunst), -stilt, -stokket, F-stokkelse, f-stoppe (F-else), F-strand (F-s-ret), f-strække (F-else, F-ning), F-stue (F-dör, -svale), f-stumme, -stuve (F-else, F-ning), F-stykke, f-styrre (F-else, F-ing; F-styrrer (en, Ft. -e)), -stærke (F-ning; F-s-mand), -støde (F-else), -större (F-else; F-s-glas), -sulten (F-hed), -sumpe (F-ning), F-svar (F-s-krig, f-løs (F-hed), F-vaaben, -væsen; f-vis), f-svare (f-svarlig (F-hed), F-svarer (en, Ft. -e)), -svedt, -svenske (F-ning), -svinde (F-ing (F-s-taarn)), -sviret, -sværge (F-else), F-syn (F-s-tro), f-synde sig (F-else, Ft. -r), -syne (F-else, F-ing, Ft. -er; f-lig (F-hed)), F-sæde, -sæt (et, Ft. -ter; f-sætlig (F-hed)), F-sætning (mods. Efters.), f-sætte (F-else), -søde (F-else), F-søg (et, Ft. d. s.; F-s-række, -station; f-vis), f-søge, -sølve (F-ning; F-sølver (en, Ft. -e)), f-sömme (F-else; f-sömmelig (F-hed)), -sörge (F-else (F-s-anstalt, f-berettiget osv.), F-sörger (en, Ft. e)), -sörget (medtaget af Sorg), F-taa, f-tabe (F-else (F-s-mulighed); f-tabelig (F-hed)), -tage sig, F-tale, f-tale sig (F-else), F-tand, -tegn, f-tegne (tegne fejl; F-else[1]), F-tegnelse[2] (Indholdsf.), -tegning (Mønster at tegne efter), -tid (F-s-form, -levning, -minde; f-tidig), f-tie (F-else; F-s-system), -til, -tinne (F-ing; F-tinner (en, Ft. -e)), -tjene, F-tjeneste, f-tjenst (-fuld, F-medaille, -orden; f-lig (F-hed)), -tolde (F-ning; F-tolder (en, Ft. -e)), -tolke (F-ning (F-s-kunst); F-tolker (en, Ft. -e)), -tone sig (F-ing), F-top, -tov (et, Ft. d. s. el. -e; F-s-ret), -trin

(f-lig (F-hed); f-s-vis), f-tro sig (f-lig (F-hed)), F-trop, f-trukken, -tryde (-trød (Ft. -e), -trudt; F-else; f-lig), -trykke (F-else), -trykt (F-hed), -trylle (F-else), F-træd (en; f-elig (F-hed)), f-træde (sin Fod; F-ning), -trædige (F-else), -træffelig (F-hed), -trække (F-ning), -trænge (F-else), -trøste sig (F-ning (f-sfuld)), -tumlet, -tvivle (F-else), -tykke (F-else), -tynde (F-else, F-ing), -tyske (F-ning), -tælle (F-ing, Ft. -er; F-tæller (en, Ft. -e)), -tænke, F-tæppe, f-tære (F-else, F-ing), -tærsket, -tætte (F-ning (F-s-apparat); F-tætter (en, Ft. -e)), -töje (F-ning; F-s-pæl), -tømre (F-ing), -törne (F-else), -törre(s) (F-else), -ud (F-anelse, f-bestemt, F-bestilling, f-fattet, F-følelse, f-gaaende, -gangen, -indtaget (F-hed), -se, -seelig, -seende, F-seenhed, f-sige (F-else), -skikke, -sætte (F-ning), -vidende, F-videnhed), -uden, -ulejlige, -ulempe (F-else), -ulykke(s), -unde, -underlig (F-hed), -undre (F-ing; F-s-stol, -udbrud), -urene (F-ing), -urette (F-else), -urolige (F-else), -vaaget, -valte (F-ning; F-valter (en, Ft. -e)), -vandle (F-ing, Ft. -er), -vanske (F-ning), -vare (F-ing), F-varsel, f-ved, (i) F-vejen, f-veksle (F-ing), -vende (F-else), -vendt (F-hed), -vente (F-ning, Ft. -er; f-s-fuld), F-verden f-vikle (F-ing, Ft. -er), -vilde (F-else, Ft. -r), -viltret, -vinde (F-else), F-vinge, f-virre (F-ing), -vise (F-ning; F-s-sted), -visse (F-ning), -vitre (F-ing), -vokse (F-ning), -volde, -vorpen (F-hed), -voven (-ent, -ne; F-hed), -vride (F-ning), -vrænge (F-ning), -vröle (F-else), -vænne (F-else), -vænt (F-hed), F-værelse, f-værre (F-else, F-ing), -ynge (F-else), -æde sig, -ædt (F-hed), -ædle (F-ing), -ældes (F-else), -ældet (F-hed), F-ældre (Ft.; f-løs), f-ære (F-ing, Ft. -er), -øde (F-else; F-øder (en, Ft. -e)), -øge (F-else), -ønsket, -øve (F-else), F-øvelse.

forbi, se u. for-.

Force (en, Ft. -r). at forcere.

fordi, se u. for-.

fordre (at; fra Tysk [mnt. vorderen, ty. fordern; besl. med for: F-ing, Ft. -er; f-s-fri (F-hed), -fuld (F-hed), F-haver (en, Ft. -e), f-løs (F-hed).

fordum, se u. for-.

fore- (dels oprind., dels fra Tysk [glda. fore- (se for), mnt. vor(e); i Ord fra Sømandssproget som Forebramsejl, -mærs, -stængevant af eng. Oprind.]: Forebovenbram (-bras, -raa, -sejl), -bram (-raa, -sejl, -stang), f-bringe, F-bringende (et), f-bygge (F-else (F-s-middel)), F-drag (et, Ft. d. s.; F-s-forening, -holder (en, Ft. -e)), f-drage, -falde, -finde, -gaa, F-gangsmand, f-give, F-givende (et), f-gribe (F-else), -gøgle, F-havende (et, Ft. -r), f-holde (F-else), -kaste (F-else), -komme (F-else), -kommende, F-kommenhed, -komst, f-ligge, -lægge (F-else), -læse (F-ning (F-s-katalog, -række), F-læser (en, Ft. -e)), -løbig, F-mærs (F-e-raa, -sejl, -stang), f-sat, -sige, -skrive (F-ning), -slaa, -snakke, -spörge (F-spörger (en, Ft. -e; F-spörgsel)), -staa, -stille (F-ing, Ft. -er; F-s-kreds), -svæve, -synge, -sætte, -tage (F-else (F-s-aand), F-tagende (et, Ft. -r)), -tagsom (-me; F-hed), F-teelse (Ft. -r), -træde (et), f-trække, -vise (F-ning, F-viser (en, Ft. -e)).

Fore, glda.; Færd.

Forel(le) (-(le)n, Ft. -(le)r; ty.).

Fork (en, Ft. -e; optaget i ældgl. Tid fra lat. furca, Gaffel). at forke op.

Form (en, Ft. -er; i Betydn. Støbeform, Ft. -e(r); gennem Tysk fra lat. forma). F-fejl, f-fuldendt (F-hed), F-lys, -lære, f-løs (F-hed), -rig (F-dom),

Fr-sag, -sans, f-skön (F-hed), F-sten, -væsen. at forme (F-ning; Former (en, Ft. -e)). formelig. formal. Formalia. at formalisere. en Formalisme. en Formalist (Et. -er). formalistisk. formaliter. en Formalitet (Ft. -er). et Format (Ft. -er). en Formation Ft. -er). formel(-le). en Formel (Ft. Formler). at formere (F-ing; milit.). en Formular (Ft. -er). at formulere (F-ing).

fornøden, se u. for-.

forrest, Superlativ af for-.

forrige (ty.). f. Aar.

forske (at; ty.; F-ning; Forsker en, Ft. -e; F-aand)).

Forskel, se u. for-.

Forst- (ty.): F-mand, -væsen. forstlig.

fort (Bio.; ty.). f-løbende, -sætte (F-else; F-sætter (en. Ft. -e)). at forte, fortne.

Fort (et, Ft. -er; fr.). fortificere (at). Fortifikation (en). fortifikatorisk. — forte (Bio.; fortissimo; ital.). et Fortepiano (Ft. -er).

Fos (-sen, Ft. -ser).

Fosfor (-en el. -et; gr.). f-sur, F-syre.

fossil. et Fossil (Ft. -ier).

Fost- (besl. med føde): F-broder (F-skab(et)). F-brødrelag. — et Foster (Ft. -stre). F-barn (Plejebarn), -fader (Plejefader). -fordrivelse. -hinde, -jord, -land, -leje, -liv, -søn. at fostre (F-ing).

Fotograf (en, Ft. -er; af gr.). at fotografere. F-grafi (¹-en (uden Ft.)); ²-et, Ft. -er; F-grafialbum. f-grafisk. F-gravure (en). -litografi. -typi (-en).

Fourage (-n; fr.; afledt af feurre. Halm, der i gl. Tid er optaget fra Germansk og er samme Ord som da. Foder). at fouragere (F-ing). — en Fourer (Ft. -er).

Foyer (en, Ft. '-er; fr.; i Teatre).

fra. f. Borde, f. Haanden, f. neden, f. oven. frabede sig (F-else), F-drag (et, Ft. d. s.), f-drage F-else). -dömme (F-else). F-fald, f-falde (F-else). -flytte (F-ning). -gaa (F-else), -holde (F-else). -kende (F-else), -lands (F-vind), -liggende, F-liggenhed, f-liste, -lokke (F-else), -lægge (F-else). -narre, -nøde, -raade (F-else), -regne (F-ing), -rive, -røve, F-sagn, f-sige (F-else), -skille (F-else), -skrive (F-else), -skøde. -spænde (F-ing), -staa, F-stand (en), f-stjæle, -støde (F-ning), -sværge sig (F-else), -tage (F-else), -træde (F-else), -trække (F-ning), -tvinge, -vende (F-else), -vige (F-else), -vriste (F-else), -vænne (F-else), F-vær (et; = F-værelse). f-værende.

Fraade (en). Fraadsten. at fraade.

fraadse (at; fra mnt. vrâsen, vrâtzen). en Fraadser (Ft. -e). et Fraadseri.

Fragment (et, Ft. -er; lat.). f-arisk.

Fragt (en, Ft. -er; ty.). F-brev, -fart, -gods, -mand, -skib. -vogn. at fragte (F-ning).

Frakke (en, Ft. -r; fr.). F-krave. -lomme, -ærme.

Fraktion (en, Ft. -er). en Faktur (Ft. -er; F-bogstaver).

Franciskaner (en, Ft. -e).

Francæse (en, Ft. -r; fr.-ty.).

frank (gennem Tysk fra fr. franc, af mlat. francus, der er opstaaet af det germanske Folkenavn Franker [oldhöjty. franco]). — at frankere (F-ing; ty.). — en Frank (Ft. d. s. el. -s; fr. franc). — en Franker (Ft. d. s.). Franken. frankisk. Frankrig. fransk. tale F. F-bager, -bind, -brød, -mand, f-sindet. franko (Bio.; ital.). F-tvang.

Frans (af Franciscus).

frappant (fr.). at frappere.

Frase (en, Ft. -r; gr.). F-flom, -helt, -mager. en Fraseologi.

fraternisere (at; af lat. frater, Broder). en Fraternitet.

Fred (en). f-elskende, -hellig (F-hed), F-køb, f-lyse (F-ning), -løs (F-hed), F-løs (en; Plante; lysimachia).

-skov, f-sæl. Fredsaar, -brud, (paa) F-fod, -forstyrrer, -fyrste (bibl.), -mægler, -slutning, -stifter, -tid. fredegod (Frode F.). at frede (F-ning). fredelig (F-hed). fredsommelig (F-hed). Fredensborg (efter ty. Friedensburg).

Fredag, (er i ældgl. Tid optaget i Nordisk fra Tysk: oldhöjt. friatag [fria- er identisk med oldn. Frigg]).

Frederik. Frederikke.

Fregat (-ten, Ft. -ter; fra Tysk el. Hollandsk). F-fugl.

Fregne (en, Ft. -r). fregnet.

Frej (isl. Frey-r, oprind. Frøy-r, identisk med oldhöjty. fro, got. frauja, Herre). Freja. Jf. Frue og Hustru.

frejdig (fra Tysk [mnt. vreidich; ty. freidig og freudig]; F-hed).

Frekvens (en; lat.). frekvent. frekventativ. et Frekventativ (Ft. -er). at frekventere.

frels (Tillo.; foræld.). Frelse (en). at frelse (-te). en Frelser (Ft. -e). F-gerning, -mand.

frem (-me; fremmest). f-ad (Bio.; f-skridende, -strøbende), -avle (F-ing), F-blik, f-blomstre, -bringe (F-else), F-brud, f-bryde, -byde, -bære (F-ing), -deles, -drage (F-else), -drive (F-ning), -elske, -faren(de), F-fart, f-for (ɔ: i höjere Grad end, f. Eks. f. alt), -fusende, F-fusenhed, -færd, f-føre (F-else), -gaa, F-gang (F-smaade), -glimte, -herskende, -hjælpe, -holde, -hæve (F-else), -kalde (F-else), -komme (f-lig (F-hed)), F-komst, f-kunstle (F-ing), -lokke, -lyse (F-ning), F-læg (et), f-lægge (F-else), -mane, F-march, f-myldre, -plapre, -presse, -ragende, F-ragenhed, f-rykke (F-ning), -seende, -sende (F-else), -sige (F-else; F-siger (en, Ft. -e)), -skaffe, -skikke, -skinne, -skride, F-skridt (F-smand), f-skuende, -skyde, -skynde (F-else), -spire, -springe, -staa, -stamme, F-stavn, f-stige, -stikke, -stille (F-ing; F-s-kunst), -straale, -styrte, F-stød, -syn, f-sætte (F-else), -tage (F-else), F-tid (F-s-udsigter), -tidig, F-toning, f-trylle (F-else), -træde, -trænge, -ture, -tvinge (F-else), -virke (F-ning), -vise (F-ning), -vokse, F-vækst. — at fremme. (en) Fremme. fremmelig (F-hed).

fremmed (fra mnt. vremede; besl. med frem). F-aag, -bog, -herredömme, -legion, -lov, -ord, -ordbog, -vælde; f-agtig, -artet.

Frenolog (en, Ft. -er; gr.). Frenologi (-en). frenologisk.

fresko (ital. fresco, frisk; optaget fra Germansk: oldty. frisc, ty. frisch). F-maler, -maleri.

fri (b. F. og Ft. fri(e); fra mnt. vrī; F-hed, Ft.-er; F-s-aand, -brev, f-fjendsk, F-helt, -mand, -trang, -ven). F-aften, f-baaren, F-billet, f-bladet (bot.), F-bolig, -bytter (en, Ft. -e), -bytteri (-et), -dag, -eksemplar, f-finde (F-else), -født, -give (F-else), -gællede (Fisk), -göre (F-else), (paa) F-haand (F-stegning), -handel (F-s-system), -havn, -herre, -holt (et), -jord, f-kende (F-else), F-kirke (f-lig), -kort, -kvarter, f-købe (F-else), F-lager, -land (F-s-plante), -luft (F-s-studie), -menighed (F-s-præst), -mester, f-modig (F-hed), F-murer (F-glas, -loge), -mureri (-et), -mærke (F-samler), -pas, -plads, f-sindet (F-hed). F-skare (F-mand), -skole (F-lærer), -spiller, (have sit) F-sprog, -stad, -stat, -sted, f-tage (F-else), -talende, F-talenhed, -tid, -tænker (f-(i)sk), -tænkeri (-et), f-villig (F-hed); f-postig (F-hed). fritliggende, -staaende. at fri[1] (-er, -ede, -et), frigöre, befri.

fri[2] (at; -er, -ede, -et; bejle; fra mnt. vrīen; besl. med Frænde: [Grundbetydn. af fri er: nære Kærlighed til]). en Frier (Ft. -e). (paa) F-ben, -brev. et Frieri.

Frigg, jf. Fredag.

Frikadelle (en, Ft. -r). en Frikandeau. Frikassé (b. F. -seen, Ft. -seer).

frikativ. en Frikativ (Ft. -er). — Friktion (en). F-s-fyrstik.

Frille (en, Ft. -r; besl. med fri[2]).

Frise (en, Ft. -r; fr.)

Friser (en, Ft. -e). frisisk. Frisland.

frisere (at; fr.-ty.). Friserkaabe. en Frisure. en Frisør (Ft. -er).

frisk (fra ty. frisch, der efter Oprind. er samme Ord som da. fersk; F-hed). f-bagt, F-fyr, -jærn, f-plukket. at friske (F-ning).

Frisler (Ft.; ty.).

Frist (en; Termin, Tidsrum, Udsættelse). at friste[1] Livet (oldn. fresta).

friste[2] (at; forsøge, prøve; oldn. freista; F-else (Ft. -r)). en Frister (Ft. -e).

Frit-: F-bor (glda. frit; gennem plt. frit, fritbor fra fr. foret [lat. forare, at bore]; folkeetym. omdannet til Vridtbor).

Frit(te)[1] (en, Ft. -(te)r; en Art Ilder, mustela furo; gennem Tysk fra fr. furet, af lat. fur, Tyv).

Fritte[2] (en; gennem Tysk fra romanske Sprog [lat. frigere, stege, riste]). Blanding af Kiseljord og Ludsalt til Glasfabrikation. at fritte[1].

fritte[2] (at). f-syg, F-syge. et Fritteri.

frivol (lat.). en Frivolitet.

fro (ty.), munter, fornöjet. Jf. Morgenfrue.

Fro- (tidlig; fra mnt. vro): F-kost (F-bord), -prædiken.

frodig (F-hed).

from (-me; fra mnt. vrome; dygtig, tapper, brav, from; har antaget sin nuværende Betydn. ved Paavirkning af ty. fromm; F-hed). Ludvig den F. — Fromme, Gavn, Nytte. til liden F. (foræld.). paa Lykke og F. at fromme (foræld.).

Front (en, Ft. -er; fr.). F-forandring.

Frosch (en, Ft. -er; paa en Violinbue; ty.).

Frossenpind (en).

Frost (en). F-dag, f-fri, F-knude, -nat, -vejr.

frottere (at; F-ing). Frotterbørste, -handske.

Frue (en, Ft. -r; fra oldsaks. frûa. mnt. vruwe, der efter Oprind. er samme Ord som Freja). Fru Andersen. Fruebær (rubus saxatilis), -dag, -glas (= Marieglas), -noder, -nykker. Fruerbur, -hund, -pige, -stue. — Fruentimmer (et. Ft. d. s.; plt.; -timmer er ty. Zimmer, Værelse [jf. Tømmer]; den oprind. Betydn. var altsaa Fruerstue; dernæst Kvindeselskabet, „Kvinden" (kollektivt) i Fruerstuen). Den nedsættende Betydn. er opkommet langt hen i 19. Aarh. F-nykker, -snak.

frugal (lat.). en Frugalitet.

Frugt (en, Ft. -er; indkommet gennem mnt. vrucht fra lat. fructus). F-aar, -avl, f-bringende, F-bund, f-bærende, F-gemme, -handel, -have, -kniv, -knude, -skaal, -træ, -vin, f-ædende. f-bar (F-hed; f-göre (F-else)), -sommelig (F-hed). at frugte. frugtesløs (F-hed).

Fryd (en). Frydefest, f-fuld. F-raab, -skrig. at fryde sig. frydes. frydelig.

Frygt (en; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. vruchte]). f-løs (F-hed), -agtig (F-hed), -som (-me; F-hed). at frygte. frygtelig (F-hed).

Frynse (en, Ft. -r). frynset.

fryse (at; frøs, frossen (-et, -ne): F-ning). F-maskine, -punkt.

fræk (-ke; ty.; F-hed).

Frænde (en, Ft. -r; oprind. Præs. part. af fri, elske [got. frijon]; jf. Fjende, Bonde). Frændskab (et). frændeløs (F-hed). Frænke (en, Ft. -r; kvindelig Slægtning; bibl.; Forkortelse af Frændkone).

Frø (-en, Ft. -er). F-bid (en. Plante; hydrocharis), -laar, -larve.

Frø (-et, Ft. d. s.). F-avl, -blad, -bælg, -dække, -gemme, -hus, -hvide, -kapsel, -skal, f-ædende.

Frøken (en, Ft. -er; optaget fra Nedertysk [mnt. vrouken, vroiken, Demin. af vrouwe, Frue] og brugt ved Begynd. af 16. Aarh. om Prinsesser). F-kloster.

frønnes (at). frønnet.
Fuchsia el. **-ie** (en, Ft. -ier; opkaldt efter den tyske Botaniker Leonhard Fuchs (død 1566)).
Fuge (en, Ft. -r; ty.; jf. Föje). at fuge. Fuge(hövl.
Fugl (en. Ft. -e). Fugleart. -bjerg. -bur. -bær. -edderkop. -fangst. -frø. -fænger (en. Ft. -e), -føde, -græs, -hagel. -handler (en. Ft. -e). -konge, -kro, -köje, f-let, F-lim, -rede, -sang, -skare, -skrig, -skræmsel (et), -skydning. -snare. -træk. -unge. -vikke. -vildt. -vinge.
Fugt (en: jydsk: = Fugtighed; fra mnt. vuchte). at fugte (F-ning). fugtig (fra mnt. vuchtich; F-hed).
Fugtel (en). at fugtle (ty.).
Fuks (en. Ft. -e(r)), Skolef.
ful (F-hed).
fuld (F-skab (en). Se til. f-baaren (-ent, -ne), -befaren (-ent, -ne), -blodig (F-hed). -blods (F-hest), f-bringe (F-else), -byrde (F-else; F-byrder (en, Ft. -e)), -ende (F-else, F-ender (en, Ft. -e)), -færdig, -føre (F-else), -god, -gyldig (F-hed), F-hov (f-et), f-komme (F-else), -kommen (-ent, -ne; F-hed; f-göre (F-else)), -kraftig (= fuldkrafts (F-maskine)). F-kugle. f-lastet, -lødig, F-maane (F-ansigt), -magt (F-s-brev), f-moden (F-hed), -myndig (F-hed), -mægtig, -raadig, -rigget, F-skæg, -slag, f-stændig (F-hed; f-göre (F-else)), -støbt, -tallig (F-hed), -tonende, -tro, -voksen, -vægtig (F-hed). fuldelig.
Fund (et, Ft. d. s.). F-grube.
Fundament (et. Ft. -er). fundamental. en Fundation (Ft. -er). en Fundats (Ft. -er). at fundere (F-ing); lat. fundare, af fundus, Bund, Grund; jf. Fond).
fungere (at; lat. fungi). en Funktion (Ft. -er). funktionel (-le). at funktionere. en Funktionær (Ft. -er).
Funke (en, Ft. -r; ty.). at funkle.
Funktion, se u. fungere.
Fure (en. Ft. -r). at fure[1].
fure[2] (at), jage paa Porten.
Furie (en, Ft. -r; lat.). — Furore (en; ital.).
Furunkel (en, Ft. -kler; ty.).
fuse (at; -ede el. -te).
Fusel (-en; ty.). f-fri.
Fusentast (en, Ft. -er; besl. med fusel). et Fusentasteri.
fuske (at; ty. pfuschen). en Fusker (Ft. -e; F-arbejde). (et) Fuskeri.
Fust- (plt.; ty. Faust, Næve): F-hammer.
Fustage (en, Ft. -r; gennem Tysk el. Hollandsk fra Romansk).
Fut (et, Ft. d. s.). at futte.
Futteral, se Foderal.
fy(h) (Udro.).
Fy(e)n. en F-bo (Ft. -er). fy(e)nsk.
fyge (at; føg, føgen (-et, -ne)). F-vejr.
Fyld (-en). en Fylde. at fylde (-te; F-ning). F-bug, -bøtte. -hund, -kalk, -vom. et Fylderi. (en) Fyldest (f-göre (F-else)). fyldig (F-hed). en Fylding (Ft. -er; Dörf., Tværf.).
Fylke (et, Ft. -r; optaget i nyere Tid fra Oldnord.; besl. med Folk). at fylke (F-ing, Ft. -er).
Fyn, se Fy(e)n.
Fynd (en). fyndig (F-hed).
Fyr[1] (-ren, Ft. -re(r); = Fyrretræ). Fyrrebrænde, -pind, -skov, -træ.
Fyr[2] (et; plt. [ty. Feuer, Ild]). [1]give F., göre F. paa, komme i F. og Flamme. [2](Ft. d. s.), stationært Lys til Vejledning for søfarende. F-assistent. -betjent, -bækken, -bøder (en, Ft. -e), -fad, -mester, -skib, -staal, -sted, -sten, -stik(ke), -svamp[1], -taarn, -töj, -værker (en, Ft. -e), -værkeri (et, Ft. -er), -væsen. at fyre[1] (F-ing[1]). fyrig[1] (F-hed).
Fyr[3] (et), et Slags Raaddenskab i Træ. F-svamp[2].
Fyr[4] (en, Ft. -e; plt.; Friskf., Springf.), oprind. en Haandværkssvend uden Arbejde; besl. med Ferie og fejre. Fyraften. at fyre[2], være el. göre arbejdsløs; F-ing[2]. fyrig[2].
fyrre el. f-tyve. i Fyrrerne.
Fyrste (en. Ft. -r; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt.

vurste]. der efter Oprind. er samme Ord som da. förste). F-hus, -magt. et Fyrstendömme (Ft. -r). en Fyrstinde (Ft. -r). fyrstelig.

Fysik (-ken; af gr. fýsis, Natur). [1](uden Ft.). [2](Ft. -ker; Lærebog i Fysik). et Fysikat (Ft. -er). fysikalsk. en Fysiker (Ft. -e). en Fysikus. fysisk. — Fysiognomi (-et, Ft. -er), f-gnomisk. — Fysiolog (en, Ft. -er). F-logi (en). [1](uden Ft.). [2](Ft. -er). fysiologisk.

Fæ (-et). F-drift, -hoved, -hund, -hus, -hyrde, -høved, -kreatur. fæisk (F-hed). Jf. Fælle, Fælled, fælles.

Fædre-, se Fædrene-.

fædrene (Tillo.) el. Fædrene- (el. (som Følge af lærd Etymologi) Fædre-), oprind. Navneo., glda. fæderne, Slægt, Arv paa Faders Side; jf. Mødrene-. paa f. Side, de f. Frænder. Fædrenearv, -gaard, -hjem, -hus, -jord, -land, -navn, -sprog, -stad, -tro.

fægte (at; fra mnt. vechten (F-ning, Ft. -er)). F-kunst, -mester, -skole, -øvelse. en Fægter (Ft. -e).

fæl (F-hed).

fælde (at; -ede el. -te; Kavsativ til falde; F-(n)ing). F-tid. en Fælde (Ft. -r; Rottef., Musef.).

Fælge (en, Ft. -r; Hjulfælge).

Fælle (en, Ft. -r; oldn. félagi, Staldbroder, Kompagnon, Kammerat). fælles (oprind. Ejef. af Fællig (s. d.)). F-bo, -eje, -forfatning, f-germansk, F-gods, -kön, -maal, -maaltid, -mærke, -møde, -navn, f-nordisk, F-nævner, -præg, -spisning, -sprog, -stue; F-skab (et). (i) Fællig, glda. fælagh, -lægh, oldn. félag, Interessentskab, Formuefællesskab [fæ- (oldn. fé-) er Gods (jf. Danefæ, Liggendefæ); -lagh, -lægh (oldn. lag) er besl. med lægge; Grundbetydn. er altsaa det at lægge Gods sammen]).

Fælled (en, Ft. -er; oldda., oldsv. fælæd, Græsmark [Fæ- er Fæ; -led (oprind. læþ) er identisk med oldn. láð, Land]).

fælles, Fællig, se u. Fælle.

Fændrik (-ken, Ft. -ker; besl. med Fane).

fænge (at; plt.; besl. med fange). Fænghul (F-s-bor), -hætte, -krudt, -naal (F-s-gevær), -rör; f-bar (F-hed). fængelig (F-hed).

Fængsel (et, Ft. -sler). F-s-mur, -præst, -straf, -væsen. at fængsle (F-ing).

Fænomen (et, Ft. -er; gr.). f-al.

Færd (en; efter Oprind. samme Ord som Fart, Færd). Se i, paa, at færdes, en Færdsel.

færdig (fra mnt. verdich; besl. med Færd; F-hed, Ft. -er). f-bygget, -syet, -trykt.

Færge (en, Ft. -r; besl. med fare). F-baad, -bro, -fart, -folk, -gaard, -halle, -karl, -lav, -lön, -mand, -sted. at færge (F-ning).

Færing, se Færøerne.

Fært (-en; ty; jf. Færd). faa F-en af noget, komme paa Spor efter n.

Færøerne. færø(i)sk. en Færing.

fæste (at; besl. med fast). et Fæste [1]Fodf. [2]Arve-, Livsf. have en Gaard i F. [3]Kaarde-, Sværdf. [4](Ft. -r) Haandgreb. [5]Borg, Fæstning (foræld). Borg og F.). F-afløsning, -bonde, -brev, -gaard, -gods, -hus, -jord, -kontor, -lov, -mand ([1]som bortfæster Tyende. [2]Kæreste), -mø, -penge, -tvang, -væsen. Fæstensgave, -ring, -øl (gldgs., digt.). en Fæster (Ft. -e). at fæstne. en Fæstning (Ft. -er; F-s-anlæg, -arbejde, -arrest, -artilleri, -grav, -kommandant, -mur, -skyts, -vold, -værk.

Fætter (en, Ft. -e; ty.).

Føde (en). at føde (-te). [1]nære, underholde. F-middel, -varer (Ft.), -nød (et). [2]bringe til Verden. F-by, -gaard, -land, -stavn, -sted. en Fødsel (Ft. -sler). F-s-aristokrati, -dag (F-s-barn, -gave, -fest, -hjælp, -hjælper (en, Ft. -e; F-ske), -stiftelse, -time, -veer (Ft.).

Føderation (en; af lat. fædus, Forbund). føderativ.

Föje (en; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. vôge; ty. Fug; jf. Fuge]). med, uden F.

falde til F. at föje mnt. vögen. föjelig F-hed. — föje mnt. vöge. ¹passende. ²ringe, liden. med f. Ret. om f. Tid.

föjte (at).

Føl (et, Ft. d. s.; b. F. -let, -lene). F-fod Plante. tussilago farfara. -hoppe.

føle (at; -te; fra mnt. vôlen). F-evne, -haar, -horn, -rødskab, -sans. følelig (F-hed). en Følelse (Ft. -r; f-s-fuld, F-liv, -menneske, -sag, -udbrud). et Føleri. følesløs (F-hed). følsom (-me; F-hed).

følge (at; fulgte, fulgt). F-blad, -seddel, -svend; f-værdig, et F-skab. følgagtig (F-hed). et Følge. i F. med. en Følge (Ft. -r). f-rig, -rigtig (F-hed), F-række, -slutning, -sætning. følgelig.

Føniks (en; fabelagtig Fugl).

før, Bio., Forho., Bindeo.; F-datid, -fremtid, -nutid, f-omtalt(e). förend. först. f-kommende, -nævnte, F-prædiken. Førstefødsel (F-s-ret), f-født, F-grøde, f-haands (F-viden), F-kammer, -konsul, -lærer, -mand, -minister, f-rangs, F-styrmand. i Førstningen.

før (Tillo.; korpulent; oprind. rask og rørig; besl. med fare; F-hed; jf. arbejds-, haard-, vaaben-, vanfør samt førlig). f-lemmet, -laden (F-hed). førlig (F-hed).

føre (-te; besl. med fare; F-else). et Føre. en Fører (Ft. -e; F-post, -stilling). en Førsel (Ft. -sler; F-s-skib).

förend, först, se u. för.

G.

G, g set. Ft. G'er, g'er. G-Lyd.

gaa (at; gaar, gik (Ft. ginge; foræld., digt.), gaaet; Bydem. Ent. gak; foræld.; digt.; Ft. gaar; jf. gange).

Gaade (en, Ft. -r). g-fuld (G-hed), G-skrift (en).

Gaar: i G., i G. Aftes (= i Aftes). af Gaars Dato. Gaarsavisen, -dagen, -mødet, -nummeret.

Gaard (en, Ft. -e; jf. Gærde). Se i. G-aal, -bruger (en, Ft. -e), -dör, -ejer, -folk (Ft.), -fæster, -hane, -hund, -kone, -køb, -mand (G-s-datter, kone, -parti, -sön), -nisse, -salg. Gaardskarl, -lod (en), -plads, -ret, -rum.

Gaarding (en, Ft. -er; ty. el. holl.; Tov, der benyttes ved Bjærgning af Raasejl; Bug-, Dæmp-, Nok-, Slapg.).

Gaare (en, Ft. -r), Stribe, Aare i Træ. gaaret, stribet, aaret.

Gaas (en, Ft. Gæs (b. F. -sene)). Gaaseblomme (Plante, draba verna), -bryst, -fedt, -fjer, -flok, -fod (Plante, chenopodium), -gang, -gilde, -hals, -hyrde, -kød, -laar, -lever (G-postej), -marked, -pige, -pranger, -skrog, -snak, -steg, -sti, -urt, -æg, -öjne.

Gab (et, Ft. d. s.; men: Dören staar paa vid G.). at gabe. Gabflab (g-et), -hals (g-et), -mund (g-et (G-hed)). Gabeklap (Plante; = Brøndkarse), -stok.

Gade (en, Ft. -r). G-belysning, -betjent, -dreng (G-estreg), -dör (G-s-nøgle), -fejer (en, Ft. -e), -hjörne, -hus, -ild, -kamp, -kær, -lam, -lygte, -opløb, -sanger, -snavs, -sprog, -stryger (en, Ft. -e), -stævne, -sælger (en, Ft. -e; -sælgerske), -vise, -vægter.

Gaffel (en, Ft. Gafler; fra mnt.-holl. gaffel). G-anker, g-dannet, G-deling, -mad, -sejl, -topsejl.

Gage (en, Ft. -r; fr.). at gagere (G-ing).

gal (tidl. som endnu bibl. galen; oprind. Perf. part. af gale; Grundbetydn. forhekset ved Tryllesange; jf. Galder¹). G-frans (en, Ft. -e(r)), g-hovedet, G-mands(-snak, -værk). Galnebær (atropa belladonna). Galehus. en Galning (Ft. -e(r)). en Galskab (el. Galenskab; foræld., digt.); (Ft. -er).

Gal (et, Ft. d. s.; Haneg.). at gale (gol (gldgs., bibl.) og -ede). Jf. gal.

Gal-, se Galle.

Galan (en, Ft. -er). galant. et Galanteri (Ft. -er; G-handel, -varer (Ft.)). en Galon (Ft. -er). at galonere.

Galde (-n). G-blære, -bær (bryonia), -drik, -feber, g-fuld, -grön, G-sten, -syge.

Galder[1] (en; Tryllesang. Trolddom; besl. med gal, gale; genoptaget i nyere Tid fra Oldnordisk). at galdre[1].

Galder[2] (en) el. Galderhamp, Hampens Hanplante; besl. med gold. at galdre[2], afplukke Galder.

Galease (en, Ft. -r; gennem Tysk el. Hollandsk fra Fransk). Galej (en, Ft. -er; Rofartöj; G-slaver. Jf. Galliion.

Galge (en, Ft. -r). G-bakke. Galgenfrist, -fugl, -humor.

Gali-, se Galli-.

Galla, Festdragt. G-dragt, -forestilling, g-klædt, G-taffel, -uniform.

Galle (en, Ft. -er; [1]Misdannelse af Planteväv, frembragt af Svampe el. Insekter; gennem Tysk fra lat. galla, Galæble). Gal(le)hveps, -mide, -(le)myg, -æble. [2]Vædskefyldt Hævelse i Hestens Hovled; Flaad-, Senegalle.

Galler (en, Ft. -e). Gallicisme (en). Gallien. gallikansk. gallisk. Gallomani (-en).

Galleri (et, Ft. -er).

Ga(l)limati(a)s (noget; fr.).

Ga(l)lion (en, Ft. -er; G-s-figur).

Ga(l)liot (en, Ft. -er).

Galnebær, se u. gal.

Galoche (en, Ft. -r; fr.-ty. jf. Klods[2]).

Galon, se u. Galan.

Galop (-pen; fr.-ty.). en Galopade (Ft. -r). at galopere.

Galt (en, Ft. -e). G-gris. Galtetand (Plante, stachys).

Galvani (ital. Anatom, død 1798). at galvanisere G-inge. galvanisk. Galvanisme (-n). Galvanokaustik (-ken). et Galvanometer. Galvanoplastik (-ken). galvanoplastisk.

Gamasche (el. -ske en. Ft. -r; fr.-ty.).

gammel (gamle. Gorm den G. g-dags. -dansk. G-katolik, g-kirkelig. -klog. G-ost, -skat, g-testamentlig, -tysk. G-vin, -øl; g-agtig. en Gamling (Ft. -e(r)).

Gammen. Alvor og G., i Fryd og G. Gammensord.

Gane (en, Ft. -r). G-ben, -lyd, -sejl.

Gang (en, Ft. -e). den Gang (mods. en anden G.; jf. dengang), hver G., mangen G. Gangart (ty.), -bræt, -dör, -fod, -hjul, -klæder, -kone, -spil, -sti, -træ, -vogn, -værk; g-bar (G-hed). at gange (foræld., digt.); Bydem. Ft. ganger, Tillægsm. gangende, gangen (-et, -ne). en Ganger (Ft. -e; G-pilt).

Ganglie (et, Ft. -r). G-system (-et).

Gangræn (en). gangrænøs.

ganske (fra mnt. ganz).

Gante (en, Ft. -r). at gante(s). et Ganteri.

Garant (en, Ft. -er). at garantere. en Garanti (Ft. -er; G-seddel).

Garde (en; fra fr. garde, der stammer fra Germansk og efter Oprind. er samme Ord som da. Varde). G-officer, -regiment (= Garderofficer, -regiment). en Garder (Ft. -e; = Gardist). G-hest, -højde, -karl, -kaserne, -maal, -officer, -regiment (= Gardeofficer, -regiment). at gardere. en Garderobe (Ft. -r). en Gardist (Ft. -er; ty.; = Garder).

Gardin (et, Ft. -er; gennem Tysk fra romanske Sprog [mlat. cortina]). G-holder (en, Ft. -e). -prædiken. -snor. -stang.

Gardist, se u. Garde.

Garn (et, Ft. d. s.). G-nøgle, -sætning, -vinde.

garnere (at; G-ing, Ft. -er; gennem Tysk fra fr. garnier, der stammer fra Germansk og efter Oprind. er samme Ord som da. værne). — en Garnison (Ft. -er; G-sby, -kirke, -liv, -præst, -sted). at garnisonere. — en Garniture (Ft. -r).

Gartner (en, Ft. -e; ty.). G-bolig, -dreng, -kniv, -saks. et Gartneri (Ft. -er).

garve (at; fra mnt. garwen, der efter Oprind. er samme Ord som da. göre; G-ning). G-stof.

-syre. en Garver (Ft. -e. G-bark. -kar. -lud. mester. -svend. et Garveri (Ft. -er).

Gas (-sen; dannet af van Helmont i Bryssel († 1644)). G-art. -beholder (= Gasometer). -belysning. g-besparende. G-blus. -brænder. -filter (en. Ft. -e; eng.). -flamme. -hane. -lygte. -maaler. -mester. -rör. g-tæt. G-værk (G-s-bestyrer); g-agtig. -holdig. et Gasometer (Ft. -tre; = Gasbeholder).

Ga(s)se (en, Ft. -r).

gasse (at). g. sig.

Gast (en, Ft. -er; Agter-, Baks-, Entre-, Kaper-, Svaber-, Svire-, Top(s)gast).

gastrisk (af gr. gastér, Mave). en Gastronom (Ft. -er).

Gat (-tet, Ft. -ter; Hul, Aabning, Bagdel; plt.-holl.; Ror-, Spygat; jf. rund-, spidsgattet). G-bor. -finne. -kirtel.

Gav- (fra plt.-holl. gau(w), kvik, behændig, slu, forslagen): G-strik (-ken, Ft. -ke(r)), -tyv (G-estreg).

Gave (en, Ft. -r; fra mnt. gave). G-bog, -brev. gavmild (G-hed).

Gavial (en, Ft. -er; en Krokodilart).

Gavl (en, Ft. -e). G-mur, -side, -spids, -vindue, -væg.

Gavn (et). Se til. G-træ, -tømmer; g-løs (G-hed), -rig. at gavne. G-lyst. gavnlig (G-hed).

Gaze, et Slags florlignende Töj; har Navn efter Byen Gaza i Syrien.

Gazelle (en, Ft. -r).

ge- (optaget i nyere Tid fra Tysk): Gebet (et, Ft. -er), -bis (-set, Ft.-ser), gebommerlig, -brokken (-ne), -brækkelig, Gebyr (et, Ft. -er), at gebærde sig, Gebærder (Ft.), gedigen (-ne), -dulgt, -falde, Gefrejder (en, Ft. -e; ty. Gefreiter), -halt (en), -hejmeraad (en, Ft. -er), -hæng (et, Ft. d. s.), -hør (et), gelassen, Geled (et, Ft. -er), -lænder (et, Ft. -e), -mak (-ket, Ft. -ker), -mal (en, Ft. -er; G-inde), gemen (G-hed; gemenlig (Bio.)), Gemyse (en, Ft. -r), -myt (-tet, Ft. -ter; g-lig (G-hed)), geraade (at), Gesandt (en, Ft. -er; G-skab (et, Ft. -er)), -sims (en, Ft. -er), geskæftig (G-hed), Gestalt (en), -stel (-let, Ft. -ler), gesvindt, Gevalt (en; g-ig (G-hed)), -vandt (et, Ft. -er), -vinst (en, Ft. -er), -vir (et, Ft. -er), gevorpen (G-hed), Gevækst (en, Ft.-er), -vær (et, Ft. -er; G-fabrik, -greb, -ild, -kolbe, -løb).

Ged (en, Ft.-er). G-eblad (Plante, lonicera), -buk (G-keskæg), -haar, -hams (en, Ft. e; vespa crabro), -kid, -malker (en, Ft. -e; Natravn, caprimulgus), -mælk, -rams (Plante, chamænerium), -skind, -skæg (Plante, tragopogon).

Gedde (en, Ft. -r).

gejl (ty.; G-hed).

Gejrfugl (alca impennis; nu uddød; oldn.).

Gejst (-en; ty.). gejstlig (G-hed).

Gekko (en, Ft. -er); en Slags Firben.

Gelé (-een, Ft. -eer; fr.).

Gem: i Gem. at gemme (-te). G-frugt, -sted, -æble. et Gemme[1] (Ft. -r). et Gemsel.

Gemme[2] (en, Ft. -r; Ædelsten; lat.).

Gemse (en, Ft.-r; ty.). G-jæger.

gen- (tidl. igen-, der nu kun bruges i enkelte mest kirkelige Ord (jf. uigendrivelig, -kaldelig); samme Ord som igen; oldn. í gegn, gegn; efter Oprind. samme Ord som ty. gegen, imod; jf. gennem- og mellem-). Genaabning, -besøg, -bo (en, Ft. -er; G-skab (et); G-boerske), -brev, -byrd, -daab (= G-døbning), g-drive (G-else), -døbe (G-ning; en G-døber, Ft. -e; et G-døberi), -elske, -erholde (G-else), -erhverve (G-else), -erobre (G-ing), -finde (G-else), -fordre (G-ing), -forene (G-ing), -fortælle (G-ing), -frembringe (G-else), G-færd (et, Ft. d. s.), (i)genføde ((I)genfødelse), G-ganger (en, Ft. -e), g-give (G-else), G-gæld, g-gælde (G-else; G-s-dag), G-hilsen, g-indføre (G-else), -indlemme (G-else), -indsætte (G-else), -indtage (G-else), -kalde (G-delse; g-kalde-

lig G-hed, -kende (G-else), G-klang, g-klinge, (i)genkomme, G-komst, -krav, g-kræve, G-kærlighed, -køb (G-sret), g-købe, G-lyd, (i)genløse ((I)genløsning; en (I)genløser, Ft. -e), genmæle (at), G-mæle, -opblussen, genopbygge (G-else), -opføre (G-else), -opleve (G-else), -oplive (G-else), -oprejse (G-ning), -oprette (G-else), -optage (G-else), G-optræden, -part, g-rejse (G-ning), -se, -sidig (G-hed), G-skin, g-skyde, G-stand (en, Ft. -e; G-s-fald (Akkusativ), -sætning), -sti, g-stridig (G-hed), G-svar, g-svare, G-syn, g-tage (G-else; G-stilfælde), G-tjeneste, g-udgive (G-else), G-valg, -vej, g-vinde (G-else), G-vordighed (en, Ft. -er), g-vælge. — at genne (-ede el. -te; oldn. gegna).

Gendarm (en, Ft. -er; fr.). et Gendarmeri.

Gene (en, Ft. -r; fr.; oldfr. gehene; fra hebr.-lat. gehenna, Helvede). at genere. genert (G-hed).

Genealog (en, Ft. -er; gr.). en Genealogi (Ft. -er). genealogisk. — general (lat.) el. generel (fr.). Generaladjudant, -bas, -direktør, -feltmarskal, -fiskal, -forsamling, -major, -march, -nævner, -prøve, -stab osv. en General (Ft. -er; G-suniform), -inde; at generalisere (G-ing). en Generalisation. en Generalissimus. et Generalitet (Ft. -er). — Generation (en, Ft. -er; lat.; G-s-skifte, -veksel). — en Generositet (lat.-ty.). generøs (fr. genereux). — Genesis (en; gr.). genetisk. en Genetiv el. Genitiv (Ft. -er; G-endelse; g-tivisk).

Genever (-en, gennem Hollandsk fra Fransk [oldfr. genevre, lat. juniperus, Enebærtræ]).

Genitiv, se Genetiv.

Geni (-et, Ft. -er; fr.; G-streg). genial. en Genialitet. en Genius (lat.; Ft. -ier).

genne (at), se u. gen-.

gennem, se igennem. g-ar-bejde (G-else), -bage, -blade (G-ning), -bløde (G-ning), -bore (G-ing), G-brud, g-bryde (G-ning), -bæve, -dannet, -fare, G-fart, g-forske, -frossen, -føre (G-else), -gaa, G-gang (G-s-punkt), g-gløde, -gnave, -granske, -grave (G-ning), -gribende, -hegle (G-ing), G-hug, g-hugge (G-ning), -hullet, -isne, -jage, -koge, -krydse, G-kørsel, g-lede, -leve, G-liggen el. -ligning, g-læse (G-ning), G-løb, g-løbe, G-march, g-plöje (G-ning), -prygle (G-ing), -rejse, G-rejse, g-rense (G-ning), -rode, -rystet, -røget, -save (G-ning), -se, -sejle (G-ing), -sigtig (G-hed), -sive (G-ning), G-skin, g-skue (g-lig (G-hed)), -skyde (G-ning), -skære (G-ing), G-snit (G-spris; g-lig), g-stege, -straale, -strömme, -støde, -støve, -suse, G-syn, g-syre (G-ing), -søge (G-ning), G-træk, g-trække, -trænge (g-lig), -tænke (G-ning), -tærske (G-ning), g-vaad, -vaaget, -vandre (G-ing), G-vej, g-vævet.

Genre (en, Ft. -r; fr.; G-maler).

gentil (fr.). — en Gentleman (Ft. -men; eng.).

Genus (et, Ft. Genera; lat.).

Geo- (gr. ge, Jord): G-dæsi (-en), g-dætisk. G-gnosi (-en). -gnost (en, Ft. -er). g-gnostisk. G-graf (en, Ft. -er). -grafi (en, Ft. -er). g-grafisk. G-log (en, Ft. -er), -logi (-en). g-logisk. G-metri (en, Ft. -er). g-metrisk.

Georgine (en, Ft. -r; opkaldt efter Russeren Georgi).

Geranium (en; b. F. -ien, Ft. -ier).

gerere sig (at), lat. gerere, at føre, opføre sig.

Germaner (en, Ft. d. s.). at germanisere. en Germanisme (Ft. -r). en Germanist (Ft. -er). germanistisk. germansk.

gerne (Bio.).

Gerning (en, Ft. -er; besl. med göre). G-s-mand, -sted.

gerrig (fra mnt. girich; G-hed).

Gerundium (b. F. -iet, Ft. -ier). et Gerundiv (Ft. -er; lat.).

gestikulere (at). Gestikulationer (Ft.). en Gestus (lat.).
gi, Gi, se gi(e), Gi(e).
gibbe (at; eng.: g. Sejl. lade Storsejlet gaa over fra den ene Skibsside til den anden under Sejlads, hvor Vinden kommer agterind). en Gibskinkel.
gid (Udro.: opstaaet af gi'ed o: give det (Gud)).
gide (at; gad, gidet).
Gidsel (en, Ft. Gidsler).
gi(e) (at; gier, -ede, -et; plt.; g. Sejl op o: trække Sejlet op mod Raaen). et Gitov.
Gi(e) (en; en svær Talje; plt.). G-blok, -løber.
Gift (en; [1](Ft. -er; Gave, Portion, Ration; egentl. det at give og det, der (bort)gives; foræld.; en G. Foder; jf. Af-, Ind-, Med-, Op-, Til-, Ud-, Voldgift. [2]Giftermaal, Ægteskab, Ægtehustru; foræld.; deraf Giftermaal [-er er glda. Ejeformsendelse], egentl. et gl. juridisk Ord med Grundbetydn.: Sag, der angaar Ægteskab. [3](Ft. -e; Slange-, Rottegift; optaget i nyere Tid fra Tysk i Steden for det tidl. fra Nedertysk optagne Forgift; jf. forgive, -gifte). G-blander (en, Ft. -e; G-ske), -blære, -brod, -bæger, -kirtel, -plante, -slange, -snog, -svamp, -tand, -tyde (Plante, cicuta). giftig[1], som giver god og rigelig Kærne; G-hed). [2]som indeholder Gift[3]; G-hed).
gift (Tillo.), se gifte. at gifte (-ede (tidl. gifte), -et (tidl. gift; beholdt som Tillo.); besl. med give, Gift). giftefærdig, (Kirsten) G-knivs. gaa i G-tanker. — Giftermaal, se u. Gift[2].
Gig (-gen, Ft. -ger; eng.-ty.).
Gigant (en. Ft. -er; gr.). gigantisk.
Gige (en, Ft. -r); ty.
Gigt (en; ty.). G-feber, -knude, -ring, -smerter, g-svag (G-hed).
gil(d)-: G-kar, Øl-, Gæringskar.
gild (besl. med gælde). g. og gæv.
Gilde (et, Ft. -r). G-broder, -(s)hus, -lag, -(s)mad, -skraa, -stue.
gilde (at; besl. med gold; G-ning). en Gilding (Ft. -e(r)).
Gilling (en, Ft. -er; Hulningen under Skibets Agterspejl; plt. el. holl.).
Gimmerlam, Lam af Hunkönnet.
gimpe (at; vippe, gynge).
Gips (en; gr.). G-afstøbning, -figur, -loft, -urt (Plante. gypsophila). at gipse (G-ning). en Gipser (Ft. -e).
Gir (en; ty. ell. holl.), Sejlads, der ved slet Styring stadig svigter Kurs. at gire, styre ustadigt.
Giraf (-fen, Ft. -fer).
gisne (at; gætte, formode; jf. gisse). en Gisning (Ft. -er).
Gisp (et, Ft. d. s.). at gispe.
gisse (at; bedömme Afstanden fra Land efter et Skön; jf. gisne).
gisten, utæt af Tørke, læk. at gistne, törre ind.
Gitar, se Guitar.
gitre (at), se Gitter.
Gitter[1] (et, Ft. -e el. Gitre; ty.). G-dör, -vindue, -værk. at gitre[1].
Gitter[2] (en, Ft. -e; Hulskovl til Overskylning; Søspr.; fra holl. gieter, egentl. Gyder, af gieten, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som da. gyde). at gitre[2] (G-ing), rengöre Skibet udenbords. G-flaade.
give (at; gav (Ft. -e), given (-et, -ne; G-ning). (til) Givende. en Giver (Ft. -e).
Gjald (et, Ft. d. s.; digt.). at gjalde.
Gjord (en, Ft. -e). at gjorde.
Glacéhandsker (jf. glasere).
Glacis (et. Ft. -'er).
glad (jf. glat). gladelig (Bio.).
Gladiator (en, Ft. -er; lat.). G-kamp.
Glam (et, Ft. d. s.; b. F. -met, -mene; Hundeg.). G-hul. at glamme.
glane (at; stirre, maabe).
Glans (en; ty.). G-bille, -billede, g-fuld, G-læder, g-løs, G-papir.
Glar (-ret; foræld.; digt.; jf. Glas). G-mester (G-diamant, -kit), -öjne (foræld.).
Glas (et, Ft. d. s.; b. F. -set, -sene: fra mnt, glas, der efter Oprind. er samme Ord som da. Glar). G-dör, g-grön, G-hus, -hytte, -klokke, -legeme, -perle, puster (en, Ft. -e), -pusteri (et), -skaar, -skab, -sliber, -værk, -varer (Ft.), -öje, g-öjet.

glasere (at; fr.-ty.; G-ing; jf. Glacéhandsker). en Glasur.
glat (-te (G-hed); optaget i nyere Tid fra ty. glatt, der efter Oprind. er samme Ord som da. glad; Grundbetydn. er glat, jævn, skinnende). G-bælg (Plante, ervum), g-haaret, -haget, G-høvl, g-høvle, G-is, g-løbet, -raget, -sleben. at glatte (G-ning).
Glaubersalt (benævnt efter Opdageren Joh. Glauber).
Glavind (et, Ft. d. s.; Spyd, Lanse; ogsaa Sværd; gennem mnt. glave(n) fra glfr. glaive, lat. gladius).
Gled, se Glid.
glemme (at; glemte). Se ad. (skrive i) Glemmebogen. Glemsel (-en). glemsom (-me; G-hed).
Glente (en, Ft. -r).
Gletscher (en, Ft. -e; ty.).
Glib (en, Ft. -e; Aaleg.). at glibe Aal.
Glid el. Gled: komme, faa paa G. at glide (gled (Ft. -e), gleden (-et, -ne; fra mnt. gliden)). G-bane, -flade. en Glider (Ft. -e).
Glimmer (-en). G-blomst, -guld, -sand, -skifer. at glimre. G-lyst, -syge. — et Glimt (Ft. d. s.; g-vis). at glimte.
glinse (at; besl. med Glans).
Glip: gaa G. af. at glippe[1], slaa fejl. Glipsti.
glippe[2] (at), g. med Öjnene.
glitre (at; optaget enten fra Nedertysk [ty. glitzern] eller fra Norsk [den oprind. danske Form glidre (oldn. glitra) træffes endnu i Dialekter]).
glitte (at; polere Töj, Papir el. Læder; fra ty. glätten, Afledn. af glatt; G-ning). G-al, se Aal[2].
glo (at; glor, -ede, -et; besl. med Glød. Den oprind. Betydn. var: gløde, straale, glimre, springe i Öjnene; deraf: gloende (g. Aske, Jærn, Ovn; g. hed el. glohed).
Globus (en, Ft. -er; lat.).
Glorie (en, Ft. -r; lat.). glorværdig.
Glo(s)se (en, Ft. -r; gr.-lat.; optegne Gloser, give Gloser, = Skoser). Glosser i et Haandskrift. Glosebog, -forraad. Glosse(n)samling. et Glossar(ium) (b. F. -iet, Ft. -ier). at glossere.
glubende. glubsk (G-hed).
Glug (-gen, Ft. -ger; et Hul i Væggen i Steden for Vindue). G-maaned, Januar.
Glut (-ten, Ft. -ter).
Glutenbrød, glutinøs; af lat. gluten, Lim(stof).
Glycerin (-en).
Glyptotek (et, Ft. -er; gr.).
glæde (at). en Glæde (Ft. -r). g-bringende, -drukken, -løs, -straalende. Glædesbudskab, -blus, -dag, -rus, -skrig, -taarer (Ft.). en Glædskab (foræld.). glædelig.
Glød (en, Ft. -er). G-hede. at gløde (G-ning). G-lampe (G-net).
Gnalling (en, Ft. -er).
gnaske (at). et Gnaskeri.
Gnav[1] (et; et Slags Spil; ital.). G-brik, -pose, -spil.
Gnav[2] (et). at gnave. gnaven (G-hed). en Gnaver (Ft. -e; G-pindsvin). et Gnaveri.
Gnejs (-en; ty.).
Gnidder (-et el. Ft.). at gnidre. gnidret.
gnide (at; gned (Ft. -e), gneden (-et, -ne); G-ning, Ft. -er; G-s-modstand). Gnidsel (bibl.).
gnidre, se u. Gnidder.
Gnidsel, se u. gnide.
gnie (at; egentl. Dialektudtale af gnide). g. paa Skillingen. G-pind. en Gnier (Ft. -e; g-agtig (G-hed)). et Gnieri. gnisk (G-hed).
gnikke (at). g. med Öjnene.
Gnist (en, Ft. -er). at gnistre.
Gnosticisme (-n). en Gnostiker (Ft. -e). gnostisk (gr.).
gnubbe sig (at; gnide sig). g. sig op ad en. at gnubbes, klø hinanden gensidig med Tænderne (om Heste).
Gny (-et). at gny (-r, -ede, -et).
gnægge (at), vrinske.
Gobelinstapet (har Navn efter Brødrene Gobelin, der først have fabrikeret det).
god (G-hed (g-sfuld); du godeste (Udr.); jf. bedre). Se til. Godaften (et), g-artet (G-hed), G-dag (et), g-dædig (G-hed), -görende, G-görenhed, g-hjertet (G-hed), -hjertig (G-hed), -kende (G-else), -lidende, G-lidenhed, g-modig (G-hed), G-morgen (et), -nat (et), g-troende, G-

troenhed, -tykke (et), g-villig (G-hed). Godtbefindende, -folk, g-göre (G-else). G-købsforklaring, -udgave, -visdom, -vittighed. et Gode (Ft. -r). et Gods. [1]Arve-, Flytte-, Fragt-, Hitte-, Rejse-, Strandings-, Stykg. [2](Ft. -er; Bønder-, Fæste-, Kron-, Stamg.). G-besidder, -ejer, -ekspedition, -forvalter, -tog, -trafik, -transport, -vogn. Godter el. Gotter (Ft.; Slikkerier). at gotte sig.

gold (G-hed). G-aks, -amme, g-mælket. at goldes (om Koer).

Gondol (en, Ft. -er).

Gongong (en, Ft. -er).

Gople (en, Ft. -r; Vandmand, Medusa). G-koloni, -æg.

Gorilla (-en, Ft. -er).

Goter (-ne). gotisk. Gotik (-ken). Gotland (= Gulland; g-sk).

gotte, Gotter, se u. god.

goutere (at; fr.).

graa (G-hed). G-and (anas boschas), -ben (en; Ulven), g-blaa, G-broder, -bynke, -gaas (anser cinereus), g-gul, -haaret, -hvid, -hærdet (betød oprind. graahaaret [-hærdet (oldn. hærð-r) Afledn. af Haar], men folkeetym. sat i Forbindelse med Udsd. hærde), -klædt, G-pære, -skimmel, g-skimlet, G-skæg (en), g-skægget, -sprængt, G-spurv, -stener (el. Gravenstener), -vejr; g-agtig, graalig, at graane.

Graad (en). g-blandet, -fuld, -fyldt, -kvalt.

graadig (G-hed).

graciøs el. gratiøs (fr. gracieux). Jf. Gratie.

Grad (en, Ft. -er; gennem Tysk fra lat. gradus, Skridt, Trin). G-bue, -böjning (Komparation), -maal, -maaling; g-vis. Gradsforskel. en Gradation (Ft. -er). at grade (G-ning, Ft. -er). G-stok. at gradere (G-ing). G-værk (et). et Graduale (Ft. -r). en Graduation. at graduere (G-ing).

grafisk (af gr. gráph o, skriver).

gram (-me). g. i Hu.

Gram (et, Ft. d. s.; b. F. -met; gr.-fr.). — Grammatik (-ken, (Ft. -ker). grammatikalsk. en Grammatiker (Ft. -e). grammatisk.

Grams (et): kaste i G. at gramse.

Gran[1] (-(n)en, Ft. -(n)er). G-kogle, -skov, -træ.

Gran[2] (et, Ft. d. s.; lille Vægtenhed; gennem Tysk fra lat. granum, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som da. Korn).

Gran[3], se Grand.

gran, gran-, se grand, grand-.

Granat (en, Ft. -er; gennem Tysk fra lat. granatum, kærnefyldt; Afledn. af granum, Korn, Kærne (se Gran[2]). G-æble.

Gran(d) (et, Ft. d. s.; Støvgran). et lille G., ikke et (det mindste) G. Jf. granske.

gran(d) (fin, skær, klar; digt.). gran(d)t (Bio.; tydelig, klart).

gran(d)-: g-givelig.

Grand- (fr.): G-onkel, -tante.

Grande (en, Ft. -r; Nabo). G-stævne.

gran(d)givelig, se u. gran(d)-.

grandios. en Grandiositet.

Granit (-ten; fr.-ty.). G-blok, -brud.

granske (at; G-ning; besl. med Grand). en Gransker (Ft. -e; G-aand).

grant, se u. grand.

grassat (Bio.). løbe g. at grassere (lat.-ty.).

Grat (en; Ft. -er; skarp Kant; ty.; jf. Rygrad). G-bue, -hövl.

Gratie (en, Ft. -r; lat.). — et Gratiale (Ft. -r). — en Gratifikation. gratis (Bio.; ogsaa Tillo.). en Gratist (Ft. -er). — gratiøs (el. graciøs). — Gratulant (en, Ft. -er). en Gratulation (Ft. -er; G-s-kort). at gratulere.

Grav (en, Ft. -e). G-and (= Gravgaas, anas tadorna), -fred, -fund, -gaas (= Gravand), -hule, -hvælving, -höj, -kammer, -kapel, -kors, g-lignende, G-luft, g-lægge (G-ning, G-else), G-minde, -monument, -mæle, -skrift (en), -rust, -røst, -røver, -so, -sted, -sten, -stik(ke), -øl. at grave (grov (gldgs.; digt.) og -ede, -et (G-ning); jf. gravere). G-fod, -hveps, -maskine. en Graver (Ft. -e; G-karl).

Gravenstener el. Graastener (en, Ft. -e; efter Byen Graasten i Sønderjylland).
gravere (at; gennem Tysk fra fr. graver, der er optaget fra Germansk og efter Oprind. er samme Ord som da. grave; G-ing, Ft. -er). en Gravør (Ft. -er).
graverende (lat.-ty.). en Gravis (Ft. -er). — Gravitation (en). at gravitere. — Gravitet (en). gravitetisk.
Greb[1] (en, Ft. -e; Møgg.). **Greb**[2] (et, Ft. d. s.).
grel (-le; ty.).
Gren (en, Ft. -e). g-løs, G-mos. Grenebrænde. grenet.
Grenader (en, Ft. -er; fr.; besl. med Granat; oprind.: Soldat, som kaster Haandgranater).
Greve (en, Ft. -r; fra mnt. greve). Grev Gert. Grevekrone, -stand. grevelig. en Grevinde. et Grevskab (Ft. -er).
Grever (Ft.; Fedteg.; plt.).
Grib (-ben, Ft. -be; fra mnt. grip).
Gribbenille (en).
gribe (at; greb (Ft. -e), greben (-et, -ne); G-ning). G-hale, -redskab, -tang (en).
gridsk (G-hed).
Griffel (en, Ft. Grifler; ty.). g-formet, G-holder, -skifer.
Grille (en, Ft. -r; ty.). G-(n)fænger, -fængeri (-et). at grillisere
grillere (at; fr. grille, Rist). grilleret Kød.
grim (-me; G-hed). en Grima(s)se (Ft. -r; fr. grimace). en Grimrian (Ft. -ner).
Grime (en, Ft. -r). G-skaft, -töj. grimet. — grimset.
Grin (et). at grine (-ede el. -te). en G-bider (Ft. -e). -bideri (et). grinagtig (G-hed).
Grindefangst, -hval.
Gris (en, Ft. -e). Grisefødder, -so, -sylte, -tæer. at grise sig til. griset. et Griseri.
Grissel (en, Ft. -sler). Redskab, hvormed Bageren sætter de raa Brød ind i den ophedede Ovn.
gro (-r, -ede, -et; G-ning).
Grob(r)ian (en, Ft. -ner; ty.).
Grog (-gen; eng.).
gros (fr.): eng. et Gros (Ft. d. s.; b. F. -set, -sene). en Grosserer (Ft. -e). en Grossist (Ft. -er).
grotesk. — Grotte (en, Ft. -r; fra fr. grotte, ital. grotta, af mlat. grupta, gr.-lat. crypta, hvoraf ogsaa Krypt).
grov (groft; fra mnt. grof; G-hed, Ft. -er). G-brød, -fil, g-kornet, -mafet, -mælet, -skaaren, G-smed, G-æder. grovelig.
Gru (en). g-fuld, -opvækkende. at grue (fra mnt. gruwen). gruelig (G-hed). grusom (-me; G-hed).
grubbe (at; grovmale Korn; G-ning). G-gryn, -kværn.
Grube (en, Ft. -r; ty.). G-arbejder, -drift, -vand.
gruble (at). en Grubler (Ft. -e). et Grubleri (Ft. -er). at grublisere.
grue, se u. gru.
Grue (en; Ildsted; plt.). G-kedel, indmuret Kedel.
grum (-me; G-hed). grumme (Bio.). — Grums (-et). grumset.
Grund (en, Ft. -e). Se til. G-betydning, -ejendom, -ejer, g-falsk, G-flade, g-forbedre (G-ing), -forskellig, -fæste (G-else), -kedelig, -komisk, G-lag, -led, -linie, -lov (g-givende, -stridig, -mæssig, G-s-brud, -dag, -fest, -forandring, g-tro), -linie, g-lægge (G-else, G-ning; G-lægger (en, Ft. -e)), -løs (G-hed), G-mangel, -mur (g-et), -opfattelse, -ord, -pille, -plan, -præg, -regel, -rids, -skat, -skud, -sprog, -sten, -stof, -stykke, -stød, g-støde (G-ning), G-syn, -sætning, -tal, -tanke, -tekst, -træk, -vand, -vold, -væsen, g-ærlig. grund. grundt Vand. at grunde. at grundere (tekn.; G-ing el. Grunding). grundig (G-hed). en Grundling (Ft. -er; Fisk, gobio).
Grunker (Ft.).
Gruppe (en, Ft. -r; fr.-ty.). at gruppere (G-ing, Ft. -er).
Grus (-et). G-bakke (el. -banke), -dynge, -grav, -harpe, -hob, g-lagt. at gruse (G-ning, gruset.
grusom, se u. Gru.
grutte (at; grovmale Korn; G-ning).

Gry (-et). at gry (-r, -ede, -et).
Gryde (en, Ft. -r). G-ben, -krog, -laag, -ske, -steg.
Gryn (et, Ft. d. s.). G-bøtte, -suppe, grynet, at grynes.
grynte (at). G-(e)okse.
Græcisme (en, Ft. -r).
græde (at; græd, grædt). g-tærdig, G-kone, -kvinde, -pil.
græmme sig (at; G-else). at græmmes.
Grænse (en, Ft. -r; gennem ty. grenze fra slaviske Sprog). G-by, -egn, -flod, -fæstning, -linie, g-løs (G-hed), G-pæl, -regulering, -skel, -vagt, -vold. at grænse.
Græs (-set, Ft. -ser). G-and, -art, -bænk, g-fattig, G-frø, -gang, g-groet, -grøn, G-hoppe (en, Ft. -r; G-sværm), -kar, -mark, -rytter, -smør, -straa, -tæppe, -törv, -vækst, g-ædende. at græsse (G-ning).
græsk. lære G.
græsselig, fra mnt. greselik.
Grævling (en, Ft. -er; besl. med grave). G-ehund, -skind. Jf. Brok.
Grød (en). G-fad, -hoved, -is, -omslag, -æder; g-agtig, grødet.
Grøde (en). g-fuld, G-tid, -vejr. at grødes.
Grøft (en, Ft. -er). G-egraver, -kant, -vand, -vold. at grøfte (G-ning).
grön (-ne (G-hed); besl. med gro). G-algе, -foder, g-gul, G-jord, -kaal, g-klædt, G-land (G-s-farer (en, Ft. -e), -hval), g-landsk, G-lænder (en, Ft. -e), -sager (Ft.), g-saltet, G-sand, -skolling, -spætte, g-stribet, G-svær (en), -ærter (Ft.); g-agtig, -lig. Grönt (et). G-handel, -handler (G-ske), -kone, -torv. at grönnes. en Grönning. Grönsel.
Guano (en). G-lag, -ø.
Gubbe (en, Ft. -r; sv.).
Gud (en, Ft. -er). G-barn, g-behagelig, G-datter, -fader, g-forladt (G-hed), -frygtig (G-hed), -hengiven (-ent, -ne; G-hed), -løs (G-hed), G-moder, -sön, g-velbehagelig. Gudsbegreb, g-bespottelig. G-bespottelse, -bespotter, g-bevidst (G-hed), G-dom, -dyrkelse, g-forgaaen (-ent, -ne; G-hed), G-forhold, -fornægtelse, -fornægter, -frygt, -tjeneste (g-tjenstlig). Gudebarn, -billede, -drik, -hus, -lære, -sagn, -slægt, -sön, -verden. Guddom (-men; G-s-aand, -fylde, -glans, -magt). guddommelig (G-hed). gudelig (G-hed). en Gudinde (Ft. -r).
Guerilla- (spansk; Deminutiv af guerra, Krig): G-krig.
Guide (en, Ft. -r; fr.).
Guillotine (en, Ft. -r; benævnt efter Lægen Guillotin). at guillotinere.
Guirlande (en, Ft. -r; fr.).
G(u)itar (en, Ft. -er; gr.-fr.; jf. Citar). G-spil.
gul. G-aks, g-blomstret, -brun, -grön, G-sot, -spurv (= Guldspurv), g-stribet, G-værling; g-agtig. Gulerod. gullig. at gulne(s).
Guld (-et; rimeligvis besl. med gul). G-aare, -alder, -barre, -basse, -bille, -blik, -blomme (Plante, arnica), -brand (= Ringfingeren), g-broderet, G-bryllup, -bræmme (g-t), -daase, -dynge, -fasan, -fisk, -fod, -fugl, -fund, g-førende, G-graver, -grube, g-gul, -haaret, G-harpe, -horn, -kalv, -klump, -knap, -korn, -krone, -kæde, -land, -leje (et), g-lokket, G-mager (en), -mageri, -medaille, -mine, -mönt, -papir, -penge, g-prydet, G-regn, -ring, -sand, -smed, -snit, -spurv (= Gulspurv), -stads, -stjerne, -stol, -støv, -tresse, -törst, -ur, g-virket, G-vægt.
Gulland (glsv. og glda. Gutland; sv. Gotland).
Gulp el. Gylp (et, Ft. d. s.). at gulpe el. gylpe.
Gulv (et, Ft. -e). G-maatte, -sand, -skrubbe, -tæppe.
gumle (at; besl. med Gumme). en Gumler (Ft. -e).
Gumme (en, Ft. -r).
Gummi (-en el. -et, Ft. -er; gr.-lat.). G-bold, -elastikum

(-et), -galoche, -gut (-en), -plaster, -sut, -træ. at gummere.

Gump (en, Ft. -e). G-fod (en langt bagtil siddende Svømmefod), g-føddede (Fugle; = Lappedykkere, Lommer), G-(e)höne, -(e)stykke. at gumpe. G-(e)kærre.

Gunst (en; fra mnt. gunst). G-bevisning. gunstig.

gurgle (at; ty.). G-vand.

Guse (en; Havg.). — gusten (-ent, -ne; G-hed).

Gut (-ten, Ft. -ter; fra Norsk).

Guttaperka (-en). G-mand.

guttural (lat. guttur, Strube). en Guttural (Ft. -er).

Guvernante (en, Ft. -r). — et Guvernement (Ft. -er). en Guvernør (Ft. -er); gennem fr. fra lat. gubernare, styre.

gyde (at; gød (Ft. -e), gydt; G-ning). G-fisk (Fisk med gydefærdig Rogn), g-færdig, G-kande, -tid.

Gyde (en, Ft. -r; besl. med gyde [Grundbetydn. er Afløbsrende]).

gylden (-ent, -ne). G-lak (-ken, Ft. -ker), -læder, -ris (Plante, solidago virgaurea), -stykke, -tal, -vand. en Gylden (Ft. d.s.).

gyldig (Danisering af ty. gültig; G-hed).

Gylp[1] (et, Ft. d. s.). at gylpe. Jf. Gulp, gulpe.

Gylp[2] (en, Ft. -er), Töjstrimmel, der dækker Knapperækken paa en Frakke.

Gylt(e) (en, Ft. -(e)r; ung Sogris; besl. med Galt).

Gymnasiast (en, Ft. -er). Gymnasium (-iet, Ft. -ier). — at gymnasticere. Gymnastik (-ken; G-lærer, -sko, -skole). en Gymnastiker (Ft. -e). gymnastisk; fra gr. gymnos, nøgen.

Gynge (en, Ft. -r). at gynge. G-bræt, -hest, -stol, -tur.

Gys (et). at gyse (gøs el. gyste; gyst; G-ning, Ft. -er). gyselig (G-hed).

Gytje (sv. gytja, Dynd, Mudder, Slam). G-bad.

Gyvel (en; Plante, sarothamnus scoparius). G-blomst, -kvæler (en, Ft. -e; Snylteplante, orobanche), -ris.

Gæk (-ken, Ft. -ke; fra mnt. geck). at gække(s). gækkelig. g. Snak. et Gækkeri (Ft. -er).

Gæld (en). g-bunden (bibl.), -fri. Gældsarrest, -bevis, -brev, -fordring, -fængsel, -post, -sag. at gælde (gjaldt el. gældte; gældt [Grundbetydn. er: betale, erstatte; jf. gen-, undgælde, samt Gæld).

Gælle (en, Ft. -r). G-aabning, g-aandende, G-blad, -bue, -laag, -orm, -spalte. at gælle Sild.

Gænge (en). [1]Fremgang. Forløb uden Forhindring. Sagen maa have sin G., komme i den rette G. [2](Ft. -er), Skrueg., Vuggeg. — gængs.

Gær (en). Se i. G-celle, -fabrik, -pulver, -svamp. at gære(s) (fra ty. gären; G-ing; G-s-middel, -proces, -stof).

Gærde (et, Ft. -r; besl. med Gaard). G-ris, -sanger (Fugl, sylvia curula), -smutte (Fugl, troglodytes parvulus), -snerle, stage, -stav (el. -staver). at gærde. (et) Gærdsel.

gære, se u. Gær.

Gæsling (en, Ft. -er). G-eblomst.

Gæst (en, Ft. -er). g-fri (G-hed), G-giver (en, Ft. -e; G-gaard, -sted), -giveri (et, Ft. -er), g-mild (G-hed). Gæstebud, -hjem, -kammer, -ret, -rolle, -stue, -ven (g-lig; G-skab), -værelse. at gæste. at gæsterere. et Gæsteri.

gætte (at; G-ning, Ft. -er). G-leg, -(e)værk. et Gætteri (Ft. -er).

gæv (fra mnt. geve; G-hed).

gø (at; -(e)r, -ede, -et).

gøde (at; besl. med god; G-ning (G-s-kraft, -værdi)). en Gødsel. en Gødske.

Gøg (en, Ft. -e). G-emad (Plante, oxalis), -moder, -spyt, -unge, -urt (orchis), -æg.

Gøgl (-et). at gøgle. G-billede, -spil, -syn, -værk. en Gøgler (Ft. -e). et Gøgleri (Ft. -er). gøgler(i)sk.

göre (at; gör (Ft. -e), gjorde, gjort). en Görer (Ft. -e; bibl.). görlig (G-hed).

Gørtler (en, Ft. -e; fra ty. Gürtler, oprind. „Bæltemager"; Afledn. af Gurt, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som da. Gjord). G-lære, -svend.

Gos (en, Ft. -e; lille Orlogsflag, der opstilles paa Skibets Forstavn el. paa Bovsprydet for at tilkendegive, at alt er i Orden om Bord; fra holl. geuse [ty. Gösche]).

H.

H, h (et, Ft. H'er, h'er). H-Lyd.
ha el. hah (Udr.). hastemt.
Haab (et; fra mnt. hope). h-løs (H-hed). haabefuld (H-hed). at haabe(s) (fra mnt. hopen).
Haan (en; fra mnt. hôn). h-fuld. H-latter. Haansord. haan (Tillo.; foræld.; lade haant om). at haane. haanlig.
Haand (en, Ft. Hænder; glda. hand; jf. Handsel). Se af, al, i, til. paa første (anden) H. H-arbejde, -atlas, -bevægelse, -bibliotek, -bog, h-delt, -faaet (Pant), H-fang (et), h-fast (H-hed), H-flade, h-formet, H-fuld (en, Ft. -e), -færdighed, -fæste (et), -fæstning (Ft. -er), h-gangen (-ent, -ne), H-gemæng (et), -gerning (H-sskole), h-gjort (Papir), H-greb (et, Ft. d. s.), h-gribelig (H-hed, Ft. -er), -hæve (H-else; H-hæver (en, Ft. -e)), H-jærn, -kast, -klap (et, Ft. d. s.), -klæde, -koffert, -kraft, -kværn, -kys, -langer (en, Ft. -e), -led, -linning, h-løs (foræld.), -ordbog, -pant, -penge, -presse, h-skreven, H-skrift (en, (uden Ft.) og et (Ft. -er)), -skriver, -slag, -spade, -spage (en), h-syet, H-tag, -tegning, -ten, -tryk, -vægt, -værk (H-sdreng, -folk, -lav, -mand, -mester, -stand, -svend; h-mæssig; H-værker (en, Ft. -e; H-forening, -skole)), -økse. Haandelag, -vending (i en H.). Haandsbred (en), -opregning, -paalæggelse, -regning. haandelig. Jf. handle.
haandtere (at; fra mnt. hanteren, der er optaget fra fr. hanter, besøge ofte, omgaas med; tidlig sat i Forbindelse med Haand; H-ing, Ft. -er). haandterlig.
Haar (et, Ft. d. s.). H-baand, -bold, -bund, -børste, -dug, -dusk, h-fager, H-farve, h-fin, H-fletning, -kar, h-klædt, H-kløver (en, Ft. -e), -kløveri (et), -lok, h-løs (H-hed), H-madras, -naal, -olie, -pisk, -pung, -pynt, h-rig, H-rör (H-skraft), -sigte, -skærer (en, Ft. -e), -top, -tot, h-trukken, H-vækst. Haarsbred (et). at haare (ty.). haaret.
haard (glda. harth, oldn. harð; jf. hart-, hartad; H-hed). h-brændt, -frossen, -før (H-hed), -halset, -hjertet (H-hed), -hudet (H-hed), -hændet (H-hed), H-knude, h-kogt, -livet (H-hed), -mundet (H-hed), -mælket, -nakket (H-hed), -skallet, -travende, H-traver (en, Ft. -e). haardelig (Bio.; gldgs.).
Habengut (en el. et; ty. Hab' und Gut).
habil (lat.-fr.). at habilitere. — Habit (et el. en, Ft. -ter; fr.). Habitus (en; lat.).
Hachis (-en el. -et; Ret af hakket Kød; fr.; Afledn. af hacher, der er optaget fra Germansk; se hakke).
Had (-et). h-efuld (H-hed). at hade. en Hader (Ft. -e). hadsk (H-hed).
Hage (en, Ft. -r; [1]Ansigtsdel. [2]Krog). H-baand, -bolt, -børste, -bøsse, -kløft, -kors, -rem, -skæg, -smække. at hage sig fast.
Hag(e)l (et, Ft. d. s.; kollektivt -en). h-blandet, H-byge, -bøsse, -korn, -skade, -vejr. at hagle.
Hagel[2] (en, Ft. -er; Messeh.).
Hagl, se Hagel[1].
ha(h), se h a.
Haj (en, Ft. -er; ty. ell. holl.; norsk Haa, oldn. há-r; jf. Havkal). H-fisk, -krog, -skind, -tand.
Hak (-ket, Ft. d. s.). at hakke (fra mnt. hacken; H-ning).

H-bræt, -kniv, -mad. en Hakke (Ft. -r). Hakkelse (-n; fra mnt. hackelsel). H-kiste, -kniv, -maskine. et Hakkeri.

Hal (-len, Ft. -ler; optaget i nyere Tid fra Oldnord.).

Hale (en, Ft. -r). H-ben, -finne, -fjer, -tudse.

hale (at; [1]drage i et Tov, hive. [2]kapre, rive til sig; fra plt.-holl. halen [ty. holen, hente]; jf. forhale, kølhale, Overhaling, Udhaler).

halleluja! et H. (Ft. -er).

hallo, -löj! (onomat.). et H.

Hallucination (en, Ft. -er, lat.).

Halm (-en; jf. Kalmus). H-baand, -knippe, -kurv, -læs, -reb, -straa, -sæk, -visk.

Hals (en, Ft. -e). H-baand, -ben, -bind, -brynde, -brækkende, -hugge (H-ning, H-else), H-hvirvel, -jærn, -klæde, -krave, -kæde, h-løs (Gerning), H-smykke, h-starrig (ty.; H-hed), H-syge, -törklæde. at halse.

halt (H-hed). at halte.

Halunk (en, Ft. -er; slavisk-ty.).

halv (H-hed). h-aaben, H-aar (H-seksamen; h-ig, -lig), -abe (lemur), h-anden, H-anker, -ark, h-attende, -befaren (-ent, -ne), -bevidst, -blind, -blods (H-hest), H-broder, -cirkel, -dannelse, h-dannet, H-del, -dæk, h-død, H-dör, h-ellevte, -fems(indstyve), -femsindstyvende, (i) H-femserne, h-femte, -femtende, -fin, H-fjante, h-fjantet, -fjerde, H-fjerding, h-fjerds(indstyve), -fjerdsindstyvende, (i) H-fjerdserne, h-fjortende, H-flaske, h-flydende, -fuld, -færdig, -gaaen, H-gaard, h-gal, -gammel, -gennemsigtig H-hed), -gjort, H-græs, -gud, h-hundred-e-aarig, -e aars, H-kronesedde[l], h-höjt, -kogt, H-kreds, -kugle (h-formet), h-kvalt, -kvæden (Vise), H-lys, h-lærd, H-maane (h-formet), h-maanedlig, -moden, -mæt, H-mørke, h-niende, -nittende, -nøgen, -ophöjet, -ottende, H-otting, -part, -pot, h-raa, -raadden, H-rim, -ring, h-rund, -sagte, -sand, -sekstende, H-side, -silke, h-sjette, H-skilling, -skygge, h-slidt, -sove, H-stik (Søspr.), h-studeret, H-støvle, -svøb (Plante, aethusa cynapium), h-syttende, H-søskende, -søster, -sövn (i H-sövne), -tag, h-tiende, H-tolv (en; et Kortspil), h-tolvte, -tosset, -tredie, -treds indstyve, -tredsindstyvende, (i) H-tredserne, h-trettende, H-tønde, -uld, h-ulden, -vaagen, H-vej(-en), h-vejs (Bio.), H-vers, h-vild, -voksen. at halvere (H-ing).

Ham (-men, Ft. -me). H-skifte.

hamle (at). en Hammel (Ft. Hamler). H-reb, -stok.

Hammer (en, Ft. Hamre). H-haj, -skaft, -skæl, -slag. at hamre (H-ing).

Hamp (-en). H-efrø, -lærred, -reb.

Hamster (en, Ft. -e; ty.).

han (ham, hans; hun, hende, hendes). Hans Excellence, Hans (Hendes) kongelige Höjhed, Majestæt. en Han (Ft. -ner). en Hun (Ft. -ner; kendes siden Middelalderen). Han- og Hunabe, -blomst, -dyr, -hund, -kat, -kön (H-s-endelse, -ord), -plante osv.

Handel[1] (en, Ft. -er og Handler; fra Tysk; besl. med Haand). H-s-aand, -agent, -artikel, h-berettiget, H-betjent, -bog, -flaade, -folk, -forbindelse, -gartner, -gren, -hus, -institut, -lære, -lærling, -mand, -ophævelse, -plads, -regning, -skole, -stad, -stand, -vare, -vej, -verden (-en). at handle, h-dygtig (H-hed), H-form (= Aktiv), -frihed, -kraft (h-ig), -maade. en Handling (Ft. -er).

Handel[2] (en, Ft. Handler; den Del af Plejlen, som Tærskemanden holder med Hænderne [hander Haand; el er oldn. vpl-r. Kæp]; jf. Slagel).

handelig (efter ty. handlich; H-hed).

Handsel en; den første Skilling, der faas paa Haanden om Dagen ved Salg [hand- er Haand; -sel er glda. sal. det der gives. Salg].

Handske (en, Ft. -r; fra mnt. hansche [han- er Haand; -sche er Sko; jf. ty. Handschuh, Handske]. H-finger, -knap, -mager, -skind.

Hane (en, Ft. -r). (göre) H-ben, -bjælke, -fjed, -gal, -kam, -kamp, -kro (Plante, galeopsis), -kylling, -skæg.

Hang (et; ty.). Hanger (en el. et, Ft. -e; nedhængende Reb; ty.).

Hank (en, Ft. -e). Se i. H-e-kurv, h-løs. at hanke op.

Hanrej (en, Ft. -er; ty.).

Hanse- (ty.). H-forbund (-et), -stad. en Hanseat (Ft. -er). hanseatisk.

Hap, se Hip.

harce(l)lere (at; fr.-ty.).

Hare (en, Ft. -r). H-fod, -hjerte, -jagt, -killing, -kløver (Plante, trifolium arvense), -skaar, -spor, -steg.

Harem (-et, Ft. -er).

harke (at).

Harlekin (en, Ft. -er; fr. harlequin). H-sdragt, -löjer.

harm (Tillo.; h. i Hu; foræld.; dial.; digt.). en Harm(e) (oprind. Betydn.: Sorg, Smerte). h-fri, -fuld, -løs. at harme(s). harmelig.

harmonere (at; fra gr.). Harmoni (en, Ft. -er). H-lære. en Harmonika (Ft. -er). at harmonisere (H-ing). harmonisk. et Harmonium (-iet, Ft. -ier).

Harnisk (et, Ft. -er; fra mnt. harnasch). h-klædt.

Harpe (en, Ft. -r). H-leg, -spil, -spiller. at harpe Grus, Kartofler.

Harpiks (en el. et; fra mnt. harpois). H-olie, -sæbe; h-agtig. harpikset.

Harpun (en, Ft. -er; holl. harpoen, ty. Harpune). at harpunere (H-ing). en Harpunerer (Ft. -e).

harsk (H-hed), kendt i Dansk siden Middelalderen.

hart- (glda. Intetkön af haard): h-ad (Bio.; gldgs.). H-korn, oprind. Hvede, Rug og Byg (mods. Havre). H-skat.

Harve (en, Ft. -r). H-bul, -tand. at harve [H-ning].

Has[1] (kort a): at faa H. paa.

Has[2] (langt a), se Hase[2].

Hasard (en; fr.). H-spil, -spiller. hasarderet.

Has(e)[1] (en, Ft. -(e)r; Nøddeh.). at hase Nødder.

Hase[3] (en, Ft. -r). at h-binde, H-led.

Haspe[1] (en, Ft. -r: Jærnkrog, hvormed Dör el. Vindue holdes lukket).

Haspe[2] (en, Ft. -r), Vinde, hvorpaa det spundne Garn afhaspes. at haspe.

Hassel, Hessel el. Hæssel (en, Ft. -sler). H-busk, -kæp, -mus, -nød, -rakle, -snog.

Hast (en; fra mnt. hast). H-værk (H-s-arbejde). at haste. hastelig (Bio.). hastig (H-hed).

Hat (-ten, Ft. -te). H-tebaand, -filt, -fjer, -foderal, -mager, -puld, -pynt, -skygge, -æske.

Haud (et, Ft. -er; jf. Laud).

Hav (et, Ft. -e; Havsens, gl. Ejef.). Se til. H-arm, h-blaa, H-blik (jf. Blik[1], blikstille), -bred, -bugt, -bund, -dyb, -dyr, -flade, -frue, -gasse, -guse (-n), -hest, -is, -kal(v) (Ft. -e); scymnus borealis; opstaaet ved Misforstaaelse af isl.-norsk hákarl, Hanhaj (se Haj), -kant (-en), -kat, -lit (-ten, Ft. -ter; harelda glacialis), -luft, -mand, -odder, h-omflydt, H-skum, -spejl, -stok (-ken), -sule (Fugl, sula bassana), -svælg, -taske, -vand, -ørn. Havsnød.

havareret (ty.). Havari (-et, Ft. -er). H-sag. en Havarist (Ft. -er).

Have (en, Ft. -r). H-anlæg, -blomst, -bog, -bord, -brug (-et; H-s-elev, -kandidat, -skole), -bænk, -dyrkning, -dör, -frugt, -gærde, -jord, -karl, -karse, -laage, -mand, -plante, -rive, -saks, -sanger, -snegl, -stol, -stue.

have (at; har (Ft. have), havde, haft). h-syg. H-syge.

Havelok (-ken, Ft. -ker; eng.).

Havkal, se u. Hav.

Havn (en, Ft. -e). H-e-afgift, -anlæg, -arbejder, -by, -bygmester, -dæmning, -foged, -fyr, -mole, -penge, -plads, -sjover, -stad, -væsen, at havne.

Havre (-n). H-gryn, -grød, -rusme, -straa, -suppe.

hebraisk. lære H. en Hebræer (Ft. -e).

hed. at hede. en Hede[1] (Ft. -r). H-blegn, -töj.

hedde (at; hed, heddet).

Hede[2] (en, Ft. -r). H-blomst, -bo (en, Ft. -er; H-amme, -pige, -syning), -bonde, -brand, -drag, -egn, -hus, -jord, -land, -lyng, -lærke, -plantning, -selskab, -törv. Jf. Hjejle.

heden- (glda. hethæn, heden, hedensk; besl. med Hede[2] [er i nord- og vestgermanske Sprog Oversættelse af mlat. paganus, hedensk, Hedning; oprind. den, der hører hjemme paa Landet]). H-dom, -jord, -old, -skab (et). hedensk. en Hedning (Ft. -e(r)). H-e-apostel, -land, -mission, -sjæl.

heden (oldn. heðan, herfra; jf. hen). vandre h. h-faren, H-fart, -gang, h-gangen.

hedensk, Hedning, se u. heden-.

heftig (ty.; H-hed).

Hegemoni (et, Ft. -er; gr.).

Hegle (en, Ft. -r). H-tand. at hegle (H-ing). et Hegleri.

Hegn (et, Ft. d. s.). H-s-lov, -mand. at hegne.

hej! hejda!

Hejduk (-ken, Ft. -ker; ty. fra Ungarsk). Jf. Hejgut.

Hejgut: spille H.; Forvanskning af Hejduk.

Hejre[1] (en, Ft. -r; Fugl; ardea). H-fjer, -næb.

Hejre[2] (-n; Plante; bromus secalinus). H-svingel (Plante).

hejse (at; -ede og -te (H-ning); fra holl.-ty. heissen; jf. hisse). H-apparat, -værk.

Hekkenfelt: gaa ad H.; gennem mnt. Hekelvelde fra isl. Heklufjall.

Heks (en, Ft. -e; fra ty. Hexe). H-ebog, -dans, -fedt, -kunster Ft., -mel, -mester, -proces, -skud, at hekse. Hekseri (-et).

Heksameter (et, Ft. -tre; gr.). heksametrisk.

Hektare (en, Ft. -r [Hekt- = Hekto-; -are (fr.) af lat. area, Fladerum]).

Hektik (-ken, Ft. -ker; gr.). en Hektiker (Ft. -e). hektisk.

Hekto- (fr. hecto-, af gr. hekaton, hundrede): H-graf (en, Ft. -er; at h-grafere), -gram, -liter, -meter (en).

Hel- (oldn. Hel; jf. ihjel): H-hest, -sot, Helvede (oldn. helvíti [-víti er Straf]. Helvedangst, -straf; Helved- (el. Helvedes- kval, -maskine, -sten. Helvedesild (Sygdom).

hel (H-hed). h-aarlig, H-aftensstykke, h-befaren, H-broder, h-kronet, H-node, h-randet, H-silke, h-skindet, H-skygge, -stat, h-støbt, H-søskende, -søster, -tone, h-ulden. et Hele. at hele(s).

Helbred (en el. et; besl. med hel). H-s-hensyn; -tilstand. at helbrede (H-else). helbredelig.

Held (et; besl. med hel). h-bringende. heldig (H-hed; h-vis).

Helgen (en, Ft. -er; fra mnt. hilgen; besl. med hellig). H-billede, -dag, -dyrkelse, -glans, -glorie, -skrin.

Heliotrop (en, Ft. -er; gr.).

Hellebard (en, Ft. -er; Stridsokse; ty.). en Hellebardist (Ft. -er).

Helle- (Dialektudtale af hellig): H-flynder (spistes i Fasten), -misse = Allehelgensdag.

Hellener (en, Ft. -e). hellensk. en Hellenist. hellenistisk.

heller(e) (helst).

hellig (besl. med hel, Held; H-hed, -dom (Ft. -e). H. Knud, Knud den H. H-aand (den H.), -aften, -brøde, -dag (H-sklæder), h-gøre H-else, -holde (H-else), H-trekongersdag. at hellige (H-else).

helme (at; han helmer ikke).

Helsen (en; besl. med hel).

Helt[1] (en, Ft. -e; fra mnt. helt; H-inde). H-e-aand, -daad, -digt, -digtning, -død,

-færd, -gerning, -kvad, -mod (h-ig), -rolle, -sagn, -sang, -skare, -skikkelse, heltelig.

Helt[3] (en; Fisk, coregonus lavaretus).

Helvede, se u. Hel-.

hemme (at; ty.). Hemsko, -værk (i et Ur).

hemmelig (fra mnt. hemelik; besl. med hjem; H-hed (Ft. -er; h-s-fuld (H-hed), H-kræmmer, -kræmmeri)). h-holde (H-else).

hen (Sammenfald af gldn. heden og ty. hin). h-ad (Bio.; ogsaa Forho. = henimod), H-blik, h-drage, -drömme, -døse, -falde, -faren (-ent, -ne), H-fart, h-fly, -flyde, -flytte (H-ning), -føre (H-else), -gaa, -give (H-else), -given (-ent, -ne; H-hed), -glide, (i) H-hold (h-s-vis), h-holde sig (H-else), -høre, -imod (= tætved, nærved), -kalde (H-else), -kaste, -koge (H-ning), -lede (H-else), -leve, -ligge, -lokke, -lægge, -over (Bio.), -regne, H-rejse, h-rette (H-else), -rinde, -risle, -rive, -rulle, -rykke (H-else), -se, H-seende (en, Ft. -r), h-sidde, H-sigt (en, Ft. -r; h-sløs (H-hed), -mæssig (H-hed), -(s)svarende), h-skyde, -skylle, -slide, -slumre, -slæbe, -slængt, -sove, H-stand, h-stille, -strakt, -sygne, H-syn (H-tagen; H-s-betegnelse (sprogl.), -fald (el. -form = Dativ), h-fuld (H-hed), -løs (H-hed)), h-synke, -sætte, -ty, -tyde (H-ning), -tære (H-ing), -törre (H-ing), -ved (= henimod, omtrent), H-vej (-en), h-vejre, -vende (H-else, H-ing), -vise (H-ning; H-s-tegn). — henne (Bio.).

hente (at; besl. med hjem).

her, indgaar i Sammensætninger ligesom der: h-af, -an osv. h-hid.

Heraldik (-ken; besl. med Herold). en Heraldiker (Ft. -e). heraldisk.

Herbarium (-iet, Ft. -ier; lat.).

Herberg(e) (et, Ft. -(e)r; fra mnt. herberge [Her- er Hær; -berge er Afledn. af Udso. hjærge, mnt. bergen; Grundbetydn. er Husly for Mandskabet]). at herberge, herbergere.

Herkomst (en; Danisering af ty. Herkunft).

Herkules. herkulisk.

herlig (H-hed, Ft. -er; fra ty. herrlich; besl. med Herre). h-göre (H-else).

Hermafrodit (-ten, Ft. -ter; gr.). hermafroditisk. en Hermafroditisme.

Hermelin (en, Ft. -er· hvid Væsel; ty.; oprind. Deminutiv). H-s-kaabe, -(s)skind.

Hermeneutik (-ken; gr.). hermeneutisk.

Hermetik (-ken; efter Hermes Trismegistus, der ansaas for Alkemiens Grundlægger). en Hermetiker (Ft. -e). hermetisk.

heroisk, se u. Heros.

Herold (en, Ft. -er; optaget i Middelalderen fra Tysk; efter Oprind. samme Ord som da. Harald [Her- er Hær; -old er Afledn. af volde, oldn. valda; Grundbetydn. er Hærfører]). Herolden skulde ved Turneringer og andre Fester undersøge Vaabener. Af den latiniserede Form heraldus er dannet Heraldik.

Heros (en, Ft. Heroer; gr.). heroisk. en Heroisme.

herostratisk (af Herostratos, som vilde vinde sig Berømmelse ved at afbrænde det store Artemistempel i Efesos). h. Berømmelse.

Herre (en, Ft. -r; forkortet Hr.; optaget i Middelalderen fra Tysk [oldhöjty. hêr, ophöjet, fornem]). H-blad (i Kortspil), -bud, -dag, -færd, -gaard (H-sliv, -skytte, -smör), -gunst, -hus, -liv, h-løs, H-mand, -middag, -ret, -selskab, -skjold, -sæde. H-dom (forældr.; kirkl.) = Herredömme (et). et Herskab (Ft. -er; H-skusk, -tjener). herskabelig (H-hed).

Herred (et, Ft. -er; besl. med Hær). H-s-foged, -kontor, -skel, -skriver, -ting.

Herse (en, Ft. -r; optaget i nyere Tid fra oldn. hersir).

herse (at): h. med en.

herske (at; fra mnt. herrschen; besl. med Herre). h-syg, H-

syge. en Hersker (Ft. -e (H-bud); H-inde).

Hertug (en, Ft. -er; fra mnt. hertoch [Her- er Hær; -toch er Afledn. af oldsaks. tiohan, oldhöjty. ziohan, ty. ziehen, drage, lede, føre]). H-dømme (et, Ft. -r), -inde (Ft. -r). hertugelig.

Hessel, se Hassel.

Hest (en, Ft. -e; antages at være samme Ord som Hingst). H-føl, -folk, -garde. Hestearbejde, -avl, -beslag, -brems, -bönne, h-dum, H-dækken, -flue (hippobosca equina), -fod, -forstand, h-gal, H-gang, -gilder (en, Ft. -e), -gødning, -haar, -hale, -handel, -handler (en, Ft. -e), -hov, -hoved, -hud, -igle, -kastanie, -kraft, -kur, -kød, -marked, -mave, -mølle, -natur, -passer (en, Ft. -e), -pranger, -race, -rive, -sko (H-form, -magnet, -söm), -skærer (en, Ft. -e), -slagter, -stald.

hetero- (gr.): h-doks, H-doksi (-en). h-gen.

Hi (-et, Ft. -er; norsk). ligge i H.

Hiat(us) (en; b. F. Hiaten, Ft. -er; lat.). hiatisk.

Hib (et, Ft. d. s.; b. F. Hibbet, -bene; fra ty. Hieb, Hug).

hid. h-føre, -hørende, -indtil, -kalde, H-komst, h-lede, -röre, -sætte, -tidig, -til (h-dags, -værende).

hidse (at; [1]h. en Hund paa en. [2]ægge, ophidse; fra ty. hitzen). hidsig (H-hed).

Hierark (en, Ft. -er; gr.). et Hierarki. hierarkisk. — Hieroglyf (-fen, Ft. -fer). hieroglyfisk.

hige (at). en Higen.

Hikke (en). at hikke.

hil (Udro.; bibl.; digt.). h. Dig! h. være Dig! efter Oprind. samme Ord som hel; jf. Helbred, Helsen, Held, hilse, hellig).

Hilde (en, Ft. -r; besl. med holde). at hilde.

hille- (fra mnt. hilge, hellige): h-død, -mænd.

hilse (at; -ede og -te; besl. med hel; jf. hil). en Hilsen (Ft. -er).

Himmel (en, Ft. Himle). Se til. H-akse, h-blaa, H-brev, -brød, -bue, -egn, h-falden, -faren, H-fart (H-s-dag), -flugt, h-glad, H-globus, -glæde, -hjörne, -hund, -hvælving, h-höj, H-kugle, -legeme, h-raabende, H-rum, -seng, -spræt, -stige, -storm, -stormer (en, Ft. -e), -strøg, -tegn, h-vendt, -vid. at himle. himmelsk. Himmerig(e). H-rigsmundfuld. H-riges Rige.

hin. h-anden, -sides, -sidig.

Hind (en, Ft. -e). H-bær (H-busk, -saft).

Hinde (en, Ft. -r). H-bæger (Plante, statice limonium), -frugt, -knæ (Plante, lepigonum); h-agtig. hindet.

Hinder (en). at hindre (H-ing, Ft. -er).

Hindu (-en, Ft. -er).

Hingst (en, Ft. -e; fra mnt. hingest; jf. Hest). H-e-føl, -plag, -skue.

hinke (at; ty.).

Hip: H. som Hap.

Hird (en; optaget i nyere Tid fra Oldnord.). H-mand.

Hirschfænger (en, Ft. -e; ty.).

Hirse (-n). H-gryn, -korn.

hisse (at: (H-ning); ty.; hejse).

hisset. her og h. hist. h. og her.

Historie (en, Ft. -r; gr.). H-bog, -granskер, -granskning. -maler. -skriver. -skrivning. en Historiker (Ft. -e). historisk. en Historiograf (Ft. -er).

hitte (at). H-barn, -gods.

hive[1] (at; hev, heven (-et, -ne)), [1]kaste, slænge. [2]hale, trække i et Tov. en Hivert (Ft. -er). Rus.

hive[2] (at; hev el. -ede), aande med Besværlighed. h. af.

Hjalte (et, Ft. -r; Haandtag paa et Sværd).

(h)jappe (at). (h)jappet. et (H)japperi.

(H)jask (en og et). at (h)jaske. et (H)jaskeri.

Hjejle (en, Ft. -r; jysk; Brokfugl; norsk Heilo [Hjej- er Hede; -le er oldn. ló, Brokfugl]).

Hjelm el. **Hjælm** (en, Ft. -e). H-busk, h-dannet, H-dække, h-dæk(ke)t, H-gitter, -kam, -tag. hjelmet el. hjælmet (om Kvæget).

Hjem (et, Ft. d. s.; b. F. -met, -mene; glda. heem, jf. hente).

hjem (Bio.). h-ad (Bio.), -avlet, -bringe, H-bygd, h-bære, -efter (Bio.), H-egn, -fald (H-s-ret, jur.), h-falde, -faren, H-fart, h-forlove (H-else; milit.), H-færd, -fød-(n)ing (= Hjemmef.), h-føre (H-else), H-gang, -gift (jur.), -gæld, h-kalde (H-else), -kommen, H-komst, -land, h-lede, H-lov, h-løs (H-hed), H-rejse, h-sende (H-else), H-stavn, -sted (H-s-bevis), h-søge (H-else), H-ting, -ve, -vej, h-vendt, -vise (H-ning). hjemme. H-arbejde, h-avlet, -bagt, -brygget, H-daab, h-døbe, -fra, H-fød(n)ing (= Hjemf.), h-gjort, -hørende, -lavet, H-sidden, -sidder (en, Ft. -e), h-spundet, H-tysker, -tyskeri (et), h-vant, -værende, -vævet. hjemlig (H-hed).

hjemle (at; H-ling; besl. med hjem). en Hjemmel. h-fast. H-s-brev, -mand, -pligt, -(s)sted.

Hjerne (en, Ft. -r). H-betændelse, h-blød (H-hed), H-blødning, -brud, -foster, -hinde, -kiste, -lammelse, -lidelse, -masse, -rystelse, -skal, -slag, -spind, -sygdom, -tryk.

Hjerte (et, Ft. -r). H-ang(e)st, -anliggende, -banken, -blad, -blod, -blomst (dielytra), h-dannet, H-fejl, h-formet, -formig, H-fred, h-frisk, -glad, -greben, -gribende, H-græs (briza media), -kammer, -kender, -klap, -klemmelse, h-klemt, H-knuser (en, Ft. -e), -kulde, -kule, -lag, -lettelse, -liv, -læbe (Plante, malaxis), h-løs (H-hed), H-muskel, -musling (cardium), -onde (et), -ro, -rod, -rum, -saar, -skud, h-skærende, H-slag, -sorg, -spand (en; Plante, leonurus cardiaca), -sprog, h-styrkende, H-styrkning, -stød, -suk, h-syg, H-sygdom, -trøst, -tyv, -udgydelse, h-varm, H-varme, h-vindende. Hjertens (gl. Ejef. i b. F.; H. Fryd, gerne, glad, Glæde, god (G-hed), Grund, -kær, Kærlighed, Lyst, Mening, Ven, Ønske). H-fryd (Plante; melissa officinalis), h-gerne, -glad, H-glæde, h-god (H-hed), -kær, H-kær (min H.), -mening, -ven, -ønske. hjertelig (H-hed). en Hjerter (Ft. -e og d. s.; H-konge el. H. Konge).

Hjord (en, Ft. -e).

Hjort (en, Ft. -e). H-e-hagl, -korn, -kalv, -læder, -rod (Plante, athamanta libanotis), -skind (H-s-handsker el. H-skinds H.), -svin, -tak (H-s-draaber; H-takolie, -salt, -spiritus, -træ), -talg, -trøst (Plante, eupatorium cannabinum).

Hjul (et, Ft. d. s.). H-aksel, -baad, h-benet (H-hed), H-beslag, -bænk, -bør (en, Ft. -e), -damper, -dampskib, h-dannet, H-dyr, -ege, h-formet, H-fælge, -kasse, -krone (Plante, borago), -mager el. -mand, -nav, -naver, -plov, -ring, -skinne, -skovl, -spor.

Hjælm, se Hjelm.

Hjælme (en, Ft. -r; Plante, ammophila arenaria).

Hjælp (en). at hjælpe (hjalp, hjulpen (-et, -ne)). H-hær, -kasse, -kilde, -lærer, h-løs (H-hed), H-middel, -præst, -tropper (Ft.). en Hjælper (Ft. -e). hjælpsom (-me; H-hed).

Hjörne (et, Ft. -r; besl. med Horn). H-klap (Plante, erysimum), -skab, -sted, -sten, -stolpe, -stue, -tand, -være-lse.

hm (Udro.).

Hob (en, Ft. -e; fra mnt. hop). Se til. H-sky, -sætning. (i) Hobetal; h-vis (Bio.). at hobe op, sammen.

Hobo (en, Ft. -er; Blæseinstrument af Træ; fr.(hautbois)-ty.). en Hoboist (Ft. -er).

Hof (-fet, Ft. -fer; ty.; jf. Hov-). H-adel, -bager, -bal, -chef, -dame, -fest, -folk, -holdning, -junker, -jægermester, -kavaler, -kryb, -mand, -marskal, -mester, -nar, -poet, -præst, -snog, -sorg, -stat, -teater.

Hoffmannsdraaber, saa kaldet

efter den tyske Læge F. Hoffmann (død 1742).

hoffærdig (H-hed; optaget i Middelalderen fra Tysk [ho- er mnt. hoch, höj; jf. Hov-[2]]).

Hofte (en, Ft. -r). H-ben, -blad, -gigt, h-lam, H-led, -skaal, -skade.

hofte (at; sagtne (om Regn)).

Hold (et, Ft. d. s.). at holde (holdt, holdt). holdfast, H-hage, -kraft, -skrue. holdbar (H-hed). Holdebund (Søspr.), -plads, -punkt. holden (-ent, -ne; oprind. Tillægsm. af holde). en Holder (Ft. -e). en Holdning (h-s-los (H-hed)). holdt! göre Holdt.

hole (ty.; jf. hale).

Holk (en, Ft. -e; den brede Jærnring, som holder Leen fast til Skaftet).

Holland. hollandsk. tale H. en Hollænder (Ft. -e). et Hollænderi (Ft. -er).

Holm (en, Ft. -e). H-gang.

Holsten. en Holstener (Ft. -e; [tidl. en Holst(e), Ft. -(e)r]). holstensk.

Holt- (fra mnt. holt [ty. Holz], Skov, Træ; efter Oprind. samme Ord som oldn., glda. holt, Skov, Skovland [bevaret i Stednavne]): H-skrue, -snæppe. Jf. Bark-, Flaad- (el. Flyd-), Iben-, Klap-, Krum-, Kryds-, Løs-, Pokken-, Ret-, Rund-, Spred-, Spænd-, Stryg-, Stodh.

Homiletik (-ken; gr.). homiletisk. Homilie (en, Ft. -r). H-bog.

homogen (gr.). Homogenitet (en). homonym. et Homonym (Ft. -er). en Homonymi.

Homøopat (en, Ft. -er). Homøopati (-en; gr.). homøopatisk.

honnet (-te; fr.).

Honning (-en). H-bi, -kage, h-sød.

Honnør (en, Ft. -er; fr.). H-march. — Honorar (et, Ft. -er; lat.). at honorere. — Honoratiores (Ft.; lat.).

Hop (et, Ft. d. s.; b. F. Hoppet, -pene). at hoppe (fra mnt. huppen). — hopsa (Udro.; ty.). en Hopsa (Ft. -er).

Hoppe (en, Ft. -r). H-fol, -mælk.

Hor (et). H-karl, -kvinde, -sag. at hore. en Hore (Ft. -r). H-barn, -buk, -unge, -vise. (et) Horeri.

Horde (en, Ft. -r; fr.-ty.). h-vis.

Horisont (en, Ft. -er; gr.). horisontal. H-linie.

Hork(e) (en, Ft. -(e)r; Fisk, acerina cernua).

Horn (et, Ft. d. s.). H-blæser (en, Ft. -e), -briller, -fisk, -hinde, -kvæg, -lygte, h-løs, H-musik, -plade, -ske, -ugle; h-agtig. hornet. en Hornist (Ft. -er; ty.).

Horoskop (et, Ft. -er; gr.).

horribel (-ble; fr.).

Hors (et, Ft. d. s.). H-e-bönne, -føl, -gøg, -mor, -pande, -plag.

Hortensia el. **-sie** (en, Ft. -sier; Plante).

Hortulan (en, Ft. -er; Værling).

hos. h-følgende, -lagt, -liggende, -staaende, H-stilling (sprogl.), h-værende.

hosanna, se hosianna.

Hose (en, Ft. -r). H-baand (H-s-ordenen), -fod, -kræmmer (H-butik), -pind, -skaft, -sokker (Ft.), -øl (foræld.; jf. Øl[2]).

hos(i)anna (Udro.). et Hos(i)anna.

Hospital (et, Ft. -er; fra mlat. hospitale, Afledn. af hospes, Gæst; jf. Hotel, spedalsk). H-s-forstander, -lem (et) osv. — Hospitant (en, Ft. -er). at hospitere. — Hospitium (et; b. F. -iet, Ft. -ier).

Hoste (en). H-anfald. at hoste.

Hostie (-n; lat. hostia, Offer(dyr)).

Hotel (-let, Ft. -ler; fr.; efter Oprind. samme Ord som Hospital). H-ejer, -karl, -regning, -værelse, -vært.

Hottentot (-ten, Ft. -ter).

hov (Udro.).

Hov (en, Ft. -e). H-dyr, -fod, -jærn, -skæg, -slag, -tang.

Hov-[1] (fra mnt. hof-, der efter Oprind. er samme Ord som Hof; se til). H-arbejde, -bonde, -dag, -dreng, -folk, -gaard, -mark, -mester (at hovmesterere), h-pligtig. et Hoveri (H-afløsning, -arbejde, -bonde, h-pligtig. —

at hovere (fra mnt. hoveren).

Hov-[2] (fra mnt. hoch, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som da. höj): H-mod (et; H-sdjævel; at hovmode sig. hovmodig (H-hed).

Hoved (et, Ft. -er). H-aarsag, -accent, -afdeling, -afsnit, -alter, -angreb, -anke, -bane, -banner, -bedækning, -beskæftigelse, -bind, -bog, -brud, -bund, -bygning, -egenskab, -ende, -fag, -fejl, -figur, -fæstning, -gaard, -gade, -gang, -gren, -gærde, -haar, -hjörnesten (bibl.), -hær, -indgang, -indhold, -indtægt, -indvending, -isse, -kasse, -klæde, h-kulds, H-kvarter, -land, -landevej, -lus, h-løs, H-mand, -mangel, -masse, -middel, -pande, -person, -pine, -pude, -punkt, -pynt, -regel, -regning, -rengöring, h-rig, H-rolle, -rute, -rysten, -sag (h-elig), -side, -skal, -sogn, -stad (H-s-liv, h-agtig), -stamme, -station, -styrke, -sum, h-svimmel, H-sæde, -sætning, -töj, -vand (H-s-flaske, -æg), -vej, -vidne, -vægt. Jf. Høfd, Høved.

hoven (-ent, -ne). at hovne.

hovere, se u. Hov-[1].

Hovmod, se u. Hov-[2].

hu (Udro.).

Hu (en). Se i. en Hukommelse (oprind. Ihukommelse). at husvale (H-else; en H-svaler, Ft. -e). at hue (huer, -ede, -et). at huske.

Hud (en, Ft. -er). H-afskrabning, -farve, h-flette (besl. med flaa; H-else), -flænge (H-else), H-fold (en), h-løs (H-hed), H-skifte, h-stryge (H-else, H-ning), H-sygdom; h-agtig.

Hue (en, Ft. -r). H-baand.

hue (at), se u. Hu.

Hug[1]: sidde, sætte sig paa H. (besl. med oldn. húka (Udso.), norsk og dialekt-dansk huge).

Hug[2] (et, Ft. d. s.; b. F. -get, Ft. -gene. at hugge (H-ning). Hugaf (en, Ft. -er), h-fri, H-gehasse, -geblok, -gebænk, -(ge)hus, -(ge)jærn, -orm, -geredskab, -saar, -(ge)tand, -(ge)vaaben. huggen: hugne Sten. Hugger (en, Ft. -e). Huggeri (et). en Huggert (Ft. -er; en kort, bred Sabel). en Hugst (Ft. -er).

Hugenot (-ten, Ft. -ter).

Huj: i H. og Hast. at huje.

Huk (-ken, Ft. -ke; Næs. Pynt: ty. Huke).

Hukkert (en, Ft. -er; bredbovet Skib; ty. Huker).

Hul (-let, Ft. -ler). H-sting, -söm (en). hullet.

hul (H-hed). H-aare, h-kindet, H-kugle, -læbe (Plante, epipactis), -mejsel, h-rygget, H-skovl, h-slibe, H-spejl, -svøb (en; Plante, chaerophyllum), -vej, h-öjet. en Hule (Ft. -r). H-björn, -beerboer (en, Ft. -e), -padde. at hule (H-(n)ing, Ft. -er). at hulne.

huld (H-skab). H-gudinder (-ne), h-rig, -salig (H-hed).

Huld (et; oldn. hold, Kød). være ved godt H.

Huldre (en, Ft. -r; norsk).

hulke (at). en Hulken.

hulter: h. til bulter; ty.).

human (lat.). at humanisere. en Humanisme. en Humanist (Ft. -er). humanistisk. en Humanitet.

Humbug (-(g)en; Ft. -s i Betydn. forlorent Halstörklæde; eng.). en H-(s)mager.

Humle[1] (-n; fra mlat. humulus). H-avl, -gaard, -have, -knop, -raft, -ranke, -stage, -stang, h-stærk, H-sæk. humlet.

Humle[2] (en, Ft. -r; Insekt, bombus). H-bi, -rede.

humme (at). h. sig.

Hummer[1] (en, Ft. -e). H-fangst, -klo, -saks.

Hummer[2] (et, Ft. -e; usselt Værelse).

Humor (en, ogsaa et; lat. humor, Fugtighed, Vædske, særlig i Legemet; jf. Humør). en Humoreske (Ft. -r). en Humorist (Ft. -er). humoristisk.

humpe (at; ty. humpeln). en Humpel (Ft. -pler).

Humus (-en; lat.). H-lag, h-sur, H-syre.

Humør (et; fr. humeur, af lat. humor). H-syge.

hun, se u. han.

Hund (en, Ft. -e). H-eart, -bid (et), -dage (-ne), -dreng, -galskab, -glam, -græs, -hoved, -hul, -hus, -hvalp, -kobbel, h-koldt, H-kulde, -kunster, -liv, -pisk, -race, -rose, -skat, -skind, -snude, -stejle (en, Ft. -r), -stjerne, h-sulten, H-syge, -tamp, -tegn, -tunge (Plante, cynoglossum), -vagt (-en), -vejr; h-agtig. at hundse (ty. hunzen). hundsk.

Hundred(e) (et, Ft. d. s. og -(e)r). hundred(e) (Tillo.). H-aar (-s-dagen, -jubilæum osv.), h-aarig, H-del, h-fold(ig), -fødd et, H-gradstermometer, -kroneseddel, h-pundig, (i) H-tal, -vis.

Hunger (en). H-s-aar, -død, -nød. H-tyfus. at hungre. hungrig.

Hurlumhej (en).

hurra (Udro.). et H. (Ft. -er). H-raab.

hurtig (optaget i nyere Tid fra Tysk; H-hed). h-flyvende, H-ild, -løb, h-løbende, H-løber, -presse, h-sejlende, H-sejler, -skrift (en), -skriver, -skrivning, h-skydende, H-skydning.

Hus (et, Ft. -e). Se til. H-alter, -andagt, h-arm, (til) H-behov, -bestyrerinde, -bond(e) (Ft. -bonder), -dragt, -dyr, -ejer, -fader, -flid (H-s-kursus), -foged, -folk, -fred, h-frit, H-frue, -fælle, -geraad (et, Ft. d. s.), -gerning, -gud, -herre, -holder (H-ske), h-holder(i)sk. H-holdning (H-s-artikel), -hovmester, -jomfru, -kat, h-kendt, H-kors, -leje (H-godtgörelse), -lejlighed, -liv, -ly, -læge, -lærer (H-plads), -løg, -mand (H-s-datter, kone, -kost, -sön), -middel, -moder (h-lig), -nisse, -nummer, -postil, -raad, -rum, -række, -stand, -svale, -tavle (foræld.), -tomt, -tugt, -tyran, -tømmer, h-vant, H-ven, h-vild, H-værk, -væsen. at huse. at husere. huslig (H-hed).

Husar (en, Ft. -er; ungarsk). H-regiment.

Husblas (-en; fra Tysk [Hus- (ty. Hausen) er en Art Stør; -blas er Blære]).

huske, se u. Hu.

Hustru (-en, Ft. -er; oprind. husfru(e), fra mnt. husvrowe).

hutle (at; fra ty. hudeln).

hvad, se hvo.

Hval (en, Ft. -er). H-barde, -fanger (en, Ft. -e; H-baad), -fangst, -fisk, -rav, -ros (-sen, Ft. -ser; H-tand).

Hvalp (en, Ft. -e).

hvalt (= hvælvet; digt.).

Hvarre (en, Ft. -r; Pig-, Sleth-; besl. med glda. hverve, vende, dreje; jf. Solhverv).

hvas (-se; H-hed).

Hvede (-n). H-ager, -aks, -brød (H-s-dage), -halm, -høst, -jord, -kage, -klid, -korn, -mark, -mel. en Hvede (Ft. -r). Varme Hveder.

hveden (Bio.; foræld.; = hvorfra).

hvem, se hvo.

Hvene (en, Ft. -r; Plante, agrostis). H-græs.

Hveps (en, Ft. -e(r)). H-e-rede.

hver. h. anden Dag, hvert andet Aar. h. Dag, Gang. Mand. hverandre (Stedo.), H-dag (Sögnedag; H-s-ansigt, -brug, -dragt, -historie, -klæder, h-klædt, H-kost, -liv, -menneske, -sprog, -udtryk; h-agtig (H-hed)), [H-garn, se nedenf.], -mand (tigge for H-s Dör).

Hvergarn (fra mnt. werkgarn [werk- er Hør, Blaar; jf. Værk[2]]. H-s-kjole.

hverken (Bindeo.).

Hverv (et, Ft. d. s.; fra mnt. werf, der efter Oprind. er samme Ord som da. -hverv i Solhverv). at hverve (fra ty. werben; H-ning, Ft. -er). en Hverver (Ft. -e; H-kneb, -penge, -trommer).

hvi (Bio.; gldgs.; digt.; dial.; oprind. Lokativ af hvad).

hvid (H-hed), h-armet, -barmet, H-bede (beta cicla), -birk (betula alba), -björn, h-blaa, -blodet, H-blomme (Plante, h-broget, H-bøg, h-garve, H-garver, -garvning, h-glødende, H-glødning, h-graa, H-gran (abies alba), h-gul, -haaret, -halset, -ho-

vedet. H-kaal (H-s-hoved, -suppe), h-kalket, -klædt, H-kløver, h-malet, H-tjörn; h-agtig, -laden. Hvid(e)-løg, -(e)roe. Hvidesöndag, -tirsdag, -vareforretning. Hvidtøl. en Hvide (Æggeh.). hvidlig. at hvidne. at hvidte el. hvitte (H-ning).

Hvid (en; en Mønt; oprind. samme Ord som hvid; hvidt, rent Sølv).

Hvil (et; Gevær i H.). en Hvile. at hvile (-ede el. -te). H-ager, -dag, -kammer, h-løs (H-hed). H-sted, -stund, -tid.

hvilken (-et, -e). h. som helst.

Hvilling (en, Ft. -er; Afledn. af hvid).

Hvin (et, Ft. d. s.). at hvine (-ede el. -te; gldgs., digt., dial. hven). hvinsur.

(h)virre (at). h. med Hovedet.

Hvirvel (en, Ft. Hvirvler). H-dyr, h-løs, H-legeme, -vind. at hvirvle. en Hvirvler (Ft. -e; Insekt. gyrinus).

hvis. [1]Bindeo. [2]Stedo., se hvo.

hviske (at). en Hvisken.

hvisle (at). H-lyd.

hvitte, se u. hvid.

hvo (Stedo.; gldgs.; bibl.; kirk.), hvem (oprind. Dativ), hvis, hvad; jf. hvi). h. som helst, hvad enten.

hvor (Bio.). h. lidt, længe, mange, meget, ofte, vidt. h. som helst. h-af, -efter, -for, -fra, -hen, -hos, -i, -iblandt, -igennem, -imellem, -imod, -med, -naar, -næst, -om, -omkring, -over, -paa, -til, -udover, -under, -ved, -vel (Bindeo. = skönt), -vidt (Bindeo. (= om). hvordan, -ledes, -lunde.

hvælve (at). en Hvælving (Ft. -er).

hvæse (at; -ede el. -te).

hvæsse (at; H-ning). H-staal, -sten.

Hyacint (en, Ft. -er; gr.).

Hyben (et, Ft. d. s. el. -er). H-busk, -frugt, -rose, -torn.

Hygge (en). at hygge. hyggelig (H-hed).

Hygiejne (-n; gr.). hygiejnisk.

hykle (at; optaget i nyere Tid fra Tysk). en Hykler (Ft. -e). et Hykleri. hyklersk el. hykkelsk.

Hyl (et, Ft. d. s.). at hyle (-ede el. -te). en Hyler (Ft. -e). et Hyleri.

Hyld (en, Ft. -e(r)). H-e-blomst, -busk, -bær (H-saft), -bøsse, -marv, -te, -træ.

Hylde (en, Ft. -r).

hylde (at; besl. med huld). en Hyldest. en Hyld(n)ing (Ft. -er; H-s-akt, -dag, -ed, -fest.

hyle, se u. Hyl.

hylle (at). et Hylster (Ft. -stre).

Hymne (en, Ft. -r; gr.).

Hynde (et, Ft. -r).

hyp (Udro.; besl. med hoppe). H-hest.

Hyperbel (en, Ft. -bler; gr.-ty.). en Hyperbol (Ft. -er; gr.). hyperbolsk. — Hyperkritik, -ortodoksi.

hypnotisere (at; gr.-ty.; H-ing). hypnotisk. en Hypnotisme. en Hypnotisør.

Hypo- (gr.): h-konder (-dre). H-kondri (-en). h-kondrisk. en Hypokondrist (Ft. -er). — et H-tek (Ft. -er). — en H-tenuse (Ft. -r). — h-tetisk. en H-tese (Ft. -r).

hyppe (at; (H-ning, Ft. -er); plt. [ty. häufen]; besl. med Hob). H-jærn, -plov. — hyppig (H-hed; plt. [ty. häufig]).

Hyrde (en, Ft. -r). H-brev, -digt, -dreng, -flöjte, -hund, -hus, -kaste, -liv, -pige, -stav, -taske (Plante), -vise. en Hyrdinde (Ft. -r).

hyre (at; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. huren, ty. heuern]). en Hyre. H-basse (Forhyringsagent[1]; [-basse er Bas[2]), -kontrakt, -kusk, -vogn.

hys (Udro.; onomat.). at hysse.

Hyssing (-en; fra Holl. el. Plattysk).

Hysteri (-en; gr.). hysterisk.

hytte (at; fra ty. hüten). H-fad.

Hytte (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen fra Nedertysk). H-arbejder, -boer (en, Ft. -e), -tag.

Hyæne (en, Ft. -r; gr.-lat.).

Hæder (en). h-fuld, -kronet, -løs, -værdig. H-s-bane, -bevisning, -dag, -dragt, -gang, -gave, -gæst, -glans,

-klædning. -krans. -mand. -minde, -navn. -plads, -post, -tegn. hæderlig (H-hed). at hædre.

hæfte (at; H-else (Ft. -r), H-ning; jf. hægte). H-naal, -plaster, -rod. et Hæfte (Ft. -r). H-skrift (et); h-vis.

Hæg[1] (-(g)en, Ft. -(g)e; H-ebær (H-træ)); besl. med hæge, hegne.

Hæg[2]: holde i H. at hæge, frede om, værne, pynte.

hægte (at; (H-ning); fra mnt. hechten, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som da. hæfte). en Hægte (Ft. -r).

Hæk, se u. hække.

Hæk(ke) (-(ke)n, Ft. -(ke)r el. -e; ty.). Hækkesaks, -værk. Hækjolle, -støtte.

hække (at; ty.), yngle (om Fugle). ligge i Hæk. Hækkebur, -fugl, -tid.

hækle (at; (H-ing); fra ty. häkeln; besl. med Hage). H-naal, -töj.

Hæl (en, Ft. -e). H-ben, -flik (at h-ke), -kappe, -söm (en).

Hæld (et). paa H. at hælde, [1]staa skævt (-ede), [2]gyde (-te). en H-ing (paa H-en). en H-ning (H-s-vinkel). Hældetræ. Hældøre (en el. et, Ft. -r; h-øret).

hæle (at; fra mnt. helen). en Hæler (Ft. -e). et Hæleri.

Hælvt (-en): til H-en.

Hæmorroider (Ft.; gr.). h-roidalsk.

hænde (at; -te, -t og -et (H-else, Ft. -r; h-s-vis); besl. med Haand). det (el. der) er hænd(e)t. hændelig (jur.).

Hæng (et, Ft. d. s.). at hænge (hang og hængte, hængt). Frakken hang, hvor jeg hængte den. H-ask, -birk, -bro, -bøg, -dynd, -hoved, -krøller (Ft.), -köje, -laas, -lampe, [-maatte, se ndf.], -skab, -sæk (-ken), -tov, -træ. et Hængsel (Ft. -sler).

Hængemaatte (en; fra ty. Hängematte, holl. hangmat, -mak, fr. hamac, spansk hamaca; vestindisk Ord).

Hær (en, Ft. -e). H-afdeling, [-fugl, se ndf.], -fører, -lov, [-pop, se ndf.], -skare, -skjold, -værk, -væsen.

hærde (at; H-else, H-ning); besl. med haard.

Hærde (en, Ft. -r; digt.; dial.), Skulder. h-bred.

Hærfugl (el. -pop, upupa; ty.; den oprind. Betydn. antages at være „Smudsfugl").

hærge (at; (H-ning); besl. med Hær).

Hærpop (-pen, Ft. -per; Hærfugl; ty.; gr. epops).

Hæs (-set, Ft. d. s. el. -se(r)) el. Hæsse (en, Ft. -r).

hæs (H-hed). — hæs(e)blæsende.

hæslig (H-hed; optaget i nyere Tid fra ty. hässlich, Afledn. af Hass, Had).

Hæssel, se Hassel.

Hætte (en, Ft. -r; besl. med Hat). H-broder, -maage, -terne.

Hævd (en). h-vunden. H-sret, -tid. at hævde (H-else).

hæve (at; H-else, H-ning). en Hævert (Ft. -er).

Hævn (en). h-fnysende, -gerrig (H-hed), H-krig, -lyst, h-lysten, H-plan, -tørst. at hævne. en Hævner (Ft. -e).

Hø (-et). H-avl, -bjærgning, -bund, -bunke, -feber, -høst, -krog, -lad, -lade, -le, -loft, -læs, -madras, -slæt, -stak, -stænge (et), -tyv(e) (se Tyve), -visk.

Høfd(e) (en, Ft. -(e)r; plt.). H-eanlæg.

høflig (H-hed; optaget i nyere Tid fra ty. höflich, Afledn. af Hof; jf. høvisk).

Høg (en. Ft. -e). H-e-bur, -jagt, -næb, -rede, -skæg, -ugle, -urt (hieracium).

höj (H-hed, Ft. -er; H-s-ret). höjere, højest. den Höjeste (= Gud). højst (Bio.; = i höj Grad, i det højeste). H-adel (h-ig), h-agte (H-else), H-alter, -baadsmand, h-baaren (H-hed), h-benet, H-bord (til H-s), h-brystet, -byrdig, -dele. H-fjeld, h-fornem (H-hed), H-forræder, -forræderi, h-fyrstelig, -grevelig, -halset, -hellig (H-hed), -hjertet (H-hed), -hælet, H-kant, -kirke (h-lig (H-hed)), h-kongelig, H-land, h-lovet, -lovlig (h. Ihukommelse), -lys, -lærd, H-messe, -mod (h-ig (H-hed)),

h-mægtig, -mælet, -nordisk, -pandet, -puldet, H-rev (Kødstykke fra Oksens Ryg. se Rev[3]), h-rygget, -rød, -røstet (H-hed), H-sal, h-salig, H-sang, h-sindet (H-hed), H-skole (H-elev, -forstander, -hjem, -lærer), h-skuldret, H-slette, h-stammet, H-sæde, h-talende, H-talenhed, -tid (H-s-dag, -dragt, h-fuld, H-offer), h-tidelig (H-hed, h-holde (H-else)), -travende, H-travenhed, -tryk (H-s-maskine), h-tysk (studere H.), H-vande, h-velbaaren (H-hed), -værdig (H-hed), -ædel, -ærværdig (H-hed). — höjtbedaget, -begavet, -betroet, -elsket, -flyvende, -fortjent, -frugtsommelig, -klingende, -liggende, -lydende, -oplyst, -staaende, -stillet, -stræbende. — Höjeloft (H-s-bro, -svale). — höj(e)stbydende, -kommanderende. höjstegen (i h. Person). — Höjesteret (H-s-assessor, -dom, -sag). — höjstæret. — en Höjde (Ft. -r; H-drag, -maal, -maaling, -punkt, -ryg). höjlig (Bio.). at höjne.

Höj (en, Ft. -e). H-alder(-en), at h-lægge.

höjre. et H. (Partibetegnelse). H- (og Venstre-)blad, -forening, -mand, -parti, h-sindet, -vendt.

Høker (en, Ft. -e; fra Tysk). H-handel. at høkre.

Höne (en, Ft. -r). H-kylling.

Höns (Ft.; i gammel Dansk ogsaa Ent. Intetk.). H-e-fjer, -fugl, -gaard, -græs, -hoved, -hund, -hus, -høg, -jagt, -kræmmer, -kød (H-suppe), -pige, -rede, -stige, -tarm (Plante, cerastium), -æg.

hönse (at (H-ning); fra mnt. hensen, optage i et Lav, betale for Optagelsen; besl. med Hanse-). H-gilde.

Hør (-ren). H-ager h-farvet, H-frø (H-kage), -garn, h-gul, H-knevle, -kram, -kræmmer, -lagen, -lærred, -silke (Plante, caseuta), -tave, -tot.

høre (at; -te; H-else). som det sig hør og bör. Høreevne, -fejl, -gang, -nerve, -redskab, -rör, -sal, -sans. en Hører (Ft. -e). hørbar. hørig (H-hed). h. og lydig. hørlig (H-hed).

Høst (en). H-aften, -arbejde, -dag, -ferie, -fest, -folk, -gilde, -karl, -mand, -pige, -prædiken, -vejr, -vogn. at høste (H-ning). høstefærdig, H-maskine. høstlig.

Høvding (en, Ft. -e(r); besl. med Hoved).

Høved (et, Ft. -er; fra Nedertysk; samme Ord som da. Hoved). — Høvedsmand.

høvisk (H-hed), optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. hovesch, Afledn. af Hof]; jf. høflig.

Hövl (en, Ft. -e). H-jærn, -spaan. at hövle (H-ing). H-(e)bænk, -maskine.

I.

I, i (et, Ft. I'er, i'er). I-Lyd.

i, se ih.

i (Forbo.; jf. in-). i Aar, Aften, Aftes, Agt, alt, alt Fald, alle Fald, Blinde, Dag, det hele (höjeste, mindste, samme), Drömme, far (drægtig (om Soen)), Fjor, Flæng, fol (drægtig (om Hoppen)), Forgaars, Forvejen, Færd, Følge med (jf. ifølge), Gaar, Gaar Aftes (Middags, Morges), Gaarde, Gære, Hanke, Hu, Hænde, Kog, Kraft, Lave, Led, lige Maade, Live, Lön, Morgen, Morgen Aften (Middag, tidlig), Morges, Møde, Nat, Rette, Scene, Seng, Sinde, Staa, Stand, Stedet (el. Steden) for, Stykker, Sövn(e), Tide, Træk, Vare, Vejen, Værk, øvrigt. — iagttage (at; I-else (Ft. -r; I-s-evne); I-tager (en, Ft. -e)), -beregnet, Iberegning, iblandet, Iblanding, iblandt (afkortet blandt), -boende, -det (Bindeo.), [Idræt, se ndf.], idömme (I-else), -fald

(Bindeo.), Ifylding, ifølge (Forho.), -føre (I-else), -gaaet, -gen (Bio.), -gen- (afkortet gen-), -gennem (afkortet gennem; oldn. í gegnum, gegnum [gegn- er gen-; -um, -em er Dativendelse]), [Igæld, se ndf.], ihjel ([-hjel er Hel-]; i-slaa (at)), -hukomme (I-else; afkortet Hukommelse). I-hændehaver (en, Ft. -e), [ihærdig, se ndf.], iklæde (at; I-ning), Ikrafttræden (en), Iledsætning (en), imellem (afkortet mellem; i. Stunder), -midlertid (fra mnt. middeler tit, (i) Mellemtiden), -mod (afkortet mod), -mødegaa (I-else), -mødekomme (at), Imødekommen (en; I-hed), imødese (at), -rettelægge (at; jur.), -rettesætte (I-else), Iscenesættelse, iskænke (I-ning), I-slæt (-ten; [-slæt, Afledn. af slaa]), isprængt, -standbringe, -standsætte (I-else), -stemme, -sær (jf. sær), -tu ([-tu er oprind. Intetkön af to]; i-brudt, -slaa (at)), -værksætte (I-else), -öjnefaldende, -öjnespringende, -ørefaldende.

I (Stedo.; eder, eders el. jer, jeres (ogsaa jer, jert, jere)).

i- (Partikel; glda. e; oldn. æ, altid, bestandig; jf. ejegod, ædru, evig, evindelig). ihvilken, -hvo (-hvem, -hvad), -hvor (i-dan, -vel), -meldelns.

Ibenholt, -træ (Sammenfald af mnt. iwe, iwenholt, ibenholt [ty. Eibe, Eibenholz] og ty. Ebenholz (fra gr.-lat. ebenus)).

Id (en). idelig.

Idé (b. F. Ideen, Ft. Ideer; gr.). I-association, -forbindelse, i-forladt, I-kreds, i-løs (I-hed). ideal. et Ideal (Ft. -er). at idealisere (I-ing). en Idealisme. en Idealist (Ft. -er). idealistisk. en Idealitet. ideel (-le).

idel (uböjel, Tillo.; fra mnt. idel [ty. eitel]).

idelig, se u. Id.

identificere (at; lat.-ty.; I-ing). en Identifikation. identisk. en Identitet.

Idiom (et, Ft. -er; gr.). idiomatisk. — Idiot (en, Ft. -er; gr.). en Idioti. idiotisk. en Idiotisme.

Idræt (-ten, Ft. -ter; kendt fra Middelalderen; oldn. iþrótt [i- antages at være Id; -dræt, oldn. þrótt-r, Kraft, Udholdenhed]). I-s-mand.

Idvand(e), Ström, som i snævre Farvande inde ved Land gaar i modsat Retning af Hovedströmmen i Midtløbet; kaldes ogsaa Ilvande; oldn. iða; [Id- er oldn. ið-, gen-; jf. Etmaal, Igæld]).

Idyl (-len, Ft. -ler; gr.). idyllisk.

igen, -gennem, se u. i.

Igle (en, Ft. -r). I-bid.

Ignorant (en, Ft. -er). at ignorere (lat.-ty.).

Igæld (en; Erstatning; glda.; jur.; oldn. iðgjǫld [I- er oldn. ið-, gen-; jf. Etmaal, Idvande]).

i(h) (Udro.). i(h) saa!

ihjel, se u. i.

ihærdig (I-hed; optaget i nyere Tid fra Svensk; [i- er Omdannelse af oprind. en-; -hærdig er Afledn. af haard]).

ikke (Bio.; oprind. Intetkön af ingen). ikke-katolsk, I-Leder, -Ryger, i-stemmende, I-Svømmer, -Væren osv.

ikkun (Bio.; opstaaet af ikke uden; forkortet kun).

Ikte (en, Ft. -r; Indvoldsorm; distoma; jf. Leverikte). I-amme, -larve.

Il (en). at ile (-ede el. -te). Ilbrev, -bud, i-færdig (I-hed), I-march, i-sindet (I-hed). I-tog. ilsom (-me).

il- (se in-): illegal osv.

Ild (en). I-daab, -fad, i-fast (I-hed), -fuld (I-hed), [I-gerningsmand, se u. ilde], I-hav, -kar, -klemme, -kugle, -løs (en), -prøve, -rage, -regn, i-rød (ogsaa ildende rød), I-skovl, -skuffe, i-sprudende, -spyende, I-sted, -tang, -tilbeder, -vaaben. Ildebrand, -brændsel. Ildsfare, -lue, -paasættelse, -vaade. at ilde. at ildne.

ilde. I-befindende, i-klingende, -lugtende, -lydende, -sindet (I-hed), -smagende, -spaaende, -varslende. Ildgerningsmand.

Ilder (en, Ft. -e. I-skind.
Iling (en, Ft. -er; en Byge.
illegal. en Illegalitet. — illegitim. en Illegitimitet. — illiberal. en Illiberalitet. — illoyal (fr.). en Illoyalitet. — at illudere. en Illusion (Ft. -er). illusorisk. — Illumination (en, Ft. -er). at illuminere (I-ing). — Illustration (en, Ft. -er). en Illustrator (Ft. -er). at illustrere (I-ing). Se il-.
Ilt (en; dannet af Ørsted efter Ild; jf. Brint; norsk Surstof). I-forbindelse, i-rig; i-holdig. et Ilte (Ft. -r). at ilte (I-ning). iltelig.
ilter (iltre; I-hed).
Ilvande, se Idvande.
im- (se in-): imbecil, immateriel, impassabel.
imaginær (af lat. imago, Billede).
imbecil (-le). en Imbecillitet. Se im-.
immateriel. Immatrikulation (en. at immatrikulere (I-ing). Se im-.
immer (Bio.; ty.).
Immoralitet (-en). — impassabel (-ble; eng.). — Imperativ (en (gramm.) og et, Ft. -er). et moralsk I. imperativisk. en Imperator (Ft. -er). imperatorisk. - Imperfektum (et). — Impertinence (en). impertinent. — implicere (at). implicite (Bio). — imponere (at). — Import (en). at importere. en Importør (Ft. -er). — Impotens (en). impotent. — Impresario (en, Ft. -er; ital.). — Improvisation (en, Ft. -er). en Improvisator (Ft. -er). at improvisere (I-ing). — imprægnere (at; I-ing (I-s-anstalt)). — Impuls (en, Ft. -er). Se im-.
in- (Partikel; lat.; efter Oprind. og Betydn. identisk [1]med da. u-, gr. a(n)- (se an-[2]). [2]med da. i. Foran l assimileres n til l, foran b, p, m til m og foran r til r; se il-, im-, ir): inadækvat. — inappellabel (-ble). — Incitament (et, Ft. -er). en Incitation (Ft. -er). at incitere. Se ndf. indeklinabel osv.
ind (indre, inderst). i-aande (I-ing, Ft. -er; I-s-apparat), -ad (Bio.; i-böjet, -gaaende, -til, -vendt (I-hed), -age (I-ning), -anke (I-ning), -arbejde, -bagt, -banke, -befatte (I-else), I-begreb, i-berette (I-ning, Ft. -er), -betale (I-ing, Ft.-er), -bilde (I-ning, Ft. -er; I-s-kraft), -bildsk (I-hed), -binde (I-ing), -bjærge (I-ning), -blande (I-else, I-ing), I-blik, i-blæse (I-ning), I-bo (et), i-bringe (I-else), I-brud (I-s-tyv, -tyveri), i-brænde (I-ing), -byde (I-else; I-s-kort, -skrift (et)); I-byder (en, Ft. -e)), I-bygger (en, Ft. -e; I-antal), i-byrdes, -dele (I-ing; I-s-grund), -dige (I-ning), -drage (I-else), -drive (I-ning), -dysse, -dæmme (I-ning), -efter (Bio.), I-fald (I-s-linie, -vinkel), i-falden, -fatte (I-ning), -filtre (I-ing), -finde sig, -flette (I-ning), -flikke (I-ning), I-flydelse (i-s-rig), i-flytte (I-ning), -fordre (I-ing), -forskrive, -fri (I-else; i-elig; I-frier (en, Ft. -e)), -fæste (I-ning), I-fødning (Ft. -e(r)), -fødsret, i-født, -føre (I-else), I-førsel (I-s-artikel, -forbud, -told), i-gaa (I-else), I-gaaende (for I.; Søspr.), -gang (I-s-afgift, -dör), i-getogen (-ent, -ne; plt.; I-hed), I-gift (en), i-give (I-ning, I-else), -gnide (I-ning), -grave (I-ning), I-greb (et), i-gribe (I-ning), I-griben, i-groet, -grøfte (I-ning), -gyde (I-else), I-gæld, i-gærde, I-hav, i-hegne (I-ning, Ft.-er), -hente (I-else, I-ning), I-hivning, -hold (I-s-fortegnelse, i-s-løs (I-hed), -rig), -hug, i-hugge (I-ning), -hvælvet, -hylle (I-ing), -hæfte (I-ning), -høstet, I-høstning, i-jage (I-else), -kalde (I-else; I-s-ordre), -kapsle sig (I-ing), -kassere (el. inkassere (I-ing); ty. einkassieren, ital. incassare), I-kig (et), i-klage, -klamre (I-ing), -klarere (I-ing), -klæde (I-ning), -kneben, -komme, I-komst (Ft. -er; I-skat),

i-kræve (I-ning), -kvartere (I-ing, Ft. -er), I-køb (I-s-pris), i-købe, I-kørsel, i-lade ([1]aabne Adgang for, i. sig; (I-else). [2]lægge Ladning i; (I-ning)), I-land (I-s-hav, -is), i-landsk, -lede (I-ning; I-s-foredrag), -lemme (I-else), -leve sig, -levere (I-ing; I-s-kontor), -liste sig, -logere (I-ing), I-lyd, i-lyse (nde), I-læg (et), i-lægge (I-else, I-ning), I-lænding (en, Ft. -e), -løb, i-løbe, -løse (I-ning; I-s-ret, -sum), I-mad, -march, i-marchere, -melde (I-else, I-ing), -mure (I-ing), -ordne (I-ing), -pakke (I-ning; I-s-papir), I-pas, i-piske (Indpisker (en)), -plante (I-ning), -pode (I-ning), -prente (I-ning), -præge (I-ning), -ramme (I-ning), -rangere (I-ing), -registrere (I-ing), -rette (I-ning), -ridse (I-ning), -riste (I-ning), -rullere (I-ing; I-s-chef, -kontor), -rykke (I-else, I-ning), -rømme (I-else), -samle (I-ing), I-sats (en), i-se, I-seende (et), -segl, -sejling, i-sende (I-else; I-sender (en, Ft. -e)), I-sidder (en, Ft. -e), -sigelse (I-s-ret), -sigt (en, Ft. -er; i-s-fuld), i-skibe (I-ning; I-s-sted), I-skriden, -skrift (en, Ft. -er), i-skrive (I-ning; I-s-kontor), -skrumpe (I-ning), i-skrænke sig (I-ning, Ft. er), -skrænket (I-hed), I-skud, i-skyde (I-else, I-ning), -skærpe (I-else), -slumre (I-ing), -smigre sig (I-else), -smugle (I-ing), -smøre (I-else, I-ing), -snige sig, I-snit, i-snævre (I-ing), -sprøjte (I-ning), -stifte (I-ning, I-else; I-s-fest; I-stifter (en, Ft. -e)), -stille (I-ing; I-s-ret; i-lig), -strege (I-ning), -strø (I-else), -studere (I-ing), -stændig (I-hed), -stævne (I-ing), -suge (I-ning), -sukre (I-ing), -svøbe (I-ning), -sæbe (I-ning), -sætte (I-else), I-sø, i-tage (I-else, I-ning; i-lig), -tegne (I-else, I-ing; I-s-bog), -til (Bio.), I-tog, -tryk, i-træde (I-else), -træffe, I-trængen, i-trængende, I-tægt (I-s-kilde), i-tændt, -törres (I-ing), I-vaaner (en, Ft. -e; ty.), i-vandre (I-ing; I-vandrer (en, Ft. -e)), -varsle (I-ing), -vende (I-ing, Ft. -er), -vendig, -vie (I-else (I-s-fest)), -vikle (I-ing), -vil(li)ge, I-villigelse, i-vinde (I-ing), -virke (I-ning), I-volde (Ft.; gldg. inuluæ; I-voldsorm), i-vortes (Bio., Tillo.), I-vortes (et), i-ynde sig, -ædt, -øve (I-else). — inde (Bio.). i-brænde (I-ing), -fra (Bio.), -frossen, -fryse (I-ning), -gemt, I-haver (en, Ft. -e), i-holde, -klemme, -lukke (I-ning), I-lukke (et), -sidden, -sidder (en, Ft. -e), i-slutte (I-ning), -sluttet (I-hed), -spærre (I-ing), -staa (I-else), -stænge, -værende. — inden (Bio., Forho., Bindeo.). i. Borde, Döre. i-ad (I-s-læsning), -bords, -bys, -dörs, -for (Bio.), -fra (Bio.), -i (Bio.), -lands, -landsk, -om (Bio.), -rigs (I-handel, -minister, -ministerium), -rigsk, -skærs, -sogns, -til (Bio.), -vægs.

Indeklinabel. — Indeks (en. Independent (en, Ft. -er). Se in-.

Inder (en, Ft. -e). Indianer (en, Ft. -e). indiansk. Indien. indisk. indoeuropæisk.

Inder- (oprind. det samme som Indre-): I-avne, -del, -flade, -havn (= Indrehavn), -hud, -kant, -klædning, -red (= Indrered), -side, -söm (en), -töj. inderlig (I-hed). at i-göre.

Inderst (en, Ft. -er; Indsidder, gldgs.).

indicere (at). Indicium (b. F. -ier, Ft. -ier). Indiciebevis. — Indifferens (en). indifferent. en Indifferentisme. en Indifferentist (Ft. -er). — Indigestion (en). — Indignation (en). indigneret. Se in-.

Indigo (-en; fr.; fra spansk indico [lat. indicum], indisk). i-blaa, I-plante.

Indikativ (en, Ft. -er). indikativisk. — indirekt (Tillo.). indirekte (Bio.). — indiskret. — indisponeret. indisponibel. Indisposition (en). — indisputabel (-ble). — Individ (et, Ft. -er). at individualisere (I-ing). en Individualisme. en Individualitet (Ft. -er). individuel (-le). — Indolens (en). indolent. Se in-.

Indre (et). Indre-: I-havn (= Inderhavn). -mission. -missionær, -red (= Inderred). at indre efter, sy Indersöm.

Induktion (en). I-s-apparat, -bevis, -ström. induktiv. — Industri (-en). i-drivende, I-udstilling. industriel (-le). — Inerti (-en). — infam. en Infami. — Infant (en, Ft. -er; spansk infante [lat. infans], Barn). Infanteri (-et; fr.; fra ital.-spansk infanteria). I-regiment. en Infanterist (Ft. -er). — Infektion (en; I-s-sygdom. se inficere). Se in-.

infernalsk.

inficere (at; I-ing). — infiltrere (at; I-ing). — Infinitiv (en, Ft. -er; I-endelse). infinitivisk. — inflammere (at). en Inflammation (Ft. -er). inflammatorisk. — Influenza (-en; ital.). at influere. — Information (en, Ft. -er). en Informator (Ft. -er). at informere. — Infus (et). Infusion (en, Ft. -er; I-s-dyr). Infusorier (Ft.).

Ingefær (-ren; fra mnt. ingever; af indisk Oprindelse). I-øl.

ingen (intet, Ft. ingen; glda. enge(n) [en er Talo. en; -ge (oldn. -gi) er et Suffiks]). ingen (intet) som helst. ingen Sinde, Slags, Steder, -Vegne. ingenlunde, -ting (= intet). ingen- el. intetsteds. et Intet. i-betydende, I-kön (Neutrum; I-s-endelse, -ord), i-sigende.

Ingenium (et). — en Ingeniør (Ft. -er; fr. ingenieur). I-officer. — ingeniøs.

Ingrediens (en el. et, Ft. -er). — inhabil. Inhabilitet (en). — inhuman. Inhumanitet (en). — Initial (et, Ft. -er). — et Initiativ. — Injuriant (en. Ft. -er). en Injurie (Ft. -r; I-proces). at injuriere. — inkapabel. — Inkarnation (en). at inkarnere. Inkassation (en, Ft. -er). en Inkassator (Ft. -er). at inkassere (el. indkassere). — Inklination (en, Ft. -er; I-s-naal, -parti). at inklinere. — inklusive(t). — inkognito (Bio.). et Inkognito. — inkommensurabel. — inkommodere (at). — Inkompetens (en). inkompetent. — Inkongruens (en). inkongruent. — Inkonsekvens (en). inkonsekvent. — Inkorporation (en). at inkorporere (I-ing). — inkorrekt (el. ukorrekt). — inkurabel (-ble). — Inkvirent (en, Ft. -er). at inkvirere. en Inkvisit (-ten, Ft. -ter). en Inkvisition (Ft. -er; I-s-domstol). en Inkvisitor (Ft. -er). inkvisitorisk.. — Inokulation (en). at inokulere. — Insekt (et, Ft. -er; I-pulver, -samler, -samling, i-ædende, I-æder). — Inserat (et, Ft. -er). — Insignier (Ft.). — insinuant. en Insinuation (Ft. -er). at insinuere. — insistere (at). — Inskription (en, Ft. -er). — Insolvens (en). insolvent. — Inspektion (en; i-s-havende, I-s-rejse). en Inspektor (lat.). et Inspektorat. en Inspektør (Ft. -er; fr.). I-bolig, -post. en Inspektrice (Ft. -r). at inspicere (I-ing). — Inspiration (en, Ft. -er). at inspirere. — instabil. — Installation (en). at installere (fr. installer, af mlat. installare, Afledn. af stallum, Sæde, Plads i en Kirke; optaget fra oldhöjty. stal, Sted, Plads; efter Oprind. samme Ord som da. Stald). — — Instans (en, Ft. -er). — Instinkt (et, Ft. -er). i-mæssig. instinktiv. — instituere (at). et Institut (-tet, Ft. -ter; I-bestyrer). en Institution (Ft. -er). — instruere (at; I-ing). en Instruks (Ft. -er). en Instruktion (Ft. -er). instruktiv. en Instruktør (Ft. -er). — et Instrument (Ft. -er; I-mager (en). -musik). in-

strumental (I-musik). at instrumentere (I-ing). — Insubordination. — Insult (en, Ft. -er). at insultere (I-ing). — Insurgent (en, Ft. -er). — intakt. Se in-.

Integral (et, Ft. -er; nylat.). I-regning. — integrerende. en i. Del af noget. Integritet (en).

Intellektualitet (en; lat.-ty.). intellektuel (-le). en Intelligens. intelligent.

Intendant (en, Ft. -er; lat.-fr.). en Intendantur (I-væsenet).

intensiv (nylat.). en Intensi(vi)tet.

Interdikt (et, Ft. -er; lat.). — interessant (fr.). en Interesse (Ft. -r; i-løs). en Interessent (Ft. -er; I-skab (et)). at interessere. — Interim (et; lat.; I-s-bevis). interimistisk. — Interiør (et, Ft. -er; fr.). — Interjektion (en, Ft. -er; lat.; Udraabsord). — Intermezzo (et, Ft. -er; ital.). — intermitterende. i. Feber. — international. Internationale. — Internat (et, Ft. -er). at internere (I-ing). — Interpellation (en, Ft. -er). en Interpellant (Ft. -er). at interpellere. — Interpolation (en, Ft. -er). at interpolere (I-ing; I-s-metode). — interpungere (at; I-ing). en Interpunktion (I-s-tegn). — Interregnum (et). — interrogativ. — Interval (-let, Ft. -ler). — intervenere (at). en Intervenient (Ft. -er). en Intervention. — Interview (et). at interviewe.

intet, se u. ingen.

intim. en Intimitet.

Intolerance (en). intolerant. — Intonation (en). at intonere (I-ing). — Intrader (Ft.; ital.). — intransigent. — intransitiv. — intrigant (fr.). en Intrige (Ft. -r). at intrigere.

introducere (at). en Introduktion — Intuition. intuitiv. — invalid (Tillo.). en Invalid (Ft. -er). I.-e-forsørgelse, -pension. en Invaliditet. Invasion (en, Ft. -er). — Invektiv (et, Ft. -er). — Inventar(ium) (b. F. -iet). Inventarieliste, -sager. — Inversion (en). — Investitur (en). I-ret, -striden. — Invitation (en, Ft. -er). — en Invite (Ft. -r; i Whist). at invitere. — involvere (at). Se in-.

Ir (-ren). at irre. irret.

ir- (se in-): irrational osv.

Irer (-ne) (Ft.). Irland. en Irlænder (Ft. -e). irlandsk, irsk.

Irisk (en. Ft. -er; fra mnt. irske). I-rede.

Ironi (-en; gr.). en Ironiker (Ft. -e). at ironisere. ironisk.

irrational, -nel. — irregulær. Irregularitet (en). — irreligiøs. Irreligiositet en. — irritabel (-ble). en Irritabilitet. et Irritament (Ft. -er). en Irritation (Ft. -er). at irritere. Se ir-.

Is (-en). isafkølet, Isbaad, -bane, -banke, -beholder, isbelagt, Isbjerg, -björn, -blok, -blomst, -bryder, -dække, isdækket, Isfart, isfast, Isflade, -flage, isfri, Isfugl, -gang, -hus, -klump, iskold, Iskælder, iskølet, Islag, islagt, Ismejeri, -skab, -slag, -stykke, -tap, -vand, -vinter. at ise (I-ning). at isne.

Isben (Skamben; fra Tysk [mnt. isben]; Omdannelse af gr. ischion, Hofte, Lænd). Ischias (Hoftegigt; gr.).

Isen- (fra Nedertysk [ty. Eisen, efter Oprind. og Betydn. samme Ord som da. Jærn): I-bod, -farve, -kram (I-handel), -kræmmer (I-svend).

Islæt, se u. i.

Isolation (en). en Isolator (Ft. -er). at isolere (I-ing), ital. isolare, Afledn. af isola, en Ø [lat. insula]).

Isop (-en; fra lat. hysopum; af orientalsk Oprindelse [hebr. ezob]).

Israelit (-(t)en, Ft. -(t)er). israelitisk.

Isse (en, Ft. -r). I-ben, -punkt, -vinkel.

Ister (-et). I-flomme.

Italien. en Italiener (Ft. -e). italiensk. tale I.

itu, se u. i.

Iver¹ (en). i-syg, I-syge. at ivre. en Ivrer. ivrig (I-hed).

Iver², se Yver.

J.

J, j (et, Ft. J'er, j'er). J-Lyd.
ja, jah. et Ja (Ft. -er). Jabroder, -gilde, -ord.
Jafet. jafetisk.
Jag (et). at jage (jog el. jagede, -et; (J-ning); optaget i Middelalderen fra Tysk). J-dag, -lyst. en Jager (Ft. -e; Skibssejl; ty. el. holl.). J-bom. **Jagt**[1] (en, Ft. -er; fra mnt. jacht): j-berettiget, J-bytte, -bøsse, -dag, -distrikt, -dragt, -falk, -folk, -forordning, -frihed, -følge, -historier (Ft.), -horn, -hund, -junker (Titel), -parti, -ret, -selskab, -skrig, -slot, -sprog, -støvler, -taske, -tegn, -telt, -tid, -udtryk. j-bar (J-hed). — **Jagt**[2] (en, Ft. -er; Skib; fra holl. jacht, jachtschip, egentl. Skib, som jager af Sted, Hurtigsejler). J-klub.
Jagt, se u. jage.
Jaguar (en, Ft. -er).
jah, se ja.
Jakke (en, Ft. -r; gennem Tysk fra fr. jaque). — Ja(k)ket (-ten, Ft. -ter; fr. Demin. jaquette).
Jakob. J-stav, -stige. en Jakobiner (Ft. -e; J-hue). jakobinsk. en Jakobit (-ten, Ft. -ter).
Jakonet (-tet; fr.; en Slags Bomuldstøj).
jaloux (gr.-fr.). en Jalousi ([1]Skinsyge. [2](Ft. -er), Vinduesskærm).
Jambe (en, Ft. -r). jambisk.
Jammer (en; fra mnt. jammer). J-dal, j-fuld, J-klage, -skade, -skrig. jammerlig (J-hed). at jamre.
Jan: blive, göre J. (i Kortspil); gennem Nedertysk fra fr. jan. Maaske oprind. egentl. Navnet Jan.
Janitshar (en, Ft. -er). J-musik.
Januar (en). J-hæftet (af et Tidsskrift).
Japan. Japaneser (en, Ft. -e; J-inde). japanesisk.
jappe, se hjappe.
Jargon (-en; fr.).
Jarl (en, Ft. -er; optaget i nyere Tid fra Oldnord.). J-e-dömme (et), -sæde.
Jask, se Hjask.
Jasmin (en, Ft. -er; arab.). J-blomst.
Jaspis (-en; gennem Græsk fra semitiske Sprog).
jeg (mig). et Jeg (Ft. -er).
Jelling, se Jælling.
jer, se u. I.
Jeremiade (en, Ft. -r), efter Profeten Jeremias.
Jern el. Jærn (-et, Ft. d. s.). J-aag, -al, -alder (-en), -baand, -bane (J-anlæg, -arbejder, -betjent, -billet, -bro, -direktør, -fart, -forbindelse, -gods, -konduktør, -kort, -kupé, -kørsel, -linie, -net, -skinne, -station, -tog, -transport, -ulykke, -vogn), -beklædning, j-beslaaet (= j-beslagen), J-beslag, j-beslagen (-ent, -ne; = j-beslaaet), J-bolt, -byrd, -flid, j-flittig, J-gitter, -haand, j-haard, J-ilte, j-klædt, J-kno, -kors, -kram, -krampe, -kræmmer, -kugle, -kæde, -lænke, -nagle, -pande, -plade, -plov, -port, -ring, -seng, -skib, -skinne, -skrin, -stang, -sten, -støber, -støberi, -traad, -urt (verbena officinalis), -varer (Ft.), -vej, -villie; j-agtig, -holdig (J-hed).
Jesus Kristus (Vokativ Jesu Kriste. Akkusativ Jesum Kristum, Genitiv Jesu Kristi, Dativ Jesu Kristo).
Jesuit (-(t)en, Ft. -(t)er). jesuitisk. Jesuitisme (-n).
Jeton (-en, Ft. -s).
jo (Bio.). joh.
jobbe (at). en Jobber (Ft. -e; eng.). et Jobberi.
Jockey (en, Ft. -er; eng.). J-hue, -klub.
Jod[1] (-det, Ft. -der; kort Vokal; Bogstavet J; gr. iota).
Jod[2] (en; lang Vokal; kemisk Grundstof).
jodle (at; fra ty. jodeln; onomat.).
Jolle (en, Ft. -r; ty. el. holl.). — at jolle el. jolre af Sted.
Jomfru (en, Ft. -er; fra mnt. junkvrowe; jf. Junker). J-bur, -fødsel, -haar (Plante, poly-

trichum), -honning, -kloster, -stand, -tale; J-dom (-men). jomfruelig (J-hed). jomfrunalsk.

Jonglør (en, Ft. -er; fr. jongleur).

Jord (-en, Ft. -er). Se til. J-akse, -arbejde, -arbejder, -art, -arve (Plante, stellaria media), -bane, -beg, -beskrivelse, -brug, -bruger, -bund (J-s-lære), -bær (J-blomst, -plante, -træ, -æble), -drot, j-farvet, J-fund, j-funden, -fæste (J-else), J-klode, -klump, -knold, -krebs, -lag, -lod (en), -loppe, j-løs, J-overflade, -rystelse, -røg (Plante, fumaria), -skorpe, -skred, -skyld, -skælv (et. Ft. d. s.), j-slaaet (= j-slaget), J-slag, j-slaget (= j-slaaet), -springe (en Hest), J-strøg, -vold; j-agtig. Jordebog, -færd, -gods, -klæder (bibl. = Ligklæder), -lin (digt.), -liv, -moder, -rig(e). Jordsmon (-net; glda. -mon er Ting, Ejendel), -paakastelse. at jorde. jordet (= jordagtig). jordisk.

Jour (fr. jour, Dag). have J., være à j. med. j-havende. en Journal (Ft. -er). en Journalist (Ft. -er). Journalistik (-ken). journalistisk.

jovial (lat.). en Jovialitet.

Jubel (en; fra lat. jubilum, Frydeskrig). J-aar (mlat. annus jubilæus), -fest, -lærer, -olding, -raab, -skrig. en Jubilar (Ft. -er). at jubilere. et Jubilæum (b. F. -æet, -æer). at juble.

Judas. J-kys, -penge.

Juks (-et; ty.; fra lat. jocus, Spøg).

Jul (-en). J-e-aften, -brev, -bud, -buk, -dag, -ferie, -fest, -gave, -gilde, -glæde, -grød, -hilsen, -kage, -kort, -leg, -lys, -löjer (Ft.), -morgen, -mærker (Ft.), -nat, -neg, -nisse, -rose, -salme, -sang, -sne, -stemning, -stilhed, -stjerne, -stue, -tid, -træ, -øl.

Juli (en). J. Maaned. juliansk.

Junge (en, Ft. -r; Brøndspand).

Jungmand (en; ty.).

Juni (en). J. Maaned.

Junke (en, Ft. -r; kinesisk Skib).

Junker (en, Ft. -e; fra mnt. junkher, Junker, ung Herre; jf. Jomfru). J-herredömme, -parti, -væsen.

Jura-: J-bjergene, -dannelse (el. -formation), -kalk.

Jura (-en; lat. jus, Ret (Ejef. juris, Ft. jura). juridisk. en Jurisdiktion (Ft. -er). en Jurist (Ft. -er). et Juristeri. — Jury (en, Ft. -er; eng.). — at justere (J-ing). Justerfil, -kammer, -mester. en Justerer (Ft. -e). Justitiarius (en). justitiel (-le). Justits (en). J-minister, -mord, -raad (en, Ft. -er), -sag.

just (Bio.; fra lat. juste, med Rette).

justere osv., se u. Jura.

Juvel (en, Ft. -er; gennem Tysk fra romanske Sprog). J-halsbaand. -skrin. en Juvelér (Ft. Juvelerer). J-butik, -forretning.

Jyde (en, Ft. -r). J-potte. jydsk (J-hed; j-agtig). Jylland.

Jæger (en, Ft. -e; fra mnt. jeger; besl. med jage). J-bataillon, -bøde, -dragt, -garn, -korps, -mester (J-inde), -sprog. Jægersmand.

Jælling el. Jelling.

Jærn, se Jern.

Jærpe (en, Ft. -r).

Jærtegn (et).

Jærv (en, Ft. -e; norsk).

Jætte (en, Ft. -r; glda. iætæn [oldn. jǫtunn]; Ordet er overleveret litterært, hvorfor -n er blevet opfattet som bestemt Kendeo.). J-kvinde, -stue.

jævn (J-hed). j-aldrende, -byrdig (J-hed), J-døgn (J-s-storm), j-føre (J-else), J-höjde, -kristen, -maal, j-sides, -sidig (J-hed), J-vidde. (til) Jævnshold. at jævne. en Jævning ([1]det at jævne; J. paa Suppe). [2](Ft. -e(r), Lige, Ligemand; gldgs.). jævnlig. Jævnlige (Ft.), ens J.

Jøde (en, Ft. -r). J-beg, -fejde, -fjende, j-fjendsk, J-dreng, -kage, -kirsebær, -kristen (en J.), -kvarter, -land, -pige, -præst, -skole, J-dom (-men). en Jødinde (Ft. -r). jødisk.

Jøkel (en, Ft. Jøkler; norsk-isl.).

K.

K, k (et, Ft. K'er, k'er). K-Lyd.
Kaa (en, Ft. -er; = Allike).
Kaabe (en, Ft. -r; indkommet med Kristendommen fra mlat. cappa; jf. Kappe). K-ærme.
kaad (K-hed). k-mundet (K-hed).
Kaag (en, Ft. -e; fladbundet Baad; holl.).
Kaal (-en; optaget i gammel Tid fra lat. caulis, Stængel, Kaalstok). K-bed, -blad, -gaard, -have, -hoved, -orm, -plante, -rabi (en, Ft. d. s. el. -raber; ty. Kohlrabi, fra ital cavoli rapa [-rapa er Roe]), -stok.
Kaar (Ft.), smaa, trange, gode K. [Grundbetydn. er Valg, Udvælgelse]. at kaare (K-ing).
Kaarde (en, Ft. -r; fra mnt. korde; stammer fra Persisk). K-spids, -stod.
kaare (at), se u. Kaar.
Kaas (en; gldgs., dial.; fra lat. cursus, Løb; jf. Kurs). sejle sin egen K.
Kabale (en, Ft. -r; fr.; jødisk Ord).
Kabbeleje (en, Ft. -r; Plante, caltha palustris).
Kabel (et, Ft. Kabler; fra mnt. kabel; stammer fra mlat. capulum, Afledn. af capere, tage, gribe). K-garn, -laring (en, Ft. -er, tykt Tov; holl.), -længde, -tov.
Kabinet (-tet, Ft. -ter; fr.). K-s-billede, -flygel, -ordre, -spörgsmaal.
Kabliau (en, Ft. -er; stor Torsk).
Kabriolet (-ten, Ft. -ter; fr.).
Kabuds (en, Ft. -er; fra ty. Kapuze; stammer fra mlat. capucium, Hætte; Afledn. af caput, Hoved; jf. Kapuciner).
Kabys (-sen, Ft. -ser; holl. el. plt.).
Kachot (-ten, Ft. -ter; fr.).
Kadaver (et, Ft. -e; lat.).
Kadet (-ten, Ft. -ter). K-skib, -skole.
Kadrejer (en, Ft. -e; holl.).
Kadrer (Ft.; fr. cadre; egentl. Ramme, Indfatning; ital. quadro, lat. quadrus, firkantet; jf. Kvadersten).
Kafé el. **Café** (b. F. -een, Ft. -eer; fr.). — **Kaffe** (-n; arab.). k-brun, K-bönne, -grums, -hus, -kande, -kedel, -kop, -mølle, -pose, -punch, -selskab, -skænker (en, Ft. -e), -sladder, -søster, -træ.
Kag (en; fra mnt. kak), Skampæl. stryge til Kagen. at kagstryge (K-ning).
Kage (en, Ft. -r). K-bager, -dej(g), -form, -kone.
kagle (at; onomat.; kendes fra Middelalderen).
Kahyt (-ten, Ft. -ter). Kahytsdreng, -passager, -plads, -trappe.
Kaj (en, Ft. -er; holl. el. plt.).
Kajak (-ken, Ft. -ker).
Kajman (en, Ft. -er; Alligator).
Kakadu(e) (en, Ft. -(e)r; ty.; malajisk Oprind.).
Kakao (-en). K-bönne, -pulver.
Kakerlak (-ken, Ft. -ker).
Kakkelovn (oprind. et Varmeapparat, bestaaende af Lerkar, Lerpotter, fyldte med Gløder [kakkel-, ty. Kachel-, oldhöjty. kachala, Lerpotte]). K-s-dör, -eksamen, -krog, -mand, -renser, -skærm, -varme.
Kaktus (-(s)en, Ft. -(s)er; gr.-lat.).
Kal (-len; kræftagtig Forraadnelse i Træ). kallet.
Kalabas (-sen, Ft. -ser; port.).
Kalamitet (en, Ft. -er; lat.).
Kalas (et, Ft. -er; Gæstebud, Gilde; oprind. Sammenskud; af Collats, lat. collatio, Sammenføren, Sammenskud; jf. Kollation).
Kald (et, Ft. d. s.). K-s-brev, -fælle, -pligt, -ret. at kalde (-te, -t og (oprind.) -ede, -et; K-else). K-fald el. -form (Vokativ).
Kaleche (en, Ft. -r; fr.; fra slaviske Sprog).
Kalejdoskop (et, Ft. -er; gr.).
Kalender (en, Ft. -e; lat. calendarium). K-aar.
kalfatre (at; (K-ing); arab.), stoppe Sprækkerne i Skibsplanker med Tovværk). en Kalfatrer (Ft. -e).
Kali (-et; jf. Alkali). K-hydrat. Kalium (-et).
Kaliber (en, Ft. -bre; fr.). K-bor, -maaler. at kalibrere (K-ing).
Kalif (en, Ft. -er; arab.). et Kalifat (Ft. -er).

Kalk[1] (-en; gennem mnt. kalk fra lat. calx (Ejef. calcis). at kalke (K-ning). Kalkbjerg, -brud, -brænder (en, Ft. -e), -brænderi, -grube, -jord, -kule, -lag, ovn, -puds, k-rig, K-slager (en, Ft. -e), -sten, -vand, -værk; k-agtig, -holdig (K-hed). Kalkebalje, -kost.

Kalk[2] (en, Ft. -e; Bæger; optaget i den førkristelige Tid fra lat. calix). Jf. Alterk.

kalkere (at; (K-ing); fr.-ty.). Kalkerlærred, -papir.

Kalkun (en, Ft. -er; fra plt. kalkûn, holl. kalkoen, kalkoensche haan, kalikoetsche haan; saa kaldet efter Kalkutta, hvor Fuglen antoges at stamme fra; jf. fr. dinde (Forkortelse af coc d'Inde). K-steg, -æg. kalkunsk.

Kalla (-en, Ft. -er; Plante).

Kalligraf (en, Ft. -er; gr.). Kalligrafi (-en). kalligrafisk.

Kallun (-et, Ft. -er; fra mnt. kallunen, Indvolde). K-suppe.

Kalmus (-en, Ft. -er; Plante; gennem Tysk fra gr.-lat. calamus, Rör, Siv; efter Oprind. samme Ord som da. Halm). K-olie, -rod.

Kalot (-ten, Ft. -ter; fr.). K-ske.

Kalv (en, Ft. -e). K-e-brissel, -bryst, -dans, -fjerding, -hoved, k-knæet, K-kryds (Forvanskning af K-krøs, kruset Skjortebryst, ty. Kalbsgekröse), -kusk, -kød (K-suppe), -kølle, -lever, -løbe, -skind, -steg. at kalve. Isen kalver. Kalvis.

Kalville (en, Ft. -r; en Slags Æbler).

Kam (-men, Ft. -me). K-bregne, k-delt, K-garn, -hjul, -mager, -musling.

Kamel (en, Ft. -er, stammer fra Semitisk [hebr. gamal]). [K-blomst, se Kamilleblomst]. K-driver, -garn, -haar.

Kamelia (-en, Ft. -ier; Plante; saa kaldet af Linné efter Jesuitten G. J. Kamel, der 1738 medførte den fra Japan).

Kamerat, se Kammerat.

Kamfer (-en el. -et). K-draaber, -olie, -spiritus.

Kamille (en, Ft. -r; Forkortning af mlat. chamomilla; gr. Oprind.). K-blomst (el. ved Forvanskning Kamelblomst), -te.

Kamin (en, Ft. -er; gr.-lat.). K-gesims, -ild.

Kammer (et, Ft. Kamre; fra gr.-lat. camera). K-advokat, [-dug, se ndf.], K-herre (K-nøgle), -jomfru, -junker, -jæger, -pige, -raad (en, Ft. -er), -ret, -sanger, -svend (bibl.), -tjener, -tone.

Ka(m)merat (en, Ft. -er; fra fr. camerade, ty. Kamerad; Afledn. af lat. camera, Kammer [Grundbetydn. er Sovekammerat, den, man deler Kammer med]). k-lig (K-hed). et K-skab.

Kammerdug (-et; mnt. kamerdok, holl. kamerdoek, ty. Kammertuch; har Navn efter Cambray i Flandern, hvor Tøjet først forfærdigedes). K-s Lommetörklæde.

Kamp (en, Ft. -e; fra mnt. kamp, der er optaget fra lat. campus, Mark, Slagmark; jf. Felt, Kap). k-beredt, K-bulder, -dommer, k-dygtig (K-hed), K-fælle, k-færdig (K-hed), K-hane, k-lysten, K-løb, -plads, -pris, -raab. — Kampagne (en, Ft. -r; fr.). at kampere (fr.-ty.).

Kampesten (kendes fra Middelalderen; kamp- er rimeligvis mnt. kamp, Mark (se Kamp); jf. ty. Feldstein).

Kamæleon (en, Ft. -er). kamæleontisk.

Kanal (en, Ft. -er; lat.). K-anlæg, -lys, -system. at kanalisere.

Kanalje (ogsaa Karnalje) (en. Ft. -r; fr. canaille, ital. canaglia, Hundepak, Pøbel; Afledn. af lat. canis, Hund).

Kanapé (b. F. Kanapeen, Ft. -eer; gr.-fr.).

Kanari(e)-: K-frø, -fugl (saa kaldet efter sit Hjemsted de kanariske Øer). -græs.

Kanaster (en; gennem Hollandsk fra spansk canastro [gr.-lat. canistrum], Vidjekurv, hvori Varinastobakken blev forsendt).

Kancelli (-et. Ft. -er: fra lat. cancelli, Gitter, Skranke, omgitret Rum). K-raad (en, Ft. -er), -sprog, -stil. en Kancellist (Ft. -er).

Kande (en, Ft. -r). K-laag, -maal, -støber (en, Ft. -e), -støberi; k-vis.

Kandelaber (en, Ft. bre; lat. candelabrum, af candela, Lys, Kerte).

Kandidat (en, Ft. -er; lat. candidatus, egentl. hvidklædt). K. i Teologien (men cand(idatus) theol(ogiæ) osv.). K-eksamen, -post. en Kandidatur (Ft. -er).

Kandis (-en; arab.). K-sukker. at kandisere (K-ing).

Kane (en, Ft. -r). K-bjælde, -fart, -føre, -mede, -pisk, -top, -tur, -tøj.

Kanel (-en; gennem mnt. kanêl fra fr. cannelle, Demin. af canne, Rör [lat. canna]; jf. Kanon[2]). K-bark, k-brun, K-træ.

Kanin (en, Ft. -er; indkommet i germanske Sprog fra Romansk [fr. conin, lat. cuniculus]). K-avl, -gaard, -skind.

Kannevas (-et; gennem Tysk fra oldfr. canevas, mlat. canabacius, Afledn. af cannabis, Hamp).

Kannibal (en, Ft. -er; Menneskeæder; Forvanskning af karibal, indfødt paa de karaibiske Øer). en Kannibalisme. kannibalsk.

Kannik (en, Ft. -er; fra mlat. canonicus, Afledn. af gr.-lat. canon, se Kanon[1]). et Kannikedömme, -gaard, -sæde. et Kanonikat.

Kano (-en, Ft. -er).

Kanon[1] (en; udt. Kánon; fra gr.-lat. canon, Stav, Maalestok, Rettesnor, Regel). en Kanonisation (Ft. -er). at kanonisere (K-ing). kanonisk.

Kanon[2] (en, Ft. -er; udt. Kanón; fra fr. canon, ital. canone, stort Rör, Afledn. af gr.-lat. canna, Rör; jf. Kanel). K-baad, -feber, k-fuld, K-føde, -ild, -kugle, -port, -salve, -skud, -støberi, -torden. en Kanonade. en Kanonér (Ft. Kanonerer). at kanonere (K-ing).

kanske el. maaske.

Kansler (en, Ft. -e; lat. cancellarius; besl. med Kancelli).

Kant (en, Ft. -er; fra mnt. kant). K-fil, -hage, k-hugge, K-sten. at kante (K-ning, Ft. -er). K-baand. kantet. at kantre (el. kæntre). — kant: k. og klar, egentl. „kantet" (ɔ: forsynet med Kant) og klar (Søspr.; holl. kant en klaar).

Kantate (en, Ft. -r; ital.; af lat. cantare, synge).

Kanton (et, Ft. -er; fr.). at kantonnere (K-ing). et Kantonnement (Ft. -er).

Kantor (en, Ft. -er; lat.).

Kantusse (-n). Se „For Idé og Virkelighed" 1870. I. 99.

Kanut (-ten, Ft. -ter; Forvanskning af lat. cornutus, hornet).

Kaos (et; gr.). kaotisk.

Kap (oldn. kapp): om K.; fra lat. campus (se Kamp), der er optaget i de nordiske Sprog i ældgammel Tid, för oprind. mp blev til pp. K-løb, k-løbe, K-løber, k-ro (K-ning), K-roer (en, Ft. -e), -sejlads. at kappes. Kappelyst, -strid.

kapabel (-ble; fr.).

Kapacitet (en, Ft. -er; lat.-ty.).

Kapel (-let, Ft. -ler; gennem mnt. kapelle fra mlat. capella, Demin. af capa, Kappe). K-mester, -musikus. — en Kapellan (Ft. -er). et Kapellani (Ft. -er).

Kaper (en, Ft. -e). K-brev, -gast, -kusk, -skib, -vogn. et Kaperi. at kapre (fra lat. capere, tage).

Kapers (en, Ft. d. s.; gr.-lat. capparis). K-busk, -plante, -sovs.

kapital (lat.). en Kapital (Ft. -er). at kapitalisere. en Kapitalist (Ft. -er). — Kapitel (et, Ft. -tler). k-fast, K-overskrift. Kapitelstakst. — Kapitulation (en, Ft. -er). at kapitulere. — Kapitæl (en, Ft. -er).

Kappe (en, Ft. -r; fra mnt. kappe, mlat. cappa; jf. Kaabe). K-baand, -flig, -krave, -læder, -strimmel.

kappe (at; K-ning). k. Anker, Masten.

kappes, se u. Kap.

kapre, se u. Kaper.

Kaprice (en, Ft. -r; fr. caprice, Afledn. af lat. caper, Buk. — Kaprifolium (b. F. -ien, Ft. -ier). — en Kapriole (Ft. -r). en Kapriolet (-ten, Ft. -ter).

Kapsel (en, Ft. -sler; lat.). K-

barometer, -frugt, k-frugtet (bot.).

Kapsun (en, Ft. -er; gennem plt. kapsún fra Romansk [fr. cavecon. Afledn. af lat. caput, Hoved]..

Kaptajn (en, Ft. -er; fr. capitaine, mlat. capitaneus, Afledn. af caput, Hoved). K-löjtnant.

Kapuciner (en, Ft. -e; af nylat. capucinus, Afledn. af mlat. capucium, Hætte; jf. Kabuds). K-abe, -kappe, -munk, -kloster.

Kapun (en, Ft. -er; gr.-lat.).

kaput: være, gaa k. (fra ty. kaputt, fr. capot; egentl. styrte paa Hovedet [lat. caput, Hoved]).

Kar (et, Ft. d. s.; b. F. Karret, -rene). K-baand, -bad, -bundt, k-førende, K-klud, -net.

Karabin (en, Ft. -er; fr.).

Karade el. Charade (en, Ft. -r; fr. charade).

Karaffel (en, Ft. Karafler; fr. carafe; persisk-arab.).

Karakter (en, Ft. -er; gr.). K-bog, -bogstav, k-fast (K-hed), K-givning, k-løs (K-hed), K-skildring, -stykke, -styrke, k-svag (K-hed), K-tegning, -træk. at karakterisere. en Karakteristik (-ken, Ft. -ker). karakteristisk.

Karambolage (en, Ft. -r; fr.). at karambolere.

Karamel (-len, Ft. -ler; spansk).

Karantæne (en; fr. quarantaine; egentl. 40 (Dages Afspærring). K-anstalt, -flag, -hus, -læge, -skib.

Karat (en, Ft. d. s.; gr.-fr.). 18 K-s Guld.

Karavane (en, Ft. -r; persisk). Karavanfører, -serai (et, Ft. -er), -vej.

Karbol (-en; af lat. carbo, Kul). K-olie, -syre, -vand.

Karbonade (-n; fr.; af lat. carbo, Kul).

Karbunkel el. -funkel (en, Ft. -kler; af lat. carbunculus, Demin. af carbo, Kul, egentl. gloende Kul).

Karde el. Karte (en, Ft. -r; Uldkarde; gennem Tysk fra romanske Sprog [mlat. cardus, lat. carduus, Tidsel]). K-bolle (Plante, dipsacus), -gilde. -tand. at karde el. karte (K-ning).

Kardemomme (-n; gr.).

kardinal- (mlat. cardinalis, Afledn. af cardo, Dörhængsel). K-dyd, -punkt, -tal. en Kardinal (Ft. -er). K-s-hat, -værdighed.

Kardus (en, Ft. -er; gennem ty. Karduse el. holl. kardoes fra romanske Sprog [fr. cartouche, Patron, Kartæske; ital. cartoccia, Afledn. af charta, Papir]; jf. Kartæske). K-papir.

Kardæsk(e) (en, Ft. -(e)r; Stald- el. Skibsbørste; gennem ty. Kardätsche fra Romansk [fr. cardasse, Afledn. af carde, Karde]).

karessere (at; fr.-ty.).

Karet, se Ka(r)ret.

Karfunkel, se Karbunkel.

Karikatur, se Karrikatur. — Kariol, se Karriol.

Karl (en, Ft. -e). K-e-arbejde, -kammer, -lön. Karlsvogn (-en).

Karm (en, Ft. -e).

Karmesin el. Karmosin (et; rødt Farvestof af Skjoldlusen coccus ilicis, arab. kermes). k-rød.

Karmin (en; egentl. samme Ord som Karmesin; fr.-ty.). K-lak, -syre.

Karmosin, se Karmesin.

Karnalje, se Kanalje.

Karnap (-pen, Ft. -per; fra mnt. karnap). K-stue, -vindue.

Karneval (et, Ft. -er; ital.). K-s-dragt.

Karnis (-sen, Ft. -ser; Overdelen af en Hovedgesims; fra gr.-lat. coronis, lille Krans. K-hövl.

karnøfle (at; ty. karniffeln, af Karniffel, Knægten, den höjeste Trumf i Styrvolt).

Karosse, se Karrosse.

Karotte (en, Ft. -r; fr.).

Karpe (en, Ft. -r; cyprinus carpio). K-dam.

Karre el. Kærre (en, Ft. -r; oldn. kerra, mnt. karre, ty. Karre(n); optaget i ældgammel Tid i de germanske Sprog fra kelt.-lat. carrus, carra, firhjulet Transportvogn. Stamord til Ka(r)ret, Karriere, Karriol, ka(r)rikere, Ka(r)rosse, Ka(r)-

rusel). Jf. Krudt-, Møg-, Skubkarre, Gumpekærre.

Karré (b. F. Karreen, Ft. -reer; fr. carré, af lat. quadratum, Kvadrat, Firkant).

Ka(r)ret (en, Ft. -er; ty. Karrete; jf. Karre). K-dör, -mager (K-svend).

Karri (-en; eng. curry; skal stamme fra Indien). Kød i K.

Karriere (en; fr. carriere; jf. Karre). göre K.

karrig (K-hed) (fra mnt. karich, besl. med glda. kære, klage).

Ka(r)rikatur (en, Ft. -er; K-tegner). at ka(r)rikere (ital. caricare, læsse paa; jf. Karre).

Ka(r)riol (en, Ft. -er; fr. carriole, af ital. carrivola; jf. Karre). K-hest.

Ka(r)rosse (en, Ft. -r; fr. carrosse; jf. Karre).

Ka(r)rusel (-len, Ft. -ler; fr. carrousel, jf. Karre).

Karse (-n; fra mnt. karse).

karsk (K-hed).

Karte, se Karde.

Karteuser (en, Ft. -e; ty. Karthäuser). K-kloster, -nellike.

Kartoffel (en, Ft. -tofler; fra ty. Kartoffel, ved Dissimilation af ældre Tartuffel, ital. tartufolo, Demin. af tartufo, Trøffel). K-ager, -avl, -grød, -høst, -mel, -mos, -plante, -salat, -skrælling, -syge, -top.

Karton (en, Ft. -er; fr.; af gr.-lat. charta, Papir; besl. med Kort). at kartonnere.

Kartove (en, Ft. -r; fra mnt. kartouwe [ty. Kartaune], Forvanskning af ital. quartana, Fjerdedel; egentl. en Kanon, som skyder 25 Pund).

Kartæske (en, Ft. -r; Skraasæk til Kanoner; ty. Kartätsche, af ital. cartaccia, grovt Papir; Afledn. af charta, Papir; jf. Kardus). K-ild.

Karus(se) (en, Ft. -(se)r; fra mnt. karusse [ty. Karausche]; cyprinus carassius). K-dam.

karve (at), sætte Mærker i Træ ved Indsnit (foræld.). K-bræt, -stok.

Kaseking (en, Ft. -er; fr. casaquin).

Kasemat(te) (en, Ft. -(te)r; bombefast Hvælving; fra ital. casamatta [casa, Hus; matta, mat, blind; egentl. blindt ɔ: skjult Hus]). K-skib.

Kaserne (en, Ft. -r; fr. caserne, Afledn. af lat. casa, Hus). K-arrest, -liv. at kasernere.

Kash(e)mir el. Kasimir, Uldtöj, saa kaldet efter Landet af samme Navn. K-ged.

Kaskade (en, Ft. -r; fr. cascade, Vandfald).

Kaskelot (-ten, Ft. -ter; fr. cachelot).

Kasket (-ten, Ft. -ter; fra fr. casquette, Demin. af casque, Hjælm). K-skygge.

kassabel, Kassation, se u. kassere[2].

Kasse (en, Ft. -r; fra Romansk [ital. cassa, af lat. capsa, Beholder; jf. Kapsel]). K-bedrøver (en, Ft. -e), -beholdning, -bog, -laag, -mangel, -mester, -stykke, -svig. at kassere[1] ind (= indkassere). en Kasserer (Ft. -e; K-kontor).

kassere[2] (at; vrage; fra Romansk [fr. casser; ital., mlat. cassare, erklære for ugyldig; Afledn. af lat. cassus, tom, ugyldig]). kassabel (-ble). en Kassation (Ft. -er; K-s-ret).

Kasserolle (en, Ft. -r; gennem Tysk fra fr. casserolle, Kobberpande; Demin. af cazza, Smeltedigel; antages at være optaget fra arab. qâza, Fad).

Kast (et, Ft. d. s.). at kaste (K-ning, Ft. -er). K-maskine, -skive, -skovl, -spyd, -vaaben, -vind. en Kaster (Ft. -e).

Kastagnet (-ten, Ft. -ter; smaa Træstykker, som den dansende holder i sin Haand og klaprer med under Dansen; spansk-fr.).

Kastanie el. Kastanje (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen gennem Tysk og Romansk fra gr. kastanéa, der stammer fra armenisk kaskeni, men tænktes at staa i Forbindelse med Byen Kástana i Pontus). k-brun, K-træ.

kaste (at), se u. Kast.

Kaste (en, Ft. -r; fra fr. caste, spansk-port. casta, af lat. castus, kysk, ren, et Navn, som Portugiserne gav visse Kaster i Indien). K-aand, -væsen.

Kastel (-let, Ft. -ler; optaget i Middelaldereu fra lat. castellum).
Kastor- (lat. castor, Bæver): K-garn, -hat.
Kastrat (en, Ft. -er). en Kastration. at kastrere (K-ing; lat.).
Kasuar (en, Ft. -er).
Kasuist (en, Ft. -er). Kasuistik (-ken). kasuistisk. — Kasus (en, Ft. d. s.; lat. casus, Fald). K-böjning, -endelse.
Kat (-ten, Ft. -te). Katblok, -krog, -løber (Søspr.), -ost (Plante, malva; glda. katteost), k-rygget, -öjet. Kattefjed, -hale, -jagt, -killing, -musik, -pine, -pus (en), -skind, -tarm, -urt (nepeta cataria), k-venlig (K-hed); k-agtig. Kattegat. at katte (Søspr.).
Katafalk (en, Ft. -er; fr.; af ital. catafalco; jf. Skafot).
Katakombe (en, Ft. -r; gr.). — Katalog (en el. et, Ft. -er). at katalogisere (K-ing). — Katarakt (en, Ft. -er). — Katarr(h) (en, Ft. -er). katarr(h)alsk. — Katastrofe (en, Ft. -r). — Kateder (et, Ft. -dre). — Katedralkirke, -skole. — Kategori (-en, Ft. -er). kategorisk. — Kateket (en, Ft. -er). — kateketisk. en Katekisation (Ft. -er). at katekisere. en Katekismus el. -me (Ft. Katekismer). — Katekumen (en, Ft. -er). — Katete (en, Ft. -r; i en retvinklet Trekant). — Kateter (et, Ft. -tre; kirurgisk Instrument). en Katetrisation (Ft. -er). at katetrisere (K-ing). — Katolicisme (-n). en Katolik (-ken, Ft. -ker). katolsk.
Ka(t)tun (-et; ty. Kattun fra fr. coton, Bomuld; stammer fra Arabisk).
Kaudervælsk (et; ty.).
kausal (lat.). K-forbindelse. en Kausalitet.
Kaution (en, Ft. -er; lat.). at kautionere. en Kautionist (Ft. -er).
Kautschuk el. Kautsjuk (-en; Gummielastikum; fr.). K-mand, -ring.
Kavaj (en, Ft. -er; fra holl. kabaai).
Kavaler (en, Ft. -er; fr. cavalier, af ital. cavaliere, Afledn. af cavallo, Hest [lat. caballus]). — Kavaleri (-et; fr. cavalerie). K-regiment. en Kavalerist (Ft. -er).
Kaviar (-en; saltet Fiskerogn, især af Støren; fr.).
Kavring (en, Ft. -er; rundt, haardbagt Brød; foræld.; fra russ. kovriga).
ked (kendes i Dansk fra Middelalderen). Kede (en; = Kedsomhed). at kede. at kedes (= kede sig). kedelig. kedsom (-me; K-hed). kedsommelig (K-hed).
Kedel (en, Ft. Kedler; optaget i den förkristelige Tid fra lat. catillus, Demin. af catinus, Skaal). k-formet, -formig, K-flikker (en, Ft. -e), -smed, -sten.
Kediv (en, Ft. -er).
Kegle (en, Ft. -r; ty.). K-bane, -bossel, k-dannet, K-flade, -form, -konge, -kugle, -rejser (en, Ft. -e), -snit, -spil.
kejse (at; fra mnt. kese [ty. kiesen] el. (ved Tilknytning til Kejser) keisen; efter Oprind. samme Ord som da. kyse; besl. med kaare), foræld.; digt.
Kejser (en, Ft. -e; optaget i förkristelig Tid i de germanske Sprog fra lat. Cæsar; jf. Zar). K-krone, -prins, -snit. et K-dömme (Ft. -r). en K-inde (Ft. -r). kejserlig.
Kejte (-n; venstre Haand). kejthaandet. kejtet (K-hed).
Kelner (en, Ft. -e; ty.; besl. med Kælder).
Kelter (-ne). keltisk.
Keltring (en, Ft. -er). K-(e)liv, -pak, -sprog, -streg; k-agtig (K-hed); (paa) K-vis.
Kemi (-en; jf. Alkemi). Kemikalier (Ft.). en Kemiker (Ft. -e). kemisk.
kende (at; -te; K-else, Ft. -r). K-ord (gramm. = Artikel), -mærke, -tegn. Kende: tage K.; se til. en Kende (Smule). kendelig (K-hed; at k-göre). en Kender (Ft. -e; K-blik, -mine, -öje). Kending (en; [1]Søspr.; have K. af Land = have Landkending; K-s-flag, -navn, -signal. [2](Ft. -e(r)), Bekendt;

gldgs.). Kendsgerning. et Kendskab.
Kentaur el. Centaur (en, gr.).
Kepi (-en, Ft. -er; Felthue; fr.).
Keramik (-ken; gr.). keramisk.
Kerberos el. Cerberus.
kere (at; ty.): k. sig om.
Kerne, se Kærne.
Kersej el. Kirsej (-et; groft, uldent Töj, som især benyttes til Soldaterklæder).
Kerte, se Kærte.
Kerub (en, Ft. -er; hebr.; jf. Seraf). Kerubim (Ft.).
Ketser el. Kætser (en, Ft. -e; [1]poseformet Net med Skaft, Redskab til at tage Fisk op af Beholdere med, til at fange Sommerfugle med. [2]Boldtræ med Net i Slaafladen; eng. catcher).
Kid (et, Ft. d.s.; b. F. Kiddet, -dene).
Kiddike (en, Ft. -r; plt.).
Kiel. Kielersprut (ty. Sprotte, en lille røget Fisk).
Kig el. Kik (et): faa, have K. paa. K-hul. at kige el. kikke (fra mnt. kiken; jf. Pose-, Stjernekiger). en Kikkert (Ft. -er).
Kighoste (sv. kikhosta, mnt. kinkhoste, holl. kinkhoest [glda. kigen, Hoste, sv. kik(n)a, snappe efter Vejret, norsk dial. kikja, kikna, tabe Vejret]).
Kik, kikke, Kikkert, se. u. Kig.
Kiks[1] (en, Ft. d.s.; fra eng. cakes (Ft.), efter Oprind. samme Ord som da. Kage).
Kiks[2] (en el. et; Fejlstød i Billardspil; fra ty. Kicks). at kikse (ty. kicksen), [1]støde skævt. [2]drive Spas. en Kiksekugle.
Kil, se Kil(e).
Kilde (en, Ft. -r; besl. med kold). K-skrift (et), -spring, -sted, -studium, -vand, -væld.
kilde (at). kilden (-ent, -ne; K-hed). at kildre. en Kildrer (Ft. -e).
Kil(e) (en, Ft. -(e)r; mnt. kil [ty. Keil]. Kileben, k-dannet, -formet, K-indskrift, -skrift (en). at kile ([1]drive Kile ind. [2]drive paa med Kraft). k. af, paa, ile af Sted, sætte Fart paa.
Killing (en, Ft. -er).
Kilo- (gr.-fr. [gr. chilioi, tusinde]): K-gram (tusinde Gram), -liter, -meter.
kilt(r)e op (at). K-sted (-et). en Kiltning.
Kim (en, Ft. d.s.; plt. [ty. Keim]). K-blad, -knop, -plante. at kime[1].
kime[2] (at; k. til Højtid med Kirkeklokken; opstaaet af gr.-lat. cymbalum, Metalbækken). en Kimen. en Kimer (Ft. -e).
Ki(m)ming (-en; ty.; den yderste Rand af Horisonten; Søspr.).
kimse (at). k. ad noget.
Kimære el. Chimære (en, Ft. -r; gr.; fr. chimère). kimærisk.
Kina[1]. K-farer (en, Ft. -e). en Kineser (Ft. -e). kinesisk.
Kina[2] (-en; fr. china; fra peruviansk (Inkasproget) quina, Bark). K-bark, -draaber, -træ. — Kinin (-en).
Kind (en, Ft. -er). K-bakker (-ne; ty.; jf. Bakker), -ben, -hest, -skæg, -tand.
Kinin, se u. Kina[2].
Kiosk (en, Ft. -er; fr. kiosque, fra Tyrkisk).
Kip (en), Kælenavn til Kalven.
Kippe (en, Ft. -r; simpel Kro, Knejpe).
kippe (at; rykke i, løfte i Vejret; Søspr.). k. Flag, Anker.
kipret (fra holl.-mnt. keper [ty. Köper]). k. Töj, vævet Töj, hvori Islætten danner en skæv Vinkel med Rendingen.
Kirke (en, Ft. -r; indkommet med Kristendommen fra Græsk; Afledn. af kyrios, Herre). K-aar, -betjent, -blok, -bly, -bog, -by, -bygning, -bön, -dör, -ejer, -fader, -forfatning, -fyrste, -færd, -gaard (K-sjord, -mur), -gang (K-skone), -gods, -gulv, -gænger (en, Ft. -e), -herre, -historie, k-historisk, K-indvielse, -klokke, -koncert, -laage, -lam (overtroisk), -lov, -lære, -møde, -nød, -ordinans, -port, -raad, -ran, -ret, -ritual, -rotte, -rov, -røver, -sang, -sanger, -skat, -skib, -skik, -skole, -skriver, -sogn, -spir, -stat, -sti, -stævne (et), -syn, -taarn, -tag, -tid, -tiende, -tugt, -tvang, -ugle, -ur, -vej, -vielse, -vin, -vindue, -væg, -værge (en), -væsen. kirkelig (K-hed).
Kirre (en; Støbefejl i Glasvarer).
Kirsebær (optaget i gammel Tid

fra gr.-lat. cerasus). K-blomst, -brændevin, -fugl, k-rød, K-saft, -sten, -suppe, -træ, -vin.

Kirsej, se Kersej.

Kirtel (en, Ft. Kirtler). K-haar, k-svag (K-hed), K-svulst; k-agtig, -formig.

Kirurg (en, Ft. -er; gr.). Kirurgi (-en). kirurgisk.

Kis[1] (en), Kælenavn til Katten.

Kis[2] (-en; fra ty. Kies). Kisel (-en). K-jord, -sten, k-sur, K-syre; k-artet, -holdig.

Kiste (en, Ft. -r; optaget i förkristelig Tid fra gr.-lat. cista). K-beslag, -bund, -bænk, k-glad, K-klæder (Ft.), -laag, k-lagt.

Kit (-tet; ty.). at kitte (K-ning).

Kittel (en, Ft. Kitler; ty.).

Kiv (en). k-agtig (K-hed). at kives.

Kjole (en, Ft. -r; af Kjortel (en, Ft. Kjortler); Afledn. af kort). Kjolebesætning, k-klædt, K-krave, -liv, -lomme, -skød, -tøj, -ærme. Kjortelflig.

K(j)øbenhavn. en K-havner (Ft. -e). K-havneri (-et). k-havnsk.

K(j)øge. K. Huskors.

Kladde (en, Ft. -r; ty.). K-bog.

klaffe (at; bagvaske; gldgs.; ty.). Klaffer (en; Bagvaskelse).

klage (at; fra mnt. klagen). en Klage (Ft. -r). K-brev, -digt, -lyd, -maal, -punkt, -raab, -sang, -skrift (et), -skrig, -tone. en Klager (Ft. -e).

Klak (-ken; Trop af lejede el. forudindtagne Teaterklappere; fr. claque). en Klakør (Ft. -er; fr. claqueur).

klam (-me; (K-hed); ty.).

Klammer[1] (Ft.; ty.). at klamre. k. ind, k. sig fast. K-fod.

Klammer[2] (et; Mundhuggeri). K-urt (galium verum). et Klammeri (Ft. -er). at klamres.

Klamp(e) (en, Ft. -(e)r).

Klan (en, Ft. -er). Familie Æt, (kelt.); Klanshøvding.

Klaner, se Kla(n)ner.

Klang (en; ty.). K-bund, -farve, -figur, k-fuld (K-hed), -løs (K-hed).

Kla(n)ner (en, Ft. d. s. el. -e; en Slags Bille, dermestes; gennem Tysk fra fr. calandre, Kornorm; af gr.-lat. cylindrus, Cylinder, Rulle).

Klap[1] (-pen, Ft. -per; fra ty. Klappe; besl. med klappe, Bord-, Hjerte-, Sky-, Springk.). Klaphat, -holt (et; ty. Klappholz), -horn, -musling, -myds(e) (en, Ft. -(e)r; ty. Klappmütze, en Art Sæl, cystophora cristata), -træ. Klappefejl, -sygdom.

Klap[2] (et, Ft. d. s.; b. F. -pet, -pene). Haandklap. K-hammer, -hingst (ty. Klopfhengst), -jagt. at klappe (K-ning); kendes fra Middelalderen. en Klapper (Ft. -e). en Klappert (Ft. -er; en Slags Legetöj). at klapre (ty. klappern). en Klapperslange (ty. Klapperschlange). -sten, et Klaps (Ft. d. s.; ty.). at klapse.

klar (K-hed), optaget i Middelalderen fra lat. clarus, klar, ren, straalende. k-hovedet, -seende, -synet (K-hed), -vinget, -öjet. at klare (K-ing). klarlig (Bio.). at klarere (K-ing; ty.). Klaret (-ten; afklaret Fedt). — Klarinet (-ten, Ft. -ter).

Klase (en, Ft. -r). K-skærm, -stilk.

Klask (et, Ft. d. s.; fra ty. Klatsch). at klaske (ty. klatschen).

Klasse (en, Ft. -r; fra fr. classe, af lat. classis). K-fordom, -inddeling, -ka(m)merat, -kamp, -lotteri, -lærer, -værelse; k-vis (Bio.). en Klassifikation (Ft. -er). at klassificere. — Klassiker (en, Ft. -e; lat. classicus, Afledn. af classis; Borger af første Klasse, dernæst Forfatter af første Rang). K-udgave. en Klassicitet. klassisk.

Klat (-ten, Ft. -ter). k-fingret. K-gæld, -kage, -papir, -skilling, k-öjet; k-vis (Bio.). at klatte. klattet. et Klatteri (Ft. -er).

klatre (at; K-ing). K-fod, -fugl, -maskine, -stang, -tov.

Klausul (en, Ft. -er; lat.).

Klaver (et, Ft. -er; fr. clavier, Afledn. af lat. clavis, Nøgle [Grundbetydn. er Tangentrække, Klaviatur]). K-spil, -spiller

(en, Ft. -e), -stemmer (en, Ft. -e). en Klaviatur (Ft. -er).

klavre (at; plt. [mnt. klouweren, Afledn. af klouwe, Klo]).

klejn (K-hed; optaget i Middelalderen fra Nedertysk under Formen klen; senere paavirket af ty. klein). k-modig (K-hed; ty. kleinmütig), [Klejnsmed, se u. Klenodie].

Klejne (en, Ft. -r; tidligere kle(i)net, samme Ord som Klenodie; [Kagerne have faaet dette Navn, fordi de ligne Smykker]). K-jærn.

Klem (en). med Fynd og K., staa paa K. at klemme (klemte; K-else). K-redskab. Klemhage, -skrue. en Klemme (Ft. -r).

Klematis (en; Plante; gr.).

klemme, se u. Klem.

Klemt (et, Ft. d. s.). at klemte, slaa paa Kirkeklokken med længere Mellemrum mellem hvert Slag. k. til Ildebrand.

Klenodie (et, Ft. -r; fra mnt. kle(i)node, Afledn. af kle(i)ne, lille, tynd, fin, sirlig; jf. Klejne).

Kleppert (en, Ft. -er; fra ty. klepper; besl. med klappe, klapre).

Klerus (en; gr.-lat.). klerikal. en Klerk (Ft. -e; af mlat. clericus). Kleresi (-et).

Klid (-det, Ft. d. s.; b. F. -dene). K-brød, -vand. kliddet.

Klient (en, Ft. -er; lat.). et Klientforhold, -skab (et). et Klientel.

Klik[1] (en; plt.; egentl. Klat, Plet). sætte en K. paa ens Rygte. Jf. beklikke.

Klik[2]: slaa K. at klikke.

Klike (en, Ft. -r; fr. clique, ty. Klicke). K-aand, -væsen.

Klima (-et, Ft. -er; gr.-lat. clima, Ejef. climatis). Klimatfeber. klimatisk.

Klimaks (en, Ft. -er; gr.).

Klimp (en; Jordklump; foræld.; digt.).

klimpre (at; fra ty. klimpern).

kline (at; K-ing). K-gilde, -ler.

klinge (at; klang el. -ede, klinget; kendes siden Middelalderen). Klingklang (et). klinger (Tillo.; -re). at klingre.

Klinge (en, Ft. -r; ty.), sandsynligvis besl. med klinge.

Klinik (-ken, Ft. -ker; gr.). klinisk.

Klink: spille K.; besl. med klinke[1].

klinke[1] (at; støde Glassene sammen), besl. med klinge.

klinke[2] (at; nitte, nagle sammen; k. et Fad; K-ning), fra Tysk el. Hollandsk.

Klinke (en, Ft. -r; Dørk.; ty.).

Klinke(r) (en, Ft. Klinker; haardbrændt Mursten; ty.).

Klint (en, Ft. -er; jf. Klit). K-ekonge(-n).

Klinte (-n). K-blomst.

Klip (et, Ft. d. s.; b. F. -pet, -pene). at klippe (K-ning). K-tid. Klipuld.

Klipfisk, se u. Klippe.

Klippe (en, Ft. -r; fra Tysk; kendes fra Middelalderen). K-blok, k-fast, -fuld, K-grund, k-haard, K-hule, -stykke, k-stærk, K-væg. Klipfisk (egentl. Fisk, der er tørret paa Klippen).

Klir (et, Ft. d. s.). at klirre (ty.; onomat.).

Klire (en, Ft. -r; Fugl; totanus).

klirre, se u. Klir.

Klister (-et; fra mnt. klister). K-potte. at klistre (K-ing).

Klit (-ten, Ft. -ter; egentl. samme Ord som Klint). K-dannelse, -foged, -plantning, -tag (Plante, arundo arenaria), -törv, -vækst.

Klo (-en, Ft. Kløer). K-led.

Kloak (-ken, Ft. -ker; lat.). K-anlæg, -ledning, -rör.

Klode (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen i Formen klod(e) fra mnt. klôt, Klump, Kugle; egentl. samme Ord som ty. Klotz, jf. Klods; jf. Sværdklod). k-rund, K-sky.

Klodrian (-nen, Ft. -ner; besl. med kludre).

Klods[1] (en, Ft. -er; fra ty. Klotz; jf. Klode). paa Klods = paa Kredit. K-hoved, -major, [-sko, se Klods[2]]), -tegning, -törv. at klodse. klodset (K-hed).

Klods[2] (en, Ft. -er; en Slags Fodtöj; fra mnt. klotze, der er optaget fra fr. galoche). K-sko (= Klods[2]). en Klodsemager (Ft. -e).

klog (fra mnt. klôk; K-skab (en); K-s-hensyn). klogelig (Bio.).

Klokke (en, Ft. -r). K-blomst, -faar, -frø (en), -klang, -knebel, -lyng, k-ren, K-ringen, -ringning, -slag, -slæt (-tet), -spil, -streng, -støber (en, Ft. -e), -taarn, -time. en Klokker (Ft. -e; K-embede).

Klopfægter (en; ty.).

Klor (-et; gr.; kemisk Grundstof). K-kalk, -salt, -vand. Kloral (-et). Kloroform (-en). at kloroformere (K-ing).

klos (Bio.; optaget i nyere Tid ved Søfolkene fra eng. close [fr. clos, af lat. clausus, lukket]). k-revet (Sejl).

Kloset (-tet, Ft. -ter; eng.). K-rum.

Kloster (et, Ft. -stre; indkommet med Kristendommen fra lat. claustrum, Indelukke). K-broder, -celle, -dragt, -frøken, -gaard, -gods, -have, -jomfru, -kirke, -latin, -lærred, -løfte, -mur, -ost, port, -tugt, -vin. klosterlig.

Klov (en, Ft. -e; hed tidligere kløv, af oldn. klauf). K-dyr, -(e)syge.

Klovn (en, Ft. -er; fra eng. clown).

Klub (-ben, Ft. -ber; fra eng. club). K-bal, -vært.

Klud (en, Ft. -e). K-e-kræmmer, -papir, -samler.

Kludder (noget). en K-mads; k-agtig. Kludderi (noget). at kludre (plt.). en Kludrer (Ft. -e).

Kluk (et, Ft. d. s.; b. F. Klukket, -kene (onomat.)). K-flaske, -höne. at klukke.

Klump (en, Ft. -er). K-fisk, -fod, k-fodet. at klumpe sig. at klumpes. klumpet.

kluntet (K-hed).

Klyde (en, Ft. -r; Fugl, recurvirostra avocetta). K-næb.

Klyne (en, Ft. -r; Æltetörv; jydsk). K-törv.

Klynge (en, Ft. -r; kendes fra Middelalderen). at klynge. k-vis (Bio.). en Klynger (Plante, rubus).

Klynk (et, Ft. d. s.). at klynke. K-hoved, -potte, -tone. et Klynkeri.

Klys (et, Ft. d. s.; b. F. -set, -sene; Hul i Skibets Bov, hvorigennem Ankerkættingen gaar; fra Tysk el. Hollandsk). K-foring, -gat, -prop.

Klyster (et, Ft. -er; gr.). K-pibe, -sprøjte.

klyve (at; kløv, kløven (-et, -ne)), klatre.

Klyver (en, Ft. -e; Sejl paa Bovsprydet; ty.). K-bom.

klæbe (at; fra ty. kleben). Klæbersten. klæbrig (K-hed).

Klæde (et; Alter-, Haand-, Hals-, Törk.). Klæder (Ft.; Gang-, Hverdags-, Kiste-, Köje-, Olje-, Seng-, Söndagsk.). at klæde (-te). Klædebon (et, Ft. d. s.; b. F. -net; glda. klædeboned (-et), af klæthæbonæth, oldn. klæðabúnað-r, Klædning, Paaklædning, Udrustning [Ordet er overleveret litterært, hvorfor -ed (-et) er blevet opfattet som Kendeo.; jf. Drot, Jætte]), -børste, -dragt, -fabrik, -handler (en, Ft. -e), -skab, -varer (Ft.). klædelig (K-hed). en Klædning (Ft. -er; K-s-stykke).

Klæg[1] (en, Ft. -er; Insekt, tabanus; oldn. kleggi).

Klæg[2] (-en el. -et; Marskler). K-jord, -lag. klæg (Tillo.; klæbrig). klægt Brød. klæget (= klæg).

klække (at). k. op.

klækkelig (ty. klecken, forslaa).

kløe (at; kløer, -ede, -et). Kløe (Ft.; Prygl, Bank). faa K. en Kløe. have K.

Kløft (en, Ft. -er). K-hage, -hale. kløftet.

kløges (at; føle Kvalme; gldgs.; dial.; K-ning).

Kløgt (en). kløgtig (K-hed).

Kløer, se Kløver.

kløve (at; K-ning, Ft. -er). K-brænde, -jærn, -kile. Kløvkrone, -plade (Plante).

Kløver (-en; fra mnt. klever). en Kløver (Ft. d. s. el. -e(r); i Kortspil; K-konge el. K. Konge). Kløverager, -blad, -frø, -mark.

Knag(e) (en, Ft. -(e)r; oprind. knagg). Knagehjul, -række.

knage (at; fra mnt. knaken).

Knald (et, Ft. d. s.; fra ty. Knall). K-effekt, -hætte, -perle, -signal. at knalde. K-pisk. en Knaldert el. Knallert (Ft. -er).

knap (-pe; K-hed; ty.). at knappe[1] af.

Knap (-pen, Ft. -per). K-form, -gaffel, -hul, -mager, -ost, -urt (dyrket, fyldt Ranunkel). Knappenaal (K-s-hoved, -stik), -stober (en, Ft. -e). at knappe[2].

Knark (en, Ft. -e). at knarke (= knirke). — knarvorn (K-hed).

Knas (-et). at knase (-ede el. -te). knastör.

Knast (en, Ft. -er; plt.). k-fri. knastet.

Knaster, se Kanaster.

Knavel (en: Tandurt, scleranthus; ty. Knäu(e)l, egentl. et Nøgle).

Kneb, se u. knibe.

Knebber el. Knebre (en). at knebre.

Knebel[1] el. Knevel[1] (en, Ft. -bler, -vler; K. i en Klokke; fra mnt. knepel).

Knebel[2] el. Knevel[2] (en, Ft. -bler, -vler; Mundk.; mnt. knevel, ty. Knebel). at kneble el. knevle[1] (K-ing).

kneben, s. u. knibe.

knebre, se u. Knebber.

Knejpe (en, Ft. -r; ty.). K-vise, -vært.

knejse (at; -ede el. -te).

Knevel[1, 2], se Knebel.

Knevel[3] (en, Ft. -vler; Hørrens Frøhus; ty. Knäuel; et Nøgle; jf. Knavel). at knevle[2] Hør (K-ing). K-jærn.

Knevelsbart (ty. Knebelbart).

knibe (at; kneb, kneben (-et, -ne; (K-ning)); fra mnt. knipen). en Knibe. et Kniberi. Knibtang. knibsk (K-hed). — et Kneb (Ft. d. s.). kneben (-ent, -ne).

Kniks (et, Ft. d. s.; ty.). at knikse.

kniple (at; (K-ing). fra plt. knüppeln, Afledn. af Knüppel, Knippel, Pind). K-bræt, -naal, -pige, -pind, -pude, -stok. en Kniplerske (Ft. -r). Kniplinger (Ft.). Kniplingsbesætning, -handel, -handler (en, Ft. -e), -kræmmer, -mønster.

Knippe (et, Ft. -r). k-dannet, -vis (Bio.). at knippe.

Knippel (en, Ft. Knipler; ty. Knüppel).

Knips (et, Ft. d. s.; ty.); at knipse.

knirke (at; jf. Knark). K-læder, -stövler.

knitre (at; fra ty. knittern).

Kniv (en, Ft. -e). K-bestik, -fil, -(e)kurv, -skaft, -skede, -smed, -spids, -stik. Knivsbag, -blad, -od, -ryg, -æg (en).

Kno (-en, Ft. -er).

Knob (en el. et, Ft. d. s.; Søspr.). sejle 7 K. i Timen.

Knogle (en, Ft. -r) el. Knokkel (en, Ft. Knokler). Knogleforbindelse, -led. Knogle- (el. Knokkel)bygning, -hule. knokkelfør, -stærk, K-haand, -mand (-en); k-agtig. knoklet.

Knold (en, Ft. -e). k-bærende, K-rod, -vækst. knoldet.

Knop (-pen, Ft. -per; fra mnt. knôp). K-græs (triticum repens), -leje (et), -siv, k-skydende, K-skydning, -skæl, -svane (cygnus olor), -urt (centaurea). at knoppes (K-ning). knoppet. knopret.

Knort (en, Ft. -e(r)). K-e-gaas (bernicla brenta), -kæp. knortet.

Knub (-ben, Ft. -be; oprind. knubb; [1]Egerod, Huggeblok. [2]Kraftkarl). K-hjul (ty. Blockrad), -skib, -ved. knubbet.

Knubs (et, Ft. d. s.). at knubse.

Knude (en, Ft. -r). K-brænde, -kaal, -punkt. knudret.

knuge (at; K-ning).

Knur (et, Ft. d. s.; b. F. Knurret, -rene). at knurre. K-basse, -potte. Knurhaar, -hane; k-vorn (K-hed).

knuse (at; -te; K-ning). K-maskine, -tand, -værk.

Knut (en; ty. Knute; russ.). at knutte.

Kny (et). at kny (knyr, -ede, -et).

knyge (at; fyge (om Sne, Flyvesand); jydsk). K-vejr.

Knyst (en, Ft. -er; Knude i Huden; jydsk).

knytte (at; K-ning, Ft. -er), besl. med Knude. K-garn, -pind. Knytnæve.

Knæ (et, Ft. d. s.; b. F. -et, -ene; men: komme paa Knæerne). K-baand, -benklæder, -bugt, -bukser, k-böjet, K-böjning, -fald, -hase, -led, -skal, -skinne, -stykke, -stövler, k-sætte (K-ning). knæet. at knæle (-ede el. -te;

K-skammel). en Knæler (Ft. -e; Insekt, mantis).

Knægt (en, Ft. -e; ty.).

Knæk (et, Ft. d. s.; b. F. -ket, -kene). at knække (ty.). K-brød. K-parasol, -pil (salix fragilis).

Knøs (en, Ft. -e).

Ko (en, Ft. Køer; b. F. Køerne). K-ben (= K-fod, Brækjærn), -bjælde (Plante, anemone pulsatilla), -blomme (Plante, caltha palustris), -brygge (Søspr.), -driver (Plante, primula veris), -fanger (en, Ft. -e), -fod (= K-ben), -føde (Plante, melampyrum), -haar, -hold, -holder (en, Ft. -e), -ka(s)se (en, Ft. -r), -kopper (Ft.), -koppeindpodning, -mælk, -møg, -patte, -pranger, -røgter, k-vende (at; Søspr.; K-ing), K-öje (Søspr.), k-öjet.

koalisere (at; lat.-ty.). en Koalition (Ft. -er).

Kobbel (et, Ft. Kobler; gennem Tysk fra lat. copula, Baand). K-hund, -rem, -ring. at koble (K-ing). en Kobler (Ft. -e; en K-ske). et Kobleri (Ft. -er).

Kobber (-et; fra lat. cuprum, Afledn. af Cuprus, Cypern). et K. (Ft. -e; Kobberstik). k-farvet, -forhudet, K-grube, -hud, -ilte, -kar, -kedel, -kis, -malm, -mine, -mønt, -penge, -plade, -potte, -rust, k-rød, K-skilling, -smed, -stik (K-samling), -stikker (en, Ft. -e), k-stukken, K-tag, -tavle, -traad, -tryk, -trykker, -töj, -værk.

Kobolt (-en el. -et; et Metal; ty. Kobalt; har Navn efter Kobold, Trold). K-erts, -glans.

Kochenille (-n; fr. cochenille; skarlagenrødt Farvestof; Afledn. af coccus, Skjoldlus). K-(skjold)lus.

Kode (en, Ft. -r; jf. Ankelk.). K-haar, -led. kodet.

Kodeks, se Codex.

Kodille (en, Ft. -r).

Koefficient (en, Ft. -er; lat.).

Koffardi (holl.; [Ko- er Kob-; -fard er -færd, -fart]): fare til Koffardis. K-fart, -flaade, -kaptajn, -mand (= K-skibs-

Koffert el. **Kuffert** (en, Ft. -er; fr.). K-fisk (ostracion), -laag, -laas, -nøgle.

Kofte (en, Ft. -r). k-klædt.

Kog[1] (en, Ft. -e; inddiget Marskland; plt.).

Kog[2]: af, i K. k-hed, K-hede. at koge (-te; (K-ning); optaget i Middelalderen fra lat. coquere). K-bog, -indretning, -jomfru, -kar, -kone, -kunst, -punkt, -skole, -ærter (Ft.). Kogsalt (efter ty. Kochsalz). et Kogeri (Ft. -er).

Kogger (et, Ft. -e).

Kogle (en, Ft. -r). K-aks, k-bærende, -dannet, K-skæl.

kogle (at; fra mnt. kochelen). K-spil, -værk. en Kogler (Ft. -e; en K-ske). et Kogleri (Ft. -er).

Kohorte (en, Ft. -r; lat.).

Koje, se Köje.

Kok[1] (-ken, Ft. -ke; fra lat. cocus). K-dreng, -kniv, -pige. en Koksmat (Ft. -er; se -mat). at kokkerere.

Kok[2] (-ken, Ft. -ke; Hane; jydskfynsk; onomat.).

Kokarde (en, Ft. -r; fr.).

Kok(e)s (eng. cokes (Ft.)). K-ovn.

koket (-te; fr.; jf. coquet; besl. med coq, Hane). en Kokette (Ft. -r). at kokettere. et Koketteri.

Kokleare (en, Ft. -r; lat.).

Kokos: K-nød, -palme.

Koks, se Kokes.

Kolbe (en, Ft. -r; ty.). k-blomstrede (Ft.), K-kasse, -slag.

Kolbøtte (en, Ft. -r; folkeetym. Omdannelse af fr. culbute, pludseligt Fald, Kolbøtte [culer Bagdel; -bute, af buter, støde]).

kold. k-blodet, -blodig (K-hed), K-brand, -feber, -skaal, k-sindig (K-hed). Kolde (-n; = Koldfeber; foræld.; dial.). Kold(t)vandspumpe, -rör, -system (-et).

Kolera (-en; gr.-lat. cholera, Galde, Galdesyge; jf. Kuller[2]). K-bacille, -epidemi, -flue, k-smittet, K-tilfælde. – Koleriker (en, Ft. -e). kolerisk (egentl. galdesyg, hidsig).

Kolerine (-n; gr.-fr.).

Kolibri (-en, Ft. -er).

Kolik (-ken; gr.-lat.). K-smerter.

Kollaborator (en, Ft. -er). — Kollation (en, Ft. -er; lat. collatio; jf. Kalas). at kollationere (K-ing, Ft. -er). — Kollega (en, Ft. -er el. Kolleger). kollegial. en Kollegialitet. et Kollegium (b. F. -iet, Ft. -ier). Kollegiehæfte. — Kollekt (en, Ft. -er). en Kollektion (Ft. -er). kollektiv. et Kollektiv (Ft. -er; gramm.). en Kollektør (Ft. -er). en Kollektrice (Ft. -r). — kollidere (at). en Kollision (Ft. -er).

Kolon (et, Ft. -er; gr.).

Koloni (-en, Ft. -er; fra lat. colonia). K-dyr. kolonial: K-handel, -handler (en, Ft. -e), -varer (Ft.). en Kolonisation (Ft. -er). at kolonisere (K-ing, Ft. -er). en Kolonist (Ft. -er).

Kolonnade (en, Ft. r; fr.). en Kolonne (Ft. -r; fr. colonne, af lat. columna; jf. Kolumne).

Koloratur (en, Ft. -er; ital.; mus.; af lat. color, Farve; jf. Kulør). at kolorere (K-ing). en Kolorist (Ft. -er). en Kolorit (-ten).

Kolos (-sen, Ft. -ser; gr.). kolossal.

Kolportage (en; fr.). at kolportere (K-ing). en Kolportør (Ft. -er).

Kolumne (en, Ft. -r; lat. columna; jf. Kolonne). K-titel.

Kombattant (en, Ft. -er; fr.). — Kombination (en, Ft. -er; lat.; K-s-evne). at kombinere (K-ing, Ft. -er).

Komediant (en, Ft. -er; gr.-fr.-ty.). en Komedie (Ft. -r). K-billet, -hus, -spil. Komik (-ken; gr.). en Komiker (Ft.-e). komisk.

Komet (en, Ft. -er; gr.). K-bane, -hale.

Komfort (en; eng.). komfortabel (-ble).

Komfur (et, Ft. -er; gennem holl. komfoor fra fr. chauffoir, Varmestue). K-rör.

Komik, komisk, se u. Komediant.

Komité (b. F. Komiteen, Ft. -eer; fr.). K-betænkning. Jf. kommitteret.

Komma (-et, Ft. -er; gr.). K-fejl.

Kommandant (en, Ft. -er; fr.: K-skab (-et)). at kommandere. Kommandersergent. en Kommando (K-bro, -ord, -stav). et Kommando. en Kommandør (Ft. -er; K-kaptajn).

komme (at; kom, kommen (-et, -ne)). et Komme (kendes fra Middelalderen).

Kommen (en; fra lat. cuminum). K-akvavit, -brændevin, -olie. K-s-kringle.

kommensurabel (-ble; lat.). en Kommensurabilitet. — Kommentar (en, Ft. -er; lat.). at kommentere. — Kommerce- (fr.): K-læst, -raad (en, Ft. -er). kommerciel (-le). — Kommers (en; Stöj, Löjer; egentl. samme Ord som Kommerce-). K-mager. — Kommis (en, Ft. Kommis'er). K-plads. — Kommisbrød. — Kommissar el. Kommissær (en, Ft. -er; fr.). et Kommissariat (Ft. -er). — Kommission (en, Ft. -er; lat.). K-s-handel, -møde. en Kommissionær (Ft. -er; fr.). en Kommissær, se Kommissar. — kommitteret (lat.; jf. Komité). — Kommode (en, Ft. -r; fr.). K-skuffe. — kommunal (lat.; Afledn. af lat. communis, fælles). K-bestyrelse. — Kommunard (en, Ft. -er; fr.). — Kommune (en, Ft. -r; fr.; K-læge, -skat osv.). — kommunicere (at). en Kommunikant (Ft. -er). — Kommunikation (en; K-s-midler osv.). — Kommunion (en; lat.). K-s-bog. — Kommunisme (-n; fr.). en Kommunist (Ft. -er). kommunistisk. — Kommunitet (-et). — Kompagni (et, Ft. -er; fr.). — Kompagnon (en, Ft. -er; fr.). — kompakt (lat.). — Komparation (en; lat.). komparativ. en Komparativ (Ft.-er). at komparere. — Kompas (-set, Ft. -ser). K-hus, -naal, -rose. — Kompendium (b. F. -iet, Ft. -ier; lat.). kompendios. — Kompetence

en; fr.). kompetent (lat.). — Kompilation (en, Ft. -er; lat.). en Kompilator (Ft. -er). at kompilere. — kompleks (lat.). et Kompleks (Ft. -er). — Komplement (et, Ft. -er; lat.). K-vinkel. — komplet (-te; lat.). at komple(t)tere (K-ing). — komplicere (at; lat.). en Komplikation (Ft. -er). — Kompliment (en, Ft. -er; fr.). at komplimentere. — Komplot (-tet, Ft. -ter; fr.). — komponere (at; lat.). en Komponist (Ft. -er). en Komposition (Ft. -er; K-s-metal osv.). et Kompositum (Ft. -ta). — Kompost (-en; eng.; K-gødning). — Kompot (-ten, Ft. -ter; fr. compote). — Kompres (-sen, Ft. -ser; lat.). at komprimere. — Kompromis (-set, Ft. -ser). kompromittere (at; lat.).

Komtesse (en, Ft. -r; fr.).

Koncentration (en; nylat.). at koncentrere (K-ing). koncentrisk. — Koncept (en, Ft. -er; lat.). K-papir. — Koncert (en, Ft. -er; ital.). K-giver osv. — Koncession (en, Ft. -er; lat.). K-s-haver. — Koncilium (b. F. -iet, Ft. -ier) el. Koncil (-et, Ft. -er; lat.). — koncipere (at; lat.). en Koncipist (Ft. -er.). — koncis (lat.). — Kondemnation (en; lat.). K-s-akt. at kondemnere. — Kondensation (en; lat.). en Kondensator (Ft. -er). at kondensere (K-ing). — Kondition (en, Ft. -er; lat.). en el. et Konditionalis (gramm.). konditionel (-le). at konditionere (K-ing). (vel) konditioneret. — Konditor (en, Ft. -e(r)). K-varer osv. et Konditori (Ft. -er). — Kondolation (en; nylat.). en Kondolence (fr.; K-skrivelse). at kondolere.

Kondor (en, Ft. -er; spansk; sarcoramphus gryphus), den største Gribbeart; lever i Andesbjergene.

Konduite (en; fr.). — Konduktor (en, Ft. -er; lat.). — Konduktør (en, Ft. -er; fr.).

Kone (en, Ft. -r). K-baad, -broder, -søster.

Konfekt (en; lat.). K-rosiner. — Konference (en, Ft. -r; fr.). en Konferens (Ft. -er; mlat.). en Konferensraad (Ft. -er). at konferere (nylat.; fr.). — Konfession (en, Ft. -er; lat.). k-s-løs (K-hed). konfessionel (-le). — konfidentiel (-le; nylat.; fr.). — Konfirmand (en, Ft. -er; lat.). en Konfirmation (Ft. -er; K-s-attest, -gilde). at konfirmere. — Konfiskation (en, Ft. -er; lat.). at konfiskere. — Konfiturer (Ft.; fr.; Sukkergodt). — Konflikt (en, Ft. -er; lat.). Konfluens el. Konfluks (en; lat.). — Konfrontation (en, Ft. -er; mlat.). at konfrontere (fr.). — at konfundere, konfus (lat.). en Konfusion (Ft. -er; K-s-mager). — Konføderation (en, Ft. -er; lat.). konføderereret.

Konge (en, Ft. -r; glda. kunung, konning). Kong Kristian. kongebaaren, K-blod, -borg, -brev, -brud (en), -bud, -datter, -familie, -flag, -hus, -loge, -lys (Plante, verbascum), -magt, -mord, -navn, -rige (k-rigsk), -række, -røgelse, -slægt, -stamme, -stol, -sæde, -sön, -tiende, -tiger, -valg, k-valgt, K-æt, -örn. Kongsgaard. Kongedom (foræld.; digt. = Kongedömme (-met)). kongelig (k-sindet).

Kongestion (en, Ft. -er; lat.). kongestioneret. — Konglomerat (et, Ft. -er; lat.). — Kongregation (en, Ft. -er; lat.). — Kongres (-sen, Ft. -ser; lat.). — Kongruens (en). kongruent. at kongruere (lat.). — Konjektur (en, Ft. -er; lat.). at konjicere. — Konjugation (en, Ft. -er). at konjugere (lat.). en Konjunktion (Ft. er). en Konjunktiv (Ft. -er). konjunktivisk. en Konjunktur (nylat.). — konkav (lat.). en Konkavitet. — Konklave (et; Ft. -r; lat.). — konkludere (at; lat.). en Konklusion (Ft. -er). Konkordans (en; nylat.). — Konkordat (et; lat.). — konkret (lat.). — Konkubinat (et, Ft. -er). en Konkubine (Ft. -r; lat.). — Konkurrence (en, Ft. -r; fr.). en Konkurrent (Ft.

-er). at konkurrere (lat.). — Konkurs (en, Ft. -er; lat.).

Konkylie (en, Ft. -r; gr.). K-samling. en Konkyliolog (Ft. -er).

Konnossement (et, Ft. -er; ital.). — Konsekration (en). at konsekrere. — Konsekvens (en, Ft. -er; lat.). konsekvent. — konservativ (lat.). en Konservatisme. en Konservator (Ft. -er). et Konservatorium (b. F. -iet, Ft. -ier). Konserver (Ft.; fr.). Konserve(s)fabrikant. at konservere (K-ing). — Konsignation (en, Ft. -er). en Konsignatur. at konsignere (lat.). — Konsilium (b. F. -iet, Ft. -ier; lat.). — Konsistorium (b. F. -iet, Ft. -ier; lat.). K-ialraad (en).

Konsol (-len, Ft. -ler; fr.). K-bord. -skab. — konsolidere (at).

Konsonant (en, Ft. -er; lat.). K-fordobling. konsonantisk. — Konsorter (Ft.; lat.). et Konsortium (b. F. -iet, Ft. -ier).

Konstabel (en, Ft. -bler; eng.).

konstant (lat.; besl. med koste). en Konstant (Ft. -er). at konstatere (fr.; K-ing). — Konstellation (en, Ft. -er; lat.). — Konsternation (en). at konsternere (lat.). — konstituere (at; lat.). en Konstitution (Ft. -er). konstitutionel (-le; fr.). — konstruere (at; lat.). en Konstruktion (Ft. -er). en Konstruktør (Ft. -er).

Konsul (en, Ft. -er; lat.). Konsularagent. et Konsulat (Ft. -er). — en Konsulent (Ft. -er). at konsulere. en Konsultation (Ft. -er).

Konsument (en, Ft. -er). at konsumere (K-ing). en Konsum(p)tion.

kontant (ital.). Kontanter (Ft.).

Kontemplation (en; lat.). kontemplativ — Kontenance (-n; fr.). — Kontinent (et, Ft. -er; lat.). kontinental. K-systemet. — Kontingent (et, Ft. -er; lat.). — Kontinuation (en). at kontinuere (lat.). kontinuerlig (ty. kontinuierlich). en Kontinuitet.

Konto (-en, Ft. -er el. Konti; ital. conto; besl. med kontant og Kontor). K-kurant (en, Ft. -er; ital. conto corrente, løbende Regning).

Kontor (et, Ft. -er; ital.-fr.; Afledn. af ital. contare, tælle [lat. computare]; besl. med Konto og kontant). K-arbejde, -bud, -chef, -forretning, -kop, -mand, -tid. en Kontorist (Ft. -er); K-forening.

kontra (lat. contra, imod; jf. kontrær). K-bas, -bog, -dans, -indlæg, -klage, -mærke, -ordre, -part, -prøve, -punkt, -søgsmaal, -visit. Kontra- (el. Kontre-)bande (en; fr. contrebande, ital. contrabbando, mod Forbud [ital. bando, Forordning, Forbud; er optaget i Romansk fra Germansk og er efter Oprind. samme Ord som da. Baand; siden er det vandret tilbage til germansk: ty. Bann, da. Band). — Kontra- (el. Kontre-)fej (et, Ft. -er; fr. contrefait, eftergjort).

Kontrahent (en, Ft. -er). at kontrahere (lat.). — en Kontrakt (Ft. -er; K-(s)brud; k-mæssig. — en Kontraktion (Ft. -er).

Kontrast (en, Ft. -er; fr.). at kontrastere.

Kontreadmiral (fr. contreamiral), K-bande, -fej (el. Kontrabande, -fej).

Kontrol (-len; fr. contrôle). K-apparat, -nummer, -ur. at kontro(l)lere (K-ing). en Kontro(l)lør (Ft. -er).

Kontrovers (en, Ft. -er; lat.).

kontrær (fr. contraire). Jf. kontra.

Kontubernal (en, Ft. -er; lat.).

Kontur (en, Ft. -er; fr. contour). K-sting, -tegning.

Kontusion (en, Ft. -er; lat.).

Konval (-len, Ft. -ler; Plante, convallis).

konveks (lat.; K-linie; jf. konkav). en Konveksitet. — konvenere (at; lat.). Konveniens (-en; K-giftermaal). — et Konvent (Ft. -er). en Konventikel (Ft. -kler). en Konvention (Ft. -er). konventionel (-le). en Konventualinde (Ft. -r). — Konvergens (en, Ft. -er). at konvergere (nylat.). — konversabel (-ble; fr.). en Konversation (K-sleksikon osv.). at konver-

sere. — Konversion (en, Ft. -er). at konvertere (K-ing). Konvertit (-ten, Ft. -ter).

Konvoj (en, Ft. -er; fr. convoi). at konvojere.

Konvolut (-ten, Ft. -ter; lat.). at konvolutere. — en Konvolvulus (Plante; nylat.). — en Konvulsion (Ft. -er; lat.). konvulsivisk.

Koordinat (en, Ft. -er; lat.). en Koordination. at koordinere (lat.).

Kop (-pen, Ft. -per; et Vandreord, der optræder i mange Sprog, men hvis oprind. Hjem ikke hidtil har ladet sig bestemme; betyder [1]Drikkeskaal og [2]Hoved. Hovedskal [ty. Kopf, Hoved]; jf. Pande; fr. tête. Hoved, af lat. testa, Krukke). — at kopsætte (K-ning; = at sætte Kopper, Blodkopper). Jf. Kopper.

Kop- (plt. [ty. Kopf, Hoved; jf. Kop]: Kopsalat. -skat.

Kopi (-en, Ft. -er; fr. copie, af lat. copia, Rigdom, Overflødighed). K-blæk, -bog. at kopiere (K-ing). Kopierlærred, -maskine, -papir. en Kopist (Ft. -er).

Kopper (Ft.; Börne-, Ko-, Skold-, Smaak.). Kopar, k-arret. Koppeepidemi, -gift, -indpodning.

Kopula (-en; lat. copula, Baand; jf. Kobbel). en Kopulation (Ft. -er). kopulativ. at kopulere (K-ing).

Kor (et, Ft. d. s.; indkommet med Kristendommen fra Græsk). K-degn, -dreng, -(s)dör, -kaabe, -læsning, -sang, -sanger, -stol. en Koral[1] (Ft. -er; K-bog). en Korist (Ft. -er).

Koral[2] (-len, Ft. -ler; gr.; kendes fra Middelalderen). K-dyr, -rev, -smykke, -ø.

Koran (-en), se Alkoran.

Korbær (Plante, rubus cæsius).

Korde (en, Ft. -r; mat.; gr.).

kordial (nylat.; fr.; af lat. cor, Hjerte). en Kordialitet.

Kordon (en, Ft. -er; milit.; fr. cordon).

Korduan (-et; fint Læder; efter Staden Cordoba i Spanien).

Korend(e) (en, Ft. -(e)r; efter Staden Korinth). K-kage osv.

Koriander (en), en Slags Skærmplante.

Kork (-en; fra lat. cortex, Bark). K-bælte, -eg, -fabrik, -prop, -skærer (en, Ft. -e).

Kormoran (en, Ft. -er; fr.; Grundbetydn. er „Havravn" [Kor- er lat. corvus, Ravn; -moran er Afledn. af lat. mare, Hav, el. et dermed identisk Ord], Aalekrage, Skarv.

Korn (et, Ft. d. s.; jf. Gran[2]). K-ager, -art, -avl, -bille (calandra), -blomst (centaurea cyanus), -brændevin, -bunke, -dynge, -handel, -krage (corvus frugilegus), -lade, -land, -loft, -lærke (emberiza miliaria), -læs, -maal, -magasin, -mangel, -mark, -mod (et, Ft. d. s.), -neg, -oplag, -orm, -priser (Ft.), k-rig, K-sæk, -tiende, -told, -varer (Ft.). kornet.

Kornel (-en; Afledn. af lat. cornus). K-busk.

Kornet (-ten, Ft. -ter; fr. cornette).

Korporal (en, Ft. -er; ty. Korporal; Forvanskning af fr. caporal; Afledn. af lat. caput, Hoved). K-stok, -skab (et).

Korporation (en, Ft. -er; nylat.; Afledn. af lat. corpus (Ejef. corporis), Legeme). — korporlig. — Korps (et, Ft. d. s.; fr. corps). K-aand, -læge. — Korpulence (en; fr.). korpulent. — Korpus el. Corpus (et). K-artikel.

korrekt, se u. korrigere. — Korrespondance (en; fr.). K-kort. en Korrespondent (Ft. -er). at korrespondere (nylat.).

Korridor (en, Ft. -er; fr.). K-dör.

korrigere (at; lat.; K-ing). — at korrekse. — korrekt (K-hed). en Korrektion (Ft. -er). et Korrektiv (Ft. -er). en Korrektur (Ft. -er; K-aftryk, -ark, -læser, -læsning). en Korrektør (Ft. -er). — korrumpere (at; lat.). korrupt. en Korruption.

Kors (et, Ft. d. s.; indkommet med Kristendommen fra lat. crux (Ejef. crucis); jf. Kryds). K-baand (K-(s)-forsendelse), -banner, k-bladet, K-blomst, k-blomstret, K-bær (Frugten af Korsved, k-dannet, K-

drager (en, Ft. -e), -edderkop, -fane, -farer (en, Ft. -e), k-fæste (at; K-else; den K-fæstede = Jesus Kristus), K-gang, -kirke, -klæde, k-lagt, K-mærke, -næb (en; Fugl, loxia), -ridder, -sting, -syning, -tegn, k-tegne (at), K-tog, -ved (rhamnus cathartica), -vej; k-vis Bio.). at korse sig.

Korsar (en, Ft. -er; Sørøver, Sørøverskib; ital. corsario, Afledn. af lat. cursus, Løb).

Korset (-tet, Ft. -ter; fr. corset, Afledn. af corps, Legeme).

Kort (et, Ft. d. s.; fra gr.-lat. charta; ægypt.). K-blad, -givning, -hus, -kunst, -kunstner, k-lægge (at; K-ning), K-oplægning, K-penge, -samling, -spil, -spiller, -tegner, -tegning.

kort (gennem mnt. kort fra lat. curtus; K-hed). k-aandet (K-hed), -armet, -benet, -fattet (K-hed), -haaret, -halet, -halset, -hornet, K-hornsrace, k-livet, K-læbe (Plante, teucrium scordium), k-næbbet, -næset, -skaftet, -skødet, -stilket, -straaet, -synet (K-hed), -uldet, -varig (K-hed). at korte af. kortelig (Bio.).

Korvet (-ten, Ft. -ter; fr. corvette, af lat. corbita, Lastskib; Afledn. af corbis, Kurv).

Koryfæ (en, Ft. -er; gr.).

Kosak (-ken, Ft. -ker).

kosmisk (af gr. kosmos, Verden). Kosmo-: K-grafi, -logi, -polit (-ten, Ft. -ter), k-politisk, K-politisme.

Kost[1] (en, Ft. -e; Feje-, Kalke-, Maler-, Støvek.; jf. Kvast). K-ebinder (en, Ft. -e), -lyng, -ris, -skaft. at koste[1], jage paa Porten.

Kost[2] (-en; Fange-, Feber-, Fro-, Hverdagsk.; oprind. samme Ord som Kost[3]). K. og Lön. K. og Logis. K-foragter (en), -gænger (en, Ft. -e), -penge, -skole. at koste[2], give Kosten.

Kost[3] (Omkostning, Udgift; jur.; jf. Kost[2]): K. og Tæring. k-fri. kostbar (ty.; K-hed, Ft. -er). at koste[3], (¹staa i Pris, være værd (fra mlat. costare, lat. constare, staa fast, koste. ²anskaffe ved Køb). kostelig (K-hed).

Koster (Ft.; Ting, Ejendele). stjaalne K., Tyvekoster.

Kostume (et, Ft. -r; fr. costume, optaget fra ital. costume, der er identisk med fr. coutume; af lat. consvetudo. Sædvane). K-bal. at kostumere.

Kotelet (-ten, Ft. -ter; fr. côtelette).

Koteri (et, Ft. -er; fr. coterie). K-væsen.

Kotillon (en, Ft. -er; fr.).

Koturne (en, Ft. -r; gr.).

Kovs[1] (en, Ft. -e(r); et Øje i et Tov, dannet ved en i Tovet indsat Jærnring; ty. Kausse, Kausch; fr. cosse.

Kovs(e)[2] (en, Ft. -(e)r; Lerskaal med et Øre), optaget gennem mnt. kouwese fra litavisk kaus, der efter Oprind. er samme Ord som oldn. hauss. Hovedpande; jf. Kop, Pande).

Kraas (en, Ft. -e; besl. med kræsen). K-e-suppe.

Krabask (-en; ty. Krabatsche; tyrk.).

Krabat (en, Ft. -er; ty. Krabat(e); oprind. samme Ord som Kroat). krabat (ypperlig).

Krabbe (en, Ft. -r). K-dykker (Fugl, mergulus arctica alle). — krable (at; ty. krabbeln, der er samme Ord som da. kravle: se krible).

kradse (at; (K-ning); fra ty. kratzen). K-jærn, -maskine. K-(e)-børste, kradsbørstig (K-hed; ty. kratzbürstig). Kradsuld. en Kradser (Ft. -e).

Kraft (en, Ft. Kræfter; se i). K-anstrengelse, -anvendelse, -foder, k-fuld (K-hed), K-geni, -idiot, k-idiotisk. K-karl, -kunstner, -lære, k-(el. kraftes-)løs (K-hed), K-maaler, -prøve, -sprog, -udtryk, -ytring. kraftes-(el. kraft-)løs (K-hed). kraftig (K-hed).

Krage[1] (en, Ft. -r). K-bær (= Krækling), -klo (Plante, ononis spinosa), -maal, -rede, -tæer (Ft.).

Krage[2] (en, Ft. -r; Klatreredskab, dannet af en Træstamme, paa

hvilken de tilbageblevne Ender af de afhuggede Sidegrene göre Tjeneste som Fodtrin: benyttes som Skov- og Havestige; jf. Krybekrage. Kragetræer (Ft.), Træstykker, der lægges over Rygningen paa Straatag.

Kragsten, Bæresten, der rager frem i en Mur (ty.).

Krak (et, Ft. d. s.; Børs- el. Handelskrise; fra ty. Krach). K-mandel (ty.).

Krakiler (en, Ft. -e; fra Nedertysk el. Hollandsk; besl. med Krak). et Krakileri. krakilsk.

Krakmandel, se u. Krak.

Kram[1] (-met; Isen-, Markedsk.; fra mnt. kram). K-bod (K-svend), -handel, -kiste, -marked, -varer (Ft.). at kramme[1] ud. Krammeri (-et).

Kram[2] (-men, Ft. -me; Metalbaand, der lægges over Vristen paa en Træsko). at kramme[2] en Træsko, lægge Kram over den.

kramme[3] (at; trykke, presse, knuge med Hænderne). k. mellem Hænderne.

Krampe[1] (en, Ft. -r; Jærnkrog i Dör, Vindue, Laage o. lign.; plt.; jf. Krampe[2]).

Krampe[2] (en, Ft. -r; Bryst-, Lægge-, Mave-, Skrive-, Stivk.; fra mnt. krampe; efter Oprind. samme Ord som Krampe[1]). K-graad, -latter, k-stillende, K-tilfælde, -trækninger (Ft.). krampagtig.

Kramsfugl (fra ty. Kram(me)tsvogel).

Kran (en, Ft. -er; [1]Hejseværk. [2]Metalhane paa Vinfade, [3]Hylsteret, hvori Tappen stikkes i Ølankere; fra ty. Krahn, hvis oprind. Betydn. er Trane). K-anker, -bjælke.

Kranium (et; b. F. -iet, Ft. -ier; gr.-lat.).

krank (K-hed; ty.; foræld.).

Krans (en, Ft. -e; gennem mnt. kranz fra Höjtysk). K-aare, k-bladet, K-liste, k-stillet. Kransebinder (en, Ft. -e), -kage. at kranse (K-ning).

Krap (-pen; rødt Plantefarvestof; fra ty. Krapp). K-farve, -rod, k-rød.

krap (oldn. krapp-r, trang, snæver, knap, vanskelig; holl. krap, knap, trang). k. Sø el. Krapsø, kort, toppet Bølge; Farvand, hvor Bølgerne følge tæt og hurtigt efter hverandre. krapslaaet Tov, stærktsnoet Tov (ty.).

Krapyl (-et; fr. crapule; af lat. crapula, Rus, Donnert).

kras (-se; fra lat. crassus, tyk, grov).

Krat (-tet). K-skov. Revel og Krat.

Krater (et, Ft. -e; gr.).

Krav (et, Ft. d. s.). k-fri.

Krave (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen fra Tysk: mnt. krage, oldhöjty. krago [ty. kragen]). K-baand, -ben, -bryst, -knap, -linning, -stövler (Ft.). Kravat (en, Ft. -s; fr. cravate, Halsbind).

kravle (at).

Kreatur (et, Ft. er; indkommet med Kristendommen fra lat. creatura, Skabning). K-besætning, -handel, -handler, -trækker, -vogn.

Krebs el. Kræbs (en, Ft. d. s.; fra ty. Krebs; jf. Kræft; besl. med Krabbe). K-dyr. K-egang, -klo, -suppe, -öje.

kredense (at; fra ital. credenza, Afledn. af mlat. credentia, Tiltro, Tillid [Grundbetydn. er: selv at drikke af Bægeret, för man rækker det til en anden]). Kredenser (Ft.). göre K. for.

Kredit (-ten; fr. crédit, af lat. creditum, betroet; Perf. part. af credere, tro. betro). K-bevis, -forening, -kasse. at kreditere. en Kreditor (Ft. -er). et Kreditiv (Ft. -er). — Kredit (et el. en; lat. credit, han betror; jf. Debet). K-side.

Kreds (en, Ft. -e; tidligere ogsaa Krends; optaget fra Tysk i Middelalderen). K-bevægelse, k-dannet, -formet, -formig, K-løb, k-rund. at kredse.

kreere (at; ty. kreiren, fr. creer, af lat. creare, skabe).

Kreol (en, Ft. -er; spansk). en Kreolerinde. kreolsk.

Kreosot (-en el. -et; gr.).

Krep (-pet; fint, kruset, lostvævet Silketöj; ty. Krepp, fr. crêpe, af lat. crispus, kruset, krollet). K-flor. at kreppe.

krepere (at; gennem ty. krepieren fra ital. crepare, dö (om Kvæg); lat. crepare, brage,

smælde; oprind. briste itu med et Knald. kreperlig.

Krestomati (en, Ft. -er; gr.).

Kretin (en, Ft. -er) el. Kretiner (en, Ft. -e; fr. crétin; egentl. samme Ord som Kristen [Grundbetydn. menes at være: en (stakkels) Medkristen]).

krible at; ty. kribbeln).

Kricket el. Cricket): spille K. K-spil, -spiller.

kridhvid el. kridende hvid. Jf. Kridt.

Kridt (-et; tidl. Krid(e); jf. kridhvid; fra mnt. krite, der er optaget fra lat. creta, Jordart fra Kreta). tage paa Kridt (= Kredit). K-bjerg, k-blandet, K-brud, -dannelse, -formation, -hus, -jord, -klint, -pibe, -sten, -streg, -tegning; k-agtig. at kridte (K-ning).

Krig (en, Ft. -e; fra mnt. krich). K-s-artikler, -assessor (Titel), -brug, -bud, -bytte, -erklæring, -fange, -flaade, -fod (paa K.), -folk, -forhør, -førelse, k-førende, -gal (K-skab), K-gud, -havn, -helt, -herre, -historie, -hæder, -hær, -kammerat, -karl, -kommissær, -kunst, k-kyndig, K-larm, -lejr, -list, -lykke, k-lysten, K-magt, -mand, -minister, -ministerium, -mod, -parti, -plan, -puds, -raab, -raad (1et, Ft. d. s. 2en, Ft. -er; Titel), -ret, -skade (K-s-erstatning), -skat, -skib, -skueplads, -sti (-en), -styrke, -tid, -tjeneste, -tog, -tugt, -tummel, -vaaben, k-vant, K-væsen. at krige. en Kriger (Ft. -e; K-aand, -bane, -grav, -kaste, -liv, -mod, -skare, -stand, -ære). kriger(i)sk.

Krik, se Krikke.

Krikand (ty. Kri(e)kente; anas crecca; onomat.).

Krik(ke) (-(ke)n, Ft. -(ke)r; ussel Hest; plt.).

krille (at), kildre, klø. K-hoste, -syge. at krilre.

kriminal (lat. criminalis, Afledn. af crimen, Forbrydelse). K-dommer, -proces, -ret (K-s-assessor), -sag, -tiltale. en Kriminalist (Ft. -er). kriminel (-le; fr.).

Krimskrams (noget; ty.).

Kringle (en; Ft. -r; fra mnt. kringele [ty. Kringel]; jf. omkring).

Krinkelkrog (en).

Krinoline (en, Ft. -r; fr.; Afledn. af crin, Hestehaar [oprind. stift Töj, vævet af Hestehaar og Garn]).

Krise (en, Ft. -r) el. Krisis (en; gr.).

Krist, Afkortelse af Kristus (jf. Antikristen). K-maaned (December), -palme (ricinus communis), -torn (ilex aquifolium). kristelig (K-hed). kristen (-ent, -ne; K-dom (-men), K-hed (-en)). en Kristen; den, de Kristne; Jøder og Kristne. Kristenforfølgelse, -hue (Daabshue), -kjole (Daabskjole), -kærlighed, -liv, -tro, -töj (Daabsdragt). — Kristian. Kristiane. Kristiania. Kristine. — at kristne. — Kristoffer. — en Kristologi (Ft. -er). — Kristus (se Jesus). K-billede, -hoved, -orden (-en), -skikkelse.

Kriterium (b. F. -iet, Ft. -ier; gr.-lat.). at kriticere el. kritisere. Kritik (-ken, Ft. -ker; gr.). k-løs (K-hed). en Kritiker (Ft. -e). at kritisere, se kriticere. kritisk.

Kro[1] (-en, Ft. -er; Værtshus; glda. kro(g), kru(g), fra mnt. kroch, kruch). Se til. K-ejer, -folk, -gæst, -hold, -kone, -mand, -stue, -vært.

Kro[2] (-en, Ft. -er; Fuglek.). K-due (= Kropdue). at kro sig (kror, -ede, -et).

Kroat (en, Ft. -er). Kroatien. kroatisk.

Krog (en, Ft. -e). k-armet, -benet, K-fiskeri, k-næset, -rygget, K-vej. at kroge. kroget.

krokere (el. croquere) (at). Kroket el. Croquet (eng.): spille K. K-spil, -spiller.

Krokodil(le) (-(le)n, Ft. -(le)r; gr.; kaldet efter Farven [gr. krokos, Safran]). K-graad, -taarer (Ft.). — Krokus (en; Plante; gr.).

Krone (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen gennem Tysk fra gr.-lat. corona). k-dannet, -formig, K-mønt, -stykke. Kronblad, -dyr, -glas, -gods, -hjort, -juvel, -jyde, -land, k-løs,

K-prins, -prinsesse, -præ-tendent, k-rage (at; K-ning), K-vildt. at krone (K-ing; K-s-dag, -dragt, -fest).

kronisk (Afledn. af gr. chronos, Tid). — Kronist (en, Ft. -er). Kronolog (en, Ft. -er). Kronologi (-en). kronologisk. — Kronometer (et).

Krop[1] (-pen, Ft. -pe; jf. Krop[2]). K-linned, -lus, -ring (paa et Leddyr), -stykke.

Krop[2] (en; sygelig Udvækst paa Halsen af Heste; fra plt. krop, der efter Oprind. er samme Ord som ty. Kropf, Fuglekro (jf. Kropdue og Krop[1]). K-due (ty.; = Krodue, Kroppert; jf. Krop[2]), k-halset, K-hoste, -knude. en Kroppert (Ft. -er; eng. cropper; = Kropdue).

Krucifiks (et, Ft. -er; lat. crucifixus, den Korsfæstede).

Krudt (-et; fra mnt. krût [ty. Kraut], Urt; jf. Ukrudt, Krydderi, Urtekram; har faaet sin nuværende Betydn. paa Grund af Krudtets Lighed med stødt Krydderi; jf. ty. Pulver). K-damp, -horn, -kammer, -karre, -korn, -ladning, -mine, -mølle, -røg, -støv, -taarn, -tønde, -vogn.

Krukke (en, Ft. -r; gammelt Vandreord, hvis oprind. Hjemsted er ukendt; indkommet i Dansk fra et vestgermansk Sprog; jf. Kop, Krus).

krum (-me (K-hed); fra Tysk). k-böjet, -halset, K-holt, -horn, -kage, -kniv, k-rygget, -slutte (at; K-ning), K-spring, -stav, -tap, -tømmer. at krumme (K-ning, Ft. -er).

Krumme (en, Ft. -r; Brødk.; fra ty. Krume).

krumpen (-ent, -ne), sammenkrumpet, krumböjet; foræld.; besl. med krympe.

Krus (et, Ft. d. s.; gammelt Vandreord, hvis oprind. Hjemsted ikke kendes; jf. Kop, Krukke).

krus- (oprind. Tillo., kruset, lokket): k-bladet, K-haar, k-haaret, K-hoved. en Krusedulle (Ft. -r; plt.), -mynte (Plante, mentha crispa). at kruse (K-ning, Ft. -er). K-jærn.

Krustade (en, Ft. -r; fr. croustade).

kry (K-hed).

Kryb (et, Ft. d. s.). at krybe (krøb (Ft. -e), krøben (-et, -ne); K-ning). Krybefisk, -krage (se Krage[2]; = K-stang). Krybdyr, -skytte, -skytteri (-et). en Kryber (Ft. -e). et Kryberi.

Krybbe (en, Ft. -r). K-bider (en, Ft. -e), -rum.

krybe, se u. Kryb.

Krydder- (besl. med Krudt; kendes fra Middelalderen). K-brød, -duft, -kringle, -nellike, -pose, -smag, -te, -tvebak, -urt. et Krydderi (Ft. -er; K-skab). at krydre (K-ing).

Kryds (et, Ft. d. s.; gennem Nedertysk [mnt. kruze, ty. Kreuz] fra lat. crux; jf. Kors, paa K. K-forhør, -holt, -ild, k-lam, K-sejl, -stang; k-vis (Bio.). at krydse (K-ning, Ft. -er). en Krydser (Ft. -e). K-korvet.

Krykke (en, Ft. -r; besl. med Krog). K-kors, -stav, -stok.

krympe (at (K-ning); besl. med Krampe).

Kryolit (-ten; gr.; egentl. „Issten" [kryos, Is; lithos, Sten; jf. Krystal, Litograf]. K-brud (et).

Krypt (en; gr.; Afledn. af kryptos, skjult, hemmelig; jf. Grotte). K-kirke.

Krystal (-len, Ft. -ler; optaget i Middelalderen fra gr.-lat. crystallus, Afledn. af kryos, Is; jf. Kryolit). K-dannelse, -form, -glas, k-klar, K-linse, k-ren; k-agtig. krystallinsk. en Krystallisation (Ft. -er). at krystallisere (K-ing, Ft. -er). krystallisk.

kryste (at).

Kryster (en, Ft. -e). k-agtig (K-hed).

Kræ (et, Ft. d. s.; oprind. samme Ord som Kreatur; Kælenavn).

Kræbs, se Krebs.

Kræft (-en; fra mnt. kreft, der efter Oprind. er samme Ord som Krebs; lat. cancer, [1]Krebs. [2]Kræft). K-knude, -saar, -skade; k-agtig.

Kræge (en, Ft. -r; Plante, prunus institia; fra mnt. kreke).
Krækling (en, Ft. -er; = Krageber).
Kræmmer (en, Ft. -e; fra mnt. kremer). K-aand, -dreng, -hus, -latin, -lav, -politik, -sjæl, -svend; k-agtig (K-hed).
krænge (at; K-ning).
krænke (at (K-else, Ft. -r); fra mnt. krenken; besl. med krank).
kræse (at; Afledn. af Kraas). kræselig. kræsen (-ent, -ne; K-hed).
kræve (at).
Krøbling (en, Ft. -e(r); besl. med krybe).
Krølle (en, Ft. -r). Krølhaar (K-s-madras), k-haaret, K-top. at krølle. K-jærn, -papir, -saks. krøllet.
Krøn(n)ike (en, Ft. -r; indkommet i Middelalderen gennem Tysk [mnt. kroneke] fra gr.-lat. chronica, Afledn. af gr. chronos, Tid). K-bog, -skriver.
Krøs (et, Ft. d. s.; fra plt. krõse [ty. Gekrõse; besl. med Kraas]). K-betændelse, -hinde, -kirtel.
Kube (en, Ft. -r; gennem mnt. kupe fra lat. cupa, Fad, Tønde; jf. Kuppel).
Kubebe (en, Ft. -r; Plante).
kubere (at; ty.). Kubik-: K-alen, -favn, -fod, -indhold, -maal, -meter, -rod, -tal, -tomme. kubisk. en Kubus (Ft. -er; gr.-lat. cubus, Terning).
kue (at; -er, -ede, -et).
Kuf (-fen, Ft. -fer; fladbundet, rundgattet Fartöj; fra holl. kof). en hollandsk K.
Kuffert, se Koffert.
Kugle (en, Ft. -r; fra Tysk; jf. Kule[2]). k-dannet, K-flade, -form, k-formet, K-led, -leje, -regn, k-rund, K-snit, -spil, -sprõjte, -stabel, -støber (en, Ft. -e), -støberi.
Kuguar (en, Ft. -er; amerikansk Løve, Puma).
Kujon (en, Ft. -er; fra fr. coïon, Usling). at kujonere. et Kujoneri.
Kuk (et, Ft. d. s.). at kukke (onomat.). en Kukker (Ft. -e; = Gog). et Kukkuk.
kukkelure (at).
Kul (et, Ft. d. s.; b. F. Kullet, -lene). k-besparende, K-brinte, -bunke, -damp, -drager, -dynge, -forbrug, -formation, -forraad, -forsyning, -glød, -grosserer, -grube, -handler (en, Ft. -e), -ild, -ilte, -kasse, -kælder, -lag, -leje (et), -lemper (en, Ft. -e), -maaler (en, Ft. -e), -mile, -mine, -oplag, -os, -ovn, -plads, -røg, -sjover, -skovl, -skuffe, k-sort, K-spids, -stang, -stof, -støv, -sukker (en, Plante, symphytum), k-sur, K-syre, -svier (en, Ft. -e; K-hytte, -tro), -sæk, -tegning, -tjære. at kulle.
Kuld (et, Ft. d. s.). et K. Börn, Grise; lyse i K. og Kön. k-lyse (at; K-ning).
kuld- (oldn. koll-r, afrundet Bjergtop, Hoved; bevaret i Stednavne: Kullen (i Skaane, paa Himmelbjerget, paa Vejrhöj); jf. omkuld, hovedkulds). k-kaste (at; K-else), -sejle (at K-ing). kuldet el. kullet, skaldet, hornløs, taarnløs.
Kulde (en). K-anfald, -blanding, -grad, -gysen, -gysning, -pol. kuldskær (K-hed), -slaa (at).
kuldet, se u. kuld-.
Kule[1] (en, Ft. -r; Hjerte-, Kalk-, Løve-, Rakker-, Røverk.). k-grave (at; K-ning), -lægge (at; K-ning). at kule[1], nedgrave i en Kule.
Kule[2] (en; Byge; dial.). at kule[2], blæse. en Kuling (Ft.-er; Søspr.).
Kule[3] (en; gammelt, kvabset Øg; egentl. samme Ord som Kugle).
Kuli (-en, Ft. -er; udvandret kinesisk Daglejer; oprind. Navn paa et indisk Folk).
kulinarisk (lat.).
Kulisse (en, Ft. -r; fr. coulisse).
Kuller[1] (en, Ft. d. s.; en Torskeart; gadus æglefinus).
Kuller[2] (-en; Hjernesygdom hos Hesten; gennem Tysk fra gr.-lat. cholera; se Kolera). kullersk. kulret.
kullet, se kuldet.
Kulmination (en; K-s-punkt).

at kulminere (af lat. culmen, Top).

Kultivator (en, Ft. -er). at kultivere (K-ing). Kultur (en, Ft. -er; lat.). K-fjende, k-fjendsk, K-folk, -historie, k-historisk, K-kamp, -plante, -tilstand. Kultus (en). K-minister, -ministerium.

Kulør (en, Ft. -er; fr. couleur). kulørt.

Kumme (en, Ft. -r; tidl. kum, fra mnt. kum; jf. Spølkum).

Kummer (-en; tidl. kummer el. kymmer; fra Nedertysk [mnt. kummer]; jf. bekymre). k-fuld. k-lig (K-hed).

Kumpan el. Kompan (en, Ft. -er; gennem mnt. kumpan fra Romansk [mlat. companio, Kammerat]; egentl. „Brødfælle" [cum- er med; -pan er Afledn. af panis, Brød; jf. Apanage]).

kun (Forkortning af ikkun).

kund- (besl. med kunne, kende): k-bar, -göre (at; K-else, Ft. -r). en Kundskab (Ft. -er; k-s-rig).

Kunde (en, Ft. -r; ty.; besl. med kund-). K-kreds.

kunne (at; kan (Ft. kunne), kunde, kunnet; besl. med kende). en Kunst (Ft. -er; fra mnt. kunst). K-akademi, -berider (K-selskab), -broderi, -dommer, -drejer, -elsker, k-erfaren (K-hed), K-flid, -foder, k-færdig (K-hed), K-greb, -gødning, -handel, -handler (en, Ft. -e), historie, -industri, -kender, k-løs, K-maler, -ord, -produkt, -sager (Ft.), -samling, -sans, -smör, -sprog, -stykke, -udstilling, -værk; k-mæssig. kunstig (K-hed). at kunstle. et Kunstleri (Ft. -er). en Kunstner (Ft. -e; K-bane, -haand, -liv, -öje). en K-inde. kunstnerisk.

Kup (et, Ft. d. s.; b. F. Kuppet, -pene; Slag, Greb, Tag; fr. coup). Jf. Statskup.

Kupé (b. F. Kupeen, Ft. -eer; fr. coupé). — kupere (at; fr.). kuperet Terrain. — Kupon (en, Ft. -er).

Kuppel (-en el. Kuplen, Ft. Kupler; ty.; fra Romansk [fr. coupole, ital. cupola, mlat. cupella, Drikkekar, Bikube; Demin. af cupa (se Kube]). k-formet, K-hvælving.

Kur[1] (-en; fr. cour, af lat. cohors, Gaard). K-mager (en, Ft. -e), -mageri (et). at kure til. en Kurtisane (Ft. -r). at kurtisere.

Kur[2] (en, Ft. -e; fra lat. cura, Omsorg). K-anstalt, -gæst, -hus, -metode, -sal, -smed. — kurabel (-ble). — Kurator (en, Ft. -er). — kurere (at).

Kur- (ty. Kur, Valg; besl. med kaare): K-fyrste, k-fyrstelig, K-fyrstendömme.

kurant (fr. courant), besl. med Kurs.

Kurator, se u. Kur[2].

Kurér (en, Ft. -er; fr. courrier). K-tog.

kurere (at), se u. Kur[2].

Kuriositet (en, Ft. -er). et Kuriosum (Ft. -osa; lat.). kuriøs (fr. curieux).

Kurre (en). K. paa Traaden.

kurre (at). Duen kurrer.

Kurs (en, Ft. -er; [1]Prisnotering paa Penge og Værdipapirer. [2]Retningen, ad hvilken Skibet sejler; fra fr. cours, af lat. cursus, Løb; jf. kurant). K-beregning, -beretning, -forandring, -liste, -notering, -seddel, -svingning. at kursere. — Kursiv (en). K-skrift. at kursivere (K-ing). — kursorisk. — Kursus (et, Ft. d. s.). K-bestyrer.

Kurtisane, kurtisere, se u. Kur[1].

Kurv (en, Ft. -e; gennem mnt. korf fra lat. corbis). K-blad (bot.), -blomst, k-blomstret, K-dække (bot.), -fuld (en, Ft. -e). Kurvearbejde, -binder (en, Ft. -e), -fletning, -mager (en), -stol.

Kurve (en, Ft. -r; lat.; mat.).

Kusine (en, Ft. -r; fr. cousine).

Kusk (en, Ft. -e; tidl. kudsker, kutsker fra ty. Kutscher. Afledn. af Kutsche, Vogn; antages at være af ungarsk Oprindelse). K-e-plads, -sæde.

kuske (at).

Kustode (en, Ft. -r; lat.) el. Kustos (en).

Kutte (en, Ft. -r; Munkek.; ty.).

Kutter (en, Ft. -e; eng.). K-brig, k-rigget.

Kuvert el. Couvert (en, Ft. -er; fr.).

Kvabbe (en, Ft. -r; Fisk, gadus lota). kvabbet el. kvabset. Kvabso (en; Fisk, Stenbiderens Hun).

Kvad (et, Ft. d. s.; optaget i nyere Tid fra Oldnordisk).

Kvader- (ty.; af lat. quadrus, firkantet; jf. Kadrer): K-sten (ty.). en Kvadrant (Ft. -er). et Kvadrat (Ft. -er; jf. Karré). K-alen, -fod, -indhold, -mil, -rod, -tal. kvadratisk. en Kvadratur. at kvadrere (K-ing). — Kvadrille (en, Ft. -r; fr.). en Kvadrillion (Ft. -er; nylat.).

kvakle (at). et Kvakleri (Ft. -er). — Kvaksalver (en, Ft. -e). Kvaksalveri (-et).

Kval (en), besl. med kvæle. k-fuld.

kvalificere (at; nylat.). en Kvalifikation (Ft. -er). kvalitativ. en Kvalitet (Ft. -er; K-s-tal).

Kvalk el. Kvalkved (en; viburnum opulus; = Ulvsrøn, Snebolletræ).

kvalm. en Kvalm. göre K. k-fuld. en Kvalme. at kvalme. en K-pind.

kvantitativ (nylat.). en Kvantitet (Ft. -er). — et Kvantum (Ft. -ta).

Kvart (en, Ft. -er; af lat. quartus, fjerde). K-ark, -bind, -blad, -format, -side, -udgave. et Kvartal (Ft. -er; nylat.). K-regning, -skrift. K-s-afregning, -beretning, -dranker; k-s-vis (Bio.). — et Kvarter (Ft. d. s.). ([1] 1/4 Alen, Time. Maane. — [2] Stand-, March-, Kantonnements-, Vinterk. — [3] (Ft. -er), Bydel; gennem mnt. quarter fra fr. quartier). K-afgivelse, anvisning, -arrest, -frihed, -mester, -skifte, -slag, k-syg. — en Kvartet (-ten, Ft. -ter; ital. quartetto).

Kvarts (-en; ty.). k-holdig, K-sand.

Kvas (-et). K-bunke. at kvase.

Kvase (en, Ft. -r; Fiskerk.). K-fart, -skipper.

Kvast (en, Ft. -er; fra mnt. quast, der efter Oprind. er samme Ord som da. Kost). k-blomstret, -formet.

Kvidder, se kvidre.

Kvide (en). k-fuld.

kvidre (at). Kvidder (-et el. -en).

Kvie (en, Ft. -r). K-kalv.

kvik (-ke; (K-hed); fra eng. quick, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som oldn. kvik-r, levende, livlig; tidligere i Dansk det lydret udviklede quig, quæg (jf. Kvæg, kvæge), der endnu er bevaret i Kvæg- (ved Siden af det fra Tysk optagne Kvik-): K-ler, -sand, -sølv (K-damp, -salve, -sölje, -termometer; k-agtig, -holdig). en Kvikstjært (Ft. -er; Fugl; = Vipstjært). at kvikke op.

Kvik (-ken; Plante; triticum repens; ty.). K-græs, -hvede, -rod, -sener (Ft.).

Kvind (en). — en Kvinde (Ft. -r). K-aag, -dragt, k-fjendsk, K-fængsel, -gunst, -hader (en, Ft. -e), -klæder (Ft.), -kløgt, k-kær, K-kön, -linie (-n), -list, -navn, -raad, -rov, -røst, -sag (-en), -saddel, -side (-n), -sind, -skikkelse, k-sky, K-skænder (en, Ft. -e), -sygdom, -ven. (paa) K-vis. Kvindfolk. kvindagtig (K-hed). kvindelig (K-hed).

Kvint[1] (et, Ft. d. s. = 1/100 Pund; af lat. quintus, femte). K-essens (en; fr.), -glas. et Kvintin (Ft. d. s.; fra mlat. quintinus).

Kvint[2] (en, Ft. -er; Tone, Streng; fra lat. quintus, femte). — Kvintet (-ten, Ft. -ter; ital. quintetto).

Kvintin, se u. Kvint[1].

Kvist[1] (en, Ft. -e), lille Gren.

Kvist[2] (en, Ft. -e; Tagkammer), antages at være samme Ord som Kvist[1] (oprind. anvendt for Spøg). K-kammer, -lejlighed, -vindue, -værelse.

kvit (-te; glda. quit, fri; fra mlat. quittus, lat. quietus, rolig). at kvitte. at kvittere (K-ing, Ft. -er; fr.-ty.).

Kvotient (en, Ft. -er; lat.; Facit af en Division). K-række.

Kvæde (en, Ft. -r; K-kærne, -saft, -træ.

kvæde (at; kvad, kvædet; jf.

halvkvæden). et Kvæde (Ft. -r: optaget i nyere Tid fra Oldnord.). Jf. Kvad, Omkvæd.

Kvæg (-et; fra mnt. quek, der efter Oprind. er samme Ord som kvik og Kvæg-). K-avl, -bestand, -besætning, -drift, -driver (en, Ft. -e), -hoved, -hyrde, -marked, -pest, -race, -syge. Kvæg(s)høved.

Kvæg-: K-ler, -sand, -sølv; se u. kvik.

kvæge (at; K-else, K-ning; besl. med Kvæg, Kvæg-; jf. vederkvæge). K-drik.

Kvæk (et, Ft. d. s.; b. F. -ket, -kene). at kvække (onomat.; kendes fra Middelalderen).

Kvæker (en, Ft. -e; eng.). K-forsamling, -hat, -koloni.

Kvæld (en). K-s-nadver (dial.). at kvælde (om Maanen), staa op efter Solnedgang.

kvæle (at; kvalte, kvalt; K-ning (K-s-anfald). Kvælstof (efter ty. Stickstoff). en Kvæler (Ft. -e; K-slange).

Kvæn (en, Ft. -er; Finne; norsk; Jf. Finne[1]).

kvær (stille, rolig, ubevægelig; foræld., digt.).

Kværk (en, Ft. -er; Strube). K-e-byld. at kværke (tage i Kværken). — Kværke (-n; = Krop; en Sygdom hos Hesten, der ledsages af Bylder i Kværken).

Kværn (en, Ft. -e). K-sten.

Kvæse (en, Ft. -r; ty. quese; Blæreorm i Faarets Hjerne). K-blære. — Kvæsurt (sanguisorba officinalis).

kvæste (at; K-ning). Kvæsthus, Hospital for saarede.

Kvæstor (en, Ft. -er; lat.). Kvæstur (-en).

Kvæsurt, se u. Kvæse.

Kyklop el. Cyklop (en, Ft. -er; gr.). kyklopisk el. cyklopisk.

kyle (at), kaste, slænge.

Kylling (en, Ft. -er; oprind. Demin. til Kok[2]). K-e-ben, -hjerne, -hoved, -höne, -sorger (Ft.). -steg.

kymrisk. k. Sprog, det keltiske Sprog, som endnu tales i Wales.

Kyndelmisse (2. Febr., Maries Renselsesfest; oldn. kyndilmessa, af mlat. missa candelarum, Lysmesse; ty. Lichtmesse).

kyndig (K-hed; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. kundich]).

Kyniker el. Cyniker (en, Ft. -e; gr.). kynisk el. cynisk. en Kynisme el. Cynisme.

Kyper (en, Ft. -e; Vink.; fra Nedertysk [ty. Küfer]; Afledn. af mnt. kupe, Tønde; jf. Kube).

Kyrads (et, Ft. -er) el. Kyras (-set, Ft. -ser; gennem ty. Kürass fra fr. cuirasse, mlat. coraceus, Afledn. af corium, Læder). en Kyrasser el. Kyradser (Ft. -er; K-regiment).

Kys (et, Ft. d. s.; b. F. -set, -sene). (med) K-haand. at kysse. Kysselyst, k-lysten, -syg.

kyse (at; køs el. kyste, kyst).

Kyse (en, Ft. -r).

kysk (K-hed; K-s-løfte; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. kusch]).

Kyst (en, Ft. -er; gennem ty. Küste fra Fransk [oldfr. coste; mlat. costa, Side, Kyst; lat. costa, Ribben; jf. Kotelet). K-baad, -bane, -beboer (en, Ft. -e; el. -bo (en, Ft. -er)), -by, -damper (el. -dampskib), -farer (en, Ft. -e), -fart, -fartøj, -fiskeri, -forsvar, -land, -linie, -rand, -sejlads, -stad, -strækning, -vagt, -værn.

Kæbe el. Kæve (en, Ft. -r). K-baand, -ben, -pose, -rem, -stykke, k-stærk.

Kæde (en, Ft. -r; gennem mnt. kede fra lat. catena. Lænke). K-bro, -brøk, -gang, -garn, -laas, -led, -regning, -rim, -sting. at kæde fast, sammen.

Kæfer(t) (en, Ft. Kæferter). kæfereret.

Kæft (en).

kæk (-ke; K-hed), fra ty. keck.

kække (at; om Gaasens Skrig).

Kælder (en, Ft. -e; optaget i meget gammel Tid i germanske Sprog fra lat. cellarium, Opbevaringssted for Fødevarer; Afledn. af cella, Celle). K-folk, -hals ([1]fremspringende Kælderindgang; ty. Kellerhals. [2][Plante, se nedenf.]), [-mand, se nedenf.], -mester, -pige, -rum, -stue, -svend, -trappe, -vindue.

Kælderhals (en; Plante; Pebertræ, daphne mezereum; fra mnt.

kellerhals, at kellen (Udso.), volde Smerte; [er vel kaldt saa, fordi dens Frø river i Halsen]).

Kældermand (en; Brander; ty. Kalauer, fr. calembour).

kæle (at). K-barn, -dægge (en, Ft. -r), -navn. kælen (-ent, -ne; K-skab (en el. et)). et Kæleri.

Kælling, se Kærling.

kælve (at; K-ning (Ft. -er; K-s-feber)). K-tid.

kæmme (at; K-ning). K-kam.

Kæmner (en, Ft. -e; gennem mnt. kemener [ty. Kämmerer] fra lat. camerarius. Afledn. af camera, Kammer). K-embede, -kasse, -kontor.

Kæmpe (en, Ft. -r; besl. med Kamp). K-aand, -arbejde, -grav, -høj, -højde, -karl, -kraft, -skikkelse, -skildpadde, -skridt, -slange, -slægt, k-stor, -stærk, K-vise, -vækst, -værk; k-mæssig. Kæmper (Ft.) = Vejbredaks, til Kanariefugle. at kæmpe. en Kæmper (Ft. -e).

Kænguru (-en, Ft. -er). K-rotte.

kæntre (at; K-ing, Ft. -er; besl. med Kant).

Kæp (-pen, Ft. -pe). K-hest, [k-høj, se u. kæppe]. Kæppebaand, -ryggedans.

kæppe (at; uvist om besl. med Kæp el. Kap). k. op, k. paa. — kæphøj (antages at være opstaaet af kæppe (Udso.)).

kær (optaget i meget gammel Tid i de nordiske Sprog fra lat. carus, fr. cher, kær). K-kommen (-ent, -ne), K-minde (en, Ft. -r; Plante, Forglemmigej, myosotis; digt.), -tegn, k-tegne (at). en Kæreste (Ft. -r; K-brev, -folk, -sorg, -vise. et Kæresteri. kærlig (K-hed; K-s-erklæring, -eventyr, -gerning, -græs (= Hjertegræs), -maaltid).

Kær (et, Ft. d. s.). K-hø, -høg (circus), -jord, -løber (en; Fugl, limicula platyrhyncha), -mose, -mysse (en, Ft. -r; Plante, calla palustris), -sanger (en, Fugl, sylvia palustris), -uld (Plante; eriophorum; = Bomuldsgræs).

kære (at; klage; foræld.). K-maal.

Kærne[1] el. Kerne (en, Ft. -r; Frugt-, Nødde-, Æblek.; besl. med Korn). K-bider (en, Ft. -e; Fugl, coccothraustes vulgaris), -foder, -frugt, k-fuld, K-gut, -hus, -karl, k-sat, K-sprog, k-sund, K-svend, -tropper (Ft.).

Kærne[2] el. Kerne (en, Ft. -r; Smørk.). at kærne el. kerne; K-ing, Ft. -er). K-mælk (K-(s)-suppe), -stage (el. -stang), -værk.

Kærling el. Kælling (en, Ft. -er; Afledn. af Karl). Kællingeknob (Søspr.), -præk, -præst, -raad, -sladder, -snak, -tand (en, Ft. -tænder; Plante, lotus corniculatus), -vind (Modvind baade paa Hen- og Hjemrejsen [„Bare Vinden vilde vende sig, naar jeg skal tilbage", sagde Kællingen; hun gik i Modvind]), -væsen; k-agtig (K-hed). et Kællingeri.

Kærre, se Karre.

Kærte el. Kerte (en, Ft. -r). K-svend.

Kærv (en, Ft. -e).

Kætser, se Ketser.

Kætter (en, Ft. -e; gennem mnt. ketter fra gr. katharos, mlat. cattarus, ren; [de første, der kaldte sig med dette Navn, var Novatianerne, et skismatisk Samfund, der opstod i Rom omtr. 250 under Ledelse af en Presbyter Novatianus, og dette Navn blev ogsaa den almindelige Benævnelse paa Novatianerne i Østen. Senere blev det en almindelig Benævnelse paa enhver fra Kirken affalden]). K-aand, -baal, -bog, -daab, -domstol, -forfølgelse. et Kætteri (Ft. -er). kættersk.

Kætting (en, Ft. -er; holl.; fra lat. catena, se Kæde). K-rum, -pumpe (el. Kædep.), -stopper (en, Ft. -e).

Kæve, se Kæbe.

Kævl (-et). at kævle (rimeligvis besl. med Kæve, egentl. „bruge Kæven"). et Kævleri (Ft. -er).

Kævle (en, Ft. -r; cylinderformet Træstykke).

Kø (-en, Ft. -er; fr. queue, lat. cauda, Hale). [1]Billardkø, Stokken, hvormed der stødes til Kuglen. [2]Række: staa i K.

Køb (et, Ft. d. s.; indkommet i

meget gammel Tid i de germanske Sprog fra Latin. Til Grund ligger lat. caupo, Kromand, Høker, Kræmmer). Se til. K-mand (K-s-bod, -gaard, -handel; K-skab (et; bibl.)), k-slaa (at), K-slagning, -slutning, -stad (el. -sted (gldgs.); K-barn, -boer (en, Ft. -e), -folk, -grund, -jord. k-klædt, K-privilegium, -ret, -rettighed; k-agtig). at købe (-te). K-brev, k-gal, K-gods, -kontrakt, k-lysten, K-sum. en Køber (Ft. -e). en Køb ing (= Købstad), nu kun i Sammensætning Nykøbing, Rudkøbing o. l.

København, se Kjøbenhavn.

Kød (-et). K-ben, -bolle, -ekstrakt, -fars, -farve, k-farvet, -fuld (K-hed), K-gryde, -hoved, -klump, -kontrol, -mad, -maskine (til at lave Fars), -mejse, -pølse, -ret, k-rig (K-hed), K-spise, -stykke, -suppe, -trævl, -varer (Ft.), k-ædende; k-agtig. kødet. kødelig (K-hed).

Køge, se Kjøge.

Køgemester (Skaffer ved Gilder; foræld.; bibl.; optaget i Middelalderen fra Nedertysk).

Köje el. Koje (en, Ft. -r; fra holl.-ty. koje; se til). K-klæder (Ft.), -plads.

Køkken (et, Ft. -er; fra Nedertysk [mnt. kokene]). K-bord, -dör, -forklæde, -have, -kar, -kniv, -latin, -mødding (= Skaldynge), -salt, -skriver, -trappe, -töj, -urter (Ft.).

Køl (en, Ft. -e). k-hale (at: K-ing); holl. kielhalen), K-snegl, -svin, -vand.

køle (at; K-ing). K-apparat, -drik, -kar. at kølne. kø-lig (K-hed).

Kølle[1] (en, Ft. -r; Strids-, Töjrek.; oldn. kylfa, der efter Oprind. er samme Ord som Kolbe). k-dannet el. -formig. K-skaft, -slag, -bille, -bærer (en, Ft. -e), -sving.

Kølle[2] (en, Ft. -r; Dyre-, Bede-, Kalvek.; efter ty. Keule ([1] Kølle. [2] Dyrekølle).

Kølle[3] (en, Ft. -r; Maltk.; oldn. kylna). K-flage, -malt, k-törret.

Køllert (en, Ft. -er; Læderharnisk; fra ty. Koller (ældre Köller), fr. collier, lat. collare, Halsbeklædning, Afledn. af collum, Hals).

Kön (et, Ft. d. s.; b. F. -net. Ft. -nene; oprind. Betydn. „Art, Slags, Slægt"; derfor endnu: Menneskens K., Adams faldne K. (kirkl.). lyse i Kuld og K. (jur.); jf. alskens). K-s-böjning (gramm.), -drift, -ed (Ed. aflagt af den sagsøgtes Slægtninge), -forhold, -forskel, k-løs (K-hed), K-mærke, -sygdom. konnet. konslig.

kön (-ne; (K-hed); optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. kone; ty. kühn] i Betydn. „modig, dristig. brav"; besl. med kunne). Jf. dejlig, from.

Könrøg (-en; tidl. kinrøg, plt. [ty. Kienrauch, -russ; kön-, ken-, kin- [ty. Kien] er Fyrretræ]).

køre (at; -te; Grundbetydn. er „drive, jage"; deraf: k. ud (drive, jage ud); have en at k. med (at jage med), k. i sig (sluge med Graadighed). K-bane, -hastighed, -hest, -pisk, -plan, -svend, -tur, -töj, -vej. Køre: (ud) i een (el. eet K. et Kørind, -sammen. en Kørsel (Ft. -sler); K-s-penge (ved Postvæsenet og Jernbanerne).

kørne (at; (K-ing); besl. med Korn; tærske Stakkene af Bygkornene). K-maskine.

Kørvel (-en; optaget i meget gammel Tid i germanske Sprog fra gr.-lat. chaerifolium). K-suppe.

Køter (en, Ft. -e; ty.). k-agtig. K-hed.

L.

L, l (et, Ft. L'er, l'er). L-Lyd.

la: la, la. saa lala. at lalle (ty. lallen, lat. lallare; onomat.).

Laad (-det; Ulden, der klippes af Faarene om Efteraaret). laadden (-ent, -ne; L-hed). l-benet.

Laag (et, Ft. d. s.. — Laage (en, Ft. -r).

Laan (et, Ft. d. s.; jf. Len: se til.). L-giver (en, Ft. -e), -tager (en, Ft. -e). at laane (-te). L-gods, -kasse, -kontor, -ord, -seddel, -sum. en Laaner (Ft. -e).

Laar (et, Ft. d. s.). L-ben, -bov, -brok, -brud, -stykke.

Laaring (en, Ft. -er; besl. med Laar; Skibets Runding agter over Vandet). L-s-baad, -fartøj.

Laas (en, Ft. -e; i L.). L-(e)-beslag, -bue (= Armbrøst), -e-skrue, -e-smed. at laase.

Lab (-ben, Ft. -ber; Pote).

Laban (en, Ft. -er; ty.). L-s-alder(-en), -streg.

la(b)be (at). l. Mælk.

laber (holl. el. plt.): l. Kuling.

Labial (en, Ft. -er; lat.; Læbelyd). at labialisere (L-ing).

Laboratorium (b. F. -ier, -ier; lat. laborare, at arbejde).

Labskovs (-en) el. Lob(e)scowes (eng.).

Labyrint (en, Ft. -er; gr.). labyrintisk.

lad (L-hed).

Lad (-et, Ft. d. s.; Drejer-, Senge-, Tække-, Tømmerl.).

Lade[1] (en, Ft. -r). L-bygning, -foged, -gaard (L-s-lem, -specie=Femøre), -gulv, -port.

Lade[2] (gldа. lade; Skrin, Kiste, Butik; fra mnt. lade): Bog-, Farvelade.

lade[1] (at; lod (Ft. -e), ladet (Ft. ladte); oldn. láta). Jf. aare-, af-[1], efter-, for-, ind-[1], løs-, ned-, op-, over-, til-, ud-, ude-, undl.; Perf. part. i gl. østdansk: latæn (-tæt, -næ), men i gl. vestdansk: lat (uden Könsböjning). Deraf: [1]-ladne (bibl.; kirkl.): dine Synder ere dig forladne. [2]ladt ved Siden af ladet i det daglige Omgangssprog og til Dels i Skriftsproget navnlig i Sammensætningerne).

lade[2] (at; oldn. hlaða; jf. af-[2], ind-[2], om-, overlade[2], samt be-, skarpladt) [1](-ede, -et) et Skib. [2](-ede, -et el. -te, -t); en Bøsse. Ladepenge, -plads, -rum, -stok. en Ladning (Ft. -er; L-s-afgift, -flaske, -tavle.

Lader (Ft.). L. og Fagter.

Lag (et, Ft. d. s.; efter Oprind. samme Ord som Lag-, Lav[1], Lav-, Lave, Lov[1]; gldа. lagh; besl. med ligge, lægge; [1]Bi-, Bjælke-, Flint-, For-, Grund-, Grus-, Haande-, Hjerte-, Hoved-, Is-, Jord-, Kalk-, Kul-, Ler-, Luft-, Mergel-, Muld-, Neder-, Op-, Over-, Samfunds-, Sand-, Sinde-, Skifer-, Sne-, Tørve-, Under-, Veder-, Vejrlag. — [2]Drikke-, Gilde-, Karle-, Kvinde-, Nabo-, Pige-, Sam-, Skytte-, Vennelag). Lagdeling, l-delt, L-kage, -skyer (Ft.), l-vis (Bio.).

Lag- (jf. Lag): L-mand, -ting (-et).

Lage (en; Kød-, Smørl.). L-agurk. at lage.

Lagen (et, Ft. -er el. Lagner; fra mnt. laken). L-lærred.

Lager (et, Ft. -e el. Lagre; ty.). L-beholdning, -øl. at lagre.

Lagune (en, Ft. -r; ital. laguna, lat. lacuna, Afledn. af lacus, Sø; jf. Lakune).

Lak[1] (-ken el. -ket; orientalsk Oprind.). L-arbejde, -farve, -fernis, -skjoldlus, -sko; jf. Lakmus. at lakke[1]. at lakere (L-ing). en Lakerer (Ft. -e).

Lak[2] (en; Fejl, Skavank; foræld.). lakkeløst: Laan skal gaa l. hjem.

Lakaj (en, Ft. -er; fr. laquais). L-sjæl; l-agtig.

lakke[2] (at). l. ad Aften, mod Enden.

Lakmus (-en; ty. Lackmus, fra holl. lakmoes [Lak- er Lak[1]; -mus er Mos[1]]). l-blaa, L-farve, -papir, -plante.

Lakonien (Spartanernes Land). lakonisk. en Lakonisme.

Lakrids (-en el. -et; ty. Lakritze; gr.-lat.). L-rod, -saft, -stang, -vand.

Laks (en, Ft. d. s.). L-ørred. L-e-fangst, -gaard, -fiskeri.

laks (lat.). — et Laksativ (Ft. -er). at laksere. Laksermiddel.

Lakune (en, Ft. -r; lat. lacuna; jf. Lagune).

lalle, se u. la.

Lam (et, Ft. d. s.; b. F. -met, -mene). L-me-bov, -driver, -fjerding.

-grib, -hoved, -kød (L-suppe), -skind, -steg, -tarm (Plante).

lam (-me; L-hed). l-slaa (at). at lamme. en Lammelse.

Lama (-en el. -et, Ft. -er). L-uld.

Lambertsnød el. lambertsk Nød (ty. Lambertsnuss, egentl. Nød fra Lombardiet; jf. Valnød).

Lamel (-len, Ft. -ler; lat. lamella, Demin. af lama, tynd Plade).

Lamentation (en, Ft. -er; lat.). at lamentere.

Lampe (en, Ft. -r; fra gr. lampas, Fakkel). L-bakke, -fod, -fyr (-et), -glas, -kuppel, -lys, -olie, -os, -pudser (en, Ft. -e), -røg, -skærm, -væge. — en Lampet (-ten, Ft. -ter).

Lampret (-ten, Ft. -ter; Fisk, petromyzon; gennem ty. Lamprete fra mlat. lampreta).

Lancet (-ten, Ft. -ter; fr. lancette, Demin. af lance, Lanse). l-dannet, L-fisk.

Lancier (en; en Dans; fr.; egentl. les lanciers, Lansedragerne, Lansenererne).

Land (et, Ft. -e). Se til. Landsens (gl. Ejef.). Landadel (L-s-mand), -afstaaelse, -almue, -arbejder, -befolkning, -befæstning, -björn, -bo (en, Ft. -er; L-forening, -forhold, -hjem) el. -boer (en, Ft. -e), -brug (et; L-s-kandidat, -konsulent, -minister, -ministerium, -skole), -bruger, -dag (L-s-mand), -distrikt, -dyr, -ejendom (L-s-besidder), l-fast (L-hed), -flygtig (L-hed), L-foged, -gang (L-s-bro), -gilde (-n), -gods, -greve, -handel, -handler, -hær, -husholdning, -inspektør (L-s-eksamen), -indvinding, -jord (-en), -junker, -kadet (L-akademi), -kending, -kommune, -kort, -krabbe (ty.), -krig, -ligger (en, Ft. -e), -liv (-et), -lov, -luft, -løber, -maaler (en, Ft. -e; L-kæde, -stok), -maaling, -magt, -mand (L-s-bank, -forsamling, -militis, -nam (L-s-mand), -ophold, -post (L-bud), -pynt, -raad (i Slesvig), -regn, -rulle (-n), -ryg, -skildpadde, -sogn, -soldat, -sted, -stigning, -storm, -strimmel, -stryger (en, Ft. -e; L-ske), -strygeri (-et), -strækning, -sæde, l-sætte (L-ning), L-tange, -tunge, -vej (-en; mods. Søvejen), l-vejs (Bio.), -værts, L-vin, -vinding, -væsen (L-s-elev). — Landefejde, -fred, -mode (et, Ft. -r; se -mod(e)), -plage, -ry, -sorg, -vej (L-s-grøft, -kro, -røver), -værn (L-s-mand). — Landsby (-degn, -folk, -kald, -kirke, -kro, -pige, -præst, -skole (L-lærer); l-øgtig, -del, -dommer, -fader (l-lig (L-hed)), -forræder, -forræderi, l-forrædersk, -forvise (at; L-ning), -gyldig, L-herre, -høvding, -knægt, -maal (= Almuedialekt), -mand (L-skab (et)), -overret, -ting (-et; L-s-mand, -sal, -valg), -øvrighed. at lande (L-ing; L-s-bro, -sted). landlig (L-hed). et Landskab (Ft. -er; L-s-maler, -maleri, -maal (= Landsmaal), -billede).

Landauer (en, Ft. -e; ty.).

lang (længe)re, længst; jf. længe). l-armet, -benet, L-bold (L-spiller), -drag (trække i L.), -dysse, -fart, -finger, l-fingret, L-fredag, l-haaret, L-halm, l-halet, -halset, L-høvl, -jærn, -kaal, l-modig (L-hed), -næbbet, -næset, -rund, -skaftet, L-skib, l-skibs (Bio.), -skægget, -skødet, -stilket, -straaet, -strakt, -synet (L-hed), L-sø (Søspr.; mods. Krapsø), l-trukken (-ent, -ne), -varig (L-hed), -vejs (Bio.; l-fra (Bio.)), L-vogn, l-øret; l-agtig, -som (-me; L-hed), -sommelig (L-hed). — langt (Bio.). langtfra (Bio.), -rækkende. — Langeben (Storke L.), -bro, -land, -mand (Langfingeren). — lang(e)lig. langs (Bio., Forho.). paa l. — at lange. l. til Fadet, l. en noget. — en Lange (Ft. -r; en Torskeart).

Langust (en, Ft. -er; en Krebseart, palinurus; ogsaa en Plante).

Lanse (en, Ft. -r; fra fr. lance, lat. lancea). L-drager (en, Ft. -e), -skaft, -spids. en Lansener (Ft. -er).

La(n)terne (en, Ft. -r; lat.).

Lap¹ (-pen, Ft. -per; Læder-, Pa-

pirs-, Skind-, Töj-, Ørel.). lapsalve (at; (L-ing), ty.; oversmøre Træ- og Tovværk med Tjære eller Beg). L-taske (en). Lappedykker (en, Ft. -e; Fugl, podiceps), -fod. at lappe (L-ning). L-skræ(d)der, -værk. lappet (bot.). et l. Blad. et Lapperi (Ft. -er).

Lap² (-pen, Ft. -per; Fin-, Fjæld-, Sølap). L-land, l-landsk, L-lænder (en, Ft. -e). lappisk. studere L.

Lapidarskrift, -stil (af lat. lapis, Sten).

Laps (en, Ft. -e; plt.). L-e-alder, -streg, -væsen. at lapse sig. lapset. et Lapseri (Ft. -er).

Lapsus (en; lat.), Uagtsomhedsfejl.

Laring (en), svagt Vindpust, der kruser den spejlklare Havflade.

Larm (en: Afkortelse af Alarm). at larme. en Larmen.

Larve (en, Ft. -r; gennem Tysk fra lat. larva, Maske; [„maskeret Dyr"]). L-tilstand.

Las (en, Ft. -er; jf. lasket). laset.

Lasaret, se Lazaret.

lasciv (lat.; utugtig, slibrig, uanstændig). en Lascivitet.

lasket (L-hed; besl. med Las). fed og l.

Lasso (en, Ft. -er; Slyngestrikke til Jagt paa halvvildt Kvæg; spansk lazo, af lat. laqueus).

Last¹ (en; fra mnt. last; ¹Ladning, Skibsladning; jf. Bal-, Dæks-, Skibs-, Træ-, Tømmerlast. — ²Rum i Skibet, hvori Ladning anbringes; jf. Agter-, Forlast). Jf. Læst¹, lade². Lastdrager, -dyr, -luge, -pumpe. Lastestuver (en, Ft. -e). at laste¹ (L-ning).

Last² (en, Ft. -er; Vanesynd; oldn. lǫst-r (Ejef. lastar), Skade, Fejl, Dadel). staa L. og Brast. l-e-fuld (L-hed). at laste. lastværdig. Lastværk. Hastværk er L.

Lasting (-et; eng.). en Lastings Paraply.

latent (lat.; lønligt, skjult). l. Varme.

Laterne, se Lanterne.

Latin (en el. et). L-skole, -sejl. en Latiner (Ft. -e). at latinisere. en Latinisme (Ft. -r). en Latinist (Ft. -er). en Latinitet. latinsk.

Latrin (en el. et; lat.). L-gødning, -tønde.

Latter (en). L-krampe, l-mild (L-hed), L-muskel, -salve, -udbrud, l-vækkende. latterlig (L-hed; l-göre (at)).

Latværge (-n; ty. Latwerge, fra ital. lattovaro, lattovaro, mlat. electuarium; af gr. ekleichein, slikke ud), en Slags Medicin.

Laud (et, Ft. -er; Afkortelse af lat. laudabilis, rosværdig; jf. haud). L-kandidat. en Laudabilist (Ft. -er).

Laurbær el. Lavrbær (lat. laurus). L-blad, -gren, -krans, -olie, -træ.

lav (L-hed; besl. med ligge, lægge). l-komisk, L-land, -maal, l-mæl(e)t, -pandet, -puldet, -sindet, -stammet, L-tryk (L-s-maskine), -vande. lavtliggende, -staaende. -tænkende. en Lavning (Ft. -er).

Lav¹ (et, Ft. d. s.; Brygger-, Haandværks-, Handels-, Kræmmer-, Murer-, Skipper-, Skræ(d)der-, Slagter-, Snedker-, Vognmandslav osv.; jf. Lag). Lavsaand, -artikel, -fane, -hus, -mester, -skraa, -tvang, -væsen.

Lav- (jf. Lag, Lov¹): L-alder, -dag, -hævd, -værge.

Lav² (en, Ft. -er; Plante; sv. lav). L-art, -stivelse.

Lava (-en; arab.). L-glas, -sand, -ström.

Lave (gl. Dativ af lagh, law, Lag, Lav): i, af Lave.

lave (at; besl. med Lag). l. Mad, l. sig til, l. til Barsel.

Lavement (et, Ft. -er; fr.).

Lavendel (en, Ft. -dler; lavendula, af lavare, vaske, bade). l-blaa, L-vand.

lavere (at; (L-ing); krydse, holde gaaende for smaa Sejl: fra holl. laveeren; besl. med Luv²).

Lavet (-ten. Ft. -ter; Underlag for en Kanon, Kanonvogn; gennem Tysk fra fr. l'affût).

Lavine (en, Ft. -r; ty.).

Lawn-Tennis (eng.), et Slags Boldspil.

Lavrbær, se Laurbær.

Lazaret el. Lasaret (-tet, Ft. -ter; stammer fra Korstogenes Tid og var oprindelig et Hospital

ved Jerusalem, indviet til de spedalskes Skytspatron, den fattige Lazarus i Evangeliet. — en Lazaron (Ft. -er).

Le (-en, Ft. -er). L-drag, -mand, -skaft.

le (at; ler (Lidef. les), lo, let).

Led[1] (et, Ft. d. s.; b. F. Ledet, Ledene; oldn. lið-r; Albue-, Fod-, Haand-, Hals-, Hofte-, Knæ-, Skulder-, Slægtl.; tidl. en L.). af, i L. Ledbælg (bot.), -deling, -dyr, -flade, -orm, -sætning. Ledegigt, l-løs (L-hed), L-mod (et, Ft. d. s. [se -mod]), -(e)-mus (en Sygdom i Ledene), -svamp (en Sygdom i Ledene), -vand, -værk. en Le(d)dedukke. led(d)et.

Led[2] (et, Ft. d. s.; b. F. Ledet, Ledene; oldn. hlið; Mark-, Borge-, Vangel.). L-stolpe, -vogter.

Led[3] (en, Ft. -er; Side, Kant, Retning; oldn. leið, Vej; besl. med lede[1], lide[3], -ledes [ander-, hvor-, saaledes]). paa den L., langt af L., paa alle Leder og Kanter. — Leding (en). L-s-færd, -hær, -tog. — at ledsage (L-else; [-sage besl. med sige]). en Ledsager (Ft. -e; oldn. leiðsagari, Vejviser). — Ledtog (i L.; [-tog er Tog]).

led (væmmelig, styg). den lede Satan. en Lede (Hjem-, Livs-, Madl.). at ledes ved.

lede[1] (at; -ede el. -te; føre; oldn. leiða, Faktitiv til lide[3] (L-else; L-ning, Ft. -er (L-s-evne))). L-baand, -stjerne, -traad. en Leder (Ft. -e).

lede[2] (at; -te; søge; oldn. leita).

ledig (besl. med led[1]). L-gang, -gænger (en, Ft. -e).

Leding, ledsage, Ledtog, se u. Led[3].

lefle (at). et Lefleri.

Leg (en, Ft. -e). at lege (-ede el. -te; (om Fisk) yngle, kaste Rogn). L-bold, -broder, -ka(m)merat, -plads, -stue, -søster, -tid (Fiskenes L.), -tøj (L-s-butik, -fabrikant), -vogn, -værk.

legal (lat. legalis; jf. loyal). en Legalisation. at legalisere (L-ing). en Legalitet.

Legat[1] (en, Ft. -er; lat.). en Legation (L-s-raad (en), -sekretær).

Legat[2] (et, Ft. -er; lat.; L-uddeling). en Legatar. at legere[1], tilstaa som Legat.

Legem(e) (et, Ft. -(-)r). Legemverden. Legemsbeskaffenhed, -bygning, -del, -fejl, -störrelse, -svaghed, -øvelse. legemlig (L-hed; legemliggöre (at; L-else)).

Legende (en, Ft. -r; lat.). L-samling; l-agtig.

legere[1] (at), se u. Legat[2].

legere[2] (at; (L-ing, Ft. -er); forbinde, sammensmelte; lat. ligare, binde, forbinde). l. Metaller.

Legion (en, Ft. -er; lat.).

legitim (lat.). en Legitimation (L-s-bevis). at legitimere (L-ing). en Legitimist Ft. -er). legitimistisk. en Legitimitet.

Leguan (en, Ft. -er; javan.).

Lejde (et; fra mnt. leide [ty. Geleit]). L-brev.

Leje[1] (et, Ft. -r; besl. med ligge; Døds-, Fisker-, Flod-, Natte-, Sam-, Sygel.). L-sted, -sæd. Lejermaal (jur.), -sted (Gravsted; gldgs.; dial.).

Leje[2] (en; Dag-, Hus-, Vognl.). bo til L. at leje. L-bibliotek, -bolig, -kontrakt, -maal (jur.), -sum, -svend, -tjener, -tropper (Ft.). en Lejer (Ft. -e).

Lejlighed (en, Ft. -er; fra mnt. legelicheit). L-s-aarsag, -digt, -digter, -skrift, -taler; l-vis (Bio.).

Lejr (en, Ft. -e; fra mnt. leger; besl. med ligge, Leje[1]). L-baal, -plads. at lejre sig (L-ing).

leksikalsk (gr.). en Leksikograf (Ft. -er). en Leksikografi. et Leksikon (Ft. Leksika).

Lektie (en, Ft. -r; lat.; L-læsning). — Lektion (en, Ft. -er; L-s-katalog). Lektor (en, Ft. -er). et Lektorat (Ft. -er). — Lekture (en; fr.).

Lem[1] (-men, Ft. -me; Kælder-, Loftsl.; oldn. hlemm-r).

Lem[2] (-met, Ft. -mer; Bag-, Fattig-, For-, Ladegaards-, Medl.; tidl. en L.; oldn. lim-r). Lemme-

bygning, -dasker (en, Ft. -e, l-løs, L-stiftelse, at lemlæste L-else; [-læste, beskadige; Afledn. af Last²]).

lemfældig (L-hed).

Lemming (en, Ft. -er; en Gnaver; myodes lemmus; norsk).

Lempe (en; fra mnt. limpe [ty. Glimpf]. at lempe (L-else, Ft. -r). lempelig.

Len (et, Ft. d. s.; fra mnt. lên [ty. Lehn], der efter Oprind. er samme Ord som da. Laan). Lentager (en, Ft. -e). Lensadel, -herre, -mand, -væsen.

lens (tom; Søspr.; fra holl. lens). at lense (L-ning). ¹göre lens. ²holde plat af i Stormvejr med faa el. ingen Sejl). l. for Takkel og Tov. Lenseport.

Leopard (en, Ft. -er; gr.-lat.; [Leo- er Løve: pard, hvoraf glda. parder, er Panter]).

Ler (-et). L-art, -bund, -fad, -grav, -gulv, -jord, -kar, l-klinet, L-muld, l-muldet, L-potte, -skaal, -skifer, -tøj, -varer (Ft.), -væg, -ælte (en); l-agtig, leret.

let (L-hed). l-bevæbnet, -bevægelig (L-hed), -fattelig, -flydende, -flyvende, -fodet, -fordøjelig, -forstaaelig, -fængelig, -færdig (L-hed), -hændet, -læselig, -løbende, L-matros (ty.), l-nem (L-hed), -sejlende, L-sind, l-sindet, -sindig (L-hed), -skyet, -smeltelig, -svævende, -troende, L-troenhed. at lette (L-ning; Ankerets, Skibets L.; L-else, Ft. -r). at letne, lettelig.

Letargi (-en; gr.). letargisk.

Lette (en; Ft. -r). lettisk.

Levanten (ital.), Østerland.

leve (at). L-aar, -alder, -attest, -brød (L-s-mand, -politiker), -dage (Ft.), l-dygtig (L-hed), L-maade, -mand, -regel, -tid, -vej, -vis (en). et Leve. udbringe et L. L-raab. et Levvel. at levendegöre (L-else).

Lever (en, Ft. -e). L-ikte, -postej, -pølse, -rim, l-syg, L-syge, -sygdom, -tran, -urt (parnassia palustris). at levres. levret. l. Blod.

Leverance (en, Ft. -r; hjemmelavet „fransk" Ord). en Leverandør (Ft. -er). at levere (L-ing, Ft. -er; fra mnt. leveren, der er optaget fra lat. liberare, frigöre, løsgöre, Afledn. af liber, fri. Jf. Liberi).

Levit (-ten, Ft. -ter). levitisk.

Levkøj (en, Ft. -er; ty. Levkoje; gr.; „Hvidviol").

levne (at; L-ing, Ft. -er).

Levned el. Levnet (et). L-sbeskrivelse. -løb, -midler (Ft.).

L'hombre (en; spansk-fr.; af lat. homo, Mand, Menneske).

Li (-en, Ft. -er; Bjergside; norsk; i Dansk kun bevaret i Stednavne som Li(de)gaard, Bjergelide).

Lian (en, Ft. -er; Slyngplante; af spansk liar, binde).

liberal (lat.). en Liberalisme. en Liberalitet.

Liberi (et, Ft. -er; Tjenerdragt; ty. Liberei, fra Romansk [fr. livrée]; Afledn. af lat. liberare, jf. levere; Grundbetydn. „udleveret Töj").

Libertiner (en, Ft. -e; fr.; af lat. liber, fri).

Li(e)bhaver (en, Ft. -e; ty.). et Li(e)bhaveri (Ft- -er).

Licentiat (en, Ft. -er; nylat.). — Licitation (en, Ft. -er). at licitere (L-ing).

Lid (en; Tiltro, Tillid; oldn. hlít). sætte, fæste, slaa sin L. til). at lide¹ paa (led, lidt; oldn. hlíta), stole paa.

lide² (at; (led, lidt), taale, udstaa, döje; synes om, finde Behag i; fra mnt. liden). L-form (Passiv). en Lidelse (Ft. -r; L-shistorie, -fælle). lidelig (taalelig).

lide³ (at; (led, leden; jf. forleden; oldn. líða), gaa, skride frem. Jf. lede¹).

liden (lid(e)t; oprind.; gldgs.; glda. litæn; L-hed). lille (oprind. b. F.; glda. litlæ). en liden, men: den lille [saaledes endnu i Norsk og Bornholmsk]. Pipin den L. L-asien, l-asiatisk, L-cirkel, -finger, -rusland, l-russisk.

Lidenskab (en, Ft. -er; efter ty.

Leidenschaft. l-s-los (L-hed). lidenskabelig (L-hed).

liderlig (L-hed; ty.).

Lidkøb (fra mnt. litkōp; [lit. samme Ord som oldn. lið, stærk Drik]).

Lidse (en, Ft. -r; gennem ty. Litze, fra lat. licium, Traad; jf. Litsenbroder).

liflig (L-hed; fra Tysk; Sammenblanding af mnt. levlik og ty. lieblich; jf. livsalig).

Lig[1] (et, Ft. d. s.; dødt Legeme, oldn. lík, Skikkelse, Legeme, Lig; jf. Ligtorn). L-baare, -begængelse, l-bleg, L-brænding, -bærer, -fald, -færd, -følge (et), -kapel, -kiste, -klæde, -røver, -seng, -skare, -skjorte, -sten, -syn (L-s-mand), -tale, -tog, -torn, -vers, -vogn (L-s-kusk).

Lig[2] (et, Ft. d. s.; Tov indsyet i Kanten af et Sejl). L-trosse.

lig (L-hed; L-s-punkt, -tegn). lige. en Lige ([1]Ligemand. [2]Fyldest). ligearmet, -artet (L-hed), -benet (L-hed), L-berettigelse, l-berettiget, -dan (Bio.), -dannet (L-hed), -finnet, -frem (Bio., Tillo.; L-hed), -fuldt (Bio.), -gyldig (L-hed), -kantet, -ledes (Bio.), -liniet, -lydende, -lø-bende, L-mand, l-saa (Bio.; = ligeledes), -sidet (L-hed), -sindet, -som (Bio., Bindeo.), -stemt, -stillet, L-tryks-linie, l-tydig (= synonym; L-hed = Synonymitet), l-ud, -vinklet, L-vægt (L-s-lære, -punkt), l-vægtig. ligelig (L-hed). ligervis (Bio.; gldgs.). at ligne. en Lignelse (Ft. -r; l-s-vis (Bio.). en Ligning (Ft. -er).

Liga (en; ital.).

ligge (at; laa, ligget). L-höne, -plads. Liggendefæ. en Ligger (Ft. -e).

Ligtorn, se u. Lig[1].

Liguster (en, Ft. -stre; lat. ligustrum).

Likvidation (en, Ft. -er; nylat.). at likvidere (L-ing).

Likør (en, Ft. -er; fr. liqueur). L-fabrikant.

lila (fr. lilas, Syren; pers.).

Liliput, se Li(l)liput.

Lilje el. Lillie (en, Ft. -r; fra gr.-lat. lilium). L-barm, -blad, l-hvid, L-konval, -vaand.

lille, se u. liden.

Lillie, se Lilje.

Li(l)liput (Eventyrlandet i Swifts Bog: Gullivers Rejser). en L-puter (Ft. -e).

Lim (-en; tidl. som endnu i Jydsk tillige: Kalksten, Mergel; jf. Limgrav, -sten). L-farve, -fjorden, -grav (bibl., Lergrav), -pind, -potte, -stang (-en; løbe med L.), -sten (en Slags Kalksten), -vand. at lime (L-(n)ing).

Limon (en, Ft. -er; pers. Oprind.). en Limonade (Ft. -r; fr.). L-saft.

Lin (et, Ft. d. s.; Brude-, Hoved-, Pandel.; havde oprind. som endnu i Norsk og Bornh. Betydn. Hør (lat. linum; jf. Line). L-klæde, -olie, -skav (-et; = Charpi), -tōj. — Linned (-et). L-skab, -syning, -væver. linned el. linnet. — en Linning (Ft. -er; Bukse-, Haandl.).

Lind (en, Ft. -e). L-e-allé, -bark, -bast, -blad, -blomst, -træ.

lind (L-hed). at linde. at lindre (L-ing).

Lindorm (et Fabeldyr: oldn. linnorm-r, oldhöjty. lindwurm).

Line (en, Ft. -r; Snor, Snøre; Bug-, Fange-, Flag-, Lodl.) og Linie (en, Ft. -r; Streg, lige Række): begge Ord kendes i Dansk fra Middelalderen og stamme fra lat. linea, Line, Linie; Afledn. af linum, Hør, der er samme Ord som da. Lin; løbe Linen ud; Forveksling af Line og Linie finder i nyere Tid Sted. danse paa Line (el. Linie; jf. L-danser; krum-, lige-, retlin(i)et. Line- (el. Linie-dans, -danser, -fisker, -fiskeri, -holder (en, Ft. -e). — Linieafbrydelse, -begravelse, [-dans, -danser, se Linedans], -hær, -skib, -tropper (Ft.). at liniere (L-ing). Liniermaskine. — en Lineal (Ft. -er; ty.). — Lineament (et, Ft. -er).

Lingeri (et, Ft. -er; fr.). L-handel, -handler.

Lingvist (en, Ft. -er). Lingvistik (-ken). lingvistisk.

Linie, se u. Line.
Linned, Linning, se u. Lin.
Linoleum (et; nylat.; af Linolie).
Linon (-et; Tøjsort; fr., af lat. linum, Hør).
Linse (en, Ft. -r; ty.; lat. lens). L.-apparat, l.-dannet, L.-fyr (et), -glas, -suppe.
Lire (en, Ft. -r; gennem ital. lira fra gr.-lat. lyra, Lyre). L.-kasse. at lire (et Stykke af). en Lirendrejer. — Lirumlarum (noget; ty.).
lirke (at). l. ved noget.
Lirumlarum, se u. Lire.
Lise (en; Lindring; gldgs.).
Lispund (fra mnt. lispunt, lives punt ɔ: livisk, livlandsk Pund).
List[1] (en: Snedighed, Rænker; den oprind. Betydn. er Kunst). med Liste (gldgs.; digt.). at liste[1]. l. sig til noget, l. sig frem, l. noget i en. listelig (Bio.; gldgs.). listig (L-hed).
List[2], se List(e)[1].
List(e)[1] (en, Ft. -(e)r; Dør-, Klædel. Listehövl, -sko, -tæppe (sammensat af Klæderester). at liste[2], paasætte List.
Liste[2] (en, Ft. -r; Døds-, Indholds-, Mandtals-, Pris-, Rejse-, Sygel.; fra fr. liste, der i gammel Tid er optaget fra Germansk og er samme Ord som Liste[1]). L.-fører, -valg.
Litani (-et, Ft. -er; gr.).
Litaven. en Litaver (Ft. -e). litavisk. studere L.
Liter (en, Ft. d. s. el. -tre; gr.-fr.).
Litograf (en, Ft. -er; gr. lithos, Sten). at litografere. Litografi (-en). et Litografi (Ft. -er). litografisk.
Litsenbroder (ty. Litzenbruder, af ty. Litze, Lidse, Snor).
Litterat (en, Ft. -er; af lat. littera, Bogstav). en Litteratur (Ft. -er; L.-historie -historiker, l.-historisk, L.-kundskab, -tidende). litterær (L.-historie).
Liturgi (-en, Ft. -er; gr.). liturgisk.
Liv (et, Ft. d. s.; Livsens, gl. Ejef.). Se i. til. Livbaand, -bælte, l.-egen (L.-skab (et)), L.-farve, l.-fuld (L.-hed), L.-fuld (et L. Hug), -garde, -geding (ty. Leibgedinge), -jæger, -kjole, -kusk, -læge, l.-løs (L.-hed), L.-moder (-en), -rem, -rente, -ret [-salig, se ndf.], -stykke, -tag, -vagt; l.-agtig (L.-hed). — Livsaander (-ne; Ft.), -afsnit, -aften (el. Livs A.), -alder, -anskuelse, -arving, -bane, -betingelse, -eliksir, -erfaring, -fange, -fare, l.-farlig, L.-forhold, -fornødenhed, l.-forsikre (at; L.-ing; L.-s-anstalt, -police, -præmie, -selskab), -frisk (L.-hed), L.-frugt, -fæste (et), -førelse, -gerning, l.-glad, L.-glæde, -baab, -historie, -kald, -kraft, l.-kraftig, -led, L.-lede (en), -ledsager (L.-inde), -lykke, -lys, -lyst, -løb, -maal, -mod, -nydelse, -opfattelse, -opgave, -sag, -stilling, -straf, -tegn, -tid, -traad, l.-træt (L.-hed), L.-vandel, l.-varig (L.-hed), L.-vilkaar, l.-vækkende. at live op. at livne. livlig (L.-hed).
livsalig (L.-hed; folkeetym. Omdannelse af glda. levsalig, venlig, elskelig; [-lev er optaget fra mnt. lev [ty. lieb], kær]).
Livré (b. F. Livreet, Ft. -eer; fr. livrée; jf. Liberi). l.-klædt.
Lo[1] (-en, Ft. -er; Tærskelo). L.-gulv, -dör.
Lo[2] (-en, Ft. -er; Fugl; jf. Hjejle).
Lockout (en, Ft. -er; eng.).
Lod[1] ([1]-den, Ft. -der; Del, Part, Skæbne; glda. lot, oldn. hlut-r; jf. Arve-, Bos-, Have-, Hus-, Jord-, Skole-, Udlod. [2](ved Indvirkning fra ty. das Loos) -det; Lodseddel, Gevinst, Nummer i Lotterispil). Loddet (el. Lodden (gldgs., bibl.) er kastet, faldt). loddele (at; L.-ing), L.-kastning, -seddel, -skel (et), l.-skifte (at; L.-ning), L.-tager (en, Ft. -e), -trækning. Lodsejer. at lodde ([1]kaste Lod. [2]bortlodde (L.-ning)). Jf. Lotteri.
Lod[2] ([1]-det, Ft. -der; Bly-, Metallod). [2](Ft. d. s.; 1/32 Pund); fra mnt. lot (Ejef. lodes). Lodhiver (en, Ft. -e), -kast, -line, -perler (Ft.), l.-ret (L.-hed), L.-skud. at lodde[2] (L.-ning), ([1]maale Havdybden ved Lodudkastning. [2]sammenføje ved Hjælp af smeltet Metal). Loddelampe, -metal, -pande.
Lodde (en, Ft. -r; Fisk).
Lods (en, Ft. -er; fr.-holl. loods). L.-baad, -flag, -oldermand,

-penge. -væsen. at lodse (L-ning). et Lodseri (Ft. -er).

Loft (et, Ft. -er; oldn. lopt, ¹Loft, ²Luft; jf. Luft). L-maleri, -kammer. Loftsdör, -lem (en), -luge, -rum, -trappe, -vindue, -værelse.

Log (-gen; Redskab til at maale Hurtigheden af et Skibs Fart). L-bog, -bræt, -glas, -line, -tavle. at logge (L-ning).

Logaritme (en, Ft. -r; gr.). L--regning, -tabel. logaritmisk.

Loge (en, Ft. -r; fr.; stammer fra Germansk). L-række, -plads. — logere (at; fr. loger). et Logi(s). L-hus, -skib.

Logik (-ken; gr.). en Logiker (Ft. -e). logisk.

Logogrif (-fen, Ft. -fer; gr.; Bogstavgaade).

logre (at). l. med Halen.

Lok (-ken, Ft. -ker). Lokkehaar, -hoved. at lokke¹ Hør. l. sig. at lokkes. lokket.

lokal (lat.; af locus, Sted). L-brev, -farve, -forening, -kundskab. et Lokale (Ft. -r). at lokalisere. en Lokalitet (Ft. -er).

lokke¹, se u. Lok.

lokke² (at). L-and, -due, -fugl, -mad, -middel, -toner (Ft.).

lokke³ (at; bore Hul; ty.; Afledn. af Loch, Hul). L-maskine. Lokhammer.

Loko- (af lat. locus, Sted): L-mobil (et, Ft. -er), -motiv (et, Ft. -er; L-fører).

Lolland. lollandsk. en Lollik (-en, Ft. -er) el. Lollænder (en, Ft. -e).

Lom¹ (-men, Ft. -mer; Fugl, colymbus; oldn. lóm-r).

Lom² (-men, Ft. -mer; Haandtag paa en Aare; oldn. hlu(m)m-r).

Lombardi (-et). lombardisk. Jf. Longobard.

Lomme (en, Ft. -r). L-bog, -format, -kam, -klæde, -kniv, -penge, -spejl, -tyv, -tyveri, -törklæde, -udgave, -ur.

Longobard (en, Ft. -er; oldhöjty. lancpart, Langskæg; latiniseret longobardus). longobardisk. Jf. Lombardi.

Loppe (en, Ft. -r). L-bid, -snavs, --stik. -urt (plantago psyllium). at loppe sig.

Lord (en, Ft. -er; eng.; oprind. hlaford [optaget i Nordisk i Formen Lavard; hlaf- er Brød; identisk med glda. lev, Brød; -ord er rodbeslægtet med weardian, have Opsyn med; Grundbetydn. „Madfader"]).

Lorgnet (-ten, Ft. -ter; fr.; Afledn. af lorgner, sende hemmelige Öjekast; antages at være besl. med det germanske „lure"). at lorgnettere.

Los (-sen, Ft. -ser; fra mnt. los [ty. Luchs]; jf. Luks).

los (fra plt.-holl. los, løs). kaste, göre l. at losse (L-ning). L-plads, -pram, -sted. en Losser (Ft. -e).

Lotteri (-et, Ft. -er; ty.; fra fr. loterie, Afledn. af lot, Andel, der i gammel Tid er optaget fra Germansk og er samme Ord som da. Lod¹). L-gevinst, -kollektion, -kollektrice, -kollektør, -seddel, -spil.

Lov¹ (en, Ft. -e; Arve-, Finans-, Grund-, Hær-, Kirke-, Lyd-, Natur-, Skatte-, Skole-, Straffe-, Tyende-, Tyngde-, Undtagelses-, Valglov; glda. logh (Ejef. laghæ), oldn. lǫg (Ejef. laga); jf. Lav-, Lag-; besl. med lægge; [Grundbetydn.: de „lagte" (ɔ: fastsatte, vedtagne) Bestemmelser; jf. ty. Gesetz, Lov, af setzen, sætte; gr. thesmos, Lov, af tithenai, sætte, lægge]). lovbefalet, -bestemt, L-bestemmelse, -bog, -brud, -bryder (en, Ft. -e), -bud, l-bunden (-ent, -ne; L-hed), -fast (L-hed), -formelig, L-forslag, l-givende, L-giver (en, Ft. -e), -givning (L-s-magt (-en)), l-gyldig (L-hed), -hjemlet, L-hjemmel, -historie, -hævd, -kundskab, l-kyndig (L-hed), -lydig (L-hed), -løs (L-hed), L-overtrædelse, -regel, -samling, -sprog (-et), -sted, l-stridig (L-hed), L-trækker (en, Ft. -e), -trækkeri (-et), -udkast; l-mæssig (L-hed). Lovskraft. lovlig¹ (¹lovmedholdelig; L-hed. ²temmelig meget). l. dyr.

Lov² (en; Hjem-, Land-, Maanedslov; jf. Forlov, Orlov; oldn. lof). at love¹, give Løfte om.

— Love (fra mnt. love, Tro, Tillid). paa Tro og L.

Lov³ (en og et; Pris, Ros; oldn. lof). Lovord, l-prise (L-ning, Ft. -er), L-sang, l-synge, L-tale. at love², prise. Jf. højlovet, højlovlig.

loyal (fr.; jf. legal). en Loyalitet.

Lu, se Luv¹.

Lud (-en). L-aske, l-doven, -fattig, L-kar, -salt.

lude (at). l. med Hovedet.

Lue¹ (en, Ft. -r; Ildslue; glda. lughæ). l-forgyldt, L-ild, l-rød, L-skrift (en). at lue (luer, -ede, -et).

Lue² (en, Ft. -r; Hue; jydsk, norsk; sv. lufva; etymologisk samme Ord som oldn. lúfa, tykt og tæt Haar).

Luffe (en, Ft. -r). L-gaas.

luffe, se u. Luv².

Luft (en; optaget i nyere Tid fra ty. Luft, der efter Oprind. er samme Ord som da. Loft; jf. Lugt). L-art, -ballon, -blære, l-formig, -fri, L-hul, -kastel, -kreds, -lag, -pumpe, -rejse, -rör, -sejlads, -sejler, -skib, -skifte, -skipper, -spejling, -ström, -syn, l-tom (L-hed), L-tryk (L-smaaler), l-tæt (L-hed), -törret; l-agtig. at lufte (L-ning, Ft.-er). luftig (L-hed).

Lug, se Lugge.

Lugar (-et; Kahyt; fra spansk lugar, Rum; Afledn. af lat. locus, Sted). Jf. Lukaf.

Luge (en, Ft. -r).

luge (at). L-kone, -gaffel, -kniv.

Lug(ge) (-(ge)n, Ft. -(ge)r; Fals, Fure i Tønde-, Karstaver). at lugge. L-hammer, -økse (Bødkerværktöj).

Lugger (en, Ft. -e; et Slags letsejlende Skib; fra eng., ty. el. holl. lugger, logger).

Lugt (en; fra mnt. lucht, ¹Luft, ²Lugt; er efter Oprind. samme Ord som Luft; brugtes i glda. særlig i Betydn. Luft). l-fri, -løs. at lugte. Lugtedaase, -flaske, -glas, -krukke, -nerve, -redskab, -sans.

Lukaf (et, Ft. -er; folkeetymologisk Omdannelse af Lugar).

lukke (at; -ede el. -te (gldgs.; bibl.); L-ning; L-else). L-muskel, et Lukke (Ft.-r). — lukt (Bio.; antages at være den gamle Tillf.). lige l. igennem.

lukrativ (lat.), indbringende.

Luks (en, Ft. -e; fra ty. Luchs, der efter Oprind. er samme Ord som Los).

luksuriøs (lat.). Luksus (en). L-artikel, -genstand.

lukt, se u. lukke.

lukullisk (efter den rige og ødsle Romer Lucullus).

lulle (at; onomat.). en Lulle, Vugge, Barneseng.

lummer (lumre; L-hed). l-hed, L-hede, l-varm, L-varme. at lumre.

lumpe (at). lade sig l. (ty.). lumpen (-ent, -ne; L-hed).

lumsk (L-hed). at lumske. lumskelig. et Lumskeri.

lun (L-hed). at lune.

Lund (en, Ft. -e).

Lunde (en, Ft. -r; Søpapegöje).

Lun(d)stikke el. Lun(s)stikke (en; fra mnt. luns(e) [ty. Lünse]).

Lune (et, Ft. -r; gennem Nedertysk [mnt. lune] fra lat. luna, Maane; Omskiftelighed, Foranderlighed som Maanens). l-fuld (L-hed).

Lunge (en, Ft. -r). l-aandende, L-aare, -betændelse, -fisk, -hinde (L-betændelse), -mos (en Ret), -pølse, -svindsot, l-syg, L-syge, -sæk, -urt (pulmonaria).

lunken (-ent, -ne; L-hed). at lunke. at lunkne(s).

Lun(s)stikke, se Lun(d)stikke.

Lunte (en, Ft. -r; ty.). L-balje, -bøsse.

lunte (at). L-gang, -trav.

Lupe (en, Ft. -r; fr. loupe). L-forstörrelse, -glas.

Lupin (en, Ft. -er; af lat. lupus, Ulv).

Lur¹ (en, Ft. -e(r); norsk; et Slags Blæseinstrument; oldn. lúðr).

Lur² (en; ¹ligge paa L. ²faa sig en L.; jf. Middagslur). at lure. en Lurer (Ft. -e). et Lureri. — en Lurifas (Ft. -ser).

Lurendrejer (en; fra plt. lurrendreier [plt. lurre, Opdigtelse, Usandhed]).

Lurifas, se u. Lur².

lurvet (L-hed).

Lus (en, Ft. d. s.). Lusefrø (veratrum sabadilla), -græs (sper-

gula arvensis), -knækker (en, Ft. -e), -salve, -syge, -urt (pedicularis palustris). en Lusangel (ty.). luset (L-hed).

luske (at). en Luskepeter. en Lusker (Ft. -e). et Luskeri.

Lussing (en, Ft. -r).

Lut (-ten, Ft. -ter; fra mnt. lute [ty. Laute]; arab.). L-spiller.

Luther. en Lutheraner (Ft. -e). Lutheranisme (-n). Lutherdom (-men). luthersk.

lutre (at; L-ing, Ft. -er). Lutredigel, -ovn. lutter (fra mnt. lutter, ren, ublandet, klar). Lutterstal (-len; en Hestesygdom; plt.).

Lu(v)[1]. L-side, l-slidt.

Lu(v)[2] (-en; Skibets Vindside; mods. Læ; holl. loef). tage Luven fra en. (til) Luvart (holl.; = Lu(v)). Luvbraser, -vant. at luve (holl.) el. luffe (eng.), dreje Skibets Stævn nærmere op mod Vindretningen (mods.: lade falde).

Ly (et). krybe i L. at ly (for noget; = give Ly).

lybsk. l. Pølse. Lybæk. en Lybækker (Ft. -e).

Lyd (en, Ft. d. s. el. -e; oldn. hljóð, Stilhed, Tavshed, Lyd [Grundbetydn. er Stilhed, saa det, der lyder, kan høres; jf. (faa) Ørenlyd, lydt]). L-betegnelse, -bølge, -forandring, -forbindelse, -forplantning, -forskydning, -hul, l-hør (L-hed), L-lighed, -lov, -længde, -lære, l-løs (L-hed), L-maaler (en, Ft. -e), -metode (-n), -overgang, l-ret (L-hed), L-skrift (en), -styrke, -svingning, -system, -tegn, -tragt. at lyde[1] (lød (Ft. -e), lydt; jf. lyde[2]). Lydelse (= Ordlyd; gldgs.). lydelig. lydlig. lydt (Bio.).

Lyd- (gldg. lyd, Folk; oldn. ljóð-r, lýð-r, efter Oprind. og Betydn. samme Ord som ty. Leute). L-biskop, -land, -rige.

Lyde (en, Ft. -r; Fejl). l-fri, -løs.

lyde[1] (at; give Lyd), se u. Lyd.

lyde[2] (at; lød (Ft. -e), lydt; adlyde; besl. med Lyd; [Betydn. i gl. Dansk lytte til, høre efter. [2]adlyde; jf. lytte]). lydig (L-hed).

Lygte (en, Ft. -r; indkommet i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. luchte]). L-pæl, -tænder (en, Ft. -e), -mand, -skin.

Lykke (en; indkommet i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. lucke]). l-bringende, L-hjul, -jæger, -pose, -ridder, -skilling, l-spaaende, L-spil, -stjerne, -træf (et). lyksalig (L-hed (L-s-lære); l-göre (L-else)), -ønske (at; L-ning, Ft. -er (L-s-brev, -digt, -skrivelse). at lykkes. er lykkedes. lykkelig.

lymfatisk. Lymfe (-n; gr.). L-kar, -kirtel.

Lyn (et, Ft. d. s.). L-afleder, -blik, -glimt, -ild, -nedslag, l-slagen, -snar (L-hed), L-straale. at lyne.

lynche (at; eng.). Lynchjustits, -lov (-en).

Lyng (-en). L-bakke, -blomst, l-groet, L-hede, -kost, -mose, -torv.

Lyre (en, Ft. -r; fra gr.-lat. lyra; jf. Lire). L-hale (Fugl, menura); l-formig. Lyrik (-ken). en Lyriker (Ft. -e). lyrisk.

Lys (et, Ft. d. s.). L-aabning, -bille, -billede, l-brydende, L-brydning, -böje, -bølge, l-givende, L-glimt, -hav, -hul, -kasse (ved store Butiksvinduer), -lære, -punkt, -side, -skær, l-sky, L-straale, -styrke, -virkning. Lysebakke, -bord, -dug, -form, -kasse, -krone, -pudser (en, Ft. -e), -saks, -siv (Siv, der benyttes til Væge; jydsk), -skærm, -slukker, -stage, -stump, -støber (en, Ft. -e), -støberi, -talg, -tande, -tælle, -væge, -lys. L-alf. l-farvet, -haaret, -klædt, -levende, -lokket, -vaagen, -öjet. lyseblaa, -brun, -graa, -grön, -gul, -rød. at lyse (-te; L-ning, Ft. -er). at lysne (L-ing).

Lyske (-n, Ft. -r). L-brok, -kirtel.

lyske (at; besl. med Lus).

Lyst (en, Ft. -er. L-anlæg, -baad, -ejendom, -fart, -fartöj, -følelse, -gaard, -have, l-havende, L-haver (en, Ft. -e), -hus, -kutter, -rejse, l-rejsende, L-sejlads, -skov, -slot, -spil, -sted, -tur. at lyste. lyste-

lig. lysten (-ent, -ne; L-hed). lystig (L-hed).

Lyster (en, Ft. -stre; oldn. ljóstr, Afledn. af ljósta, slaa, stikke, ramme).

lystre (at; plt.; besl. med lyde[2]).

lytte (at; synes at være den gamle Fortid af lyde[2], der böjedes svagt: glda. lythæ (Fort. lyddæ), oldn. hlýða (fort. hlýdda) [opr. dd udtales i sjællandsk Dialekt = tt]).

lyve (at; lõj, lõjet).

Læ (et; jf. Lu(v)). i Læ. L-bælte, -sejl, -side.

Læbe (en, Ft. -r). L-blomst, l-blomstret, -dannet, L-lyd (Labial), -løs (en; Plante, ajuga), -pomade.

Læder (-et). L-arbejde, -bind, -flaske, -handel, -handler (en, Ft. -e), -handske, -hud, -hylster, -hynde, -klædning, -pung, -rem, -ryg, -sko, -slange, -stövle, -sæk, -taske, -tõj, -varer (Ft.); l-agtig.

lædere (at; L-ing; lat.). en Læsion (Ft. -er).

Lædike (en, Ft. -r; plt.; Demin. af Lade[2]).

læg (fra gr.-lat. laicus). lærd og l. Lægbroder, -folk (Ft.), -mand, -prædikant.

Læg[1] (-gen, Ft. -ge). Læg(ge)ben, Læggekrampe, -muskel.

Læg[2] (et, Ft. d. s. s.; b. F. -get, -gene); lægge i Læg.

Lægd (et, Ft. d. s. el. -er; Afledn. af lægge). L-s-forstander, -mand, -rulle.

læge (at; -te el. -ede). L-kongres, kunst, -middel, -drik, -kraft, l-kyndig (L-hed), L-plante, -videnskab, l-videnskabelig. Lægedom (-men). en Læge (Ft. -r). L-attest, -behandling, -besøg, -bog, -bolig, -forening, -hjælp, -honorar, -møde, -raad, -sprog, -stand, -syn, -tilsyn, -vagt, -visitation.

lægge (at; lagde, lagt; L-ning). L-brod, -kartofler, -tid.

Lægte (en, Ft. -r). L-profil, -söm (et), -værk. at lægte.

Lægter (en, Ft. -e; fladbundet Pram, der benyttes til at löfte og transportere svære Vægte el. til Losning af store Skibe, der ikke kunne lægge til ved Bolværket; fra holl.-plt. lichter, Afledn. af lichten, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som da. lette).

læk (-ke; ty.). en Læk (-ken). en Lækage (ty.). at lække (L-ning).

Lækat (en).

lækker (lækre; L-hed; ty.). L-bisken (en, Ft. -er), -mund, l-sulten, L-tand. et Lækkeri (Ft. -er). at lække.

læmme (at; (L-ning); Afledn. af Lam). L-tid.

Lænd (en, Ft. -er). Lændegigt, -hvirvel, -værk (en).

læne (at; fra ty. lehnen). l. sig op til noget. L-stol.

Længde (en, Ft. -r). L-bane, -cirkel, -forskel, -grad, -maal, -spring, -tegn.

Længe (en, Ft. -r; Hus-, Stald-, Stue-, Udlænge).

længe (Bio.; længer(e), længst). l. nok, efter; for længst. den længstlevende.

længes[1] (at; -edes, er længedes), blive længere. Dagene længes.

længes[2] (at; -tes, har længtes), føle Længsel. en Længsel (Ft. -sler). L-s-blik, l-fuld, L-suk, -taare.

Lænke (en, Ft. -r). l-binde (at), L-hund, -knapper (Ft.). at lænke (L-ning).

lærd (Tillo., den gamle Tillf. i Han- og Hunkön af lære). et lærd Værk. de lærde. — at lære (-te). en Lære. L-aar, -anstalt, -begreb, -bog, -brev, -bygning, -digt, -dreng, -fader, -fag, -frihed, -lyst, l-lysten, L-mester, -metode, l-nem (L-hed), L-penge, -plan, l-rig (L-hed), L-sal, -stol, -sætning, -tid. lærvillig (L-hed). en Lærdom (-men, Ft. -me). en Lærer (Ft. -e; L-bolig, -datter, -eksamen, -embede, -enke, -forening, -kræfter (Ft.), -lön, -møde, -personale, -plads, -stand). en Lærerinde (Ft. -r; L-eksamen). en Lærling (Ft. -e(r); L-e-kontrakt, -hjem, -skib).

Lærk (en; fra ty. Lärche; lat. larix). L-e-træ.

Lærke (en, Ft. -r). L-falk, rede, -sang, -spore (Plante, corydalis), -unge.

Lærred (-et, Ft. -er). L-s-bluse, -bukser, -handel, -skjorte, -væver.

Læs (et, Ft. d. s.; b. F. Læsset, -sene). at læsse (L-ning). Læssetræ. (i) Læssevis. en Læsmed, se -med(e).

læse (at; -te (L-ning)). L-bog, -fejl, -forening, -hest, -kreds, -lyst, l-lysten, L-maade, -pult, -sal, -selskab, -stue, -stykke, -syge, -taske, l-værdig, L-værelse, -øvelse. læselig (L-hed). en Læser (Ft. -e; Læserinde). — Læst[1] (en; Læsning, Bog; foræld., digt.). den hellige L.

Læsion, se u. lædere.

læske (at; L-ning; (L-else); framnt. leschen). L-drik, -kar, -trug.

læspe (at).

Læst[1] (en, Ft. -er; Maal paa Varer, Skibsdrægtighed; besl. med Last[1]). L-e-drægtighed, l-vis.

Læst[2] (en, Ft. -er; Skomagerl.). L-e-skærer (en, Ft. -e), -rem.

Læst[3], se u. læse.

læsterlig (Bio.; ogsaa Tillo.; ty.; vulg.).

Løb (et, Ft. d. s.). at løbe[1] (løb, løben (-et, -ne)). L-bane, -bille (carabus), -dag (om Veksler), -degn, -dreng, -fod, -grav, -ild, -nummer, -pas, -seddel. en Løber (Ft. -e). løbsk (L-hed).

Løbe (-n; Osteløbe). at løbe[2].

Lød (en; Farve). at lødе[1]. Lødegryde.

lødе[2] (at; (om Koen); vise Tegn paa nærforestaaende Kælvning). Lødeko, en Ko, der snart skal kælve.

lødig (L-hed; besl. med Lod[2]).

Løfte (et, Ft. -r; besl. med love[1]). L-brud, -paragraf, l-rig.

løfte (at; L-else; L-ning, Ft. -er). Løftekran, -muskel, -stang. en Løfter (Ft. -e).

Løg (et, Ft. d. s.). l-bærende, -formig, L-lugt, -plante, -smag, -sovs, -vækst, -æble, -æder; l-agtig.

Løgn (en, Ft. -e). L-hals; l-agtig (L-hed). Løgnehistorie, -pak. en Løgner (Ft. -e). en Løgnerske (Ft. -r).

löj (tidl. som endnu i Dialekterne løj; fra Nedertysk [mnt. loi]). L-bænk. at löje af (om Vinden).

Löje (en, Ft. -r; en Slags smaa Ferskvandsfisk).

Löjer (Ft.; besl. med le). löjerlig (L-hed).

Löjert (en, Ft. -er; [1]et Barnesvøb. [2]lille Ring, fastsyet i Kanten af et Sejl).

Löjtnant (en, Ft. -er; fr. lieutenant).

Løkke (en, Ft. -r; [1]indgærdet Mark. [2]Knude paa et Reb).

Lømmel (en, Ft. Lømler; fra ty. Lümmel). L-alder (-en); l-agtig (L-hed).

Lön[1] (-nen; Arbejds-, Bjærge-, Dag-, Maaneds-, Ugelön). at lönne (L-ing[1], Ft. -er; L-s-dag, -lov, -tillæg).

Lön[2] (Skjul; besl. med lyve). i L. Lönbo (L-plante), -brev, -dör, -gang, -kammer, -skrift (en). — en Löndom (Ft. -me). i Löndom. lönlig.

Lön[3] (-nen, Ft. -ne; Plante, acer pseudoplatanus).

Lönning[2] (en, Ft. -er; det Stykke af Skibssiden, der rager op over Dækket; fra holl. leuning, Afledn. af leunen, læne sig).

Lördag, se Löverdag.

løs (L-hed). l-give (at; L-else), L-gænger (en, Ft. -e), -gængeri (et), l-göre, L-holt (et), l-købe (L-else), -lade (L-else; -lod, -ladt), -rive (L-else), -sige (L-else), -sluppen, L-øre (-t; L-auktion); l-agtig (L-hed). at løse (-te; L-ning, Ft. -er). L-penge, -sum. løselig. at løsne (L-ing, Ft. -er). en Løser (Ft. -e).

Løsen (et).

Løv (et, Ft. d. s.). l-bærende, L-fald (L-s-tid), l-fuld, L-frø (en), -hytte, -plante, l-rig, L-sal (L-s-fest), -plante, -sanger, -skov, -spore, spring, [-stikke, se nedenf.], -tag, -træ, l-tæt. at løves.

Løve (en, Ft. -r). L-fod (Plante, alchemilla), -gaard, -hjerte, -hoved, -hud, -hule, -jagt, -jæger, -kule, -manke, -mod, -mund (Plante, antirrhinum orontium), -tand (Plante, leontodon taraxacum), -tæmmer (en, Ft. -e). en Løvinde (Ft. -r).

Løv(ve)rdag (glda. løghærdagh; [løghær- er Ejet. af løgh (oldn. laug), Bad, Vask; endnu i Dialekter: løve, bade; Grundbetydn. er Bade-, Rengöringsdag]).

Løvstikke (en; Plante, levisticum).

M.

M, m (et, Ft. M'er, m'er). M-Lyd.
Ma (en, = Eng: dial.). M-ho, -jord.
maa, se u. maatte.
maabe (at).
Maade[1] (en, Ft. -r); med, til, over M. (jf. overmaade). Se i. Maadehold (et; M-s-forening, -selskab), m-holden (-ent, -ne; M-hed), m-holdende. Maadesbestemmelse, -biord. maadelig (M-hed).
Maade[2] (en; Maal; samme Ord som Maade[1]; bibl.).
Maag (en; foræld.), Svoger.
Maage (en, Ft. -r). M-skrig, -unge, -æg.
Maal[1] (et, Ft. d. s.; oldn. mál, gotisk mel, Tid; Alen-, Favne-, Flade-, For-, Ende-, Garder-, Grad-, Höjde-, Kubik-, Lav-, Livs-, Længde-, Over-, Potte-, Pægle-, Stryge-, Top-, Tønde-, Under-, Versem.; jf. Maaltid). Se til. maalbevidst (M-hed), M-skydning, -tagning, -tegning. at maale (-te; M-ing, Ft. -er). Maalebord, -brev, -redskab, -snor, -stok. maalelig (M-hed). en Maaler (Ft. -e).
Maal[2] (et, Ft. d. s.; Sprog, Mæle; Almue-, Bygde-, Krage-, Lands-, Landskabs-, Moders-, Tungemaal; jf. mæle; oldn. mál, gotisk mapl, Forsamlingssted, Torv [Grundbetydn. er „offentlig Tale, Forhandling", deraf „Retssag, Sag", bevaret i: Dølgs-, Falds-, Gifter-, Klage-, Kære-, Lejer-, Skænds-, Skrifte-, Skuds-, Slags-, Spørgs-, Søgs-, Tvivls-, Tviste-, Vædde-, Værgemaal]). maalløs (M-hed), M-sag (-en), -strid, -stræv (et), -stræver (en, Ft. -e).
Maaltid (et; fra mnt. maltit [ty. Mahlzeit]; Maal- er Maal[1], hvis oprind. Betydn. var „Tid", „Time", dernæst „Spisetid" og endelig „Spise"; jf. Gastmahl, Gæstebud, Abendmahl, Nadver, samt glda. og dialektdansk Maal = Maaltid).
Maane (en, Ft. -r). M-aar, -formørkelse, m-klar, -lys, M-ring, -skifte, -skin (M-snat, -tur; m-agtig), -skifte, -skive, m-syg, M-syge.
Maaned (en, Ft. -er; besl. med Maane). en Maaneds Tid. Maanedsblad, -dag (-en), -due, -flaad, -frist, -gage, m-gammel, M-hyre, -lov (jf. Lov[2]), -löjtnant, -lön, -penge, -rente, -rose, -skrift (et); m-vis (Bio.). maanedlig.
Maar[1] (en, Ft. -e; Dyr, mustela martes). M-fælde, -kiste, -saks, -skind.
Maar[2] (en; Mø, skön Kvinde; digt.; er den gamle Nominativ af Mø, regelmæssig svarende til oldn. mær (med Omlyd)).
maatte (at; maa, maatte, maattet; glda. at mu(gh)æ, senere at maa; Grundbetydn. er „kunne"; jf. formaa, Magt, mulig, maaske. — paa maa og faa (tidl. som i Norsk og Svensk: paa maafaa). maaske.
Ma(a)tte (en, Ft. -r; fra lat. matta). M-binder (en, Ft. -e), -kurv.
Mad (-en). M-fad, -fedt, -kasse, -klokke, -krog, -kurv, -lavning, -lede, -lugt, -lyst, -moder, -offer, -pose, -ro, -skab, -ske, -skik, -spand, -sted, -stræv (et), -stræver, -stræveri, -svend, -urter, -varer, -æble. at made (M-ning). en Mading.
Mada(m)me (en, Ft. -r; fr. madame; jf. Dame). Madam N.
Maddike (en, Ft. -r).
Madera (en; efter den portugisiske Ø Madeira (ital. Madera)).
Madonna (ital.; efter Oprind. samme Ord som fr. madame; jf. Donna). M-billede.
Madras el. Matras (-sen, Ft. -ser; arab.).
Mag (en; jf. Gemak). i M., i sin gode M. Magsvejr. magelig (M-hed).
Magasin (et, Ft. -er; arab.). M-forvalter, -gevær, -ovn. at magasinere (M-ing).
Mage (en, Ft. -r). m-løs (M-hed), M-skifte (et; M-brev). m-skifte (at; M-ning). mage (Tillo.; jf. umage). at mage. at mages, parres.

magelig, se u. Mag.
Mager (en, Ft. -e; pers.). Magi (-en). en Magiker (Ft. -e). magisk.
mager (magre; M-hed). at magre af.
Magister (en, Ft. -stre; af lat. magis, mere; jf. Minister, Mester). M-grad, -konferens. — Magistrat (en, Ft. -er). M-s-person.
Magnat (en, Ft. -er; fornem adelig; mlat. magnas (Ft. magnates).
Magnesia (-en; Bittersalt, Talkjord; benævnt efter Landskabet Magnesia i Thessalien). M-glimmer, -hvidt, -mælk, -pulver, -vand.
Magnet (en, Ft. -er; benævnt efter Staden Magnesia i Lydien). M-jærn (M-sten), -naal, -pol. at magnetisere (M-ing). en Magnetisør (Ft. -er). magnetisk. Magnetisme (-n).
Magnificens (en; lat.). Magnificus. Rector magnificus.
Magnolie (en, Ft. -r; en Prydplante).
Magt (en, Ft. -er; fra mnt. macht; besl. med maatte). M-begær, -bud, -brynde, -fuldkommenhed, -fylde, -haver (en, Ft. -e), m-lysten, -(es)løs (M-hed), M-middel, -omraade, m-paaliggende, M-paaliggenhed, -sprog. at magte.
Magyar (en, Ft. -er). magyarisk.
Mahdi(-en).
Mahogni (et; ty. Mahagoni, swietenia mahagoni). m-malet, M-træ.
Maho(m)med, se Muha(m)med.
Maj (en; lat.). M-blomst, -dag, -dronning, -gilde, -greve, -grönt, -løv, -stang, -træ. at maje ud (oprind. pynte med Majgrönt).
Maire (en, Ft. -r; fr.). — Maitresse el. Mætresse (en, Ft. -r; fr.).
Majestæt (en, Ft. -er; lat.). M-s-forbrydelse, -forbryder, -fornærmelse, -fornærmer. majestætisk.
Majolika (-en; ital.; fint Lertöj, overdraget med Emaillefarver). M-vase.
Major (en, Ft. -er; af lat. maior, större, højere, ældre). M-inde (en, Ft. -r). — et Majorat (Ft. -er; nylat.). — en Majoritet. — Majuskel (en, Ft. Majuskler). M-skrift.
Majs (-en; amerikansk Oprind.). M-brød, -kolbe.
Majuskel, se u. Major.
makadamisere (at; (M-ing); efter Opfinderen Mac Adam).
Makaroni (en, Ft. d. s.; ital. macaroni (Ft.); jf. Makron).
Maki (-en, Ft. -er; en Halvabe).
makkaronisk. m. Vers.
makke (at; ty.). Makværk (ty. Machwerk).
Makker (en, Ft. -e). M-skab (et).
Makrel (en, Ft. -er; romansk Oprind.). M-fangst, -gedde.
Makron (en, Ft. -er; ty. Makrone, af ital. macarone, Makaroni). M-dej(g), -kage, -tvebak.
Maksime (en, Ft. -r; Grundsætning; lat. regula maxima). et Maksimum (Ft. -ma). M-s-termometer, -temperatur.
Makulatur (-en el. -et; nylat.). at makulere.
Makværk, se u. makke.
mal- (fr.): M-konduite, m-placeret, -propre, -traitere el. -traktere.
malabarisk.
Malaj (en, Ft. -er). malajisk.
Malaria (-en; ital.).
male[1] (at; -ede el. -te; (M-(n)ing); m. paa Mølle). M-penge. Malström.
male[2] (at; -ede el. -te (M-(n)ing); m. med Pensel; fra mnt. malen). en Maler (Ft. -e). M-akademi, -dreng, -kasse, -krukke, -kunst, -lav, -lære, -mester, -pensel, -potte, -skole, -svend. et Maleri (Ft. -er; M-samling, -udstilling). malerisk.
Malice (en; fr.). maliciøs el. malitiøs.
malke (at; M-ning). M-bøtte, -ko, -kvæg, -pige, -plads, -røgter, -skammel, -spand, -stol, -tid.
Malkonduite, se u. mal-.
Malle[1] (en, Ft. -r; M. til Hægter; fr. maille).
Malle[2] (en, Ft. -r; Fisk).
Malm (-en el. -et, Ft. -e). M-aare, -brud, m-fuld, M-klang, -klokke, m-rig, M-røst.
malplaceret, -propre, se u. mal-.
Malt (-et). M-byg, -ekstrakt,

görer (en, Ft. -e), -göreri (et), -göring, -kølle, -spirer (Ft.). at malte (M-ning).

Malta. Malteser (en, Ft. -e). M-kors, -orden, -ridder. maltesisk.

maltraitere, -traktere, se u. mal-.

Malurt [Mal- antages at være samme Ord som Møl]. M-bitter (en), -brændevin, -bæger, -draaber, -snaps.

Malvasier (en; efter Malvasia i Grækenland). M-vin.

Mama (en; ty.; fr. maman).

Mameluk (-ken, Ft. -ker; arab.).

Mammon (en el. et; bibl.). M-s-dyrker, -dyrkelse, -træl.

Mammut (en, Ft. -er; fr. mammouth). M-dyr, -hule.

Mamsel (-len, Ft. -ler; Afkortn. af fr. mademoiselle).

man (Stedo.; oprind. samme Ord som Mand; har været i litterær Brug fra de Tider, da Artiklen (en, -en) ikke kendtes i Dansk, og „Mand" havde Betydn. Menneske, Person).

Man, se Manke.

Manchet(te), se Mansket.

Mand (en, Ft. Mænd). Se al, til. Manddrab, -draber (en, Ft. -e), -folk (M-e-klæder (Ft.)), -kön, m-stærk, M-tal (M-s-liste), m-voksen. Mandeblod, -bod, -fald, -list, -mod. Mandsalder, -dragt, -fadder, -hjerte (Mod og M.), m-höj, M-höjde, -klæder (Ft.), -klædning, -kor, -linie, -list (el. Mands List), -minde (i M. el. i Mands Minde), -navn, -person, -røst, -side, -sko, -stemme, -tro (en, Plante, eryngium campestre), -tugt. mandbar (M-hed). Manddom (en; M-s-aar, -alder, -gerning, -kraft, -værk). mandelig (Bio.). mandhaftig (M-hed). Mandinde (bibl.). mandig (M-hed). mandlig. Mandskab (et, Ft. -er). en Mandsling (Ft. -e(r)). at mande (m. sig op; m. Ræer).

Mandag (oldn. mánaðag-r; máni er Maane; jf. Söndag).

Mandarin (en, Ft. -er; portugisisk; indisk Oprindelse).

Mandat (et, Ft. -er; lat.). M-nedlæggelse.

Mandel (en, Ft. Mandler; ital.). M-budding, -klid, -mælk, -olie, -svulst, -træ; m-formig.

Mandolin (en, Ft. -er; ital.).

Mandril (-len, Ft. -ler; en Bavianart, Skovdjævel).

mane (at; M-else, M-ing). en Maner (Ft. -e).

Manege (en, Ft. -r; fr.). M-pisk.

Manér (en, Ft. Manerer; fr. manier). manerlig (M-hed).

mange, se u. mangen.

Mangel (en, Ft. Mangler; ty.). m-fuld (M-hed). at mangle[1].

mangen (mangt, mange). mange Haande, Slags). mangeaarig, -armet, -artet, -blomstret, -farvet, -fold (Bio.), M-fold (et; Multiplum), m-fødet, M-kant, m-kantet, -leddet, -lund (Bio.; digt.; gldgs.), M-løv (en; Plante), m-radet, -sidet, -sidig, -skallet, -steds (Bio.), -tydig. mangfoldig (M-hed; m-göre (at; M-else)).

mangle[1], se u. Mangel.

mangle[2] (glatte nyvasket Töj efter Törringen ved at rulle og banke det; ty. mangeln, mangen). M-bræt, -fjæl, -stok, -træ.

Mani (-en, Ft. -er; gr.). maniakalsk. — maniereret.

Manifest (et, Ft. -er; lat.). en Manifestation (Ft. -er). at manifestere.

Manikæer (en, Ft. -e). manikæisk. Manikæisme.

Manille (en; i L'hombre).

Manke (en, Ft. -r) el. Man. m-brudt, M-haar. manket.

mankere (at; fr.).

Manna (-en; hebr.). M-gryn, -græs, -saft.

Mansket (-ten, Ft. -ter) el. Manchet(te) (-(te)n, Ft. -(te)r; fr.). M-knap, -skjorte.

Mantel (en, Ft. Mantler; ty.). M-sæk. en Mantille (Ft. -r).

Mantisse (en, Ft. -r; lat.).

Manuducend (en, Ft. -er; lat. manus, Haand). at manuducere. en Manuduktion. en Manuduktør (Ft. -er). — Manufaktur-: M-handel, -handler, -varer (Ft.). — Manuskript (et, Ft. -er). M-samling.

Manøver el. Manøvre (en, Ft. Manøvrer; fr.). at manøvrere (M-ing, Ft. -er).

Mappe (en, Ft. -r; lat. mappa).

Mar-, se Mare-.

Marabu (-en, Ft. -er; indisk Stork).

March (en, Ft. -er; fr.). m-fær-

dig, M-kolonne, -ordre. at marchere.

Marchal, se Marskal(k).

Marchandiser, se Marskandiser.

Marcipan (-en; ital.; antages at komme af lat. maza, Melgrød, og panis, Brød).

Mare (-n). M-lok, -rid (el. -ridt).

Mar(e)- (oldn. marr, Hav). Marsvin, -tørv. Marehalm, -kat.

Margarin (-en). M-lys. Margarine (-n). M-fabrik, -fabrikant, -udsalg.

Margen (en, Ft. -er; lat. margo (Ejef. marginis), Rand; jf. Mark¹). Marginalnote.

Mariage (en; eng.; et Kortspil).

Marie: M-billede. -dyrkelse, -englas (el. Frueglas, glacies Mariæ), -höne, -kaabe (Plante, alchemilla vulgaris), -rok (Orion), -tidsel (carduus marianus).

Marine (en, Ft. -r; af lat. mare, Hav). m-blaa, M-maler, -maleri, -minister, -ministerium, -officer, -soldat. — at marinere (fr.). m. Sild. — maritim.

Marionet (-ten, Ft. -ter; fr. marionette). M-teater.

maritim, se u. Marine.

Mark¹ (en, Ft. -er; oldn. mǫrk, Skov, gotisk marka, Grænse; efter Oprind. samme Ord som lat. margo, Rand, Grænse; jf. Margen). M-arbejde, -blomst, -fred, -frugter (Ft.), -greve (ty.), -grevskab (ty.), -hegn, -hø, -jord, -mus, -(e)-skel, -sti, -vej, -vogter (en).

Mark² (en, Ft. d. s.; oldn. mǫrk, mlat. marca). en M. Guld. M-stykke.

Mark-: M-skriger (ty. Marktschreier [Mark- er ty. Markt, Marked, Torv). et Markskrigeri. markskrigersk.

Marked (et, Ft. -er; indkommet i ældgammel Tid i de germanske Sprog [ty. Markt; jf. Markskriger] fra lat. mercatus, Handel, Købmandskab; jf. Marketender). M-s-beretning, -bod, -dag, -folk, -gave, -gæst, -kram, -plads, -pris.

markere (at; (M-ing, Ft. -er); fr.). en Markør (Ft. -er; fr. marqueur).

Marketender el. -tenter (en, Ft. -e; ty. Marketender, ital. mercatante; besl. med Marked). en M-ske (Ft. -r). et M-eri (Ft. -er).

Markis, se Marquis.

Markise (en, Ft. -r; fr.; Solsejl).

Markskriger, se u. Mark-.

Marmelade (en, Ft. -r; fr.; af portug. marmelo, Kvæde).

Marmor (-et; gr.). M-aare, -blok, -bord, -brud (et), -flise, -gulv, m-hvid, M-kirke, m-kold, M-plade, -sliber, -sliberi, -støtte, -tavle, -trappe. at marmorere (M-ing, Ft. -er).

marodere (at; fr.). en Marodør (Ft. -er).

Marquis el. Markis (b. F. -'en, Ft. -'er; fr.; af germansk Oprind.). en Marquise el. Markise (Ft. -r).

Marseillaise (-n).

Marsk¹ (en, Ft. -er; afkortet af Marskal(k)). Rigens M.

Marsk² (en, Ft. -er; plt. el. holl.). M-bonde, -dannelse, -eng, -feber, -kvæg, -land.

Marskal(k) el. Marchal (-(l)en, Ft. -(l)er; ty. Marschall, fr. maréchal; kommer af oldhöjty. mar(ah)schalc, Staldkarl, Staldmester [Marah er Hest, identisk med da. Mær; -schalc [da. Skalk] er Tjener). M-stav, -værdighed. et M-at (Ft. -er).

Marskandiser el. Marchandiser (en, Ft. -e). M-bod, -handel, -kælling.

Marter (en; gennem Tysk fra gr.-lat. martyrium). M-redskab. at martre.

martialsk (af lat. Mars (Ejef. Martis). — Marts (en). M. Maaned. M-dag, -viol.

Martyr (en, Ft. -er; gr.; jf. Marter). M-død, -glorie, -krone. en Martyrdom. at martyrisere. et Martyrium (b. F. -iet, Ft. -ier).

Marv (en). M-ben, -budding, m-fuld, -løs. M-straale. marvet.

Mas (et). have sit M. med noget, gaa (slaa) i M. at mase. m. med noget, m. noget itu.

Mask (-en). M-e-kar, -saa, -trug, -tønde.

Maske¹ (en, Ft. -r; M. i Net, i Strikning). M-störrelse, -vidde, -værk. at maske. M-pind.

Maske² (en, Ft. -r; M. for Ansigtet; fra fr. masque). M-ball, m-blomstret, en Maskerade (Ft. -r), at maskere (M-ing).

Maskepi (et; fra holl. maatschappij, Kammeratskab, Selskab, især Handelsselskab [maater Kammerat, Fælle, Medhjælper; jf. -mat).

Maskine (en, Ft. -r; lat. machina). Maskinarbejde, -arbejder, -bygger, -garn, -hus, -kraft, -lære, -mester, -olie, -smed, m-spunden, -syet, M-værk (M-sted), -væv; m-mæssig, et Maskineri (Ft. -er), en Maskinist (Ft. -er; M-eksamen).

Maskulinum (et, Ft. -na; lat.).

Massage (-n; fr.). M-behandling, at massere, en Massør (Ft. -er).

Massakre (en, Ft. -r; fr.). at massakrere (M-ing).

Masse (en, Ft. -r; fra lat. massa). M-herredömme, -mord, -morder, -møde, -skydning, -udskrivning, -udvisning; m-agtig, M-vis (i M.). — massiv (nylat.).

Mast (en, Ft. -er). M-e-kurv, -smör, -top, -træ.

mat (-te; (M-hed); stammer fra pers. mat, død, et Ord af arabisk Oprind.; kommet til Europa med Skakspillet). m-glinsende, -koge, -lysende, -sleben, -öjet, at matte.

-mat (en, Ft. -er; holl. maat, Kammerat, Fælle, Medhjælper; jf. Maskepi): Baadsmands-, Koksmat.

Matador (en, Ft. -er; spansk).

Matematik (-ken; (Lærebog i M.), Ft. -ker; gr.). M-lærer, -time, en Matematiker (Ft. -e), matematisk.

Materiale (et, Ft. Materialier; lat.). Materialforvalter, -gaard, handel, -handler, -hus, -kusk, -varer (Ft.), -vogn, at materialisere, en Materialisme, en Materialist (Ft. -er), materialistisk, en Materie (Ft. -r), materiel (-le; fr.), et Materiel (-let).

Matiné (b. F. Matineen, Ft. -eer; fr. matinée).

Matjessild (holl.-ty. Maatjesherring, „Jomfrusild").

Matras, se Madras.

Matrice (en, Ft. -r; af lat. matrix, Moderstammen). — Matrikel (en, Ft. -kler). M-bog, -nummer, -skat, -væsen, at matrikulere (M-ing). — Matrone (en, Ft. -r).

Matros (en, Ft. -er; holl.; stammer fra Oldnordisk). M-dragt, -ed, -hyre, -sang, -tjeneste.

Matthias. — Matthæus.

Matte, se Maatte.

Maurer (en, Ft. -e; jf. Morian): maurisk.

Mausoleum (b. F. -eet, Ft. -eer; benævnt efter Kong Mausolos).

Mave (en, Ft. -r). M-betændelse, -bitter (en), -blødning, -bælte, -draaber, -hule, -kneb, -krampe, -kræft, -lidelse, -mund, -pine, -pølse, -saft, -smerter (Ft.), m-styrkende, M-styrkning, -sygdom, -syge, -syre, -sæk, -væg.

Mazurka (-en, Ft. -er; polsk).

med. Se Ret. Medaarsag, m-anklaget, M-ansvar (m-lig (M-hed)), -ansøger, -arbejder (M-skab (et)), -arrestant, -arving, -bejler (M-inde, M-ske), -bestemmelsesret, m-bestemmende, M-bestyrer, -borger (m-lig), m-bringe (at; M-else), M-broder (M-skab), -bør, m-delagtig (M-hed), -dele (at; M-else (M-sevne, -middel); m-lig (M-hed)), M-deler (en, Ft. -e), m-delsom (M-hed), M-direktør, -discipel, -dommer, -domsmand, -edsmand, -eje (et), -ejer, -fange, m-faren, M-fart, m-forbunden, -født, M-følelse, m-følende, -følge (at), M-før (et), m-føre (at), -gaa, M-gang, -gift, m-give, -gørlig (M-hed), -handlet, M-handling, -hjælp, -hjælper (M-ske), -hold (m-elig (M-hed)), -hustru, m-indbefattet, -indbudt, M-indehaver, -interessent, m-interesseret, M-klager, kristen, -kæmper, -lejer, -lem (et; M-s-antal, -bidrag, -fortegnelse, -kontingent, -kort, -liste, -nummer, -tal), m-levende, -lidende, M-lidenhed, -lyd (M-s-forbindelse), m-lyden-

de, M-lærer, -menneske, m-mindre (Bindeo.), M-regent, m-regne (at), -rejsende, -sammensvoren, -sende (at), -sigtet, M-skabning, m-skabt, M-skyld (m-ig (M-hed)), -skyldner, -spiller, -stifter, m-svoren, M-søster, m-tage (at), -tagen, M-tjener, -udgiver, -underskrift, m-underskrive (at), M-underskriver, m-vidende, M-vidende (et), -videnhed, -vider (en, Ft. -e), -vind, m-virke (at; M-ning), M-virker (en, Ft. -e), -ynk (m-som (M-hed); m-sløs).

Med (et; jf. Öjemed). uden Maal og M. at mede[1], sigte, stile efter.

-med, se -med(e).

Medaille el. Medalje (en, Ft. -r; fr. medaille). M-kabinet, -samling. en Medaillon (Ft. -er). en Medaillør (Ft. -er).

-med(e) (oldn. meið-r, Træ): Læsmed. Kane-, Slædemede. — at mede[2], fiske. M-krog, -snor, -stang, -töj.

me(de)ns (Bindeo.).

Medicin (-en; lat.). M-flaske. Medicinalvægt. en Mediciner (Ft. -e). at medicinere. medicinsk. et Medikament (Ft. -er). en Medikus (Hof-, Livm.).

Meditation (en, Ft. -er; lat.). at meditere.

Medisterpølse (en).

Medium (et; b. F. -iet, Ft. -ier; lat.).

Medusa. M-ansigt, -hoved (ogsaa Navn paa et Dyr). en Meduse (Ft. -r; M-amme, -generation, -klokke).

megen (meget). megetbetegnende, -betydende, -sigende. et Megetgodt (Ft. -er).

meje (at; M-ning). M-jærn, -maskine, -rede (et). en Mejer[1] (Ft. -e).

Mejer[2] (en, Ft. -e; Dyr; phalangium; ty. Meier).

Mejeri (-et, Ft. -er; ty. Meierei [Meier er optaget fra lat. major, större, højere, ældre; jf. mlat. maior domus, Husfoged]). M-bestyrer, -forpagter, -forpagtning, -gaard, -ost, -produkter. en Mejerist (Ft. -er). en Mejerske (Ft. -r).

Mejse (en, Ft. -r; Fugl; ty.). M-rede.

Mejsel (en, Ft. -sler; ty.). M-bor. at mejsle.

Mekanik (-ken; gr.). en Mekaniker (Ft. -e). en Mekanikus. mekanisk. en Mekanisme.

Mel (-et). M-bolle, -budding, -dröje (en, Ft. -r; M-svamp), -dug, -grød, -handel, -handler, -kiste, -klump, -mad, -orm, -pap (-pen), -pose, m-rig, M-spise, -støv, -sæk, -vælling; m-agtig. at mele. melet.

Melange (en; fr.).

Melankoli (-en; gr.). en Melankoliker (Ft. -e). melankolsk.

Melasse (-n; Afledn. af lat. mel. Honning; spansk; Grundbetydn. slet Honning).

melde (at; -te; (M-(n)ing, Ft. -er); ty.).

melere (at; fr.).

Melis (-en; fr.).

mellem (Forho.; mellemst). M-akt, -amerika, m-brudt, M-brusk, -bud, -bygning, -dæk (M-s-passager), m-dæks (Tillo.), M-dör, -europa, -farve, -finger, -flæsk, -flöj, -fod, -for, -grund, -gulv, -haand (M-s-ben), -handel, -handler, -höjde, m-höjtysk, M-høst, -italien, -jærnalder (-en), -klasse, m-kommende, M-komst, -kød, -lag, -latin, -led, m-liggende, M-linie, m-løbende, M-mad (jydsk), -mand, -parti, -punkt, -regering, -regning, -ret, -rev (se Rev[3]), m-rigs (M-handel, -told), M-rum, -skole, -slags, -sort, -spil, -stemme, -stok, m-stor, M-stue, -stykke, -størrelse, -sætning, -tid, -tilstand, -time, -ting, -trin, -tyskland, -vej, -væg, m-værende, M-værende (et), -værk (Broderi).

Melodi (-en, Ft. -er; gr.). melodisk. melodiøs.

Melodrama (et; gr.). melodramatisk.

Melon (en, Ft. -er; gr.). M-græskar, -kaktus, -kasse (en Slags Mistbænk), -kærne.

Melotenplaster.

Membran (en, Ft. -er; lat.). membranøs.

Memento (et; lat.). et M. mori.

Memoirer (Ft.; fr.). Memoire-litteratur, -skriver.
Memorandum (et; lat.). at memorere (nylat.; M-ing).
men (Bindeo.). et Men (Ft. -ner).
Men (en). M-ed (ty. Meineid), -eder (en, Ft. -e), m-edersk, -løs (M-hed), -svoren.
Menage (en; fr.). — Menageri (et, Ft. -er; fr.). M-ejer, -telt.
mene (at; -te; fra mnt. menen). Mening (en, Ft. -er; M-s-forskel, m-forstyrrende, M-frihed, -fælle, -kamp, m-løs (M-hed), M-tilkendegivelse, -udveksling.
menig. M-mand. en Menighed (Ft. -er; M-s-anliggende, -liv, -pleje, -raad).
Meningitis (en; gr.).
Menneske (et, Ft. -r; b. F. Menneskene). Menneskens Börn, Sön (gl. Ejef. Ent.; bibl.). M-aand (-en), -alder, -ansigt, -barn, -ben, -blod, -bud, -fjende, m-fjendsk, M-fjendskab, -forstand, -frygt, -føde, -følelse, -gunst, -haand, -had, -hader (en, Ft. -e), -handel, -hjerte, -hob, -kender, -klasse, -kløgt, -kraft, -krop, -kundskab, m-kærlig (M-hed), M-kød, m-lignende, M-liv, -mængde, -natur, -navn, -ofring, -ord, -paafund, -par, -pligt, -race, -ran, -rettighed, -rov, -rost, -samfund, -sjæl, -skelet, -skikkelse, m-sky, M-slægt, m-tom (M-hed), M-vel (et), -ven (m-lig), -værd, -værdighed, -værk, -æder, -æderi, -öje, -øre. Menneskehed (en). menneskelig (M-hed).
mens (Afkortning af medens).
Menstruation (en; lat.). at menstruere.
mental (af lat. mens (Ejef. mentis), Sind). i Mente (= lat. in mente). en Mente (Ft. -r).
Mentor (en).
Menu (-en; fr.).
Menuet (-ten, Ft. -ter; fr.).
mer(e) (mest). for det meste. merbemeldt(e), M-indtægt, -udgift. mestendels.
Mergel (-en; ty.; nylat. margila). m-blandet, M-grav, -graver (en), -jord, -karre, -kasse, -lag, -ler. at mergle (M-ing).
Merian (en. Ft. -er; Plante, origanum majorana; ty. Majoran. Mairan. Meiran; ital.).
Meridian (en, Ft. -er; lat.). M-bue.
Merino (-et; spansk). M-faar.
Meriter (Ft.; lat.).
merkantil (ital.). — system.
Merkur (lat.; gl. Benævnelse paa Kvægsølv). Merkurial-: M-kur, -middel, -salve, -syge, -vand. Merkurialia (Ft.). en Merkurialisme. merkurialsk.
Merskum (-met; ty. Meerschaum, Havskum, Merskum). M-s-hoved, -pibe.
Mesalliance (en; fr.).
Mesan (en, Ft. -er; fra Romansk; Agtermast). M-bom, -gaffel, -mast, -sejl, -stag, -vant.
Messe (en, Ft. -r; af lat. missa (sendt)). [1](Höj-, Sjælem.; indkommet med Kristendommen: Ite, missa est contio, Messens Slutningsord). M-bog, -dragt, -fald, -hagel, -klæder (Ft.), -klokke, -læsning, -offer, -sang, -skrud, -særk. at messe (M-ning). — [2](Marked; især Bogmarked, ty.; de store Helgenfester drog store Skarer til Stedet). M-katalog. — [3](Officersmesse; eng. mess; ty. Messe; lat. missum, Anretning). M-forstander, -ka(m)merat, -penge.
Messias. en Messiade. messiansk.
Messing (-et; ty.). M-blik, -knap, -plade, -traad.
mest, se mer(e).
Mester (en, Ft. -e; gennem mnt. mêster fra lat. magister). M-brev, -forening, -grad (Frimurer), -haand, -kok, -lav, -lektie, -mand (foræld.), -sanger, -skud, -skytte, -spil, -stykke, -svend, -tyv, -værk. M-skab (et). mesterlig (M-hed). at mestre.
Mestiz (en, Ft. -er; Blanding af en hvid og en Indianer; spansk mestizo).
Meta- (gr.): M-for (en, Ft. -er). m-forisk. — M-frase, -fysik (-ken). m-fysisk. — M-morfose (en, Ft. -r). — M-tese el. -tesis (en).
Metal (-let, Ft. -ler; gr.; Grund-

betydn. Bjærgværk). M-arbejde, -arbejder, -blanding, -glans, m-glinsende, M-plade, -traad; m-holdig. metallisk. et Metalloid (Ft. -er). en Metallurg (Ft. -er). Metallurgi (-en). metallurgisk.

Metamorfose, -tese, se u. Meta-.

Meteor (et, Ft. -er; gr.). M-jærn, -sten. meteorisk. en Meteorolog (Ft. -er). Meteorologi (-en). meteorologisk.

Meter (en, Ft. d. s. el. -tre; fra gr.-lat. metrum, Maal). M-maal, -system. — Metrik (-ken, Ft. -ker). metrisk. Metrum (-et el. Metret).

Metode (en, Ft. -r; gr.). Metodik (-ken). en Metodiker (Ft. -e). metodisk. — Metodisme (-n). en Metodist (Ft. -er; M-kirke, -præst). metodistisk.

Metrik, metrisk, se u. Meter.

Metronom (en; musik.).

Metropol (en; gr.). Metropolit (-ten, Ft. -ter). Metropolitanskole (-n).

Metrum, se u. Meter.

Meute (en; Kobbel Jagthunde; romansk Oprind.: movita af lat. movere, bevæge).

Mezzanin (en, Ft. -er; ital.). M-etage, -værelse.

Miasme, en; gr. — miasmatisk.

mid-: M-aften (M-s-mad), m-aldrende, M-dag (M-s-abonnement, -blund, -bord, -gilde, -gæst, -hede, -hvile, -højde, -linie, -lur, -maaltid, -mad, -ro, -selskab, -sol, -stund, -sövn, -tid), -faste, -gaard (M-s-orm (-en)), -nat (M-s-stund, -tid, -time), m-natlig, M-sommer (M-s-dag, -nat, -tid), -vinter. Midie el. Midje (en, Ft. -r; M-nat). — midt (Bio.; midterst; jf. mellem-, middel-). M-figur, m-fjords (Bio.). M-gang, -linie, m-løbs (Bio.), M-nerve, -punkt (m-flyende, -søgende), -ribbe, -skib, m-skibs (Bio.), -ströms (Bio.), -vejs (Bio.). Midte (-n; ty.).

Middel (et; Ft. Midler; fra mnt. middel; efter Oprind. samme Ord som middel- [Grundbetydn. er Midte. Medium]). m-bar M-hed. at midle. en Midler (Ft. -e). midlertidig (jf. imidlertid).

middel- (Grundbetydn. er mellem, midt imellem modsatte Yderligheder; veksler derfor med midt- og mellem-; jf. Middel): M-aar, -afstand, -alder (m-lig), -dybde, -farve (el. Mellemf.), m-fin (el. mellemf.), M-gods, -grad, -hastighed, -hav (-et; M-s-flaade, -kyst, -lande (-ne)), m-höj, M-højde, -høst, -led, -levetid, -linie, -pris, -punkt (foræld.; el. Midtp.), -skole (el. Mellems.), -slags (el. Mellems.), -sort, -stand, m-stor, M-störrelse, -tal, -temperatur, -tid, -tilstand (el. Mellemt.), -ting (el. Mellemt.), -vej, -vægt, -vækst; m-maadig (M-hed).

Mide (en, Ft. -r). midret.

Midie, Midje, midt, se u. mid-.

mig, se jeg.

Migræne (en; gr.-fr. migrainc).

Mikado (-en; Japans Kejser).

Mikkel. — M-s-aften, -dag.

Mikrob (en, Ft. -er; gr.). et Mikroskop (Ft. -er). Mikroskopi (-en). mikroskopisk.

Mikstur (en, Ft. -er; lat.).

Mil (en, Ft. d. s. og -e; fra lat. milia (passuum), tusinde (Skridt); jf. mille). en Mils Vej. milelang, M-penge, -pæl, -sten, m-vidt.

mild (M-hed). mildelig (Bio.). at mildne (M-ning).

Mile[1] (en, Ft. -r; M. paa et Bidsel).

Mile[2] (en, Ft. -r; Kulmile). M-brænde, -kul.

Mile[3] (en, Ft. -r; Sandmile). Raabjerg Mile.

Militarisme (en; af lat. miles (Ejef. militis), Soldat). Milits (-en). M-hær, -tropper. militarisk. militær (fr. militaire). en Militær. Militær (-et). M-arrest, -etat, -frakke, -læge, m-pligtig. M-tjeneste.

mille (lat.; tusinde): pro m. Milligram, -meter. en Milliard (Ft. -er). en Million (Ft. -er). M-arv, -arving; M-vis (i M.). en M-te-del. en Millionær (Ft. -er).

Milt (en). M-brand, -syge, -urt (chrysosplenium).

Mimik (-ken; gr.-fr.). en Mimiker (Ft. -e). mimisk.

Mimose (en, Ft. -r; nylat.). m-agtig.

mimre (at). m. med Munden.

min (mit, mine).

Minaret (en, Ft. -er; arab.).

Minde (et, Ft. -r; [1]Ihukommelse, Erindringstegn). — [2]Samtykke: give sit M. til). M-blad, -blomst, -bæger, -dag, -fest, -gave, -krans, -ord, m-rig, M-rune, -sang, -skrift (et), -sten, -støtte, -tale, -tavle, -tegn, m-værdig. et Mindesmærke (Ft. -r). at minde (M-else, Ft. -r). at mindes. mindelig (Bio.). Mindelighed (i M.). — at minde (kysse), forælde.

-minde (Nyminde, Kjerteminde osv.). et Vands Udløb i Havet.

mindre (mindst). Se i. mindreaarig (M-hed), M-mand, -tal. at mindske (M-else, M-ning). at minke (foræld.).

Mine[1] (en, Ft. -r; Ansigtsudtryk; fr.; lat. minæ, Trusel). M-spil, -sprog.

Mine[2] (en, Ft. -r; Diamant-, Dynamit-, Guld-, Kobber-, Krudt-, Kul-, Sølvm.; fr.; mlat. mina). M-arbejder, -gang, -graver, -gravning, -kammer, -kurv, -sprængning. at minere (M-ing). Minerkunst, -værktøj. en Minør (Ft. -er). — et Mineral (Ft. -er el. -ier). M-rige (-t), -samling, -vand. en Mineralog (Ft. -er). Mineralogi (-en). mineralogisk. mineralsk.

Miniatur (en el. et; fr. miniature; af lat. miniare, farve med Mønje; Afledn. af minium, Mønje; men paa Grund af Lydligheden sat i Forbindelse med lat. minor, mindre). M-maler, -maleri, -portræt, -udgave.

Minimum (et, Ft. -ma; lat.). M-sløn, -temperatur, -termometer.

Minister (en, Ft. -stre; lat. minister, Tjener, Afledn. af minor, mindre; jf. Magister). M-emne, -krise, -portefeuille, -post, -præsident, -skifte. Ministerialbog, -tidende. ministeriel (-le). et Ministerium (b. F. -iet, Ft. -ier). en Ministrant (Ft. -er).

Minnesanger (ty.).

Minoritet (en; nylat.; af minor, mindre). — Minuend (en, Ft. -er). — minus (Bio.). et Minus. M-tegn. — Minuskel (skrift). — Minut (-ten el. -tet, Ft. -ter). M-hjul, -skud, -viser; m-vis (Bio.). minutiøs.

Mirakel (et, Ft. -kler; lat.). M-doktor, -kur, -mager, -tro. mirakulos.

Mis (-sen, Ft. -ser). Missekat.

mis- (dels oprind., dels optaget fra el. dannet efter Tysk): misagte, -anbefale (M-ing), -billige (M-else), M-brug (en el. et), m-bruge, M-bud, m-byde, M-byrd, m-danne (M-else), M-dæder (en, Ft. -e), -fald, m-falde, M-forhold, -fornøjelse, m-fornøjet, -forstaa (M-else), M-forstand, -foster, -gerning (M-s-mand), -greb, -gunst, -haab, m-haabe, M-hag (et; M-s-ytring), m-hage, -handle (M-ing), -kende (M-else), -klæde, M-kredit, -kund (foræld.; kirkl.; oldn. miskunn), m-kunde sig (-te; oldn. miskunna; Oversættelse af lat. ignoscere, ikke at kende, at tilgive), -kundelig, M-kundhed, m-lede (M-ning), M-lyd, m-lykkes, M-lykkelse (en), -mod, m-modig (M-hed), M-nöje (et), -pryd, m-pryde, M-stemning, -tag, -tanke, -tillid (M-s-votum), -tro, m-tro (at), -troisk (M-hed), -trøste, -trøstig (M-hed), M-tvivl, m-tvivle, -tyde (M-ning), M-tykke (et), m-tykke, -tænke, -tænkelig (M-hed; m-göre (M-else)), -tænksom (-me; M-hed), -unde (M-else; m-s-værdig), -undelig, M-under (en, Ft. -e), m-visende, M-visning, -vækst (M-aar).

Misantrop (en, Ft. -er; gr.). Misantropi (-en). misantropisk.

Misère (en). miserabel (-ble).

Miskmask (noget; ty.).

Miskund, miskunde, se u. mis-.

mislig (ty.; M-hed, Ft. -er). m-holde (at; M-else).

Mispel (en, Ft. -pler; gr.). M-træ.

Miss (en; eng.).

Missale (et, Ft. -r; nylat.).
misse (at). m. med Øjnene.
Mission (en, Ft. -er). M-s-anstalt, -arbejde, -elev, -iver, -hus, -møde, -præst, -selskab, -væsen. en Missionær (Ft. -er). — Missive (et; nylat.).
Mistbænk (ty. [Mist er Møg, Gødning]).
miste (at; antages at være besl. med mis-). Mistemad. mistelig.
Mistel (en, Ft. -er el. -tler; Plante, viscum album). M-drossel (ty.), -ten (en; oldn.).
mjav! et Mjav (Ft. d. s.; onomat.). at mjave.
Mjød (-en). m-brun, M-fad, -horn, -urt (spiræa).
Mo-: (M-ler, let, hvidgul Stenart; kridtblandet Ler).
mobil (bevægelig). — mobilisere (at; (M-ing); fr.).
Mod (et). Se til. m-falden (M-hed), -løs (M-hed), M-villie (ty. Mutwille), m-villig (ty. mutwillig; M-hed). modig[1] (M-hed).
mod[1] (Tillo.; sørgmodig; foræld.; digt.). m. i Hu. modig[2]. græde sine modige Taarer.
mod[2] (Forho.; Afkortning af imod; oprind. samme ord som -mod). M-adresse, m-arbejde (M-else), M-bemærkning, -bevis, m-bevise, M-billede, m-bydelig (M-hed), M-bør (en), -drift, -erklæring, -forestilling, -forslag, -gang (M-s-tid), -gift, -grund, -kandidat, -klage, -konge, m-liggende, M-part, -parti, -pave, -prøve, -sagn, m-sat, -sige (M-else; M-s-lyst), M-skrift (et), -spil, -spiller, m-staa, M-stand (M-s-evne, -kraft), -stander (en, Ft. -e), -strid, m-stridende, -stridig (M-hed), -stræbende, M-ström, -stykke, m-svarende, -sætte (M-else; M-ning, Ft. -er), M-stævning, m-tage (M-else; M-s-aften, -tid, -værelse), -tagelig (M-hed), M-tager (en, Ft. -e), -tryk, m-vendt, [M-villie, se u. Mod], M-vind, m-virke (M-ning), M-vægt, -værge (et).
-mod, se -mode.
Modalitet (en; nylat.).
-mod(e) (Sammenkomst, Sammenstød, Møde; jf. møde[1], mod[2]): Ledemod. Landemode.
Mode (en, Ft. -r; fr.; af lat. modus, Maade). M-artikel, -blad, -dame, -dukke, -farve, -handel, -handler (M-inde), -herre, -journal, -junker, -laps, -nar, -præst, -pynt, -retning, -sag, -tidende, -varer (Ft.), -verden. moderne. at modernisere (M-ing). — Model (-len, Ft. -ler; ital.). M-figur, -samling, -skole, -tegner, -tegning. at mode(l)lere (M-ing). Mode(l)lerpind, -voks. en Mode(l)lerer (Ft. -e).
moden (-ent, -ne; M-hed (M-s-bevis, -prøve)). at modne (M-ing). at modnes.
Moder (en; Ft. Mødre). M-arm, -barm, -bryst, -celle, -dyr, -faar, -følelse, -glæde, -hjerte, -kirke, -kærlighed, -land, m-løs, M-mord, -morder, -mælk (-en), -mærke, -navn, -pligt, -skrue (Møttrik), -skød, -sprog, -stad, -stamme, m-øm (M-hed). Moder (-en; = Livmoderen); M-kage, -krampe, -skede, -syge. Modersmaal, -sjæl. moderlig (M-hed). — Morbroder, -fader, -moder. Morlil(le) (en). Moster (en, Ft. -stre; Afkortning af Morsøster).
moderat (lat.). en Moderation. Moderatorlampe. at moderere (fr.).
Modest (en, Ft. -er).
modificere (at; lat.). en Modifikation (Ft. -er).
Modulation (en, Ft. -er; lat.). at modulere.
Modus (en, Ft. Modi; lat.).
Moha(m)med, se Muhammed.
Mohikaner. den sidste M.
Moiré (b. F. Moireet: en Slags Silketøj; fr.).
Mokassin (en, Ft. -er; Pelssko).
Mokka. M-kaffe.
Mol[1] (en; musik.). M-akkord, -skala.
Mol[2] el. Mul (et; en Slags Kjoletøj). en Mols Kjole.
Molbo, se u. Mols.
Mole (en, Ft. -r; Havnedæmning; ital.). M-hoved.

Molecule (en, Ft. -r; nylat.). molekulær.
Moler, se Mo-.
Molest (en; lat.). at molestere.
Mo(l)levit (-ten; Forvanskning af Emolet). hele M.
Mollusk (en, Ft. -er; lat.).
Mols. en Molbo (Ft. -er). M-historie.
Moment (et, Ft. -er; lat.). momentan.
mon, monne (oprind. Nutid af monne; derfor endnu i Fynsk: mon han være, o: mon han er). — monstro o: mon jeg skal tro.
Monade (en, Ft. -r; gr.).
Monark (en, Ft. -er; gr.). et Monarki (Ft. -er). monarkisk.
Moneter (Ft.; lat.; jf. Mønt).
Mongol (en, Ft. -er). mongolsk.
Monitor (en, Ft. -er; lat.).
Monocle (et, Ft. -r; fr.).
Monogami (-et; gr. monos, alene). monogamisk. — Monografi (-en, Ft. -er). monografisk. — Monolog (en, Ft. -er). — Monomani (-en). — Monopol (et, Ft. -er). at monopolisere (M-ing). en Monopolist (Ft. -er). — Monoteisme (-n). en Monoteist (Ft. -er). — monoton. en Monotoni.
Monstrans (en, Ft. -er; nylat.).
Monstrum (et, Ft. -stra; lat.). monstrøs. en Monstrositet el. -strøsitet (Ft. -er).
Monsun (en, Ft. -er; arab.).
montere (at; (M-ing); fr. monter; jf. mundere).
Montgolfiere (en; fr.; Luftballon, opkaldt efter Opfinderen Montgolfier).
Monument (et, Ft. -er). monumental.
Moppe (en, Ft. -r; holl.). en Mops (Ft. -e; holl. el. ty.). mopset.
Mor (en; = Maurer; ty. Mohr). M-land (bibl.). — en Morian (Ft. -er). — Morenkop (en), en Slags Duer, ogsaa Heste.
Mor-[1] (-en; ty. Moor, Mose, Sump): M-eng, -grund, -jord.
Mor-[2]: Morild (ty. Meerleuchten).
Mor-[3]: M-broder osv., se u. Moder.
-mor (= Brokade; fr. moire; orientalsk Oprind.): Guld-, Sølvmor.
Morads (et, Ft. -er) el. Moras (-set, Ft. -ser; gennem Tysk fra fr. marais). moradsig el. morassig.
Moral (en; lat. mores, Sæder). M-filosofi, -lære, -lærer, -princip, -prædikant, -prædiken, -system. at moralisere. en Moralist (Ft. -er). Moralitet (-en). moralsk.
Moras, se Morads.
Morbær (lat. morum). M-saft, -træ (lat. morus).
Mord (et, Ft. d. s.). M-brand, -brænder (en, Ft. -e), -forsøg, -historie, -lyst, m-lysten, M-vaaben. en Morder (Ft. -e). M-dolk, -engel (-en), -haand, -hule, -kniv, -kule. en Morderske. morder(i)sk. morderlig (vulg.).
more (at; optaget i temmelig ny Tid fra Dialekterne; oprind. moro [mo- er Mod, Sind, Sindstilstand; -ro er oplive, forlyste, more; jf. Hugro]). — Moro (en; norsk). en Morskab (M-s-bog, -læsning, -teater). morsom (-me; M-hed, Ft. -er).
Morel (-len, Ft. -ler; romansk Oprind.).
Morfin (-en; dannet efter Morfeus, Sövnens Gud). M-indsprøjtning. en Morfinist (Ft. -er).
Morfologi (-en; gr.). morfologisk.
morganatisk. m. Ægteskab.
Morgen (en, Ft. -er; se i). M-andagt, -avis, -belysning, -besøg, -betragtning, -blad, -blund, -bön, -dragt, -dram, -drik, -dug, m-duelig (M-hed), M-dæmring, -frue (Plante, calendula officinalis; folkeetym. Omdannelse af morgenfro, morgenglad), -gave, m-glad, M-glans, m-gnaven (M-hed), M-gry, -hane(-n), -hilsen, -himmel, -kaffe, -kappe, -kjole, -land, -luft, -lys, -mad, -mand, -messe, -mælk, -pibe, m-rød, M-røde (ty.), -salme, -sang, -skær, -sko, -sol, -stjerne, -stund, -svale, -sövn, -taage, -time, -tog, -tur, -vagt, -vandring. at morgnes.
Morian, se u. Mor.
Morild, se u. Mor-[2].

Morkel (en. Ft. -kler; Plante, morchella esculenta).
Mormon (en, Ft. -er). M-apostel, -præst. Mormonisme (-n).
Moro, se u. more.
Mors. Morsingbo (en, Ft. -er; oprind. Morsing (en)).
Mortalitet (-en; lat.). M-s-liste.
Morten (af Martin). M-s-aften, -dag, -gaas.
Morter (en, Ft. -e; fra lat. mortarium; jf. Mortér, Mørtel).
Mortér (en, Ft. -terer; fr. mortier, lat. mortarium; jf. Morter). M-batteri, -blok.
mortificere (at; lat.). en Mortifikation (M-s-dom).
Moræne (en; fr.; besl. med Morads), Grus, Sten, Jord, der rives af Sted med Gletscher.
Mos¹ (-en; Kartoffel-, Æblem.). at mose.
Mos² (-set, Ft. -ser; M. paa Træ, Sten). M-art, m-dækket, -groet, -klædt, M-lag, m-lignende, M-rose (ty.), -tæppe, -vækst; m-agtig.
Mosaik (-ken, Ft. -ker; gr.-fr.). M-arbejde, -gulv.
mosaisk (efter Moses). Mosaisme (-n). Mosait (-ten, Ft. -ter).
Mose (en, Ft. -r). M-brand, -bund, -fund, -grund, -hul, -hø, -jord, -kone (-n), -terne, -törv, -vand.
Moske (-en, Ft. -er; arab.).
Moskito (-en, Ft. -er; spansk). M-net.
Moskovit (-ten, Ft. -ter; efter Moskau (ty.; [russ. Moskva]). moskovitisk.
Moskus (-en). M-dyr, -hjort, -lugt, -okse, -svin.
Most (-en; fra lat. mustum). M-perse.
Moster, se u. Moder.
Motion (en; lat.; jf. movere). — Motiv (et, Ft. -er; nylat.). at motivere (M-ing). — Motor (en, Ft. -er). motorisk.
Motto (et, Ft. -er; ital.).
mouilleret (fr.).
movere sig (at; lat.; jf. Motion).
Mudder (-et). at mudre (M-ing). Muddergrøft, -maskine, -pram, -pøl. mudret.
Muffe (en, Ft. -r; ty.). en Muffedise (Ft. -r).
Mug (-gen). muggen (-ent, -ne; M-hed). at mugne.
muge (at; M-ning). m. i Stalden.
Mugge (en; norsk), en Kande til Chokolade osv.
Muha(m)med, Moha(m)med el. Maho(m)med. en M-aner (Ft. -e). M-anisme (-n). m-ansk.
Muk¹ (et; ty.). at mukke.
Muk² (en; en Sygdom i Hestens Fod; plt., [ty. Mauke]). M-byld, -salve.
Mukkert (en, Ft. -er; holl.), en stor Hammer.
Mul, se Mol.
Mul-: M-driver osv., se u. Mule².
Mulat (-ten, Ft. -ter; spansk). en M-inde.
Muld (-et el. -en). m-blandet, M-fjæl, -jord, -lag, m-rig, M-varp (en, Ft. -e [-varp er besl. med oldn. verpa, kaste; identisk med ty. werfen]; M-eskud). muldet.
Mule¹ (en, Ft. -r; Mund, Snude). M-pose, -ring. at mule, surmule.
Mule² (en, Ft. -r; fra lat. mulus). Muldriver, -dyr, -æsel.
mulig (M-hed, Ft. -er; besl. med maatte). m-göre; m-vis.
Mulkt (en, Ft. -er; lat.). at mulktere (M-ing).
Mulle (en, Ft. -r; Fisk, mullus barbatus).
mullen (-ent, -ne). m. Brød. at mulne(s).
Mulm (et). i M. og Mørke. at mulme.
Multebær, -grød.
multiplicere (at; lat.). en Multiplikand (Ft. -er). en Multiplikation (Ft.-er; M-s-tegn). en Multiplikator (Ft. -er). et Multiplum (Ft. -pla).
Mumie (en, Ft. -r; af pers. mum, Voks). M-hvede; m-agtig.
mumle (at; ty. mummeln). en Mumlen.
Mumme¹, Brunsvigerøl.
Mumme² = Maske; M-spil; jf. formumme sig).
Mund¹ (en, Ft. -e). M-art (Dialekt; ty.), -bid (et), -forraad, -fuld (en, Ft. -e), -godt, -harpe, -held (et. Ft. d. s.; muligvis Forvanskning af gldn. munhæfth. Udsagn. Formular), -huggeri, m-hugges (at), M-

hule, -hulhed, m-kaad (M-hed), M-klemme, -knevel, -kok, -kurv, -læ(de)r, -skæg, -skænk (en, Ft. -e), -smag, -spids, -stykke, -vand, -vig (en, Ft -e). Mundsvejr. at munde ud (M-ing, Ft. -er). mundtlig (M-hed).

mundere (at; (M-ing, Ft. -er; M-s-kammer, -sager); gennem plt. munderen [ty. montieren] fra fr. monter; jf. montere). en Mundur.

municipal (lat.). M-embedsmand.

Munition (-en; lat.).

Munk (en, Ft. -e; indkommet med Kristendommen fra gr. monachos). Munkebogstav, -celle, -deje, -dragt, -gang, -hætte (ogsaa Plante, aconitum napellus), -kappe, -kloster, -kutte, -latin, -løfte, -orden, -skrift (en), -sten, -væsen; m-agtig (M-hed). at munke en, banke en (vulg.).

munter (-tre (M-hed); ty.). at muntre.

Mur (en, Ft. -e: indkommet i Middelalderen fra lat. murus). M-anker, -arbejde, -brokker (Ft.), -brækker (en, Ft. -e), -hage, -kalk, -krone, -mester (el. Murerm. (jf. Tømmermester); framnt. murmester), -polerer, -ske, -sten, -svale, -svend, -tinde, -værk. at mure (M-ing). en Murer (Ft. -e; M-arbejde, -dreng, -haandlanger, -haandværk, -lav, -lære, -lærling, -mester (el. Murm.).

Murmeldyr (ty.).

murre (at). en Murren.

Muræne (en, Ft. -r; lat.), en Slags Fisk.

Mus (en, Ft. d. s.). Musefælde, m-(e)graa, M-hale (ogsaa Plante, myosurus), -hul, -jagt, -kat, -rede, -tænder (Ft.), -unge, -(e)vaage (en, Ft. -r), -vikke, -öjne. musøret. et m. Faar.

Musa- (gr.): M-sön. en Muse (Ft. -r).

Muselmand (en, Ft. -mænd; folkeetym. Omdannelse af mlat. musulmanus; arab.).

Museum (b. F. Museet, Ft. -eer; gr.). M-s-assistent, -direktør, -inspektør.

musicere (at; gr.). Musik (-ken). M-aften, -direktør, -elsker, -handel, -kender, m-kyndig, M-korps, -lærer, -nummer, -stue, -stykke, -undervisning. Musikalier (Ft.). musikalsk. en Musikant (Ft. -er). en Musiker (Ft. -e). en Musikus.

Muskat (en, Ft. -er; lat.). M-blomme (ty. Muskatblume), -nød, -vin. Muskateller (Vin).

Muskedonner (en, Ft. -e; ty. Musketonner, fra fr. mousqueton, Afledn. af mousquet, Musket).

Muskel (en, Ft. Muskler; fra lat. musculus, Demin. af mus, Mus). M-bevægelse, -kraft, m-stærk, M-trævl. Muskulatur (-en). muskuløs.

Musket (-ten, Ft. -ter; ital.-fr.). M-ild, -kugle. en Musketer (Ft. -er).

Musling (en, Ft. -er; besl. med Mus). M-(e)fangst, -kalk, -skal.

Musselin (-et; efter Mosul).

Musvit (-ten, Ft. -ter). M-rede.

mut (-te; M-hed).

Myg (en, Ft. d. s.; b. F. Myggen, -gene). Mygblomst (malaxis), -larve. Myg(ge)net, -stik, -sværm.

myg (M-hed).

Myl(de)r (en el. et). at myl(d)re.

Mynde (en, Ft. -r; glda. miohund [mio-, miø-, my- er smal; bevaret i Mysunde]).

myndig (ty.; M-hed, Ft. -er (M-salder, -misbrug)). — en Myndling (Ft. -e(r)).

Mynte (en, Ft. -r; Plante; fra gr.-lat. mentha).

myrde (at). M-lyst. et Myrderi (Ft. -er).

Myr (en; Mose; dial.; oldn. myr-r). Myrejern, -jord, -malm.

Myre (en, Ft. -r). M-larve, -løve, -sluger (en, Ft. -e), -tue, -æg.

Myriade (en, Ft. -r; egentl. 10,000; gr.).

Myrra (-en; gr.). M-essens.

Myrte (en, Ft. -r; gr.). M-gren, -krans, -lund.

Myse (en; Valle; norsk). M-ost.

Mysike (en; Plante; Skovmærke).

Mysse (en; Plante): Kærmysse.
Mysterium (b. F. -ier, Ft. -ier; gr.). mysteriøs. en Mysticisme. at mystificere. en Mystifikation (Ft. -er). Mystik (-ken). en Mystiker (Ft. -e). mystisk.
Myte (en, Ft. -r; gr.). M-dannelse. mytisk. en Mytolog (Ft. -er). en Mytologi (Ft. -er). mytologisk.
Mytteri (-et, Ft. -er; gennem Nedertysk [mnt. muterie, ty. Meuterei] fra fr. meute). M-stifter (en, Ft. -e).
Mæcen(as) (en, Ft. Mæcener el. Mæcenater). et Mæcenat-Eksemplar.
Mæfikke (en, Ft. -r; plt. [mnt. meve, Maage]).
mægle (at; M-ing (M-s-forsøg); ty.). en Mægler (Ft. -e; kendes fra Middelalderen). M-forretning, -lön (Kurtage).
mægte (at). mægtig (fra mnt. mechtich; M-hed).
Mæhæ (et).
Mælde (en, Ft. -r; Plante; Have-, Strand-, Svinem.; ty. Melde).
Mæle (et). at mæle (-ede el. -te).
Mælk (-en). Mælkeaare, [-brød, se ndf.], -bøtte, -dreng, -fad, -farve, m-farvet, M-feber, -flaske, -forsyning, -glas, [-grød, se ndf.], -haar, m-hvid, M-kande, -kar, -kur, -kusk, -kælder, -mad, -mand, -penge, -punch, m-rig, M-saft (i Planter og Dyr), -spand, -stue, -sukker, -tidsel, -urt (polygala), -vand, -vej (-en), -vogn. — Mælkebrød (M-s-fjæs), -grød (egentl. Mælk og Brød, Grød, hvorfor Stødet er bevaret i Mælke-; jf. Øllebrød, -grød, Smørrebrød). – Mælke (-n; hos Hanfisk; M-fisk). et Mælkeri (Ft. -er).
mælte (at; (M-ning); Afledn. af Malt).
Mængde (en, Ft. -r).
mænge (at; ty.).
Mær (en, Ft. -e).
Mærke[1] (et, Ft. -r). M-dag, -pæl, -streg. Mærkesmand. at mærke (M-ning). M-blæk. mærkværdig (M-hed, Ft. -er). mærkelig (M-hed, Ft. -er).
Mærke[2] (en; Plante; Skovmærke).
mærle (at; (M-ing, Ft. -er); Sospr.; ty. marlen). M-garn, -naal, -pren, -spiger.
Mærs (et, Ft. d. s.; gennem mnt. mnlandsk merse, Vare, Varekurv, Mastekurv, fra lat. merces, Handelsvarer). Mærssejl osv. Mærsefald, -raa.
mæske (at; (M-ning); besl. med Mask). M-kar, -stang, -svin.
Mæslinger (Ft.). Mæslingeepidemi.
mæt (-te; M-hed). at mætte (M-else, M-ning (M-s-punkt)). mættelig.
Mætresse el. Maitresse (en, Ft. -r; fr.).
Mø (-en, Ft. -er). Møbarn. -dom.
Møbel (et, Ft. -bler; fr. meuble, lat. mobilis, bevægelig). M-betræk, -handler, -magasin, -snedker. et Møblement (Ft. -er). at møblere (M-ing).
Mødding (en, Ft. -er; oprind. Møgdynge (bibl.)). M-pøl, -vand.
møde[1] (at; -te). et Møde[1] (Ft. -r; nyt Ord, der har afløst det gamle Mod (se -mod)). Se i. mødepligtig, M-sted, -tid.
møde[2] (at; besvære). en Møde[2] (= Møje; gldgs.): m-fuld. mødig (M-hed).
mødrene (Tillo.) el. Mødrene-; oprind. Navneo.; gldg. mø(de)rne, Slægt, Arv paa Moders Side; jf. fædrene). de m. Frænder, paa m. Side. Mødrenearv, -jord, -navn.
Mø(e)n. en Mø(e)nbo (Ft. -er).
Møg (-et). M-bunke, -dynge, -greb (en), -hakke, -karre, -læs, -spredning, -vogn. at møge (M-ning).
Möje (-n; jf. Møde[2]). m-fuld. möjsom (-melig) (M-hed).
Møl (en el. et, Ft. d. s.; b. F. Møllen, -let, -lene). m-ædt. Jf. Malurt.
Mølle (en, Ft. -r). M-aa, -aksel, -bakke, -bygger (en, Ft. -e), -byggeri, -bæk, -dam, -ejer, -hat, -hjul, -kværn, -rende, -sejl, -skyld, -sten, -sæk, -vej, -vinge, -vogn, -værk. en Møller (Ft. -e; M-dreng, -kone, -svend).
Møn, se Møen.
mønne (at; M-ing, Ft. -er; M-s-tørv).
Mønnie el. Mønje (-n; ty. Men-

nig, lat. minium; kendes fra Middelalderen; jf. Miniatur). m-farvet.

Mønster (et, Ft. -stre; gennem Nedertysk fra Romansk [lat. monstrare]). M-anlæg, -anstalt, -bedrift, -besætning, -bog, -forfatter, -gaard, m-gyldig, M-samling, -skole, -skærer (en, Ft. -e), m-værdig (M-hed), M-værk. at mønstre (M-ing, Ft. -er; M-s-bestyrer, -kontor, -plads, -rulle, -skriver (el. Mønsterkontor, -plads, -rulle, -skriver)). mønstret.

Mønt (en, Ft. -er; fra lat. moneta). M-enhed, -fod, -kabinet, -mester, -præg, -ret, -samler, -samling, -sort, -stempel, -system, -væsen. at mønte (M-ning). M-sted.

mør (M-hed). m-banke (M-ning). M-brad (en).

mørk (M-hed). mørkfarvet, -haaret, -hudet, -öjet; m-agtig, -laden (M-hed). mørkeblaa, -brun, -graa, -grön, -rød. et Mørke. mørk(e)-ræd. at mørkne (M-ing; i M-en). at mørknes.

Mørser (en, Ft. -e; ty.; fra lat. mortarium).

Mørtel (-en; Kalk; ty.; fra mlat. mortarium).

Møtrik (-ken, Ft. -ker) el. Møtring (en, Ft. -er), Skruemoder.

N.

N, n (et, Ft. N'er, n'er). N-Lyd.

naa[1] (Udro.).

naa[2] (at; naar, -ede, -et). N-vidde.

Naad (en el. et, Ft. -der; Söm, Fuge; tekn.; holl. naad, mnt. nât [ty. Naht]; besl. med ty. nähen, sy; jf. naje). N-kant, -söm. at naadle (N-ing; ty. nadeln). N-jomfru. en Naadlerske.

Naade (en). Naadsens (gl. Ejef.; Naadsensaar. -brød el. Naadsens Aar, Brød el. Naadensaar, -brød el. Naadens Aar, Brød). naadefuld, N-bord, -gave, -kald, -lön, -maaltid, -middel, -pagt, n-rig, N-sag, -stand, -stol, -stød (-et), -tid, -valg, -virkning. Naadesakt, -bevisning, -sekretariat, -tegn, -urt (gratiola officinalis), -ytring. at naade. Gud naade! naadelig (Bio.). naadig.

Naal (en, Ft. -e). Naalebog, -brev, n-dannet, N-fisk (syngnathus), n-formet, N-hoved, -hus, -mager, -penge, -pude, -skov, -spids, -stik, -sting, -træ, -öje (et, Ft. -öjer).

naar (Bio., Bindeo.). n. som helst.

Nabo (-en, Ft. -er [na- er den oprind. Positiv til nær (s. d.)]). N-by, -folk, -gaard, -hus, -kone, -lag, -præst, -sogn, -stat, -vinkel. Naboskab (et). en Naboerske.

Nabob (en; arab.).

Nadver(e) (en; oldn. náttverð-r [nátt- er Nat; -verð-r er Maaltid; jf. Davre]). N-bord, -brød, -gryde, -oblat, -strid, -stridigheder (Ft.), -tid.

Nafta (-en; gr.). Naftalin.

Nag (et). at nage.

nagelfast, se Nagle.

Nagle (en, Ft. -r). N-fabrik, n-(el. nagel)fast, N-gab (bibl.), -smed. at nagle (N-ing).

naiv (fr. naïf, lat. nativus, medfødt, naturlig). en Naivetet el. Naivitet.

Najade (en, Ft. -r; gr.).

naje (at; Søspr.; holl. naaien, sy; jf. Naad).

Nakke (en, Ft. -r). N-baand, -ben, -drag, -fletning, -haar, -kam, -krøller (Ft.).

Nam (et, jur.). N-s-dom, -tager (en, Ft. -e).

Nankin(g) (Töjsort).

Nannest (en; Afgift i Fødevarer).

nap. n. og knap.

Nap (et, Ft. d. s.; b. F. Nappet, -pene). at nappe, nappes. en Naptang.

Nar (-ren, Ft. -re). Narrebjælde, -briks (= -svøbe), -dragt, -kappe, -scepter, -spil, -streg, -værk, -væsen.

naragtig (N-hed). at narre, narres. et Narreri. en Narrifas (Ft. -ser).

Narcis (-sen, Ft. -ser; Plante; gr.).

Narhval (-en).

Narkose (en, Ft. -r; gr.). narkotisk.

Narv (-en; den Side af Læder el. Skind, hvorpaa Haarene have siddet; plt. narw [ty. Narbe], egentl. Ar). N-side(-n). at narve. Narvejærn.

nasal (lat.). en Nasal (Ft. -er). N-lyd.

Nat (-ten, Ft. Nætter). Se i. Natarbejde, bord, -dyr, -fugl, -himmel, -hue, -hus, -kappe, -kikkert, -kjole, -klokke, -lampe, -lys (en; Plante), -mand (N-s-folk), -potte, -ravn (Fugl, caprimulgus), -renovation, -sommerfugl, -skade (el. -skygge; ty. Nachtschatten; Plante, solanum), -skjorte, -skrin, -skygge (el. -skade, se ovenf.), -stol, -stykke, -sværmer (Sommerfugl), -tegn, -tog, -tröje, -töj, -ugle, -viol, -vægter. — Nat(te)arbejde, -dragt, n-gammel, N-luft, -mulm, -ravn el. -sværmer (Person, som færdes ved Nattetide). — Nattedug, -frost, -gæst, -herberg, -hvile, -jagt, -kulde, -kvarter, -leje (et), -lejr (en), -logi(s), -ly, -ro, -sidder (en, Ft. -e), -sved, -svir, -sæde, -sövn, -tid, -time, -vaagen, -vagt, -vandrer, -vandring, -vind. natlig. at nattes. — en Nattergal (Ft. -e; -er er gl. Ejeformsendelse). N-e-sang.

Nation (en, Ft. -er; lat.). national (n-liberal). N-bank (N-direktør), -dragt, -ejendommelighed, -farve, -følelse, -garde, -gardist, -karakter, -sag, -sang, -skat, -stolthed, -økonom, n-økonomisk. at nationalisere (N-ing). en Nationalist (Ft. -er). en Nationalitet (Ft. -er; N-s-princip). — Nativitet (en).

Natrium (-et; nylat.). Natron (-et).

Nattergal, se u. Nat.

Natur (-en, Ft. -er; indkommet i ældgammel Tid fra lat. natura). N-anlæg, -barn, -begivenhed, -beskaffenhed, -beskrivelse, -drift, -fejl, -filosof, -folk, -forhold, -forsker (N-møde), -forskning, -frembringelse, n-frisk, N-fænomen, -gave, -grund, -historie, n-historisk, N-kraft, -kundskab, n-kyndig (N-hed), N-liv, -lov, -lære, -menneske, n-nødvendig (N-hed), N-produkt, -religion, -ret, -rige (-t), n-skön (N-hed), N-smör, n-stridig (N-hed), N-syn, -tilbeder, -tilstand, n-tro (N-skab), N-videnskab, n-videnskabelig. Naturalforplejning, -ydelse. Naturalier (Ft.). Naturaliekabinet, -samling. at naturalisere (N-ing). Naturalisme (-n). en Naturalist (Ft. -er). naturalistisk. et Naturel (-let, Ft. -ler). naturlig (N-hed). naturligvis (Bio.).

Nautil (en, Ft. -er; gr.).

nautisk (gr.).

Nav (et, Ft. d. s.; Hjuln.). et el. en Naver (Ft. -e). N-ring.

Navigation (en; af lat. navis, Skib). N-s-direktør, eksamen, -lærer, -skole. en Navigatør (Ft. -er). at navigere.

Navle (en, Ft. -r; besl. med Nav). N-bind, -brok, n-formet, N-streng.

Navn (et, Ft. -e). navngive (N-else), -kundig (N-hed), -løs (N-hed). — Navnebog, -blæk, -broder, -bræt, -bytning, -dag, -forandring, -fortegnelse, -forveksling, -klud, -lighed, -liste, -maade (Infinitiv), -mærke, -opraab, -ord (Substantiv), -register, -skifte, -stempel, -træk. at navne, sætte Navn paa. en Navne (Ft. -r). navnlig.

Navr (en, Ft. -e; Plante, acer campestris; gr.).

ned (Bio.; nederst). nedad (Bio.; n-böjet, -gaaende, -vendt), -arvet, -bede (adj.), -blæst, N-brud (et), n-bryde (N-else; N-ning (N-s-arbejde)), -brændt, -bære (N-ing), -böje, -bølge, N-bør (en; N-s-dage), n-dale,

-drage, -dyppe (N-else, N-ning), -dysse, -dæmpe, -efter (Bio.), N-fald, n-falden, -faren, N-fart, n-fire, -flytte (N-ning), -fælde (N-ning), -gaaende, N-gang (N-s-tid), n-glide, -grave (N-ning), -groet, -harve, -hugge (N-ning), -hængende, -jage, -kalde (N-else), -kaste, -knæle (N-ing), -komme, N-komst (en), n-kue, -køre, N-kørsel, n-lade (N-else), -ladende, N-ladenhed, n-lede, -lægge (N-else, N-ning), N-løb, n-mane (N-ing), -meje, -pakke (N-ning), -plukke (N-ning), -plöje (N-ning), -rakke (N-ning), N-rakker (en, Ft. -e), n-ramme (N-ning), -ringe (N-ning, Ft. -er), -ringet (N-hed), -rive (N-ning), -rulle, -rykke, -ryste, -sable (N-ing), -salte (N-ning), -sende (N-else), -skrive (N-ning), -skyde (N-ning), -skylle, -skære (N-ing), -slaa, -slaaet (N-hed), N-slag, n-slagen (N-hed), -slagte (N-ning), -sluge (N-ning), -stamme (N-else, N-ning), -stemme (N-ning), -stemt (N-hed), -stige (N-ning), -stoppe, -strække (-strakt), -strömmende, -styrte (N-ning), -støde, -svælge, -sylte (N-ning), -synke, -sænke (N-ning), -sætte (N-else), -tage (N-else), -trampe (N-ning), -trykke (N-else), -trykt (N-hed), -træde, -trække (N-ning), -tvinge, -tynge, -værdige (N-else). — nede (Bio.). neden (Bio.). nedenanført(e), -for (Bio.), -fra (Bio.), -nævnte, -om (Bio.), -staaende, -til (Bio.), -under (Bio.). — neder- (ty. el. dannet efter tysk Mønster): N-del, n-drægtig (N-hed), N-ende, -flade, -lag, -landene, n-landsk, N-lænder (en, Ft. -e), n-saksisk, -tysk. — nedre. Nedreægypten. nedrig (N-hed).

Neg (et, Ft. d. s.). at nege.

Negation (en; lat.). negativ (nylat.). en Negativisme. et Negativ. N-billede. at negere.

Negenöje (en, Ft. -r [plt. negen, mi] el. Niöje.

Neger (en, Ft. -gre; fra lat. niger, sort). N-befolkning, -dans, -handel, -slave, -slaveri, -sprog, -stat. en Negerinde.

negere, se u. Negation.

Negl (en, Ft. -e). N-e-børste, -rod, -saks. at negle (vulg.).

Negligé (b. F. -eet; fr.). at negligere.

nej (Bio.). et Nej (Ft. -er). sige, svare, give Nej.

neje (at; N-ning). en Nejen.

Nekrolog (en, Ft. -er; gr.). en Nekrologi (Ft. -er). nekrologisk.

Nektar (en; gr.).

Nellike (en, Ft. -r; optaget fra Tysk i Middelalderen; Demin. af Nagel, Söm). N-olie, -rod, -söm.

nem (-me; N-hed, Ft. -er). at nemme (-ede; jf. fornemme). et Nemme.

Nemesis (en; gr.).

nemlig (fra ty. nämlich).

Nepotisme (en; nylat., af nepos (Ejef. nepotis), Nevø). nepotisk.

neppe el. næppe. Med Nød og n. — neppelig.

Nereide (en), Havnymfe.

Nerium (-ien, Ft. -ier).

Nerve (en, Ft. -r; fra lat. nervus). N-celle, -feber, -fiber (Ft. -bre), -gigt, -knippe, -knude, -lidelse, -læge, n-pirrende, N-pirring, -rystelse, n-styrkende, -svag (N-hed), -svækket, N-svækkelse, -sygdom, -system, -tilfælde, -væv. nervøs. en Nervøsitet.

neste, se næste.

net (-te (N-hed); fr.; af lat. nitidus, glinsende, glat, smuk, fin; jf. netto, nitid). — netop (Bio.).

Net (et, Ft. d. s.; b. F. Nettet, -tene). n-formet, -formig, N-hinde, -maske, -mave, -melon, -vinge, n-vinget; n-agtig.

netop, se u. net.

nette, se nitte.

Netteldug (-et; plt. el. holl. [ty. Nesseltuch; Nettel- [ty. Nessel] er identisk med da. Nælde]).

netto (Bio.; ital.; lat. nitidus; jf.

net). N-beløb, -fortjeneste, -indtægt, -pris, -udbytte. Jf. brutto.

Neuralgi (en; gr.; Nervesmerter). neuralgisk.

neutral (lat.). en Neutralisation. at neutralisere (N-ing). en Neutralitet (N-s-erklæring, -krænkelse). Neutrum (-et, Ft. -tra).

Nevø (-en, Ft. -er; fr. neveu).

ni. niaarig, -dobbelt, -fold (Bio.), -foldig (Tillo., Bio.), -hannet, N-kant, n-kantet, N-konge (i Keglespil), n-sidet, N-tal, -øje (el. Negenøje). en Ni (-en, Ft. -er) el. Nier (Ft. -e). Hjerter Ni. niende (N-del, -part). Kristian den N.

Niche (en, Ft. -r; fr.).

Nid (-det). n-kær (N-hed), N-skrift (-et), -stang, -vers, -vise. en Nidding (Ft. -er; N-s-daad, -værk). nidsk (N-hed).

Niece (en, Ft. -r; fr.).

Nihilisme (en; af lat. nihil, intet). en Nihilist (Ft. -er). nihilistisk.

Nik[1] (et, Ft. d. s.; b. F. Nikket, -kene; et N. med Hovedet). at nikke[1] (kendes fra Middelalderen). N-dukke.

Nik[2] (et, Ft. d. s.). at nikke[2]. n. Kreaturer.

Nikkel (-et; fra svensk-ty. Nickel). N-glans, -mønt; n-holdig.

Nikotin (-en; efter Nicot, der indførte Tobakken i Frankrig). N-forgiftning, n-fri, -holdig.

Nil(en). Nilfloden, -gud.

Nip (et, Ft. d. s.; ty.). paa Nippet. at nippe. Nippedrik(-ken). — Niptang. — Nipflod, -tid (eng.). — Nips (-et; fr., ty.). N-bord, -genstand, -sager (Ft.).

Nisse (en, Ft. -r); N-far, -hue.

nitid (lat. nitidus; jf. net, netto).

Nitte (en, Ft. -r; ty. Niete, af holl. niet, ikke, intet; efter Oprind. samme Ord som ty. nicht, ikke).

nitte el. nette (at; (N-ning); ty. nieten, plt. neden). N-hammer, -nagle. Nittemaskine.

nitten. n-aarig. nittende (N-del). — Per Nittengryn.

Niveau (-et; fr.). N-sænkning. at nivellere (N-ing). Nivellerinstrument. et Nivellement (Ft. -er). en Nivellør (Ft. -er).

nobel (-ble; fr.). en Noblesse. at nobilitere (N-ing).

Node (en, Ft. -r; [ty. Note] fra lat. nota; jf. Nota, Note). N-blad, -bog, -format, -hæfte, -læsning, -papir, -pult, -skrift (en), -stol, -vender (en, Ft. -e).

Noder (Ft.; Frue-, Herre-, Unoder).

no(de)lig, gnaven (dial.).

nogen (noget, nogle). n. Sinde, n. som helst. nogenledes, -lunde, -ting (= noget). nogen- el. nogetsteds (Bio.); nogentid.

nok (Bio.; tidl. nog, nock). noksom (Bio.).

Nok (-ken, Ft. -ker; Enden af Raaen paa Skibet). N-bolt, -bændsel, -takkel. at nokke.

Nolo (-en. Ft. -er; lat. nolo, jeg vil ikke). N-bet, -spil.

Nomade (en, Ft. -r; gr.). N-folk, -liv. at nomadisere. nomadisk.

Nomenklator (en, Ft. -er; af lat. nomen, Navn). en Nomenklatur (Ft. -er). — Nominativ (en, Ft. -er). nominel (-le).

Non (egentl. non contemnendus). — Nonsens (et; nylat.).

Nonchalance (en). nonchalant.

Nonne (en, Ft. -r; ægyptisk Oprind.). N-dragt, -kloster, -slør, -tit (-ten, Ft. -ter; en Slags Æbler [-tit er plt. [ty. Zitze], Dievorte, Kvindebryst]).

Noppe (en, Ft. -r; ty.). at noppe, nopre (N-ing). nopret. et Noppejærn.

Nor[1] (et; Ft. d. s.). Stege, Korsør, Hadeby N.

Nor[2] (et, Ft. d. s.; lille Barn).

Nord. det höje, kolde Nord. fra, i, mod, til N. Nordafrika, -amerika (n-nsk), -bagge (en, Ft. -r; Hest), -bo (en, Ft. -er), n-efter, N-ende, -europa, n-for, -fra, -gaaende (for N.), N-grænse, -hav(-et), -italien, -kap, -land, -lænding, -lys, -mand, n-over, N-ost (el. -øst; N-passage(-n), -vind; n-lig), n-paa, N-pol (N-s-ekspedition, -farer), -punkt, -side, -slesvig (n-sk), -slesviger (en), -spids, -stjerne (-n), -sø(-en; N-bade), -vest (N-vind), n-vest-

lig, -øst (el. -ost). norden (Bio.; oprind. Betydn.: nordfra). nordenfjelds (Bio.), -fjeldsk, -lands (Bio.), -landsk (Bio.), N-storm, -ström, -vande (et), -vind. Norden (Danmark, Norge og Sverrig). nordisk. nordlig. — nordre (nydannet Komparativ af nord, i Steden for det gamle nørre; jf. nörre-). nordre Birk. Jf. Norge, Norman.

Norge (oldn. Norveg-r [Nor- er Nord; -veg-r er Vej]). norsk (N-hed; n-agtig). tale N.

Norm (en, Ft. -er; lat.). normal. N-arbejdsdag, -hastighed, -pris, -vægt. at normalisere (N-ing). at normere.

Norman (-nen, Ft. -ner; af „Nordmand"). Normandi (-et). normannisk.

Norne (en, Ft. -r).

Nota (Regning; lat.). nota bene. et Notabene. notabeneret Brev. notabel (-ble; fr.). N-forsamling. en Notabilitet (Ft. -er). en Notar (Ft. -er). en Notarius publicus. Notarialkontor, -segl. et Notat (Ft. -er). — Note (en, Ft. -r). N-bog, -veksel (el. -veksling). at notere (N-ing. Ft. -er). en Notice (Ft. -r; fr.). N-bog. en Notits (Ft. -er; ty.). at notificere (N-ing). en Notifikation (Ft. -er). — notorisk.

Novelle (en, Ft. -r; ital.). N-forfatter. en Novellist (Ft. -er). novellistisk.

November (en; lat. [novem er ni]). N. Maaned. N-dag, -storm.

Novice (en, Ft. -r; nylat.). et Noviciat.

nu. et Nu (-et). nu om Stunder. Nutid (N-s-aand, -sygdom). nulevende, -værende; nutidig. nutildags (Bio.; el. nu til Dags).

Nuance (en, Ft. -r; fr.). at nuancere (N-ing).

Nudel (en, Ft. Nudler; ty.). N-mel, -suppe.

Nul (-let, Ft. -ler; fra lat. nullum, intet). N-punkt. en Nullitet (Ft. -er).

Numerale (et; Ft. -ralia; Talord; jf. Nummer). — numerisk.

Numismatik (-ken, Ft. -ker; gr.). en Numismatiker (Ft. -e). numismatisk.

Nummer (et, Ft. -e el. Numre; fra lat. numerus, Tal). Nr. 3. N-bytning, -plads. at nu(m)merere (N-ing).

Nuntius (en, Ft. Nuntier).

Nus (et lille N.). Nusseben (et), -pind. nusset. at nusse sig.

ny (nyere, nyest; N-hed, Ft. -er; N-s-jæger, -kræmmer). paa ny. N-aar (el. Nytaar), n-ankommen, N-anskaffelse, n-bagt, -banet, N-begynder, -boder, n-brygget, N-bygd, -bygger, n-bygget, N-bygning, n-bær (en n. Ko), -dannet, N-dannelse, n-erhvervet, -falden, -figen (-ent, -ne (N-hed); gldg. fige, være begærlig efter), -forlovet, -født, -gift, -græsk (forstaa N.), -kommen (-ent, -ne), -kærnet, -lavet, N-maane, n-malet, -malket, -modens, -omvendt, -opdaget, -opfunden, -oplevet, -præget, -slagtet, -slaaet (Toskilling), N-stad, -sølv, n-valgt, -vasket. Ny (-et; N-tænding). i N. og Næ. Ny(t)aar (N-s-aften, -besøg, -dag, -gave, -gratulation, -hilsen, -kort, -morgen, -nat, -ny, -vers, -ønsker (Ft.)). nylig (Bio.). — nys (Bio.; nylig). nysnævnte (den n.). nyssens (Bio.). [Nys, se ndf.]. — nysgerrig (N-hed).

nyde (at; nød (Ft. -e), nydt; N-else (Ft. -r; n-s-rig, -syg, N-syge)).

nydelig (N-hed; Fordanskning af ty. niedlich).

Nykke (en, Ft. -r; ty.).

nylig, se u. ny.

Nymfe (en, Ft. -r; gr.).

Nyn (et). at nynne (onomat.).

Nyre (en, Ft. -r). N-betændelse, -bæger, -fedt, n-formet, N-grus, -kolik, n-lukt, N-steg, -sten, -stykke, -sygdom, -talg (el. -tælle).

Nys (et; svensk nys, norsk njos, nysn, oldn. njósn, da. (i Dialekt) Nysen). faa N. om.

nys, nys-, nyssens, se u. ny.

nyse (at; nøs el. nyste, nyst). N-rod, -røllike. en Nysen.

nysselig.

nysle (at). Nysleri (et).
nytte (at). en Nytte. N-genstand, -hensyn, -moral. nyttig (N-hed).
Næ(de) (et); aftagende Maane; jf. Ny).
Næb (et, Ft. d. s.; b. F. Næbbet, -bene). N-dyr, -fuld (et), -hinde, -hval. at næbbes. næbbet.
nægte (at; (N-else, Ft. -r); glda. netæ, nekæ; den nuværende Form kendes fra Middelalderen).
Nælde (en, Ft. -r). N-blad, -feber.
nænne (at; -ede el. nænte). nænsom (-me; N-hed).
næppe, se neppe.
nær (N-hed; nærmere, nærmest); oprind. et omlydt Komparativ til et na-, der er bevaret i Nabo (altsaa egentl. en „Nærbo"; jf. ty. nah, nær — näher, nærmere). — nærbeslægtet, -boende, -forestaaende, -gaaende, N-gaaenhed, n-liggende, -paarörende, -staaende, -synet (N-hed), n-ved (Bio.), -værende, N-værelse. at nærme (sig; N-else). nærmer (den n. Hest, ɔ: den Hest, som gaar til venstre [naar Kusken ikke har Plads paa Sædet, men gaar el. rider, holder han sig altid til venstre]; jf. fjermer). — næst (oprind. Superlativ til nær). næstbedst, -foregaaende, -forestaaende, N-formand, n-forrige, -følgende, -kommanderende, -kommende, -nederst, -sidst, N-søskendebarn, n-yngst, -ældst, -øverst. Næste (-n; bibl.; kirkl.). næsten (Bio.), n-dels (Bio.).
nære (at; (N-ing; N-s-bevis, n-drivende, N-frihed, -kilde, -lov, -middel, -saft, -skat, -sorg, -stof, -vej, -værdi)). — nærig (N-hed). nærsom (-me).
Næs (et, Ft. d. s.; b. F. Næsset, -sene). Næssekonge, -slot.
Næse (en, Ft. -r). N-ben, -blod, -blødning, -bor (et, Ft. d. s.), -brusk, n-grus (Bio.; jf. det forældede paa Grus, oldn. á grúfu, forover, med Ansigtet mod Jorden), -horn (N-s-fugl), -hule(-n), -klemmer (en, Ft. -e), -klud, -lyd, -ryg, -styver (en, Ft. -e), -tip. næsvis (N-hed; ty.).
næst, se u. nær.
næste el. neste (at). N-naal.
Næste, næsten, se u. nær.
Næve (en, Ft. -r). N-dask, fuld (en, Ft. -e), -fægter, -kamp, -kæmper, n-nyttig, N-ret (-ten), -slag.
Næver (en), Birkebark.
Nævn (et, Ft. d. s.). at nævne (-ede el. -te; N-else (med Navns N.)). N-fald (el. -form, Nominativ), -ord, n-værdig. en Nævner (Ft. -e). en Nævning (Ft. -er). Nævningeret.
Nød[1] (-en; Aande-, Barns-, Havs-, Hungers-, Pengen.; oldn. nauð). N-anker, -daab, -flag, -havn, -hjælp, n-lidende, N-lidenhed, -løgn, -raab, n-sage (jf. mnt. nôtsake, nødvendig Ting, Nødvendighed), N-signal, -skilling, -skrig, -skud, n-tvungen (N-hed), N-tørft (N-s-hus), n-tørftig (N-hed), -vendig (N-hed; n-göre, -vis, Bio.), N-værge (et). — Nødsfald (i N.), -tilfælde (i N.). at nøde (-te). en Nøden. nødig.
Nød[2] (-den, Ft. -der; Hassel-, Kokos-, Peber-, Valn.; oldn. hnot). nøddebrun, N-busk, -dag (Fridag til Nøddeplukning for Tyendet; sjællandsk), -frugt, -hakker (en, Ft. -e; Fugl, sitta europæa), -hase (en), -hæk, -klase, -knækker (en, Ft. -e), -krat, -krige (en, Ft. -r; Fugl, corvus caryocatactes), -krog, -kul, -kærne, -pose, -skal, -skov, -træ; n-agtig.
Nød[3] (et, Ft. d. s.; b. F. Nødet, Nødene; Føde-, Slagte-, Ungn.; oldn. naut). Nødehaar (N-s-filt), -pølse.
Nødde (en, Ft. -r; Kolle). N-skaft.
nøgen (-ent, -ne; N-hed). n-frøet.
Nøgle[1] (en, Ft. -r; Dör-, Port-, Urn.). N-ben, -bøsse, -hul, -kam, -knippe, -kurv, -magt, -ring.
Nøgle[2] (et, Ft. -r; Garnn.). n-dannet. at nøgle op, sammen.
nøgtern (fra ty. nüchtern).
nöje[1]. n-regnende, -seende. nöjagtig (N-hed).
nöje[2] (at; besl. med nok; kendes

fra Middelalderen). lade sig n. Nöje (et; foræld.). at nöjes. nöjsom (-me; N-hed).
Nøk (-ken, Ft. -ker). Nøkkerose.
nøle (at; -ede el. -te; plt.). n-vorn (N-hed). en Nøler (Ft. -e). et Nøleri.

Nörre- (oldn. nørðri; oprind. Komparativ af nord). N-bro (N-gade), -gaard, -gade, -halland, -jyde, -jylland, -port, -ris, -sundby, -torv osv.

O.

O, o (et, Ft. O'er, o'er). O-Lyd.
o! (Udro.; lat.). o ve! o Menneske!
Oase (en, Ft. -r; ægypt.).
Obducent (en, Ft. -er). obducere (at; lat.). en Obduktion (Ft. -er; O-s-forretning, -stue).
Obelisk (en, Ft. -er; gr.).
Oberst (en, Ft. -er; ty.; O-löjtnant). en O-inde.
Objekt (et, Ft. -er; lat.). objektiv. et Objektiv (Ft. -er; O-glas). at objektivere (O-ing). en Objektivitet. — Oblat (en, Ft. -er; lat.). O-trykker (en, Ft. -e), -æske. — obligat (lat.). en Obligation (Ft. -er; O-s-gæld, -ret). obligatorisk. — obscøn (lat.). en Obscønitet (Ft. -er). — Observants (en). en Observation, Ft. -er; lat.; O-s-hær). en Observator (Ft. -er). et Observatorium (b. F. -iet, Ft. -ier). at observere. — obskur (lat.). en Obskurant (Ft. -er). en Obskurantisme. — obsternasig (egensindig; vulg.). — at obstruere. Obstruktion (en; lat.). en Obstruktionist (Ft. -er).
Occident (-en; lat.). occidentalsk.
Ocean (et, Ft. -er; gr.). O-damper. oceanisk.
Od (-den, Ft. -de; jf. Ort). Odsherred. en Odde. Sjællands O.
Odder (en, Ft. -e). O-fangst, -jagt, -saks, -skind.
Ode (en, Ft. -r; gr.). O-digter.
Odel (en). O-s-bonde, -brev, -gaard, -jord, -ret, -ting.
Odense. en Odensianer (Ft. -e). odensiansk.
Odinshøne (phalangus).
odiøs (lat.).
offensiv. Offensiv (-en). tage O.
offentlig (ty.; (O-hed); o-göre (at; O-else)).
Offer (et, Ft. Ofre; af lat. offerre, frembyde). O-alter, o-beredtiget, O-blod, -bolle, -dag, -dyr, -gave, -gilde, -ild, -kniv, -kvæg, -kød, -lam, -lund, -maaltid, -mel, -penge, -plads, -pligt, o-pligtig, O-præst, -seddel, -skaal, -slagter, -sted, o-villig (O-hed). at ofre (O-ing, Ft. -er). — at offerere. en Offerte.
Officer (en, Ft. -er; fr.; af lat. officium, Pligt). O-s-aspirant, -elev, -frue, -messe, -rang, -skole. — Officiant (en, Ft.-er). O-værelse. — officiel (-le; fr.). — Officin (et, Ft. -er; lat.). — officinal el. officinel (-le; nylat.). — officiøs.
ofte (Bio.). som oftest.
og (Bindeo.). — ogsaa (Bio.).
o(h) (Udro.).
Okker (-en; gr.). o-gul; o-agtig.
Okkupation (en, Ft. -er; lat.). O-s-hær. at okkupere (O-ing).
Okse (en, Ft. -r el. Øksne (gldgs.; bibl.). O-blod, brems, -bryst, -driver, -handel, -hjerte, -horn, -galde, -hale (O-suppe), -hoved ([1]Hovedet af en Okse. [2]Vinfad, se ndf.]), -hud, -kød (O-suppe), -lever, -steg, -talg, -tunge, -öje (Plante, chrysanthemum).
Oksehoved (Vinfad; indkommet i Dansk fra Tysk el. Hollandsk; ty. Oxhoft; holl. okshoofd; mnt. hukes-, huxhovet; jf. eng. hogshead).
Oktant (en, Ft. -er; lat.; af lat. octo, otte). — Oktav (en, Ft. -er; lat.). O-ark, -bind, -blad, -flöjte, -format, -udgave. — Oktober (en; jf. Septem-

ber. November, December). O-dag, -storm.

Oktroj (en, Ft. -er; fr. octroi). at oktrojere (O-ing).

okulere (at; O-ing, Ft. -er). Okulerkniv, -voks.

Ol (en, Ft. d. s. el. -e). en Ol Sild.

-old (besl. med Alder): Hedenold. — old-: o-dansk, -engelsk, O-forsker, -forskning, o-fransk, O-frue, -gesell, -gransker, -granskning, o-højtysk, O-kundskab, -kvad, o-kyndig (O-hed), -nordisk, -norsk, O-sager (Ft.; Oldsagssamling), -sagn, skrift (et; O-selskab (et)), o-svensk, O-tid (O-skundskab, -minde). — Olde-: O-fader, -moder. — Oldermand. — Olding (en, Ft. -e(r)). Oldings- el. Oldingealder; o-e-agtig.

Olden (et el. en, Ft. d. s.). O-aar, -borre (en, Ft. -r; O-aar, -larve), -svin.

Oldenborg. en Oldenborger (Ft. -e). oldenborgsk.

Oldermand, Olding, se u. -old.

Olie (en, Ft. -r; gennem Nedertysk fra lat. oleum). O-bille, -bjerg(-et; bibl.), -blad, -fad, -farve, -flaske, -gren, -handel, -handler, høst, -kage, -klæder, -krus, -lampe, o-malet, O-maler, -maleri, -maling, o-mættet, O-mølle, -møller, -papir, -perse, -plet, o-rig, O-tryk, -træ; o-agtig, -holdig. at olie. at oliere. — en Oliven (Ft. d. s.; gennem ty. Oliven (Ft.) fra lat. oliva). O-farve, o-grön, O-krans, -olie, -træ.

Oligark (gr.). et Oligarki. oligarkisk.

Olmerdug (en).

Olymp (-en). Olympiade. olympisk (gr.).

om¹ (Bindeo.). om end, om muligt. omendskönt.

om² (Forho.; omme). om Bord, Kap, lidt. omarbejde (O-else), -arme (O-else, Ft. -r), -binde (O-ing), Omblik (et), omboende, Ombordbringelse, ombordværende, ombringe (O-else), -brække (O-ning), Ombrækker (en, Ft. -e), -bud (O-s-mand), ombukke (O-ning), -bygge (O-ning), -bytte (O-ning), -bælte (O-ning), -bære (O-ing), -böje (O-ning), -bølge, -danne (O-else), -dele (O-ing), -digte (O-ning), -dragende, -drejet, Omdrejning, omdøbe (O-ning), Omdömme (et), -egn, omfade (O-ning), Omfang (et; o-s-rig), omfare, Omfart, omfarve (O-ning), -fatte (O-ning), -favne (O-else, Ft. -r), -flagre, Omflagren (en), omflakkende, Omflakken (en), omflydt, -flytte (O-ning), -forme (O-ning), -frede (O-ning), -gaa, -gaaende, -gaas (-gikkes, have omgaaedes), Omgang (O-s-fælle, -kreds, -skrivelse, -sprog, -syge, -tone), omgive (O-else, Ft. -r; O-ning), -gjorde, -grave (O-ning), -grænse, -gængelig (O-hed), Omgængelse, omgærde (O-else), -handle (O-ing), -hegne (O-ing), Omhu, omhugge (O-ning), -hvirvle, -hyggelig (O-hed), -hylle, Omhæng (et, Ft. d. s.), omkalfatre (O-ing), -kaste (O-ning), -koge, -klamre, -klæde (O-ning), -komme, Omkostning (Ft. -er), omkranse (O-ning), Omkreds, omkredse, -kring (o-boende, -liggende, -staaende, -sædig, -værende), -kuld (Bio.; jf. -kuld), -kvartere (O-ing), Omkvæd (et, Ft. d. s.), omlade (O-ning), -liggende, Omlyd, omlydt, -lægge (O-ning), -læsse (O-ning), Omløb (O-s-bane, -hastighed, -tid), -løben (en), -løber (en, Ft. -e), ommeldt, -ordne (O-ing), -pakke (O-ning), -plante (O-ning), -plöje (O-ning), -præge, -pæle, Omraade (et, Ft. -r), omrejsende, -ride (O-ning), Omrids, omridse (O-ning), -ringe (O-else, O-ning), -rive (O-ning), -rykke (O-ning), -ryste (O-ning), -røre (O-ing), -sadle (O-ing), Omsagn (et, Ft. d. s.; O-s-led, -ord), omsalte (O-ning), -sejle (O-ing), -sende (O-

else), -sider (Bio.), Omsiggriben (en), omsiggribende, Omsigt (en; o-s-fuld), omskaaren. -skabe (O-ning, O-else), -skanse (O-ning, Ft. -er), -skedende (Blad), -skibe (O-ning), -skifte (O-else, Ft. -r; O-ning), -skiftelig (O-hed), Omskrift (en), omskrive (O-ning), -skuende, -skygge, -skylle, -skære (O-else), Omslag, omslutte (O-ning), -slynge (O-ning), -smede (O-ning), -smelte (O-ning), -sno, -snære, -sonst (Bio.; ty.), Omsorg (o-s-fuld), omspade (O-ning), -spinde (O-ing), -sprede, -spurgt, -spænde (O-ing), Omspörgsel, omstaaende, -stable (O-ing), -stemme (O-ning), -stemple (O-ing), -stille (O-ing), -stoppe (O-ning), -straale, -strejfe (O-ning), -stridt, -stryge (O-ning), Omstrygen (en), -stryger (en, Ft. -e), omströmme, -styrte (O-ning, O-else), -stændelig (O-hed), Omstændighed (Ft. -er), omstøbe (O-ning), -støde (O-else, O-ning), -stødelig (O-hed), -suse, Omsving (et), omsværme, Omsværmer (en, Ft. -e), omsvæve, Omsvøb (et), omsvøbe (O-ning), -sy, -sætte (O-ning), -taaget (O-hed), -taksere, -tale, Omtale (en), -tanke, omtappe (O-ning), -trent (Bio.; fra mnt. um-(men)trent), -trentlig, -trykke (O-ning), -trylle, Omtrædning, omtumle (O-ing), -tuske, -tviste, -tvistelig (O-hed), -tælle (O-ing), Omvalg, omvandre (O-ing), -vanke, Omvej, omveksle (O-ing), -vende (O-else; O-s-forsøg, -historie, -syge, -lære), Omvender (en, Ft. -e), -verden (-en), omvikle (O-ing), -vinde (O-ing), -vælte (O-ning, Ft. -er; O-s-forsøg, -parti), -værende, -ælte (O-ning), -ændre (O-ing).

Omega (-et; det sidste Bogstav i det græske Alfabet; jf. Alfa).

Omelet (-ten, Ft. -ter; fr.).

Omen (et; lat.). ominøs.

omkring, -kuld, se u. om².

Omnibus (-sen, Ft. -ser; lat.; Hensynsf. Ft. af omnis, al). O-konduktør, -kørsel.

omsider, -sonst, -trent, se u. om².

ond. et Onde (Ft. -r). ondartet (O-hed), -hjertet (O-hed), -sindet (O-hed). Ondskab (en; o-s-fuld (O-hed)).

Onkel (en, Ft. Onkler; fr. oncle, af lat. avunculus, Demin. af avus, Bedstefader).

Onomatopoietikon (et; gr.). onomatopoietisk.

Onsdag (oprind. othænsdagh, odensdag; benævnt efter Odin).

Onyks (en; gr.).

op (Bio.; oppe). opad (Bio.; o-böjet, -gaaende, -stræbende, -vendt), -agitere, -amme (O-ning), -ankret, Opankring, oparbejde (O-ning, O-else), -bevare (O-ing; O-s-hus, -rum, -sted), Opbevarer (en, Ft. -e), opbinde (O-ing), O-binder (en, Ft. -e), opblomstre (O-ing), -blusse, Opblussen (en), opblæse (O-ning), -blæst (O-hed), -bløde (O-ning), -bragt (O-hed), -bringe (O-else), Opbrud (et), opbruge, -bruse (O-ning, Ft. -er), -bryde (O-ning), -brække, -brænde (O-else, O-ing), Opbud, opbyde (O-else), -bygge (O-else; O-s-bog, -skrift (et)), -byggelig (O-hed), Opbæring, opdage (O-else, Ft. -r; O-s-betjent, -politi, -rejse), Opdager (en, Ft. -e), opdampe (Töj), -digte (O-else, Ft. -r), -dirke (O-ning), Opdirker (en, Ft. -e), opdrage (O-else; O-s-anstalt, -lære, -maade, -væsen), Opdrager (en, Ft. -e), opdrevet, Opdrift, opdrive (O-ning), Opdræt (et), opdrætte (O-ning), Opdrætter (en, Ft. -e), opdukke, -dunset, -dynge (O-else, O-ning), -dyrke (O-ning), -dække (O-ning), -dæmme (O-ning), -efter (Bio.), -elske (O-ning), -fange (O-else), -fare, -farende, Opfarenhed, -fart, opfarve (O-ning), -fatte (O-ning; O-else (O-s-evne,

-maade)), -fikse, -finde (O-else; O-s-aand, -evne), Opfinder (en, Ft. -e), opfindsom (-me; O-hed), -fiske (O-ning), -flamme (O-else), -flaske (O-ning), -flette (O-ning), -flikke (O-ning), -flytte (O-ning), -fodre (O-ing), -fordre (O-ing), -fostre (O-ing; O-s-anstalt, -hus), -friske (O-ning), -fylde (O-ning, O-else), -føde (O-ning), -føre (O-else), Opførsel (en), opgaa, Opgang, -gave, opgive (O-else), -gløde (O-ning), -grave (O-ning), Opgæld (iO.), -gör (et), opgöre (O-else), -hale (O-ing), Ophaler (en, Ft. -e), -hav (et; (O-s-mand); oldn. upphaf; jf. oldn. hefja upp, hæve, løfte op, begynde), ophede (O-ning), -hejse (O-ning), -hidse (O-else), -hisse (O-ning), -hitte, -hive (O-ning), -hjælpe (O-ning), -hobe (O-ning), Ophold (et; O-s-bog, -sted, -vejr), opholde (O-else), -hoste (O-ning), -hovne (O-ing, O-else), -hugge (O-ning), -hvirvle, -hæfte (O-ning), -hænge (O-ning; O-s-punkt), -hæve (O-else), -höje (O-else, O-ning, Ft. -er), Ophør (et), ophøre, -ilde, -ildne, -irre (O-else, O-ing; mnt. erren, göre vred), -jage (O--ning), -kalde (O-else), -karte, -kaste (O-else, O-ning), -kilt(r)e (O-(r)ing), -klare (O-ing), -klistre, -klynge (O-ning), -klæbe (O-ning), -klæde (O-ning), -klække (O-ning), -knappe (O-ning), Opkog (et), opkoge (O-ning), -komme, Opkomst, opkradse (O-ning), -kramme, -kræve (O-else, O-ning), Opkræver (en, Ft. -e), opkæmmet, Opkøb (O-s-ret), opkøbe, Opkøber (en, Ft. -e), opkørt, Opkørsel, oplade (O-else), Oplag (et, Ft. d. s.; O-s-penge, -plads, -sted), oplagret, -lagt (O-hed), Opland, oplandsk, -lede (O-ning), -leve (O-else, Ft. -r), -live (O-else; O-ning (O-s-forsøg, -middel)), Opliver (en, Ft. -e), opluge, -lukke (O-ning), -lyse (O-ning; O-s-arbejde, -kontor), -lægge (O-ning), Oplænding (en), -længer (en, Ft. -e; Søspr.), oplære (O-else, O-ing), -læse (O-ning), Oplæser (en, Ft. -e), -løb, oplöbe, -løben, -løfte (O-else), -løse (O-ning; O-s-proces, -tilstand), -løselig (O-hed), -maale (O-ing, Ft. -er), -male (O-ing), Opmand, opmande, -mane (O-ing), Opmarch, opmarchere (O-ing), -mudre (O-ing; O-s-fartöj), -muntre (O-ing, Ft. -er), -mure (O-ing), -mærksom (-me; O-hed), -naa (O-else), -naaelig (O-hed), -nævne, -ofre (O-else, Ft. -r), -pakke (O-ning), -passe (O-ning), Oppasser (en, Ft. -e), oppiske, -plukke (O-ning), -plysse, -plöje (O-ning), -polere (O-ing), -polstre (O-ing), -pudse (O-ning), -pumpe (O-ning), -puste (O-ning), -pynte (O-ning), Opraab, opraabe (O-ning), Opraaber (en, Ft. -e), opramse (O-ning), -rede (O-ning, O-else), -regne (O-ing), -rejse (O-ning), Oprejse (en), oprejst, -rense (O-ning), -ret (-te; Bio.; o-holde (O-else), -staaende), -rette (O-else), -rettelig, -ride (O-ning), -rigtig (O-hed), -rinde (O-else), -rindelig (O-hed), -rinke (O-ning), -rippe (O-ning), -rive (O-ning), -rode (O-ning), -rulle (O-ing), -runden, -ruske, -rydde (O-ning), -rykke (O-ning), -række (O-ning), -römme (O-ning), Oprömmer (en, Ft. -e; tekn.), oprömt (O-hed), Oprör (et, Ft. d. s.; O-s-aand, -bevægelse, -fane, -forsøg, -hær, -lue, -skrift (et), -stifter (en, Ft. -e)), oproere, Oprører (en, Ft. -e), oprørsk (O-hed), -sadle (O-ing), -samle (O-ing), Opsang, opsanke (O-ning), -sat, Opsats (en, (Ft. -er), opsejle (O-ing), -sende (O-ing, O-else), -sige (O-else; O-s-brev, -frist, -ret, -tid), -sigelig (O-hed), Opsigt (o-s-vækkende), -skrift (en), opskrive (O-ning), -skrue

(O-ning), -skruet (O-hed), -skræmme (O-ning), -skyde (O-ning), -skylle (O-ing), -skære (O-ing), -skørte (O-ning), -slaa, Opslag, opslibe (O-ning), -slide (O-ning), -sluge (O-ning), -slæmme (O-ning), -sminke (O-ning), -smykke (O-ning), -smøge (O-ning), -snappe (O-else), -snuse (O-ning). Opsnuser (en, Ft. -e), opsnøre (O-ing), -spare (O-ing), -spile (O-ing), Opspind, opspinde, -spire, -spise, -spore (O-ing, O-else), Opspring, opspringe, -sprætte (O-ning), Opspyt, opspytte (O-ning), -spæde (O-ning), -spænde (O-ing), -spærre (O-ing), -spörge, -staa, -stable (O-ing), -stadse, -stalde (O-ning). Opstalt (en, Ft. -er; tekn.), -stand (en, Ft. -e), opstande (O-else; O-s-dag), Opstander (en, Ft. -e), opstege, -stemme (O-ning), -stemt (O-hed), -stige (O-ning), -stikke (O-ning), -stille (O-ing), -stive (O-ning), -stoppe (O-ning), Opstoppernæse, opstramme, Opstrammer (en, Ft. -e), opstryge (O-ning), Opstrøg, opstudse (O-ning), -stuve (O-ning), -styltet (O-hed), Opstyr (et), -stød, opstøde (O-ning), Opstøtning, opstøve (O-ning), Opstøver (en, Ft. -e), opsuge (O-ning), -summere (O-ing), Opsving, opsvinge, -svire, -svulme, Opsyn (O-s-mand), -sæt (et), opsætsig (O-hed), -sætte (O-ning, O-else), -sættelig, -søge (O-ning), -taarne, -tage (O-else; O-s-penge, -prøve), -takle (O-ing), Optakt, optegne (O-else), Optog (plt.; jf. Optöjer), -trin, -tryk (et), optrykke (O-ning), -træde, Optræden (en), optrække (O-ning), Optrækker (en, Ft. -e), -trækkeri (et), optrævle (O-ing), -tugte (O-else), -tælle (O-ing), -tænde (O-else; O-ing (O-s-brænde)), -tænke, -tænkelig, -tø (O-ning), Optöjer (Ft.; fra plt. uptöge, Ft. til uptog, Optog), optömme (O-ning), -tømre, -vaagne, Opvaagnen (en), opvakt (O-hed), -varme (O-else, O-ning), -varte (O-ning; O-s-kone, -pige), Opvarter (en, Ft. -e; O-ske (= Opvartningskone, -pige), -vask, opvaske (O-ning; O-s-vand (= Opvaskerv.)), Opvaskerbalje, -kone, -pige, -vand (= Opvaskningsv.), opvejе, -vendt, -vikle (O-ing), -vise (O-ning), -viske, -vokse, -vride, -vriste, -vække (O-else; O-s-møde), Opvækst, opvælde, -vælte (O-ning), -æde, -ægge (O-else), -øse (O-ning). — oppe (Bio.). oppebie, -bære, O-børsel (en, Ft. -sler; O-s-betjent, -sted). — at oppe sig.

Opal (en, Ft. -er; lat.). at opalisere.

Opera (-en, Ft. -er; ital.). O-hus, -sanger (O-inde). — en Operette (Ft. -r; ital.).

Operation (en, Ft. -er; lat.; O-s-basis, -bord, -stue). en Operatør (Ft. -er; fr. operateur). at operere.

Opiat, se u. Opium.

Opinion (en; lat.), Folkemening.

Opium (-et; gr.). O-s-draaber, -hule, -pibe, -rus. et Opiat (Ft. -er). O-valmue.

Opodeldok (-en).

Opponent (en, Ft. -er). at opponere (lat.). en Opposition (O-s-blad, -parti). oppositionel (-le).

opportun (belejlig; lat.). en Opportunisme. en Opportunist (Ft. -er). Opportunitet (en).

Optant (en, Ft. -er; af lat. optare, vælge, ønske, optere). — Optativ (en, Ft. -er). optativisk. — optere (at).

Optik (-ken; gr.). en Optiker (Ft. -e). en Optikus. optisk.

Optimisme (en; nylat.). en Optimist (Ft. -er). optimistisk. Optimater (Ft.).

Opus (et; lat.).

Orakel (et, Ft. -kler; lat.). O-gud, -præst, -sprog, -svar.

Orange (en, Ft. -r; arab.). O-blomst, o-gul, O-lund. et Orangeri (Ft. -er).

Orangutang (en, Ft. -er; malajisk).

oratorisk (af lat. orator, Taler). et Oratorium (af orare, bede).

Ord (et, Ft. d. s.). komme i Orde. Se til. Ordafledning, -betydning, -bog, -bram, -dannelse (O-s-lære), o-fattig (O-dom), O-flom, -forbindelse, -fordrejelse, -forklaring, -form, -forraad, -föjning (O-s-lære), -følge (en), -fører (O-skab), -gyder (en, Ft. -e), -gyderi (et), o-holden (O-hed), -karrig, O-klasse, -kløver (en, Ft.-e), -kløveri (et), o-knap (O-hed), O-laver (en), -liste, -lyd (-en), o-lydende, O-pragt, -register, o-ret, -rig (O-dom), O-række, -samling, -skvalder, -slægtskab, o-snild, O-spil, -sprog (O-s-samling), o-sproglig, O-stamme, -stilling, -strid, -ström, -styrer (en, Ft. -e), -valg, -veksling.

Orden (en, Ft. -er; fra lat. ordo (Ejef. ordinis), Orden, Række; [1] Dags-, Samfunds-, Slag-, Uorden. [2] Dannebrogs-, Elefant-, Munke-, Ridderorden). O-s-baand, -biskop, -broder, -dekoration, -dragt, -duks, -fest, o-gejstlig (O-hed), O-general, -herre, -historiograf, -insignier (Ft.), -kansler, -kapitul, -kappe, -karakter, -kors, -kæde, -löfte, -medlem, -menneske, -mester, -parti, -politi, -regel, -ridder, -sans, -stjerne, -søster, -tal, -tegn, -vedtægt. ordentlig (O-hed; o-vis). at ordne (O-ing). — Ordinand (en, Ft. -er). — Ordinans (en, Ft. -er). — Ordinat (en, Ft.-er). — en Ordination (Ft. -er). at ordinere. — ordinær (fr. ordinaire). — Ordonnans (en, Ft. -er; O-officer). — Ordre (en, Ft. -r; fr. ordre, Orden, Befaling). O-bog.

Oreade (en, Ft. -r; gr.), Bjergnymfe.

oret. o. Mel. at ores.

Organ (et, Ft. -er; gr.-lat. organum, Redskab, Værktöj, musikalsk Instrument). en Organisation (Ft.-er; O-s-talent). en Organisator (Ft.-er). organisatorisk. at organisere. organisk. en Organisme (Ft.-r).

Organist (en, Ft. -er; tidl. ogsaa orgelist, orgalist; mnt. organiste, orgeliste; mlat. organista). — Orgel (et, Ft. Orgler; mnt. organ, orgen, orgel; mlat. organum; jf. Organ). O-bygger, -bælg, -pibe, -spil, -spiller, -værk.

Orgier (Ft.; gr.).

Orient (-en; lat.). en Orientaler (Ft. -e). en Orientalist (Ft. -er). orientalsk. — at orientere sig (O-ing).

original (lat.). O-udgave. en Original (Ft. -er). en Originalitet.

Orion.

Orkan (en, Ft. -er; indiansk). O-centrum; o-agtig.

orke (at), formaa.

Orkester (et, Ft. -stre; gr.). O-musik, -tribune.

Orkidé (b. F. -een, Ft. -eer; gr.).

Orleans. en Orleanist.

Orlog (fra mnt. orloge, Krig; jf. ur-). Se til. Orlogsfart, -flaade, -flag, -færd, -gast, -havn, -helt, -kaptajn, -mand, -matros, -skib, -værft.

Orlov (en; oldn. orlof, Tilladelse, særlig til at rejse bort; se ur-). O-s-penge.

Orm (en, Ft. -e). o-drivende, -stukken (-ent, -ne), -ædt. Ormefrø, -føde, -gaard, -kager, -krudt, -maaned (Juli), -padde, -stik; o-agtig.

Ornament (et, Ft. -er; lat.). ornamental. at ornamentere (O-ing). Ornamentik (-ken). — Ornat (et, Ft. -er).

Orne (en, Ft. -r). o-gal, O-flæsk, -gris.

Ornitolog (en, Ft. -er; af gr. ornis (Ejef. ornithos), Fugl). Ornitologi (-en). ornitologisk.

Ort (en, Ft. d. s.; fra mnt. ort, der efter Oprind. er samme Ord som da. Od [Grundbetydn. er Od, Spids, Hjörne; dernæst en af de Fjerdedele, hvori det firkantede Møntstykke ofte ved et Kors var inddelt]). Jf. Rigsort.

orto- (gr.; ret). o-doks, O-doksi (-en). — O-graf (en, Ft. -er). O-grafi (-en). o-grafisk. O-pædi. o-pædisk.

Os (en; Kul-, Lampeos). at ose (-ede el. -te).

os, se vi.

Osman (en, Ft. -(n)er). osma(n)nisk.

Ost (en, Ft. -e). O-e-brød, -flue, -fabrikation, -form, -handel, -hæk, -kar, -klokke, -kniv, -løbe, -mad, -mide, -skorpe; o-agtig. at oste sig (O-ning). at ostes.

Ostentation (en; lat.).

Osteri (-et, Ft. -er; ital.). O-vært.

Ostindien (ty.). Ostindiefarer (en, Ft. -e). ostindisk.

Ostrakisme (en; gr.).

Otium (et; lat.).

otte. ottende (O-del). Kristian den O.). otteaarig, -aars, -dags (O-ur), -fold, -foldig, -fødtdet, O-kant, o-kantet, O-pundiger (en), o-punds, -sidig, O-skilling, -tal. en Otte (Ft. -r). en Otter (Ft. -e). en Otting (Ft. -er; O-kar).

Ottesang (en; [Otte-, oldn. ótta er Morgendæmring, Daggry]).

Ottoman (en, Ft. -er).

outrere (at; fr.).

Ouverture (en, Ft. -r; fr.), egentl. Aabning, Indledning.

oval (af lat. ovum, Æg). en Oval (Ft. -er).

Ovation (en, Ft. -er; lat.), Hyldingsraab.

oven (Bio., Forho.). o. i Købet, Senge, Vande. — ovenaf, -anført, O-fald (O-s-hjul), o-for (Bio.), -fra (Bio.), O-lys, o-meldt, -nævnte, -om (Bio.), -omtalt, -over (Bio.), -paa (Bio.), -staaende, -til, -ud.

over (Forho.; øverst). over Bord, Borde, Ende, Kors, Styr. overalt (Bio.; = alle Vegne), O-anfører, -anførsel, -ansigt, o-anstrenge (O-else), -antvorde (O-else), O-arbejde, -arm (O-s-ben), -auditør, -appellationsret, -baadsmand, -balance, o-bebyrde (O-else), O-befaling (O-s-mand), o-befolke (O-ning), O-ben, -berider, -bestyrelse, -bestyrer, -betjent, o-bevise (O-ning), O-bibliotekar, -bid (et), o-bide, -binde (O-ing), O-blad, -blik (et), o-blive, -blække, -brat (Bio.), -bringe (O-else), O-bringer (en, Ft. -e), o-brække (O-ning), O-bud, o-byde, -bygge (O-ning), O-bygmester, -bygningsinspektør, o-bære (O-else), -bærende, O-bærenhed, -ceremonimester, -daad (en), o-daadig (O-hed), O-del, -dommer, -domstol, o-drage (O-else; O-s-afgift, -sum), [O-drev, se ndf.], o-dreven (-ent, -ne), O-drift (O-s-inspektør), o-drive (O-else), -dryppe (O-ning), -drysse, O-dyne, o-dynge, O-dæk, o-dække, -dænge, -døve, O-ende, -engel, o-ens (Bio.; O-komst, -stemmelse, o-stemmende), O-fald (O-s-hjul, -mølle, -vand), o-falde, -fare, O-fart (O-s-sted), -flade, o-fladisk (O-hed), O-flod, o-flytte (O-ning, O-else), -flyve, -flødig (O-hed; O-s-horn), -flöje (O-ning), -for (Bio.), O-forfinelse, o-forfinet, O-formynder, -formynderi, -fragt, -frakke, o-fuse (O-ning), -fyge, -fylde (O-else, O-ning), -færge (O-ning), -føre (O-else), O-førsel, -förster (en, Ft. -e; ty.; jf. Forst-), o-gaa, O-gang (O-s-alder, -bro, -form, -led, -lov, -periode, -sted, -tid, -tilstand), o-gemt (O-hed), O-general, o-give (O-else), -given (O-hed), -glatte (O-ning), -glo, -gnave, -gramse, O-graver, -greb, o-gro, -gyde (O-ning), -gæret, O-gæring, -haand (faa, tage O.; o-tagende), o-haands (Bio.), -hale (O-ing), O-herre, -herredömme, -hofmarskal, -hofmarskalat (et), -hofmester (O-inde), o-holde (O-else), O-hoved, o-hovedet (Bio.; = i det hele taget), O-hud, o-hugge, O-hus, o-hvidte (O-ning), O-hyrde, o-hælde, O-bæng (et), o-hænge, O-höjhed, o-høre (O-else, O-ing), -hørig (O-hed), -ile (O-else), -iset, O-isning, o-jordisk, O-jæger, o-kalke (O-ning), O-kammerherre, -kanonér, -kant, -kel(l)ner, -kjole, o-klatte, -kline, -klippe, -klistre, O-klæde, o-klæde (O-ning), O-kommando, o-komme, -kommelig, -kom-

plet, O-konge, -konstabel, -kop, o-kramme, -kridte, O-krop, -kultur, o-kultiveret, O-kæbe, o-køre, O-kørsel, o-kørt, -lade (at; ¹-lod, -ladt; O-else. ²-ede, -et; O-ning), O-lag, -lagen, -last, o-laste, -legen (-ent, -ne; O-hed), -leve (O-else; O-s-rente), -levere (O-ing), -liggende, O-ligger (en, Ft. -e), o-liste (O-else), O-liv, -lods, o-lydt (Bio.), O-læbe, -læder, -læg, o-lægge, O-læge, -lærer, o-læsse (O-else, O-ning), O-løb, o-løbe, -løben (en o. Ko), O-løber, -løberi, o-maade (Bio., = særdeles), O-maal, -magt, o-male (O-ing), O-mand, o-mande (O-ing), O-menneske (o-lig), -mod, o-modig, -moden (O-hed), O-morgen (i O.), -mundering, o-mægtig, -mæt, -mætte (O-else), -natte, -naturlig, -opsyn, o-ordentlig, -ordnet, O-præsident, o-raske (O-else, Ft. -r), O-rejse, -rend (et), o-rende, O-ret (O-s-dom, -dommer), o-risle (O-ing; O-s-eng), -rumple (O-ing, Ft. -er), -række (O-else, O-ning), o-saaet, -sanselig (O-hed), -save (O-ning), -savle (O-ing), -se, -seelig, -sejle (O-ing), -sende (O-else), O-sidder (en, Ft. -e), -side, -sigt (en, Ft. -er), o-sigtlig, -skibe, O-sko, o-skride (O-else), O-skrift (en), o-skrævs (Bio.), O-skud, o-skue, -skuelig (O-hed), -skydende, -skygge, -skylle (O-ing), O-skæg, o-skælde, -skænde, O-skænk (en), o-skære (O-ing), O-skærer (en, Ft. -e), -skön, -skørt, -slag, o-smöre (O-ing), -snet, -spilde, -springe (O-else, Ft. -r), -spröjte (O-ning), -spytte, -spænde (O-ing), -spændt (O-hed), -staa, -stadig (O-hed), -stemme (O-ning), -stige, O-stik, o-straale, -strege (O-ning), -stride, -stryge (O-ning), -strø (O-ning), -strömme (O-ning), O-stykke, -styrmand, o-stænke (O-ning), -sværte (O-ning), -svömme (O-else, Ft. -r), O-syn, o-sædig, sætte (O-else, O-ning), O-sætter (en, Ft. -e), o-søisk, O-tag, o-tage (O-else), O-tal, o-tale (O-else), -tallig, O-tand, [-tro, se ndf.], o-tjære, -trumfe, -træde (O-else, Ft. -r), O-træder (en, Ft. -e), o-træffe, O-træk, o-trække, -tværT (Bio.), -tyde, -tænke (O-ning), O-töj, o-veje (O-else, Ft. -r), -vejende, -vinde (O-else), -vindelig (O-hed), O-vinder (en, Ft. -e), o-vintre (O-ing), -vurdere (O-ing), O-vægt, o-vægtig, -vælde (O-else), -vældende, O-vær (et), o-være (-ede; O-else), o-vættes (Bio., Tillo.; af gda. wæt, Vægt), -øse (O-ning). — ovre (Bio.).

Overdrev (et, Ft. d. s.; [Overer Forvanskning af sjællandsk Ore-, af gda. warthæ, vogte]).

Overtro (Fordanskning af ty. Aberglaube). o-troisk (O-hed).

Ovn (en, Ft. -e). O-dör, -lak (ty.), -rage el. -rager (en, Ft. -e), -sætter (en). o-törret.

P.

P, p (et, Ft. P'er, p'er). P-Lyd.

paa opstaaet af op-aa, oldn. uppá; derfor endnu i Jydsk baade o og oppo, eppo; del usammensatte Tillo. forefindes i Anmindelse, Aasted, Aasyn, adstadig). paa det at (= for at; bibl.). paa Fode, Færde, Gled, Klem, langs, ny, skraa, Stand (= straks; digt.), Stedet, Tide, tværs, Veje. — paaagte (P-ning), -anke (P-ning), -begynde (P-else), -beraabe sig (P-else), Paabud, paabyde (P-else), -byrde (P-else), -digte (P-else), -drage sig, -dutte (P-else), -dömme (P-else), -falde, -faldende,

Paafund (et), paafylde (P-ning), -følge, -føre, -gribe (P-else, P-ning), -gyde (P-ning), -gældende, -holden (med p. Pen), -holdende, P-holdenhed, paahvile, -hæfte (P-ning), P-hæng (et), paahængt, P-hør (et), paakalde (P-else), -kaste (P-else, P-ning), -kende (P-else), -køre, P-kørsel, paaklage, -kline (P-ing), -klistre (P-ing), -klæbet, -klæde (P-ning, Ft. -er; P-s-værelse), -komme, P-krav, -landsvind, paalidelig (P-hed), -ligge, -ligne (P-ing), -lime (P-ning), -liste, -lydende (p. Sum, Værdi), Paalydende (et), paalyve, Paalæg (et), paalægge (P-ning, P-else), -læsse (P-ning), -løben, -løbende, -male (P-ing), -minde (P-else), Paaminder (en, Ft. -e), paamønstre (P-ing), -nøde, -passelig (P-hed), -passende, Paapassenhed, paapege, -regne, -rørende, P-sagn, paase, -sejle (P-ing), -sige, -skönne (P-else; p-s-værdig), Paaskrift (en), paaskrive (P-ning), Paaskud (et), paaskyde, -skynde (P-else), -smöre (P-else, P-ing), -smurt, -staa, -staaelig (P-hed), Paastand (en, Ft. -e), paastryge (P-ning), -sy (P-ning), Paasyn, paasætte (P-else), -tage sig (P-else), -tagen (-ent, -ne; P-hed), -tale, Paatale, paategne (P-else, P-ing), -trykke (P-ning), -trænge, -trængende, P-trængenhed, paatvinge, -tænke, -virke (P-ning, Ft. -er), -vise (P-ning), -viselig (P-hed).

Paafugl (en; indkommet i ældgammel Tid i germanske Sprog fra lat. pavo). P-e-fjer, -hale, -hane, -höne, -öjne (Ft.).

Paalstav (en; optaget i nyere Tid fra Oldnordisk).

Paaske (-n; indkommet med Kristendommen; hebr. Oprind.). P-aften, -dag, -fest, -helligdage (Ft.), -højtid, -lam, -lillie, -morgen, -nat, -prædiken, -æg, -ø (-en), -østen.

Padde (en, Ft. -r). P-hat, -larve, -leg, -rokke (en, Ft. -r).

Pagaj (en, Ft. -er; Aare med Blad i begge Ender; benyttes af Negere og Malajer). at pagaje (ro med Pagaj).

Page (en, Ft. -r; fr.).

Pagina (lat.). at paginere (P-ing). Paginermaskine.

Pagode (en, Ft. -r; indisk Tempel).

Pagt (en, Ft. -er; indkommet i Middelalderen fra lat. pactum).

Paillet (-ten, Ft. -ter; fr.).

Pair (en, Ft. -er; fr.). P-s-kammer, -stand, -værdighed.

Pak (-ket; Pøbel). — at pakke (P-ning). pakfuld, P-hus, -is, -kammer, -loft, -lærred, -mester. en Pakke (Ft. -r; antages at stamme fra Keltisk; jf. Paket). P-post. — Pakkenelliker (Ft.; plt. packnelken).

Paket (-ten, Ft. -ter; Forkortelse af Paketbaad; „Pakkebaad"; fra fr. Demin. paquet, Pakke; [Roden er den samme, som foreligger i ty. Pack, Packen, packen, Gepäck; da. Pak, Pakke, pakke]). P-baad, -fart, -linie, -skib.

Pakke, pakke, se u. Pak.

Pal (en, Ft. -e; Stopper paa et Spil; fra Tysk el. Hollandsk). P-krans.

Palads (et, Ft. -er; fra lat. palatium; jf. Palæ). P-revolution.

Palankin (en, Ft. -er; indisk Bærestol; sanskrit).

Palatal (en, Ft. -er; gr.).

Palet (-ten, Ft. -ter; fr. palette).

Paletot (-'en, Ft. -'er; fr.).

Pali, de sydlige Buddhisters hellige Sprog: nedstammer fra Sanskrit.

Palisade (en, Ft. -r; fr.; af lat. palus, Pæl). P-række, -værk. at palisadere (P-ing, Ft. -er).

Palladium (et; gr.-lat.).

Pallask (en, Ft. -er; Ryttersværd; slavisk Oprind.).

Palliativ (et, Ft. -er; nylat.; medicin.). P-kur, -middel.

Palme (en, Ft. -r; lat.). P-blad, -olie, -söndag, -træ.

Palæ (-et, Ft. -er; fr. palais, af lat. palatium; jf. Palads). P-forvalter.

Palæ- (af gr. palaios, gammel): P-ograf (en, Ft. -er), -ografi

(-en), -ontolog (en, Ft. -er), -ontologi (-en).

Palæstina (gr.: fra hebr. Plescheth, Filisterland).

Pamfilius: en Lykkens P.

Pamflet (-ten, Ft. -ter). P-skriver.

Pampas (Ft.; spansk; Steppe i Sydamerika). P-hare, -vegetation.

Pampusse (en, Ft. -r; fra fr. babouche; pers. Oprind.).

Pan- (gr.; al): Panegyrik (-ken, Ft. -ker). en Panegyriker (Ft. -e). en Panegyrist (Ft. -er). panegyrisk. P-germanisme (-n), -germanist (en, Ft. -er), p-germanistisk, P-optikon (et, Ft. -er), -orama (-et, Ft. -er), -slavisme (-n), -slavist (en, Ft. -er). p-slavistisk, P-teisme (-n), -teist (en, Ft. -er). p-teistisk. Jf. Pantomime.

Pande (en, Ft. -r; [1]Stegepande; P-kage, -laag. [2]Hovedpande; P-ben, -brask, -haar, -lok, -skal). Jf. Kop.

Panegyrik, se u. Pan-.

Panel (et, Ft. -er; ty.; holl.; nylat. pannellum). P-fylding. at panele (P-ing).

Pangermanisme, Panoptikon, Panorama, se u. Pan-.

Panik (-ken; efter Skovguden Pan). panisk. p. Skræk.

Panser (et, Ft. -e; ital.; af lat. pantex, Bug). P-batteri, p-klædt, P-plade, -skib, -skjorte, -taarn, -ulk. at pansre (P-ing).

Panslavisme, se u. Pan-.

Pant (et, Ft. -er; fra mnt. pant). P-haver (en, Ft. -e), p-sætte (P-else), P-sætter (en, Ft. -e). Pantebog, -brev, -laaner (en, Ft. -e), -leg. at pante (P-ning).

Panteisme, se u. Pan-.

Panter (en, Ft. -e; gr.). P-skind).

Pantomime (en, Ft. -r; gr.; jf. Pan-). en Pantomimiker (Ft. -e). pantomimisk.

Pap (-pet, Ft. -per; ty. Pappe). P-arbejde, -arbejder, -bind, -æske.

Papa (en; lat.; jf. Papisme, Pave).

Papegøje (en, Ft. -r). P-fisk, -næb.

Papir (et, Ft. -er; fra gr.-lat. papyrus; ægypt.). Papirfabrik, -handel, -kurv, -saks, p-tynd. Papirsdrage, -flip, -krølle, -lap, -mappe, -mølle, -penge, -pose.

Papisme (-n; af papa, Pave). en Papist (Ft. -er). Papisteri (-et). papistisk.

Papua (-en, Ft. -er; malajisk: „krushaaret"; Australneger).

Papyrus (-en; jf. Papir). P-haandskrift, -plante, -rulle.

Par (et, Ft. d. s.; b. F. Parret, -rene; gennem mnt. par fra lat. par, lige). p-vis (Bio.). at parre (P-ing, Ft. -er; P-s-drift, -lyst, -tid). at parres. parrelysten.

para-[1] (par- foran a; gr.): Parabel (en, Ft. -bler; [1]Lignelse. [2]Keglesnit; jf. Parol, Parlament). parabol(i)sk. — Paradigma el. -me (et, Ft. -(e)r el. -mata). paradigmatisk. — paradoks. et Paradoks (Ft. -er). — Parafrase (en, Ft. -r). at parafrasere. — Paragraf (-fen, Ft. -fer). P-tegn. — Parallakse (en, Ft. -r). — parallel (-le). en Parallel (-len, Ft. -ler). p-løbende, P-sted. et Parallelepiped (Ft. -er). et Parallelogram. at parallelisere. en Parallelisme. — Parasit (-ten, Ft. -ter). parasitisk.

para-[2] (ital.; af parare, lat. parare, værge mod, dække; jf. parere): Paraply (-en, Ft. -er). P-fabrikant, -stel. — Parasol (-len, Ft. -ler). P-paddehat, -stel.

Parade (en, Ft. -r; fr.; af parer, pryde; lat. parare, berede). P-hest, -march. at paradere.

Paradigma, se u. para-[1].

Paradis (et, Ft. -er; pers.). P-fugl, -æble. paradisisk.

paradoks, se u. para-[1].

Paraffin (-en; af lat. parum affinis, lidt beslægtet [saa kaldet, fordi det har ringe Affinitet ɔ: liden Tilbøjelighed til at forbinde sig med andre Stoffer). P-lys, -olie.

Parafrase, -graf, -llakse, -llel, se u. par-[1].

Paraply, se u. para-[2].

Parasit, se u. para-[1].

Parasol, se u. para-[2].

parat (lat. paratus).
Parcel (-len, Ft. -ler; fr.; P-ejer). at parcellere (P-ing, Ft. -er). en Parcellist (Ft. -er).
Parder (en, Ft. -e; ty.; fra gr.-lat. pardus).
Pardon (en; fr.). bede om, give P.
Parentes (en, Ft. -er; gr.). P-tegn. parentetisk.
parere (at; fr. parer; Fægte- og Ridekunst). Parerplade, -stang.
Parforce- (fr. par force, med Magt, Voldsomhed). P-jagt, -jæger, -ridt.
Parfume (en, Ft. -r; fr.). P-fabrikant. at parfumere (P-ing). Parfumerier (Ft.).
pari (Bio.; ital.). Pari (Navneo.). staa i, under P. P-beregning.
Paria (-en, Ft. -er; tamulisk).
Park (en, Ft. -e(r); fr. parc). P-anlæg, -fisk.
Parket (-tet, Ft. -ter; fr. parquet). P-billet, -loge.
Parlament (et, Ft. -er; Afledn. af mlat. parlare, tale; udgaar ligesom Parabel, Parol fra gr. para-ballein, sammenstille). P-s-akt, -beslutning, -bygning, -medlem. parlamentarisk. en Parlamentarisme. at parlamentere (P-ing). en Parlamentær (Ft. -er; P-flag, -skib). — Parlør (en, Ft. -er).
Parnas (-set; gr.). bestige P.
Parodi (-en, Ft. -er; gr.). at parodiere. parodisk.
Parol(e) (en; fr. parole, af mlat. parabola, Ord; jf. Parabel, Parlament). P-befaling, -bog, -kreds.
Part (en, Ft. -er; gennem mnt. part fra lat. pars (Ejef. partis), Del). for største Parten. Parthaver (en, Ft. -e), -ejer. at partere (P-ing). et Parti (Ft. -er; fr. partie, af partir, dele; lat. partiri). P-aand, -gænger, -farve, -væsen, -öjemed; p-vis (Bio.). partisk (P-hed). — participial. P-konstruktion. Participium (b. F. -ier, Ft. -ier). — Particulier (-'en, Ft. -'e). — partiel (-le). en Partikel (Ft. -kler; Demin.). en Partikularisme. en Partikularist (Ft. -er) partikularistisk. partikulær. partitiv. et Partitiv (Ft. -er).
Parterre (et, Ft. -r; fr.). P-billet.
Participium, Particulier, se u. Part.
Partitur (en, Ft. -er; ital.; et Spil). P-spil.
partout (fr.).
Parvenu (-en, Ft. -er; fr.).
Paryk (-ken, Ft. -ker; fr. perruque). P-blok, -mager.
Pas (-set, Ft. -ser; fra lat. passus, Skridt, Trin; jf. Indpas). [1]Bjergpas. [2]Fri-, Løbe-, Rejsepas). til, ved P. P-frihed, -skriver, -tvang, -væsen. — Pas-: P-gang (ty.), -gænger (en, Ft. -e; ty.). — Pas (en; i Kortspil). Paskort. — at passe[1] (af-, tilpasse; (P-ning); Paskugle). passende. passelig (P-hed). [2](i Kortspil; = sige Pas). — Passer (en, Ft. -e; P-ben). — passabel (-ble). at passere. Passerseddel, -tegn, -vægt. en Passage (Ft. -r; fr.). en Passager (Ft. -er; P-baad, -befordring, -gods, -liste, -skib. — Passat (en, Ft. -er; (P-vind); ital.). — Passus (en).
Pas-, se u. Pas.
Pas(c)ha (-en, Ft. -er; tyrk.; ty. Pascha).
Paskvil (-len, Ft. -ler; ital.). en Paskvillant (Ft. -er).
passabel, Passage, Passager, Passat, passe, Passer, passere, se u. Pas.
Passiar (en). at passiare.
Passion (en, Ft. -er; lat. passio, Lidelse; jf. Patient). P-s-blomst, -musik, -skuespil. passioneret. — passiv. Passiv (en, Ft. -er; Lideform. [2]et, Ft. -er; Gældspost). passivisk. en Passivitet.
Passus, se u. Pas.
Pasta (-en; ital. pasta, Dejg). en Pastel (Ft. -ler; ital. pastello). P-farve, -maler, -maleri, -stift. pastøs.
Pastil (-len, Ft. -ler; lat. pastillus).
Pastinak (-ken, Ft. ker; nylat.).
Pastor (en, Ft. -er; lat. pastor, Hyrde). P. emeritus. Pastoralbrev (-ene; Brevene til Timotheus og Titus), -seminarium, -teologi. et Pastorat

(Ft. -er). en Pastorinde (Ft. -r).

pat (i Skakspil; fr., af ital. patto, lat. pactum, Overenskomst, Betingelse). være p.

Patent (et, Ft. -er; nylat.). P-haver, -glas, -gødning. at patentere.

Pater (en, Ft. -e; lat.; gr. patér; efter Oprind. samme Ord som da. Fader). et Paternoster. Paternitet (-en). — Patriark (en, Ft. -er; gr.). patriarkalsk. et Patriarkat (Ft. -er). — Patricier (en, Ft. -e; lat.). patricisk. — Patriot (en, Ft. -er; gr.). patriotisk. en Patriotisme. — Patron (en, Ft. -er; lat.; [1] Skytsherre, Forstander. [2] Model, Form, Krudthylster [Grundbetydn. „Værner, Forsvarer, Beskytter, Forbillede, Mønster]). P-taske. et Patronat (Ft. -er). en Patronesse (Ft. -r).

patetisk (gr. patein, lide, føle, være syg). — Patolog (en, Ft. -er). en Patologi (Ft. -er). patologisk. — Patos (en).

Patient (en, Ft. -er; af lat. pati, taale; jf. Passion). P-stue, -tal.

Patois (et, Ft. d. s.; fr.).

Patolog, Patos, se u. patetisk.

Patriark, Patricier, Patriot, Patron, se u. Pater.

Patrouille (en, Ft. -r; fr.). at patrouillere (P-ing).

Patte (en, Ft. -r; kendes fra Middelalderen). at patte. P-barn, -dyr, -flaske, -glut, -gris, -vorte.

Pauke (en, Ft. -r; ty.). P-slager (en, Ft. -e).

Paulun (et, Ft. -er; gennem mnt. paulun fra fr. pavillon).

Pauperisme (-n; nylat.).

Pause (en, Ft. -r; gr.). at pausere.

Pave (en, Ft. -r; fra lat. papa, Fader (Kælenavn); jf. Dompap). P-brev, -bulle, -magt, -stol (-en), -valg. Pavedom (et; gldgs.). Pavedömme (et). pavelig.

Pavillon (en, Ft. -er; fr.; jf. Paulun).

Peber (-et; indkommet i ældgammel Tid fra lat. piper). P-bøsse, -fugl, -kage, -korn, -kværn, -mynte (P-kage), -mø, -nød, -rod (P-sovs), -svend, -træ. at pebre.

Pebling (en, Ft. -e(r); Skoledreng. Drengebarn; Demin. af Papa; „en lille Præst"). P-e-søen (hvor Københavnernes nyfødte Börn hentes).

Pedal (en, Ft. -er; af lat. pes (Ejef. pedis), Fod). P-harpe.

Pedant (en, Ft. -er; fra gr. paideuein, opdrage). et Pedanteri. pedantisk.

Pedel (-len, Ft. -ler; antages at være et latiniseret germansk Ord; Afledn. af bede, indbyde, befale; oprind. rodbeslægtet med Bøddel).

pege (at; -ede el. -te; kendes fra Middelalderen). P-finger, -pind.

pejle (at; (P-ing); maale Havdybden med Lodline; fra mnt. pegelen, peilen; af pegel, peil (se Pægl). Pejlkompas, -stok.

pekuniær (af lat. pecunia, Penge).

Pelargonie (en, Ft. -r; af gr. pelargós, Stork).

Pelerine (en, Ft. -r; fr.; „Pilegrimskrave"; af pèlerin, Pilegrim).

Pelikan el. Pelekan (en, Ft. -er; gr.).

Peloton (en, Ft. -er; fr.). P-fører, -ild.

Pels (en, Ft. -e; fra lat. pellicius, forfærdiget af Skind; Afledn. af pellis, Skind, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som ty. Fell (se Fel-)). P-dyr, -jæger, -krave, -værk.

Pen (-nen, Ft. -ne; indkommet i Middelalderen fra lat. penna, Fjer). Pennefejde, -fjer, -skaft, -visker. Pennalhus (nylat.).

Pendant (-'et, Ft. -'er; fr.; af lat. pendere, hænge). — Pendul (et, Ft. -er). P-længde, -svingning.

Penge (Ft.; sammentrukket af Penninge). for en billig Penge. P-brev, -forlegenhed, -fyrste, p-gridsk (P-hed), P-kasse, p-knap, P-laan, -mangel, -nød, p-stolt (P-hed).

penibel (-ble; fr.).

Penning (en, Ft. d. s.; jf. Penge).

Pensel (en, Ft. -sler; lat.). P-skaft, -strøg. at pensle (P-ing).

Pension (en, Ft. -er; fr.). P-s-anstalt, p-berettiget, P-fond, -kasse, -lov. et Pensionat (Ft. -er). at pensionere (P-ing). en Pensionist (Ft. -er). en Pensionær (Ft. -er). — Pensum (et, Ft. -sa; lat.).

Pentameter (et, Ft. -tre; gr.-lat.). pentametrisk.

Pepsin (et; Mavesaft; gr.).

per (forkortet pr.; lat. per, igennem, ved). — pereat! et Pereat. — perennerende. en p. Plante. — perfekt. et Perfekt(um) (Ft. Perfekter). perfektibel (-ble). en Perfektibilitet. at perfektionere. — perfid. en Perfidi. en Perfiditet. Se Perkussion.

Pergament (-et; efter Byen Pergamos i Lilleasien). P-mager (en). P-s-bind, -haandskrift.

Pergola (-en, Ft. -er; ital.; lat. pergula), Løvhytte, Veranda.

Perial (en, Ft. -er). perialiseret.

Periferi (-en, Ft. -er; gr.). periferisk.

Perikon el. -kum (en; gr. hypérikon, hvoraf mlat. hypericum). P-brændevin.

Perikope (en, Ft. -r; gr.).

Perikum, se Perikon.

Perimeter (en, Ft. -tre; gr.). — Periode (en, Ft. -r). P-bygning. en Periodicitet. periodisk.

Perkussion (en; lat.). P-s-gevær, -instrument. Se per, permanent.

Perle en, Ft. -r). P-bönne, -fisker, -fiskeri, -gryn, -halsbaand, -humør, -höne, -krans, p-malet, P-mor (-et; egentl. „Perlemoder", som frembringer Perler i Muslingeskallen; P-s-knap), -musling, -snor, -stikker (en, Ft. e), -stikkeri (et), -sting, p-stukken, P-venner (Ft.). at perle.

permanent (lat.). — Permission (en, Ft. -er). at permittere. — Perpendikel (en, Ft. -kler). perpendikulær. en Perpendikulær (Ft. -er). — perpleks. Se Perkussion, -siflage.

Perron (en, Ft. -er; fr.).

Perse (en, Ft. -r; gennem mnt. perse fra mlat. pressa; Afledn. af premere, trykke; jf. Presse). P-bom, -træder (en, Ft. -e). at perse (P-ning).

Perser (en, Ft. -e). Persien. persisk.

Persienne (en, Ft. -r; fr. persienne, persisk, „persisk" Vinduesskærm). P-fabrikant.

Persiflage (en, Ft. -r; fr.). at persiflere. Jf. permanent. Person.

Persilje el. Persille (en; petroselinum, „Stengrönt"). P-blad, -rod.

Person (en, Ft. -er; lat. persona, af personare, lyde, tone igennem; Skuespillerens Maske, Rolle). P-post, -skifte, -takst, -tog, -vogn. en Personage (Ft. -r; fr.). Personalhistorie. et Personale (Ft. -r). Personalia el. -alier (Ft.). personel (-le). at personificere (P-ing). en Personifikation (Ft. -er). personlig (P-hed, Ft. -er; p-göre (P-else)). — Perspektiv (et, Ft. -er). P-kasse, -lære, -tegning. perspektivisk. Se Persiflage, Perturbation.

Pert (en, Ft. -er; plt. [ty. Pferd, Hest]; Søspr.). P-line.

pertentlig (P-hed), sandsynligvis hjemmelavet „Forbedring" af „patentlig"; jf. Paryk.

Perturbation (en, Ft. -er). Se Person.

Pes(c)heræ(er) (en, Ft -er(e)), Beboer af Ildlandet.

Pessimisme (en, af lat. pessimus. værst). en Pessimist (Ft. -er). pessimistisk.

Pest (-en; fra lat. pestis). p-befængt, P-byld, p-fri, P-hus, -smitte, p-syg; p-agtig. — en Pestilens (P-urt).

Petit (en; af fr. petit, lille; Bogtr.). P-linie. — en Petitesse (Ft. -r).

Petition (en, Ft. -er; P-s-ret). at petitionere (lat.). — Petitum (et).

Petroleum (-et el. -en; nylat. „Stenolie"). P-s-apparat, -flaske, -kilde, -koger (en, Ft. -e), -lampe, -motor.

Pfalzgreve (en; ty.).

piano (Bio.; pianissimo (Superl.); ital. piano, jævn, sagte; jf. plan). et Piano (Ft. -er) el. et

Pianoforte (Ft. -r) el. Fortepiano. en Pianist (Ft. -er).

Pibe[1] (en, Ft. -r; [1]Arm-, Ben-, Bøsse-, Kappe-, Mad-, Skorstensp. [2]Jæger, Orgel-, Sække-, Vægterp. [3]Kridt-, Tobaksp.; indkommet i ældgammel Tid i de germanske Sprog fra Latin [lat. pipare, pibe, pippe (om Fugle)]). P-beslag, -bræt, -hoved, -kradser, -krave, -ler (Ler til Kridtpiber), -renser, -rör, -spids, -tunge, -töj, -værk. at pibe[1] (peb (Ft. -e), peben (-et, -ne; P-ning); P-and, -frihed, -hare). [2]-ede; (P-ning), lægge i Piber; Pibejærn). pibet. en Piber (Ft. -e). et Piberi.

Pibe[2] (en, Ft. -r; Vinfad, Vinmaal; spansk).

pible (at). p. frem.

Pickles (Ft.; eng.).

Pietet (en; lat. pietas (Ejef. -tatis), Fromhed; Afledn. af pius, from). p-s-fuld, P-hensyn. — Pietisme (-n). en Pietist (Ft. -er). et Pietisteri. pietistisk.

Pig (-gen, Ft. -ge). P-finne (P-fisk), -haj, -halsbaand, p-hudet, P-hvarre (se Hvarre), -kæp, -æble. pigget.

Pige (en, Ft. -r). P-aar, -ansigt, -barn, -kammer, -lag, -lil (en), -lön, -navn, -skole.

Pigeon (en, Ft. -er; fr. pomme de pigeon, „Dueæble", ty. Taubenapfel). P-træ.

Pigment (et; lat.).

Pijækkert (en, Ft. -er; eng. peajacket, holl. pijjakker [pij er groft Töj; -jakker Afledn. af jak, Jakke]).

pikant (fr.). et Pikanteri (Ft. -er).

Piké el. Piqué (et); fr.; et Slags tæt vævet, nopret Bomuldstöj).

Piket el. Piquet (-ten, Ft. -ter; Feltvagt; fr.).

pikke (at).

Pikkelhue (ty. Pikkelhaube; i Middelalderen becken-, beckel-, peckel- [ɔ: Bækken-] hube). Jf. Bækken.

Pil[1] (en, Ft. -e; kendes fra Middelalderen; Piletræ). Pileart, -bark, -blad, -borer (en, Ft. -e; et Insekt), -have, -hegn, -kvist, -træ, -urt.

Pil[2] (en, Ft. -e; P. til en Bue; gennem mnt. pil fra lat. pilum, Kastespyd). Pilblad (Plante), p-dannet, -formet, -formig, P-hoved, p-snar, P-söm. Pilegift, -od, -kogger, -skud, -spids. at pile (-ede el. -te). p. af Sted.

pil-: p-raadden, -sur.

Pilegrim (-men, Ft. -me; gennem mnt. pelegrim, -grin fra lat. peregrinus, fremmed, Vandrer). P-s-dragt, -færd, -gang, -rejse, -skare, -stav, -vandring.

Pilk (en, Ft. -e). at pilke (P-ning); besl. med pille). p. Torsk.

pille (at; fra lat. pilare, rykke Haar ud enkeltvis; Afledn. af pilus, Haar). Pillekartofler (ty.), -værk (i en Mølle). Pilfinger. pillen (-ent, -ne; P-hed). Pilleri (-et, Ft. -er).

Pille[1] (en, Ft. -r; Bro-, Grund-, Mur-, Stræbe-, Støttep.; tidl. en Piller, gennem mnt. pilere fra mlat. pilare, lat. pila). Pillefod, -hoved, -række, -spejl.

Pille[2] (en, Ft. -r; Stikp.; gennem ty. Pille fra mlat. pil(lu)la, Demin. af pila, Bold, Kugle). Pilleform, -æske.

pilraadden, -sur, se u. pil-.

Pilsner (en, Ft. -e; efter Byen Pilsen i Bøhmen).

Pilt (en, Ft. -e; Gangerpilt; foræld.; digt.).

pimpe (at). et Pimperi.

Pimpinelle (en, Ft. -r; Plante, pimpinella). P-draaber, -rose.

Pimpsten (plt.; mnt. pemesse, peemse, pomes [ty. Bimsstein] fra lat. pumex (Ejef. pumicis).

Pincenez (-'en, Ft. -'er; fr.; en Næseklemmer).

Pincet (-ten, Ft. -ter; fr.; Fjedertang, lille Tang).

Pind (en, Ft. -e; gennem mnt. pin(ne) fra lat. pinna [rodbesl. med penna, Fjer, Pen], Fjer, Finne; efter Oprind. samme Ord som Finne). Pindso, -svin. Pindebrænde, -hugger (en, Ft. -e), -huggeri, -værk. at pinde. p. Brænde ud. at pindes, begynde at faa Fjer (om Fugleunger).

Pine (en; indkommet med Kristendommen gennem mnt. pine [ty.

Pein] fra lat. pœna, Straf, Lidelse; jf. Ponitens). at pine (-te). Pinebænk, p-fuld, P-redskab, -sted. pinagtig (P-hed). pinlig. en Pinsel (Ft. -sler).

Pingvin (en, Ft. -er; af lat. pingvis, fed). P-luffe, -æg.

Pinie (en, Ft. -r; lat.). P-skov, -træ.

Pinse (-n; fra gr. pentekoste, den halvtredsindstyvende (Dag efter Paaske). P-dag, -ferie, -fest, -lillie, -morgen, -tid, -tur, -udflugt, -uge(-n).

Pioner (en, Ft. -er; fr.).

Pip[1] (en; hornagtig Hud, der danner sig paa Tungen af Fugle; ty.; fra lat. pituita). skære for P.

Pip[2] (et, Ft. d. s.; b. F. Pippet, -pene; Smaafugles spæde, pibende Røst; ty. Piep; onomat.). at pippe[1]. en Piplærke.

Pipa (-en, Ft. -er) el. P-tudse.

pippe[1], se u. Pip[2].

pippe[2] (at), spire frem af Jorden.

Piqué, se Piké.

Piquet[1], se Piket.

Piquet[2] (et; fr.; et Slags Spil; efter Opfinderen).

Pirat (en, Ft. -er; Sørøver; gr.-lat.). P-skib.

Pirol (en, Ft. -er; gr.). P-rede.

pirke (at). — pirre (at; P-ing, Ft. -er; P-s-middel). pirrelig (P-hed).

Pisang (en, Ft. -er; malajisk), Banan.

Pisk (en, Ft. -e; fra plt. pitsk(e) [ty. Peitsche]; af slavisk Oprind.). Piskebaand, -knald, -skaft, -slag, -smæld, -snært. at piske (P-ning).

Pistol (en, Ft. -er; ital.). P-hylster, -kugle, -løb, -skud.

Piston (en, Ft. -er; fr.). P-hætte.

pittoresk (ital.).

Pjadder (-et; jf. Pladder). at pjadre

Pjalt (en, Ft. -er og (i overført Betydn. om en Person, der ganske mangler Selvstændighed) -e). P-e-bod, -kræmmer, -torv. pjaltet (P-hed). Pjalteri (-et).

Pjank (-et). en Pjanke (Ft. -r). at pjanke. pjanket. Pjankeri (-et).

pjaske (at; jf. plaske). pjaskfuld, -vaad.

Pjat (-tet; jf. plat). at pjatte. Pjattegaas, -hoved. pjattet. Pjatteri (-et).

Pjece (en, Ft. -r; fr. pièce; jf. Pjæs). P-litteratur, -samling.

Pjedestal (en, Ft. -er; ital.-fr. piédestal).

Pjerrot (en, Ft. -'er; ital.-fr. pierrot, „lille Peter").

Pjok (et, Ft. d. s.). pjokket.

pjuske (at; i Dialekt pluske). pjusket.

Pjæs (en, Ft. -e; en lille Fyr, en Vantrivning; fra fr. pièce).

placere (at; (P-ing); fr.).

Pladder (-et; jf. Pjadder). at pladre. pladderfuld, P-mund, p-vorn.

Plade (en, Ft. -r; indkommet i meget gammel Tid gennem tyske og romanske Sprog fra gr. pláte [mnt. plate, ty. Platte], Afledn. af platýs, der efter Oprind. og Betydning er samme Ord som da. flad (oldn. flat-r); jf. Plads, plan, plat, Platte, Plateau). P-jærn, -tykkelse.

Plads (en, Ft. -er; gennem ty. Platz fra fr. place, lat. platea, flad Plads, Gade, optaget fra gr. plateia, Hunkönsform til platýs, flad (se Plade). P-agent, -forvalter, -hund, -loge, -mangel, p-søgende.

plaffe (at). en Plaffert (Ft. -er).

Plag (-gen, Ft. -ge).

Plage (en, Ft. -r; gennem mnt. plage fra lat. plaga, Stød, Hug). at plage. P-aand. en Plager (Ft. -e). et Plageri (Ft. -er).

Plagiat (et, Ft. -er; lat.). en Plagiator (Ft. -er). at plagiere.

Plaid, se Plæd.

plaidere, se plædere.

Plakat (en, Ft. -er; nylat. af placare, fastklæbe, slaa op). p-fuld, P-mand, -smører.

Plamase (en, Ft. -r; Sammenblanding af Blamage og Plumage).

plan (af lat. planus [hvoraf ital. piano], jævn, flad; rodbesl. med gr. platýs (se Plade) og da. flad). en Plan (Ft. -er). et Plan (Ft. -er; matem.). p-lægge (P-ning), -løs (P-hed), P-tegning; p-mæssig (P-hed). at planere (P-ing,

Ft. -er). Planerhammer. et Planiglob (Ft. -er).

Planet (en, Ft. -er; gr.). P-bane, -system. planetarisk. et Planetarium (b. F. -iet, Ft. -ier).

Planke (en, Ft. -r; fra lat. planca). P-ende, -hoved. -værk.

Plantage, se u. Plante.

Plante (en, Ft. -r; fra lat. planta). at plante (P-ning, Ft. -er). P-beskrivelse, -dyr, -føde, -kender (en), p-kyndig, P-liv, -lære, pind, -rige (-t), -saft, -samler (en), -samling, -skole, p-ædende. en Planter (Ft. -e). — en Plantage (Ft. -r; fr.). P-dyrkning, -ejer. en Plantør (Ft. -er).

plapre (at; ty.).

Plaser (en; fr. plaisir).

Plask (et, Ft. d. s.; ty. Platsch; jf. Pjask). at plaske. Plaskregn. at plaskregne.

Plaster (et, Ft. -stre; fra gr.-lat. emplastrum). P-smører, -stryger. at plastre.

Plastik (-ken; gr.). plastisk.

plat (-te; (P-hed, Ft. -er); gennem Tysk og Romansk fra gr. platýs, der efter Oprind. og Betydn. er samme Ord som da. flad (jf. plan, Plade)). plat (ganske; p. umulig). Plat el. Krone. Platbor, -fod, p-fodet (P-hed), -tysk (tale P.). en Platfond (Ft. -er; fr.). en Platform (ty.). en Platte (Ft. -r; ty.). en Plattenslager (Ft. -e; ty. Plattenschläger). et Plattenslageri. at platte. Plattemaskine. et Plateau (Ft. -er; fr.).

Platan (en, Ft. -er; Plante; gr.).

Platin (-et; spansk; Demin. af plata, Sølv). P-blik, -svamp, -traad. at platinere (P-ing).

Platmenage (en, Ft. -r; ty.; forekommer ikke i Fransk).

Plattenslager, se u. plat.

plausibel (-ble; fr.).

Plebejer (en, Ft. -e; lat.). plebejisk. — Plebiscit (-tet, Ft. -ter). — Plebs.

Pleje (en; fra mnt. plege [ty. Pflege]). at pleje (mnt. plegen). P-barn, -broder, -datter, -fader, -forældre, -hjem, -moder, -sön, -søster.

Plejl (en, Ft. -e).

Plektrum (et; gr.-lat.).

Pleonasme (en, Ft. -r; gr.). pleonastisk.

Plet[1] (-ten, Ft. -ter). p-fri (P-hed), P-saaning, -skud, -sæbe, -vand; p-vis. at plette. plettet.

Plet[2] (-tet). P-gaffel, -ske. at plettere (P-ing).

Pli (en; fr.).

Pligt[1] (en, Ft. -er; fra mnt. plicht [ty. Pflicht]; besl. med pleje). P-arbejde, p-forglemmende. P-følelse, -lære, -menneske, p-opfyldende, -skyldig, -stridig, -tro (P-skab): p-mæssig. pligtig.

Pligt[2] (en, Ft. -er; fra mnt. plicht [ty. Pflicht] el. holl. plecht; Dækket for i Skibet. P-anker, -hugger. — at pligte (maale Dybden), Pligtstage.

plire (at). p. med Öjnene.

Plombe (en, Ft. -r; fr.). at plombere (P-ing).

Plov (en, Ft. -e). P-aas, -dreng, -fjæl, -fure, -hest, -hjul, -jærn, -karl, -kæp, -køring, -mand, -skære (et, Ft. d. s.), -stjært.

Pludder (en el. et). at pludre. Pluddermund, -vælsk (et): p-agtig, -vorn.

Pludderbukser el. -hoser (ty.).

pludselig (ty.; P-hed).

pludset. pludskindet, -kæbet.

plukke (at; (P-ning); fra mnt. plucken [ty. pflücken]). Plukkemad. Plukfisk; p-vis. et Pluksammen.

Plumage (en; fr.).

Plumbudding (fra eng. plumpudding [plum er Blomme, Rosin]).

plump! et Plump (Ft. d. s.; onomat.). at plumpe. — plump (Tillo.; P-hed).

plumre (at; P-ing). plumret.

Pluralis (en; lat.). et Pluraletantum. Pluralitet (-en).

plus (Bio.). et Plus (-set, Ft. -ser). et Pluskvamperfektum.

plyndre (at; (P-ing); ty.).

Plys (-set; gennem ty. Plüsch fra fr. peluche; Afledn. af lat. pilus, Haar). en Plysses Kaabe.

Plæd el. Plaid (en, Ft. -er; eng.; fra gælisk peallaid, Faareskind).

plædere el. plaidere (at: (P-ing); fr.).
Plæne (en, Ft. -r; fr.).
Plæsken (en, Ft. -er; Kage).
plöje (at: (P-ning). Plöjehövl, -jord, -land, -mark, -tid.
Pløk (-ken, Ft. -ke; plt.). at pløkke (P-ning). Pløksyl.
Pløre (et el. en).
Podagra (en; gr.). en Podagrist (Ft. -er).
Pode (en, Ft. -r; plt.). at pode (P-ning, Ft. -er). P-kvist, -mester, -voks.
Poem (et, Ft. -er; gr.). en Poesi (Ft. -er; p-løs (P-hed)). en Poet (Ft. -er). en Poetik (-ken, Ft. -ker). poetisk.
Pog (en, Ft. -e). P-e-skole.
Point (et, Ft. -s; fr.; af lat. punctum; jf. Punkt). en Pointe (Ft. -r; fr.; jf. Pynt[1]). fatte Pointen af, i noget. at pointere (P-ing).
Pokal (en, Ft. -er; fra gr. baukalis). at pokulere.
pokke, se pukke.
Pokkenholt (plt.; ty. Pockenholz), Guajaktræ.
Pokker (-en; oprind. Betydn. Kopper el. venerisk Syge [mnt. pocke, Blegn]). Pokkers (en P. Tøs).
Pol (en, Ft. -er; fra gr. polos, af polein, dreje). P-højde. polar. P-egne (Ft.), -forsker, -forskning, -kreds, -ræv, -stjerne. en Polarisation. at polarisere (P-ing). en Polaritet.
Polej (en), Plante, mentha pulegium.
Polemik (-ken, Ft. -ker; gr.). en Polemiker (Ft. -e). at polemisere. polemisk.
Polen. en Polak (-ken, Ft. -ker). polsk. P-dans, -pas.
polere (at; (P-ing); lat.). en Poleral (se Aal[2]), -börste, -pulver, -vand. en Polerer (Ft. -e). en Politur. poler(e)t, listig, snu.
Police (en, Ft. -r; fr.). P-bog, -nummer.
Poliklinik (-ken, Ft. -ker; gr.).
polisk (P-hed), Forvanskning af politisk.
Politi (-et; gr.; af polis, By). P-anordning, -assistent, -betjent, -direktør, -forhør, -inspektør, -kammer, -kordon, -mester, -ret, -soldat, -station, -tegn, -vagt. Politik (-ken). en Politiker (Ft. -e). en Politikus. at politisere. politisk.
Politur, se u. polere.
Polka (-en; Ft. -er; slavisk). P-ærmer (Ft.). at polkere.
Polonaise el. -næse (en, Ft. -r; fr.; „polsk Dans").
polstre (at; (P-ing); fr.; ty. polstern; Afledn. af Polster, der er samme Ord som da. Bolster).
Poltron (en, Ft. -er; ital.).
poly- (gr. poly, meget, mange). P-gami (-et). p-gamisk. en Polygamist (Ft. -er). — P-glot (-ten, Ft. -ter). P-bibel. — P-gon (en, Ft. -er). — P-histor (en, Ft. -er). P-historie. — Polyp (-pen, Ft. -per; gr.-lat. polypus, „Mangefod" [-pus er Fod]). P-arm, -koloni. — P-teknik (-ken). en P-tekniker (Ft. -e). polyteknisk. — P-teisme (-n). en P-teist (Ft. -er). p-teistisk,
Polyp, se u. poly-.
Pomade (en, Ft. -r; fr.; af pomme [lat. pomum], Æble). P-krukke. at pomadisere.
Pomerans (en, Ft. -er; kendes fra Middelalderen; ital.; sammensat af pomo, Æble (jf. Pomade) og Orange). P-fugl, -olie.
Pommern. pommersk.
Pomp (en; gr.). pompøs.
Ponni, se Pony.
Ponton (en, Ft. -er; fr.). P-anker, -bro.
Pony el. Ponni (-en, Ft. -er; eng. pony, lille Hest; gælisk Oprind.). P-vogn.
Poppedreng (Navn paa Papegöjen).
Poppel (en, Ft. Popler; gennem mnt. poppele fra lat. populus). P-allé -pil, -træ.
popularisere (at; (P-ing); af lat. populus, Folk). en Popularitet. populær.
Porcelæn (-et; fr. porcelaine). P-s-fabrik, -handler, -industri, -ler, -maler, -ovn.
Pore (en, Ft. -r; gr. poros, Gennemgang). porøs. en Porøsitet el. Porøsitet.
Porfyr (-en; gr. porphyra, Purpurmusling), Purpursten. P-sandsten; p-agtig.

Porre (en, Ft. -r; fra lat. porrum; jf. Purløg). P-løg.
Pors (en; fra mnt. pors [ty. Porsch]). P-(e)øl.
Port (en, Ft. -e; gennem mnt. porte fra lat. porta, Dör). P-aabning, -aare, -bom, -flöj, -hund, -hus, -hvælving, -kammer, -klokke, -nøgle, -taarn, -vagt. en Portal (Ft. -er; nylat.). en Portier (Ft. -'er; fr.; Dörvogter). en Portiere (Ft. -r; fr.; Dörforhæng). P-stang. en Portner (Ft. -e; mnt. portener; P-kone). en Portnerske.
Portechaise (en, Ft. -r; fr. porter, bære), -feuille (en, Ft. -r), -monnaie el. -monnæ (-en, Ft. -er; fr.), -pée.
Porter (en; eng.).
Portion (en, Ft. -er; lat.).
Porto (-en; ital.). p-fri, P-nedsættelse, p-pligtig, P-tarif.
Portræt (-tet, Ft. -ter; fr.). P-buste, -figur, -maler, -ramme, -statue. at portrætere.
Portulak (-ken, Ft. -ker; Plante, portulaca).
Portvin, Vin fra Oporto.
Portør (en, Ft. -er; fr. porteur).
Pose (en, Ft. -r; kendes fra Middelalderen). P-fuld (en, Ft. -e), -kiger (en; foræld.), -læbe (Plante), -ærme. at pose ud.
Position (en, Ft. -er; lat.). P-slængde, -skyts.
positiv (lat.). en Positiv (Ft. -er; gramm.). et Positiv (Ft. -er; Lirekasse, flytteligt Orgel). P-spiller (en). Posivitisme (-n). en Positivist (Ft. -er). en Positivitet.
Positur (en, Ft. -er; nylat. positura; jf. Postyr).
Possement (gennem ty. Posament fra fr. passement, Bort, Snor): P-arbejde, -mager.
possessiv (lat.). et Possessiv (Ft. -er; gramm.).
Post[1] (en, Ft. -er; [1]Dör-, Vinduesp. [2]Vandpost, Pumpe; fra lat. postis, Dörpost). Postetræ. at poste Vand.
Post[2] (en, Ft. -er; [1]For-, Hæders-, Tillids-, Æresp. [2]Anke-, Indtægts-, Udgiftsp.; fra fr. poste, lat. positus, Plads, Stilling). staa paa P. et Postament (Ft. -er). at postere (P-ing).
Post[3] (en, Ft. -er; Brev-, Fod-, Jobs-, Kugle-, Pakkep.; fr. poste, mlat. pos(i)ta, Station). Poste restante (fr.). Postanvisning, -befordring, -bud (et, Ft. d. s. el. -e), -dag, -dampskib, -distrikt, -forbindelse, -forskud, p-fri (P-hed), P-fører, -gaard, -gang, -hest, -holder (en), -horn, -hus, -karet, -karl, -kasse, -kontor, -kort, -kusk, -mester, -opkrævning, -papir, -penge, -rute, -station, -stempel, -sæk, -taske, -vogn, -væsen. postal. en Postillon (Ft. -er; fr.).
post- (lat. post, efter): p-datere (P-ing). — Postil (-len, Ft. -ler; efter Tekstudlæggelsens Begyndelsesord: post illa verba, efter disse [Tekstens] Ord). — Postskriptum (et).
Postej (en, Ft. -er; gennem mnt. posteie fra mlat. pastata, af pastare, ælte; jf. Pasta). P-bager, -dejg, -form, -fylding.
Postil, Postskriptum, se u. post-.
Postulat (et, Ft. -er; lat.). at postulere.
Postyr (et; fr. posture, lat. positura; samme Ord som Positur).
Pot (-ten, Ft. -ter). Potteflaske, -maal. i Pottevis. — en Potte (Ft. -r). Pottekiger, -kræmmer, -laag, -ler, -mager (P-arbejde), -ost, -ovn, -plante, -skaar. Potaske (tilvirket i Potter el. Kedler), -kæs (-en; ty. Pottkäse = Potteost), -pourri (-et; fr. pot pourri).
Potageske (en; fr. potage, Suppe).
Pote (en, Ft. -r).
Potens (en, Ft. -er; lat.). P-eksponent, -opløftning. at potensere (P-ing). en Potentat (Ft. -er; fr., nylat.). potential (lat.). en Potentialis (sprogl.). potentiel (-le; fr.).
Potentil (-len, Ft. -ler; Plante, potentilla).
Potpourri, Potte, se u. Pot.
Praas (en, Ft. -e).
pragmatisk (gr.).
Pragt (en; fra mnt. pracht). P-bille, -bind, -blomst,

-bygning, -eksemplar, p-elskende, -fuld, P-stjerne (en; Plante), -stykke, p-syg, P-syge, -udgave, -værk.

Prairie, se Prærie.

praje (at; (P-ning); fra holl. praaien [ty. preien]).

prakke (at). en Prakker (Ft. -e; fra mnt. pracher). P-folk, -stolthed. et Prakkeri.

Praksis (en; gr.). praktikabel (-ble; fr.). en Praktiker (Ft. -e). en Praktikus (en gammel P.). at praktisere. praktisk.

Pral (en; fra mnt. pral). P-bönne, -hals (el. -hans). at prale. P-lyst, -syge. en Praler (Ft. -e). et Praleri (Ft. -er). pralerisk.

Pram (-men, Ft. -me; slavisk Oprind.). P-fart, -mand.

prange[1] (at; drive Handel, prutte). en Pranger (Ft. -e).

prange[2] (at; prunke; fra ty. prangen). p. i sin fulde Skönhed.

Prat (-et). at prate (plt.). en Prater (Ft. -e).

prekær (fr. précaire).

prelle (at; ty.). et Prelleri (Ft. -er).

Premier- (fr., Første-): P-löjtnant, -minister. — Première (-n).

Pren (en, Ft. -e; plt.).

Prent: paa P. at prente (fra mnt. prenten).

Pres (et). at presse (P-ning; gennem Tysk fra romanske Sprog; samme Ord som perse). P-jærn, -sylte, -værk. en Presse (Ft. -r; fr. presse, mlat. pressa). P-bom, -frihed, -ramme, -skrue, -tvang. presserende. en Pression.

Presbyter (en, Ft. -e; gr.; jf. Præst). en Presbyterianer (Ft. -e). presbyteriansk.

Presenning (en, Ft. -er; ty.; forvansket Afledning af fr. préserver, bevare, beskytte).

Present (en, Ft. -er; fr.).

Preussen el. Prøjsen. en Preusser el. Prøjser (Ft. -e). preussisk el. prøjsisk.

Prik (-ken, Ft. -ker). en Prikke (Ft. -r; gldgs.; dial.; Prik). til Punkt og Prikke. at prikke (fra mnt. pricken). Prikkenaal, -penge (Søspr.). prikket. — prikken (-ent, -ne; P-hed). at prikle. p. Planter ud.

Prim-[1] (lat. primus, først): P-faktorer (Ft.), -tal (indbyrdes). — prima. p. Sort, Kvalitet, Vare (el. Primavare). P-veksel. — en Primadonna (ital.). — en Primas. et Primat. — en Prim(e) (Ft. -(e)r). — primisk. — primitiv. en Primitivitet. et Primitivum. — primsigne (at; P-ing). — en Primula (Ft. -er el. Primuler; oprind. P. veris, Vaarens første [Blomst]). en Primulacé (Ft. -ceer). — primær (fr. primaire).

Prim-[2]: P-stav (en).

Primula, se u. Prim-[1].

Princip (-pet, Ft. -per; lat.). P-fast, -løs (P-hed), P-rytter, -rytteri, -spörgsmaal. principiel (-le). — principal. en Principal (Ft. -er). et Principal (i et Orgel).

Prins (en, Ft. -er; fra fr. prince, lat. princeps, Fyrste, Prins). P-gemal, -regent. prinselig. en Prinsesse (Ft. -r).

Prior (en, Ft. -er; lat.; P-inde). et Priorat (Ft. -er). — Prioritet (en, Ft. -er; nylat.). P-sgæld, -haver (en, Ft. -e), -laan. prioriteret.

Pris[1] (en; [1]Lov, Ros, Ære, Berömmelse. [2]Belönning. — (Ft. -er) Pengeværd; Salgspris; gennem mnt. pris fra glfr. pris [fr. prix], af lat. pretium). P-afhandling, -angivelse, -ansættelse, p-belönne, P-bestemmelse, p-billig (P-hed), P-dommer, -forhöjelse, -fortegnelse, -kurant (en, Ft. -er), -liste, -nedsættelse, -opgave, -skrift (et), -spörgsmaal, -stigning, -tavle, p-værdig (P-hed). at prise[1] (-ede el. -te). priselig (P-hed).

Pris[2] (en; fra fr. prise, af prendre, tage; jf. Prise). [1]en Pris Snustobak. [2]Bytte. give til P. at prisgive (P-else). at prise[2], snuse Tobak.

Prise (en, Ft. -r; fr.; samme Ord som Pris[2]). at prisdömme (P-else). Pris(e)penge, -ret.

prismatisk. Prisme (et, Ft. -r; gr.).

privat (lat.). P-bolig, -docent, -ejendom, -formue, -liv, -lærer, -mand, -person, -ret, -sag, -skole, -time, -undervisning. privatim. at privatisere. en Privatist (Ft. -er). — privilegere (at). et Privilegium (b. F. -iet, Ft. -ier).

pro (gr. og lat. (fr.); efter Oprind. og Betydn. samme Ord som da. for). pro anno, forma. pro et contra. Problem (et, Ft. -er; gr.). problematisk. — procedere (at; lat.). en Procedure. — Procent (en, Ft. d. s. og -er; lat.). P-regning; p-vis (Bio.). — Proces (-sen, Ft. -ser; lat.). P-førelse, -omkostninger (Ft.). processuel (-le). — Procession (en, Ft. -er; lat.). — producere (at; lat.). en Producent (Ft. -er). et Produkt (Ft. -er). en Produktion (Ft. -er; P-s-evne, -kraft, -sted). produktiv. en Produktivitet. — profan (lat.). P-historie (-n), -skribent. en Profanation. at profanere (P-ing). — Profession (en, Ft. -er; lat.). professionel (-le). en Professionist (Ft. -er). — Professor (en, Ft. -er; lat.; P-inde). P-bolig, -gaard, -mine, -post, -titel. et Professorat (Ft. -er). — Profet (en, Ft. -er; gr.; P-inde). at profetere. en Profeti (Ft. -er). profetisk. — Profil (en, Ft. -er; fr.). at profilere (P-ing). — Profit (-ten; fr.). profitabel (-ble). at profitere. — Proformaforhør, -veksel osv. (lat.). — Profos (-sen, Ft. -ser; ty. Profoss, fr. prevôt, fra lat. præpositus; jf. Provst). — Program (-met, Ft. -mer; gr.). — Progression (en, Ft. -er; lat.). progressiv. — Projekt (et, Ft. -er; lat.). en P-mager. at projektere. et Projektil (Ft. -er; fr.). en Projektion (P-s-lære, -plan osv.). — Proklama (-et, Ft. -er; lat.). en Proklamation (Ft. -er). at proklamere. — Prokrustesseng (en; gr.). — Prokura (en; ital.). en Prokurist (Ft. -er). — Prokurator (en, Ft. -er; P-bestalling, -kneb). — Prolog (en, Ft. -er; gr.). — Promenade (en; fr.). at promenere. — Promotion (en). at promovere. — Pronomen (et, Ft. -nomina el. -nominer el. -nomener; lat.). pronominal. — Propaganda (en; lat.; jf. Prop). en Propagandist (Ft. -er). — Proponent (en, Ft. -er; lat.). at proponere. en Proposition. — Proportion (en, Ft. -er; lat.). proportional. en Proportional (Ft. -er). en Proportionalitet. proportioneret. — Proscenium (b. F. -iet, Ft. -ier; gr.). P-s-loge. — Prosektor (en, Ft. -er; lat.). — prosit (lat.). en el. et Prosit. — proskribere (at; lat.). en Proskription (Ft. -er). P-s-liste. — Prospektus (en; lat.). et Prospekt (Ft. -er). — prostituere (at; lat.). en Prostitution (Ft. -er). — Protegé (en, Ft. -eer; fr.). at protegere. en Protektion (Ft. -er; lat.). Protektionisme (-n). en Protektionist (Ft. -er). protektionistisk. en Protektor (Ft. -er). et Protektorat. — Protest (en, Ft. -er; ital.; P-parti). en Protestant (Ft. -er; lat.). protestantisk. Protestantisme (-n). at protestere. — Provence (fr.; lat. Provincia; jf. Provins). P-olie. en Provençaler (Ft. -e). provençalsk. — Proviant (-en; ital.; mlat. providenda). P-forvalter, -gaard, -skib, -skriver, -vogn. at proviantere (P-ing). — Provins (en, Ft. -er; fra lat. provincia). P-avis, -blad, -by, -rose (fr. rose de Provins [efter den lille franske By Provins, bekendt ved sin Roseavl]). Provincialforsamling, -stænder. en Provincialisme. provinciel (-le). — Provision (en; lat.). — Provisor (en, Ft. -er; lat.). — P-plads. — provisorisk (lat.). et Provisorium (b. F. -iet, Ft. -ier).

probabel (-ble; lat.). en Probabilitet. probat.

Probenreuter (en, Ft. -e; ty.; oprind. en tysk handelsrejsende, der red rundt med Vareprøver).

probere (at; (P-ing); ty.; fra lat. probare; jf. prove). Proberdigel, -mester, -naal, -sten, -vægt.
Problem, p-cedere, P-cent, -ces, -cession, se u. pro.
prodse (at; fra ty. protzen). p. af, paa. P-bolt.
producere, P-dukt, p-fan, P-fession, -fessor, -fet, -fil, -fit, -forma, -fos, -gram, -gression, -jekt, -klama, se u. pro.
Prokrustesseng, se u. pro.
Prokura, -kurator, se u. pro.
Proletar (en, Ft. -er; lat.). et Proletariat, proletarisk.
Prolog, -menade, se u. pro.
prompte (lat.).
Pronomen, se u. pro.
Prop (-pen, Ft. -per; gennem plt. prop [ty. Pfropfe] fra lat. propago, Podekvist; jf. Propaganda). Proptrækker. Proppepenge, -skærer, -udsalg. at proppe. Proppemaskine. propfuld.
Propaganda, se u. pro.
proper (-pre; (P-hed); fr.).
Proponent, -portion, se u. pro.
Proprietær (en, Ft. -er; fr. propriétaire).
pros- (gr.). Proselyt (-ten, Ft. -ter). P-mager (en), -mageri. — Prosodi (-en). Prosodik (-ken). prosodisk.
Prosa (-en; lat.). en Prosaiker (Ft. -e). prosaisk. en Prosaist (Ft. -er).
Proscenium, -sektor, se u. pro.
Proselyt, se u. pros-.
prosit, -skribere, se u. pro.
Prosodi, se u. pros.
Prospekt(us), p-stituere, -tegere, P-test, -testant, se u. pro.
Protokol (-len, Ft. -ler; oprind. den foran Aktstykker tilklæbede Indholdsfortegnelse [gr. proto, först; kolla, Lim]). Se til. Protokolfører. at protokollere (P-ing).
Provence, -viant, -vins, -vision, -visor, -visorium, se u. pro.
Provst (en, Ft. -er; gennem mnt. provest fra mlat. præpos(i)tus, foresat, Forstander; etymol. samme Ord som Profos). Provsteembede, -ret, -visitats. en Provstinde. et Provsti (Ft. -er).
prud (digt.; besl. med pryde).
Prunk (en; ty.). p-løs. at prunke.
pruste (at).
prutte (at). prutten (P-hed). være p. paa noget.
Pryd (en; P-plante). at pryde (P-else, Ft. -er). prydelig (Bio.).
Prygl (en, Ft. -e; fra ty. Prügel). at prygle. P-blok, -scene, -straf, -system (-et). et Prygleri.
præ (lat.; for, foran). et Præ (Ft. -er; Afkortelse af p. ceteris, foran de andre). Præcedens (et). — præcis. at præcisere (P-ing). en Præcision. — Prædestination. at prædestinere. — Prædikat (et, Ft. -er). P-s-ord. — Prædikant (en, Ft. -er). at prædike. P-broder, -stol, -tone. en Prædiken (Ft. -er; P-bog, -samling). en Prædiker (Ft. -e; P-ens Bog). — Præeksistens. — Præfekt (en, Ft. -er). et Præfektur (Ft. -er). — Præfiks (et, Ft. -er). — Prægnans (en). prægnant. — præhistorisk. — præjudicere (at). — Prælat (en, Ft. -er). P-værdighed. — Præliminarier (Ft.). præliminær (fr. préliminaire). P-eksamen. en Præliminarist (Ft. -er). — præludere (at). et Præludium (b. F. -iet, Ft. -ier). — Præmisser (Ft.). — Præparand (en, Ft. -er). P-klasse. et Præparat (Ft. -er). en Præparation. at præparere. — Præposition (en, Ft. -er). — Prærogativ (et, Ft. -er). — Præsens (et el. en; P-stamme). præsentabel (-ble). en Præsentation (Ft. -er). at præsentere. Præsenterbakke. — Præservativ (et, Ft. -er). — Præses (en). — Præsident (en, Ft. -er; P-skab (et)). P-klokke, -valg. at præsidere. et Præsidium (b. F. -iet). — præskribere (at). en Præskription. — Præstation (en, Ft. -er). at præstere. — Prætendent (en, Ft. -er). at prætendere. en Prætension el.

Prætention (Ft. -er; ty. Prätension el. Prätention, fr. prétention). prætentiøs (fr. prétentieux). — Præteritum (et).

Præbende (et, Ft. -r; lat.).

Præcedens, p-cis, P-destination, -dikat, se u. præ.

prædike, -eksistens, se u. præ.

Præfekt, -fiks, se u. præ.

Præg (et, Ft. d. s.; ty.). at præge (P-ning). P-stempel. en Præger (Ft. -e).

Prægnans, p-historisk, se u. præ.

prægtig (ty.; P-hed), besl. med Pragt.

Præk (-et). at præke (opstaaet af prædike).

Prælat, p-liminær, -ludere, se u. præ.

Præmie (en, Ft. -r; lat.). p-belønnet, P-liste, -obligation, -opgave, -skydning, -tyr, -tager, -uddeling, -æskning. at præmiere.

Præmisser, p-parere, P-position, se u. præ.

Præri(e) el. Prairie (en, Ft. -(e)r; fr.). P-brand, -hund, -höne, -ulv.

Prærogativ, -ses, -sens, p-sentere, P-servativ, p-sidere, -skribere, se u. præ.

Præst (en, Ft. -er; indkommet med Kristendommen fra gr. presbyter). Præsteattest, -börn (Börn, der gaa til Konfirmationsforberedelse), -bolig, -datter, -dragt, -ed, -embede, -enke, -fjende, p-fjendsk, P-folk, -gaard, -gæld (et; norsk), -had, -hader (en, Ft. -e), -herredömme, -hue, -jord, -kald, -kaste, -kjole, -klæder, -kone, -krave, -mand, -mark, -møde, -offer, -ost, -penge, -stand, -stat, -sæk, -sön, -tiende, -valg, p-vie (ordinere; P-else), P-vælde. Præstedömme (et), -skab (et). en Præstinde (Ft. -r). præstelig.

præstere, -tendere, P-teritum, se u. præ.

Pröjsen osv., se Preussen.

prøve (at; (P-ning; P-else, Ft. -r; P-s-tid); indkommet i Middelalderen gennem Nedertysk [mnt. proven] fra lat. probare [glfr. prover, fr. prouver]; jf. probere). en Prøve (Ft. -r; mnt. prove [ty. Probe]). P-aar, -ark, -ballon, -blad, -bog, -fart, -forelæsning, -hæfte, -klud, -nummer, -prædiken, -sejlads, -sten, -stykke, -sølv, -tid, -tur, -valg.

Psalme, se Salme.

pseudonym (gr.). en Pseudonym (Ft. -er). et Pseudonym (Ft. -er). en Pseudonymitet.

psykisk (gr.; af psyke, Sjæl). en Psykolog (Ft. -er). en Psykologi (Ft. -er). psykologisk.

publicere (at; lat.). en Publicist (Ft. -er). publicistisk. en Publicitet. en Publikation (Ft. -er). et Publikum.

Pu(d)del (en, Ft. Pudler; [1]Puddelhund. [2]Fejlslag i Keglespil; ty. Pudel). P-hund, -hvalp.

Pudder (-et; fra fr. poudre; tidl. puldre; efter Oprind. samme Ord som Pulver). P-kvast, -sukker, -æske. at pudre (P-ing).

Pudding (en; Melbudding; Søspr.; samme Ord som Budding).

Pude (en, Ft. -r; kendes fra Middelalderen). P-betræk, -vaar.

Pudel, se Puddel.

Puds[1] (et, Ft. d. s.; ty. Possen). spille en et P. at pudse[1], narre. en Pudsenmager. et Pudseri. pudserlig (P-hed). pudsig (P-hed).

Puds[2] (en; ty. Putz). i fuld P. at pudse[2] (P-ning), polere, göre ren). Pudseklud, -pomade, -sten. Pudshövl.

puds! at pudse[3] (ty. putschen), hidse. p. en Hund paa en.

pueril (lat.; af puer, Dreng).

Puf[1] (et, Ft. d. s.; b. F. Puffet, Puffene; ty. Puff, eng. puff, fr. pouf). et P-ærme (ty.). at puffe. en Puffer (Ft. -e; ty. Puffer, eng. buffer; Stødpude paa Jærnbanevogne). en Puffert (Ft. -er; lille Pistol; ty. Puffer).

Puf[2] (-fen, Ft. -fer).

puge (at). en Puger (Ft. -e).

puh (Udro.).

pukke[1] el. pokke (at; (P-ning): støde, knuse; tekn.; fra Tysk: plt. pucken, puchen, ty. po-

chen). et Pukværk (til Knusning af Malme).

pukke[2] (at: samme Ord som pukke[1]). p. paa sin Ret.

Pukkel (en, Ft. Pukler; ty. Buckel). P-hval, -okse, p-rygget. puklet.

Puld (en, Ft. -e; plt. pol(l)e, eng. poll, Hoved, Top).

Pulje (-n; i Kortspil; fr. poule (1 Höne. 2 Pulje).

Pullert (en, Ft. -er; de tykke Støtter i Rælingen, omkring hvilke Søfolkene kaste de svære Trosser, naar Skibet lægger til el. fra Bolværket; ty. Pöller, Polder).

Pulpitur (et, Ft. -er; nylat., Afledn. af pulpitum, jf. Pult).

Puls[1] (en, Ft. -e; fra lat. pulsus, Stød, Slag). P-aare, -slag. en Pulsation (Ft. -er). at pulsere.

Puls[2] (en, Ft. -e; Støder, Stage med en Klods paa Enden, hvormed Aal drives i Voddet; fra mnt. puls, rimeligvis identisk med Puls[1]). P-stage (= Puls[2]), -vod. at pulse, drive i Vod med en Puls(stage).

Pult (en, Ft. -e; ty.; fra lat. pulpitum, Talerstol, Kateder).

Pulterkammer (et; ty. Polterkammer).

Pulver (et, Ft. -e; fra lat. pulvis (Ejef. pulveris), Støv, Pulver; jf. Pudder). at pulverisere (P-ing).

Pumpe (en, Ft. -r). P-rör, -stang, -stok osv. at pumpe (P-ning).

Punch (en; eng.; fr. punch, ty. Punsch: stammer fra indisk panch [sanskrit pança], der efter Oprindelse er det samme som da. fem [Drikken tilberedtes af 5 Bestanddele]). P-ekstrakt, -essens. P-e-bolle, -glas, -kande. at punche.

Pund (et, Ft. d. s.; indkommet i ældgammel Tid i germanske Sprog fra lat. pondo, Vægt). Pundevægt. Pundslod, -note. pundevis.

Pung (en, Ft. -e). P-dyr, -rotte. at punge ud.

Punkt (et, Ft. -er; fra lat. punctum; p-vis (Bio.)). at punktere (P-ing, Ft. -er). Punkter(e)naal. en Punkterer (Ft. -e). punktlig (P-hed). punktuel (-le). et Punktum. en Punktur (Ft. -er).

Punsel (en, Ft. -sler; et Guldsmedværktöj).

Pupil (-len, Ft. -ler; Öjesten; fra lat. pupillus, Demin. af pupus (1 Dreng. 2 Pupil; [saa kaldet efter Spejlbilledet, „det lille Menneske", der ses i Öjet]). Jf. Puppe.

Puppe (en, Ft. -r; fra lat. pupa, lille Pige, Dukke; [saa kaldet paa Grund af Ligheden med et Svøbelsebarn]). P-dannelse, -hylster, -tilstand.

pur (fra lat. purus, ren). en Purisme. en Purist (Ft. -er). puristisk. en Puritaner (Ft. -e). puritansk. at purgere.

pur-[1]: P-haar osv. Se u. purre.

pur-[2]: P-løg (allium schoenoprasum; antages at være samme Ord som Porreløg).

Purk (en, Ft. -e; fra lat. porcus, Gris; stammer fra Latinskoledrengenes Sprog).

Purløg, se u. pur-[2].

Purpur (-et; gr.-lat.). P-farve, p-farvet, P-kaabe, -klæde, p-klædt, -rød, P-snegl.

purre (at; [1]bringe i Urede; jf. forpurre. [2]vække (til Søs); ty. purren). purret. Purhaar, p-haaret, P-havre (ty. Purrhafer), -hoved, -höne. — en Purre (Ft. -r; Bøge-, Egep.).

Pus[1] (et, Ft. d. s.; lille Barn, hjælpeløst Væsen, Stakkel). en Pusling (Ft. -er). at pusle. et Pusleri (Ft. -er). Pusselanker (Ft.).

Pus[2] (-set; Materie i Saar; lat.). P-dannelse. — en Pustel (Ft. Pustler; Hedeblegn).

Pus[3] (en; langt u): Kattepus.

pusle, Pusling, Pusselanker, se u. Pus[1].

Pust (et, Ft. d. s.). at puste (P-ning). Pusterum, -rör. en Puster (Ft. -e).

Pustel, se u. Pus[2].

Putte (en, Ft. -r; Kælenavn til Hönen; ogsaa til Kvindfolk).

putte (at). p. noget i Lommen.

pylre (at; vulg.). gaa og p. p-vorn.

Pynt[1] (en, Ft. -er; fremspringende Spids af Landet; gennem Nedertysk [mnt. punte, Spids, Maal]

fra mlat. puncta; jf. Pynt². Punkt(um), Point).

Pynt³ (en; Dame-, Modep.; efter Oprind. samme Ord som Pynt¹). at pynte (P-ning; [Grundbetydn. er „ordne til Yderlighed"]; jf. mnt. to punte maken, bringe i Orden, sætte Skik paa). P-bord, -dukke, -kone, p-syg, P-syge. pyntelig (P-hed).

pyramidal (el. -dalsk). en Pyramide (Ft. -r; gr.). p-dannet, P-poppel; p-formig.

pyt (Udro.).

Pyt (-ten, Ft. -ter).

Pythagoras. en Pythagoreer (Ft. -e). pythagoreisk.

Pædagog (en, Ft. -er; gr.). Pædagogik (-ken; (Lærebog i Pædagogik, Ft. -ker)). pædagogisk.

Pægl (en, Ft. -e; fra mnt. pegel; egentl. Mærke i et Kar til Bestemmelse af en Vædskes Højde deri el. et Vandstandsmærke; jf. pejle). Se til. Pægleglas, -maal; p-vis (Bio.). at pægle.

Pæl (en, Ft. -e). Pælebro, -bygning, -musling, -orm, -rod (botan.). at pæle. p. af.

pæn (P-hed).

Pæon (en, Ft. -er; gr.; benævnt efter Gudernes Læge Paion).

Pære (en, Ft. -r; fra lat. pirum). p-dansk, -fuld, P-most, -skipper, -skude, -træ, -vælling.

Pøbel (-en; fr. peuple, Folk). P-herredömme. -hob, -opløb, -sprog, -sværm; p-agtig (P-hed).

Pöjt (-et; efter al Sandsynlighed fra glda. poite, Vin fra Poitou).

Pøl (en, Ft. -e). P-vand. at pøle.

Pølse (en, Ft. -r). P-ende (-n), -gift, -gilde, -horn, -kræmmer, -mad, -mager (en). -pind, -skind, -snak.

Pønitense (en; lat.).

pønse (at; fra fr. penser, tænke).

Pøs (en, Ft. -e). at pøse.

R.

R, r (et, Ft. R'er, r'er). R-Lyd.

Raa¹ (-en, Ft. -er; Dyr). R-buk, -dyr, -kalv, -kid, -lam, -skind, -vildt.

Raa² (-en, Ft. Ræer; Skibsraa). R-lig, -nok, -sejl.

raa (R-hed, Ft. -er). r-kold, R-jærn, -materiale, -mælk, -stof, -varer (Ft.).

Raab (et, Ft. d. s.; fra mnt. rop). at raabe (-te; fra mnt. ropen). en Raaber (Ft. -e).

Raad¹ (-det). R-saar. raadden (-ent, -ne; R-skab). at raadne.

Raad² (-et, Ft. d. s.). Se til. r-føre (R-else), R-førsel, r-givende, R-giver (en, Ft. -e), -givning, -hus (R-forvalter, -kælder, -plads, -sal, -taarn), r-løs (R-hed), R-mand, r-slaa, R-slagning, r-snar (R-hed), -snild (R-hed), -spörge, R-spörgsel, -stue, r-vild (R-hed). Raadsforsamling, -herre. at raade (-ede el. -te). R-rum. raadelig. raadig (R-hed).

raadne, se u. Raad¹.

Raage (en, Ft. -r). R-æg.

Rabalder (et). R-nummer, -stykke.

Rabarber (-en; gr.). R-draaber, -grød, -rod, -stilk.

Rabat¹ (-ten; Afslag paa Prisen; gennem ty. Rabatt fra ital. rabbatto; samme Ord som Rabat²). R-beregning, -konto, -mærke, -system.

Rabat² (-ten, Ft. -ter; Krave, Opslag paa Klæder; smalt Bed i Haven; fr.; samme Ord som Rabat¹).

Rabbenskralde el. Rappenskralde (en, Ft. -r; vulg.).

Rabbi (hebr.; Mester). en Rabbiner (Ft. -e). R-værdighed. Rabbinisme (-n). rabbinsk.

rable (at; vulg.; plt.). det rabler for ham.

Rabulist (en, Ft. -er; nylat.). et Rabulisteri. rabulistisk.

rabundus (Afkortn. af lat. errabundus, af errare, tage fejl, fare vild). gaa r.

Race (en, Ft. -r; fr.). R-blanding, -dyr, -ejendommelighed, -forskel, -had, -hest, -hund, -kamp, -mærke, -præg.

Rad (en, Ft. -er; [1]Række. [2]snu Karl (jf. Ben-, Rygrad)). [radbrække, se ndf.]. R-byg, -gaas, -renser (en, Ft. -e), r-saa (R-ning); r-vis (Bio.). Radeløv (en; Bregneart, asplenium).

-rad (ty.). Rygrad (ty. Rückgrat: [Grat er skarp Kant, Rygning, Rygrad]). Benrad (Nydannelse efter Rygrad).

rad- (ty.): radbrække (R-ning; ty. rad(e)brechen [Rad er Hjul]).

Radekop (en; daarlig Cigar; efter C. A. Radekop, Tobaksfabrikant i København 1822–71).

radere (at; R-ing, Ft. -er; lat.). Raderkniv, -naal. en Raderer (Ft. -e).

radikal (mlat. radicalis, af radix (Ejef. radicis), Rod). R-kur. et Radikal (Ft. -er). en Radikaler (Ft. -e). en Radikalisme.

Radis(e) (en, Ft. -(e)r; gennem ty. Radies, fr. radis fra lat. radix (Ejef. radicis), Rod; jf. Rædike).

Radium (et; et Grundstof).

Radius (b. F. Radien, Ft. -ier; lat.).

Raffinade (en, Ft. -r; fr.). et Raffinaderi (Ft. -er). en Raffinadør (Ft. -er). et Raffinement (Ft. -er). at raffinere (fr.; R-ing). raffineret (R-hed).

rafle (at; kaste med Terninger fr. el. eng.).

Raft (en, Ft. -er; Stage, Stang, Stav, Lægtestump, Gren).

rage[1] (at; fra ty. ragen). r. frem, op osv.; jf. fremragende.

rage[2] (at; (R-ning); oldn. raka; jf. afrage, glat-, kronraget). r. sig, i Ilden, i Jorden osv. Ragekniv. en Rage (Ft. -r). en Rager (Ft. -e). Rageri (-et). en Ragelse (= Rageri; daarlige Sager).

rage[3] (at; fra holl. el. plt. raken). r. i Drift (drive for Ankeret), paa Grund, uklar, i Klammeri. Det rager ikke mig.

Ragout (-'en, Ft. -'er; fr.). R-fad.

raillere (at; fr.). et Railleri (Ft. -er).

Rajgræs (ty. Raigras; romansk Oprind.).

Rak (-ket). at rakke. r. til, ned paa. en Rakke (Hund; foræld.). en Rakker (Ft. -e). R-knægt, -kule, -mær, -pak, -sluffe, -töj, -unge.

Raket (-ten, Ft. -ter; ital.). R-apparat, -signal, -stok.

Rakitis (engelsk Syge). rakitisk.

rakke, Rakke, Rakker, se u. Rak.

Rakle (en, Ft. -r). R-blomst, r-bærende, R-skæl.

ralle (at). en Ralle (Gaaseralle ɔ: Gaasens Luftrör).

Rallik(e) (en, Ft. -(e)r; ussel, mager Hest, Skindmær).

ram (-me; R-hed).

Ram (et). gaa R. forbi, faa R. paa. at ramme (ramte; ty.).

Ramaskrig (efter Skriftspr.: en Røst blev hørt udi Rama, Graad og Skrig og megen Hylen. Matth. 2,18).

Rambuk (en; fra mnt. rambok [ty. Ramme; ram er Væder; jf. lat. aries ([1]Væder, [2]Stormbuk, Murbrækker)]). Jf. ramle[2].

Rambus (en; bømisk). spille R. en R-spiller.

ramle[1] (at). r. ned, sammen.

ramle[2] (at; parres (om Harer); ty.; af mnt. ram(mel), Væder; jf. Rambuk). R-tid. en Ramler (Ft. -e).

ramme[1] (at; træffe), se u. Ram.

ramme[2] (at; -ede; r. Pæle ned; ty.; af Ramme, Rambuk, Stormbuk). Jf. Rambuk, ramle[2].

Ramme (en, Ft. -r; fra ty. Rahmen). R-syning.

Rampe (en, Ft. -r; fr.).

ramponere (at; ital.).

Rams-: R-løg (ty. Ramsch, fr. ramas, Hob).

Ramse, Ræmse el. Remse (en, Ft. -r). at ramse, ræmse el. remse. et Ramseri.

Ramsløg, se u. Rams-.

Ran (et, Ft. d. s.; oldn. rán, glda. ran, raan; overleveret gennem juridisk Litteratur). R-s-bøder (Ft.), -mand. at rane.

ran-: r-sage (at; (R-else, R-ning), gammelt juridisk Ord [ran er Hus; Grundbetydn. er: med Øvrighedens Tilladelse an-

stille Husundersøgelse efter Tyvekoster hos en mistænkt). en Ransager (Ft. -e).

Rand (en, Ft. -e). R-bemærkning, -glose, r-haaret, R-kniv, -tegning. at rande. randet.

Rang (en; indkommet i nyere Tid fra fr. rang, der i gammel Tid er optaget fra Germansk; efter Oprind. samme Ord som da. Ring). R-forordning, -følge (en), -klasse, -skat, -skib, -stige (-n), -strid, -syge. R-s-forskel, -person. at rangere. Rangermaskine.

Rangle (en, Ft. -r). at rangle. R-sten. ranglet.

rank (R-hed; ty.). at ranke[1] sig.

Ranke[1] (en, Ft. -r; Vinranke; ty.). R-fod, r-formet, R-stage, vækst. at ranke[2] sig.

Ranke[2]: ride R.

ransage, se u. ran-.

Ransel (en, Ft. Ransler; ty.).

Ranson (en, Ft. -er; fr. rançon; vulg.; jf. Ration). faa sin R.

Ranunkel (en, Ft. -kler; lat.; Demin. af rana, en Frø).

rap (-pe; R-hed). r-fodet, -hændet, -mundet. at rappe[1] sig.

Rap (et, Ft. d. s.; b. F. Rappet, -pene). et R. af en Pisk.

Rapé (fr.), Snustobak.

Rapert (en; holl.; Skibslavet).

Rapir (en, Ft. -er; Fægtekaarde; fr.).

rappe[1], se u. rap.

rappe[2] (at; sige Rap, Rap (om Ænder); onomat.).

Rappel (-len; Trommesignal til Retræte). slaa R.

Rappenskralde, se Rabbenskralde.

Rapport (en, Ft. -er; fr.). at rapportere.

Raps (-en; romansk Opriňd.; ty.). R-frø, -kage, -mark, -olie.

rapse (at). et Rapseri (Ft. -er). Raps(e)gods.

Rapsode (en, Ft. -r; gr.). Rapsodi (-en, Ft. -er). rapsodisk.

Raptus (en; lat.).

Rapunsel (en, Ft. -sler; Plante, campanula rapunculus).

rar (R-hed; fra lat. rarus, sjælden). en Raritet (Ft. -er; R-s-samler, -samling).

rase (at; ty.). R-tid. et Raseri.

rasere (at; (R-ing); fr.).

rask ((R-hed); ty.). r. væk.

raske sig (at; R-ning); hæve sig (om Dej); fra plt. raschen.

rasle (at; ty.).

Rasp (en, Ft. -e). at raspe (R-ning). Raspefil, -jærn. Rasphus (-et; R-kandidat).

Rast (en; ty.; jf. Rist). R-dag, r-løs (R-hed), R-sted. at raste.

Rat (et, Ft. d. s.; b. F. Rattet, -tene; indkommet i nyere Tid ved Søfolk fra ty. Rad, Hjul [ty. Steuerrad, Rat]). R-hjul, -line, -stamme.

Rate (en, Ft. -r; lat.). R-betaling.

ratificere (at; nylat.). en Ratifikation (Ft. -er).

Ration (en, Ft. -er; lat.).

rational (lat.). Rationalisme (-n). en Rationalist (Ft. -er). rationalistisk. rationel (-le; fr.).

Rav (-et). R-arbejde, -farve, r-farvet, -gul, R-handel, -perle, -rör, -smykke, -spids.

rav-: r-gal, -jydsk, -norsk. ravruskende.

rave (at).

Ravelin (en, Ft. -er; fr.).

Ravn (en, Ft. -e). ravnsort. Ravnedug, -fader, -fjer, -fod, -føde, -krog, -moder, -mærke, -næb, -rede, -skrig, -unge; r-agtig.

Razzia (en, Ft. -er; arab.). anstille en R.

re- (lat.; jf. Rest): Reagens (et, Ft. -er; R-glas), reagere (at). en Reaktion (Ft. -er). reaktionær. — Rebel (-len, Ft. -ler). at rebellere. en Rebellion (Ft. -er). rebelsk. — Recensent (en, Ft. -er). at recensere. en Recension (Ft. -er). — Recept (en, Ft. -er; R-bog). — receptiv. en Receptivitet. — Reces (-sen, Ft. -ser). — Reciprocitet (en). reciprok (-ke). — Recitation (en, Ft. -er). et Recitativ (Ft. -er). recitativisk. at recitere (R-ing). — Redaktion (en, Ft. -er; R-s-artikel, -kontor, -sekretær). redaktionel (-le). en Redaktør (Ft.

-er). at redigere. — Redoute (en, Ft. -r; fr.; milit.). — redressere (at; fr.). — reducere (at; R-ing). en Reduktion (Ft. -er). — reduplicere (at). Reduplikation (en). — Referat (et, Ft. -er; nylat.). en Reference (Ft. -r; fr.). en Referent (Ft. -er). at referere. — Refleks (en, Ft. -er; R-bevægelse). en Refleksion (Ft. -er; R-s-spejl). refleksiv. et Refleksiv (gramm.). at reflektere. en Reflektor (Ft. -er; nylat.). — Reform (en, Ft. -er; R-bestræbelser, -dragt, -parti, -ven, r-venlig). en Reformation (Ft. -er; R-s-fest, -tid). en Reformator (Ft. -er). reformatorisk. at reformere (-ede, -et). reformert (Tillo.). den reformerte Kirke. — Refraktion (en). — refundere (at). en Refusion. — Regeneration (R-s-evne). en Regenerator (Ft. -er; R-ovn). at regenerere. — Regesta (Ft.; egentl. samme Ord som Register). — Register (et, Ft. -stre; fr. registre). en Registrant (Ft. -er). en Registrator (Ft. -er). at registrere (nylat.; (R-ing)). — rejekt. at rejicere. — Rekapitulation (en, Ft. -er). at rekapitulere. — Reklamation (en, Ft. -er). en Reklame (Ft. -r; fr.). at reklamere. — rekognoscere (at; R-ing, Ft. -er). — Rekommandation (en, Ft. -er). at rekommandere (fr.). rekommanderet Brev. — rekonstruere (at; R-ing). en Rekonstruktion. Rekonvalescens (en). en Rekonvalescent (Ft. -er; R-værelse). — Rekord (-en; eng. record, oldfr. Oprind.). — Rekreation (en). at rekreere. — Rekrut (-ten, Ft. -ter; gennem ty. Rekrut fra fr. la recrue, ny Opvækst, nyt Mandskab; af recroître, vokse op igen). R-skole. at rekrutere (R-ing). — Rekviem (et). — Rekvirent (en, Ft. -er). at rekvirere. et Rekvisit (Ft. -ter). en Rekvisition (Ft. -er). — Relation (en, Ft. -er). relativ. et Relativ (Ft. -er). — Relegation (en). at relegere. — Relief (-fet, Ft. -fer; fr.). R-figur, -kort. — Religion (en, Ft. -er). R-s-filosof, -filosofi, -frihed, -krig, -lærdom, -lærer, -skifte, -stifter, -strid, -stridighed, -tvang, -undervisning, -øvelse. religiøs. en Religiøsitet. — Relikvie (en, Ft. -r; R-dyrkelse, -gemme, -skrin, -æske). — Remedium (et, Ft. -ier). — Reminiscens (en, Ft. -er). — Remise (en, Ft. -r; fr.; Skur; af remettre, sætte paa sin Plads igen, tilbagesende, oversende; lat. remittere, tilbagesende; jf. Remisse). Remisse (en, Ft. -r; Handelsspr.; ital.; efter Oprind. samme Ord som Remise). Remittend (en, Ft. -er; uafsat Bog, som tilbagesendes Forlæggeren; R-faktura). en Remittent (Ft. -er; Tilbage-, Oversender osv.). at remittere. remitterende Feber. — Remonstrant (en, Ft. -er). at remonstrere (nylat.). — Remontantroser (el. remonterende Roser). Remonte (-n; fr.; R-hest, -væsen). at remontere (R-ing). Remontoir (et), Ur, der trækkes op ved at dreje Böjlen. — remplacere (at; fr.; R-ing). — Renaissance, se Renæssance. — Renegat (en, Ft. -er; nylat.). at renegere. — Renommé (et). renommeret. en Renommist (Ft. -er). — Renonce (en; fr.). renonce. være r. at renoncere paa. — Renovation (-en; R-s-karl, -vogn, -væsen). — Renæssance el. Renaissance (-n; R-stil, -tid). — Reparation (en, Ft. -er; R-s-omkostning). at reparere. — Repertoire (et, Ft. -r; fr.; af lat. repertorium). Repertorium (-iet, Ft. -ier; jf. Repertoire). — Repetent (en, Ft. -er). at repetere. Repetergeværr, -slag, -ur. en Repetition (Ft. -er; R-s-tegn). en Repetitør (Ft. -er). — replicere (at). en Replik (-ken, Ft. -ker; fr.). — Report (en; eng.). en Reporter (Ft. -e). at reportere. — Repressalier (Ft.).

tage R. — Reprimande (en, Ft. -r; fr.). — Reprise (en). — reproducere (at). en Reproduktion. — Repræsentant (en, Ft. -er; R-skab (et)). en Repræsentation (Ft. -er). repræsentativ. at repræsentere. — Reputation (en). reputerlig. — Reseda (en, Ft. -er; lat.; af resedare, dulme). — Reservation (en, Ft.-er). — en Reserve (Ft.-r; fr.; R-anker, -fond, -korps, -læge osv.). at reservere. reserver(e)t. et Reservoir (Ft. -er). — Residens (-en; R-slot, -stad). en Resident (Ft. -er). at residere. — Resignation (en). at resignere. — Reskript (et, Ft. -er). — resolut (-te; R-hed). en Resolution (Ft. -er). at resolvere. resolveret. — Resonans (en; R-bund, -hul, -træ). — Respekt (en; fr. respect, lat. respectus, Hensyn; jf. Respit). r-fuld, -stridig (R-hed). respektabel (-ble). at respektere. respektiv (nylat.). respektive (Bio.). — Respiration (en). en Respirator (Ft.-er). — Respit (-ten; glfr. réspit [fr. repit], af lat. respectus; jf. Respekt). R-dage (Ft.). — Respondent (en). Responsum (et). Responsorium (et, Ft. -ier). — Ressource (en, Ft. -r; fr.). — Restaurant (en, Ft. -er). en Restauration (Ft. -er). en Restaurator. en Restauratør (Ft. -er). at restaurere. — restituere (at). en Restitution. — Restriktion (en, Ft. -er). — Resultant (en, Ft. -er). et Resultat (Ft. -er; r-løs). at resultere (nylat.). — Resumé (b. F. -meet, Ft. -meer; fr.). at resumere. — Retirade (en, Ft. -r; fr.). at retirere. — retorkvere (at). en Retorsion (Ft. -er). — Retort (en, Ft. -er; fr. retorte). — Retouche (en; fr.). at retouchere (R-ing). — Retraite el. -træte (en; fr.). — Retur (en; fr. retour). paa R. R-billet, -fragt, -gods, -post, -vogn. at returnere. — Revaccination (en). at revaccinere (nylat.). — Revanche (en; fr.; R-krig). — Reveille (-n; fr.). — Reverens (en). reverenter (Bio.). — Revers (en, Ft. -er). — revidere (at). en Revision (Ft. -er; R-s-ark). en Revisor (Ft. -er). — Revolte (en, Ft. -r; fr.). at revoltere. — en Revolution (Ft. -er; R-s-aand, -mand). at revolutionere. revolutionær. — Revolver (en, Ft. -e; eng.; P billard. -drama, -kanon, -kugle, -skud). — Revu (-en. Ft. -er; fr.; R-march).

reagere, Reaktion, se u. re-.

real (mlat. realis; af lat. res (Ejef. rei), Ting; jf. Republik). R-afgangseksamen, -elev, -fag, -injurie, -klasse, -leksikon, -register, skole. realisabel (-ble). en Realisation. at realisere (R-ing). en Realisme. en Realist (Ft. -er). realistisk. en Realitet (Ft. -er). realiter. Jf. reel, Rebus.

Réaumur. R-Termometer (efter Opfinderen, den franske Fysiker Réaumur (død 1757)).

Reb[1] (et, Ft. d. s.). R-ende, -slager (en, Ft.-e; R-bane (= Reberbane)), -stige. Reberbane (= Rebslagerbane; fra mnt. reperbane [reper [ty. Reifer] er Rebslager]). at rebe[1] Jord (R-ning).

Reb[2], rebe[2], se Rev[3].

Rebel, se u. re-.

Rebus (en, Ft. -er; Ft. Ablativ. egentl. Instrumentalis, af lat. res, se real: „ved Ting").

recensere, Recept, -ces, -ciprocitet, -citation, se u. re-.

Red (en; Skibsred). — en Reder (Ft. -e; Skibsreder). et Rederi (Ft. -er).

Redaktion osv., se u. re-.

redde (at; fra mnt. redden). Redning (R-s-anker, -baad, -forsøg, -gods, -hjem, -krans. r-løs (R-hed), R-mand, -mandskab, -medaille, -planke, -station, -stige, -stol, -væsen.

Rede[1] (en, Ft. -r; Fugle-, Hvepse-, Muse-, Røverr.). R-bygning, -fuld (en, Ft. -e).

Rede[2] (en; jf. U-, Vilderede).

finde R. i. göre R. for. have. faa R. paa. være til Rede. — rede (beredt, færdig, ordnet; fra mnt. rede). være r. göre sig r. paa r. Haand. r. Penge. redebon (-ne; (R-hed); [-bon er Perf. part. af glda. bo, oldn. búa, bo, berede, ordne]). at redegöre (R-else). — at rede (-te; R-ning). r. sig ud af noget. r. Seng, sit Haar. r. ilde til. Redekam. — et Redskab (Ft. -er; R-s-form = Instrumentalis).

redelig (R-hed; fra mnt. redelik [ty. redlich], fornuftig, retskaffen, ærlig; af rede, Regnskab, Tale, Fornuft).

Reder, se u. Red.

redigere, Redoute, redressere, -ducere, Reduktion, reduplicere, Reduplikation, se u. re-.

reel (-le; fr. réel; efter Oprind. samme Ord som real). en Reellitet.

Referat, -fleks, -form, refundere osv., se u. re-.

Regatta (-en, Ft. -er; ital.).

Regel (en, Ft. -gler; optaget i Middelalderen fra lat. regula; besl. med regere). r-bunden (R-hed), -løs (R-hed), -mæssig (R-hed), -ret (R-hed). et Reglement (Ft. -er; fr.). reglementeret. Reguladetri (-en; egentl. regula de tribus, Regelen om tre). R-regning, -stykke. et Regulativ (Ft. -er). en Regulator (Ft. -er). at regulere (R-ing, Ft. -er). regulær (nylat.).

Regeneration, se u. re-.

Regensen. Regensalumnus, -gaard (-en), -provst. en Regensianer (Ft. -e).

Regent (en, Ft. -er; R-inde, -skab (et)). at regere (lat.). en Regering (Ft. -er; R-s-aar, -form, -tid).

Regesta, se u. re-.

Regiment (et, Ft. -er; fr. régiment, lat. regimentum, Styrelse, Regering; jf. regere). R-s-adjudant, -chef osv. — et Regimente (Regering; mnt. regimente; samme Ord som Regiment).

Region (en, Ft. -er; lat.).

Regissør (en, Ft. -er; fr. regisseur), Teaterleder.

Register, se u. re-.

Regn (en). r-bringende, R-bue (R-farver (Ft.), r-farvet. R-hinde), -byge, -dag, -draabe, [-fang, se Rejnfan], -frakke, r-fri, -fuld, R-kappe, -maaler, -maaling, -mængde, -orm, -sky, -skyl (et, Ft. d. s.), -skærm, -slag, -spove (Fugl. numenius), -tid, -vand, -vejr. at regne[1] (oldn. rigna, regna). Regn(e)hjörne (-t).

regne[2] (at; oldn. reikna; R-ing[1] (Handelsregning); R-s-art (de 4 R-er)). Regnebog, -bræt, -fejl, -kunst, -kunstner, -lærer, -maade, -maskine. -mester, -opgave, -penge. -stykke, -tavle, -time. Regning[2] (en, Ft. -er; Skræderregning; R-s-bog, -krav). Regnskab (et, Ft. -er; R-s-aar, -aflæggelse, -bog, -dag. -førelse, -fører, -post.

Reguladetri, -tiv, -tor, regulere, -lær, se u. Regel.

Reineclaude (en, Ft. -r; fr.).

Reje (en, Ft. -r). R-fangst, -fisker, -hov, -kone, -net, -pose.

rejekt, -jicere, se u. re-.

Rejnfan el. (ved Fordanskning) Regnfang (en; Plante; fra mnt. reinevan(e)).

rejse[1] (at; -te; oprejse; (R-ning. Ft. -er); glda. resæ; har faaet ej for e ved Sammenblanding med rejse[2]). R-gilde.

rejse[2] (at; -te; bortrejse; fra ty. reisen; efter Oprind. samme Ord som rejse[1]). en Rejse (Ft. -r; fra mnt. reise). R-beskrivelse, -bog, -dragt, -eventyr, -fælle, r-færdig. R-følge (et), -gods, -haandbog, -kort, -kost. -lyst, r-lysten, R-pas, -penge, -pibe, -plan, -rute, -selskab, -sko, -taske, -tæppe.

Rekapitulation, -klamation, rekognoscere. Rekommandation, rekonstruere, Rekonvalescens, -kord, -kreation, -krut osv., se u. re-.

Rektangel (et, Ft. -gler; fr. rectangle). rektangulær.

rektificere (at; (R-ing); nylat.). en Rektifikation (Ft. -er).

Rektor (en, Ft. -er; lat.; R-bolig, -kæde, -skifte). rector magnificus. et Rektorat (Ft. -er).

Rekviem, -kvirent, -kvisit, -lation, -lativ, -lief, -ligion, -likvie osv., se u. re-.

Rem (-men, Ft.-me (forhen: -mer; derfor endnu: alt hvad Remmer og Töj kan holde). R-böjle, -hul, -skive. Remmesko.

Remedium, se u. re-.

Remingtongevær (efter Opfinderen, Amerikaneren Remington).

Reminiscens, -mise, -misse, -mittend, -monstrant, -montant-, -monte, -montoir, remplacere, se u. re-.

Remse, se Ramse.

Ren[1] (en, Ft. -er; oldn. hreinn; Rensdyr). Rensdyr (R-kalv, -kød. -kølle, -lav. -mos, -mælk).

Ren[2] (en, Ft. -er; oldn. rein, Jordstrimmel), Agerren.

ren (R-hed). rent ud. Rendyrkning, r-göre (R-ing; R-s-kone), -holde (R-else), -koge, -livet, R-skrift (en), r-skrive (R-ning), -skylle, -smagende, R-tryk, r-trykke (R-ning), -vaske. renlig (R-hed; R-s-sans). at rense (R-ning (Ft. -er); R-else (Ft. -r; R-s-ed, -fest, -proces)). Rensemaskine.

Renaissance, se u. re-.

Rend (et). at rende (-te; [1]løbe. [2]rende Garn; (R-ing; modsat Islæt)). en Rende (Ft. -r; [1]Tag-, Vandrende. [2]Redskabet, paa hvilket Væveren render Rendingen). R-bane, -bom, -garn, -kugle, -kælling, -maske, -sten (R-s-bræt). et Renderi.

Renegat, -nommé, -nonce, -novation osv., se u. re-.

Rensdyr, se u. Ren[1].

rense, se u. ren.

rentabel (-ble; dannet efter Fransk). en Rentabilitet. en Rente (Ft. -r; gennem mnt. rente fra Fransk). r-bærende, R-fod, r-fri (R-hed), R-kammer, -mester, -penge, -skriver, -tabel, -væsen. Rentesregning. at rentere. en Rentier (-'en, Ft. -'er).

Renæssance, se u. re-.

Reol (en, Ft. -er; gennem plt. riole, rijol fra fr. rigole, Rende, Fure). R-hylde. — at reole (= reolgrave (R-ning) el. -plöje (R-ning)), R-plov.

Reparation, -pertoire, -pertorium, repetere, Replik, -port, -pressalier, -primande, -præsentant osv., se u. re-.

Reps el. Rips (-et; en Töjsort; eng.).

Reptil (et, Ft. -ier; lat.). Reptiliepresse.

Republik (-ken, Ft. -ker; lat. res publica; jf. real). en Republikaner (Ft. -e; R-inde). Republikanisme (-n). republikansk.

Reputation, -seda, -servation, -sidens, -signation, -skript, resolut, -solvere, Resonans, -spekt, -spiration, -spit, -sponsorium, -ssource, se u. re-.

Rest (en, Ft.-er; gennem Tysk fra Romansk [mlat. resta, af lat. restare, staa tilbage; jf. re-]). R-beholdning, -beløb, -oplag. en Restance (Ft. -r; R-liste). at restere.

Restaurant, restituere, Restriktion, -sultat, -sumé osv., se u. re-.

ret (-te). Retfærd (digt.), retfærdig (R-hed; r-göre (R-else)), R-holt (et), -hval, r-hövle, -lede (R-ning), -liniet, -løbende, R-side (-n), -sind, r-sindig (R-hed), R-skrivning (R-s-lære, -øvelser), r-troende, R-troenhed, r-tænkende, -vendt, -vinklet, -visende; r-skaffen (-ent, -ne; R-hed). rettelig (Bio.). — Ret[1] (-ten; [1]det lovlige, lovhjemlede; Domstolen. [2](Ft. -ter; Samling af Retsregler). Retten (mods. Vrangen); med Rette el. med rette [ret er i denne Forbind. oprind. Tillo.]. Se i, til. — Rethaveri (et), r-løs (R-hed), -mæssig (R-hed). retlig. — Retsbegreb, -bevidsthed, -betjent, -brud (et), -dag, -distrikt, -ferie, -fordrejelse, -for-

dring, -forfølgelse, -forhandling, -forhold, -form, -følelse, -grund, r-gyldig (R-hed), R-handling, -historie, -kendelse, -kilde, -kraft, -krænkelse, r-kyndig (R-hed), R-lægevidenskab, r-lærd, R-lære, -lærer, -orden, -pleje, -reform, -sag, -sal, -sikkerhed, -skranke, -skriver, -strid, r-stridig (R-hed), R-spørgsmaal, -sædvane, -vidne, retslig. — Retter- (gldа. Ejef.; oldn. réttar): R-gang, -sted, -ting. Rettighed (en, Ft. -er; efter Tysk). at rette (R-else, Ft. -r). R-snor. en Retning (Ft. -er; R-s-linie).

Ret² (-ten, Ft. -ter; en R. Mad; egentl. samme Ord som Ret¹). at rette an.

Retirade, retirere, se u. re-.

Retor (en, Ft. -er; gr.). Retorik (-ken, Ft. -ker). retorisk.

retorkvere, Retort, -touche, -træte. se u. re-.

rette, se u. ret.

Retur, se u. re-.

Reumatisme (en; gr.). reumatisk.

Rev¹ (et, Ft. d. s.; R. i Havet; oldn. rif). Skagens, Sjællands R.

Rev² el. (ved folketymologisk Omdannelse) Reb (et, Ft. d. s.; fra holl. reef). tage R. i Sejl. Revhul, -line. at reve (holl. reven) el. rebe. Jf. klos-, torevet.

-rev (-et, Ft. d. s.; af en Okse; plt.): Höj-, Mellem-, Tykrev.

Revaccination, -vance, -veille, -verens, -vers, revidere, se u. re-.

Revir (et, Ft. er; romansk Oprind.).

Revision, -visor, se u. re-.

Revl: med R. og Krat.

Revle (en, Ft. -r).

Revling (en, Ft. -er; Krækling, empetrum nigrum).

revne (at). r-færdig. en Revne (Ft. -r).

Revolte, -volution, -volver, se u. re-.

revse (at; R-else).

Revu, se u. re-.

ri (at; rir, -ede, -et; (R-ning, Ft. -er)). R-traad (en).

Rib- (gldа. rev, Ribben; den nuværende Form er paavirket af ty. Rippe; jf. Ribbe): R-ben (R-s-steg).

Ribbe (en, Ft. -r; ty.; egentl. Ribben [ty. Rippe]). R-gople. ribbet. at ribbe (Hör, Fjer).

Ribben, se u. Rib.

Rible (en, Ft. -r; Skramme, Strime paa Huden efter Slag og efter Pisk).

Ribs (et, Ft. d. s.; ribes). R-busk, -gelé, -plante, -saft, -vin.

Ridder (en, Ft. -e; fra mnt. ridder; besl. med ride). R-aand, -borg, -gods, -kors, -orden, -roman, -sal, -slag, -spore (Plante, delphinium), -stand, -svend, -sværd, -tid (-en), -væsen. Riddersmand. Ridderskab (et). ridderlig (R-hed).

ride (at; red (Ft. -e), reden (-et, -ne; R-ning). R-bane, -bukser, -dragt, -foged, -hest, -hus, -junker, -kappe, -knægt, -kunst, -pisk, -skole, -stövler, -töj. et Ridt (ty.; jf. Marered, Ritmester).

Rids (et, Ft. d. s.; optaget i nyere Tid fra ty. Riss og ty. Ritz). at ridse (R-ning; fra ty. ritzen). R-fjer, -pen. en Ridse (Ft. -r; ty. Ritze).

Riffel (en, Ft. Rifler; Gevær med riflet Løb). R-kugle, -skytte. at rifle (R-ing; fra ty. riffeln). riflet Skyts. en Rifle (Ft. -r).

Rift (en, Ft. -er; besl. med rive).

rig (oprind. Betydn. mægtig; jf. Rige). R-mand; r-holdig (R-hed). Rigdom (-me). rigelig (R-hed).

Rige (et, Ft. -r; besl. med rig). Rigens (gammel, men uoprind. Ejef.). Rigens Acht, Ret. Rigensgade. Rigsadmiral, -arkiv, -arkivar, -bank (R-daler), -dag (R-s-beslutning, -mand, -sal, -tidende, -valg), -daler, -forstander (R-skab (et)), -grænse, -hovmester, -kansler, -maal, -mark, -marsk, -ort (en, Ft. -er), -raad (et), -ret, -sprog, -vaaben, -æble.

Rigel (en, Ft. -gler; ty.).

rigge (at). en Rigger (Ft. -e). en Rigning.

Rigorisme (en; nylat.). en Rigorist (Ft. -er). rigoristisk.
rigtig (R-hed; ty.). rigtignok (Bio.).
Ril (en; en skotsk Dans; eng. reel).
Rim¹ (-en; frossen Dug). rim-(be)dækket, R-frost, -taage.
Rim² (et, Ft. d. s.; Bogstav-, Ende-, Lever-, Stavrim). R-bogstav, -brev. r-bunden, -fri. R-krønike, -ordbog, -smed, -stavelse. -værk. at rime. R-kunst. en Rimer (Ft. -e). et Rimeri (Ft. -er). — rimelig (R-hed; r-vis (Bio.)).
rimpe (at; plt.). r. sammen.
Rin (-en). R-bred, -rejse, -tur. rinsk. Rinskvin.
rinde (at; randt, runden (-et, -ne)).
Ring (en, Ft. -e). R-brynje, -dans, -drossel, -due (el. Ringeldue; ty.), -finger (-en). r-forlovet, -formet, R-leg, -mur, -orm, -spil. at ringe¹ (et Svin ɔ: sætte Ring i Trynen paa det for at forhindre det i at rode). r. en Kjole ud. at ringle¹. r. et Töjr op, ɔ: lægge det i Ring.
ringe² (at; (R-ning); r. med Klokke). Ringeapparat. en Ringer (Ft. -e). at ringle². r. med Bjælder.
ringe³ (Tillo.; Ringhed). Ringeagt (en); r-agte (R-else).
Ringeldue, se u. Ring.
ringle, se u. Ring og ringe².
rinke (at; r. Klæderne op).
Rinoceros (et; gr.). Næshorn).
Ripost (en, Ft. -er; fr.), at ripostere.
rippe (at). r. op i noget.
Ripsraps (et).
Ris¹ (-en; en Kornart; Danisering af ty. Reis, fra mlat. risus, gr. oryza; stammer fra Sanskrit). R-budding, -dyrkning, -fugl, -(en)gryn, -(en)grød, -høst, -mark, -mel (R-s-grød), -vand, -(en)vælling.
Ris² (et, Ft. d. s.; Birke-, Fastelavns-, Koster.; oldn. hrís). R-brænde, -flage, -fletning, -gærde, -knippe. at rise. prygle med Ris.
Ris³ (et, Ft. d. s.; et R. Papir; gennem ty. Ries fra ital. risma; arab. Oprind.).
Rise (en, Ft. -r; Kæmpe; ty.).
risikabel (-ble). at risikere (fr.). Risiko (en; ital.).
risle (at; ty.).
Risp (en, Ft. -e(r); Skomagertraad).
Rist¹ (en; besl. med Rast). hverken R. eller Ro.
Rist² (en, Ft. -e; Jærnrist; oldn. rist). at riste¹ (stege paa Rist; R-ning). ristet Brød, Sild.
riste² (at; skære, indriste; oldn. rísta). r. Runer.
Ritmester (ty.).
Ritual (et, Ft. -er; lat.). rituel (-le; fr.). en Ritus.
Rival¹ (en, Ft. -er; lat.). at rivalisere. en Rivalitet.
Rival², se u. rive.
rive (at; rev (Ft. -e), reven (-et, -ne)). Rivebræt, -jærn, -sten. en Rivaf. en Rival (udt. Rival: Redskab til Udglatning af Borehuller; ty. Reibahle, se Aal²). en Rive (Ft. -r). Riveskaft. -tand. Rivelse (-n). en River (Ft. -e). en Rivning (Ft. -er).
Ro (en; [Ro i en Geværlaas; Ft. -er]). rolig (R-hed).
ro (at; ror, -ede, -et; R-ning). R-baad, -fartöj, -tur. en Roer (Ft. -e). Jf. Ror-.
Robbe (en, Ft. -r; ty.). R-fangst, -fanger (en, Ft. -e).
Robinie (en, Ft. -r; Plante).
Robinsonade (en, Ft. -r).
Roboransdraaber (Ft.; af lat. robur, Styrke). — robust.
Rod (en, Ft. Rødder). rykke op med Rode. Rodende, -frugt, r-fast (R-hed), -fæste (R-else), R-fæste (et), r-hugge, R-knold, r-løs (R-hed), R-ord, -skud, r-skydende, -slaaende, R-stavelse. -stok, -störrelse, -tal. -tegn, -trævl, -uddragning. -vækst.
rode (at). et Roderi.
Rode (en, Ft. -r; gennem mnt. rote [ty. Rotte] fra oldfr. rote, mlat. rutta, rupta, Hærafdeling, Trop; egentl. det „brudte, afbrudte"; jf. Rute). R-inddeling, -march. -mester; r-vis (Bio.).
Roe¹ (en, Ft. -r; Hvide-, Maj-, Runkelr.). R-ager, -dyrkning. -mark. -olie. -sukker. roet. r. Smör. Smag.

Roe² (en, Ft. -r), Skorpe paa Saar.
Rogn (-en). R-fisk, -kastning.
Rok (-ken, Ft. -ke). Rokkedrejer, -hjul, -hoved, -snor.
Rokke (en, Ft. -r; Fisk, raja; fra ty. Roche). R-finne, -hale, -æg.
rokke (at; R-ning). R-dukke, -sten.
Rokoko (en; fr.). R-smag, -stil, -tid (-en), -ur.
Rolle (en, Ft. -r; gennem ty. Rolle fra fr. rôle; efter Oprind. samme Ord som Rulle). R-besætning, -bytning, r-havende, R-hæfte.
Rolling (en, Ft. -er; besl. med rode).
Rom¹, en Romanist (Ft. -er). romansk, en Romer (Ft. -e). Romerfolket, -kirken, -rejse, -retten, -riget, -tal. romersk (r-katolsk). Jf. Roman, Rumænien.
Rom² el. Rum (-men; eng. rum; amerikansk Oprind.). R-budding, -flaske, -toddy.
Roman (en, Ft. -er; oprind. en Fortælling paa Folkesproget ɔ: paa et romansk Sprog (mods. Litteratursproget Latin)). R-digter, -forfatter, -helt, -læser, -læsning, -skriver, -sluger (en), -vrövl; r-agtig. en Romance (Ft. -r; R-digter). Romantik (-ken). en Romantiker (Ft. -e). romantisk. at romantisere.
Romanist, romansk, se u. Rom¹.
Rombe (en, Ft. -r; gr.). rombisk. en Romboide (Ft. -r).
Roquefort-Ost (R., en Landsby i Languedoc).
Ror (et, Ft. d. s.; fra mnt. ro(de)r, Aare, Ror). Se til. Rorbrog (ty.), -bænk, -gat, -gænger (en, Ft. -e), -pind, -stamme, -told.
Ror- (oldn. róðr, Roning). Ror(s)folk, Rorkarl. Rorsbetjent (Toldbetjent).
Ros (en). r-værdig (R-hed). at rose (-te).
Ros¹ (-set; Affald, Skrabsammen). hele Rosset.
Ros² (et; Hest; foræld.; digt.; efter Oprind. samme Ord som Hors). R-tjeneste.
Rose (en, Ft. -r; gennem ty. Rose fra lat. rosa; orientalsk Oprind.; jf. Rosen). Rosen-(ty.): R-baand, -bed, -blad, -(s)blomme, -busk, -familie (-n), r-farvet, -fingret, R-flor, -gaard, -hæk, -kaal, -kind, -knop, -krans, -kæde, -lund, -læbe, -lænker, -mund, -olie, r-rød, R-skær, -sten (Diamant), -torn, -træ, -vand. Jf. Roset(te).
Rosen (en; lat. rosa; glda. rose(n) (¹Rose. ²Rosen); er efter Oprind. samme Ord som Rose). R-feber; r-agtig, -artet.
Rosenobel (en, Ft. -bler; gl. eng. Guldmønt).
Roset(te) (-(te)n, Ft. -(te)r; fr.; Demin. af Rose [fr. rose]).
Rosin (en, Ft. -er; gennem ty. Rosine fra fr. raisin). R-kage, -kærne, -piller (en), -stilk.
Rosinante (en; spansk; Don Quichottes Hest).
Rosmarin (en, Ft. -er; lat.). R-blomst, -lyng.
roste (at; R-ning). r. Malt ɔ: gyde koghedt Vand i det. Rostekar.
Rotang (en; jf. Rotting). R-palme.
Rotation (en, Ft. -er; lat.; af rota, Hjul). R-s-bevægelse, -hastighed, -maskine, -trykker (en). at rotere.
Rotte (en, Ft. -r; fra mnt. rotte). R-fanger (en), -fælde, -gift, -hale, -hul, -hund, -jagt, -jæger, -krudt, -rede, -saks.
rotte (at; fra ty. rotten, Afledn. af Rotte, Afdeling, Flok, Komplot; jf. Rode). r. sig sammen.
Rotting (en, Ft. -er; fra holl. rotting, Spanskrör, Stok, Spadserestok, Rottingslag; egentl. samme Ord som Rotang; orientalsk Oprind.). R-slag, -straf.
Rotunde (en, Ft. -r; Rundbygning; fra lat. rotundus, rund).
Rotvælsk (et; ty.).
Roulade (en, Ft. -r; fr.; af rouler, rulle). — Roulette (en. Ft. -r; fr.).
Route (en, Ft. -r; fr., af lat. rupta (via), brudt, banet Vej; jf. Rode). — Routine (en). r-mæssig. routineret.
Rov (et; indkommet i Middelalderen fra Nedertysk [ty. Raub]).

r-begærlig (R-hed). R-bi. -bille. -dyr, -fisk. -fugl, r-gerrig (R-hed), R-lyst. r-lysten, R-mord, -morder, -tand.

Royalisme (en; fr.; en Royalist (Ft. -er). royalistisk.

ru (R-hed). r-bladet, -haaret, R-hövl, -jærn.

Rub: R. og Stub. — at rubbe. r. af, r. sig. rubbet.

Rubber(t) (en, Ft. Rubbere el. Rubberter; i Whist; eng. rubber).

Rubel (en, Ft. -bler; russ.).

Rubin (en, Ft. -er; af lat. ruber, rød). R-smykke.

rubricere (at; af lat. ruber, rød). en Rubrik (-ken, Ft. -ker; „rødmalet Overskrift"; jf. Rubin).

Rude[1] (en, Ft. -r; Vinduesrude, Firkant; fra Nedertysk: mnt. rute [ty. Raute]). r-dannet, -formet, -formig, R-glas, -mønster. en Ruder (Ft. -e; oprind. Ft.). R. Konge, Fem. rudet.

Rude[2] (en, Ft. -r; Plante; ruta graveolens). R-krans.

Rudel (en, Ft. -dler, en Flok Vildt; Jægerspr.; ty.).

Rudiment (et, Ft. -er; lat.). rudimentær.

Rudskalle (en, Ft. -r; en Karpefisk, cyprinus rutilus).

Ruelse (en; af mnt. ru(w)en [ty. reuen], fortryde, angre). Anger og R.

Ruf[1]: i en R.

Ruf[2] (et, Ft. d. s.; b. F. Ruffet, -fene; et Skur paa Dækket indrettet til Kahyt; plt. el. holl.).

ruffe (at; fra mnt. ruffen). en Ruffer (Ft. -e). en Rufferske. et Rufferi.

Rug (-en). R-aks, -brød (R-sbager). -halm, -høst, -klid, -mark, -mel, -priser (Ft.), -straa, -tvebak, -vippe (= R-aks).

ruge (at; R-ning). R-anstalt, -höne, -kasse, -maskine, -ovn, -plads, -tid.

Ruin (en, Ft. -er; lat.). at ruinere.

Rulle (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen gennem Tysk fra romanske Sprog [mlat. rotula, Demin. af rota, Hjul]; efter Oprind. samme Ord som Rolle, hvis Grundbet. er sammenrullet Hæfte; jf. Kontrol). at rulle (R-(n)ing). R-aal, -bly, -bord, -fører, -gardin, -gryn, -klæde, -kone, -kælder, -pølse, -sten (R-s-dannelse), -stok, -stol, -stue, -töj.

rum. i r. Sø, r. Tid. Rumsejlads, r-skøds (Bio.). — et Rum[1] (Ft. d. s.; b. F. Rummet, -mene). r-delende, -delt, R-enhed, -fang (et), -forhold, -maal, r-opfyldende, R-störrelse. rumlig. at rumme. rummelig (R-hed).

Rum[2], se Rom[2].

rumle (at). Rumlekasse, -potte. en Rumlen. en Rumler (Ft. -e). Rumleri (et, Ft. -er). Rummel (-en).

Rumpe (en, Ft. -r). R-rem (en), -stykke.

rumstere (at; R-ing). en Rumsteren.

Rumænien. en Rumæner (Ft. -e). rumænsk.

rund (1kugle-, cylinderformet. 2gavmild; (R-hed); optaget i Middelalderen gennem Tysk fra romanske Sprog [fr. rond, lat. rotundus, Afledn. af rota, Hjul; jf. Rulle, Rotunde). rundt om, omkring. rundbladet, R-brænder (en, Ft. -e), -bue (R-stil, -vindue), r-buet, R-bælg (Plante, anthyllis vulneraria), r-böjet, R-dans, [-del, se ndf.], -gang, r-gattet, -haandet (R-hed), R-holt, -hoved, r-hovedet, R-jærn, r-kindet, R-kirke, -kreds, -maleri, r-mundet, R-orm, -rejse (R-billet), r-rygget, R-sav, -skrift (en), -skrivelse, -stykke, r-takket, -tosset, -öjet; r-agtig. Rundetaarn. en Runde (Ft. -r; ty. Ronde). at runde (R-ing, Ft. -er). rundet. rundelig. en Rundtenom (-men, Ft. -mer; vulg.).

Runddel (mnt. rundèl, forklarende Omdannelse af mlat. rondellum, kredsformigt: „kredsformig Skandse" [fr. rondel, ty. Rundell]).

Rune (en, Ft. -r). R-alfabet, -mester (Saxo R.), -skrift (en), -stav, -sten. en Runolog

(Ft. -er). Runologi (-en). runologisk.
runge (at).
Runkelroe (ty. Runkelrübe). R-frø, -sukker.
runken (-ent, -ne; R-hed).
Rur (en), Bløddyr.
Rus[1] (-sen, Ft. -ser; Student i det første Aar). R-aar, -gilde.
Rus[2] (en). drikke sig en R. rusende.
Rus-: R-land, -læder. en Russer (Ft. -e). russisk.
Ruse (en, Ft. -r; Aale-, Fisker.). R-fiskeri, -garn, -kurv.
Rusk[1] (et, Ft. d. s.; Ryk). at ruske[1] (rykke). r. en i Haaret. r. Hør. en R-ning.
Rusk[2] (en). Regn og R. R-regn, r-regne, R-vejr. at ruske[2]. regne og r. rusket.
Ruskomsnusk (et).
Rusland, -læder, se u. Rus-.
Rusme (en, Ft. -r; Havrens Blomsterstand). at rusmes, blomstre (om Havren).
Rust (-en; fra mnt. rust, rost [ty. Rost]; besl. med rød [mnt. rôt]). r-brun, -farvet, R-plet. at ruste[1]. rusten (-ent, -ne; R-hed).
ruste[2] (at; fra mnt. rusten [ty. rüsten]). r. sig. Rustkammer, -mester, -vogn. en Rustning (Ft. -er).
rustificere (at; nylat.; R-ing).
rutsche (at; ty.). Rutschbane.
rutte (at). r. med noget.
Ry (et). komme i R.
rydde (at; Rydning (R-s-arbejde)). Ryddeland, -plads. ryddelig.
Ryg (-gen, Ft. -ge). R-aas, -ben, -finne, -flæsk, -hvirvel, -læn (et), -marv (R-s-tæring), -rad (en, Ft. -e; ty. Rückgrat; jf. Grat), -side, -skjold, -stykke, -stød, -titel. at rygge et Hus (mønne; R-ning, Ft. -er).
ryge (at; røg, røgen (-et, -ne); R-ning, Ft. -er). R-kupé (el. Røgk.), -værelse. rygelig. en Ryger (Ft. -e; Tobaksr.).
ryggesløs (R-hed; tidl. rygge-, røggeløs [ryg-, røg- er Omsorg, Hensyntagen]; Grundbetydn. er ligegyldig, hensynsløs; besl. med Røgt).
Rygte (et, Ft. -r; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. ruchte, ty. Gerücht]). R-smed. at rygtes (er rygtedes).
Ryk (et, Ft. d. s.; b. F. Rykket, -kene). at rykke (R-ning). Rykketag (i R.). et Rykind. rykvis (Bio.). en Rykker (Ft. -e; R-brev).
Ryle (en, Ft. -r; Fugl; fra Norsk). R-næb, -æg.
Rynke (en, Ft. -r). at rynke (R-ning). rynket.
Rype (en, Ft. -r; norsk). R-jagt.
ryste (at; (R-else, Ft. -r)).
Rytme (en, Ft. -r; gr.). Rytmik (-ken). rytmisk.
Rytter (en, Ft. -e; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. ruter]). R-eskadron, -fane, -fægtning, -general, -gods, -sabel, -skare, -stövle. Rytteri (-et). en Rytterske.
Ræb (et, Ft. d. s.). at ræbe.
ræd (-de; Rædhed). at rædde (indjage Rædsel). at rædes. ræddelig. en Rædsel (Ft. -sler). R-s-budskab, r-(s)-fuld, R-herredömme, -regering, r-(s)slagen. rædsom (-me; R-hed).
Ræddike (en, Ft. -r; gennem mnt. redik [ty. Rettich] fra lat. radix (Ejef. radicis)).
Ræk (-ken, Ft. -ke; Svingstang, Svingtræ; gymn.; fra ty. Reck; besl. med række). R-øvelser. — Rækværk.
Rækel (en, Ft. -kler; fra ty. Rekel).
Række (en, Ft. -r). i R. Rækkefølge (en); r-vis. — at række (rakte, rakt (el. -edė, -et; R-ning). R-evne, -vidde.
Rækværk, se u. Ræk.
Ræling (en, Ft. -er; holl.). R-s-anker, -støtte.
Ræmse, ræmse, se Ramse.
Rænker (Ft.; ty.). rænkefuld, R-smed, -spil, -spind.
ræse (at). r. Laks.
Ræson (en; fr. raison, af lat. ratio (Ejef. -onis), Fornuft). ræsonnabel (-ble). et Ræsonnement (Ft. -er). at ræsonnere. en Ræsonnør (Ft. -er).
Ræv (en, Ft. -e). R-e-bælg, -grav, -hag(e)l, -hale, -hule, -jagt, -kage, -kløer, -kule,

-pels, r-rød, R-saks, -skind, -streg, -unge; r-agtig.

røbe (at).

rød (R-hed). R-arve (Plante, anagallis arvensis), r-barke, R-bede (en, Ft. -r; R-saft), -ben (en; Fugl, totanus calidris), r-blaa, -blakket, -blisset, -blond, -bortet, -broget, -brun, R-bynke, -bøg, r-farvet, -garve, -glødende, R-gran, -grød, r-gul, -haaret, R-hals (= R-kælk), r-hjelmet, -hovedet, R-hud, r-hudet, R-hætte, -kaal (R-s-hoved), r-kindet, R-kjole, -kløver, -kridt (R-s-tegning), -kælk (en, Ft. -e; = Rødhals; ty. Rotkehlchen; -kehlchen er Demin. af Kehle, Strube), -ler, -løg, r-malet, -mosset, -næset, -plettet, -prikket, -skimlet, -skjoldet, R-skæg, r-skægget, -spraglet, -sprængt, R-spætte (en, Ft. -r), r-spættet, R-sten, r-stribet, R-tjörn, -træ, r-tærnet, R-vin (R-s-flaske, -glas, -toddy), -æl, r-öjet; r-agtig, -laden, -lig. Rødlinger (Ft.), Hudsygdommen: de røde Hunde. at rødme. en Rødme.

Røde (en): i R. lægge Hør, Hamp i R. at rødne (R-(n)ing).

Røffel (en; Irettesættelse; ty. Rüffel). at røfle.

Røg (en). gaa op i R. røgfordrivende, -fortærende, R-fortærer (en, Ft. -e), r-fri, R-hat, -hul, -hætte, -kupé (el. Rygek.; ty. Rauchcoupé), -sky, -stue, -støtte, -tag, -tobak (ty. Rauchtabak), r-törret. røget[1]. r. Smag. — at røge (R-ning). røget[2]. r. Flæsk, Sild. Røgmand. et Røgeri (Ft. -er). — Røgelse (en, Ft. -r; R-alter, -kar).

Røgt (en). at røgte (R-ning). en Røgter (Ft. -e). R-dreng.

Røllike (en, Ft. -r; Plante).

rømme (at; -ede el. -te; R-ning, Ft. -er (R-s-forsøg, -mand); besl. med Rum).

Rön[1] (-nen, Ft. -ne). Rönnebær (R-træ).

Rön[2] (-nen; stenbedækket Grund i Havet, synlig altid eller kun ved Lavvande). Tyborön.

Rönne (en, Ft. -r; gammel forfalden Hytte).

Rör (et, Ft. d. s.). R-drossel, -fletning, -flöjte, r-formet, -hannet (botan.), R-ledning, r-lægge (R-ning), R-sanger, -stol, -sukker, -svamp, -tag.

Rördrum (-men, Ft. -me; plt.).

röre (at; -te). R-stang. Röræg. et Röre. Röringspunkt, -linie. en Rörelse (Ft. -r). rörig (R-hed). rörlig (R-hed). Rör! (som Kommandoord, modsat: Ret!).

Röre (en; Lysken; dial.; oldn. hrærar (Ft.).

Røs(e) (en, Ft. Røser; Stendynge).

Røst[1] (en, Ft. -er).

Røst[2] (et; Søspr.; holl.). R-kætting, -værk.

røve (at; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. roven]). en Røver (Ft. -e). R-anfører, -bande, -borg, -folk, -færd, -haandtering, -historie, -hul, -hule, -høvding, -kaptajn, -kule, -køb, -pak, -rede, -slot, -stat, -tog, -uvæsen. et Røveri (Ft. -er). røver(i)sk.

S.

S, s (et, Ft. S'er, s'er). S-Lyd; s-formig.

saa[1] (Bio.). saa at, godt som, lidt, længe, mange, meget, nær, ofte, saare, sandt, snart, vel (jf. saavel), vidt, vist. — saadan (-ne; fra mnt. sodân [-dan er gjort, beskaffen; perf. part. af don [ty. tun]. göre). saafremt (Bindeo.). -kaldt(et), -ledes (Bio.), -lunde (Bio.; gldgs.), -mænd, -som (Bio., Bindeo.), -vel (Bindeo.).

saa[2] (at; saar, -ede, -et; S-ning). S-havre, -korn, -maskine, -rug, -sæd, -sæk, -tid.

Saa (en, Ft. -er; Trækar med Ører).

saadan, se u. saa[1].

Saader (Ft.), Affaldet efter Melsigtning.
Saal (en, Ft. -er; gennem Tysk fra lat. solea). Saalegænger (en, Ft. -e), -læder. at saale.
saaledes, -lunde, se u. saa[1].
Saar (et, Ft. d. s.). S-behandling, -feber, s-fri, S-læge, -rand. at saare[1]. saarlig.
saare[2] (Bio.). s. godt.
Saat (en, Ft. -er; Opstilling paa Jagten af Drivere og Klappere i Række eller Halvkreds). sætte S.
Sabbat (en, Ft. -er; hebr.). S-s-aar, -dag, -hvile.
Sabel (en, Ft. -bler; fra ældre ty. Sabel [nu: Säbel]). S-bajonet, -fæste, -greb, -græshoppe, -hug, -hæfte, -kat, -klinge, -klirren, -regimente, -sluger (en, Ft. -e), -ært. at sable ned.
Sadducæer (en, Ft. -e). sadducæisk.
Sadel (en, Ft. -dler). S-bom, -bue, s-brudt, -fast, S-gjord, -knap, -mager (S-dreng, -lære, -mester, -svend), -plads, -taske. at sadle (S-ing). Sadleplads (ved Væddeløb).
Sa(f)fian (-et; orientalsk Oprind.). S-s-bind, -sko.
Safir (en, Ft. -er; arab.). s-blaa.
Safran (-en; arab.). s-gul, S-spiritus.
Saft (en, Ft. -er; ty.). s-fuld, S-løb, s-løs (S-hed), -rig (S-hed), S-rör, -stigning. saftig (S-hed, Ft. -er).
Sag (en, Ft. -er). S-fører (S-bestalling osv.), -førelse, -føring, -hukommelse, -kundskab, s-kyndig (S-hed), S-register, s-søge (S-ning), S-søger (en, Ft. -e), -volder (en, Ft. -e). sagesløs (S-hed). Sagefald. Sagsanlæg. saglig (S-hed).
Saga (-en, Ft. -er; oldn.). S-digtning, -skriver, -tid (-en).
Sagn (et, Ft. d. s.). S-dannelse, -digtning, -figur, -helt, -historie, -kreds, s-rig; s-agtig.
Sago (-en; malajisk). S-gryn, -mel, -palme, -suppe, -vælling.
sagte (fra mnt. sachte). sagtfærdig (S-hed), -modig (S-hed). sagtelig (Bio.; digt.). at sagtne (S-ing). — sagtens (Bio.).
sakke (at; plt.). s. agterud.
Sakrament(e) (et, Ft. -(e)r; lat.; af sacer, hellig). sakramental. sakramentlig. — Sakristan (en, Ft. -er; nylat.). — Sakristi (-et, Ft. -er).
Saks (en, Ft. -e). S-næb (en; Fugl, rhynchops). Saksestaal.
Saksen. en Sakser (Ft. -e). saksisk.
Sal (en, Ft. -e). S-s-dör, -etage, -vindue.
Salamander (en, Ft. -dre; gr.; maaske orientalsk Oprind.).
Salangan (en, Ft. -er; saa kaldet efter Øen Salang ved Malakka). S-rede osv.
Salat (en, Ft. -er; ital. (in)salata, indsaltet, af lat. sal, Salt). S-bed, -fad.
saldere (at; (S-ing); ital; lat. solidare; besl. med solid). Saldo (-en, Ft. -er).
Salep (-pen; arab.). S-rod.
Salg (et, Ft. d. s.). til Salg(s). Salgsbetingelse, -genstand, -liste, -løb, -papir, -pris, -ret, -sum, -vilkaar, -værdi.
Salicyl (et; gr.). S-syre, -sæbe.
salig (S-hed). s-göre (S-else), S-görer (en, Ft. -e).
Saling (en, Ft. -er; holl.; Søspr.; Lang-, Tværsaling).
Salme el. Psalme (en, Ft. -r; gr.). (P)salmebog, -digter, -digtning, -melodi, -nummer, -sang, -tone. en (P)salmist (Ft. -er).
Salmiak (-ken; lat. sal ammoniacus, Salt fra den Egn, hvor Juppiter Ammons Tempel stod; jf. Ammoniak). S-mikstur, -spiritus.
Salon (en, Ft. -er; fr., af salle. der i gammel Tid er optaget fra Germansk; samme Ord som da. Sal). S-bord, -bøsse, -vogn.
Salpe (en, Ft. -r; lat.). S-kæde.
Salpeter (-et; lat. sal petræ, „Klippesalt"). S-papir, s-sur, S-syre.
Salt (et, Ft. -e). S-fad, -grube, -kar, -kilde, -klump, -koger (en, Ft. -e), -kogeri (et, Ft. -er), -korn, -lage, -mad (S-s-fad), -oplag, -smag, -støtte, -syder (en, Ft. -e), -syderi

(et, Ft. -er), -syre, -sø, -told, -urt, -vand (S-s-alge, -fisk), -værk; s-agtig, -holdig (S-hed). salt (S-hed). at salte (S-ning). en Salter (Ft. -e). et Salteri (Ft. -er).

Saltomortale (en, Ft. -r; ital.; „dødeligt Spring").

Salut (-ten, Ft. -ter; fr.; besl. med Salve[2]). S-skud. at salutere.

Salve[1] (en, Ft. -r; fra mnt. salve [ty. Salbe]; Luse-, Öjens.). S-krukke, -olie. at salve (S-else; (s-s-fuld); S-ing (S-s-akt)).

Salve[2] (en, Ft. -r; Geværsalve; fr., af lat. salve, vær hilset). — salvere (at; lat.). — Salvet (en, Ft. -er; Serviette; foræld.).

Salvie (en, Ft. -r; lat. salvia; besl. med salvere; „den bevarende"). S-te, -vand.

Salær (et, Ft. -er; fr. salaire, af lat. salarium, Afledn. af sal, Salt; „Saltpenge").

sam- (besl. med samme, sammen, samt): samarbejde, S-arbejde, s-bladet, S-bo (Ft. -er; S-plante), s-drægtig (S-hed), -drægtelig (Bio.), S-eje, s-fuld (forklarende Omdannelse af glda. samfæld, oldn. samfeld-r, af fella, fælde (sammen)), S-fund (S-s-aand, -baand, s-farlig, -fjendsk, S-forfatning, -forhold, -klasse, -lag, -liv, -lære, -onde, -orden, -pligt, -stilling, s-stridig, S-tilstand), -færdsel, -klang, -kvem (-met), -lag, -leje, s-levende, S-liv, -raad, s-stemme. (S-ning), S-stilling (gramm.; Apposition), s-svarende, S-tale (S-emne), s-tale, S-tid, s-tidig (S-hed), -tydig (S-hed; synonym.), S-tykke (et), s-tykke, -virke (S-ning), S-vittighed (fra mnt. samwitticheit [-witticheit er Viden]; Oversættelsø af lat. conscientia; S-s-angst, -frihed, s-fuld (S-hed), -løs (S-hed), S-nag, -pligt, -sag, -skrupler (Ft.), -spörgsmaal, -tvang), -vær (et) el. -væren.

Samaria. Samaritan (en, Ft. -er).

Samarie (en; Præstekjole; ty.; fra romanske Sprog).

samle (at; fra mnt. samelen [ty. sammeln]). S-linse. en Samler (Ft. -e; S-flid, -mani). en Samling (Ft. -er; S-s-ord (Kollektiv), -plads, -punkt. -sted).

samme. i det s. s. Slags. s. Sted. — sammesteds (Bio.; s-s-fra).

sammen (se al): s-arbejde (S-else), -binde (S-ing), -blande (S-ing), -blæse, -bragt, -bringe, -brokke, -brygge, -brænde, -bukke (S-ning), -bunke, -byde, -bygge, -bære (S-ing), -böje (S-ning), S-drag, s-drage (S-ning), -drive, -dynge (S-ning), S-fald, s-falde, -fatte (S-else, S-ning), -filtre (S-ing), -flette (S-ning), -flikke (S-ning), -flyde (S-ning), -flytte (S-ning), -folde (S-ning), -foldelig, -fælde (S-(n)ing), -föje (S-ning), -føre (S-ing), -groet, -hobe (S-ning), S-hold (et), s-holde (S-else, S-ning), -holdig (S-hed), -hæfte (S-ning), S-hæng (et og en; S-s-kraft), s-hængende, -hørende, -jage, -jaske, -kalde (S-else), -kitte (S-ning), -klinke, -klistre (S-ing), -klynge (S-ning), -klæbe (S-ning), -knappe (S-ning), -knibe (S-ning), -knuge (S-ning), -knytte (S-ning), -koble (S-ing), S-komst (en, Ft. -er), s-krympe, -krøben, -krølle, -kæde (S-ning), S-køb, s-lappe (S-ning), -levet, -ligne (S-else (s-s-vis); S-ing (S-s-grad, -metode, -punkt)), -lime (S-(n)ing), -lodde (S-ning), -lægge (S-ning), -lænke (S-ning), S-løb, s-løben, -nagle, -nitte, -ordne (S-ing), -pakke (S-ning), -parre (S-ing), -passe (S-ning), S-pluk (et), s-plukke (S-ning), -plöje (S-ning), -presse (S-ning), -puge (S-ning), -rage, -rapse, -regne, -rime, -ringe, -rive (S-ning), -rode, -rotte

(S-else, Ft. -r), -rulle (S-ning), -rõre, -sat, -skrabe, S-skrift (en), s-skrive (S-ning), -skrue (S-ning), -skrumpe (S-ning), S-skud, s-skyde, -skylle (S-ning), -slutte (S-ning), -slynge (S-ning), -smede (S-ning), -smelte (S-ning), -smöre (S-ing), S-smörer (en, Ft. -e), s-snerpe (S-ning), -snøre (S-ing), -spare (S-ing), S-spil, s-spillet, S-spind, s-spunden, -stille (S-ing, Ft. -er), -stimle (S-ing, Ft. -er), -stuve (S-ning), -stykke, -styrte (S-ning), -stævne (S-ing), S-stød, s-stødende, -svejse, -svoren, -sværge sig (S-else), -sy (S-ning), -sætte (S-ning), -tigge, -tromme, -trykke (S-ning), -træde, S-træden, -træf, s-træffe, -trække (S-ning, Ft. -er), -trækkelig (S-hed), -trænge, -tælle (S-ing), -tømre, -vikle, -vokse (S-ning), S-vækst, s-væve (S-ning), -ælte (S-ning), -øge (S-ning).

Sammensurium (et; ty. Sammelsurium).

Samojed (en, Ft. -er).

Sams(ø). en Samsing (Ft. -er).

samt (Bindeo,: ty.). samtlige (Ft.).

Samvittighed, se u. sam-.

Sanatorium (b. F. -iet, Ft. -ier; lat.). sanitær (fr. sanitaire).

Sand (-et). S-aal, -ager, [-art, se ndf.], -arve, -baad, -banke, s-blandet, S-bund, -bunke, -dynge, -flade, -flugt, -grav, -graver, -grund, -hav, -hob, -hus (Skrivetöj), -jord, -kage, -kiste, -kryb (en; Plante, glaux maritima), -lag, -loppe, -løber (en; Fugl, calidris arenaria), -mand, -mark, -mile, -muld, s-muldet, S-orm, -pram, -rev, -revle, -slette, -sten (S-s-brud, -bygning, -figur, -formation, -ornament), -storm, -sæk, -tange, -ur, -vaaner (en; Plante, arenaria), -ørk(en). Sandskorn. at sande[1] til. sandet. sandig.

sand (S-hed, Ft. -er; s-s-kærlig (S-hed), -søgende, S-søger (en), -vidne). Sandsagn (et; gldgs., digt.), -siger (en, Ft. -e; S-sigeri (et); S-ske). sanddru ((S-hed), se -dru), -færdig (S-hed), -synlig (S-hed, Ft. -er; S-s-beregning; s-vis (Bio.)). at sande[2] noget. Sandemand (en). sige Sanden. sandelig (Bio.). min Sandten el. minsandten.

Sandal (en, Ft. -er; gr.).

Sandart (en, Ft. -er; Fisk; ty. Sandart el. Sander; mnt. sandât).

Sandel (orientalsk Oprind.). S-træ.

Sang (en, Ft. -e). S-bog, -bund, -drossel, -forening, -fugl, -klokker (Ft.), -kreds, -lærer, -lærke, -stemme, -svane, -time, -undervisning, -værk. sangbar. en Sanger (Ft. -e; S-inde, S-ske). S-fest, -kor.

Sangviniker (en, Ft. -e; af lat. sangvis (Ejef. sangvinis). Blod). sangvinsk.

Sanikel (en; Plante, sanicula).

sanitær, se u. Sanatorium.

sanke (at; S-ning; oldn. og sv. samka; besl. med sam-). en Sanken. Sankeaks, -ved.

Sankt (forkortet St.; lat. sanctus, hellig). St. Hans (-aften, -blus, -dag, -nat, -orm, -urt) el. St. Hans-Aften osv. en Sanktion. at sanktionere.

Sans (en, Ft. -er; fra fr. sens, lat. sensus, Følelse, Sans). at sanse (S-ning, Ft. -er). Sansebedrag, -indtryk, -kage (Ørefigen), -organ, -redskab, -rus, -verden. sanse(s)løs (S-hed). sanselig (S-hed).

Sansculot(te) (-(te)n, Ft. -(te)r; fr.).

Sanskrit (et). S-forsker, -litteratur. sanskritisk. en Sanskritist (Ft. -er).

Saracener (en, Ft. -e). saracen(i)sk.

Sardin (en, Ft. -er; ital.; efter Sardinien). S-daase, -olie. — Sardinien. sardinsk.

Sarkasme (en, Ft. -r; gr.). sarkastisk.

Sarkofag (en, Ft. -er; gr.; „Kødfortærer"; Ligkiste af Sten).

sart el. zart (S- el. Z-hed; ty.).

sat (-te; S-hed). s. Alder, Væsen.

Satan (en; hebr.). satanisk.
Satire (en, Ft. -r; lat.). en Satiriker (Ft. -e). at satirisere. satirisk.
Satisfaktion (en; lat.).
Sats (en, Ft. -er; ty. Satz).
Satyr (en, Ft. -er; gr.). S-spil.
Sauce, se Sovs.
Sav (en, Ft. -e). at save (S-ning). Savblad, s-bladet, S-blok, -brug (et), -buk, -fisk, -(e)lad, -mølle, -skærer (en, Ft. -e), -skæreri (et, Ft. -er), -smul, -spaan, s-takket, S-tand, -værk (et).
Savl (-et). at savle. Savldug, -smække.
Savn (et, Ft. d. s.). at savne.
Savojard(e) el. Savoyard(e) (en, Ft. -(e)r). S-dreng. Savojen el. -voyen. Savoj- el. Savoykaal.
Scene (en, Ft. -r; gr.). S-arrangement, -forandring, -instruktør. et Sceneri. scenisk.
Scepter (et, Ft. -tre; gr.).
Schah, Schak, se Shah, Skak.
Schakal (en, Ft. -er; pers.).
schakre, se sjakre.
Schakt (en, Ft. -er; ty. Schacht; stammer fra Nedertysk og er efter sin Oprind. samme Ord som da. Skaft; Grundbetydn. er Stang, Maalestang; et vist Dybdemaal). S-grav, -ovn.
Scharwenzel el. Scherwenzel (en; et Kortspil; ty.).
schattere, Scheik, Schellak, Schema, Scherif, Schibbolet, Schirocco (el. -rokko), Schisma, Schlesien, schofel, Schweiz, se skattere, Sheik, Skellak, Skema, Sherif, Shibbolet, Scirocco, Skisma, Slesien, sjofel, Sveits.
Schæfer (en, Ft. -e; ty.). et Schæferi (Ft. -er).
Scirocco (-rokko) el. Schirocco (-rokko).
se (at; ser (Lidef. ses), saa (Lidef. saas), set (-e), seende). Sehöje (-ne). seværdig (S-hed, Ft. -er). en Seen. en Seer (Ft. -e; S-ske). S-blik, -glas, -kraft.
Sedativ (nylat., af sedare, dulme, dysse i Søvn; jf. Reseda). S-vand.
Seddel (en, Ft. Sedler; fra mlat. scedula; gr. Oprind.). S-bank, -indløsning, -katalog, -masse, -penge.
Sedés (en, Ft. -er; lat.). i S. (in sedecimo). S-format, -udgave.
Segl[1] (et, Ft. d. s.; fra lat. sigillum). S-aftryk, -bevarer, -lak, -ring, -samling, -voks.
Segl[2] (en, Ft. -e). S-blad, s-dannet, -formet, -formig.
Segment (et, Ft. -er; lat.).
segne (at). s. om.
Seine. S-floden.
sej[1] (Udro.). sej mine Gutter!
sej[2], se sej(g).
Sej (en, Ft. -er; Fisk; gadus carbonarius).
Sejd (-en; optaget i nyere Tid fra Oldnord.).
sej(g) (S-hed). s-livet (S-hed), -pine (at). S-pineri (et).
Sejl (et, Ft. d. s.). S-baad, -dug, -garn, -mager (en), -skib. at sejle. sejlbar, -færdig, -klar, S-tur. en Sejlads. en Sejler (Ft. -e).
Sejr (en, Ft. -e). s-drukken, S-herre, s-kronet, -løs, -rig, -vant, S-vinder (en, Ft. -e), -vinding. Sejrsbudskab, -fane, -palme, -tegn, -tog. at sejre.
sejse (at; Søspr.; ty.). en Sejsing (Ft. -er).
Sekant (en, Ft. -er; lat.).
Sekel (et, Ft. Sekler; Aarhundrede; lat. sæculum).
Sekondlöjtnant (en).
Sekret (et, Ft. -er; lat. secretus, hemmelig). et Sekretariat (Ft. -er). en Sekretær (Ft. -er; fr. secrétaire).
seks. s-aaret, -aarig, -benet, -bladet, -cifret, -dobbelt, S-ender (en, Ft. -e), s-fodet, -fødtet, -hannet (botan.), S-kant, s-kantet, S-tal, -tur. en Seks (Ft. -er). en Sekser (Ft. -e). seksten (s-aars). sekstende (S-del). Ludvig den S. — en Seksa (Ft. -er; svensk). Seksagesima (60de [Dag för Paaske]). en Sekstant (Ft. -er; lat.; af sex, seks). en Sekstet (-ten, Ft. -ter; ital.).
seksuel (-le; fr.).
Sekt (en, Ft. -er; lat.; af secare, skære). S-væsen (-et). — en Sekterer (Ft. -e). sekter sk.

— Sektion (en, Ft. -er; S-s-møde). — Sektor (en, Ft. -er).

Sekund (en el. et, Ft. er; af lat. secundus, anden; egentl. følgende; „anden Deling" [første Deling er Minuttet]). S-pendul, -viser. - Sekundant (en, Ft. -er). at sekundere. — sekundær.

Sele (en, Ft. -r). S-knap, -tøj.

Selleri (en, Ft. -er; fr. céleri). S-knop, -suppe.

Selskab (et, Ft. -er; fra mnt. selschap). S-s-dame, -dragt, -dyr, -lokale, -mand, -regning, -sal, -spil. selskabelig (S-hed).

Seltersvand (fra Kilderne ved Selters i Nassau).

selv (selve). s. naar, om, samme. et Selv (-et). s-anden, S-agtelse, -angivelse, -anklage, s-ansvarlig, S-antændelse, -bebrejdelse, -bedrag, -behag, s-behagelig (S-hed), S-beherskelse, s-behersket, S-bekendelse, -beskatning, s-beskikket, -bestaltet, S-bestemmelse (S-s-ret), -betragtning, -beundring, s-bevidst (S-hed), S-biografi, s-buden, -død, S-eje (et), -ejendom, -ejer (S-bonde, -gaard), -erhverv, s-erhvervet, S-erkendelse, s-femte, -fjerde, S-foragt, -forbrænding, -forglemmelse, s-forglemmende, S-forgudelse, -fornedrelse, -fornægtelse, s-fornegtende, -forskyldt, S-forsvar, -følelse, -følge (en; s-lig (S-hed)), s-gjort (s. er velgjort), -god (S-hed), -groet, -gyldig (S-hed), S-hersker, -hjælp, -iagttagelse, s-indlysende, -kaldet, -klog (S-skab), S-koger (en, Ft. -e), -kritik, -lyd, s-lysende, S-modsigelse, s-modsigende, S-mord (S-s-forsøg), -morder, s-mordersk, S-opholdelse (S-s-drift), -opofrelse, s-opofrende, S-overvindelse, s-paadragen, S-plager, -plageri, s-plager(i)sk, S-prøvelse, s-prøvet, -raadig (S-hed), -retfærdig (S-hed), S-ros, s-saaet, -sikker (S-hed), -skabt, -skreven, S-skyldner, -studium, -styre (et), s-stændig (S-hed), S-syn, s-tagen, -tilfreds (S-hed), S-tillid (s-s-fuld), s-tredie, S-tugt, -tægt, -undervisning, -valg, s-valgt, -virksom (S-hed), S-vurdering. — selvisk (S-hed).

Sem. Semit (-ten, Ft. -ter). semitisk.

Semester (et, Ft. -stre; lat.).

Semikolon (et; gr.).

Seminarium (-iet, Ft. -ier; lat.; af semen (Ejef. seminis), Frø; „Planteskole"). Seminarieforstander, -lærer. en Seminarist (Ft. -er). seminaristisk.

Semit, se u. Sem.

Semslæder, se Sæmsl.

Semulje (-n; fr. semoule). S-gryn, -grød, -vælling.

sen (S-hed). s-drægtig (S-hed), -færdig (S-hed).

Senat (et, Ft. -er; lat.). S-s-beslutning. en Senator (Ft. -er).

sende (at; -te; S-else, Ft. -r; S-ing, Ft. -er (S-s-gods)). Sendebrev, -bud (Ft. d. s. el. -e), -færd, -mand.

Sene (en, Ft. -r). S-baand, s-fuld (S-hed), S-galle (= Flaadgalle), -græs, -hinde, -knude, s-stærk, S-væv.

Seng (en, Ft. -e). Se i, oven, til. Sengebaand, -betræk, -bund, -dyne, -fjæl, -halm, -hest, -kammer, -klæder (Ft.), s-liggende, S-sted, -tid, -tæge, -tæppe, -tøj, -varme.

Senior (en, Ft. -er; lat.). et Seniorat (Ft. -er).

Sennep (-en; gr. sinapi). S-s-frø, -kage, -kande, -korn, -krukke, -sovs.

Sennesblade (Ft.; arab. Oprind.).

Sensation (en; nylat.). S-s-proces, -roman, s-vækkende. sensationel (-le). — sensibel (-ble). en Sensibilitet.

Sensualisme (-n; nylat.). en Sensualist (Ft. -er). sensualistisk.

Sentens (en, Ft. -er; lat.). sententiøs.

sentimental (fr.). en Sentimentalitet.

separat (lat.). S-aftryk, -fred, -kahyt, -votum, -værelse. en Separation (Ft. -er). en Separatisme. en Separatist (Ft. -er). separatistisk. at separere.

September (en; lat.; af septem, syv; jf. Oktober, November, December). S-dag, -vejr. — Septennat (et, Ft. -er; Tidsrum af 7 Aar). — Septuagesima (den 70de [Dag för Paaske]).

Seraf (en, Ft. -er; hebr.; Lysengel; jf. Kerub). Serafim (hebr.; Ft.; S-er-orden (-en)). serafisk.

Serail (et, Ft. -er; pers. Oprind.).

Serber (en, Ft. -e). Serbien. serbisk.

Serenade (en, Ft. -r; ital.).

Sergent, (en, Ft. -er; fr.).

Serie (en, Ft. -r; lat.).

Serpentin (lat.). S-sten; s-holdig.

Servante (en, Ft. -r; fr.; af lat. servus, Slave). at servere (S-ing). et Service (Ft. -r). en Serviet (-ten, Ft. -ter; S-baand, -ring). — servil. en Servilitet. — Servitut (-ten, Ft. -ter).

serøs (fr. sereux). en s. Vædske.

Session (en, Ft. -er; lat.). S-s-læge.

Sfinks el. Sfinx (en, Ft. -er; gr.).

Sfære (en, Ft. -r; gr.). sfærisk.

Shag (-gen; eng.). S-pibe, -tobak.

Shah el. Schah (en, Ft. -er; persisk; Konge; jf. Skak).

Sheik el. Scheik (en, Ft. -er; arab.; arabisk Høvding).

Sherif[1] el. Scherif[1] (-fen, Ft. -fer; arab.; Efterkommer af Muhamed, arabisk Fyrste).

Sherif[2] el. Scherif[2] (-fen, Ft. -fer; eng. sheriff, Fredsdommer, Landfoged; indfødt engelsk Ord; besl. med Shire, „Grevskab"; oprind. Betydn.: Landsdommer i et Shire).

Sherry (eng.; benævnt efter Xeres i Spanien). S-glas, -toddy.

Shetlandsøerne (oprind. Hjaltland; [Shet- var den stedlige Udtale af Hjalt- i den norske Dialekt, som fordum taltes paa Øerne]).

Shibbolet el. Schibbolet (et; hebr.; Aks).

Shilling (en; Ft. d. s.; eng.; samme Ord som Skilling).

Shirting (et; eng.).

Si (-en, Ft. -er). at si (sir, -ede, -et). S-ben, -bøtte, -kar, -klud, -klæde.

Siam. en Siameser (Ft. -e). siamesisk.

Sibirien. sibirisk.

Sibylle (en, Ft. -r; gr.). sibyllinsk.

Sicilianer (en, Ft. -e). siciliansk. Sicilien.

sid (S-hed). side Klæder.

sidde (at; sad (Ft. -e), siddet). S-bad (= Sædeb.), -fjæl, -fod, -plads, -pude.

Side (en, Ft. -r). S-aabning, -bane, -ben, -blik, -bygning, -flade, -flöj, -gade, -gang, -gren, -hug, -kammerat, -knop, -linie, -lomme, -lys, s-læns (jf. baglæns), S-mand, -mur, s-ordnet (S-ing), S-skud, -spring, s-stillet (S-ing), S-sting, -stykke, -stød, -tal, -trappe, -tryk, -vej, -vind, -vinkel, -væg, -værelse.

siden (Bio., Forho., Bindeo.). s. efter, hen. sidst. til s. sidstafvigte, -fødte, -leden, -levende, -nævnte, S-prædiken. paa (i) Sidstningen.

Sidensvans (en, Ft. -er; Fugl; ty.; „Silkehale").

Siesta (en, Ft. -er; spansk; Hvilestund efter Arbejde; af lat. sexta, sjette (Time), ɔ: Middagstiden).

Sifon (en, Ft. -er; gr.).

sig (Stedo.).

sige (at; sagde, sagt). et Sigende.

Signal (et, Ft. -er; af lat. signum, Tegn; jf. signe). S-bog, -blus, -flag, -pibe, -raket, -skive, -skud, -stang, -station. et Signalement (Ft. -er). at signalisere (S-ing). en Signalør (Ft. -er). — en Signatur (Ft. -er). at signere.

signe (at; indkommet med Kristendommen i germanske Sprog fra lat. signum, Tegn; göre Korsets Tegn over; jf. Signal). S-formular, -kælling.

Signet (et, Ft. -er; gennem mnt. signet fra mlat. signetum, af signum; jf. Signal, signe). S-ring, -stikker.

Sigt (en; Forevisning; Løbetid, Frist (om Veksler); fra ty. Sicht). S-veksel. — sigte[1] (at; s. efter, paa, til). S-korn, -punkt osv. et Sigte[1]. — sigtbar (S-hed).

sigte² (at; (S-ning); fra mnt. sichten). s. Mel. en Sigte³ (Ft. -r). S-brød, -mel, -værk.
sigte³ (at; (S-else, Ft. -r); beskylde; gilda. sæktæ, sagsøge; Afledn. af sak, Sag).
Sigöjner, se Zigeuner.
sikken (sikket, sikke; kendes fra Middelalderen; opstaaet af se hvikken, se hvilken).
sikker (sikre; S-hed; (S-sforanstaltning, -prop, -ventil); gennem Tysk fra lat. securus). sikkerlig (Bio.). at sikre (S-ing; S-s-middel).
Siksak el. Zikzak (en; ty. Zichzach). S-linie, s-formig.
Sild (en, Ft. d. s.). S-e-baad, -fiskeri, -garn, -glimt, -lage, -salat, -stime.
silde (Bio.). en Sildefød(n)ing (Ft. -e(r)). sildig (s-blomstrende, -moden).
Silhouet (-ten, Ft. -ter; fr.). S-klipper(en). at silhouettere.
Silke (-n). S-avl, -baand, s-blød, S-flos, -flöjl, -fo(de)r, -haar, s-haaret, S-handel, -handler, -hat, -kjole, s-klædt, S-orm, -papir, -skærm, -strömpe, -traad, -töj, -varer; s-agtig.
Sime (en, Ft. -r).
Simle (en, Ft. -r; Hvedes.; lat.).
Simmer¹ el. Zimmer (et, Ft. d. s.; fra ty. Zimmer), 4 Deger.
Simmer² (en; Anemone).
simpel (-ple; (S-hed); lat.). at simplificere (S-ing). en Simplifikation.
Simulant (en, Ft. -er). en Simulation. at simulere (lat.).
sin (sit, sine).
Sind (et, Ft. d. s.; fra mnt. sin). Se i, til. slaa af Sinde, lægge paa Sinde. Sindbillede, s-billedlig, s-rig (S-hed). Sindelag. Sindsbeskaffenhed, -bevægelse, s-forvirret, S-forvirring, -ligevægt, -ro, -stemning, -styrke, s-svag (S-hed), -syg, S-syge (S-anstalt, -læge), -tilstand. sindet. sindig (S-hed).
Sinde (Grundbetydn. er Gang; besl. med -sinds i Talord): denne, ingen, nogen S.
Sinecure (en, Ft. -r; lat.).
Singrön (en; Plante, vinca minor; fra ty. Singrün; „stedse grön"; jf. Syndflod).
Singularis (en; lat.).
Sinke¹ (en, Ft. -r; Stövles.).
sinke (at; (S-else); besl. med sen). S-lektie(-n). en Sinke² (Ft. -r).
Sir (en; ty.). S-busk, -plante, -skrift. et Sirat (Ft. -er). at sire. sirlig (S-hed).
Siren, se Syren.
Sirene (en, Ft. -r; gr.). S-sang.
Sirts (-et, Ft. -er; tysk Zitz, holl. sits; stammer fra Bengalsk).
Sirup (-pen; arab.). S-s-kage, -krukke.
Sisken (en, Ft. -er; fra Tysk [ty. Zeischen, Demin. af Zeisig]). s-grön, S-æg.
sitre el. zitre (at; ty. zittern). Sitteraal, -rokke.
Situation (en, Ft. -er; fr.). S-s-kort, -linie, -plan. — situeret.
Siv (et el. en, Ft. d. s.). S-maatte, -sko.
sive (at).
Sjako el. Chakot (-en, Ft. -er; stammer fra Ungarsk).
sjakre el. schakre (at; jødisk-tysk schachern). Sjakkerjøde.
Sjal (et, Ft. -er; eng. shawl; ty. Shawl, Schal; fr. châle; persisk Ord).
Sjap (-pet). S-is. sjappet.
Sjask (et). at sjaske. et Sjaskeri. sjasket.
Sjat (en, Ft. -ter). sjattet.
sjette (S-del). Knud den S.
sjippe (at). et Sjip(pe)tov.
sjofel el. schofel (-fle; (S-hed, Ft. -er); ty. schofel; hebr.). en Sjofelist (Ft. -er). at sjofle.
sjokke (at).
Sjov (et el. en; fra holl. sjouw). at sjove. en Sjover (Ft. -e). S-arbejde.
sjunge, se synge.
sjuske (at). sjusket. en Sjuske (Ft. -r). et Sjuskeri (Ft. -er).
Sjæl (en, Ft. -e). s-fuld, -løs. Sjæleadel, -ang(e)st, -evne, -fred, -fryd, -gave, s-glad, S-hyrde, -kamp, -kval, -liv, -lære, -messe, -nød, -ro, -sorg, -sørger (en, Ft. -e), -trøst, -vaande, -vandring, -ven. Sjælshöjhed, -kraft,

storhed, -styrke, -tilstand, -ytring, sjælelig.

sjælden (-ent, -ne; S-hed, Ft. -er).

Sjælland. en Sjællandsfar (Ft. -er; foræld.; digt.). sjællandsk. tale S. en Sjællænder (Ft. -e).

Skaal (en, Ft. -e og -er (gldgs.; bibl.; samt i Forbind. drikke, udbringe Skaaler)). Skaalbærere (Ft.; Plantefamilie), s-frugtede (Planter), S-lav, -rust (Plante), -tale, -taler (en). at skaale.

skaane (at; -ede el. -te; fra mnt. schonen). en Skaansel (s-løs (S-hed)). skaansom (-me; S-hed).

Skaane. en Skaaning (Ft. -er). skaansk.

Skaar[1] (et, Ft. d. s.). skaaret.

Skaar[2] (en, Ft. -e; Række afmejet Korn, som det ligger efter Leen för Opbindingen).

Skab[1] (-et; Udslæt; rimeligvis optaget i germanske Sprog fra lat. scabies). skabet.

Skab[2] (et, Ft. -e; fra mnt. schap; Bog-, Klæde-, Mad-, Penges.). Skabsdör, -nøgle, -skuffe.

skabe (at; -te; ogsaa -ede (i Betydn. te sig ilde, paatage sig et usandt, unaturligt Væsen)). en Skabelse (Ft. -r; S-s-akt, -beretning). en Skaber (Ft. -e; S-aand, -bud, -evne, -haand, -kraft, -navn, -ord, -værk). en Skabning (Ft. -er). — skabagtig (S-hed). et Skaberi. en Skabhals.

Skabelon (en, Ft. -er; ty.).

Skaberak (-ket, Ft. -ker; tyrk.).

Skabilkenhoved (antages at være besl. med Skabelon).

Skabiose (en, Ft. -r; Plante, scabiosa).

Skade[1] (en; Fortræd, Tab, Ulykke; oldn. skaði, sv. skada). S-dyr, s-fri, -fro (S-hed), S-fryd, s-lidt. — S-s-erstatning, s-løs (S-holdelse). at skade. skadelig (S-hed).

Skade[2] (en, Ft. -r; Fugl, pica; sv. skata). S-rede, -unge, -æg.

Skade[3] (en, Ft. -r; Fisk, squatus; oldn. skata).

skaffe[1] (at; fra ty. schaffen, der efter Oprind. er samme Ord som da. skabe).

skaffe[2] (at; spise (til Søs); fra holl. schaffen, schaften). S-bakke, -bord, -tid. — en Skaffer (Ft. -e).

Skafot (-tet, Ft. -ter; ty. Schafott, gennem fr. échafaud fra ital. catafalco; jf. Katafalk).

Skaft (et, Ft. -er; oldn. skapt; jf. Skakt). Skaft(e)hul, -stövler m. m. at skafte. skaftet.

skage (at; skætte).

Skagle (en, Ft. -r). S-reb.

skak (oldn. skakk-r, skæv): paa skak. Skakhövl. at skakke (S-ning).

Skak el. Schak (egentl. samme Ord som Shah). spille S.). Skakbrikke, -bræt, s-mat, S-opgave, -parti, -spil, -spiller (en).

Skakt, se Schacht.

Skal (-len, Ft. -ler). s-bærende. S-dynge (= Køkkenmødding). -dyr, -frugt. at skalle. S-kværn.

Skala (-en, Ft. -er; lat.).

skaldet (S-hed). Skaldepande.

Skalk (en, Ft. -e; (S-hed); jf. Marskalk). S-e-skjul, -stykke. skalkagtig (S-hed). — at skalke (Søspr.).

Skalle[1] (en, Ft. -r; Fisk, leucissus). S-sluger (en; Fugl. mergus).

Skalle[2] (en, Ft. -r; Slag i Hovedet; vulg.; af Skal, Hovedskal).

Skalmeje (en, Ft. -r; Rör-, Hyrdefløjte; ty. Schalmei; fra fr. chalumeau, lat. calamellus, Demin. til calamus, Rör).

Skalotte el. Chalotte (en, Ft. -r; ty. Schalotte, fra fr. échalote, fordum escalone, lat. cœpa ascalonia, askalonisk Løg, saa kaldet efter Askalon i Palæstina). S-løg.

Skalp (en, Ft. -er; lat.-eng.). at skalpere (S-ing).

skalte (at; fra ty. schalten). s. og valte.

Skam (-men). til Skamme. Skamben. s-bide, -brænde. S-bud, s-byde, S-del, s-file (S-ing; Søspr.), -fuld (S-hed), S-følelse, s-løs (S-hed), S-plet, -pæl, s-rose, S-rødme, s-skænde, -slaa, S-stötte, at skamme sig. Skammekrog. skammelig.

skamfere (at; (S-ing); plt.).
Skammel (en, Ft. Skamler; indkommet i ældgammel Tid fra lat. scamellum).
Skampion, se Champignon.
Skandale (en, Ft. -r; gr.). S-historie. at skandalisere. skandaløs.
skandere (at; (S-ing); lat.). s. et Vers. en Skansion.
Skandinav (en, Ft. -er). Skandinavien (ty.; lat. skandinavia [i Skandin- skjuler sig Navnet Skaane; -avia er det nordiske Ord Ø; jf. Batavia). skandinavisk. Skandinavisme (-n).
Skandskrift (et; ty.).
Skank (en, Ft. -er).
Skanse (en, Ft. -r; fra ty. Schanze). S-arbejde, -grav, -graver (en), -klædning, -kurv, -port. at skanse (S-ning).
Skare (en, Ft. -r). s-vis (Bio.).
Skarlagen (-et; fra mnt. scharlaken; [ty. Scharlach, tidl. Scharlat]; forklarende Omdannelse af mlat. scarlatum; orientalsk Oprind.; [mnt. laken (hvoraf da. Lagen) er Dug, vævet Töj]). s-rød. S-s-feber. — Skarlatina. skarlatinøs.
Skarn (-et). Skarns el. skarns Kvinde, Menneske. Skarnager (en, Ft. -e), -basse, -bøtte, -dynge, -fjerding, -kasse, -tyde (en, Ft. -r), -vogn. s-agtig (S-hed). Skarnsstykke.
skarp (S-hed). s-bygget, -kantet, -ladt, S-retter (en, Ft. -e), s-seende, -sindig (S-hed), -skoet, S-skydning, -skytte, s-sleben, S-syn, s-synet (S-hed).
skarre (at; false). Skarøkse.
Skarv (en, Ft. -e; norsk; Aalekrage, Kormoran).
Skat[1] (-ten, Ft. -te; Kostbarhed). S-kammer, -kiste, -mester. Skattegraver, -gravning. at skatte[1], vurdere, sætte Pris paa.
Skat[2] (-ten, Ft. -ter; Afgift; egentl. samme Ord som Skat[1]). s-skyldig (S-hed). Skattebetjent, -beløb, -bevilling (S-s-ret), -bevis, -billet, -bog, -borger, -byrde, -evne, s-fri (S-hed), S-lettelse, -ligning, -lov, -nægtelse, -nægter (en, Ft. -e), -opkræver (en, Ft. -e), -paalæg, -pligt, s-pligtig, S-portion, -restancer (Ft.), -udskrivning, -væsen, -ydelse, s-ydende, S-yder (en, Ft. -e). skatbar. at skatte[3], give Skat. s. og skylde.
Skatol el. Chatol (-let, Ft. -ler; fra mlat. scatula, ital. scatola, Æske til at gemme Penge og Smykker i). S-kasse, -klap, -skuffe.
skattere el. schattere (at; (S-ing, Ft. -er); ty. schattieren, af Schatten, Skygge).
Skav (et; Afskrabning; dial.). at skave, skrabe. S-jærn, -kniv. — Skavgræs (eqvisetum; bruges til Glatning og Polering).
Skavank (en, Ft. -er).
skave, Skavgræs, se u. Skav.
ske (at; sker, skete, sket; fra mnt. schen).
Ske (-en, Ft. -er). S-and, -blad (en; Plante; alisma), -fuld (en, Ft. -e), -mad.
Skede (en, Ft. -r; optaget i Middelalderen fra Tysk [ty. Scheide]). S-hinde, -knæ (en; Plante, polygonum).
Skedevand (ty. Scheidewasser; af plt. scheden [ty. scheiden], skille; jf. Afsked, Besked; [saa kaldet paa Grund af dets Brug til at adskille Sølv og Guld]).
skeje (at). s. ud.
Skel (et, Ft. d. s.; b. F. Skellet, -lene; best. med skille). S-sten. — S-s-aar (komme til S. og Alder). skellig. med, uden s. Grund. at skelne. S-evne, -mærke.
skele (at; plt. [ty. schielen]). skelöjet.
Skelet (-tet, Ft. -ter; gr.). at skelettere.
Skellak el. Schellak (ty. Schellack; „Skallak").
Skema el. Schema (-et, Ft. -er; gr.). at skematisere. skematisk.
Skepsis (en; gr.). en Skepticisme. en Skeptiker (Ft. -e). skeptisk.
Ski (-en, Ft. -er; norsk). S-fører, -løber (en), -stav.
Skib (et, Ft. -e). Se til. S-brud,

s-bruden, S-mand (Matros-underofficer; S-s-garn, -gast, -gods). — Skibsafgifter, -besætning, -brød, -bygger (en, Ft. -e), -byggeri, -bygmester, -bygning, -bön, -dreng, -efterretninger, -ejer, -ekvi-peringshandel, -fart, -folk, -fører (en), -handler (en), -journal, -kiste, -klokke, -klæder, -klædning, -kok, -kost, -ladning, -last, -lejlighed, -liste, -læge, -mandskab, -mægler (en), -part, -proviant, -præst, -reder, -rederi, -rum, -side, -tømmer, -tømmermand, -tømrer, -vrag, -værft, -øl. — Skib(s)-bro. at skibe, indtage Ladning i Skib.

skiden (-ent, -ne; S-hed). s-færdig (S-hed), -gul, S-so, -töj (S-s-pose), -æg. Skidt (et). S-mads (spille S.). skidt (Tillo., Bio.). Skidteri (-et).

Skifer (-en; fra ty. Schiefer). S-art, -brud, -lag, -plade, -tag, -tækker (en); s-agtig. skifret.

skifte (at; S-ning). S-dag, -spor, -sted, -tid; s-vis. et Skifte (Ft. -r). S-behandling, -bog, -brev, -forretning, -protokol, -ret, -væsen. en Skifting (Ft. -er).

Skik (-ken, Ft. -ke; ty.). at skikke. skikket. skikkelig (S-hed). en Skikkelse (Ft. -r).

Skild- (ty.; jf. Skjold): S-padde (S-skal, -suppe), -vagt.

Skilderhus (ty.; [ty. schildern, staa Skildvagt; jf. Skild-]).

Skildpadde, se u. Skild-.

Skilderi, se u. skildre.

skildre (at; (S-ing, Ft. -er); fra ty. schildern [Grundbetydn. er male Skjolde, Vaabenskjolde; jf. Skild-]). en Skildrer (Ft. -e). et Skilderi (Ft. -er; S-ramme.

Skildvagt, se u. Skild-.

skille (at; skilte; S-ning (Ft. -er). Skillemur, -mønt, -rum, -tegn, -vej. en Skilsmisse (S-bevilling, -brev, -dom, -grund, -sag).

Skilling (en, Ft. d. s. og -er). S-s-blad, -øl. at skillinge sammen.

Skilt (et, Ft. -e(r); fra Tysk: mnt. schilt, ty. Schild; efter Oprind. samme Ord som Skjold; jf. Skild-). S-e-fabrikant, -maler (en), -vogn. at skilte.

Skimmel (-en el. -et; ¹graa- el. grönagtigt Dække, der lægger sig over Tingene i fugtige Værelser. — ²en, Ft. Skimler; Hest, der har Farve som graa Skimmel). s-farvet, S-svamp. at skimle. skimlet.

Skimt (et). at skimte.

Skin (-net). S-angreb, -bevis, -død, s-død, S-grund, s-hellig (S-hed), S-liv, s-syg, S-syge. skinbarlig (plt.). at skinne.

Skind (et, Ft. d. s.). S-bog, -bukser, -handske, -krave, -lap, s-mager, S-mær, -pels, -pose, -pung, -tröje, -uld, -vinger (Ft.; = s-vingede (Insekter)). — Skindergade, af gilda. Skinder, Garver.

skinger (-gre). at skingre.

Skinke (en, Ft. -r; fra ty. Schinke(n)). S-flæsk, -musling, -steg.

Skinne (en, Ft. -r; fra Tysk). S-ben, -lægger (en), -lægning, -renser, -stol, -vej.

Skipper (en, Ft. -e; opstaaet af „Skibherre"). S-bevilling, -efterretning, -hus, -lav, -løgn.

Skippund („Skibpund"; mnt. schippunt, ty. Schiffpfund).

Skisma (-et; gr.). en Skismatiker (Ft. -e). skismatisk.

Skitse (en, Ft. -r; ty. Skizze; ital.; gr. Oprind.). S-bog. at skitsere (S-ing).

Skive (en, Ft. -r). s-formet, -formig, S-skydning, -snegl. Skivgat (Søspr.; ty.). at skive, ¹skære i Skiver. s. Ost, Smör. — ²s. Aarerne, dreje dem vandret, idet de under Roningen bevæges fremad over Vandet.

Skjald (en, Ft. -e; S-skab (et)). S-e-digt, -kunst, -kvad.

Skjaller (en; Plante, rhinanthus cristagalli).

Skjold¹ (et, Ft. -e; oldn. skjǫld-r, der efter Oprind. er samme Ord som ty Schild [mnt. schilt], Skjold, Skilt; jf. Skild-, Skilt). S-bille, -borg, -bregne, -brusk (-en), -bugle (el. -bukkel el. -bule), s-dannet, S-dans, -drager (en), s-formet, S-

lus, -mærke, -mø, -tag, -vagt.

Skjold[3] (en, Ft. -er; Plet). skjoldet.

Skjorte (en, Ft. -r). S-bryst, -knap, -krave, -linning, -ærme.

Skjul (et). at skjule (-te). S-sted.

Sko (en, Ft. d. s.; b. F. Skoen, -ene). S-baand, -børste, -flikker (en, Ft. -e), -horn, -mager (en, Ft. -e; S-dreng, -lav, -mester, -svend osv.), -pudser (en, Ft. -e), -pudsning, -rem, -saal, -tvinge (en; bibl.), -tøj, -visk. at sko (skor, -ede, -et; S-ning, Ft. -er).

Skodde (en, Ft. -r; Vinduess.; besl. med skyde).

skodde (at; Søspr.). s. med Aarerne (ro bagvendt, drive Baaden tilbage med Aarerne).

Skogger-: S-due, -latter, s-le. at skogre.

Skok (-ken, Ft. -ke). (i) S-ketal. s-vis (Bio.).

Skolastik (-ken; nylat.; gr. Oprind.; besl. med Skole). en Skolastiker (Ft. -e). skolastisk.

skolde (at; S-ning). Skoldkopper, -korn, s-hed.

Skole (en, Ft. -r; indkommet med Kristendommen fra Græsk). S-aar, -barn, -bestyrer, -betjent, -bog, -bord, -brug, -bygning, -bænk, -dannelse, -direktion, -direktør, -discipel, -distrikt, -dreng, -fag, -forstander, -forsømmelse, -fuks, -fukseri, -gaard, -gang, -holder (en), -kammerat, -kommission, -kundskaber, -køkken, -lod (en), -lov, -læge, -lærer (S-eksamen, -embede, -seminarium), -lön, -mand, -mester, s-mesterere, S-penge, -pige, -plan, s-pligtig, S-pog, -program, -raad, -reform, -ret, -ridt, -rytter, -rytterske, -skib, -stue, -støv, s-søgende, S-taske, -tid, -tidende, -tilsyn, -time, -tugt, -tvang, -vej, -væsen. at skole. s. en Hest.

Skolopender (en, Ft. -dre; gr.; Tusindben).

Skonnert (en, Ft. -er; fra eng. schooner). S-brig, -galease, s-rigget, S-sejl.

Skonrog (-gen, Ft. -ger; Skibsbrød; fra mnt. schonrogge).

Skorpe (en, Ft. -r). S-hud. skorpet.

Skorpion (en, Ft. -er; gr.). S-olie, -stik, -tæge.

Skorsten (fra mnt. schorsten). S-s-aabning, -brand, -fejer (en, Ft. -e; S-dreng, -mester, -svend), -ild, -pibe, -røg, -rör, -spjæld.

skorte (at).

Skorzonere (en, Ft. -r). S-rod.

Skose (en, Ft. -r; fra fr. chose, Ting). at skose.

Skot (-tet, Ft. -ter; Bræddevæg; Søspr.; fra ty. Schott).

Skotland. en Skotlænder (Ft. -e). en Skotte (Ft. -r). skotsk.

skotte (at). s. efter en.

Skov (en, Ft. -e). Se til. Skovabild, -anlæg, -arbejde, -bakke, -beboer (en), s-begroet, S-bestand (en), s-bevokset, S-blomst, -boer (en), -brand, -brug (et), -bryn, -bund, -bælte, -due, -egn, -ensomhed, s-fattig, S-foged, -fredning, -fugl, -grund, -hugst (en), -jord, s-klædt, S-kultur, -land, -lod (en), -løber (en; S-hus), -løg, s-løs (S-hed), S-menneske, -mose, -mus, -mynte, -myre, -mærke (en, Plante), -nymfe, s-omkranset, S-parti, -plantning, -plet, -rider (en, Ft. -e), s-rig, S-sav, -skade (Fugl, garrulus), -skifte, -slette, -snegl, -stjerne (Plante), -strækning, -syre, -sø, -trold, -tur, -tyv, -tyveri, -udvisning, -vej, -vogn, -vækst. at skove (S-ning).

Skove (en, Ft. -r; Grøds.; besl. med skave).

Skovl (en, Ft. -e). S-and, -blad, -fuld (en, Ft. -e), -hjul, -skaft. at skovle.

skraa (S-hed). paa s. S-bjælke, s-liggende, S-linie, s-løbende, S-madras, -plan (et), -pude, -tag. at skraa[1] (skraar, -ede, -et; s. over Gaden). at skraane. en Skraaning[1] (Ft. -er). skraas (Bio.; s. overfor).

skraa[3] (at; skraar, -ede, -et; skære itu, male, knuse paa Kværn,

grutte; jf. skraa³). en Skraaning².

skraa³ (at; skraar, -ede, -et; s. Tobak; antages at være samme Ord som skraa². S-tobak. Skraa¹ (-en, Ft. -er).

Skraa² (et; til Skydning; besl. med skraa²). skyde med S. S-sæk.

Skraa³ (-en, Ft. -er; Gildeskraa; oldn. skrá).

Skraal (et, Ft. d. s.). at skraale (-ede el. -te). Skraalhals. en Skraaler (Ft. -e).

Skrab (-et). at skrabe (-ede el. -te; S-ning, Ft. -er). S-jærn, -kage, -redskab, -staal. Skrabnæse (spille S.), -sammen (et), -ud (et). en Skrabe (Ft. -r). en Skraber (Ft. -e).

skral (-le; holl. schraal, tör, mager, ringe). s. Vind, Lykke. et Skral (en Skrantning). at skralle, slöje af (om Vinden).

Skrald¹ (et, Ft. d. s.). at skralde. en Skralde (Ft. -r). S-bøtte, -mand, -vogn.

Skrald² (et; Fejeskarn, Dagrenovation; dannet i nyere Tid af Københavnerne efter Skraldebøtte, -mand, -vogn).

Skramme (en, Ft. -r; ty.). skrammet.

Skrammel (-et). [Skramleri (-et).

skrammereret (Forvanskning af fr. chamarre, bebræmmet, udstafferet, udmajet). en s. Tjener.

Skranke (en, Ft. -r; ty.).

skrante (at). skranten (S-hed). en Skrant(n)ing (Ft. -e(r)).

skrap (-pe; S-hed).

skratte (at). skrattende Lyd, Stemme.

skravere (at; (S-ing, Ft. -er); holl.; ital.). Skraver(e)maskine.

Skred (et, Ft. d. s.; b. F. Skredet, -ene; Jord-, Sneskred). — skred (Tillo.; glat; gldgs.).

Skribent (en, Ft. -er; lat.; jf. skrive). — en Skribler (Ft. -e; ty.).

skride (at; skred (Ft. -e), skreden (-et, -ne)). et Skridt (Ft. d. s.). S-gang, -maal, -maaler (en), -tæller. at skridte af. ud.

Skrift (¹en, Ft. -er; Af-, Billed-, Bogstav-, Efter-, For-, Grav-, Haand-¹, Ind-, Kile-, Lyd-, Munke-, Op-, Over-, Paa-, Ren-, Rune-, Skøn-, Tegn-, Til-, Ud-, Unders. den hellige Skrift. Skriften (ɔ: Bibelen). — ²et, Ft. -er; Aars-, Bön-, Døgn-, Fest-, Flyve-, Folke-, Haand-², Kilde-, Lejligheds-, Maaneds-, Minde-, Mod-, Nid-, Old-, Pris-, Smæde-, Strids-, Tids-, Uges.; indkommet med Kristendommen fra lat. scriptum). S-art, -bevis, -fortolker, -fortolkning, -kasse (i Bogtrykkerier), s-klog (S-skab), -kyndig, S-linie, s-lærd, S-læsning, -ord, -sprog (¹Litteraturs. ²Bibels.), -sted, s-stridende, S-støber (en), -støberi, -støbning, -tegn, -træk. skriftlig.

Skrifte (indkommet med Kristendommen; egentl. samme Ord som Skrift¹; Grundbetydn. er skrevne Bestemmelser om Bod). S-barn, -bön, -fader, -maal, -stol, -tale. at skrifte.

Skrig (et, Ft. d. s.). at skrige (skreg (Ft. -e), skregen (-et, -ne)). S-dukke, -fugl. Skrighals, -ørn. et Skrigeri.

Skrin (et, Ft. d. s.; indkommet i gammel Tid i germanske Sprog fra lat. scrinium). s-lægge (S-ning).

skrive (at; skrev (Ft. -e), skreven (-et, -ne); (S-ning; S-else, Ft.-r); indkommet med Kristendommen i germanske Sprog fra lat. scribere). Skriveblæk, -bog, -bord, -brug (-en), -frihed, -færdighed, -kløe, -krampe, -kridt, -kugle, -kunst, -lyst, s-lysten, S-lærer, -maade, -mappe, -maskine, -materialier (Ft.), -pen, -pult, s-syg, S-syge, -töj, -øvelse. — Skrivfejl, -papir. en Skriver (Ft. -e; S-dreng, -plads, -stue). et Skriveri (Ft. -er).

Skrofler (Ft.; lat.). Skrofulose (-n). skrofuløs.

Skrog (et, Ft. d. s.).

Skrolle (en). en længere S.

Skrot, se Skrut¹.

Skru (et; Kornkassen over Kværnstenen i Molleværk).

skrub-, se skrup-.

Skrub (et, Ft. d. s.; b. F. Skrubbet, -bene). at skrubbe (S-ning). S-børste, -kost, -maskine. Skrubhövl, s-

hövle (at). S-tudse (el. Skrupt.). en Skrubbe[1] (Ft. -r; Gulvs.). en Skrubber (Ft. -e; Gasv.). skrubbet. — en Skrubbe[2] (Flynderart).

Skrud (et; digt.).

Skrue (en, Ft. -r; fra mnt. schruve). S-aksel, -blad, -bolt, -bænk, -damper, s-dannet, S-gang, -gænge (en), -hoved, -is, -linie, -moder, -nøgle, -presse, -skib, -stikke, -trækker (en). at skrue (skruer, -ede, -et).

skrukke (at). Skrukhöne.

Skrukketrold (Bænkebider, oniscus murarius; norsk).

skrumle (at). et Skrummel.

skrumpe (at). s. ind, sammen. skrumpen (-ent, -ne).

skrup- (el. skrub-): s-gal, -koge, -sulten, -tosset.

Skrupel (en, Ft. Skrupler; fra lat. scrupulus). skrupuløs.

Skruptudse, se Skrubt.

Skrut[1] el. Skrot (-ten; Vom, Mave, Bug; vulg.). faa noget i Skrutten.

Skrut[2] (-ten; Pukkel). skrutrygget. at skrutte.

skryde (at). en Skryder (Ft. -e). et Skryderi.

Skræ(d)der (en, Ft. -e). S-arbejde, -bord, -dreng, -fugl, -lav, -lære, -mester, -muskel, -regning, -svend, -syning, -værksted.

Skræk (-ken; ty.). s-indjagende, -slagen. at skrække. S-billede. skrækkelig.

skrælle (at; (S-ning). en Skrælling (Ft. -er).

skræmme (at). S-billede. Skræmsel (en el. et, Ft. -sler).

Skræne (en, Ft. -r; Gaaseralde, Gaasens Luftrör).

Skrænt (en, Ft. -er).

Skræppe (en, Ft. -r). S-blad.

skræppe (at; føre Snak, der lyder som Tordenregn i Skræppeblade). s. op.

Skræv (-et; oldn. skref, Skridt). at skræve. skrævs (Bio.). s over.

skrøbelig (S-hed, Ft. -er; S-s-synd).

Skrömt (en). paa S. s-vis. at skrömte.

Skub (et, Ft. d. s.; b. F. Skubbet, -bene). at skubbe. Skubkarre.

Skud (et, Ft. d. s.; b. F. Skuddet, -dene). Skudaar, -dag, s-fast (S-hed), -fri (S-hed), S-hastighed, -linie, -saar, s-sikker (S-hed), -vidde, -virkning, s-vant. — Skudsmaal (et; S-s-bog).

Skuddermudder; gaa i S.

skuddet (rystet; bibl.: en fuld, knuget, skuddet og overflödig Maade. Luk. 6,38; Perf. part. af glda. skudde, ryste; er Ordet skutte efter sjællandsk Udtale af oprind. dd som tt).

Skude (en, Ft. -r). S-skipper.

Skudsmaal, se u. Skud.

Skue (at; skuer, -ede, -et). et Skue. til S. Skuebrød, s-lysten, S-mønt, -penge, -plads, -ret, -spil, -spiller (S-inde). en Skuen.

skuffe[1] el. skufle (at; s. Gange i Haven. s. Sneen bort). Skuffelhjort, -(l)jærn. en Skuffe (Ft. -r). S-bedrøver, -tyv.

skuffe[2] (at; (S-else, Ft. -r); svige, bedrage).

skufle, se skuffe[1].

Skulder (en, Ft. -dre). S-ben, -bevægelse, -blad, s-bred, S-led, -rem, -træk. at skuldre (S-ing; ty.). s. Gevær.

skule (at). et skulende Blik.

skulke (at; besl. med skule). s-syg, S-syge. et Skulkeri.

skulle (at; skal (Ft. skulle), skulde, skullet).

Skulp, skulpe, se Skvulp, skvulpe.

Skulpe (en, Ft. -r). s-formig.

Skulptur (-en; lat.).

Skum (-met; fra mnt. schum). s-bedækket, S-cikade, s-klædt, -koge, S-stribe. at skumme (S-ning). S-ske.

skumle (at). en Skumler (Ft.-e). et Skumleri (Ft. -er). skummel (skumle; S-hed).

skumpe, Skumpelskud, se skumple.

skump(l)e (at). — et Skumpelskud.

skumre (at; S-ing). i S-en.

Skur (et, Ft. d. s.).

Skure (en, Ft. -r; besl. med skære). skære en S. i noget.

skure (at; (S-ing); fra mnt.

schuren; s. Gulv). S-klud, -visk.

Skurk (en, Ft. -e; ty.). S-e-streg; s-(e)agtig (S-hed).

skurre (at; onomat.). s. i Ørene.

skurril (lat.). en Skurrilitet.

Skurv (-en). S-hat (Paddehat, agaricus). skurvet.

skutte (at; jf. skuddet). s. sig.

Skvadder (-et). S-hoved. at skvadre.

skvadronere (at; ty.; af schwadern, sludre, vrøvle, skvadre). en Skvadronør (Ft. -er).

Skvalder (-en). S-bøtte, -hoved, -kaal. at skvaldre. en Skvaldrer (Ft. -e).

Skvat (et). at skvatte. Skvatmølle.

Sk(v)ulp (et, Ft. d. s.; onomat.). at sk(v)ulpe.

sky (S-hed). en S-klap. en Sky[1]. uden S. at sky (skyr, -ede, -et).

Sky[2] (-en, Ft. -er). S-brud, -dannelse, -dække, s-dækket, -fri (S-hed), -fuld, -höj, S-lag, -pumpe, -skraber (en), -støtte. skyet.

Sky[3] (-en; størknet Kødsaft; fra fr. jus).

skyde (at; skød (Ft. -e), skudt; S-ning). S-bane, -bomuld, -bræt, -dör, -gevær, -gilde, -hul, -linie, -skaar, -skive, -vaaben, -vindue, -vægt, -øvelse. en Skyder (Ft. -e).

Skyds (norsk). rejse med S. S-bonde, -station, -væsen. at skydse.

Skygge (en, Ft. -r). S-billede, s-fuld (S-hed), S-liv, -rids, -rige, -side, -verden; s-agtig. at skygge.

Skyl (et, Ft. d. s.; b. F. Skyllet, -lene; Regn-, Vands.). en Skylle (Ft. -r). at skylle (S-ning). S-kar, -hals, -skaal, -vand. — Skylregn, s-regne (at).

Skyld (-en). s-betynget, -bevidst (S-hed), -fri (S-hed), S-bog, -brev, -offer, s-sætte (S-ning). at skylde (-te). skyldig (S-hed). en Skyldner (Ft. -e).

skylle, se u. Skyl.

skynde (at; -ede og -te). skyndsom (-me; S-hed). en Skynding.

Skyts (et; efter ty. Geschütz). det lette, svære S. — Skyt(s)-rulle (Søspr.; Liste over Besætningens Fordeling ved Kanonerne).

Skyts- (efter ty. Schutz, Beskyttelse; jf. beskytte, ty. (be)schützen): S-aand, -engel, -gud(inde), -patron.

Skytte[1] (en, Ft. -r; indkommet i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. schutte]). S-fest, -forening, -grav, -korps, -kæde, -lav, -tjeneste.

Skytte[2] (en, Ft. -r) el. Skyttel (Ft. Skytler; Vævers.). S-spole (ty. Schützenspule; paa en Symaskine).

Skæbne (en, Ft. -r; besl. med skabe). S-gudinde, s-svanger, S-tro.

skæfte (at). s. en Bøsse. et Skæfte (Ft. -r).

Skæg (-get). S-balsam, -lav (Plante), s-løs, S-stub, -traad. Skæggekam, -sæbe. skægget.

Skæl (et, Ft. d. s.; b. F. Skællet, -lene; besl. med Skal; Fiske-, Hammer-, Knops.). S-dyr, s-dannet, -dækket, S-krybdyr, -panser, -rod (Plante, lathræa squamaria), -vinge, s-vinget (s. Insekt); s-agtig. at skælle. skællet.

skælde (at; -te). Skældsord.

Skælm (en, Ft. -e(r). S-s-mester, -streg, -stykke. et Skælmeri. skælmsk (S-hed).

skælve (at; -ede el. (digt.) skjalv).

skæmme (at; besl. med Skam). s. sig. at skæmmes.

Skæmt (-en). S-e-digt, s-fuld, S-vise. skæmtvis. at skæmte. skæmtsom (-me; S-hed).

Skænd (Ft.). at skænde (-ede og -te; [1]ødelægge, mishandle, vanære. [2]skælde, bruge Mund). Skændegæst. et Skænderi. skændig (S-hed). en Skændsel (S-s-daad, -gerning).

Skænk (en). at skænke (S-ning). S-bord, -kande, -stue.

Skæppe (en, Ft. -r). S-maal; s-vis (Bio.). i S-vis. at skæppe. det skæpper godt.

skær (S-hed). ren og s. Skærsommer, -torsdag. Skærsild (-en).

Skær[1] (et, Ft. d. s.; Dag-, Farve-, Lys-, Morgen-, Rosens.).

Skær[2] (et, Ft. d. s.; S. i Havet). S-baad, -gaard (S-s-flaade).
Skær[3] (en; Plante; serratula tinctoria).
skære (at; skar (Ft. -e), skaaren (-et, -ne); S-ing (S-s-linie, -punkt)). Skærebræt, -kiste (= Hakkelsekiste), -kniv, -tand.
Skære (et); Plovskære.
Skærf (et, Ft. d. s.; gennem Nedertysk fra fr. écharpe).
Skærm (en, Ft. -e; fra mnt. scherm). S-aks, -blomst, s-blomstret, S-bræt, s-dannet, S-hat, -palme, -plante, -tag. at skærme.
Skærmydsel (en, Ft. -sler; indkommet i Middelalderen gennem Tysk [ty. Scharmützel] fra ital. scaramuccia; af germansk Oprind.).
skærpe (at; S-ning; S-else).
Skærslipper (en, Ft. -e; plt. [ty. Scherenschleifer]; „Saksesliber").
Skærv (en, Ft. -e; fra mnt. scherf, en lille Mønt).
Skærver (Ft.; fra Tysk [plt. scherve, ty. Scherbe]).
skætte (at; (S-ning)). s. Hør. en Skættel.
skæv (S-hed, Ft. -er). s-benet, -halset, -mundet, -vinklet. at skæve.
Skæve (en, Ft. -r; Affald ved Hørrens Brydning og Skætning).
Skød (et, Ft. d. s.). Skødebarn, -hund, -synd. Skødskind.
Skøde[1] (et, Ft. -r; Hjörne; besl. med skyde; „det fremskudte"; [1]Frakkes.; [2]Hjörnet paa et Sejl). Skødbarm (Søspr.).
skøde (at; (S-ning); oprind. lægge Jord af den solgte Ejendom i den ny Ejermands Skød). et Skøde[2] (Ft. -r). faa S. paa Gaarden.
skødesløs (S-hed); besl. med skøtte.
Skøge (en, Ft. -r).
Skøjte (en, Ft. -r). S-bane, -føre, -løben, -løber.
Skön (-net; S-s-forretning, -sag). efter mit S. at skönne. et Skönnende. skönsom (-me; S-hed).
skön (-ne; (S-hed, Ft. -er; S-s-linie, -plet, -sans); optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. schône]). Skönaand, -litteratur, -skrift (en), -skriver, -skrivning.
sköns (Søspr.). paa s. at skönse.
skönt (Bindeo.), ends., omends.
skør (S-hed). [S-bug, se ndf.], s-hovedet, S-pil, -tidsel. en Skøre (Ft. -r; i Træ). at skørne.
Skør-[1] (glda. skyr, sammenløben Mælk): S-ost.
Skør-[2] (glda. skør, uren, løsagtig): S-levned. en Skørlevner (Ft. -e).
Skørbug (-en; fra mnt. schorbuk, der er folkeetymol. Omdannelse af lat. scorbutus).
Skørlevned, se u. Skør-[2].
Skört (et, Ft. -er). S-e-regimente, -vej (-en; gaa S.). at skørte op.
skøtte (at; tidl. skøde (Fort. skøtte; jf. skødesløs). s. om. s. sig selv.
slaa (at; slaar (Lidef. slaas), slog (Ft. -e; slagen (-et, -ne; gldags; digt.) el. slaaet (-ede); S-ning). Slaakarl, -maskine, -tid. — en Slaa (-en, Ft. -er; Skodde).
Slaabrok (-ken, Ft. -ker; fra plt. slaprock [ty. Schlafrock]; „Sovekjole"). S-stil.
Slaaen (en el. et, Ft. d. s.). S-most, -torn, -vin.
Sladder (-en). at sladre. Sladderhank (en), -historie, -hul, -kælling, -mund, -selskab, -søster, -taske; s-agtig (S-hed), -vorn (S-hed). en Sladre(r).
Slag (et, Ft. d. s.). S-bord, -bænk, -dag, -fjeder, -flod, s-færdig, S-maleri, -mark, -ord, -orden, -plan, -side, -skygge, -sværd, -tilfælde, -tummel, -ur, -værk. — Slagsbroder, -maal. — en Slagel (Ft. Slagler; jf. Handel[2]).
Slagger el. Slakker (Ft.; ty.). Slaggedannelse, -hob.
Slags (en el. et, Ft. d. s.; egentl. beskrivende Ejef. af Slag; derfor i Dialekterne baade Slaw og Slaws). Se al.
slagte (at; (S-ning); fra mnt. schlachten). S-hus, -kvæg, -maaned, -mad, -maske, -nød, -tid. Slagtoffer. en Slagter (Ft. -e). S-bod, -bænk, -dreng, -kniv, -lav,

-lære, -mester, -svend. et Slagteri (Ft. -er).
slak (Tillo.; slap; eng.; mods. stram; Sospr.). at slakke.
Slakker, se Slagger.
Slam (-men el. -met; fra ty. Schlamm). S-bad, -hul, -kiste.
Slang (et; eng.). S-ord, -udtryk.
Slange (en, Ft. -r; ty.). S-bid, -bugtning, -gift, -ham, -hoved (en; Plante, echium), -kaktus, -linie, -taarn, -tæmmer (en, Ft. -e); s-agtig.
slank (S-hed; ty.). S-abe.
slap (-pe; S-hed). at slappe (S-else).
Slaraffenland (ty. Schlaraffenland; [Schlaraffe, „Dovenabe"])
slaske (at; jf. sjaske). slasket.
Slat (-ten, Ft. -ter; jf. Sjat).
slatten (-ent, -ne), løs, slap, manglende Fasthed og Stivhed.
Slave (en, Ft. -r; ty.; egentlig Folkenavnet Slaver; opstod under de Underkuelseskrige, Tyskerne fordum førte mod slaviske Folkestammer). Slaveaag, -aand, -arbejde, -ejer, -foged, -handel, -handler, -hold, -jagt, -jæger, -krig, -liv, -lænke, -marked, -pisk, -sind, -sjæl, -skib, -torv. en Slavinde (Ft. -r). et Slaveri. slavisk[1]. s. Lydighed.
Slaver (en, Ft. d. s.). slavisk[2]. Professor i S. en Slavisme (Ft. -r). en Slavist (Ft. -er).
Sledske (en; Tømmerunderlag, hvorpaa store Byrder slæbes til og fra Borde, og hvorpaa Skibe slæbes op paa Landjorden).
Slegfred (en; Frille). S-barn, -sön.
slem (-me; fra mnt. slim).
Slem (-men; i Whist; Lille-, Storeslem; eng. slam [ty. Schlemm]).
Slendrian (en; ty.; af schlendern, slentre).
slentre (at; fra Tysk [plt. slendern, slentern; ty. schlendern]).
Slesien el. Schlesien. en S(ch)lesier (Ft.-e). s(ch)lesisk.
slesk (S-hed). at sleske. en Slesker. Sleskeri (et).
Slesvig. en Slesviger (Ft. -e). slesvigsk.
slet (-te; S-hed; oprind. Betydn. jævn, glat). s. ikke, intet.
Sletbag (en, Ft. -e; en Slægt af Hvalerne), -fil, s-hugge (at), S-hvarre (en, Ft. -r; en Flynderart), -rokke, s-sejlende, -tænkende, S-økse. en Slette[1] (Ft. -r; jævn, flad Mark). S-bo (en, Ft. -er), -folk, -land. en Slette[2] (Ft. -r; en Flynderart). Slette[3] (-n; Meljævning, hvormed Rendingen paa Væven indgnides). S-børste. — at slette[1] (S-ning; slette ud). Slethövl. Slettemaskine. — at slette[2], overstryge Rendingen med Slette.
Slev (en, Ft. -e; Køkkenske).
slibe (at; sleb (Ft. -e), sleben (-et, -ne); S-ning). slebent. et s. Væsen. Slibebræt. -sten. en Sliber (Ft.-e). et Sliberi (Ft.-er).
slibrig (S-hed, Ft. -er).
Slid (-det). S-arbejde, -dække, -flade. at slide (sled (Ft. -e), slidt). en Slider (Ft.-e). slidsom (-me).
Slidder, Sladder.
Slids(e) (en, Ft. -(e)r; Split i et Skört osv.; fra ty. Schlitz, efter Oprind. samme Ord som Slid).
slig (oprind. opstaaet af saa lig).
Slik[1] (-ken; Dynd, Klæg; ty.). S-bund, -dannelse, -lag.
Slik[2] (et, Ft. d. s.; b. F. Slikket, -kene). — for en Slik (for godt Køb, for en Bagatel). — at slikke (S-ning). Slikkepot (en). Slikasparges, -mund, s-mundet, -vorn (S-hed). slikken (-ent, -ne; S-hed). Slikkeri (-et, Ft. -er).
Slim (-en). S-aal, -afsondring, -dannelse, -dyr, -feber, -hinde; s-agtig. at slime. slimet.
Slinger (en). S. i Valsen. at slingre (S-ing, Ft. -er; fra mnt. slingeren).
Slip: give S. paa. at slippe (slap, sluppen (-et, -ne)).
Slippe (en, Ft. -r; Gyde, Smøge).
Slips (et, Ft. d. s.; eng. (Ft.)).
Slire (en; Sværd; oprind. Sværdskeden).
Slitage (-n; Slid paa Maskiner, Materiel; holl. slijtage, af slijten, slide).
Slof (en; Sovekammerat; Soldaterspr.; af ty. schlafen, sove).
Sloje (en, Ft. -r; Sædemark; sjællandsk).

Slot (-tet, Ft. -te; fra mnt. slot [ty. Schloss]: besl. med sluten, lukke, slutte). S-s-bakke, -bro, -forvalter, -gaard, -have, -kirke, -kommandant, -mur, -plads, -præst, -port.

Slubbert (en, Ft. -er).

slubre (at).

slu (S-hed; snu, kløgtig, forslagen, snedig, underfundig; oldn. slœg-r; jf. Slöjd). en s. Karl, Krabat.

Slud (en). Regn og S. s-fuld.

Sludder (en og et). Sludderbøtte, -hoved; s-vorn (S-hed). at sludre.

Sluffe (en, Ft. -r; plt.).

sluge (at; -te); fra mnt. sluken. Slughals. slugen (-ent, -ne; S-hed).

slukke (at; -ede el. -te; S-ning). S-apparat, -forsøg, -redskab. slukkelig. en Slukker (Ft. -e).

slukøret (egentl. med hængende Øren).

Slum (eng. slum, skummelt Opholdssted, Smuthul). S-arbejde, -mission, -virksomhed.

Slummer (en). at slumre.

Slump (en). paa S. Slumpelykke, -træf. at slumpe til.

slunken (-ent, -ne; S-hed).

slunte (at; vulg.). s. af.

Slup (-pen, Ft. -per; holl. sloep; efter Oprind. samme Ord som Chalup).

Slurk (en, Ft. -e; ty.).

Sluse (en, Ft. -r; gennem mnt. sluse [ty. Schleuse] fra oldfr. escluse, mlat. sclusa, exclusa). S-værk.

sluske (at; jf. sjuske). slusket.

Slut: til S. (svensk). at slutte (fra mnt. sluten; jf. Slot). en Slutning (Ft. -er; S-s-bemærkning, -følge (en), -hastighed, -kæde, -række, -scene. Slutseddel, -sten. sluttelig (Bio.). en Slutter (Ft. -e). et Slutteri (Ft. -er).

slynge (at; S-ning, Ft. -er). Slyngebaand, -prydelse. — Slyngkraft, -plante, -traad, -værk. en Slynge (Ft. -r; S-kaster (en)).

Slyngel (en, Ft. Slyngler; ty.). S-streg; s-agtig (S-hed).

Slæb (et, Ft. d. s.). paa S. Slæbbærer (en). at slæbe (-te; S-ning). S-bom, -damper (en), -sted, -tov (paa S.), -trosse, -vod. en Slæbe (Ft. -r). en Slæber (Ft. -e).

Slæde (en, Ft. -r; fladbundet Tøffel). S-føre, -kørsel, -mede.

Slægt (en, Ft. -er; fra mnt. slechte). Slægtarv, -(s)begreb, -(s)beskrivelse, -s-bestemmelse, -(e)bog, -fejde, -forhold, -følge (-n), -høvding, -led, -lighed, -linie, -mærke, -(s)navn, -register, -række, -stolthed, -vaaben. at slægte en paa. en Slægtning (Ft. -e(r)). Slægtskab (-et; S-s-forbindelse, -forhold).

slæmme (at; (S-ning); tekn.; fra ty. schlämmen, af Schlamm). s. Ler. Slæmmekasse, -kridt.

Slæng (et). — at slænge (-te). Slængkappe.

Slæt (-ten el. -tet; Afledn. af slaa; jf. Efter-, Hø-, I-, Klokke-, Mand-, Udslæt). Slætfolk, -gilde, -tid (-en).

slöj (S-hed). at slöje af.

Slöjkjole (en).

Slöjd (-en; svensk; besl. med slu). S-arbejde, -kursus, -lærer, -skole, -undervisning.

Slöjfe (en, Ft. -r; fra Tysk [ty. Schleife]).

slöjfe (at; (S-ning); fra Tysk [ty. schleifen]).

Slør (et, Ft. d. s.; fra Tysk el. Hollandsk). S-ugle. at sløre.

sløse (at). et Sløseri.

sløv (S-hed). s-görende, S-sind. at sløve (S-else).

smaa (S-hed). S-aks, s-bande (at), S-blad, s-bladet, S-blomst, s-blomstret, S-borger, -brød, -buske (Ft.), -by, -byger (Ft.), -bøger, -bølger, -börn, -del, s-delt, S-digte (Ft.), -dreng, -fejl, -fisk, s-fodet, S-folk, -fugle, -grise, -gæld, -handel, -handler (en), s-handlende, -hoste, -hugge, S-kaars-folk, -kager, -kneb, s-knurre, -koge, S-konge, -kopper (Sygdom), s-kornet, S-kram, -krat, -kreaturer, -kryb, -kræ, -kvæg, s-laden, S-latter, s-le, -lyve, S-løgne, -mand, -mønt, s-nynne, S-ord, -pakker (Ft.), -penge,

-piger, s-prikket, S-redsel (en), -regn, s-regne (at), S-rejser, -riger, -skibe, -skillinger, -skærm (botan.), s-snakke (at), S-sorger, -skrift (et), -stater, -sten, s-stilet, -stjæle, S-stumper, -stykker, -svend, -svøb (botan.), s-synge, S-tarme, s-ternet, S-ting, s-tosset, -trave (at), S-tyveri, s-tærende, S-töj, -udgifter, -vildt, -øer. — smaa- el. smaatskaaren. — smaalig (S-hed). Smaatteri (-et).

Smadder (onomat.; ty.). slaa, gaa i S. at smadre.

Smag (en; fra mnt. smak). S-fornemmelse, s-fuld (S-hed), s-løs (S-hed). — Smagsdom, -dommer, -forskel, -løg, -nerve, -retning, -sag, -sans. at smage (-te; fra mnt. smaken; S-ning).

Smakke (en, Ft. -r; fra eng. smack).

smal (-le; (S-hed); fra mnt. smal). S-ben, s-benet, -bladet, S-hans, s-næset, -sporet, -stribet. at smalne.

Smaragd (en, Ft. -er; gr.). s-grön.

Smask (et, Ft. d. s.). at smaske.

Smed (-en, Ft. -e). at smede. Smedearbejde, -bælg, -dreng, -esse, -jærn, -lære, -mester, -ovn, -svend, -værksted. en Smedie el. Smedje (Ft. -r).

Smelt (en, Ft. -er; Fisk, osmerus eperlanus).

smelte (at; (S-ning)). S-digel, -hytte, -ovn, -punkt. smeltelig (S-hed).

Smergel (-en; ty. Schmergel; ital. Oprind.). S-lærred, -papir.

Smerling (en, Ft. -er; Fisk; cobitis; ty. Schmerle).

Smerte (en, Ft. -r; fra mnt. smerte [ty. Schmerz]). s-dulmende, -fri (S-hed), -fuld (S-hed), -stillende. Smertens- (efter ty. Schmerzens): S-barn, -budskab, -leje, -raab, -skrig. at smerte. smertelig (S-hed).

Smerting (en; tjæret Sejldug, vundet om Tovværk; fra holl. smarting).

smide (at; smed, smidt; vulg.).

smidig (S-hed; fra mnt. smidich [ty. geschmeidig]).

Smiger (-en). at smigre. en Smigrer (Ft. -e). et Smigreri (Ft. -er).

Smil (et, Ft. d. s.). at smile (-ede el. -te). Smilebaand (-et), -hul.

Sminke (-n; ty.). at sminke. S-daase, -flor, -krukke, -pensel, -vand.

smiske (at).

Smitte (-n; fra mnt. smitte). s-bærende, -fri, -førende. — Smitsot, -stof. at smitte. smitsom (-me; S-hed).

Smovs (en; ty. Schmaus). at smovse.

Smuds (-et; ty. Schmutz). S-aftryk, -blad, -plet, -presse, -skrift (et), -titel. at smuds(k)e. smudsig (S-hed, Ft. -er).

Smug: i S. S-handel, -handler (en), -kro.

smugle (at; (S-ing); fra ty. schmuggeln; besl. med Smug). en Smugler (Ft. -e; S-gods). et Smugleri (Ft. -er).

smuk (-ke; S-hed; fra mnt. smuk). Filip den Smukke.

smul (kendes fra Midten af 16. Aarh.). smult Vande.

Smul (-et). at smulre. — Smuld (-et). at smuldre.

Smule (en, Ft. -r). at smule. s. Brød.

Smut: slaa S. — at smutte. Smuthul.

Smykke (et, Ft. -r; plt.; Afledn. af smuk). at smykke (S-ning). S-skrin, -æske.

smæde (at; haane, spotte). S-digt, -navn, -ord, -skrift (et), -skriver (en), -vers, -vise. smædelig.

smægte (at; ty.).

Smæk (et, Ft. d. s.; b. F. Smækket, -kene). en Smække (Ft. -r). at smække. smækfed, S-kys, -laas, s-vred.

smækker (smækre; S-hed).

Smæld (et, Ft. d. s.). at smælde. en Smælde (Ft. -r; Plante). en Smælder (Ft. -e; Insekt, eleater).

Smøge (en, Ft. -r; snæver Gennemgang, Gyde; besl. med smøge[1]).

smøge[1] (at; oldn. smøygja). s. noget op, ned, af.
smøge[2] (at; -ede el. -te; ryge Tobak; forældr.; fra plt. smöken [ty. schmauchen]. Afledn. af smøk. Regl. en Smøger (Ft. -er).
Smøl (et). at smøle (-ede el. -te; plt.). Smølehoved, s-vorn. et Smøleri.
Smør[1] (-ret; besl. med smöre). S-blomst, -bøtte, -dej(g), -fad, -farve, -fjerding, -grød, -handel, -handler (en), -kage, -kande, -krukke, -lage, -pris, -ske, -stikker (en), -søger (en), -tønde; s-agtig. Smørrebrød (S-s-jomfru). smøret.
Smör[2] (Ft.; Bank, Prygl). at smöre (smurte, smurt); S-else, S-ing). Smörehane, -kande, -kost, -skive osv. en Smöre. en Smører (Ft. -e). et Smöreri (Ft. -er).
Snabel (en, Ft. -bler; fra Tysk). S-igle, -sko.
Snadde (en, Ft. -r; en lille Tobakspibe; norsk).
snadre (at; besl. med Snude).
snage (at). s. efter noget, i Rendestenen.
Snak (-ken). at snakke (fra mnt. snacken). Snakkebroder, -hjörne (-t; være i S.), s-salig (S-hed), -syg, S-syge, -søster, -töj (have et godt S.). snaksom (-me; S-hed).
snappe (at; fra mnt. snappen). Snaphane.
Snaps (en, Ft. -e; ty.; besl. med snappe). S-e-drikker (en), -flaske, -glas. at snapse. en Snapser. et Snapseri.
Snapsting (-et), almind. i Middelalderen. Viborg S.
snar. s-fødet, -raadig (S-hed), -sindet. snart. s. efter, nok. snarlig.
Snare (en, Ft. -r). s-fuld, S-rype, -sætter (en), -sætning.
Snarre (en; Fugl; turdus pilaris).
snaske (at; vulg.). en Snaske. et Snaskeri.
Snavs (-et). snavs (Tillo., Bio.). at snavse til. snavset. et Snavseri.
Sne (-en). s-blind (S-hed), S-bold, -bolle (S-træ), -byge, -bælte, -drive (en, Ft. -r), -dække, s-dæk(ke)t, S-fald, -flade, -flage (en), -fog (et Ft. d. s.), -foged, -flok (en), -grænse, s-hvid, S-kaster (en), -kastning, -klokke, s-klædt, S-lag, -lagen, -linie (-n), -mand, -plov, -sjap, -skred, -sky, -spurv, -storm, -tykning, -ugle, -vand, -vejr, -vinter; s-agtig. at sne (sner (Lidef. snes), sneede, snet).
Sned: paa S.
snedig (S-hed; fra mnt. snedich [ty. schneidig]).
Snedker (en, Ft. -e; fra mnt. sniddeker). S-arbejde, -dreng, -haandværk, -lav, -lim, -lære, -mester, -svend, -værktöj. at snedkre. at snedkerere.
Snegl (en, Ft. -e). S-e-bælg (Plante, medicago), s-dannet, S-fart, -gang, -hus. at snegle (s. af, af Sted).
Snekke, Sneppe, Snerle, snerpe, Snerre, snerre, Snert, se Snække, Snæppe, Snærle, snærpe, Snærre, snærre, Snært.
Snes (en, Ft. -e). i Snesevis, -tal.
snever, se snæver.
snige (at; sneg (Ft. -e), snegen (-et, -ne)). Snighandel, -mord, -morder, s-myrde, S-vej.
Sniksnak (et; ty.).
snild (S-hed); et Snilde. snildelig (Bio.). snildrig.
Snip (-pen, Ft. -per).
Snirkel (en, Ft. Snirkler; ty.). snirklet.
Snit (et, Ft. d. s.; b. F. Snittet, -tene; ty.). S-flade, -værk. at snitte. Snittebænk. Snit(te)bönne. Snitter (Ft.; Bakkelse af Butterdej).
Snive (-n; smitsom Hestesygdom med Slimflaad af Næsen; besl. med snive, Snue). S-flaad, -saar, -smitte. snivet.
snive, se snue.
sno (at; snor (Lidef. snos), -ede, -et; S-ning, Ft. -er). S-hale.
Snob (-ben, Ft. -ber; eng.). et Snobberi. snobbet.
Snog (en, Ft. -e). S-e-ham, -hul, -pande, -rede, -unge, -æg, -øgle.
Snor (en, Ft. -e; besl. med sno). s-lige, -ret. snorebesat, S-besætning, -frakke. snoret.
snorke (at). at snorksove.

Snot (-tet). s-næset. snottet.
snu (S-hed).
Snub: i en S. at snubbe af.
snuble (at). en Snublen.
Snude (en, Ft. -r; fra mnt. snute [ty. Schnauze]; jf. Snut). S-bille, -haar.
Snue (-n; besl. med Snive og snue).
snue el. snive (at; snuer, -ede, -et; snorksove; besl. med Snue og Snive; ty. schnauben).
Snur: paa S. sætte Hatten paa S.
snurre (at). Snurrepiberi (-et, Ft. -er). en Snurre (Ft. -r).
snurrig (S-hed; fra ty. schnurrig).
Snus (en). S-daase, -fornuft, s-fornuftig. at snuse (-ede el. -te). Snushane, -tobak. en Snuser (Ft. -e).
Snut (en; plt.; Kæleord; egentl. samme Ord som Snude). min S.
snyde (at; snød (Ft. -e), snydt). s-fuld, -vred. en Snyder (Ft. -e). et Snyderi (Ft. -er).
snylte (at). S-dyr, -gæst, -plante; s-agtig. en Snylter (Ft. -e). et Snylteri.
Snække el. Snekke (en, Ft. -r; overleveret gennem Digtersproget fra Oldtiden).
Snæppe el. Sneppe (en, Ft. -r). S-jagt, -træk.
snære (at).
Snærle el. Snerle (en, Ft. -r; Plante, convolvolus).
Snærpe el. Snerpe (en, Ft. -r). at snærpe el. snerpe. snærpet el. snerpet. et Snærperi el. Snerperi.
Snærre el. Snerre (en, Ft. -r; Plante, galium).
snærre el. snerre (at; om Mad, der holdes over Ilden, efter at den er kogt; at s. ad en). snærret el. snerret. en s. Smag.
Snært el. Snert (en, Ft. -e). at snærte el. snerte.
snæver (el. snever (-vre; S-hed). s-hjertet (S-hed), -synet (S-hed). at snævre el. snevre (S-ing, Ft. -er).
snøfte (at). en Snøften.
Snöre (en, Ft. -r). at snöre (-ede el. -te; S-ing). S-baand, -hul, -lidse, -rem, -sko, -støvle. et Snörliv.
Snövl (et, Ft. d. s.). at snövle. Snövlehoved. et Snövleri.
Snövs (-en; vulg.). gaa fra S.
So (-en, Ft. Søer). S-flæsk, -gris, -mikkel.
Sobel el. Zobel (en, Ft. -bler; slavisk Oprind.). S-skind.
sober (S-hed; lat.).
social (lat.). S-demokrat, -demokrati, s-demokratisk. Socialisme (-n). en Socialist (Ft. -er). socialistisk.
Societet (-et; lat.).
Socinianer (en, Ft. -e; en Sekterer; efter Stifteren Socinus). Socinianisme (-n). socinianisk.
Sod (-en el. -et). s-brun. sodet.
Soda (-en; ital.). S-lud, -pastil, -vand (S-s-flaske).
Sofa (-en; Ft. -er; arab.). S-hjörne, -pude.
Sofist (en, Ft. -er; gr.). Sofisteri (-et). Sofistik (-ken). sofistisk. en Sofisme (Ft. -r).
Sogn (et, Ft. -e; besl. med søge). Sognebaand (S-s-løser (en, Ft. -e), -løsning), -bud ([1]en Mand, der gaar Bud i Sognet. [2]Sygeberettelse (norsk)), -foged, -folk, -kald, -kirke, -præst, -raad (S-s-formand), -skel; s-vis (Bio.).
soigneret (fr.).
Soiré (b. F. -reen. Ft. -reer; fr.).
Soja (-en). S-bönne, -plante.
Sok (ke) (-(ke)n, Ft. -(ke)r; indkommet i gammel Tid i germanske Sprog fra lat. soccus; jf. Sokkel). Sokkedue. at sokke. sokket.
Sokkel (en, Ft. Sokler; lat. socculus, Demin. af soccus, lav, let Sko; jf. Sok(ke)).
Sol (-en, Ft. -e). s-aaben, S-aar, -bad, s-belyst, -beskinnet, S-billede, -bjærg (= S-nedgang), s-blank, -blind, -brændt (S-hed), S-bær (S-busk, -rom), -dug (Plante, drosera), -formørkelse, -glans, -grand, -gud, -hat, s-hed, S-hede, -hverv (jf. Hverv; S-s-dag, -punkt), -højde, s-klar, S-legeme, -lys, -nedgang, -opgang, -plet, s-ret, -rig, S-sejl, -side (-n), -sikke (en, Ft. -r; fra lat. solsequium, af sol, Sol, og sequi, følge; -den, der følger

drejer sig efter Solen"). -skin (S-s-dag, -vejr), -skive, -skærm, [-sort, se ndf.], -stik, -straale, s-tørret, S-ur, s-varm, S-varme, -viser (en). — soleklar, S-mærker (Ft.). at sole sig.

Sold¹ (-en; Lönning; gennem fr. solde fra ital. soldo, mlat. soldus [hvoraf fr. sou]. Skilling; lat. solidus, fast, massiv, solid). Jf. Soldat.

Sold² (et, Ft. d. s.; Drikkegilde). at solde. Soldebroder. et Solderi. en Solderist (Ft. -er).

Sold³ (et, Ft. d. s.; Kornsold; jf. sælde).

Soldat (en, Ft. -er; gennem fr. soldat fra ital. soldato, egentl. den, som tjener for Sold). S-eraand, -liv, -stand, -tid, -vise, -væsen, -ære.

solen (-ne; lat.). en Solennitet (Ft. -er; S-s-sal).

solid (fr. solide, lat. solidus; jf. Sold¹). en Soliditet. — solidarisk (nylat.). en Solidaritet.

solo (ital.; lat. solus, ene). synge s. en Solo (Ft. -er). S-dans, -danser, -parti, -sanger. en Solist (Ft. -er; S-inde).

Solsort (en, Ft. -er; Omdannelse af Selvsort; Fuglen, som selv er sort, men har en svag, hvidlig Plet paa Brystet, skældte Alliken ud for den sorte).

Solvens (en; ital.; lat.). solvent.

som. s. oftest, om, sagt.

somme (Ft.). s-steds (Bio.).

Sommer (en, Ft. -e el. Somre). S-aften, -bolig, -dag, -dragt, -ferie, -frakke, -fugl (S-e-net), -glæde, -gæk, -gæst, -halvaar, -hat, s-hed, S-hede, -klædning, s-klædt, S-kvæld, s-lang, S-lejlighed, -lyst, -maaned, -morgen, -nat, -ophold (S-s-sted), -overfrakke, -pragt, -pære, -regn, -rejse, -sol, -solhverv, -teater, -tid, -töj, s-varm, S-varme, -vejr. sommerlig.

Sonate (en, Ft. -r; ital.).

Sonde (en, Ft. -r; fr.). at sondere.

sondre (at; (S-ing, Ft. -er); fra ty. sondern).

sone (at; S-ing). en Sone. Sonoffer.

Sonet (-ten, Ft. -ter; ital.). — sonor (lat.).

Sopian (en, Ft. -er). en Sopken (Ft. -er; plt.).

Sopran (en, Ft. -er; Overstemme; ital. soprano, mlat. superanus, af lat. super, over; jf. suveræn). S-sanger (en), -stemme.

Sorenskriver (en, Ft. -e; egentl. en edsfæstet Skriver; [glda. soren, svoren]).

Sorg (en, Ft. -er) el. Sorrig (gldgs.; digt.). sorgbetynget, -blandet, -fri, -løs (S-hed). — sor(ri)gfuld. Sorgenfri (Sans-souci).

sort (S-hed); jf. sværte, svart-). S-and, s-blisset, -broget, -farvet, -haaret, S-haj, -kjole (en, der bærer sort Kjole som Embedsdragt), s-klædt, S-kridt (S-s-tegning), -mejse, s-plettet, -skægget, -smudset, S-spætte, s-stribet, -öjet; s-agtig, -laden. — sorteblaa, S-broder, s-brun, -graa, -gul, S-kunstner, -per. at sortne.

Sort (en, Ft. -er; fr. sorte). at sortere (S-ing). Sortermaskine. en Sorterer (Ft. -e). et Sortiment (Ft. -er; S-s-boghandel, -boghandler).

Sot (-ten). Sotteseng.

Soupé (b. F. Soupeen, Ft. -eer; fr.). at soupere.

sove (at; sov, sovet). S-draaber (Ft.), -drik, -hjerte, -kammer, -kam(m)erat, -kupé, -middel, -pulver, -sal, -sofa, -sted, -stol, -stue, -syge, -tid, -vogn, -værelse. en Sover (Ft. -e).

Sovs (en, Ft. -e) el. Sauce (en, Ft. -r; fr.; af lat. salsa, saltet). S-e-skaal, -ske.

spaa (at; spaar, -ede, -et). S-kvinde, s-kyndig, S-kælling, -mand. en Spaadom (-men; S-s-aand, -gave).

Spaan (en, Ft. -er). S-fletning, -kurv, -tag, -tækker, -æske.

Spade (en, Ft. -r). S-blad, s-formet, -formig, S-fuld (en,

Ft. -e), -skaft, -stik, -stør (Fisk, spatularia). en Spa(de)r (Ft. -e(r)). S. Konge, To osv.

Spadille (i L'hombre; spansk espadilla, Demin. af espada, Sværd; græsk Oprind.).

spadsere (at; gennem mnt. spatzeren, spasseren, fra lat. spatiari, af spatium, Rum). S-dragt, -gang, -stok, -tur.

spag (S-hed). s-færdig (S-hed).

Spalte (en, Ft. -r; ty.). S-aabning, -frugt, -føde. at spalte (S-ning, Ft. -er). spaltelig.

Span, se Spang[1].

Spand[1] (en, Ft. -e; Blik-, Brand-, Mad-, Mælke-, Vands.). en S-fuld (Ft. -e). spandevis (Bio.). i Spandevis.

Spand[2] (et, Ft. d. s.; besl. med spænde). et S. Heste.

Span(g)[1] (en, Ft. -e; Spænde, Smykke; gldgs.; digt.; fra mnt. spanc, gyldne Spange.

Spang[2] (en, Ft. -e; Gangtræ over en Bæk).

Spanien. en Spanier (Ft. -e). en Spanierinde. en Spanioler (Ft. -e; fr.). spansk. S-flue (el. s. Flue; S-plaster, -salve, -tinktur), -grönt, -rör (S-s-stok).

spanke (at). at spankulere.

Spar, se Spader.

spare (at). S-bøsse, -forening, -kasse (S-bog, -direktør), -mærke, -penge, -skilling. en Sparer (Ft. -e). sparsom (-me; S-hed). sparsommelig (S-hed; S-s-hensyn).

Spark (et, Ft. d. s.). at sparke.

Sparlagen (Sengeomhæng, Tæppe; gldg. spar-, spærlaghen fra mnt. spērlaken). S-s-præ(di)ken (= Gardinp.).

Sparre (en, Ft. -r). S-træ, -værk (-et).

Spas (en; ty.). S-mager (en). at spase (-ede el. -te).

Spat[1] (-en; et Mineral; ty.).

Spat[2] (-ten; en Sygdom hos Hesten; ty.). s-lam (S-hed). spattet.

Spatium (et, Ft. -ier; lat.; jf. spadsere). at spatiere.

Spe (en; fra mnt. spe). til Spot og S.

Speceri (-et, Ft. -er; Krydderi; ital., af lat. species, Art, Slags). — special (lat.; S-karakter, -kort). Specialia (Ft.). at specialisere. en Specialist (Ft. -er). en Specialitet (Ft. -er). — Specie (en, Ft. -er; oprind. Speciedaler). — speciel (-le). — Species (en el. et, Ft. d. s.). de fire S. (Regningsarter). — at specificere (S-ing). specifik (-ke). en Specifikation (Ft. -er). et Specifikum (Ft. -ka). specifisk.

Specie, se u. Speceri.

spedalsk (S-hed; gldg. spetalsk, spitalsk, af spital, Hospital; stammer gennem mnt. spital, spetal fra mlat. hospitale; jf. Hospital).

spedere (at; ital. spedire, lat. expedire; jf. ekspedere). en Spedition (Ft. -er). S-s-forretning, -gebyr. en Speditør (Ft. -er).

spege[1] (at; salte og røge Kød og Fisk). S-flæsk, -kød, -laks, -pølse, -sild.

spege[2] (at; bringe i Urede). speget Garn.

spejde (at; indkommet i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. speen]; jf. Spion). en Spejder (Ft. -e). S-blik, -øje. et Spejderi (Ft. -er).

Spejl (et, Ft. -e; gennem mnt. spegel, speiel fra lat. speculum). S-billede, s-blank, S-flade, -glas (S-rude, -vindue), s-glat, -klar, S-pille, -ramme, -æg. at spejle (S-ing, Ft. -er). s. sig, Æg.

Spektakel (et, Ft. -takler; lat. spectaculum, Skue, Skuespil; af spectare, beskue, betragte; jf. Spejl). S-mager (en), -stykke.

Spektral-: S-analyse. et Spektroskop (Ft. -er). et Spektrum (Ft. -tra el. -trer; lat.).

Spekulant (en, Ft. -er). en Spekulation (Ft. -er; S-s-aand). spekulativ. at spekulere (lat.).

Spelt (-en; lat.). S-mel.

spendabel (-ble). at spendere af lat. expendere, give ud).

spente el. spinte (at). s. og spare.

Spergel -en: lat. spergula. S-frø.

Spid et. Ft. d. s.; b. F. Spiddet, -dene; fra mnt. spit; besl. med spids. Spidde- el. Speddebys under Stobningen anbragte paa Lysespid el. -brikker). at spidde (S-ning).

spids (optaget i Middelalderen fra Tysk; besl. med Spid). en spids (Ft. -er). at spidse (S-ning). Spidsand, [-borger, se ndf.], -bue (S-stil), s-buet, -findig (S-hed), -gattet, [S-glans, se Spydg.], -hjort, -hue, -kjole, -kugle, -lærke, s-mundet, S-mus, s-næbbet, -næset, -puldet, S-rod (ty. Spiessrute, spidst Ris), s-snudet, -takket, S-tang, s-vinklet, -øret.

Spidsborger ((s-lig (S-hed)); ty. Spiessburger [Spiess er Spyd]: oprind. en med Spyd bevæbnet Borger).

Spiger (et, Ft. -e el. Spigre). S-bor, -tønde. at spigre.

Spil¹ (et, Ft. d. s.; b. F. Spillet, -lene; fra mnt. spil). at spille. Spilleaften, -bank, -bord, -daase, -fugl, s-gal, S-gæld, -helvede, -hule, -hus, -kort, -mand, -rum. [Spilfægteri, se ndf.], s-koge (at), -levende. en Spilop (Ft. -per; S-mager (en)). en Spiller (Ft. -e).

Spil² (et, Ft. d. s.; b. F. Spillet, -lene; Skibsvinde; Brad-, Gangs.; fra holl. el. plt. spil(le); oprind. spinle; besl. med spinde). Spilaksel, -bom, -pande, -stamme.

Spild (et). en Spilde. gaa til S. at spilde (-te). S-damp, -vand (S-s-rör).

spile (at). en Spile (Ft. -r). et Spiltov, Skillevæggen mellem Baasene i Hestestalden.

Spilfægteri (et, Ft. -er; ty. Spiegelfechterei; [Spiegel er Spejl]).

spille, se u. Spil¹.

Spinat (-en; arab. Oprind.). S-bed, -frø, s-grön.

Spind (et, Ft. d. s.). at spinde (spandt, spunden (-et, -ne); S-ing). Spindehjul, -hus, -kirtel, -kone, -maskine, -rok, -side (-n), -vise, -vorte. en Spinder (Ft. -e; en S-ske). et Spinderi (Ft. -er). en Spindel (Ft. -dler; ty.; S-gang, -ur). — en Spindelvæv.

spinkel (spinkle; S-hed).

spinte, se spente.

Spion (en, Ft. -er; fra ital. spione; optaget i gammel Tid i romanske Sprog fra Germansk; besl. med spejde). at spionere (S-ing). et Spioneri (Ft. -er).

Spir (et, Ft. d. s.; Kirkes.; Scepter). — en Spire (Ft. -r). at spire (S-ing). spiredygtig, S-evne, -kraft.

Spiral (en, Ft. -er; nylat.). S-fjeder, s-formet, S-linie, s-stillet, -vreden.

Spirant (en, Ft. -er; af lat. spirare, aande). — Spiritisme (-n). en Spiritist (Ft. -er). spiritistisk. — en Spiritualisme. en Spiritualist (Ft. -er). spiritualistisk. en Spiritualitet. — spirituel -le). — Spirituosa (Ft.; S-handel). Spiritus (-en; jf. Sprit). S-lampe, -maaler (en); s-agtig. spirituøs.

Spire, se u. Spir.

Spiritisme, Spiritus osv., se u. Spirant.

Spirrevip (-pen, Ft. -per).

Spiræa (en, Ft. Spiræer; lat.).

Spise (en, Ft. -r). at spise (-te; S-ning); gennem mnt. spisen [ty. speisen] fra lat. expendere, give ud, dele ud [ital. spendere]; samme Ord som spendere; havde i glda. Betydn. uddele Proviant, bespise, mætte). Spisebord, -hus, -kammer, -kartoffel, -kvarter, -mester, -rör, -sal, -seddel, -ske (S-fuld (en, Ft. -e)), -stue (S-møblement, -møbler), -tid, -varer, -vært. spiselig (S-hed).

Spjæld (et, Ft. d. s.).

Spjæt (et, Ft. d. s.). at spjætte.

splejse el. splidse (Søspr.; ty.; (S-ning, Ft. -er); ty. spleisen, holl. splitsen).

splendid (lat.). en Splendiditet.

Splid (en). s-agtig (S-hed; s-gøre).

splidse, se splejse.

Splint¹ (en, Ft. -er; plt.). at splintre (S-ing).

Splint[2] (-en: det bløde Ved under Barken; ty.; oprind. spint, [1]Fedt. [2]Splint).
splinter (holl.; jf. splitter-): s-ny.
Split (-ten, Ft. -ter). S-bolt, -flag. at splitte (S-else. S-ning).
splitter- (jf. splinter-; ty.): s-gal, -nøgen.
spodsk, se spotsk.
Spole (en, Ft. -r). S-ben. Spolorm. at spole (S-ing).
spolere (at; fra lat. spoliare).
Spondé (-een, Ft. -eer; gr.). spondeisk.
spontan (lat.). en Spontaneitet.
Spor (et, Ft. d. s.). s-løs, S-renser (en), -skifte, -vej (S-s-selskab, -skinne), -vogn (S-s-hest, -konduktør, -kusk). at spore[1] ([1]forfølge et Spor. [2]køre med Sporvogn). en Sporhund.
sporadisk (gr.).
Spore[1] (en, Ft. -r; Ridder-. Sølvs.; besl. med Spor). S-hjul, -hug, -rem, -vinge (Fugl). sporenstregs (Bio.; ty.). at spore[2]. s. sin Hest.
Spore[2] (en, Ft. -r; Frøet paa visse blomsterløse Planter, f. Eks. Bregner; fra gr. sporá, Sæd). s-bærende. S-celle, -hus, -plante.
Sport (en; eng.). S-s-mand.
Sportler (Ft.; lat.). Sporteltakst.
Spot (-ten). S-pris. spotsk el. spodsk. at spotte. Spottedigt, -fugl, -glose. en Spotter (Ft. -e).
Spove (en, Ft. -r; Fugl).
spraa (at; spraar, -ede, -et). revne (om det udrugede Æg, hvoraf Ungen bryder ud).
sprade (at; spanke, göre sig vigtig, tale store Ord). en Spradebasse (Ft. -r).
spraglet.
sprede (at; -te; (S-ning)). Spredelinse. Spredholt. Spredthed.
Spring (et, Ft. d. s.). at springe (sprang, sprungen (-et, -ne); S-ning). Springbalsamin, -ben, -bræt, -dans, -fjeder, -flod, -fyr (en), -gaas, -hale, -hare, -klap (en), -mus, -orm, -stok, -vand. springefærdig. en Springer (Ft. -e). springsk.
Sprinkelværk (et; Gitterværk: glda. sprinckel, Gitter).
Sprinkel (en. Ft. Sprinkler; Hudplet; fra mnt. sprinkel).
Sprit (-ten; gennem ty. Sprit fra fr. esprit, lat. spiritus). S-fabrik.
Sprog (et, Ft. d. s.; fra mnt. sproke [ty. Spruch]; Ordsprog, Tankesprog, Talemaade, Sentens, Samtale; (jf. Bibel- (= Skriftsted), Magt-, Orakel-, Ord-, Tanke-, Valgs-): antog i 17. Aarh. tillige Betydn. Tungemaal [ty. Sprache]). Sprogart (Dialekt), -bemærkning, s-beslægtet, -blandet, S-blanding, -brug (-en), -bygning, -dannelse, -fejl, -forbedrer (en), -forbedring, -fordærver (en), -form, -forsker, -forskning, -forvirring, -færdighed, -følelse, -geni, -granskер, -granskning, -gren, -grænse, -historie, s-historisk, S-kamp, -klang, -klasse, -kort, -kundskaber (Ft.), -kunst, s-kyndig (S-hed), S-laveri, -lighed, -lyd, s-lærd, S-lærdom, -lære, -lærer, -mand, -mester, -omdannelse, -omraade, -periode, -prøver (Ft.), -regel, -renhed, -rensер (en), -rensning, -rigdom, s-rigtig (S-hed), S-sans, -slægtskab, -stamme, s-stridig (S-hed), S-studium, -talent, -undervisning, -videnskab, s-videnskabelig, S-værk, -æt, -øvelse. sproglig.
Sprosse (en, Ft. -r; ty.).
sprude (at; jf. sprutte).
sprudle (at; fra ty. sprudeln).
Sprut- (mnt. sprutte, Sprøjte): S-bakkelse (jf. ty. Spritzgebäckene, -kuchen). at sprutte.
Spryd (-et, Ft. d. s.). S-sejl.
sprække (at; sprak, sprukken (-et (som Tillo. -ent), -ne). en Sprække (Ft. -r).
Spræl (et, Ft. d. s.; b. F. Sprællet, -lene). at sprælle. Sprællemand. sprælsk.
sprænge (at; -te; (S-ning, Ft. -er; S-s-forsøg); Kausativ til

springe; lade springe; [1]sprænge Sten osv. [2]af Sted (om hurtigt Ridt). [3]bestænke, bestrø (ty.; gldgs.; sprængt Kød ɔ: Kød, hvorpaa der er strøet Salt)). Sprængbombe, -kraft, -krudt, s-lærd, S-sats, -stof.

Spræt (et, Ft. d. s.; b. F. Sprættet, -tene). at sprætte ([1]sprælle. [2]skære Klæder op i Sømmen; s. en Kjole op).

sprød (S-hed; fra ty. spröde).

Spröjte (en, Ft. -r). at spröjte (S-ning). S-fisk, -folk, s-fuld. S-fører (en), -hus, -mandskab, -slange.

spule (at; (S-ing); holl.). s. Dæk, s. udenbords. Spulepumpe, -pos.

Spuns (et, Ft. -er). S-bor, -gær, -hul. at spunse.

Spurv (en, Ft. -e). S-e-fugl, -hag(e)l, -høg. -kvidder, -rede, -unge, -æg.

spy (at; spyr, -ede, -et). Spy (-et). S-flue, -gat (Søspr.; S-s-klap, -prop).

Spyd (-et, Ft. d. s.; jf. Spids). Spydblad, -glans (el. Spidsg.), -skaft. Spydsod.

spydig (S-hed, Ft. -er).

Spyt (-tet; besl. med spy). at spytte (S-ning). Spyt(te)-bakke, Spytfistel, -flaad, Spyttegøg, Spytkirtel -(te)-klat, Spyttekrus, -kur, Spytslikker (en, Ft. -e), -slikkeri (-et).

spæd (S-hed). S-(e)-kalv, spædlemmet.

spæde (at; -te). s. Suppen. s. til.

spæge (at; (S-else); besl. med spag).

Spæk (-ket). S-hugger (en; Hvalart; delphinus orca), -høker. at spække (S-ning). Spækkebræt, -flæsk, -naal.

Spænd (et, Ft. d. s.). at spænde (-te; S-ing). Spændetröje. Spændholt, -kraft, -vidde. et Spænde (Ft. -r; S-bog). spændig (S-hed). spændstig (S-hed).

Spær (et, Ft. d. s.; [1]Spyd (foræld.; digt.). [2]Stang, Tømmerstok, Sparre; jf. Tagspær).

spærre (at; (S-ing); besl. med Sparre). Spærholt, -hjul, -klap.

Spæt(te)[1] (-(te)n, Ft. -(te)r; Fugl; Flag-, Gröns.). Spætmejse.

Spætte[2] (en, Ft. -r; Plet; gldgs.; dial.; jf. Rødspætte). spættet.

Spøg (en). at spøge (-te el. -ede; [1]skæmte. [2]gaa igen (om afdøde, der ikke finde Ro i Graven)). Spøgefugl, s-fuld. et Spøgelse (Ft. -r; S-abe, -frygt, -historie; s-agtig). Spøgeri (-et).

Spøl (-et). at spøle (optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. spolen, ty. spülen; samme Ord som spule). Spølekar, -tønde. en Spølkum (Ft. -mer).

spörge (at; spurgte, spurgt; besl. med Spor). S-lyst, -ord, s-syg, S-syge, -sætning. en Spörger (Ft. -e). et Spörgsmaal (Ft. d. s.; S-s-tegn).

staa (at; staar, stod (Ft. -e), staaet. — gldgs., digt. at stande (stander, standen (-et, -ne); Bydem. Ent. stat, Ft. stander). Staaplads. gaa i Staa.

Staahej (en; vulg.).

Staal (-et). S-fjeder, s-graa, S-handske, -harnisk, s-klædt, S-muskler (Ft.), -orm, -panser, -pen, -plade, -ring, -rustning, s-sat, S-stik, s-sætte (S-ning), S-traad, -trust (eng.).

Stab (en, Ft. -e; Militærspr.; fra ty. Stab ([1]Stav. [2]Stab); samme Ord som da. Stav; saa kaldet paa Grund af Stavens Anvendelse som Værdigheds- og Magttegn (jf. Kommandostav). Stabschef, -hornist, -officer, -sergent, -trompeter.

Stabel (en, Ft. -bler; fra Tysk). S-blok, -plads, -stad. at stable.

stabil (lat.). en Stabilitet.

Stad (en, Ft. Stæder; besl. med staa; oprind. samme Ord som Sted). Stadsbygmester, -fæstemand, -grav, -læge -mur, -vaaben, -øvrighed. — at stadfæste (S-else).

Stade (et, Ft. -r; besl. med staa). S-plads, -penge.

stadfæste, se u. Stad.

stadig ((S-hed); besl. med Stad).

Stadium (b. F. -iet, Ft. -ier; gr.).

Stads (-en). S-dragt, -karl, -kjole, -klæder, -klædning, -mand, -pige, -(e)stue, -vejr, -vogn. at stadse. stadselig.

Stafet (-ten, Ft. -ter; ital.).

Staffage (en; ty.; med fr. Endelse). at staffere ((S-ing); gennem Tysk fra romanske Sprog [mnt. stafferen, ty. staffieren, tidl. stoffieren; holl. stofferen]; glfr. estoffer [fr. étoffer]: Afledn. af Stof: „forsyne med Stof").

Staffeli (-et, Ft. -er; ty. Staffelei).

staffere, se u. Staffage.

Stag (et, Ft. -e; Søspr.). gaa over S. S-brog, -sejl, s-vende (S-ing).

Stage (en, Ft. -r). at stage.

Stagnation (en). at stagnere ((S-ing); af lat. stagnum, Kær, Sump).

Stak[1] (-ken, Ft. -ke). S-have. at stakke (S-ning).

Stak[2] (-ken, Ft. -ke; Børste i Spidsen el. paa Ryggen af Græsarternes Blomster; arista).

stakaandet, se u. stakket.

Stakit (-tet, Ft. -ter; ty. Staket). S-laage, -værk.

Stakkel (en, Ft. Stakler; oldn., gldа. stafkarl, „Stavkarl", som gaar med Tiggerstaven). stakkels (Tillo.; oprind. Ejef. af Stakkel).

stakket (kort; gldgs.; bibl.; jydsk): s. Stund, Glæde, Dans. stakaandet (S-hed).

Stal (et; Hoppens Yver).

Stalbroder, se Staldb. u. Stald.

Stald (en, Ft. -e; besl. med staa). S-bygning, -dreng, -dør, -etat, s-fede (S-ning), -fodre (S-ing), -S-gødning, -kammer, -karl, -lygte, -længe, -mester, -rum. at stalde op. — Staldbroder (Kammerat; S-skab (et)).

stam (-me; gldgs.; dial.). at stamme[1] (besl. med stæmme). Ludvig den Stammende.

Stamme (en, Ft. -r; fra mnt. stam(me)). Stamaktie, -art, -bane, -bog (S-s-blad, -vers), -dyr, -fader, -folk, -form, -gods, -gæst, -herre, -hus (S-besidder), -liste, -moder, -ord, -sprog, -sæde, -tavle, -træ. — stammebeslægtet, S-fremmede, -fremmedskab, -høvding, -land, -navn, -slægtskab, -stavelse, -udlyd. Stammebark. at stamme[2] fra.

stampe (at; S-ning). S-mølle, -værk. staa i Stampe.

Stand (en, Ft. Stænder; besl. med staa; jf. Af-, An-, Bi-, Blomster-, For-, Fra-, Frugt-, Gen-, Hen-, Hus-, Mod-, Op-, Paa-, Stil-, Til-, Vand-, Velstand). Se i. paa Stand (straks; digt.). Standfisk, -fugl, -haftig (S-hed), S-kvarter, -punkt, -ret. — Standsaand, -fordom, -forskel, -fælle, -hovmod, -interesse, -person; s-mæssig. — Stænderdeputeret, -forsamling, -forfatning, -institution.

Standard (en; eng.; [1]Normalmaal, Maalestok, Rettesnor, Møntfod, Monster. [2]Fane; stammer fra romanske Sprog: glfr. estendard [fr. étendard], ital. stendardo, Fane; Afledn. af lat. extendere, udspænde, udfolde, udbrede; deraf ogsaa Standart [ty. Standarte], Rytterfane, Rigsbanner; jf. Stander). Navnet har oprind. været brugt om den opretstaaende Stang, der benyttedes ved Soldaternes Maaling; den maa have haft en vajende Fane i Toppen).

Standart (en, Ft. -er), se u. Standard.

stande, se u. staa.

Stander (en, Ft. -e; Flag paa Stortoppen; samme Ord som Standart; men opfattet som Afledn. af stande; jf. Op-, Modstander).

standse (at; S-ning, Ft. -er).

Stang (en, Ft. Stænger). S-bidsel, -bly, -hest, -jærn.

stange (at; (S-ning); besl. med Stang).

Stank (en; fra Tysk; mnt. stank, ty. Gestank).

Stankelben (en).

Stanniol (-et; nylat.; af stannum, Tin).

Star (en; Plante, carex). S-græs.

star- s-blind. se Stær².
starte (at; eng.). en Starter (Ft. -e).
Stat (en, Ft. -er; gennem Tysk fra lat. status. Tilstand. Stand; havde i 16.–17. Aarh. almind. Betydn. Stand). S-s-bane, -bankerot, -borger, s-borgerlig. S-ejendom. -embede, -fange, s-farlig, S-forbrydelse, -forbryder, s-forbryderisk. S-forfatning, -gæld (S-s-kontor), -husholdning, -kalender, -kasse, -kirke, s-klog (S-skab), S-kløgt, -kunst, -kup, -kursus, -laan, -magt, -mand (S-s-blik), -obligation, s-opløsende, S-papirer (Ft.), -raad (¹et, Ft. d. s.; S-s-møde. ²en, Ft. -er), -regnskab, -ret, s-retlig, S-revisor, -seminarium, -skat, -skole, -skov, -styrelse, -tilskud, -tjeneste, -økonomi.
statelig ((S-hed); fra Tysk: mnt. statelik, ty. stattlich). en s. Karl.
Statholder (en; S-skab (et); tidl. Stad-, Stedholder(e); i nyere Tid omdannet efter ty. Statthalter).
Station (en, Ft. -er; af lat. stare, staa). S-s-bygning, -forstander, -forvalter. at stationere (S-ing). stationær. — Statist (en, Ft. -er). — Statistik (-ken). — en Statistiker (Ft. -e). statistisk. — Stativ (et, Ft. -er). — Statue (en, Ft. -r). en Statuette (Ft. -r). — statuere (at). s. et Eksempel. — Statur (en). — Status (en; jf. Stat, Etat). — Statut (-ten, Ft. -ter). statutarisk.
Stav (en; ¹(Ft. -e; Bispe-, Gærde-, Hersker-, Hyrde-, Kommando-, Krum-, Marskalk-, Pilegrims-, Støtte-, Tigger-, Trylle-, Vandringss.). ²(Ft. -er el. Stave (en, Ft. -r); Ege-, Pibe-, Tøndes.; falde i Staver). S-bakterie, -dyr, -kirke, -rim, -slynge.
stave (at; (S-ning)); besl. med Stav; jf. Runestav, Bogstav). Stavemaade, -metode. en Stavelse (Ft. -r; S-deling, -maal, -tryk).
Staver (en, Ft. Stavre; tyk Kæp). løbe sig en Staver i Livet. at stavre. s. om, komme stavrende.
Stavn¹ (en, Ft. -e; Føde-, Hjems.). S-s-baand, s-bunden.
Stavn², se Stævn.
stavre, se u. Staver.
Stearin (-en; gr.). S-lys.
Sted (et, Ft. -er; oprind. en stad (Hankön); samme Ord som Stad; jf. stadfæste; stadig, adstadig, anden-, ingen-, nogensteds, i Steden for (se i), Købsted (ldgs. for Købstad). Se af, til. Sted(s)bestemmelse, -s-biord, s-findende, S-forhold, -fortræder (en, Ft. -e; efter ty. Stellvertreter), s-funden, -fæste (at; S-else), S-hukommelse, -kendt, -kyndig (S-hed), S-(s)navn, -ord, -sagn, -sans, s-vant. stedlig. at stede (-te el. -ede).
stedse (Bio.; ty.). for s. stedsegrön, -varende.
Steffen. S-s-urt.
Steg (en, Ft. -e). at stege (-te; S-ning). Stegefedt, -gryde, -kælder, -ovn, -pande, -spid, -vender (en). steghed, S-hede, s-moden. — et Stegers.
stejl (ty.; S-hed). at stejle¹, rejse sig paa Bagbenene (om Heste).
Stejle (en, Ft. -r). S. og Hjul. at stejle², lægge paa Stejle.
Stel (et, Ft. d. s.; b. F. Stellet, -lene; Bord-, Spise-, Testel; ty.).
Stemme (en, Ft. -r; fra mnt. stemme). at stemme¹ (-ede el. -te). S-baand, s-berettiget, -dygtig, S-flerhed, -frihed, -gaffel, s-givende, S-giver (en), -givning, -klang, -kugle, -kvæg, s-løs, S-maskine, -middel, -nøgle, -redskab, -ret, -ridse, -seddel, -tal, -tælling, -urne. en Stemning (Ft. -er; s-s-fuld, S-menneske, s-rig, S-udbrud).
stemme², se stæmme.
Stempel (et, Ft. -pler; fra mnt. stempel). S-afgift, -kontor, -mærke, -papir, -penge, s-pligtig, S-stang. at stemple (S-ing).
Sten (en, Ft. -e (oprind.; bibl.) og

Sten). Stenalder (-en), -art, -bider (en, Ft. -e), -blok, -bor, -bord, -bro, -brud (et), -bræk (en; Plante, saxifraga), -buk, -bund, -bunke, -dige, -dynge, -dysse, s-død, S-eg, -frugt, -galle, -ged, -grund, -gulv, -gærde, s-haard (S-hed), S-hob, -hugger (en), -hus, -kar, -kast, -kiste, -kløver (en; Plante), -kul (S-s-grube), -lag, s-lagt, S-olie, -operation, -pikker (en, Ft. -e; Fugl, saxicola), s-rig, -sat, S-sliber (en), -sliberi, -smerter, -tromle, -tryk, -trykker, -trykkeri, at stene (S-ing), stenet.

Stenograf (en, Ft. -er; gr.). at stenografere. Stenografi (-en). stenografisk.

Stente, se Stænte.

Stentor (en; gr.). S-stemme.

Steppe (en, Ft. -r; russ.). S-beboer, -brand, -dyr, -höne, -ost.

Stereometer (et, Ft. -tre; af gr. stereos, fast, haard). Stereometri (-en). stereometrisk. — Stereoskop (et, Ft. -er). stereoskopisk. — stereotyp (S-udgave). at stereotypere. Stereotypi (-en). en Stereotypist (Ft. -er).

Sterling (eng.). et Pund S.

Stetoskop (et, Ft. -er; gr. stethos, Bryst). at stetoskopere. Stetoskopi (-en). stetoskopisk.

Sti[1] (-en, Ft. -er; Fod-, Fjæld-, Gang-, Gen-, Kirke-, Mark-, Skoles.; oldn. stig-r; besl. med stige). S-finder, mand (paa S-s-vis). [Stibord, se Stigbord u. stige].

Sti[2] (-en, Ft. -er; Faare-, Svines.).

Stif- el. **Stiv-** (glda. stiup-; ved lærd Misforstaaelse: Sted-): S-barn, -datter, -fader, -moder (S-s-blomst), s-moderlig, S-søn.

Stift[1] (en, Ft. -er; ty.).

Stift[2] (et, Ft. -er; fra ty. Stift, [1]Stift. [2]Stiftelse). Stiftamtmand, Stiftsdame, -læge, -provst. — at stifte (ty.). en Stiftelse (Ft. -r; S-s-dag, -fest). en Stifter (Ft. -e).

stige (at; steg (Ft. -e), stegen (-et, -ne; S-ning). Sti(g)bord (et, Ft. d. s.s. Stigbøile, -hjul, -rem, -rör. en Stige (Ft. -r).

Stik (et, Ft. d. s.; b. F. Stikket, -kene). — stik (Bio., Tillo.; plt.). Vinden er s. i Nord, imod. s. Modvind. — at lade i Stikken. — at stikke (stak, stukken (-et, -ne; (S-ning, Ft.-er); jf. Sting)). Stikbrev, -bækken, -flue, -hævert, -lagen, -myre, -ord, -penge, -pille, -saar, -vaaben. — en Stik(ke) (-(ke)n, Ft. -(ke)r). — stikken (stikne; S-hed), være s.

Stikkelsbær (et; plt. stickelbere: besl. med stikke). S-busk, -grød, -vin.

stikken, se u. Stik.

stikle (at; ty.). Stikleri (-et, Ft. -er).

Stikling (en, Ft. -er; ty.).

Stil (en, Ft. -e; fra lat. stilus). S-art, s-fuld, S-lære, s-løs, S-prøve, -rettelse, -skrivning, -øvelse. — Stilebog. at stile. at stilisere. en Stilist (Ft. -er). stilistisk.

Stilet (-ten, Ft. -ter; ital.).

Stilk (en, Ft. -e). S-aks (-en; Plante, brachypodium), s-bladet, S-eg, s-løs, S-stjerne (Straaledyr, pentacrinus, af de pighudedes Klasse), s-öjet, stilket.

Stillads (et, Ft. -er; plt.). at stille[1]. Stilleapparat, -hjul, -pind, -skive, -skrue. en Stiller (Ft. -e). en Stilling (Ft. -er; S-s-mand, -ret, -væsen).

stille[2] (Tillo.; besl. med stille[1]). Stillesidden, s-siddende, S-staaen, s-staaende. Stilhed. — stilfærdig (S-hed), S-stand, s-tiende, S-tienhed. et Stille (i Storm og S.; jf. Vindstille). at stille[3] ((Fortid stiltes) [1]standse, dulme: s. Blod, Smerter. [2]blive stille: Stormen stiller af. — at stilne (= at stille).

Stillids (en, Ft. -er; gennem Tysk fra Slavisk; kendes i Dansk siden Middelalderen).

Stime (en, Ft. -r; Fiskestime). at stime (dumle, stöje, kævles). at stimle. en Stimmel (Ft. Stimle).

Stimulans (en, Ft. -lantia; lat.).

en Stimulation (Ft. -er). at stimulere (S-ing).

stind (stiv, stram; foræld.: jydsk).

Sting (et, Ft. d. s.; egentl. Stik; af gda. stinge, stikke). Sting i Siden. i Syning, i Kortspil (jydsk).

stinke (at; stank, stinket; fra mnt. stinken). Stinkbrand (Plante), -dyr, -potte, -svamp.

Stipendium (b. F. -iet, Ft. -ier; lat.). en Stipendiat (Ft. -er).

Stipulation (en, Ft. -er; lat.). at stipulere (S-ing).

stirre (at). en Stirren.

stiv (stift; (S-hed); fra mnt. stif). s-armet, -benet, -frossen, -halset, S-krampe, s-lemmet, S-nakke, s-nakket, S-sind, s-sindet (S-hed), S-stikker (en), -syge, at stive (S-else; S-fabrik, -töj). en Stiver (Ft. -e). at stivne (S-ing).

Stiv- (S-fader osv.), se Stif-.

Stjerne (en, Ft. -r). S-banner (-et), -billede, s-dannet, -fuld, S-himmel, -hjul, -hvælving, -hær, -kiger (en, Ft. -e), s-klar, S-koral, -kort, s-kyndig (S-hed), -lys, S-muldvarp, -skin, -skud, -taage, -tid, -tyder (en, Ft. -e), -tyderi (et), -tydning, -tæppe, -vrimmel, stjernet.

stjæle (at; stjal, stjaalen (-et (som Tillo. -ent; et stjaalent Blik), -ne)). S-lyst, -syge. Stjæler (-en; Hæleren er lige saa god som S.).

Stjært (en, Ft. -e).

Stob (et, Ft. d. s.; Metalbæger med flad Bund uden Fod eller Stilk; foræld.).

Sto(c)kholm. en S-holmer (Ft. -e). s-holmsk.

Stod (et, Ft. d. s.; b. F. Stoddet, -dene; oldn. og gda.; en Flok Heste; efter Oprind. samme Ord som ty. Stute, Hoppe; oldhöjty. stuot, Hesteflok; jf. Stutmester, Stutteri). Stodhest, -hingst, -hoppe.

Stodder (en, Ft. -e). S-gang, -konge; s-agtig, paa S-vis.

Stof (-fet, Ft. -fer; gennem ty. Stoff fra oldfr.. estoffe, ital. stoffa; jf. staffere). S-dannelse, -forbrug, -mængde, -skifte, -tab, stoflig.

Stoicisme (-n; gr.). en Stoiker (Ft. -e). stoisk.

Stok (-ken, Ft. -ke). s-blind, -dov, S-fisk, -hus, -kaarde, -mester, -rose, -værk. Stokkemand, -prygl.

Stokholm, se Sto(c)kholm.

Stol (en, Ft. -e; besl. med staa). Se til. Stolgang. Stoleben, -betræk, -hynde, -kone (i Kirken), -mager (en), -ryg, -stade (S-penge), -sæde.

stole (at). s. paa en, noget.

Stolpe (en, Ft. -r). — at stolpre af Sted (ty. stolpern).

stolt ((S-hed); fra mnt. stolt [ty. stolz]; antages almind. at være indkommet i ældgammel Tid fra lat. stultus, taabelig, naragtig; jf. stovt). Stolt-Hen(d)rik (en, Ft. -ker; Plante).

stoppe (at; S-ning, Ft. -er). S-garn, -naal, -signal, -sted. Stopanker, -hane, -ventil. en Stopper (Ft. -e).

stor ((S-hed; S-s-vanvid); større, størst). Knud den Store. største Delen, for største Delen. Storadmiral, s-artet (S-hed), S-baad, -bedrift, s-bladet, -blommet, -blomstret, S-bom, -bonde, -borger, -britannien, -cirkel, -daad, -fyrste, s-fyrstelig, S-fyrstendömme, -fyrstinde, -grækenland, -hertug (S-dömme), s-hertugelig, S-hertuginde, -kansler, s-kornet, S-kors, s-lemmet, S-magasin, -magt (S-stilling), -mand (S-s-vælde), -mast, -mester, s-modig (S-hed), S-mogul, s-mundet, -mægtig (S-hed), -næset, -pralende, S-praler (en), -praleri, -rusland, -sejl, s-slaaet, -snudet (S-hed), S-stad (S-s-beboer; s-agtig), s-stilet, S-stue, s-talende, S-talenhed, -ting (et; S-s-mand), -top, -vask, -værk, -æder (en), s-öjet; s-agtig (S-hed), -laden. — Storebramsejl, -mærs, -skøde osv. Storeheddinge. storlig (Bio.).

Stork (en, Ft. -e). S-e-ben, -næb (¹et; Storken Næb. ²en: Plante; geranium), -rede, -unge, -vinter, at storke af (vulg.).

Storm (en, Ft. -e). S-bro, -buk,

-byge, -dæk, -flod, s-fri, S-fugl, s-fuld. S-hage, -hat, -hue, -klokke, -krog, -løb, -maage, -nat, -skridt, -sky, -stige, -tag, -tromme, -vejr. at storme.

stovt (fr.; holl. stout; samme Ord som stolt). en s. Karl.

Stovt (-et; et Slags tæt og stærkt Shirting; eng. stout (Shirting), stærk, fast, svær; fra holl. stout; samme Ord som stovt).

Straa (-et, Ft. d. s.). S-død, -fletning, s-gul, S-hat, -hytte, -maatte, -mand, -sæde, -sæk, -tag, s-takt.

Straale (en, Ft. -r). S-brydning, -bundt, s-dannet, S-dyr, s-formet, S-glans, -glimt, -hav, -krans. at straale (-ede el. -te; S-ing). S-mester, -varme.

Strabads (en, Ft. -er; gennem ty. Strapaz, fra ital. strapazzo). at strabadsere.

Straf (-fen, Ft. -fe; fra mnt. straffe). at straffe. Strafarbejde, -fange, s-fri (S-hed), -løs (S-hed), -skyldig (S-hed), -værdig (S-hed). — Straffeanstalt, -bestemmelse, -brev, -bøder, -dag, -dom, -lov, -lovgivning, -middel, -præ(di)ken, -ret, -teori. strafbar (S-hed).

straks (Bio.).

stram (-me; S-hed). at stramme (S-ning). — Strambuks.

Stramaj (-et; holl.; antages at komme af lat. stamineus, bestaaende af Traade).

Strand (en, Ft. -e). S-arve Plante), -asters, -bakke, -bo (en; Plante, litorella lacustris), -bred, -foged, -fugl, -hug (göre S.), -kaal, -kant, -krabbe, -løber, -piber (en; Fugl), -plante, -rethed, -sand, -skade (Fugl), -vagt, -vasker (en). at strande (S-ing, Ft. -er; S-s-gods, -sted).

Strangulation (en, Ft. -er). at strangulere (S-ing; gr.-lat.).

Strateg (en, Ft. -er; gr.). Strategi (-en). en Strategiker (Ft. -e). strategisk.

Stratenrøver (en, Ft. -e; ty.; „Landevejsrøver"; jf. Stræde).

Streg (en, Ft. -er). at strege.

strejfe (at; ty.). Strejfkorps, -kugle, -lys, -tog.

Strejke (en, Ft. -r; eng. strike). S-bryder (en), -kasse. at strejke.

streng (S-hed). s-flydende, -smeltelig. at strenge sig an. at strenges. Vinteren s. strengelig (Bio.). at strengere.

Streng (en, Ft. -e). S-e-betræk, -instrument, -leg, -spil.

Strengel (en; en Hestesygdom).

strenglet. en s. Plante.

Stribe (en, Ft. -r). stribet.

strid. s-haaret, -sindet, -uldet.

Strid (en). S-s-emne, -folk, -handske, -helt, -hest, -hingst, -hær, -kræfter (Ft.), -kølle, -lyst, s-lysten, S-mand, -punkt, -skrift (et), -spørgsmaal, s-vant, S-økse. stridbar (S-hed). at stride (stred (Ft. -e), stridt). stridig (S-hed; Ft. -er).

Strigle (en, Ft. -r; lat.). at strigle (S-ing).

Strikke (en, Ft. -r; ty. Strick). S-stige.

strikke (at; (S-ning); ty.). S-garn, -maskine, -pind, -pose, -tøj. en Strikker (Ft. -e; S-ske (en)).

striks.

Striktur (en, Ft. -er).

Strime (en, Ft. -r; ty. Strieme). strimet.

Strimmel (en, Ft. Strimler).

Stringens (en; lat.). stringent.

Strippe (en, Ft. -r).

stritte (at). [1]göre Modstand. s. imod. [2]kaste med Sten (sjæll.).

Strofe (en, Ft. -r; gr.).

Strop (-pen, Ft. -per; ty. Stropp). at stroppe. S-tur.

Strube (en, Ft. -r). S-hoste, -hoved, -laag, -lyd.

Struds (en, Ft. -e; lat.). Strudsefamilie (-n), Strudsfjer, -fugl, -e-hus, -e-jagt, -(e)mave, -(e)rede, -(e)vinge, -(e)unge, -æg.

Struktur (en; lat.).

strunk (S-hed). stiv og s.

Struntjæger (en; Fugl, lestris).

Strut (-ten, Ft. -ter; et Slags firkantet Hvedebrød). Strutbakkelse.

strutte (at).

Stryg (Ft.; Prygl; jf. Strøg). at stryge (strøg, Ft. -e, strøgen

-et, -ne; S-ning). Stryge-bolt, -bord, -bræt, -flade, -instrument, -jomfru, -jærn, -orkester, -ovn, -rem, -spaan, -staal. — Stryg-holt, -maal modsv. Topmaal). en Stryger (Ft. -e).

Stryknin (-en; gr.).

stræbe (at; -te). S-bjælke, -pille. en Stræber (Ft. -e). stræbsom (-me; S-hed).

Stræde (et, Ft. -r; indkommet i ældgammel Tid i germanske Sprog [ty. Strasse] fra lat. strata, den brolagte Vej; jf. Stratenrøver, Estrade).

strække (at; strakte, strakt). Strækkebænk, -muskel, -(kel)seng. Strækhammer. strækkelig (S-hed). en Strækning (Ft. -er).

strø (at; strør, -ede, -et). Strøbemærkning, -gods, -sand, -ske, -sukker, -tanke. en Strøelse.

Strøg (et, Ft. d. s.). S-fugl; s-vis (Bio.).

Ström (-men, Ft. -me). i Strömme. Strömanker, -bad, -hvirvel, -kæntring, -leje, -retning, -sætning, -veksler (en, Ft. -e; tekn.). strömmevis (Bio.). at strömme (S-ning, Ft. -er).

Strömpe (en, Ft. -r; ty.). S-baand, -fod, -garn, -skaft, -væver, -væveri.

Stub (-ben, Ft. -be). S-jord, -mark, -mølle. Stubbegæs (Ft.).

Stud (en, Ft. -e). S-e-driver, -fedning, -handel, -handler (en), -marked, -pranger; s-agtig.

Student (en, Ft. -er). Studenteraar, -forening, -havre (ty.), -hue, -karneval, -komedie, -kvarter, -nellike, -sprog, -verden; s-mæssig. studentikos. at studere (S-ing, Ft. -er; lat.). Studerekammer, -lampe. studerforrykt. et Studium (b. F. -ier, Ft. -ier). et Studie (Ft. -r; Kunstnerværksted, Atelier; ital. studio). en Studie (Ft. -r; efter ty. die Studie).

Studs (ty. Stutz): paa, i en S. — studs (Tillo.; S-hed). en s. Person, et studst Svar. — at studse (S-ning). Studsmus.

Stue (en, Ft. -r). S-arrest, -bord, -bryllup, -dör, -etage, -fugl, -gang, -gulv, -helt, -hund, -hus, -kammerat, -kat, -kone, -kultur, -liv, -luft, -længe, s-lærd, S-lærdom, -orgel, -pige, -ur, -varme.

Stuk (-ken el. -ket; ty. Stuck, fra ital. stucco; antages oprind. at stamme fra Germansk: oldhöjty. stucchi [ty. Stück], Stykke, Skorpe, Dække). S-arbejde, -loft, -masse. Stukkatur (-en). S-fabrikant. en Stukkatør (Ft. -er).

stum (-me; S-hed).

stump (S-hed). en Stump (Ft. -er). Stumphale, s-halet, S-næse, s-næset, -vinklet. en Stumpe (Ft. -r). at stumpe. stumpet.

Stund (en, Ft. -er). Se al. i mellem Stunder. nu om Stunder. stundesløs (S-hed). at stunde. Aftenen stunder til. stundom (Bio.; gl. Hensynsf. Ft.).

stupid (lat.). en Stupiditet.

Stutmester (efter ty. Stutenmeister; jf. Stod). et Stutteri (Ft. -er).

stuve[1] (at; (S-ning). s. Varer. s. Last i et Skib, Sild i en Tønde). Stuvholt (et). en Stuver (Ft. -e).

stuve[2] (at; S-ning). stuvede Kartofler. Stuvepande.

styg (-ge; S-hed).

Stykke (et, Ft. -r; jf. Stuk). Se i. stykkevis (Bio.). Stykarbejde, -gods, -port, -vogn, -værk. at stykke ud, sammen.

Stylte (en, Ft. -r). S-gænger (en, Ft. -e). at stylte sig op.

Stymper (en, Ft. -e). s-agtig (S-hed).

Styr (-et). over S. (plt. över stür [mnt. over sture], baglæns, tilbage; [stur(e) er Ror]). Styrbord (S-s-side), -mand (S-s-eksamen, -kunst, -skole). at styre (S-else, S-ing). Styreapparat, -fje(de)r. en Styrer (Ft. -e).

Styrke (en). S-forhold, -grad, -liste, -prøve. at styrke (S-else, S-ning). Styrkemiddel.

styrte (at; (S-ning); indkommet

i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. storten]). S-bad, s-færdig, S-sø.

Styrvolt (en, Ft. -er).

Styver (en; en Mønt; plt.). Styverfænger (en), -fængeri (et).

stædig (S-hed).

stække (at; (S-ning); besl. med stakket). stækket Vinge.

stæmme el. stemme (at; (S-ning); besl. med stamme[3]). s. for Vandet, s. Fødderne imod noget. S-jærn, -værk.

Stænder-, se u. Stand.

stænge (at; -ede el. -te; besl. med Stang). s. Døren, s. inde, ude.

Stænge (et, Ft. -r; besl. med Stang; „Loft dannet af Stænger").

Stænge- (Søspr.; fra holl. steng, Stang): S-bardun, -gods, -vant.

Stængel (en, Ft. Stængler; ty.; egentl. Demin. til Stang). S-blad, s-løs, S-stykke.

Stænk (et, Ft. d. s.). at stænke (S-ning). S-kost.

Stænte el. Stente (en, Ft. -r).

Stær[1] (en, Ft. -e; Fugl, sturnus). S-kasse, -unge.

Stær[2] (-en; Øjensygdom; besl. med stirre). den graa, sorte S. stær-el. starblind (ty. starblind). Stærbriller, -operation.

stærk.

Stævn el. Stavn (en, Ft. -e; oldn. stafn; holl., plt. steven [ty. Steven]).

stævne[1] (at; -ede, -et (el. -t; den indstævnte); S-ing, Ft. -er; S-s-mand): af Stavn: s. mod Nord, s. for Retten). et Stævne (Ft. -r). Stævnemøde.

stævne[2] (at; kappe, hugge Grenene af Træet).

Støb: sætte Korn i S. Støbekar.

støbe (at; -te; S-ning, Ft. -er). S-form, -gods, -jærn, -staal. en Støber (Ft. -e). et Støberi (Ft. -er).

Stød (et, Ft. d. s.). S-pude, -holt, -tand, -tone; s-vis (Bio.). at støde (-te; S-ning). en Støder (Ft. -e).

Stöj (-en). at stöje.

stönne (at). en Stönnen.

Stør (en, Ft. d. s. el. -e). Størfangst.

størkne (at; S-ning).

Størrelse (en, Ft. -r).

støt (Bio., Tillo.). Skibet gaar s., har en s. Gang.

støtte (at). S-hale, -pille, -punkt, -stav. en Støtte (Ft. -r). Støtteboer (en), -helgen.

Støv (-et; tidl. en; derfor endnu: en Støv (= Støvsky). S-blomst, -bold (Plante, lycoperdon), -brand (Plante, uredo segetum), -drager (en), -dække, s-dækket, S-frakke, s-fri, S-gran, -knap, -lag, -regn, s-regne, S-sky, -traad, -vej. at støve (S-ning). Støveklud, -kost. en Støver (Ft. -e). S-instinkt.

Stövle (en, Ft. -r; gennem mnt. stevel fra mlat. æstivale, Afledn. af æstas, Sommer; „Sommerfodtöj"). Stövlehæl, -knægt, -skaft. at stövle af. en Stövlet (-ten, Ft. -ter; ty. Stiefelette, dannet med fr. Deminutivendelse).

subaltern (nylat.). — Subjekt (et, Ft. -er; lat.; jf. Sujet). subjektiv. en Subjektivitet (Ft. -er). — Subjunktiv (en, Ft. -er). — sublim. — Sublimat (et, Ft. -er). at sublimere (S-ing). — Subordination (en; S-s-fejl, -forseelse). at subordinere. — Subsidier (Ft.). subsidiær. — Subsistens (en; S-midler). at subsistere. — Subskribent (en, Ft. -er). at subskribere. en Subskription (Ft. -er; S-s-indbydelse, -liste). — Substans (en, Ft. -er). en Substantialitet. substantiel (-le). — et Substantiv (Ft. -er). at substantivere. substantivisk. — substituere (at; S-ing). en Substitut (-ten, Ft. -ter). en Substitution (S-s-metode). — Substrat (et, Ft. -er). — subtil. en Subtilitet (Ft. -er). — Subtrahend (en, Ft. -er). at subtrahere (S-ing). en Subtraktion (Ft. -er).

succedere (at; lat.). en Succession (S-s-krig, -orden). successiv. en Successor (Ft. -er). — Succes (en).

Suder (en, Ft. -e; Fisk; oprind. Betydn. Skomager; af lat. sutor, „Syer").

sudle (at; ty.). s. til.
Suffisance (en; fr.). suffisant.
Suffiks (et, Ft. -er; lat.).
sufflere (at; fr. souffler). en Sufflør (Ft. -er; fr. souffleur).
suge (at; S-ning). S-fisk, -fod, -mund, -rør, -skive.
Suite (en, Ft. -r; fr.).
Sujet (-tet, Ft. -ter; fr.; af lat. subjectus; samme Ord som Subjekt).
Suk (et, Ft. d. s. el. Sukke; b. F. Sukket, -kene; fra mnt. sucht). at sukke (fra mnt. suchten).
Sukat (-en; ital.).
Sukker (-et). S-avl, -bager, -brød, -dannelse, -godt, -hus, -høst, -kage, -kiste (S-træ), -koger, -kogeri, -kringle, -kugle, -mark, -plantage, -plæsken, -pære, -roe, -rør, -skaal, -stang, -stof, -syge, s-sød, S-tang, -top, -ært; s-holdig (S-hed). at sukre.
Sul (-et). S-e-fad, -mad, -varer (Ft.), -vælling.
Sule (en, Ft. -r; Fugl, sula bassana).
Sult (-en). at sulte. Sulteføde, s-føde (at), S-kunstner, -kur. sulten (-ent, -ne).
Sultan (en, Ft. -er; arab.). S-s-høne.
Sum (-men, Ft. -mer; fra lat. summa). Summa summarum. Summernes Sum. summarisk. at summe[1] op. at summere (S-ing).
summe[2] (at; onomat.). en Summen. Biernes S.
summe[3] sig el. sunde sig (at).
Sump (en, Ft. -e). S-feber, -land, -plante, -skildpadde, -vand; s-agtig. sumpet.
Sund (et, Ft. -e). S-fart, -told.
sund (S-hed; S-s-brønd, -drik, -hensyn, -kollegium, -lære, -politi, -raad, -væsen).
sunde sig, se summe[3] sig.
Sup (en; Snaps). at suppe. et Supperi.
super- (lat., over): s-fin, -klog.
superb (lat.).
Superintendent (en, Ft. -er; lat.).
Superlativ (en, Ft. -er; lat.) superlativisk.
Supinum (et, Ft. Supiner; lat.).
Suppe (en, Ft. -r). S-fad, -gryde, -kød, -terrin, -urter, -visk.
Suppedas (en; vulg.).
Suppleant (en, Ft. -er; fr.). et Supplement (Ft. -er; lat.; S-bind, -vinkel). at supplere (S-ing; S-s-valg).
supplicere (at; lat.). en Supplik (-ken, Ft. -ker). en Supplikant (Ft. -er).
supponere (at; lat.).
Supremati (-et; Overherredømme; fr.).
sur[1] (S-hed). S-brød, -brønd, -dej(g), -kaal, -kløver, s-mule (at), S-muler (en, Ft. -e), -muleri (et), -mælk (S-s-ost), -steg, s-sød, -øjet. at surne.
sur[2]: løbe s. at surre[1] (onomat.).
surre[2] (at; (S-ing); fastbinde med et Tov; ty. sorren). et Surretov.
Surrogat (et, Ft. -er; lat.).
Sus (et, Ft. d. s.). i S. og Dus. at suse (-ede el. -te).
suspekt (fr. suspect; fordægtig, mistænkelig).
suspendere (at; lat.). en Suspension (Ft. -er). suspensiv.
Sut (-ten, Ft. -ter). at sutte. Sutteflaske, -klud.
suveræn (fr. souverain, mlat. superanus, af super, over; jf. Sopran). en Suveræn (Ft. -er). en Suverænitet.
Svaber (en, Ft. -e; ty.). S-gast. at svabre.
Svada (en; lat.).
svag (S-hed, Ft. -er; fra mnt. swak). s-hovedet, -sindet, -synet (S-hed). svagelig (S-hed).
svaje (at; (S-ning, Ft. -er); holl. zwaaien, plt. swajen; jf. svejrygget). Svajerum (for Skibe).
sval. at svale (S-ing). Svaledrik, -kar, -stue, -vand.
Svale[1] (en, Ft. -r; Altan). S-gang.
Svale[2] (en, Ft. -r; Fugl). S-hale, -rede, -rod, -unge, -urt.
Svamp (en, Ft. -e). S-daase, -stof; s-(e)agtig (S-hed). svampet.
Svane (en, Ft. -r). S-baj, -dun, -hals, -ham, -næb, -sang.
svang (tynd, gold; bibl.). svange Aks.

Svang¹ (-en; Hulheden under Foden).
Svang² (ty.: gaa i S.
svanger (svangre; ty.). Svangerskab (-et; S-s-tid).
Svans (ty.). S-hammer, -skrue. at svanse.
svar (tung, svær; bibl.; jf. svær). svarlig (Bio.).
Svar (et, Ft. d. s.). S-adresse, -porto, -salut, -signal, -skrivelse, -telegram. at svare.
Svart- (oldn.; samme Ord som sort, glda. swart): S-alf, -bag (en Maageart), -fugle (-ne), -side (en Sæl).
Sved (-en). S-damp, -draabe, s-drivende, -dryppende, S-fuks, -kirtel. at svede (-te). Svedebad, -dug (Törklæde; bibl.), -hul, -middel, -pore. svedt. svedig.
sveden, se u. svide.
Svedske, se Sveske.
svejrygget (jf. svaje).
svejse (at; (S-ning); ty.). s. sammen.
Svejts el. Schweiz. en S-er (Ft. -e; S-garde, -hus, -hytte, -ost). et S-eri (Ft. -er). s-ersk. s-isk.
Svelle (en, Ft. -r; ty.).
Svend (en, Ft. -e; S-dom). S-eaar, -gilde, -lön, -stykke.
svensk. tale S. Svensken. en Svensker (Ft. -e). Sverrig el. Sverige.
Sveske el. Svedske (en, Ft. -r; fra ty. Zwetsche). S-blomme, -sten, -tærte.
Svibel el. Zwiebel (en, Ft. -bler; ty.. S- el. Z-glas.
svide (at; sved (Ft. -e), sveden (-et; som Tillo. -ent: et svedent Grin), -ne; S-ning).
svie (at; sved, svedet el. sviet; samme Ord som svide; jf. Kulsvier). s. i Öjnene, s. til en. en Svie.
Svig (-en). s-agtig (S-hed). -svigefuld. at svige (sveg (Ft. -e), svegen (-et, -ne)).
Sviger- (ty.): S-börn, -datter, -fader, -forældre, -moder. -sön. en Svigerinde.
svigte (at).
Svik (-ken, Ft. -ke; ty. Zwicke. S-bor, -hul, -molle. at svikke Sejl paa en Molle.
svimle (at). svimmel (svimle; S-hed). en Svimmel.
Svin (et, Ft. d. s.). S-e-avl, s-binde, S-blære, -bæst, -børste, -dreng, -driver, -fedt, -fylking, -føde, -held, s-heldig, S-hjord, -hoved, -hund, -hyrde, -kød, -læder, -mave, -mel, -mælde (Plante), -mælk (Plante), -møg, -pels, -pest, s-polisk, S-pølse, -ryg (S-suppe), -skind, -slagter, -slagteri, -sti, -trug, -tønde, -æde. — svinagtig (S-hed). at svine til. et Svineri. svinsk (S-hed).
Svind (et). at svinde (svandt, svunden (-et, -ne); S-ing). Svindsot, s-sottig.
Svindel (en; ty.). at svindle. en Svindler (Ft. -e).
Sving (et, Ft. d. s.). at svinge (-ede, -et el. svang, svungen (-et, -ne); S-ning, Ft. -er; S-s-tid). Svingbro, -fjer, -hjul, -kraft, -om (en), -plov.
Svingel (en, Ft. -gler; besl. med svinge).
svinke (at). S-ærinde.
Svip (en el. et). S-tur. at svippe.
Svir (en). at svire. Svirebroder, -gast, -gilde, -lag.
svirre (at; ty.).
Svoger (en, Ft. -gre; fra mnt. swager). et Svogerskab.
Svovl (-et; fra mnt. swavel). S-bad, -blomme, -brinte, -damp, s-gul, S-pøl, -stik (en), s-sur, S-syre, -syrling (-en); s-agtig, -holdig. at svovle (S-ing). svovlet.
svullen (svulne).
svulme (at; besl. med svullen).
Svulst (en, Ft. -er; ty.). svulstig.
Svup (et). at svuppe.
svække (at; ty.; S-else, Ft. -r).
Svælg (et, Ft. d. s.). at svælge (S-ning).
Svær (en; Flæske-, Grönsv.).
svær. S-anker, s-lemmet, S-pude (System).
Sværd (et, Ft. d. s.). S-fisk, -fæste el. -haandtag, -hug, -klinge, -klod (en), -lillie, -side (-n), -slag (uden S.). Sværd-s-od.
sværge (at; svor (Ft. -e), svoren (-et, -ne)).

Sværm (en, Ft. -e). at sværme. Sværmetid. Sværmspore, -yngel. en Sværmer (Ft. -e). et Sværmeri (Ft. -er). sværmerisk.
sværte (at; S-ning). en Sværte.
svæve (at).
Svøb (et, Ft. d. s.). at svøbe (-te; S-ning). Svøbelsebarn.
Svøbe (en, Ft. -r). S-slag.
svømme (at; S-ning). Svømmeblære, -bukser, -bælte, -dykker (Fugl), -flaade, -fod, -fugl, -hud, -lærer, -tag. en Svømmer (Ft. -e).
sy (at; syr (Lidef. sys), -ede, -et; S-ning). S-bord, -garn, -jomfru, -kurv, -lön, -maskine, -naal, -pige, -pose, -pude, -ramme, -ring, -skole, -skrin, -skrue, -sten, -stue, -traad, -töj, -æske. en Syerske.
Syd (jf. sønder). fra, i, mod, til S. Sydafrika, -amerika, -bo (en, Ft. -er), s-efter, S-ende, -europa, s-for, -fra, S-frugter (Ft.), s-gaaende, S-gaaende (for S.), -grænse, -hav (-et), -italien, -kyst, -land, s-landsk, S-lænding, s-over, S-ost el. -øst (s-lig), s-paa, S-pol (S-s-ekspedition, -farer (en), -fart, -færd), -punkt, -side, -slesvig (s-sk), -slesviger (en), -spids, -stater (-ne), -vest (¹mods. Nordost. ²en, Ft. -er; Søfolkenes Regnhue; holl. zuidwester), s-vestlig, -øst (se sydost). Syden. det varme S. sydlig.
syde (at; sød, søden). et Syderi.
Syfilis (en; gr.). syfilitisk.
syg. Sygeattest, -beretning, -besøg, -gymnastik, -hjem, -hjælp, -hus, -journal, -kasse (S-læge), -leje (et), -liste, -melding, -passer (en, Ft. -e), -pleje, -plejer (en, Ft. -e), -plejerske, -seddel, -seng, -stue, -vogn, -værelse. en Sygdom (-men; S-s-aarsag, -forfald, -tilfælde). en Syge. sygelig (S-hed). at sygne hen.
Syl (en, Ft. -e; besl. med sy). Sylblad (en; Plante), s-dannet, -formig. Syleskaft, -spids, -stik.
Syld (en; Underlag for Muren i et Hus). S-sten.
Sylfe (en, Ft. -r; fr.). s-let, -lignende. en Sylfide (Ft. -r).
Syllabus (en; gr.-lat.). syllabisk.
Sylle (en, Ft. -r; Løkker, som Rendingens Traade gaa igennem paa Væven). S-skaft.
Syllogisme (en, Ft. -r; gr.). syllogistisk.
Sylte (-n; besl. med Salt; ¹saltholdig Sump; Sylteng. ²Grise-, Presses.). S-flæsk, -lage. at sylte (S-ning). S-agurk, -eddike, -krukke, -tid, -töj.
Symbol (et, Ft. -er; gr.). en Symbolik (-ken). symbolsk. — Symfoni (-en, Ft. -er). — Symmetri (-en). symmetrisk. — Sympati (-en, Ft. -er). S-raad. sympatisk. sympatetisk. at sympatisere. — Symposion (b. F. Symposiet, Ft. -ier). — Symptom (et, Ft. -er). symptomatisk.
Syn (et; ¹Ft. d. s.; Hen-, Kirke-, Lig-, Sær-, Vand-, Vejs. ²Ft. -er; Aande-, Drömmes.). af, i, til Syne. Synsakse, -bedrag, -evne, -forretning, -kreds, -maade, -mand, -nerve, -punkt, -vidde, -vinkel. at syne (-ede; s. Lig, Skorsten, Vandløb). synlig (S-hed). synsk.
Synagoge (en, Ft. -r; gr.). S-forstander.
Synd (en, Ft. -er). [Syndflod, se ndf.], S-offer. — synd(e)fri (S-hed). — Syndebod, -buk, -byrde, -fald, s-fuld, S-levned, -liv, -lyst, -register, -skyld, s-smittet, S-sövn, -træl. — Syndsbekendelse, -bevidsthed, -erkendelse, -forladelse. at synde. en Synder (Ft. -e; S-inde). syndig (S-hed).
synderlig (S-hed).
Syndflod (-en; ty. Sündflut, Misforstaaelse af det gamle sin(t)-vluot, den store Oversvømmelse; jf. Singrön).
synes (at; -tes; besl. med Syn).
synge (at; (oprind. og endnu digt.

sjunge); sang, sungen (-et, -ne)). Syngekor, -lærer, -mester, -spil, -stykke.

Synk (en; paa en Fiskesnøre). at synke (sank, sunken (-et, -ne); S-ning). synkefærdig.

Synkope (en; gr.). at synkopere. — Synode (en, Ft. -r). synodal (S-beslutning). — synonym. et Synonym (Ft. -er). en Synonymi. en Synonymik (-ken, Ft. -ker). en Synonymiker (Ft. -e). synonymisk. synonymistisk. — Synoptiker (-ne; Matthæus, Markus og Lukas). synoptisk. — Syntaks (en, Ft. -er). syntaktisk. — Syntese (en, Ft. -r). syntetisk.

Syre (en, Ft. -r; besl. med sur; [1]Blaa-, Bor-, Eddike-, Garve-, Kul-, Salt-, Svovls. [2]Plante). Syresalt; s-holdig (S-hed). at syre. syrlig (S-hed). at syrne.

Syren (en, Ft. -er; fra gr. syringx, Pansflöjte).

Syrer (en, Ft. -e). Syrien. syrisk.

sysle (at). en Syssel[1] (Ft. Sysler; jf. Syssel[2]). at sysselsætte (S-else).

Syssel[2] (et, Ft. Sysler; oprind. samme Ord som Syssel[1]). S-inddeling, -mand (paa Island og Færøerne).

System (et, Ft. -er; gr.). S-forandring, -skifte. Systematik (-ken). en Systematiker (Ft. -e). at systematisere. systematisk.

sytten (Talo.). s-aarig, -aars. syttende (S-del). Ludvig den S.

syv (Talo.). s-aarig, -aars (S-krig (-en)), -armet, -bladet, -delt, -dobbelt, -farvet, -fold, -foldig, -hannet, S-kant, s-kantet, S-mandsudvalg, -milestövler, s-sidet, S-sover (en. Ft. -e; S-dag (-en)), -stjerne (-n), s-strenget, -takket, S-tal. syvende (S-del). Frederik den S. en Syv (Ft. -er). en Syver (Ft. -e).

Sæbe (-n). S-boble, -fjerding, -lud, -skum, -spiritus, -syder (en, Ft. -e), -syderi (-et, Ft. -er), -urt, -vand, -vask, s-vaske-tab; s-agtig. at sæbe ind.

Sæd[1] (-en; Blandings-, Ud-, Vaar-, Vinters.). S-art, -dyr, -omskrivning, -skifte, -tab. Sædebyg, -korn, -land, -maaned (Oktober), -mand, -mark.

Sæd[2] (en, Ft. -er; S. og Skik). Sædvane (S-ret), s-vanlig (s-vis). — Sædelære, -lærer (en). sædelig (S-hed; S-s-attest, -forbrydelse, -politi).

Sæde (et, Ft. -r). S-bad, -ben, -gaard, -knude.

Sæk (-ken, Ft. -ke; indkommet i ældgammel Tid i europæiske Sprog fra Semitisk). S-bæger (en; Plante), -dyr, -fuld (en, Ft. -e), -hinde, -sky, -svulst; s-formig. Sækkebaand, -lærred, -løb, -pibe.

Sæl (en, Ft. -er) el. Sælhund. Sæl- (el. Sælhunde-)fanger, -fangst, -kød, -skind.

sælde (at; (S-ning); lade gaa gennem Sold). s-fuld.

sælge (at; solgte, solgt). S-kone, -kælling. sælgelig (S-hed). en Sælger (Ft. -e).

sælsom (-me; S-hed; besl. med sjælden).

Sæmslæder el. Semsl. (ty. Sämischleder; efter Samland, Litauen).

Sænk: bore, skyde i S. at sænke (S-ning). Sænkgrube, -kasse.

sær ((S-hed, Ft. -er); af oldn. sér, Hensynsform til sik, sig; „for sig selv"; jf. især). Særaftryk, s-deles (Bio.; S-hed: i S.), -egen (S-hed, Ft. -er), S-eje (et), -formue, -følelse (Partikularisme), -interesser (Ft.), -kende (et), -mærke, -præg, -rettighed, s-sindet (S-hed), -skilt, S-skrift (et), -stilling, -syn, s-tegne, S-tog, -tryk. særlig. en Særling (Ft. -e(r)).

Særk (en, Ft. -e). S-e-lærred.

Sæson (-en; Ft. -er; fr. saison). S-kort.

Sæt (et, Ft. d. s.; b. F. Sættet, -tene). at sætte satte, sat. Sættedommer, -kartofler, -maskine, -skipper. Sætmel. en Sætter (Ft. -e; S-fejl). et Sætteri (Ft. -er). en Sætning (Ft. -er; S-s-bygning, -del, -forbindelse, -led, -lære.

Sæter (en. Ft. -e: norsk: besl. med sætte). Se til. Sæterhytte, -pige.

sætte, Sætning, se u. Sæt.

Sø (en. Ft. -er). Se til. Søagurk, -anemone, -bad, -befæstning, -bred (-den), s-dygtig (S-hed), S-etat, s-farende, S-farer (en. Ft. -e), -fart (S-s-bog), -folk, -forsikring (S-s-selskab), -forsvar, -fæstning, s-gaaende, S-gang, s-grön, S-gut, -handel, -hane, -helt, -kadet (S-akademi), -ko, -konge, -kort, -krig, -luft, -løve, -magt, -mand (S-s-dygtighed, -hat, -hjem, -udtryk; S-skab (et), -mil, -mine, -mærke, -officer, -ord, -papegöje, -pindsvin, -pølse, -rejse, -ret, -rulle, -røver (S-flag, -kaptajn, -skib, -stat, -tog), -røveri, -side (-n), -skade, -slag, -slange, -sprog, -stad, -stat, -stjerne, -stykke, -styrke, -stænk, s-stærk, S-stövler (Ft.), s-syg, S-syge, -tog, -træfning, -udtryk, -uhyre, -ulk, -ulykke, -vand, s-vant, S-vej, -værn, s-værts (Bio.), S-væsen.

søbe (at). S-kaal, -mad.

sød (S-hed). S-græs (en; Plante, glyceria), -grød, -mælk (S-s-ost), -skærm (Plante), s-talende, S-talenhed; s-agtig (S-hed), -laden. at søde. sødelig (Bio.). sødlig. en Sødme.

søge (at: -te; S-ning). Søgsmaal. en Søger (Ft. -e).

søgn. Søgnedag.

Söjle (en, Ft. -r; ty. Säule). S-fod, -gang, -hal.

søle (at). en el. et Søle. Søleføre (et). sølet. et Søleri.

Sølje (en. Ft. -r: et Slags Brocbe).

sølle (S-hed). et s. Skrog.

Sølv (-et). S-aare, -alder, -bakke, -barre, s-beslaaet, -beslagen (-ent, -ne), -blaa, S-brud (en), -bryllup, -daler, -fad, -fasan, -gaffel, -kande, -kar, -klang, s-klar, S-kæde, s-lignende, S-medaille, -mine, -mor, -mønt, -penge, -pil, -plade, -pop (-pen), -poppel, -potentil, -skaal, -ske, -skilling, s-rig, S-töj. — Sølver- (efter ty. Silber): S-glans, -glød (Forvanskning af ty. Silberglötte, -glätte. Afledn. af glatt, glat), s-hvid, -klar osv. sølvern.

Söm[1] (-men, Ft. -me). at sömme[1] (S-ning).

Söm[2] (et. Ft. d. s.: b. F. Sömmet, -mene). S-fabrik, -hoved, -rokke. at sömme[2]. s. fast, til.

sömme[3] (at). s. sig. passe sig. sömmelig (S-hed; S-s-følelse, -hensyn).

Sön (-nen, Ft. -ner). Sönnebörn, -datter, -kone, s-løs. S-sön. sönlig.

Söndag (en: dannet i ældgammel Tid i germanske Sprog efter lat. dies solis, Solens Dag; oldn. sunnudag-r; jf. Mandag). S-s-ansigt, -arbejde, -barn, -blad, -bogstav, -dragt, -fornöjelse, -hvile, -jæger, -klæder (Ft.), s-klædt, S-rytter, -skole, -stads.

sønder[1] (søndre; den s. Ende, Side). Sønderborg, -gade, -jyde, -jylland, s-jydsk, S-mark (-en), -port. — sønden (oprind. Bio., sydfra). s-fjelds, -fjeldsk, S-storm, -ström, -vande, -vind. Sønden (bibl.). Dronningen fra S.

sønder[2] (Bio.; itu: besl. med sondre, synderlig). s-bryde (S-else, S-ning), -dele (S-ing), -flænge, -gnave, -hugge (S-ning), -knuse (S-else, S-ning), -lemme (S-else), S-revethed, s-rive (S-else), -skære (S-else), -slaa, -slide, -splitte (S-else), -træde, at søndre (S-ing).

sørge (at). S-budskab, -digt, -dragt, -fest, -flor, -hus, -höjtid, -kappe, -klæder, s-klædt, S-magasin, -march, -pil, -rand, -skare, -slør, -spil, -tale, sörgelig, sörgmodig (S-hed).

Søskende (Ft.). S-barn, -kærlighed.

Søster (en, Ft. Søstre). S-börn, -datter, -kage (ty. Süster, Süsterkuchen; stammer fra Plattysk), -lil, -sprog, -sön, søsterlig.

Sövn (-en). Se i. op af Sövne. sövnbetynget, -drukken, -dyssende, S-gænger (en, Ft. -e), -gængeri (et), s-lignende, -løs (S-hed). sövnig (S-hed).

T.

T, t (et, Ft. T'er, t'er). T-Lyd.
Taa (-en, Ft. Tæer). T-gænger (en), -led, -spids.
Taabe (en, Ft. -r). T-nakke. taabelig (T-hed, Ft. -er).
Taag (-et). gaa i T. hen i T. en Taage (Ft. -r). T-billede, t-dækket, -fri, -fuld, T-hav, -horn (Sirene), -plet, -signal, -skikkelse, -slør; t-agtig. taaget.
Taal. Se til. at taale (-te). et Taalmod. taalmodig (T-hed; T-s-arbejde, -prøve). taalelig (T-hed). taalig (T-hed). en t. Hest. taalsom (-me; T-hed).
Taar (en). en T. Vand.
Taare (en, Ft. -r; oprind. Ft. af Taar). T-ben, t-blændet, -dugget, T-fistel, -flaad, -flod, t-fri, -fuld, T-gang, -hav, -kilde, -kirtel, t-kvalt, -løs, T-perse, -pil, -ström, t-vædet.
Taarn (et, Ft. -e; fra mnt. torn). T-borg, -bygning, -falk, -flöj, t-höj, T-gemmer (en, Ft. -e), -kammer, -klokke, -skib, -snæppe, -spids, -svale, -ugle, -ur, -urt, -vindue, -vægter. at taarne.
Tab (et, Ft. d. s.). T-s-konto, -liste. at tabe (-te). tabelig.
Tabel (-len, Ft. -ler; fra lat. tabula; Bræt Tavle; jf. Tavle, Taffel). - Tabelform, -værk. tabellarisk.
Tabernakel (et, Ft. -kler; lat.).
Tableau (-et, Ft. -er; fr.).
Table d'hôte (et; fr.; lat. tabula; jf. Tabel).
tabu. erklære for t. et Tabu.
Taburet (-ten, Ft. -ter; fr.).
Tacet (-ten, Ft. -ter; Plante; tv. Tazette, narcissus tarcetta).
Taffel (et, Ft. Tafler; gennem ty. Tafel fra lat. tabula; jf. Tabel, Tavl, Tavle). Se til. Taffelakvavit, -dækker (en, -frugt, -musik, -penge, -salt -ur, -øl.
Taft (-et; ital.; persisk Oprind.).
Tag[1] (-et, Ft. -e; Bly-, Skifer-, Spaan-, Straa-, Teglt.). T-aas, -bjælke, -dryp (-pet), -kammer, t-lagt, T-pap, -rejsning, -rende, -ryg, -rytter, -rör, -skifer, -skæg, -spaan, -sten, -stige, -vindue.
Tag[2] (et, Ft. d. s.; Aare-, Bryde-, Favn-, Haand-, Livt.). at tage (tog (Ft. -e), tagen (-et, -ne). lege Tagfat.
Tak[1] (-ken, Ft. d. s.). Se til. ja Tak. megen, mange T.! at takke. Takadresse, -offer, -sigelse, -skrivelse, t-skyldig; t-nem(me)lig (T-hed; T-s-følelse, -gæld). — Takkebrev, -bön, -fest, -gudstjeneste, -salme, -sang.
Tak[2] (-ken, Ft. -ker; Hjortet.). t-næbbet, T-vinge (en Sommerfugleart). Takkeklap (en; Plante). takket.
Takkel (et, Ft. Takler; holl.). T-blok, -garn. Takkelage (-n). at takle (T-ing (-en)).
Taks (en; lat. taxus). T-fro, -træ.
Taksation (en, Ft. -er). T-s-forretning, -mand, -pris. en Taksator (Ft. -er). at taksere (T-ing, Ft. -er; lat.). — en Takst (Ft. -er; T-sum, -udsættelse).
Takt (en, Ft. -er; lat.). T-art, -del, t-fast (T-hed), -fuld (T-hed), -løs (T-hed), T-slag, -stok; t-mæssig.
Taktik (-ken; gr.). en Taktiker (Ft. -e). taktisk.
Tal (et, Ft. d. s.; b. F. Tallet, -lene). T-betegnelse, -böjning, -enhed, -forbindelse, -forhold, -forskel, -lotteri (-et), t-løs, T-ord, t-rig (T-hed), T-række, -störrelse, -tegn, -værdi.
Talar (en, Ft. -er; lat.).

Tale (en, Ft. -r). at tale (-te el. -ede). T-brug (en), -del, -evne, -form, -frihed, -færdighed, -gaver (Ft.), -kunst, -maade, -maskine, -red-skab, -rör, -sprog, -øvelse. Talsmand. en Taler (Ft. -e; T-kneb, -stol).

Talent (et, Ft. -er; gr.). t-fuld, -løs (T-hed).

Talg, se Tælle.

Talisman (-en, Ft. -er; gr.).

Talje[1] el. Taille (en, Ft. -r; Liv, Figur; fr.). en smal T.

Talje[2] (en, Ft. -r; Søspr.; gennem plt.-holl. talje fra Romansk). T-blok, -løber (en).

Talk (-en). T-jord, -sten.

Tallerken (en, Ft. -er; fra mnt. tellerken, Demin. til teller [ty. Teller]; romansk Oprind.). T-række, -slikker (en), -varmer (en).

Talmi- (efter Fabrikanten Tallois): T-guld, -kæde.

Talmud (en; hebr.). en Talmudist (Ft. -er). talmudistisk.

Talon (-en, Ft. -er; fr.).

tam (-me: T-hed). T-and, -dyr, -gaas, -svin.

Tamarinde (en, Ft. -r; ital.; arab. Oprind.). T-mos.

Tamarisk (en, Ft. -er; lat.).

Tambur (en, Ft. -er; fr. tambour; arab. Oprind.). en Tamburin (Ft. -er; ital.; T-spiller).

Tamp (en, Ft. -e). at tampe (T-ning).

Tamperdag (gennem mnt. temper [ty. Quatember] fra lat. quatuor tempora, de fire Tider; Fjerdingaars Fastedag). T-ret (-ten).

Tand (en, Ft. Tænder). T-besætning, -brud (et), -byld, -bæger (en; Plante), -børste, t-formet, T-gærde, -hjul, -hval, -kød, -lyd (Dental), t-løs (T-hed), T-læge, -pine, -pulver, -rod, -skifte, -stikker (en), -stump, -sæt (-tet), -trækker (en), -udtrækning, -urt (Knavel). — tænderskærende, tandet.

Tande (en, Ft. -r; Lyset.; besl. med tænde). den rygende T.

Tang[1] (en, Ft. Tænger; Ild-, Knib-, Sukkert.). T-forløsning, t-formet, -formig, T-forretning.

Tang[2] (-en; T. i Havet; alga; Blæret.). T-art, -aske, -gærde, -loppe, -lus, -plante, -snarre (en, Ft. -r; Fisk), -spræl (-len, Ft. d. s.; Fisk); t-agtig.

Tange (en, Ft. -r; Landt.).

Tangens (en; lat.). en Tangent (Ft. -er). Tangentialkraft. at tangere.

Tank (en, Ft. -e; eng.). T-skib.

Tanke (en, Ft. -r). T-flugt, t-fuld (T-hed), T-gang, -læser, t-løs (T-hed), -rigtig, T-række, -spring, -sprog, -streg, t-tom (T-hed), -vægtig, -vækkende.

Tannin (-en; ty.; af Tanne, Gran). T-blæk, -piller (Ft.).

Tant (en el. et; fra mnt. tant [ty. Tand]).

Tantalus. T-bæger, -kvaler (Ft.). tantalisk, at tantalisere.

Tante (en, Ft. -r; fr.).

Tap (-pen, Ft. -pe(r)). Taphjul, -hvirvel, -riffel. Tappenstreg (ty. Zapfenstreich), Trommeslag, som tilkendegive, at Tappen skal slaas i Tønden). at tappe (T-ning).

Tapet (et, Ft. -er; fra lat. tapetum, Tæppe). T-dör, -mager (en), -papir. at tapetsere (T-ing). en Tapetserer (Ft. -e).

Tapir (en, Ft. -er).

tapper (tapre; T-hed; ty.).

Tara (-en; ital.; arab. Oprind.). T-regning. at tarere.

Tarantel[1] (udt. Tarántel; en, Ft. -teler el. -tler; ital. tarántola, en Art Edderkop, lycosa tarantula; har Navn efter Tarent). T-bid. — en Tarantel[2] (udt. Tarantél; b. F. -len; ital. tarantella, en Dans; antages at virke mod Tarantelbid).

Tarif (-fen, Ft. -fer; arab.). T-bestemmelse, -forhandlinger (Ft.), -kommission, -nedsættelse, -sats. at tarifere.

Tarlatan (-et; ostind.; let Bomuldstöj).

Tarm (en, Ft. -e). T-betændelse, -kanal, -katar, -kirtel, -renser (en), -saft, -skraber (en), -slyng (et), -slyngning.

Tarok (-ken; ital.). T-kort, -spil, -spiller.

Tartar, se Tatar.

Tarv (en el. et). tarvelig (T-hed).

Taske (en, Ft. -r; fra mnt. tasche). T-krabbe. en Taskenspiller (T-kunst).

Tatar el. Tartar (en, Ft. -er; jf. Tater). T-fyrste, -horde, -kan (en), -telt. Ta(r)tariet. ta(r)tarisk.

Tater (en, Ft. -e; egentl. samme Ord som Tatar). T-bande, -kvinde, -pige. en Taterske.

tatovere (at; (T-ing, Ft. -er); tahitisk).

Tautologi (-en, Ft. -er; gr.). tautologisk.

Tave (en, Ft. -r; Bast-, Hørtrævl).

Tavl (et, Ft. d. s.; Spillebræt, Brætspil; fra lat. tabula; jf. Tabel, Taffel, Tavle, Table d'hôte). lege, spille T. Tavlebord. tavlet.

Tavle (en, Ft. -r; fra lat. tabula; jf. Tabel, Tavl osv.). T-bly, -bærer (en), -penge, -regning.

tavs (T-hed). Vilhelm den Tavse.

te sig (at; ter, teede, tet, teende).

Te (-en; kinesisk Oprind.). T-avl, -bakke, -blad, -bord, -brød, -busk, -daase, -handel, -kande, -kedel, -kop, -maskine, -plante, -potte, -rose, -selskab, -si, -ske (T-fuld (en, Ft. -e)), -sort, -töj, -vand (T-s-knægt). Tein (-et).

Teaktræ (malabarisk).

Teater (et, Ft. -tre; gr.). T-aften, -billet, -bud, -bureau, -censor, -dekoration, -digter, -effekt, -forhæng, t-gal, T-gænger (en), -helt, -kikkert, -maler, -plakat, t-søgende, T-tid, -væsen. teatralsk.

Tedeum (et; lat. Te deum laudamus, Dig Gud love vi).

Tegl (et, Ft. d. s.; indkommet i ældgammel Tid i germanske Sprog fra lat. tegula). T-brænder (en), -brænderi, t-hængt, T-ovn, -sten, t-takt, T-værk (T-s-arbejder, -ejer).

Tegn (et, Ft. d. s.). T-skrift (en), -sprog, -system, -sætning, -udlægger (en). at tegne (T-ing, Ft. -er; T-else, Ft. -r; foræld.). Tegnebestik, -bog, -kontor, -lærer, -mester, -penge, -stift, -stue, -time, -undervisning. en Tegner (Ft. -e).

Teint (en; fr.). en smuk T.

Teisme (-n; gr.). en Teist (Ft. -er). teistisk.

Tejst (en, Ft. -er; Fugl).

Teknik (-ken; gr.). en Tekniker (Ft. -e). teknisk. — en Teknolog (Ft. -er). Teknologi (-en). teknologisk.

Tekst (en, Ft. -er; af lat. texere, væve). T-kritik. — tekstil. T-industri, den tekstile Industri.

Tele- (gr.): T-fon (en, Ft. -er). T-dame, -forbindelse, -kiosk, -ledning, -selskab, -station, -stativ, -traad. at t-fonere (T-ing). T-foni (-en). t-fonisk. — T-graf (en, Ft. -er). T-bestyrær, -bud (-et, Ft. -e), -efterretning, -kabel, -linie, -pæl, -traad. at t-grafere (T-ing). T-grafi (-en). t-grafisk. en T-grafist (Ft. -er). et T-gram (-met, Ft. -mer; T-befordring, -takst). — T-skop (et, Ft. -er). t-skopisk.

Telt (et, Ft. -e; fra mnt. telt; jf. Tjæld). T-lejr, -pæl, -stang, -tag.

Tema (-et, Ft. -er; gr.).

temmelig (Bio.; fra mnt. temmelik).

Tempel (et, Ft. -pler; fra lat. templum). T-herre (T-orden (-en)), -ridder, -vogter.

Temperament (et, Ft. -er; lat.). T--tejl.

Temperatur (en, Ft. -er; lat.). T-forandring, -stigning. at temperere. tempereret. den tempererede Zone.

Tempo (-et, Ft. -er; ital.). temporal. at temporisere. temporær. et Tempus (Ft. Tempora; lat.; Tid). T-mærke.

Ten (en, Ft. -e).

Tendens (en, Ft. -er; nylat.; T-litteratur, -logn, -roman. tendentiös. at tendere.

Tenor (en, Ft. -er; ital.). T-sanger, -stemme. en Tenorist (Ft. -er).

Teokrat (en, Ft. -er; gr.). Teokrati (-et). teokratisk.

Teolog (en, Ft. -er; gr.). Teologi (-en). cand., stud., dr. theologiæ. teologisk.
Teoretiker (en, Ft. -e). at teoretisere. teoretisk. en Teori (Ft. -er; gr.).
Teosof (en, Ft. -er). Teosofi (-en). teosofisk.
Terapi (-en; gr.). terapeutisk.
Terebinte (en, Ft. -r; gr.; Terpentintræ).
Termin (en, Ft. -er; lat. terminus, Grænse, Grænseskel). T-betaling, -forretninger (Ft.); t-vis. — Terminologi (-en). terminologisk. en Terminus (Ft. -ni). T. technicus (Ft. Termini technici).
Termit (-ten, Ft. -ter; lat.). T-bo (en), -hun, -rede, -soldat.
Termometer (et, Ft. -tre; gr.). T-højde, -iagttagelse, -skala. termometrisk.
Terne[1] (en, Ft. -r; Tjeneste-, Kammerpige; digt.; oldn. þerna).
Terne[2] (en, Ft. -r; Fugl, sterna; oldn. þerna).
Terne[3] (en, Ft. -r; en Forbindelse af tre bestemte Tal (i Lotteri); fra ital. terno, lat. ternus, tre til hver; jf. Terne[4], Terning).
Terne[4] (en, Ft. -r; malet, vævet el. ridset Firkant i en Flade; egentl. samme Ord som Terne[3]). T-sukker. ternet. et t. Tørklæde. — en Terning (Ft. -er). T-(e)-kast, -spil.
terpe (at; T-ning). t. igennem.
Terpentin (-en; af Terebinte). T-olie, -spiritus, -træ; t-holdig.
Terrakotta (-en; ital.). T-fabrik. -vase.
Terrain (-et; fr.). T-forhold.
Terrarium (b. F. -iet, Ft. -ier; af lat. terra, Jord).
Terrasse (en, Ft. -r; fr.). t-formig.
Terrier (en, Ft. -s; fr.-eng.; af fr. terre, Jord; „Gravehund"). T-hvalp.
Terrin (en, Ft. -er; fr.). T-bræt, -laag.
Territorium (b. F. -iet, Ft. -ier; lat.). Territorialhøjhed, -rettighed.
terrorisere (at; fr.). en Terrorisme. en Terrorist (Ft. -er). terroristisk.
tertiær (lat.). T-formation (-en), -tid (-en).
Terts (en, Ft. -er; lat.).
Terzerol (en, Ft. -er; ital. Lommepistol).
Terzet (-ten, Ft. -ter; ital.; trestemmigt Syngestykke).
Tesis (en, Ft. Teses; gr.).
Testament(e) (et, Ft. -(e)r; lat. testamentum, Vidnesbyrd; i det kirkelige Sprog: Pagt). T-jæger. testamentarisk. at testamentere. — en Testator (Ft. -er). at testere. — et Testimonium (b. F. -iet, Ft. -ier).
Testikel (en, Ft. -kler; lat.).
Testimonium, se u. Testament.
Tete (-n; fr. tête, Hoved, Spids). tage Teten.
Teuton (en, Ft. -er). teutonisk.
thi (Bio.; oprind. Lokativ af det (glda. thæt, oldn. þat); identisk med -di i fordi).
ti (Talo.). Tiaar, tiaarig, -aars, -armet, -cifret, -dobbelt, -fold, -foldig, -fødtdet, Tikant, tikantet, Tikrone (T-seddel), -tal (T-s-system), -øre (en; T-stykke). en Ti (-en, Ft. -er). en Tier (Ft. -e). tiende (T-del). Karl den T.
Tiara (-en; pers.).
Tid (en, Ft. -er). Se i, paa. en Tid lang. for Tiden. Tidkort, -løs (en; Plante). — Tidsaand, -alder, -angivelse, t-besparende, T-bestemmelse, -billede, -böjning, -fordriv (en), -forhold, -forskel, -frist, -følge (-n), -maaler, -omstændigheder, -orden, -punkt, -regning, -rum, -skifte, -skrift (et; T-litteratur), t-sparende, T-spilde (en), t-spildende, T-spörgsmaal, t-svarende, T-tabel, -tavle. — Tidevande (et; plt.). tidlig. tids nok.
Tidende (en, Ft. -r; besl. med Tid).
tidig (T-hed). t. til Mad.
Tidsel (en, Ft. Tidsler). T-blomst, -kugle (Plante); t-agtig.
tidt el. tit (Bio.; tiere, tiest).
tie (at; tier, tav, tiet).
Tiende (en, Ft. -r; besl. med ti). T-afløsning, -ejer, t-fri (T-hed), T-korn, t-pligtig (T-hed), T-tager (en), -yder (en). at tiende.
Tiger (en, Ft. -gre: lat. tigris).

T-hest, -jagt, -kat, -skind; t-agtig. tigret.

tigge (at). t-færdig. en Tigger (Ft. -e). T-brev, -gang (gaa T.), -munk, -orden, -stav. et Tiggeri (Ft. -er).

tik-tak (onomat.). et Tik-Tak.

til. til Aften, Bedste, Behag, Borde, Byrde, Døde, Eje, Ende, Fange, Fode, fulde, Föje, Følge, gode, Grunde, Gæst, Haande, Hest, Hobe, Hove, Huse, Hænde, höjre, Jorde, Kende, kort, Leje, Live, Lykke, Maade, Mode, Naade, Nød, onde, Orde, Pas (el. tilpas), Raade, Rede, Rette, Salg, Side, sidst, Skade, Skamme, Skue, Spilde, Stede, Syne, Takke, Trods for, Veje, venstre, visse, Ægte. — til Aars, Agters, Alders, Alters, Ankers, Bens, Blods, Bogs, Bords, Bunds, Bys, Bænks, Dags (nu til D. el. nutildags), Dels, Doms, Dörs, fals, Felts, Fjelds, Fods, Gavns, Havs, Himmels, Kros, Købs, Köjs, Laans, Lands, Livs, Maals, Mands, Nød(s), Orlogs, Protokols, Pægls, Raads, Rors, Salg(s), Sengs, Sinds, Skibs, Skovs, Stols, Sæters, Søs, Taals, Taffels, Torvs, Vands, Vejrs, Vogns, Væds, Vægs, Værks. — tilbage (Bio.; t-betale (T-ing), T-blik, t-blivende, -bringe, -böjet, -drive, -erobre (T-ing), T-fald, t-gaaende, T-gang, t-give (T-else), T-hold, t-holde (T-else), -holden (-ent, -ne; T-hed), -holdende, -kalde (T-else), T-komst (en), t-levere (T-ing), -lægge (T-else), T-march, -rejse, t-rullet, T-rykning, t-sende (T-else), T-skridt, -slag, -spring, t-staaende, T-stød, t-sunken, -tage (T-else), T-tog (T-s-linie), t-trukken (T-hed), T-trædelse, -trækning (T-s-evne), t-trænge, T-vej, -venden, t-vendende, -vigende, -virkende, T-virkning, t-vise (T-ning), -værende), -bede T-else; t-s-værdig). T-beder (en, Ft. -e; T-ske). -behør (et), t-berede (T-ning; T-else, Ft. -r), T-bliven, -blivelse (T-s-maade, -proces), t-bringe (T-else), T-bud, t-byde, -bygge (T-ning), -bytte, -böjelig (T-hed, Ft. -er), -børlig (T-hed), -danne (T-else), -dele (T-ing), -digte (T-ning, Ft. -er; T-else), -drage (T-else, Ft. -r), -drukken, -dække (T-ning, T-else), -dænge, -dömme, -egne (T-else, t-lig), -endebringe (T-else), -falde, T-fangetagelse, t-fangetagen, T-flugt (T-s-sted), t-flyde, -flyvende, -forhandle, -forladelig (T-hed), -forn (Bio.; fra mnt. tovoren), -forordne, -freds (T-hed; t-stille (T-else)), -frossen, -fylde (T-ning), T-fælde (et, Ft. d. s.), t-fældig (T-hed, Ft. -er; t-vis (Bio.)), -fælles (Bio.), -føget, -föje (T-ning, Ft. -er; T-else, Ft. -r), T-föjende (et), t-føre, T-førsel (en, Ft. -sler), -gang, -gift (en), t-gitre (T-ing), -give (T-else), -givelig (T-hed), T-godehavende (et), t-groet, -grænsende, -gængelig (T-hed), T-hold (et; T-s-sted), t-holde, -hugge (T-ning), -hylle (T-ing), -hæfte (T-ning), T-hæng (et), -hænger (en, Ft. -e), t-hændekommen, T-hør (et), t-høre, T-hører (en, Ft. -e; T-kreds, -plads; T-inde), t-hövle T-ing), -intetgöre (T-else; T-s-lyst), -juble, -kalde (T-else), -kaste (T-ning), -kende (T-else), -kendegive (T-else, Ft. -r), -kitte (T-ning), -klippe (T-ning), -klistre (T-ing), -knappe (T-ning), -knytte (T-ning, Ft. -er; T-s-punkt), -komme (T-else), -kommende, T-komst (en), t-kæmpe, -købe, -køre, T-kørsel, t-laase, -lade (-lod, -ladt; T-else; T-s-bevis), -ladelig (T-hed), -lave (T-ning), -lempe (T-ning, Ft. -er), T-lid (en; t-vækkende; T-s-adresse, -erklæring, -forhold, t-fuld (T-hed), T-hverv, -mand, -post, -votum), t-lige (Bio.; t-med (Bio.)), -liggende, T-liggende (et), t-liste, -lodde (T-ning), T-lokkelse (Ft. -r), t-lokkende, -lukke (T-ning), -lyse

(T-ning), -lyve sig, T-læg -gel, Fl. d. s.; T-s-ark, -bevilling, -billet, -blad, -dyr, -form, -kalv, -kvæg, -lov, -maade, -ord), t-lægge (at; T-else), -lært, T-løb (T-s-kanal), t-løbende, -maale (T-ing), T-mad, t-med (Bio.), -melde, -mure (T-ing), -nagle (T-ing), T-navn, t-nikke, -nærmelig, T-nærmelse (Ft. -r; T-s-forsøg; t-vis), t-overs (Bio.; t-blivende, -bleven, -værende), -pakke (T-ning), -pas (el. til Pas), -passe (T-ning), -pligte, -proppe (T-ning), T-raab, t-raabe, -raade (T-else), -raadelig (T-hed), -rede (T-ning), -reden, -regne (T-else), -regnelig (T-hed), -rejsende, -rettelægge (T-else), -rettevise (T-ning, Ft. -er), -rive, -ryge, -røge, -saa (T-ning), T-sagn, t-sammen (Bio.; t-taget), -sande (T-ing), -se, -sende (T-else, T-ing), -sidesætte (T-else), -sige (T-else), -sigte, -sikre (T-ing), -skadekommen, -skikke (T-else), T-skrift (en), t-skrive, T-skud, -skuer (en, Ft. -e; T-plads; T-inde), t-skyde, -skynde (T-else), T-skynder (en, Ft. -e), t-skære (T-ing), T-skærer (en, Ft. -e; T-saks), t-skøde (T-ning), -slaa, T-slag (T-s-hammer), t-slibe (T-ning), -slutte (T-ning), -sløre (T-ing), -smile, -smudse, -smøre (T-ing), -snet, -snige sig (T-else, Ft. -r), T-snit, t-spidse (T-ning), -spigre (T-ing), -spröjtet, -spörge, T-spörgsel (en), t-staa (T-else), T-stand, t-stede (T-else), T-stedekomst (en), -stedeværelse, -stedeværen, t-stedeværende, -stedelig (T-hed), T-stemning, t-stille (T-ing), -stoppe (T-ning), -stræbe, -strækkelig (T-hed), -strömmende, T-strömning, t-stundende, -støde, -sudle, T-svar, t-svarende, -sværge (T-else), -sy (T-ning), T-syn (t-s-havende, T-kommission, -mand, -raad), -synekomst (en), -syneladelse, t-syneladende, -sætte (T-ning), -søle, -tage, T-tagende (i T.), -tale (en), t-tale (at), -tro (at), T-tro (en), t-trodse, -træde (T-else; T-s-prædiken), -trække (T-ning; T-s-kraft), -trænge, -tvinge, -tænke, -vant, -vejebringe (T-else), -vende (T-else), -vifte, -vinke, -virke (T-ning), T-værelse (T-s-kamp), -vækst, t-ønske.

Tilje el. Tillie (en, Ft. -r; digt.; Bræt, Fjæl, Gulv).

Time (en, Ft. -r). en Times Tid. Timebetaling, -glas, t-lang, T-lærer, -seddel, -slag, -tabel, -viser (en); t-vis (Bio.). i T-vis. timelig (T-hed (-en)). at times.

Timian (en; gr.).

Timothé el. Timothium el. Timotheigræs el. Timothy-(græs); antages at have faaet sit Navn efter Amerikaneren Timothy Hansen, der var blandt de første, der dyrkede den. (Møller-Holst, Landbrugsordbog).

Tin (-net). T-blik, -daase, -fad, -folie, -kande, -knap, -ske, -soldat, -tallerken.

Tinde (en, Ft. -r). T-bestiger (en).

Tinding (en, Ft. -er). T-e-ben.

tindre (at). tindrende gal.

Ting[1] (et, Ft. d. s.; jf. Ting[2]). paa Tinge. Tingbog, -dag, -fred, -hus, t-lyse (T-ning), -læse (T-ning), T-skriver, -sted. Tingsed, -vidne. at tinge (T-ning).

Ting[2] (en, Ft. d. s.; oprind. Intetk. og samme Ord som Ting[1]). Se al. Tingsbegreb, -ret. tinglig. — en Tingest (Ft. -er).

Tinktur (en, Ft. -er; lat.).

Tinte[1] (en, Ft. -r). tintet. t. Flæsk.

Tinte[2] (en; Malerhaandv.; ital. tinta).

Tip (-pen, Ft. -per). T-oldefader, -oldemoder.

Tirade (en, Ft. -r; fr.).

tiraillere (at; fr.). en Tiraillør (Ft. -er). T-fægtning.

tirre (at).

Tirsdag (efter den germanske Krigsgud (oprind. Lysgud): oldn. Týr, oldhöjty. Zio; oversat i ældt-

gammel Tid i germanske Sprog fra lat. Martis dies fr. mardi, ital. martedi, spansk mardes: efter Planeten Mars).

tiske (at). hviske og t.

tit, se tidt.

Titel (en, Ft. Titler; fra lat. titulus; jf. Salvo Titulo). T-billede, -blad, -rolle, -syge, -væsen. en Titulatur (Ft. -er). at titulere. titulær.

titte (at).

Tjalk (en, Ft. -e; holl.; rundgattet, fladbundet Skib).

Tjat (et, Ft. d. s.; b. F. Tjattet, -tene). at tjatte. tjattet.

Tjavs (en, Ft. -er). tjavset.

tjene (at; -te). en Tjener (Ft. -e: T-inde (en), -skab (-et)). T-arbejde, -dragt, -sæde. en Tjeneste (Ft. -r). T-aar, -bolig, -brev, -dreng, -folk, -forhold, t-fri (T-hed), T-frimærke, -karl, -kvinde, t-løs, T-pige. — tjenstdygtig (T-hed), -færdig (T-hed), -görende, -havende, T-iver, t-ivrig (T-hed), -ledig (T-hed), -skyldig, -villig (T-hed); t-agtig (T-hed). tjenlig. tjenstlig.

Tjur (en, Ft. -er; norsk; ved Misforstaaelse af Tiur (gnorsk þiður-r)).

Tjæld (et, Ft. d. s.; digt.; oldn., gda. tjald, Tæppe, Telt; samme Ord som Telt). at tjælde.

Tjære (-n). T-beton, -kande, -kost, -nellike, -pøs, -sæbe, -tønde, -urt, -vand. at tjære.

Tjörn (en, Ft. -e). T-e-busk, -hæk, -krat, -stok.

to[1] (Talo.). toaarig, -aars, -armet, -benet, -bladet, -cifret, Todækker (-en, Ft. -e), todækket, -etages, -fødtet, -grenet, -hjulet, -hændet, -hændig. Tokammersystem, tokimbladet, Tokrone (T-stykke), -mandswhist, tomastet, -pundig, -punds, -radaaret, -radet, -revet, Toskilling, -spand, tospændig, Tostavelsesord, tostemmig. Total, -tid (-en: ved T.), -værelseslejlighed, -øre. en To (-en, Ft. -er); en Toer (Ft. -e).

to[2] (at; tor (Lidef. tos), -ede, -et: T-ning). to sig ren.

Toast (en, Ft. -er; eng.).

Tobak (-ken; stammer fra et amerikansk Sprog). T-s-aske, -blad, -bord, -daase, -fabrik, -fabrikant, -handel, -høst, -kasse, -pibe, -plante, -pung, -ryger (en), -rygning, -røg, -spinder (en), -spinderi.

Toddy (en, Ft. -er; eng.). T-glas.

Toft (en, Ft. -er).

Tofte (en, Ft. -r; Rorbænk).

Tog (et, Ft. d. s.; fra mnt. toch [ty. Zug]; jf. Togt). T-forsinkelse, -fører (en), -personale, -standsning.

Toga (-en, Ft. -er; lat.).

Togt (et, Ft. -er; fra holl. tocht; jf. Tugt, Tog). at togte.

Toilet(te) (-(te)t, Ft. -(te)r; fr.). T-bord, -møbel, -spejl, -værelse.

Tokay. T-er-vin. Tokayer (-en).

Told[1] (en, Ft. -e; Aare-, Korkt.: Prop). T-e-gang.

Told[2] (-en; Havne-, Indførsels-, Sund-, Udførselst.). T-angivelse, -assistent, -betjent, -bod, -embedsmand, t-fri (T-hed), T-grænse, -indtægter (Ft.), -kammer, t-klarere (T-ing), T-klarerer (en, Ft. -e), -kontrolør, t-pligtig (T-hed), T-rulle, væsen: t-bar, at tolde, en Tolder (Ft. -e).

Tolerance (en; lat.). tolerant, at tolerere.

Tolk (en, Ft. -e; slavisk Oprind.). at tolke (T-ning, Ft. -er).

tolv (Talo.). t-aarig, -aars, T-fingertarm, t-hannet, T-kant, t-pundig, T-pundiger (en), t-sidet, T-tid (-en: ved T.), tolvte (T-del). Karl den T.

tom (-me; T-hed). t-hjernet, -hændet, T-tarm.

Tomahavk (en, Ft. -er; indianisk).

Tomat (en, Ft. -er; meksikansk). T-sovs, -suppe.

Tombak (-ken el. -ket; malajisk).

Tombola (-en, Ft. -er; ital.).

Tomme (en, Ft. -r). T-liden, -maal, -skrue, -stok, t-tyk; t-vis. Tomling (Svend T.). —

Tommelfinger, -laa, -lot (-ten).

Tomt (en, Ft. -er).

Ton (en, Ft. —; eng.; samme Ord som da. Tonde).

Tone (en, Ft. -r; fra gr.-lat. tonus). t-angivende, T-(e)-art, -digter, -fald, t-fuld, T-hjul, -hold, -kunst, -kunstner, -lag, -mester, t-rig, T-stige, -tegn. — tonløs, T-stavelse. at tone[1].

tone[2] (at; (T-ing); vise sig, lade se; holl.-plt. toonen; jf. fortone). t. Flag.

Tonsur (-en; lat.).

Tontine (en, Ft. -r), benævnt efter Opfinderen, den italienske Læge Lorenzo Tonti (17. Aarh.).

Top (-pen, Ft. -pe og (om Hestens Hovedprydelse) -per). T-celle, -ende, t-fuld. T-hue, t-hugge (T-ning), T-höne, -lanterne, -lærke, -maal, t-maalt, T-punkt, -sejl, t-stævne (T-ing), T-sukker, -vinkel. — Top(s)gast. at toppe, toppes, toppet. — top (Udr.).

Topas (en, Ft. -er; gr.).

Topograf (en, Ft. -er; gr. topos, Sted). en Topografi (Ft. -er). topografisk.

Torbist (en, Ft. -er).

Torden (-en; „Thors Døn"). T-brag, -budskab, -byge, -gud, -kile, -luft, -regn, -røst, -skjold, -skrald, -sky, -skylle, -slag, -sten, t-svanger, T-tale, -vejr. at tordne. Tordner (-en).

Torn (en, Ft. -e). Tornblad, -irisk, t-løs, T-knippe, -sanger (Fugl), -skade (Fugl), -tap. — Tornebusk, t-fuld, T-krans, -krone, -rose, -sti, t-strøet. tornet.

Tornister el. -nyster (en el. et, Ft. -stre; slavisk; gr. Oprind.). T-rem.

Torp (en, Ft. -er).

Torpedo (-en, Ft. -er; lat.). T-baad, -jager, -net, -skib.

Torsdag („Thors Dag"; ældgammel germansk Oversættelse af lat. dies Jovis, Planeten Jupiters Dag).

Torsk (en, Ft. d. s.). T-e-fangst, -fisker, -flab, -hoved, -lever (T-tran), -mund (Plante), -pande.

Tort (en; fr. tort, Uret; lat. tortum, fordrejet; jf. Tortur). at tortere.

Tortur (en; lat.; af torquere, dreje, vride, pine, plage; jf. Tort). T-kammer, -redskab.

Torv (et, Ft. -e; slavisk Oprind.). Se til. Torvebod, -bonde, -dag, -hal, -kurv, -plads, -pris.

Tory (en, Ft. Tories el. Torier; eng.).

Tosse (en, Ft. -r). T-fugl, t-god (T-hed), T-hoved, -streger. at tosse om. tosset. et Tosseri (Ft. -er).

Tot (-ten, Ft. -ter).

tot (Søspr.; holl. tot, til; eng. taut). hale t.

total (af lat. totus, hel, ganske). T-afholdenhed (T-s-selskab), -indtryk, -sum. en Totalisator (Ft. -er). at totalisere. en Totalitet (Ft. -er).

tou(s)chere, se u. Tusk.

Tov (et, Ft. d. s. el. -e). T-ende, -stige, -værk.

Traad (en, Ft. -e). T-alge, t-dannet, -formet, -formig, T-handel, -handske, -orm, -rulle; t-agtig. traadet.

Tradition (en, Ft. -er; lat.). traditionel (-le).

tra(d)ske (at).

Trafik (-ken; ital.). T-chef, -minister.

Tragedie (en, Ft. -r; gr.). T-digter, -skriver, -spiller. en Tragiker (Ft. -e). en Tragikomedie. tragikomisk. tragisk.

Tragt (en, Ft. -er; lat. Oprind.). t-dannet, -formet. at tragte[1] (T-ning). t. Kaffe. Tragtepose.

tragte[2] (at; hige efter, søge at opnaa; fra ty. trachten; antages at stamme fra lat. tractare; jf. Traktat, Traktement).

Train el. Træn (et. Ft. d. s.; fr.). T-konstabel, -kusk, -mil, -soldat. — at traine el. træne (T-ing; eng.). at trainere el. trænere ((T-ing); fr.). en Trainer el. Træner (Ft. -e; eng.). en Traineur el. Trænør (Ft. -er).

Trakasserier (Ft.; fr.).

Traktat (en, Ft. -er; lat.; af tractare, behandle, afhandle, overtænke). T-selskab. t-stridig; t-mæssig.

Traktement (et, Ft. -er). at traktere (fra lat. tractare; jf. Traktat). en Traktør (Ft. -er; T-sted).

tralle (at).

Traller (Ft.; gennem Tysk fra Romansk). Tralleværk.

trampe (at).

Tran (-nen). T-kogning, -lampe, -lugt, -lygte, -smag, -stövler; t-holdig, trannet.

tranchere (at; (T-ing); fr.).

Trane (en, Ft. -r). T-bær, -dans, -hals, -unge.

trang (T-hed). t-brystet (T-hed), -brystig (T-hed), -hovet. — en Trang. i T.

trans- (lat., over, hinsides). T-aktion (en, Ft. -er). — t-alpinsk, -atlantisk. — T-formation. — Transit (-ten; T-gods, -handel, -told), t-itiv. et T-itiv. — T-latør (en, Ft. -er). en T-latrice (Ft. -r). — T-parent (et, Ft. -er). — Transpiration (en). at transpirere. — t-ponere (at; T-ing). en T-position (Ft. -er). — T-port (en; T-middel, -omkostninger, -skib). t-portabel (-ble). at t-portere. en T-portør (Ft. -er). — T-substantiation (en; T-slære (-n)). t-versal. en T-versal (Ft. -er).

Trap (-pen; en Bjergart; ty. Trapp, fr. trapp; fra sv. trapp, af trappa, Trappe).

Trapez (et, Ft. -er; gr.). T-kunstner.

Trappe[1] (en, Ft. -r; fra mnt. trappe [ty. Treppe]). T-afsats, -gang, -gelænder, -stige, -trin, -vask; t-vis.

Trappe[2] (en, Ft. -r; Fugl; ty.). Trapgaas.

Trappist (en, Ft. -er; efter Klosteret la Trappe i Normandiet). T-orden.

traske, se tradske.

Trassat (en, Ft. -er; ital.). en Trassent (Ft. -er). at trassere. t. en Veksel. — en Fratte (Ft. -r).

Trav (et). T-løb. at trave. en Traver (Ft. -e; T-bane).

Trave (en, Ft. -r).

travestere (at; (T-ing); fr.). en Travesti (Ft. -er).

travl (T-hed).

Trawl (et, Ft. d. s.; eng.). at trawle.

tre (Talo.; T-hed). treaarig, -aars, T-aktsstykke, t-armet, -benet, -bladet, -cifret, T-deling, t-delt, -dobbelt, T-dækker (en, Ft. -e), t-enig (T-hed), -etages, -fags, -farvet, -fingret, -fliget, T-fod, t-fodet, -fold, -foldig (T-hed), T-fork, t-grenet, T-hage (en; Plante), t-hannet (T-hed), -hjulet, -hjörnet, T-kant, t-kantet, -kapslet, T-kejserforbund (-et), -kløver, -kort, -kroner, t-leddet, -liniet, -løbet, T-mandswhist, -mark (T-s-mand), t-mastet, T-master, t-radaaret, -radet, -sidet, -sindstyve (forkortet tres., -sindstyvende (T-del), Tresserne (i T.), T-skilling, -stavelsesord, t-stemmig, T-tal, -tid (-en; ved T.), t-tommers (T-søm), -traadet. — en Tre (-en, Ft. -er). en Treer (Ft. -e). tredie el. tredje. t. Dagen derefter. Frederik den T. T-dagsfeber, -del, -mand, t-sidst. — trende (gldgs.; digt.). Jf. tretten, tredive.

tredive (besl. med tre). T-aarskrigen. i Trediverne. tredivte (T-del).

Trema (-et, Ft. -er; gr.).

Tremme (en, Ft. -r).

Tremulant (en, Ft. -er; lat.). at tremulere.

trende[1], se u. tre.

trende[2] (at; (T-ing); besl. med trind; „lade løbe rundt"). t. Garn.

Trense (en, Ft. -r; holl.-ty.). ride en Hest i T.

trense (at; (T-ning); Sospr.).

Trepan (en, Ft. -er; gr.). en Trepanation (Ft. -er). at trepanere (T-ing).

tres(indstyve), se u. tre.

Tresse (en, Ft. -r; fr.; germansk Oprind.).

tretten besl. med tre). tretttende (T-del). Ludvig den T.

treven (-ent, -ne; T-hed).

Triangel (en, Ft. -gler; lat.). at triangulere (T-ing). triangulær.
Tribun (en, Ft. -er; lat.). et Tribunal (Ft. -er). et Tribunat.
Tribune (en, Ft. -r; fr.).
Tribut (-ten, Ft. -ter; lat.).
Trick (et, Ft. d. s.; i Whist; eng.).
Tricykle (en; fr.).
Trigonometri (-en; gr.). trigonometrisk.
Trikin (en, Ft. -er; gr.). T-forgiftning, -sygdom; t-holdig. Trikinose (-n).
Trikolore (-n; fr.).
Trikot (en el. et; fr.). en Trikotage. T-fabrik.
Trille[1] (en, Ft. -r; Rulle; plt. trille). at trille. Trillebør, -vogn.
Trille[2] (en, Ft. -r; T. i Sang; ital. trillo). Lærkens. Droslens T.
Trilling (en, Ft. -er; besl. med tre). T-rige, -søskende. Trillingefødsel.
Trillion (en, Ft. -er; nylat.).
Trilogi (-en, Ft. -er; gr.).
trimle (at). t. om.
Trin (et, Ft. d. s.; b. F. Trinnet, -nene). T-følge (en), -række; t-vis. at trine (tren, trinet; digt.).
trind (T-hed); trindt (mnt. trint, rund). t. om, omkring.
Trinitatis (en; Ejef. af mlat. trinitas, Treenighed). T. Kirke, Søndag. Trinitatistid (-en). — Trinitet (-en). T-s-lære (-n).
trip. t. trap Træsko. — et Trip (Ft. d. s.). at trippe. Trippevals.
Tripelalliance (en; fr.).
triple (at). Trippel (-en; benævnt efter Tripolis). T-jord, -ler, -salt, -sten. en Trippelse.
trippe, se u. trip.
Trippel, se u. triple.
Trisse (en, Ft. -r). T-blok, -hjul, -værk. at trisse (plt. el. holl.).
trist (lat. tristis).
Trit (et, Ft. d. s.; b. F. -tet, -tene; ty.). holde T., komme i T.
Triumf (-en, Ft. -er; gr.-lat. triumphus, Sejerstog, Sejer; jf. Trumf). T-bue, -port, -tog, -vogn. en Triumfator (Ft. -er). at triumfere.
Triumvir (en, Ft. -er; lat.). et Triumvirat (Ft. -er).
trives (at). trivelig (T-hed). en Trivsel.
triviel (-le; lat. trivialis). en Trivialitet (Ft. -er).
Tro (-en). at tro (tror (Lidef. tros), -ede, -et). tro (Tillo.). trofast (T-hed), -hjertet (T-hed), -hjertig (T-hed), -love (T-else), -løs (T-hed), -skyldig (T-hed), -værdig (T-hed). — Trosartikel, -bekendelse, t-beslægtet, T-enhed, -frihed, -fælle, -iver, -lære, -regel, -sag, -samfund, -sandhed, -sætning, -tvang, t-varm, T-vidne. — Troende (staa til T.). trolig ((T-hed) [1]rimelig, sandsynlig; jf. utrolig. [2](Bio.). stadig, flittig, trofast). Troskab (en; T-s-ed, -løfte, -pant, -prøve).
Trods (-en; fra ty. Trotz). til T. for. trods (Forho., Bindeo.). at trodse. trodsig (T-hed).
Trofæ (-en, Ft. -er; gr.).
Trokæ (-en, Ft. -er; gr.). trokæisk.
Trold (en, Ft. -e). T-folk, -heks, -karl, -krebs, -kvinde, t-kyndig, T-kælling, -lygte, -mand, -pak, -tøj, -urt. Trolddom (-men; T-s-kraft). at trolde. Trolderi (-et).
Trolje (en, Ft. -r; eng. trolly).
Tromle (en, Ft. -r; besl. med Tromme). at tromle (T-ing).
Tromme (en, Ft. -r). T-hinde, -hvirvel, -skind, -slag, -slager (en), -syge. at tromme.
Trompet (en, Ft. -er; fr. trompette; Demin.; besl. med Tromme). T-skrald, -stød, -svamp. en Trompeter (Ft. -e).
Trone (en, Ft. -r; gr.). Tronarving, -bestigelse, -frasigelse, -følge (-n), -følger (en, Ft. -e), -himmel, -prætendent, -skifte, -tale. at trone.
Trop (-pen, Ft. -per; fra ty. Trupp; samme Ord som Trup). Troppemasse, -samling, -transport. tropvis (Bio.).
Trope (en, Ft. -r; uegentligt, billedligt Udtryk; gr. tropos,

Vending). — Troper (-ne; Solhvervspunkterne, Vendekredsene). Tropeland (-ene), -verden -en). Tropikfugl (-en). tropisk.

Tros (-set; ty.; romansk Oprind.). T-knægt, -vogn.

Trosse (en, Ft. -r; ty.).

Troubadour (en, Ft. -er; provencalsk).

true (at; truer, -ede, -et). en Trusel (Ft. Trusler). T-s-brev.

Trug (et, Ft. d. s.). T-hvælving.

Trumf (en, Ft. -er; samme Ord som Triumf). T. Konge. T-spil, -stik. at trumfe.

Trunte (en, Ft. -r; Trærod, -stub).

Trup (-pen, Ft. -pe(r); gennem ty. Trupp fra fr. troupe; jf. Trop).

trutte (at; egentl. skyde Læberne frem). t. i et Horn. — Trut -ten; Munden, Snuden; vulg.).

tryg (-ge; T-hed). tryggelig (Bio.).

trygle (at). en Trygler (Ft. -e). et Trygleri.

Tryk (et, Ft. d. s.; b. F. Trykket, -kene). paa T. T-centrum, -fjeder, -maaler (en), -pumpe, -værk. — Tryk (-ken; under, i T.). T-ark, -fejl (T-s-liste), -papir, -sager. at trykke (-ede el. -te; T-ning; (T-s-omkostninger)). Trykkeaar, -frihed, t-færdig, T-sted. en Trykker (Ft. -e). et Trykkeri (Ft. -er).

trylle (at; besl. med Trold). T-blik, -bæger, -drik, -flöjte, -formel, -formular, -kraft, -kreds, -kunst, -kunstner, -lygte, -middel, -ring, -sang, -slag, -spil, -stav, -verden, -vise. et Trylleri (Ft. -er). en Tryllerinde. en Tryllerske.

Tryne (en, Ft. -r).

Træ (et, Ft. -er). T-arbejde, -art, -aske, -ben, -buk, -bygning, -frugt, -gruppe, -handel, -hest, -kul, -last T-handel), -lus, -mand, -mur, -pikker (en, Ft. -e; Fugl), -plantning, -rod, -sabel, -ske, -sko (T-mager (en), -mand), -skole, -skærer (T-kunst), -snit, -sort, -stamme, -stub, -tøffel, -tøj, t-agtig, træet.

træde[1] (at; traadte, traadt; t. med Foden). Trædebræt, -hjul, -lad, -mølle, -presse, -pude, -symaskine.

træde[2] (at; -te, -t; t. en Naal; Afledn. af Traad (en)).

Træf[1] (-fet, Ft. d. s.). at træffe (traf, truffen (-et, -ne); fra ty. treffen, der efter Oprind. er samme Ord som da. dræbe). Træffesikkerhed, -øvelser (en). en Træffer (Ft. -e). en Træfning (Ft. -er).

Træf[2] (-fen, Ft. -fer; Klør i Kortspil; ty. Treff; fra fr. trèfle, Kløver; lat. trifolium, „Treblad").

træg ((T-hed); fra ty. träge).

Træk (et, Ft. d. s.; b. F. Trækket, -kene). i T. — en Træk (-ken; T-vind). at trække (trak, trukken (-et, -ne); plt.). Trækkekraft, -naal. — Trækdyr, -fisk, -fugl, -hjul, -hul, -papir, -plaster, -pude, -rude, -vind, -vogn. en Trækning (Ft. -er; T-s-dag, -liste).

Træl (-len, Ft. -le). t-baaren, -binde (at), T-dyr, -kvinde. — Trælleaag, -aand, -arbejde, -folk, -liv, -mærke, -sind, t-sindet, T-stand. — Trældom (-men; T-s-aag, -aand). at trælle. træls. trælsom (-me).

Træn, træne, trænere, se Train, traine, trainere.

trænge (at; -te). en Trængsel (Ft. -sler; T-s-aar, -dag, -tid).

træsk (T-hed). træskelig (Bio.).

træt (-te; T-hed). at trætte[1], udmatte.

Trætte (en, Ft. -r). t-kær (T-hed). at trætte[2]. trættes, kives.

Trævl (en, Ft. -er). T-e-bundt, -knippe, -krone (Plante), -rod. at trævle. trævlet.

Trøffel (en, Ft. Trøfler; ty. Trüffel; ital. tartufo).

Tröje (en, Ft. -r; fra mnt. troie). t-klædt. T-lomme, -ærme.

Trøske[1] (-n; halvraaddent Træ). trøsket.

Trøske[2] (-n; T. hos Börn: eng. thrush, svensk torsk, sønderjydsk tosk). T-saft.

Trøst (en. af trøste. Trøste-

brev, t-fuld, T-grund, t-rig, T-skrift (et), -tale. trøstesløs. T-hed. trøstelig. en Trøster (Ft. -e; T-mand). trøstig.

Ts(c)hecher (en, Ft. d. s. el. -e). tsjetsjensk.

Ts(c)herkesser (en, Ft. d. s. el. -e). tsjerkessisk.

Tuberkel (en, Ft. -kler; lat.; Demin. af tuber, Svulst). T-bacil, -dannelse. Tuberkulose (-n). tuberkulos.

Tud (-en, Ft. -e). — at tude. Tudehorn, -kande. en Tuden. et Tuderi. at tudskraale (vulg.).

Tudse (en, Ft. -r). T-fisk, -larve, -siv, -æg.

Tue (en, Ft. -r). T-kogleaks, -myre, -star; t-formig.

Tuf (-fen; ital.). T-sten (T-skirke).

Tugt (-en; fra mnt. tucht [ty. Zucht], af teen [ty. ziehen], drage, trække; jf. Togt). T-hus (T-fange, -kandidat, -straf), t-løs, -vant. at tugte ((T-else, Ft. -r); fra mnt. tuchten). Tugtemester. tugtig (T-hed).

Tulipan (en, Ft. -er; tyrk.). T-bed, -løg, -træ.

tumle (at). Tumleplads. en Tumler (Ft. -e; Delfin). en Tummel. — tummelumsk.

Tummerum (et el. en). gaa i sit eget (sin egen) T.

tumpet (dial.).

Tumult (en, Ft. -er; lat.). en Tumultuant (Ft. -er). tumultuarisk.

Tunfisk (ty.; gr.-lat. thunnus).

tung (T-hed). t-hør (T-(ig)-hed), -nem (T-hed), T-sind, t-sindig (T-hed), -smeltelig, T-spat.

Tunge[1] (en, Ft. -r). T-baand, -ben, t-færdig (T-hed), T-lyd, -maal, -medlyd, t-rap, T-rod, -spids; t-formig. tunget.

Tunge[2] (en, Ft. -r; en Flynderart; samme Ord som Tunge[1]).

Tunika (-en, Ft. -er; lat.).

Tunnel (en, Ft. -er; eng.; fra mlat. tunnella, Demin. af tunna, Tønde).

Tur (en, Ft. -e; fr. tour). at ture. en Turist (Ft. -er; T-forening). turistisk.

Turban (en, Ft. -er; tyrk.).

turde (at; tör, turde, turdet).

Turné (-een, Ft. -eer; fr. tourné). paa T.

turnere (at; (T-ing, Ft. -er); fra fr. tourner, vende, dreje). Turnerhest, -landse, -plads.

Turnips (en, Ft. d. s.; eng. (Ft.)).

Turteldue (en; lat. turtur).

Tusch[1] (en el. et; ty.; musik.).

Tusch[2], se Tusk.

Tusind(e) (et, Ft. d. s. el. -(e)r). tusind(e) (Tillo.). t. Aar, Gange (jf. ti Aar, Gange). t-(e)aarig, T-aarsrige(-t), -ben (et), -e-del, tusindfold, T-fryd (Plante), -kunstner, -(e)tal (i T.), -(e)-vis (i T.).

Tusk el. Tusch (-et; et Farvestof; ty. Tusch(e); fra fr. touche, Berøring). T-kop, -pensel, -tegning. at t(o)u-(s)chere (fr. toucher).

tuske (at; plt.). Tuskhandel.

Tusmørke (-t). T-sværmer.

Tut (-ten, Ft. -ter). en T. Penge. at tutte Penge.

Tvang (en). t-fri, -løs. Tvangsarbejde, -arbejdsanstalt, -auktion, -daab, -laan.

tve- (besl. med to, glda. twa): T-bak (-ken, Ft. -ker), -blad (en; Plante), -bo (T-plante), -deling, t-delt, T-dragt, -fork, t-grenet, T-ilte, -kamp, t-könnet, T-lyd, t-sindet (T-hed), T-skæg (Svend T.), -tand (Plante), -tulle (en, Ft. -r), t-tunget (T-hed), -tydig (T-hed, Ft. -er), -ægget.

Tvege (en, Ft. -r; besl. med tve-). tveget. en t. Gren.

tvende (gldgs.; digt.; besl. med tve-; jf. trende).

Tvilling (en, Ft. -er; besl. med tve-). T-broder, -folk, -land, -rige, -søster. — T-e-fødsel.

tvinde (at; tvandt, tvunden (-et, -ne); T-ing; besl. med tve-).

tvine (at).

tvinge (at; tvang, tvungen (-et (som Tillo. -ent)), -ne).

Tvist[1] (en; Kiv, Uenighed; fra mnt. twist [ty. Zwist]; besl. med tve-). et Tvistens Æble). at tviste. tvistes. Tviste-

emne, -punkt. tvistig (T-hed).

Tvist² (et; Bomuldsgarn; fra eng. twist).

Tvivl (en, Ft. d. s.; fra mnt. twivel [ty. Zweifel]; besl. med tve). uden T. tvivlagtig (T-hed), -raadig (T-hed). Tvivlsmaal, -tilfælde. at tvivle (fra mnt. twivelen). Tvivlelyst, t-lysten, -syg, T-syge. en Tvivler (Ft. -e). tvivlsom (-me; T-hed).

tvær (T-hed). en tvær Person, et tvært Svar. — tvært (Bio.). tværtimod (Bio.). — tvær-: T-ager, -akse, -baand, -bane, -bjælke, -bygning, -bænk, -dal, t-delt, T-driver (en, Ft. -e; oprind. fra Sømandssproget: en Sejler, der driver til Siden lige saa meget, som den gaar frem), -dæmning, -flöjte, -fure, -fylding (en, Ft. -e(r)), -gade, -gang, -gavl, -gren, -linie, -maal, t-mundet (t-mundede Fisk el. Tværmundene), T-mur, t-plöje (T-ning), T-sabel, -sadel, -saling, t-sindet, -skibs (Bio.), T-snit, -stang, -sti, -streg, -stribe, t-stribet, T-stykke, -sum, -sæk, -söm (en), -træ, -vej, -væg. — at tvære. t. ud. — tværs (Bio.). t. igennem, over. paa tværs.

Tvæt (-ten). at tvætte ((T-ning); besl. med to, glda. thwa). Tvættested. en Tvætterske.

ty (at; tyr, -ede, -et). t. til.

tyde (at; T-ning, Ft.-er). tydelig (T-hed; t-göre (T-else)).

Tyende (-t). T-forhold, -lov, -lön, -sag.

Tyfon (en, Ft. -er; kinesisk).

Tyfus (-en; gr.). T-epidemi, -form, -patient. tyfoid. tyfös.

tygge (at; T-ning). T-bevægelse, -muskel, -redskab.

tyk (-ke, T-hed). Karl den T. tykarmet, -benet, -bladet, -blodet, -flydende, -haaret, -halset, -hovedet, T-hud, t-hudet, -kindet, -livet, -mavet, -mælet, T-mælk, -rev (se rev²), t-saalet, T-sak (-ken, Ft. -ke; plt.; „Tyksæk"), t-skallet, -stammet, T-steg, t-stilket, T-tarm, en Tykkelse, en Tykkert (Ft. -er), en Tykning, at tykne(s).

Tykke (et). efter eget T. at tykkes (-edes el. -tes; synes).

Tyl (-len el. -let; en Töjsort; fr. tulle; benævnt efter Byen Tulle i det sydvestlige Frankrig).

tylde el. tylle (at). t. i sig.

Tyl(v)t (en, Ft. -er; Afledn. af tolv).

tynd (T-hed). t-armet, -benet, -bladet, -flydende, -haaret, -hudet, -klædt, -livet, -mavet, -saalet, -skallet, -slidt, -stammet, T-steg, -tarm, t-vægget. at tynde ud.

Tyngde (-n). T-kraft, -lov, -punkt, -virkning. at tynge. en Tynge. paa T. en Tyngsel.

Type (en, Ft. -r; ¹(el. Typus) Forbillede. Mönsterform. Grundform. — ²støbt Bogstav, Trykbogstav; fra gr. týpos, Præg, Form, Billede). typisk. Typograf (en, Ft. -er). Typografi (-en). typografisk.

Tyr (en, Ft. -e). T-e-fægter (en), -fægtning, t-gal, T-hals, -kalv.

Tyran (-nen, Ft. -ner; gr.). et Tyranni. tyrannisk. at tyrannisere.

tyre (at; slide, arbejde anstrengt: jf. ty. ochsen, büffeln).

Tyrk (en, Ft. -er). T-e-tro. Tyrki (-et). tyrkisk.

Tyrkis (en, Ft. -er; en Ædelsten; ital.; „tyrkisk Sten").

Tyrol. en Tyroler (Ft. -e). T-hat, -hopsa, -sang, -vals. tyrolsk.

tys (Udro.). at tysse. tyst. at tystne.

tysk ((T-hed); ty. deutsch oprind. kun brugt om Sproget i Betydn. „folkelig, forstaaelig", modsat Latin; Afledn. af oldhöjty. diot, oldn. þjóð, got. þiuda, Folk; besl. med tyde [ty. deuten]). tale Tysk. Ludvig den Tyske. Tyskland, t-sindet, -talende; t-agtig. Tysken. en Tysker (Ft. -e). et Tyskeri.

Tyttebær. T-busk, -syltetöj.

Tyv (en, Ft. -e). tyvstjaalen:

t-agtig (T-hed). — Tyvebande, t-brændt, T-fjæs, -gods, -haand, -hul, -knægt, -koster (Ft.), -kvind, -lygte, -mærke, -navn, -nøgle, -pak, -rede (en), -sprog, -trækker (en), -tøj. — Tyv(s)sag, -(s)straf, et Tyveri (Ft. -er), at tyvte, beskylde for Tyveri.

Tyve (en, Ft. -r; tvegrenet Fork; dial.; jf. Høtyv(e); glda. tiughæ). Svend Tjugeskæg (el. Tveskæg).

tyve (Talo.). t-aarig, -dobbelt, -fold, T-krone (T-stykke), t-pundig. Tyverne (i T.). tyvende (T-del).

Tæge (en, Ft. -r).

tække (at; -ede, -et el. takte, takt; T-ning; T-s-maade; jf. dække). Tækkegarn, -halm, -lad, -mand, -naal, -spaan.

Tække (et; digt.). tækkelig (T-hed). at tækkes.

Tælle (-n) el. Talg (-en). T-klud, -lys, -praas. tællet.

tælle[1] (at; -ede; snitte, skære i Træ; oldn. telgja). T-kniv.

tælle[2] (at; talte, talt; (T-ing, Ft. -er); t. Penge osv.; oldn. telja; besl. med Tal). Tælleapparat, -maskine. tællelig. en Tæller (Ft. -e).

tæmme (at; T-ning). tæmmelig. en Tæmmer (Ft. -e).

tænde (at; -te; (T-ing)). Tændekasse, -middel, -raket. — Tændhætte, -naal (T-s-gevær), -rör, -sats, -stik (T-æske). tændelig. tændbar. en Tænder (Ft. -e).

tænke (at; -te; (T-ning)). T-evne, -frihed, -lov, -lære, -maade, -sæt. tænkelig. en Tænker (Ft. -e). tænksom (-me; T-hed).

Tæppe (et, Ft. -r; glda. teppet, gennem mnt. teppet, tappet fra lat. tapetum; jf. Tapet; [-et opfattedes som efterhængt Kendeo.]). T-fabrik, -tøj.

tære (at; fra mnt. teren [ty. zehren]). T-penge. en Tæring.

Tærsk (Ft.). at tærske (-ede, -et el. (oprind., dial.) tarsk, torsken; T-ning). Tærskelø, -lön, -maskine, -plads, -værk. en Tærsker (Ft. -e). — en Tærskel[1] (-skler; Banketræ til Vasketøj).

Tærskel[2] (en, Ft. -skler; Dört.).

Tærte (en, Ft. -r; fr. tarte, lat. torta, snoet, drejet; jf. Tort, Tortur). T-pande.

tæt (-te; (T-hed); jf. digt). t-skreven, -sluttet, -trykt, -ved (Bio.). at tætte (T-ning). Tæt(te)-kam. at tætne.

Tæve (en, Ft. -r; plt.). T-hund, -hvalp.

tø (at; tør (Lidef. tøs), -ede, -et). en Tø. T-brud (-det), -sjap, -sne, -vejr.

Tøddel (en, Ft. Tødler).

Töffel (en, Ft. Töfler; gennem plt. (pan)tuffele fra Romansk; fr. pantoufle, ital. pantofola; gr. Oprind.). T-blomst, -helt, -mager (en), -regimente. at töfle af.

Töj (-et, Ft.-er; plt.). T-blomst, -hus, -klemme, -mester, -sko. et Töjeri.

Töjle (en, Ft. -r). töjlesløs (T-hed). at töjle.

Töjr (et, Ft. d. s.). at töjre (T-ing). Töjrekølle, -pæl, -slag.

Töjte (en, Ft. -r).

Tölper (en, Ft. -e; ty. Tölpel). t-agtig (T-hed).

Tömme (en, Ft. -r). holde i T. T-(me)streng. at tömme[1]. t. en Hest.

tömme[2] (at; tömte; (T-ning, Ft. -er), af tom).

Tømmer (-et). T-arbejde, -flaade, -haandværk (el. Tømrerh.), -handel, -handler (en), -ladning, -last, -lære, -lærling (el. Tømrerl.), -mand, -mester (el. Tømrerm.), -oplag, -plads, -svend (el. Tømrers.). at tømre (T-ing). en Tømrer (Ft. -e; T-familie, -haandværk (el. Tømmerh.), -lav, -lære, -lærling, -mester, -svend (el. Tømmerlære, -lærling, -mester, -svend).

Tønde (en, Ft. -r; mlat. tunna; jf. Ton, Tunnel). Tøndebaand, -binder (en), -hvælving, -kød, -maal, -stav, -sæk, -tap. i T-vis.

Tønder (-et).

tör (-re; T-hed). at törre (T-ing). Töraf (en). Tördok, -fisk, t-halset, T-klæde, t-lægge (T-ning), T-mad, t-mundet, -skoet, T-vejr, t-

öjet. — Törrehus, -klud, -loft, -ovn, -plads. en Törke. en Törre. hænge til T.

Törn (en el. et). tage et T., tage Tørnet af. at törne. t. imod. en Törning.

Tørst (-en; besl. med tör). at tørste. tørstig.

Törv (en, Ft. d. s.). T-e-aske. -bonde, -glød, -grav, -hus, -ild, -jord, -kasse, -lag, -loft, -mose, -røg, -skifte, -skær (et), -smul, -spade, -stak, -triller (en, Ft. -e); t-agtig.

Tøs (en, Ft. -e). tøset.

tøve (at; optaget i Middelalderen fra Nedertysk [mnt. toven]).

U.

U, u (et, Ft. U'er, u'er). U-Lyd.

u, se uh. — uha!

u- (jf. an-[2], in-[1]): uaabnet, U-aand, -aar, uadelig, -adskillelig (U-hed), -adspurgt, -afbrudt, -afbrændt, -afgjort, -afgörende, -afhentet, -afhjulpen, -afhjælpelig, -afholden, -afhændelig (U-hed), -afhængig (U-hed; U-s-erklæring, -følelse), -afklædt, -aflaaset, -afladelig (U-hed), -afløst, -afrettet, -afsendt, -afskaaren, -afsluttet, -afsonet, -afsonlig, -afsættelig (U-hed), -aftalt ([1]hvis Tal ikke er opgjort. [2]uden Aftale), -aftvættelig, -afvendelig (U-hed), -afvidende (Bio.), -afviselig, -agtet (Forho., Bindeo.), -agtsom (U-hed), -almindelig (U-hed), -anbringelig, -anet, -anfægtelig (U-hed), -anfægtet, -angiven, -angreben, -angret, -angribelig (U-hed), -anmeldt, -anmodet, -ansat, -anselig (U-hed), -anset, -anskaffet, -anstændig (U-hed), -anstødelig (U-hed), -ansvarlig (U-hed), -antagelig (U-hed), -antastelig (U-hed), -antastet, -anvendelig (U-hed), -anvendt, -anvist, -appetitlig (U-hed), -arbejdsom, -artig (U-hed, Ft. -er), -banet, -banket, -barberet, -barket, -barmhjertig (U-hed), -bearbejdet, -beboelig, -beboet, -bebygget, -bed(e)t, -bedragelig (U-hed), -bedækket, -befaren, -befolket, -befordret, -befrugtet, -befærdet, -befæstet (U-hed), -beföjet, -begavet, -begribelig (U-hed), -begrænset, Ubehag, ubehagelig (U-hed, Ft. -er), -behjælpelig (U-hed), -behjælpsom (U-hed), -behændig (U-hed), -behövlet (U-hed), -bekendt (U-skab (et)), -bekvem (U-hed), -bekymret (U-hed), -belejlig (U-hed), -bemidlet (U-hed), -bemyndiget, -bemærket (U-hed), -benyttet, -benævnt, -beplantet, -beplantelig, -beraad (med u. Hu), -beregnelig (U-hed), -beregnet, -berettiget, Uberettigelse, uberigtiget, -berygtet, -berömt, -berört, -besat, -besejret, -beset, -besindig (U-hed), -beskaaren, -beskadiget, -beskeden (U-hed), -beskreven, -beskrivelig, -beskæftiget, -beskæmmet, -beskærmet, -beslægtet, -besmittet, -bestandig (U-hed), -bestemmelig (U-hed), -bestemt (U-hed), -bestigelig (U-hed), -bestikkelig (U-hed), -bestridelig, -bestridt, -besvaret, -besvarlig, -betalelig (U-hed), -betegnet, -betids, -betimelig (U-hed), -betinget (U-hed), -betonet, -betraadt, -betvingelig (U-hed), -betydelig (U-hed, Ft. -er), -betænksom (U-hed), -betænkt, -bevidst (U-hed), -bevilget, -bevis(e)lig (U-hed), -bevist, -bevoglet, -bevokset, -bevæbnet, -bevægelig (U-hed), -bevæget, -bibelsk, -billig (U-hed),

-bjærget, -blandet, -bleget, -blid (U-hed), -blodig, -blu (U-hed; se -blu), -blufærdig (U-hed), -bodelig (U-hed), -bodfærdig (U-hed), -brudt, -brugbar (U-hed), -brugelig (U-hed), -brugt, -brydelig, -brødelig (U-hed), -buden, -bunden (U-hed), -bændig ((U-hed); ty. unbändig, af Band, Baand), -böjelig (U-hed), -böjet, -bönhørlig (U-hed), -børstet, -civiliseret, Udaad (U-s-mand), udadlelig, -dannet (U-hed), -dansk, -delagtig (U-hed), -delelig (U-hed), -delt, -deltagende, -disciplineret, -drikkelig, -dröj (U-hed), -duelig (U-hed), Udyd, udygtig (U-hed), Udyr, udyrkelig, -dyrket, -dækket, -døbt, -dødelig (U-hed; U-s-lære, -tanke, -tro), -dömt, -effen, -eftergivelig (U-hed), -eftergörlig, -efterkommelig, -efterlignelig, -efterrettelig (U-hed), -eftertænksom (U-hed), Uegennytte, uegennyttig (U-hed), -egentlig, -elskværdig (U-hed), -endelig (U-hed), -enig (U-hed), -ens (uartet (U-hed)), -erfaren (U-hed), -erholdelig, -erkendtlig (U-hed), -erstattelig (U-hed), -farbar (U-hed), -farlig (U-hed), -farvet, -fattelig (U-hed), -fejlbar (U-hed; U-s-dogme (-t); ulig (U-hed)), -fin (U-hed), -folkelig (U-hed), -foranderlig (U-hed), -forandret, -forarbejdet, -forbederlig (U-hed), -forbedret, -forbeholden (U-hed), -forberedt (U-hed), -forblommet, -fordelagtig (U-hed), -fordragelig (U-hed), -fordulgt, -fordærvet (U-hed), -fordöjelig (U-hed), -fordöjet, -forenelig (U-hed), -forfalsket (U-hed), -forfærdet (U-hed), -forglemmelig (U-hed), -forgribelig (min u-e Mening), -forgængelig (U-hed), -forholdsmæssig (U-hed), -forkastelig (U-hed), -forklaret, -forklarlig (U-hed), -forknyt (U-hed), -forkrænkelig (U-hed), -forkrænket, -forligelig (U-hed), -forlignelig (U-hed), -formelig (U-hed), -formindsket, -formodentlig, -formodet, -formuende, Uformuenhed, uformærkt (Bio.), Ufornuft, ufornuftig (U-hed), -fornøden (U-hed), -fornöjelig, -forrettet, -forsagt (U-hed), -forseglet, -forsigtig (U-hed), -forskammet (U-hed), -forskyldt, -forsonlig (U-hed), -forstaaelig (U-hed), -forstaaende, Uforstand, uforstandig (U-hed), -forstilt, -forstyrrelig (U-hed), -forstyrret (U-hed), -forsvarlig (U-hed), -forsætlig (U-hed), -forsøgt (U-hed), -forsørget (U-hed), -fortalt, -fortjent, -fortröden (-ent, -ne; U-hed), -fortøvet, -forudseelig (U-hed), -forudset, -forvansket, -forvarende (Bio.), -forvindelig, -forvisnelig, -frankeret, -fravendt, -fravigelig, Ufred (U-s-aand, -stifter, -tid), ufredelig (U-hed), -fremkommelig (U-hed), -fri (U-hed), -frivillig (U-hed), -from, -frugtbar (U-hed), -frugtsommelig (U-hed), -fuldendt (U-hed), -fuldkommen (U-hed), -fuldstændig (U-hed), -fyldestgörende, Ufærd (en), ufærdig, -født, -følelig, -følsom (U-hed), Uføre (et), ugalant, -garvet, Ugavn, ugen- (se uigen-), -generet (U-hed), -gennem- (se uigennem-), -gerne, Ugerning (U-s-mand), ugift, -gjort, -grundet, Ugræs, ugudelig (U-hed), Ugunst, ugunstig, -gyldig (U-hed; U-s-erklæring), -gæret, -görlig (U-hed), -handelig (U-hed), -harmonisk, -helbredelig (U-hed), Uheld (ubringende, -svanger, -varslende), uheldig (U-hed; uvis), -hensigtsmæssig (U-hed), -hildet (U-hed), -hindret, -historisk, -hjemlet, -hjælpelig, -hjælpsom, -holdbar (U-hed), [-humsk,

se ndf.], Uhygge, uhyggelig (U-hed), -hyre (Tillo.; ty.), U-hyre(et, Ft.-r., uhyrlig (U-hed, Ft. -er), -hæderlig (U-hed), -hævnet, -høflig (U-hed), -hørlig (U-hed), -hørt, -høvisk (U-hed), -(i)gendrivelig (U-hed), -(i)genfødt, -igengældelig, -(i)genkaldelig (U-hed), -igenkendelig (U-hed), -igenløselig. -(i)gennemførlig (U-hed), -(i)gennemsigtig (U-hed), -igennemskuelig (U-hed), -igennemtrængelig (U-hed), -igentagelig (U-hed), -imodsagt, -(i)modsigelig (U-hed), -(i)modstaaelig (U-hed), -imodstridelig, -(i)modtagelig (U-hed), -indbunden, -indfriet, -indløselig, -indløst, -indskrænket (U-hed), -indtagelig (U-hed). -indtaget, -indviet, -interessant, -interesseret (U-hed), -iværksættelig (U-hed), -jordet, -jævn (U-hed, Ft.-ere, -kaldet, -kammeratlig, -kampdygtig (U-hed), -kendelig (U-hed), Ukendskab (et), ukendt (U-hed), -kirkelig (U-hed), -klar (U-hed), -klippet, -klog (U-skab (en)), -klædelig (U-hed), -komplet, -korrekt (U-hed), -kriger(i)sk, -kristelig (U-hed), -kritisk, Ukrudt (se Krudt), ukrænkelig (U-hed), -krænket, -kultiveret, -kunstlet (U-hed), Ukvemsord, ukvindelig (U-hed), -kyndig (U-hed), -kysk (U-hed), -kær, -kærlig (U-hed), -ladet, -ladt, -lastelig (U-hed), Ulave (i U.), ulegemlig (U-hed), -lejlige (at; U-hed), Ulempe (en), ulidelig (U-hed), -lidenskabelig, -lig (U-hed), -lige (u-artet (U-hed), -sidet), Ulivssaar, ulogisk, -lovlig (U-hed), -lydig (U-hed), Ulykke (u-bringende, -spaaende; U-saar, -bud, -dag, -forsikring (U-s-lov), -fugl, -sted (-et), -tilfælde), ulykkelig (u-vis (Bio.)), -lyksalig (U-hed), U-lyst, ulægelig (U-hed), -lægt, -lærd, -lærvillig (U-hed), -læselig (U-hed), -læsket, -læst, -lönnet, -løselig (U-hed), -løst, -maadeholden (U-hed), -maadelig (U-hed), -maalelig (U-hed), -maalt, -mage (Tillo.), Umag(e) (en), umage (at), -magelig (U-hed), -malet, -mandig (U-hed), -manerlig (U-hed), -maskeret, -meddelsom (U-hed), -medgörlig (U-hed), -medholdelig. Umenneske, umenneskelig (U-hed), -metodisk, -middelbar (U-hed), -mild (U-hed), -mindelig, -miskendelig, -mistelig (U-hed), -mod- (se uimod-), -moden (U-hed), Umoralitet, umoralsk, -motiveret, -mulig (U-hed, Ft. -er; ugöret), -myndig (U-hed; ugöre (U-else)), -mælende, -mærkelig (U-hed), -mærket, -mættelig (U-hed), -møbleret, Unaade, unaadig, Unatur (u-lig (U-hed)), unavngiven, Unode (en, Ft. -r), unordisk. Unytte, unyttig (U-hed), -nyttet, -nægtelig, -nævnelig (U-hed), -nævnt, -nødig, -nødvendig (U-hed), -nöjagtig (U-hed), -nöjsom (U-hed), -omgængelig (U-hed), -omhyggelig, -omlydt (uden Omlyd), -omskaaren, -omskiftelig (U-hed), -omstödelig (U-hed), -omtalt, -omtvistelig (U-hed), -omvendt (U-hed), -opdaget, -opdragen (U-hed), -opdrivelig, -opdyrkelig, -opdyrket, -opfordret, -opfyldelig, -opfyldt, -opholdelig, -ophørlig, -opklarlig, -opklaret, -oplagt (U-hed), -oplyst, -opløselig (U-hed), -oplöst, -opmaalt, -opmærksom (U-hed), -opnaaelig (U-hed), -opnaaet, -oprettelig (U-hed), -opsigelig (U-hed), -opskaaren, -opskærlig, -opslidelig (U-hed), -opsættelig (U-hed), Uorden, uordentlig (U-hed), -ordholdende, U-holdenhed, uordnet, -organisk, Uoverensstemmelse, uoverensstemmende, -overgaaelig, -overkom-

melig (U-hed), -overlagt (U-hed), -oversat, -overskridelig, -overskuelig (U-hed), -overstigelig (U-hed), -oversættelig (U-hed), -overtalelig, -overtruffen, -overtræffelig, -overvindelig (U-hed), -overvunden, -paaagtet, -paakaldet, -paaklagelig (U-hed), -paaklædt, -paalidelig (U-hed), -paapasselig (U-hed), -paaregnelig, -paaskönnet, -paatalt, -paatvivlelig, -paavirkelig, -paavirket, -paaviselig, -partisk (U-hed), -passelig (U-hed), -passende, -personlig (U-hed), -plettet (U-hed), -poetisk, -poleret, -politisk, Upopularitet, upopulær, -praktisk (U-hed), -produktiv, Uproduktivitet, upræcis (U-hed), -prøvet, Uraad, uraadelig, -raget, -ransagelig (U-hed), Urede (være, komme, bringe i U.), uredelig (U-hed), -redt, -regelmæssig (U-hed), -regerlig (U-hed), -ren (U-hed), -renlig (U-hed), -renset, Uret, uret, -retfærdig (U-hed), -retmæssig (U-hed), -ridderlig (U-hed), -rigtig (U-hed), -rimelig (U-hed), Uro (U-stifter), urolig (U-hed), -rokkelig (U-hed), -rokket, Uryd (et; U-s-kammer, -kurv), uryddelig (U-hed), -rygelig (u. Tobak), -ryggelig (U-hed), -rygget (af glda. rygge, forandre, omstøde, erklære for ugyldig), -ræd, -rörlig, -rört, -saarlig (U-hed), -saattes (gldgs.), -sadlet, -sagkyndig, -sagt, -salig, -saltet, -samdrægtig (U-hed), -sammenhængende, -sammensat, -sand (U-hed), -sandfærdig (U-hed), -sandsynlig (U-hed), -sanselig (U-hed), -savnet, -sejlbar (U-hed), -selskabelig (U-hed), -selvstændig (U-hed), -set, -sigelig, -sikker (U-hed), -skaansom (U-hed), -skabt, -skadelig (U-hed; u-göre (U-else)), -skadt, -skatterlig, Uskel (Uret; gldgs.), uskellig (ubillig, ufornuftig; gldgs.), -sket, -skiftet, Uskik, uskikkelig (U-hed), -skikket (U-hed), -skreven, -skrømtet, Uskyld (en), uskyldig (U-hed; U-s-stand, -tilstand), -skændet, -skön (U-hed), -skönsom (U-hed), -sleben (U-hed), -slidelig, -slukkelig, -smagelig, -smeltelig, -smeltet, -sminket (U-hed), -smykket, -solid, -sonet, -sonlig, -spiselig, -sporlig (U-hed), -stadig (U-hed), -standselig (U-hed), -stemt, -stivet, -straffelig (U-hed), -straffet, -studeret, Ustyr (u-lig (U-hed)), usund (U-hed), -svigelig (U-hed), -svækket, -sympatetisk, -synlig (U-hed), -syret, -systematisk, -sædelig (U-hed), -sædvanlig (U-hed), -sælgelig, -sødet („ukogt"; raat for usødet), -sødygtig (U-hed), -søkyndig (U-hed), -sømmelig (U-hed), -taalelig (U-hed), -taalmodig (U-hed), -tabelig, Utak, utaknem(me)lig (U-hed), Utal, utallig (U-hed), -talt, -terlig (U-hed), Utid (i Utide), utidig (U-hed), -tilbagekaldelig, -tilböjelig (U-hed), -tilbørlig (U-hed), -tilforladelig (U-hed), -tilfreds (U-hed), -tilfredsstillende, -tilfredsstillet, -tilgivelig (U-hed), -tilgængelig (U-hed), -tilladelig (U-hed), -tilpas (U-hed), -tilraadelig (U-hed), -tilregnelig (U-hed), -tilsløret, -tilstedelig (U-hed), -tilstrækkelig (U-hed), Uting, utjenstagtig (U-hed), -tjenstdygtig (U-hed), -tjenstvillig (U-hed), -tro (U-skab (en)), -trolig (U-hed), -tryg (U-hed), -trykt, -trættelig (U-hed), -trøstelig, Utugt, utugtig (U-hed), -tvetydig (U-hed), -tvivlsom, -tvungen (U-hed), -tydelig (U-hed), Utyske (et, Ft. -r), utækkelig, -tæmmelig (U-hed), -tæmmet, -tænkelig (U-hed), -tæt (U-hed), Utöj, utöjlet, -uddannet, -udeblivelig, -udfoldet, -udforskelig, -udførlig (U-

hed), -udført, -udgivet, -udgrundelig, -udgrundet, -udholdelig (U-hed), -udryddelig, -udsigelig (U-hed), -udslettelig (U-hed), -udslukkelig, -udsprungen, -udstaaelig, -udtalelig, -udtænkelig, -udtømmelig (U-hed), -udviklet (U-hed), -undersøgt, -undgaaelig (U-hed), -undskyldelig (U-hed), -undværlig (U-hed), -van (en u. Tyr), Uvane, uvanlig, -vant (U-hed), -varlig, -varsom (U-hed), -vasket, -vederhæftig (U-hed), -vedkommende, -vejbar, -vejsom (-me; U-hed), Uvejr (U-s-fugl, -nat, -sky, u-svanger, -truende), uvelkommen, Uven (u-lig (U-hed)), -venskab (u-elig (U-hed)), uventelig, -ventende (Bio.), -ventet, -vidende, Uvidenhed (U-s-fejl, -synd), -videnskabelig (U-hed), -vigtig (U-hed), -vildig ((U-hed), upartisk; efter u-e Mænds Skön; glda. vildig, partisk; af vild, Partiskhed, Gunst; besl. med Villie), -vilkaarlig (U-hed), Uvillie, uvillig ((U-hed); modsat villig), -virkelig (U-hed), -virksom (U-hed), -vis ((U-hed); usikker), -visnelig, -vitterlig (U-hed), -vittig, -vorn (U-hed), -vurderlig, -væbnet, -vægerlig, -værdig (U-hed), Uvæsen, uvæsentlig (U-hed), -ædel, -ægte, Uægthed, uænset, -ærbødig (U-hed), -ærlig (U-hed), -øvet (U-hed).

ud. udaande (U-ing, Ft. -er), -ad (Bio.; u-böjet, -gaaende, -stræbende, -til (Bio.), -vendt), -arbejde (U-else), -armet, -arte (at; U-ning), Udarv, -arving (jur.), udaset, -banke (U-ning), -basune (U-ing), -bede sig, -bedre (U-ing; U-s-omkostninger), -betale (U-ing, Ft.-er), -bløde (U-ning), -brede (U-else), -bringe (U-else), Udbrud (et), udbryde, -brænde (U-ing), Udbud, udbuet, Udbygning, udbyde, Udbygger (en, Ft. -e), -bygning, -bytte (et), udbytte (at; U-ning), -danne (U-else), -dele (U-ing), Uddrag (et, Ft. d. s.), uddrage (U-ning), -drive (U-else, U-ning), -dunste (U-ning Ft. -er), -dybe (U-ning), -dø, Uddör, udefter (Bio.; staa u.; Søspr.), Udfald (U-s-port), udfalde, -farende (den u. Kraft), Udfart, udfinde, Udflaad, -flugt, udflytte (U-ning), Udflytter (en, Ft. -e; U-gaard), udfolde (U-else, U-ning), -fordre (U-ing; U-s-brev), -fore, -forme (U-ning), -forske (U-ning), -fri (U-else), -fritte (U-ning), -fylde (U-ning; U-s-farver (Ft.)), -færdige (U-else), -føre (U-else), -førlig (U-hed), Udførsel (U-s-told), udgaa, Udgaaende (for U.), -gang (U-s-dör, -punkt, -ög), -gave, -gift (en. Ft. -er, U-s-post, -side), udgive (U else), Udgiver (en, Ft. -e), udglatte, -granske (U-ning), -grave (U-ning), -grunde (U-else), -gyde (U-else, Ft. -r), -göre, -hale, Udhaler (en, Ft -e), -hamre (U-ing), -holde, -holdelig, -holdende, Udholdenhed, udhule, -hungre (U-ing), Udhus, udhvile sig, Udhæng (et; U-s-ark, -skab), udhæve (U-else), -i (gldgs.), -jage (U-else), -jævne (U-ing), -kaare (U-else), Udkant, -kast, udkaste (U-else, U-ning), Udkig (et; U-s-mand), udklarere, Udklip (et; U-s-bog), udklippe (U-ning), -klæde (U-ning), -klække (U-ning; U-s-apparat, -ovn), -kommandere, Udkommando, udkomme (at), Udkomme (have sit U.), udkradse (U-ning), -kramme (U-ning), -kræve, -kæmpe, Udlaan, udlaane (U-ing), -lade (-lod, -ladt; U-else, U-ning), Udlader (en, Ft. -e), udlagt, Udland (-et), udle, -lede (U-ning), -leje (U-ning), -levere (U-ing; U-s-ordre), -levet, Udligger (en, Ft. -e; U-gaard), -lod (en), udlodde (U-ning), -losse, -love (U-ning), -lufte (U-ning), Udlyd (sprogl.), udlyse (U-ning),

Udlæg (-get; U-s-brev), udlægge (U-ning, U-else), -lændig (U-hed; U-s-stand), Udlænding (en, Ft. -e), -længe (en, udlært, Udløb, -løber (en), udløse (U-ning; U-s-ret, -sum), -maale (U-ing), -magre (U-ing), -maje (U-ning), -male (U-ing), Udmark, udmarve (U-else), -matte (U-else), -mejsle (U-ing), -melde (U-else), -munde (U-ing), -mærke (U-else; U-s-tegn), -mønstre (U-ing), -mønte (U-ning), -nytte (U-else), -nævne (U-else; U-s-brev), -pakke (U-ning), -pante (U-ning), -pege (U-ning), -pensle (U-ing), -pibe (U-ning), -pille (U-ing), -pine (U-ing), -piske, -plapre (U-ing), -plukke, -plyndre (U-ing), -pumpe, -prikle, (U-ning), -præget, -purre (U-ing), -pynte (U-ning), Udraab (U-s-ord, -tegn), udraabe, -rase, -rede (U-ning, U-else), -regne, -rense (U-ning), -rette, Udrider (en, Ft. -e), udrinde, -ringe[1] (U-ning; af en Kjole), -ringe[2] (U-ning; med Klokke), -rive (U-ning), -ruge (U-ning), -ruste (U-ning), -rydde (U-else; U-s-krig), Udrydder (en, Ft. -e), udrykke (U-ning; U-s-ordre), -række (U-ning), -röre (U-ing), -saa, Udsagn (et, Ft. d. s.; U-s-ord), -salg (U-s-pris, -sted), udsat, -save, -se, Udseende (et), -sejling, udsende (U-else, U-ing (en, Ft. -e)), -sige (U-else), Udsigende (et), -sigt (en, Ft. -er; U-s-punkt), udskaaren, -skeje (U-else, Ft. -r; U-ning), -skibe, -skifte (U-ning), -skille (U-else, U-ning), -skregen, Udskrift (en), udskrive (U-ning; U-s-chef), Udskud, udskyde, -skydelig, -skælde, -skænke (U-ning), -skære, Udslag, udslagen (hele den u-ne Dag), slette (U-else), -slidt, -slukke, -slynge, Udslæt, udsmelte, -smide, Udsmider (en, Ft. -e), udsmykke (U-ning, Ft. -er), Udsnit, udsolgt, -sondre, -sone (U-ing), -sovet, -spejde (U-ning), -spekuleret, Udspil (-let), udspillet, -spile (U-ing), -sprede (U-else, U-ning), Udspring, udspringe, -spy (U-ning), -spænde, -spörge, -staa, -staaende, -staffere (U-ing), -stede (U-else; U-s-dag), Udsteder (en, Ft. -e), udstemt, -stige (U-ning), -stille (U-ing; U-s-bygning), Udstiller (en, Ft. -e), udstoppe (U-ning), -strøle (U-ing) -strakt, -stridt, -strække (U-ning), -strø, -strömme (U-ning), -studeret, -stykke (U-ning), Udstyr (et; U-s-forestilling, -forretning, -stykke), udstyre (U-else, U-ing), -støde (U-else), -suge (U-else (Ft. -r), U-ning (Ft. -er)), Udsuger (en, Ft. -e), udsulte (U-ning), -svede (U-ning), -svævende, Udsvævelse (Ft. -r), udsy, -synge, Udsæd, udsælge (U-ning), Udsælger (en, Ft. -e), udsætte (U-else), -søge, -tage, -tale (U-else), Udtale (U-betegnelse), udtjent, Udtog (et; u-s-vis (Bio.)), udtraadt, Udtryk (u-s-fuld, -løs, U-maade), udtrykke (u-lig), -træde (U-else, U-ning), Udtræk (et), udtunget, -tvære (U-ing), -tyde (U-ning), -tynde (U-ing), -tænke, -tæret, -tömme (U-else, Ft. -r; U-ning; U-s-hane), -törre (U-ing), -vaaget, Udvalg (U-s-betænkning), udvalgt, -valse, -vande (U-ing), -vandre (U-ing; U-s-agent), -vaske, Udvej, udveksle (U-ing), -vendig, -vide (U-else; U-ning (U-s-kraft)), -videlig (U-hed), -vikle (U-ing; u-s-dygtig, U-evne, -gang, -trin), -virke (U-else; U-ning (U. af en Hov)), -vise (U-ning), -viske (U-ning), -vokset, -vortes (Bio., Tillo.), Udvortes (et; Ydre; U-hed (Ft. -er)), -vækst, udvælge (U-else), -æske (U-ning), Udørken, udøse, -øve (U-else), Udøver (en, Ft. -e). — ude. u-

blive U-else; U-s-dom, -fra (Bio.), -lade (U-else), -lukke (U-else), -staaende, U-staaende (et; Gæld. Fordring, Mellemværende, u-stængt. — uden (Bio., Forho., Bindeo.). u. Tvivl, u. videre. udenad (U-slæsning. udenadlært), -bords, -bys (u-boende), -dörs, -for (Bio.; u-staaende), -fra, -lands (U-rejse), -landsk, -om (Bio.; U-s-bekvemmeligheder (Ft.), -lejlighed, -snak), -over, -paa (Bio.), -rigs (U-fart, -handel, -minister, -ministerium, -politik), -rigsk, -skærs, -sogns, -til. U-verden (-en), u-vælts (Bio., Tillo.), U-værk.

udi, se u. ud.

Uge (en, Ft. -r). U-blad, -dag (U-s-gudstjeneste), u-lang, U-lön, -penge, -regning, -skrift (et), -vis (i U.), u-vis (Bio.). ugentlig.

Ugle (en, Ft. -r). U-billede, -hoved, -papegöje, -rede, u-set, U-skrig, -öjne. at ugle sig ud. — Uglspil (fra plt. Ulenspegel [ty. Eulenspiegel], -Uglespejl"). U-streg.

u(h) (Udro.).

uhumsk ((U-hed, Ft. -er); -humsk er Afledn. af gldn. humskæ. hunskæ, uren Vædske, der kommer ud gennem Huden paa det menneskelige Legeme; maa antages egentlig at være „udhumsk" (jf. Udslæt, -flaad) og indført i Skriftsproget fra en Dialekt, f. Eks. Fynsk, hvor ud udtales u; optræder allerede i Reformationstiden i Formen uhomsk).

Ulan (en, Ft. -er; polsk; „Lansenér"). U-officer, -regiment.

Uld (-en). u-bærende, U-garn, u-haaret, U-kræmmer, -marked, -saks, -skjorte, -sky, -sok, -spinder (en), -strömpe, -tot, -tröje, -töj, -vante, -vare; u-agtig. ulden (-ent, -ne; U-hed).

Ulk (en, Ft. -e).

ulme at.

Ultimatum (et; lat.).

ultra- (lat.): u-konservativ, -liberal, U-marin (et), u-montan osv.

Ulv (en, Ft. -e). U-e-fod (Plante, lycopodium), -gab, -grav, -hund, -hunger, -jagt, -mælk (Plante), -saks, -skind, -unge; u-agtig. Ulvsrøn (Kvalkved), en Ulvinde.

und- (fra mnt. un(t) [ty. ent-; jf. entledige]): u-drage (U-else), -falde (foræld.), -fange (U-else), -fly, -gaa, -gælde (U-else), -komme, -lade (-lod, -ladt; U-else), -live (jydsk), -løbe, -se sig (U-else), -seelig (U-hed), -sige (U-else), -skylde (U-ning, Ft. -er), -skyldelig, -slaa sig, -slippe, -sætte (U-ning; U-s-hær), -tage (U-else, Ft. -r; U-s-lov, -tilfælde; u-vis (Bio.)), -tagen (Forho., Bindeo.), -vige (U-else; U-s-forsøg), -være (-værer, -ede, -et), -værlig.

unde (at; -te).

Under (et, Ft. -e). U-barn, u-fuld, U-gerning, u-görende, U-gører (en), -værk, underlig (U-hed), at undre, undres.

under (underst). u. Dække, Sejl. Underafdeling, -ansigt, -arm, -balance, -befalingsmand, -benklæder, -bibliotekar, -bid, u-binde, (U-ing), U-bud, -bukser, u-byde, -bygge (U-ning, Ft. -er), -danig (U-hed), U-del, -dommer, -dyne, -fald (U-s-hjul), u-forstaa (U-else), -fundig (U-hed), -gaa, U-gang, u-give, U-givenhed, u-grave (U-ning), U-graver (en, Ft. -e), -gær, -gæring, u-gæret, -haanden (Bio.), -handle (U-ing, Ft. -er), U-hold, u-holde (U-ning; U-s-bidrag), U-hud, -hus, u-jordisk, -kaste (U-else), -kende (U-else), U-kjole, -klasse, -klædning, -konge, -kop, -korporal, u-kue (U-else), U-kæbe, u-købe, U-lag, u-legen (-ent, -ne), U-liv (U-s-sygdom), -læbe, -læge, u-løben, U-maal, -maaler (en, Ft. -e), -mand, u-minere (U-ing), U-mund, u-neden, U-officer, u-ordne, U-pant, -ret (U-s-dom), u-rette (U-ning, Ft. -er), U-saat (-ten, Ft. -ter; fra mnt. undersate), u-saatlig, U-sejl, -side,

-skov, -skrift (en), u-skrive, U-skud, u-skyde, U-skort, -slæb, u-staa sig, -strege (U-ning), U-ström, -styrmand, u-støtte (U-ning, Ft. -er (U-s-flade); U-else (Ft.-r. U-s-forening)), U-støtter (en, Ft. -e), u-sædig, -sælge, U-sætning, u-sætsig, -søge (U-else, Ft. -r; U-s-kommission), -søisk, -tegne, -tiden (Bio.; fra mnt. undertiden), -trykke (U-else), U-trykker (en, Ft. -e), -tröje, u-tvinge (U-else), -vejs, U-verden, u-vise (U-ning; U-s-anstalt, -væsen), -vurdere (U-ing), U-vægt, u-vægtig.

uneret (af lat. unus, en).

ung yngre, yngst). U-karl (U-e-lejlighed, -liv), -kvæg, -mø, -skov. — Ungersvend (Unger- er gl. Nævnef. i Hank. af ung). Ungdom (-men; U-s-aar, -alder, -daarlighed, u-frisk, U-tid, -ven). ungdommelig (U-hed). en Unge (Ft. -r).

Ungarn. en Ungarer (Ft. -e). ungarsk.

Uniform (en, Ft. -er; af lat. unus, en; U-s-frakke). at uniformere (U-ing). — unik (-ke; fr. unique, lat. unicus). et Unikum. — Union (en, Ft. -er). U-s-akt, -flag. — Unitar (en, Ft. -er). unitarisk. — Univers(um) (-verset). universal. U-arving, -historie, -middel. en Universalitet. universel (-le; fr.). — Universitet (et, Ft. -er). U-s-bibliotek, -lærer.

Unse (en. Ft. -r; lat. uncia).

Ur (et, Ft. -e; gennem ty. Uhr fra lat. hora, Time). U-fjeder, -glas, -kæde, -lomme, -mager (en; U-svend), -nøgle, -skive, -viser, -værk.

ur-[1] (optaget i nyere Tid fra ty. ur-, der efter Oprind. er samme Ord som mnt. or- (hvorfra da. Aarsag, Orlog), oldn. or [sv. ur] (hvoraf da. Orlov), af, ud af; samme Ord som er-: eragte, -fare osv.): Urbeboer (en), -billede, -bjerg, -celle, -folk, -form, -formation, urgammel, Urhjem, -kilde, -kraft, -menneske, -skov, -sprog, -tid, -tilstand, -verden.

Ur-[2] (oldty. ur-, or- [ty. Auer]; jf. Aarfugl): Urfugl, -hane, -höne, -höns.

Ur-[3] (oldty. ur- [ty. Auer-], oldn. úr-r, lat. urus, Urokse). Urokse.

urban (lat. urbs, By). en Urbanitet.

urgere (at; U-ing; lat.).

Urfugl, -hane, se u. Ur-[2].

Urin (-en; gr.). U-afsondring, -blære, u-drivende, U-glas, -rör, -standsning. at urinere.

Urne (en, Ft. -r; lat.).

Urokse, se u. Ur-[3].

Urt[1] (en, Ft. -er). U-e-bed, -bod, -bog, -gaard (U-s-mand), -have, -kost, -kram, -kræmmer, -potte, -vand; u-agtig.

Urt[2] (-en; det første Øl, der løber af Rostkarret).

ussel (usle; U-hed). U-ryg (en, Ft. -ge). usselig. en Ussling (Ft. -e(r)).

Usurpation (en). en Usurpator (Ft. -er). at usurpere (U-ing).

Utopi (en, Ft. -er; gr. u, ikke; topos, Sted). et Utopien. utopisk. en Utopist (Ft. -er).

V (W).

V, v (et. Ft. V'er, v'er). V-Lyd.

Vaaben (et; [1](Angrebs-, Forsvarsv.) Ft. d. s. [2](Adels-, Stadsv.) Ft. -er). V-art, -billede, -bog, -brag, -broder (V-skab (et)), -brug (en), -drager (en), v-dygtig (V-hed), V-dyst, -felt (et) -frakke, v-før, V-gny, -holder (en, Ft. -e), -hus, -hvile, -kammer, v-løs (V-hed), V-magt, -maler, -mester, -mærke, -plads, -skjold, -smed, -stilstand, -øvelse. v-øvet.

vaad. v-skoet.
Vaade (en). V-bod, -drab, -ild, -sag, -skud. Vaadesgerning.
Vaage (en, Ft. -r; V. i Isen).
vaage (at). V-kone, -nat, -stue. vaagen (-ent, -ne). at vaagne.
Vaand (en).
Vaande (en). v-fuld. at vaande sig.
Vaaning (en, Ft. -er; ty.). V-s-hus.
Vaar[1] (-en; Foraar). V-blomst, -bud, -dag, -fiskeri, -flue, -forglemmigej, v-grön, V-korn, -luft, -nat, -salat, -sild, -sæd, -viol. vaarlig (digt.). at vaares.
Vaar[2] (et, Ft. d. s.; Dyne-, Pudev.).
Vaas (-et). at vaase. Vaase-hoved. vaaset.
Vable (en, Ft. -r). vablet.
Vaccination (en, Ft. -er; af lat. vacca, Ko). V-s-attest). en Vaccinatør (Ft. -er). Vaccine (-n). at vaccinere.
Vad (et). at vade (V-ning). Vadefod, -fugl, -sted, -støvle. en Vader (Ft. -e; Vadefugl).
Vadmel (-et). V-s-bukser, -frakke, -klæder, v-klædt, V-kofte, -tröje.
Vadsæk (ty. Watsack).
Vaffel (en, Ft. Vafler; ty.). V-bager, -jærn.
vag (V-hed; gennem ty. vag fra lat. vagus).
Vagabond (en, Ft. -er; lat. vagabundus). at vagabondere (V-ing). en Vagabonderen.
Vager (en, Ft. -e; Sømærke). V-böje, -inspektør, -kutter, -penge, -skib.
Vag(g)on el. Waggon (en, Ft. -er; eng.; egentl. samme Ord som Vogn).
Vagt (en, Ft. -er; ty.). V-baal, -blus, -glas, v-havende, V-hold, -hund, -ild, -mandskab, -mester, -parade, -post, -skib, -skud, -stue, -taarn. vagtsom (-me; V-hed).
Vagtel (en, Ft. Vagtler; ty.). V-fangst, -garn, -konge, -pibe.
vaje (at).
Vajsenhus (ty.). V-barn, -dreng, -forstander, -pige, -skole.
Vakance (en, Ft. -r; lat.). vakant.
vakker (vakre; ty.; besl. med vaage).
vakle (at; ty.). v-vorn.
Val[1] (-en; digt.; optaget fra oldn. val-r, det i Kampen faldne Mandskab). V-fader, -hal, -kyrie (en, Ft. -r; den som udvælger. „kaarer" dem, der falde). -plads, -ravn, -rov.
Val[2] (-len; Kyst; sv.).
Valbirk (en).
Valdhorn (ty. Waldhorn; „Skovhorn"). en Valdhornist (Ft. -er).
valen (-ent, -ne; V-hed).
Valfart (ty. Wallfahrt). V-s-sted. at valfarte.
Valg (et, Ft. d. s.). V-agitation, v-berettiget, V-bestyrelse, -brev, -census, -dag, -forsamling, v-fri, V-frihed, -handling, -kamp, -kampagne, -komité, -kreds, -liste, -lov, -maade, -mand (V-s-valg), -menighed (V-s-kirke, -præst), -ret, -rige, -sprog, -sted, -tryk. valgbar (V-hed).
Valk (en, Ft. -e; sammenrullet Haar eller Uld til Brug ved Kvindernes Haaropsætning).
valke (at; V-ning). Valkebejdse, -bord, -(e)jord, -mølle. en Valker (Ft. -e). et Valkeri.
Valkyrie, se u. Val[1].
Vallak (-ken, Ft. -ker; gildet Hingst: egentl. en fra Vallakiet).
Valland (Italien). Valnød (V-(de)træ). valsk el. vælsk. valske Bönner el. Valskebönner. Vælskbind. -land.
Valle (-n). V-kur (V-anstalt). v-sur, V-syre.
Valm (en, Ft. -e; Skraatag paa en Husgavl; ty.). V-tag.
Valmue (en, Ft. -r). V-frø, -kapsel, -olie, -saft.
Valnød, se u. Valland.
Vals (en, Ft. -e; ty.). at valse[1], danse Vals. — Valse (en, Ft. -r). at valse[2] (V-ning; glatte, udjævne med en Valse). Valsebly, v-formet, V-maskine, -snegl, -værk.
valsk, se u. Valland.
valte (at; fra ty. walten; samme Ord som da. volde). skalte og v.
Valuta (-en; ital.).

vamle (at). vammel (vamle; V-hed). v-sød.
Vampyr (en, Ft. -er; serbisk).
Vams (en, Ft. -e; ty.).
van (Bio.; besl. med Vane). være v.
van-: Vanart, v-arte, -artig (V-hed), -byrdig (V-hed), -før (V-hed), V-held, v-helde (at; (V-else) = vansire), -hellig (V-hed), -hellige (V-else), V-hjemmel, -hæder, v-hædre, V-kant (paa Tømmer; ty. Wahnkante), v-kundig (V-hed), V-magt, v-mægtig, V-pryd, v-pryde, V-ry, -rygte, -røgt, v-røgte, V-sir, v-sire, -skabe (V-ning), -skabt (V-hed), V-skæbne. v-skøtte, -slægte (V-ning), V-smag, -smægte, -syne (V-ing; = v-sire), -treven (-ent, -ne), -trives (V-else; V-ning (en, Ft. -e(r)), -tro, -troende, V-tro, -vare (af V.), -vid (en el. et), v-vittig (V-hed), -ære, V-ære.
Vand (-et, Ft. -e). oven Vande. Se til. Vandaare, -afledning, -aks (en; Plante), -bad, -bakkelse, -ballie, -bassin, -beholder, -beholdning, -bi, v-blaa, V-brok, -bygning (V-s-fag, -kunst, -lære), V-bærer (en), -daab, -damp, -draabe, -drag, -fad, -fald, -farve, -flade, -flaske, -flod, v-fri, -førende, V-gang, -glas, -gren (ty. Wasserast), -grød, -hane, -hjul, -hul, -hund, -höne, -kalv (Insekt), -kande, -kar, -karaffel, -kiger, v-klar, V-kraft, -krukke, -kumme, -kur, -køler (en, Ft. -e), -laas, -ledning, v-lidt, V-løb, v-løs, V-maaler, -mand, -mangel, -melon, -mester, -mængde, -mærke, -mølle, -møller, -plante, -post, -pyt, -rende, v-ret (V-hed), -rig (V-hed), V-rotte, -rör, -skat, -skel, -skorpe, -skræk, -slange, -snegl, -spand, -spejl, -spring, -sprøjte, -spild, -stand, -straale, -stövler (Ft.), -syn, -trug, -tryk, -træder (en, Ft. -e), v-tæt (V-hed), V-ur, -vej, værk, -væsen. et Vande. dagligt V. smult V. at vande (V-ing, Ft. -er; V-s-sted). vandet. vand(agt)ig.
Vandal (en, Ft. -er). en Vandalisme. vandalsk.
Vandel (en; ty.).
vandre (at; V-ing, Ft. -er; ty.; V-s-mand, -stav). Vandreaar, -bog, -drift, -due, -græshoppe, -lyst, -lærer, -rosen, -rotte, -stjerne. en Vandrer (Ft. -e).
Vane (en, Ft. -r). V-dranker, -drift, -dyr, -menneske, -sag, -synd; v-mæssig. vanlig (v-vis).
Vang (en, Ft. -e). V-e-led.
Vange (en, Ft. -r; Sidestykke; ty.; „Kind"). en Hövls, Trappes Vanger). Vangebolt, -hövl.
Vanille (-n; fr.; fra spansk vainilla, Demin. af vaina, Skede, Bælg, Kapsel; lat. vagina, Skede). V-chokolade, -is, -stang, -te.
vanke[1] (at; vandre hid og did; fra mnt. wanken). v. om. — vankelmodig (V-hed).
vanke[2] (at; upers.; være at faa). der vanker Prygl.
vanskelig (V-hed, Ft. -er; v-göre (V-else)).
vant (jf. vænne).
Vant (et, Ft. -er; Søspr.; holl.).
Vante (en, Ft. -r).
var: blive v.; jf. Vare[1].
varagtig, se u. vare[2].
Varbørster (Ft.).
Varde (en, Ft. -r; Vagttaarn, Udsigtspost; besl. med var; jf. Garde).
Vare[1] (besl. med var): tage V. paa, tage sig i V. — varetage (V-else), V-tager (en, Ft. -e). -tægt (en; V-s-arrest, -fængsel). — at vare sig. Vare- (= Reserve-; Søspr.): V-anker, -gods, -sejl, -trosse. — varlig. varsom (-me; V-hed). Varsel (et, Ft. -sler; V-(s)raab, -røst, -skrig, -tegn). at varsle (V-ing). en Varsler (Ft. -e; en Øgle).
Vare[2] (en, Ft. -r; Drikke-, Føde-, Handels-, Klæde-, Madv. osv.). Vareballe, -beholdning, -indførsel, -lager, -mægler, -mærke, -omsætning, -oplag, -pris, -prøve.

vare[1] (at; advare, vare sig), se u. Vare[1].

vare[2] (at; vedvare). varagtig (V-hed). varagtelig (Bio.). varig (V-hed).

variabel (-ble; lat.). en Variant (Ft. -er). en Variation (Ft. -er). at variere. en Varieté (-een, Ft. -eer). en Varietet (Ft. -er).

varlig, se u. Vare[1].

varm. varmblodet (V-hed). -blodig (V-hed), -hjertet (V-hed), V-hus, -luftsmaskine. Varm(t)vandsbeholder, -pumpe. at varme. en Varme. Varmeapparat, -bækken, -bælte, -dunk, -enhed, -evne, -fylde, v-givende, V-grad, v-holdende, V-kilde, v-ledende, V-leder (en), -linie, -lære, -maaler (en), -maaling, -mængde, -rör, v-stadig, V-straale, -stue, -udvikling, -ækvator.

Varp (et, Ft. d. s.; eng.; Søspr.). at varpe (V-ning). Varpebøje, -gods, -trosse. Varpanker.

Varsel, se u. Vare[1].

varsko (at; varskor, -ede, -et; plt.). varsko! et Varsko.

varsom, se u. Vare[1].

varte op (at; efter ty. aufwarten; besl. med da. Varde). Vartpenge, Ventepenge.

Varulv (mnt. warwulf, ty. Werwolf [Var- er Mand, efter Oprind. og Betydn. samme Ord som lat. vir; jf. Verden]; „Mandulv").

Vasal (-len, Ft. -ler; kelt. Oprind.). V-pligt, -stat, -tjeneste.

Vase (en, Ft. -r; fr., ty. vase, fra lat. vas, Kar). V-figur, -indskrift, -maleri.

Vaselin (-en; vilkaarligt lavet Navn fra Verdensudstillingen i Philadelphia 1876). V-olie.

Vask (-en). i V. en Vask (Ft. -e; Køkkenv.; Vaskerende, -tud). at vaske ((V-ning, Ft. -er); ty.). Vaskeballie, -bjørn, -bord, -bræt, -fad, -kar, -seddel, -skindshandsker, -stof, -svamp, -sæbe, -tøj, -vand. en Vasker (Ft. -e). Vaskerkone, -lön, -pige. — Vaske(r)bænk, -hus, -kedel, -kælder, -trug. et Vaskeri (Ft. -er).

Vat (-tet). V-fabrik, -maskine, -silke. at vattere (V-ing).

Vater-, se Va(t)ter-.

Vatikan (-et; lat.).

vatre (at; danne bølgeformige Striber paa Tøj; (V-ing); eng. water [ty. wässern], af water, Vand). en sort, vatret Silkekjole. vatrede Baand.

Va(t)ter- (fra plt., holl., eng. water, Vand): V-bord (Søspr.), -kloset, -line, -liste, -pas (-set, Ft. -ser), v-pas (Bio.), Vattersot (v-tig), V-stag, -tvist.

Vaudeville (en, Ft. -r; fr.). V-digter, -forfatter, -stof.

ve (Udro.; ty.). ve mig! ak og ve! Ve (et). mit Ve og Vel. Ve (en, Ft. -er; Fødselsv.). Veanfald, -klage, velignende, Vemod (en el. et; v-blandet). — vemod-s-fuld, V-taare). vemodig (V-hed), Vepause, -raab.

Ved (-det). Vedbend(e) (en, Ft. -(e)r; besl. med Baand, binde; V-blad, -ranke; v-agtig), V-celle, -dannelse, -del, -kast (et; Brændehob), -torn. veddet.

ved. holde v. lige, v. Magt. vedblive (V-else), -børlig, -föje (V-else, V-ning), -gaa (V-else), -holdende, V-holdenhed, v-hæfte (V-ning), -hænge, V-hængenhed, v-kende sig (V-else), -komme V-kommende (for mit V.), v-lagt, -ligeholde (V-else; V-s-omkostninger), -lægge (V-ning), -röre, -staa, -tage (V-else), -tegne (V-ing), V-tægt (en, Ft. -er), v-vare, V-varenhed). — veder- (dels oprind. dansk, dels optaget fra Tysk): v-fares, -hæftig (V-hed), -kvæge (V-else), -lag, v-lægge, V-part (Modpart), v-styggelig (V-hed).

Vedbend, se u. Ved.

veder-, se u. ved.

Vedet (-ten, Ft. -ter; fr.; ital. Oprind.). V-kæde, -post.

veg (V-hed: besl. med vige). at vege. at vegne (et Söm, en Split).

Vegetabilier (Ft.; lat.). vegeta

bilsk. en Vegetarianer (Ft. -e). Vegetarisme (-n). en Vegetation (Ft. -er). vegetativ. at vegetere.

Vegne (Ft.). paa egne, Embeds V. Se al, ingen.

Vehikel (et, Ft. -kler; lat.).

Vej (en, Ft. -e). Se af, i. Vejanlæg, -arbejde, -betjent, -bred (en; Plante), v-farende, V-fred, -fyld, -grøft, -inspektør, -kant, v-kendt, -lede (V-ning), V-leder (en), -længde, -mand, -støv, -viser (en), -væsen, vejbar.

veje[1] (at; -ede, -et; V-ning, Ft. -er). Vejeredskab. vejelig (V-hed). en Vejer (Ft. -e). V. og Maaler. Vejerbod, -seddel.

veje[2] (at; vog; dræbe (foræld.)).

Vejksel- (ty.): V-rör, -træ.

Vejr (et). Se til. Vejrberetning, v-bidt, V-flöj, -forandring, -forhold, -gab, -glas, -hane, -hat, -institut (meteorologisk I.), -kort, v-kyndig, V-lag, -lære, -mølle, -møller, -omslag, -profet, v-slaaet el. -slagen, V-spaadom, -station (meteorologisk S.). at vejre. Vejrlig (-et).

St. Vejtsdans (ty.; mlat. chorea sancti Viti; [St. Vitus anraabtes for denne Sygdom]).

Veksel- (ty.). V-drift, -forhold, -sang, v-stillet, V-vinkel, -virkning; v-vis. — en Veksel (Ft. -sler). en falsk V. Vekselaager, -accept, -bank, -blanket, -falsk (en), -fordring, -gæld, -handel, -kurs, -mægler, -ret. en Vekselerer (Ft. -e). at veksle (V-ing).

vel (Bio.). et Vel (-let). det almene V. velan (Udro.), -anstændig (V-hed), -baaren (-ent, -ne; V-hed), V-befindende (et), v-befæstet, -beföjet, -begavet, -begrundet, V-behag, v-behagelig (V-hed), -beholden (-ent, -ne), -bekendt, -beraad (med v. Hu), -beregnet, -besat, -betænkt, -bygget, -byrdig (V-hed), -dannet, -dyrket, -dædig (V-hed), -fornöjet, -forrettet, -forsynet, -fortjent, V-færd (V-s-sag), -gaaende (et), -gerning, v-gjort, -grundet, -görende, V-görenhed (V-s-forening), -görer (en, Ft. -e; V-inde), v-havende, V-havenhed, -haver (en, Ft. -e), v-holden, V-klang, v-klingende, -klædt, -kommen (-ent, -ne), V-komst (en; V-bæger, -hilsen), -levned, -lugt, v-lugtende, V-lyd, v-lydende, -lykket, V-lyst, v-lystig, V-lystning (en, Ft. -e(r)), v-lærd, -lönnet, V-magt (V-s-dage), v-menende, -ment, -nærel (V-hed), -opdragen (-ent, -ne; V-hed), -oplagt, -ordnet, -rettet, -sejlende, -set, -signe (V-else; v-s-rig), -sindet, -skabt, -skikket, -skreven (-ent, -ne), V-smag, v-smagende, -spækket, -staaende, V-stand (V-s-kilde), v-stillet, -studeret, -talende, V-talenhed, v-tilfreds (V-hed), -tænkende, -udført, -udrustet, -underrettet, -valgt, V-villie, v-villig (V-hed), -vis, -voksen (-ent, -ne), V-være (et), -ynder (en, Ft. -e), v-ædel, -ærværdig (V-hed).

Velin (-et; fr., oldfr. veel, lat. vitellus, Kalv). V-papir, -pergament.

Velocipede (en, Ft. -r; fr.). V-ryttet.

Ven (-nen, Ft. -ner). Vennegave, -haand, -hilsen, v-huld, V-kreds, -lag, v-los, V-møde, -sind, v-sæl (V-hed), V-tale, -tjeneste, -vold. venlig (V-hed; v-sindet). Venskab (et; V-s-baand; v-e-lig (V-hed)). en Veninde.

vende (at; -te; V-ing, Ft. -er). V-cirkel, -hals (Fugl), -kaabe, -kreds, -punkt.

Vender (en, Ft. d. s.). vendisk.

Vendsyssel. en Vendelbo (Ft. -er).

Vene (en, Ft. -r; lat.). V-betændelse, -klap (en), -kredsløb, -puls, -stamme, -udvidning. venøs (fr. veineux).

Veneration (en; lat.). at venerere.

venstre, se höjre.

vente (at). V-penge, -sal, -tid, -værelse. være, have i Vente.
ventelig.
Ventil (en, Ft. -er; nylat.). V-dæksel, -hane. en Ventilation (V-s-apparat). en Ventilator (Ft. -er). at ventilere (V-ing).
Venus (lat.). V-haar (Plante, napellus), -passage, -tempel, -vogn.
Veranda (-en, Ft. -er; indisk).
verbal. V-adjektiv, -injurie, -substantiv. et Verbum (b. F. Verbet; Ft. Verber; Udsagnsord; lat. verbum, Ord).
Verden (en, Ft. -er; -en er oprind. Kendeo.; jf. Verdsens (til ingen V. Nytte (foræld.)), verdslig; glda. wærald, wærld, oldn. verǫld [ver- er Mand; jf. Varulv; -ǫld er Tidsalder; besl. med Alder], sv. verld, eng. world, ty. Welt, oldty. weralt). Verdensalt (-et), -anskuelse, -barn (el. Verdens B.), -begivenhed, -behersker, -berömmelse, v-berömt (V-hed), V-billede, borger, -bygning, -dame, -del, -egn, -erfaring, -erobrer, -foragt, -foragter, -fred, -handel, -hav, -herredömme, -hersker, -historie, v-historisk, V-hjörne, -kant, v-klog (V-skab), V-kort, -mand, -orden, -rum (-met), -sprog, -system, -udstilling. — verdslig (V-hed; v-göre (V-else)).
verificere (at; lat.; V-ing). en Verifikation. — veritabel (-ble; fr.).
Vers (et, Ft. d. s.; fra lat. versus). Versart, -forbindelse, -form, -linie, -lære, -nød. — Vers(e)bygning, -fald, -kunst, -kunstner, -mager (en), -mageri (et), -par. — Versefod, -maal. at versificere. en Versifikation. en Versifikator (Ft. -er).
Versal (en el. et, Ft. -er) el. V-bogstav (stort Bogstav til Begyndelse af et nyt Afsnit el. Vers).
versere (at; lat.). Sagen verserer for Retten.
Version (en, Ft. -er; lat.).
vertikal (nylat.). en Vertikal.
Vesir (en, Ft. -er; tyrkisk Minister; arab.).
Vesper (-en; lat.). V-klokke, -kost, -tid, -time.
Vesselhorn (Oksehorn (i Heraldikken); glda. wesenehorn; fra Tysk; [wesene er samme Ord som Bison(okse)]).
Vest[1] (en, Ft. -e; fr. veste). V-e-for, -knap, -lomme.
Vest[2]: fra V. til Øst. V. for, paa. mod, i V. — Vestasien, -bane, -europa v-europæisk, V-indien, v-indisk, V-kyst. — Vesten. det fjerne V. Vestenstorm, -vind. — Vester. V. fra, paa. Vesterbro, -egnen (i Jylland), -fælled, -gade, -havet, -port, -vold. vestlig. — Vestre Kirkegaard.
Vestibule (en, Ft. -r; fr.).
Veteran (en, Ft. -er; lat.).
veterinær (fr. vétérinaire). en Veterinær (Ft. -er). v-kyndig, V-skole, -videnskab.
Veto (et; lat. veto, jeg forbyder).
Whig (en, Ft. -s el. -ger; eng.). W-partiet.
Whisky (-en; irsk).
Whist (en; eng.). W-bord, -kort, -parti, -spiller.
vi (os).
via (over; lat. via, Vej). v. London.
Viadukt (en, Ft. -er; nylat.).
Vibe (en, Ft. -r). V-and, -fedt (en; Plante), -rede, -vinter, -æg (et; (Plante) en).
Vibration (en, Ft. -er; lat.). at vibrere.
Vice- (lat. vice, i Stedet for; jf. Vikar). V-admiral, -formand, -guvernør, -inspektør, -konge, -konsul, -præsident, -vært.
Vid (-det). v-fuld, -løs.
vid (videre, videst; V-hed). vidaaben, -halset, -haset, -sporet. — vidtbekendt, -berejst, -berygtet, -berömt, -dreven, -forgrenet, -gaaende, -løftig (V-hed, Ft. -er; efter ty. weitläuftig; -läuftig af laufen, løbe), -omfattende, -rækkende, -skuende, -svævende. — Viderebefordring, -dannelse, -forsendelse, v-gaaende, -kommen. — en Vidde (Ft. -r). at vide[1] ud, vide (Bio.; digt.).

vide[2] (at; ved (Ft. vide), vidste, vidst). v-begærlig (V-hed), V-lyst, v-lysten, -værdig. et Vidende (med, uden mit V.). en Videnskab (Ft. -er; efter ty. Wissenschaft). V-s-dyrker, -fag, -gren, -mand. videnskabelig (V-hed).

viderværdig (V-hed, Ft. -er; ty. widerwärtig).

Vidie el. Vidje (en, Ft. -r). V-baand, -fletning, -kurv, -pil.

vidne (at; besl. med vide). et Vidne (Ft. -r). V-bevis, -ed, v-fast, V-forklaring, -førsel, -pligt, -protokol. et Vidnesbyrd (Ft. d. s.).

vidtløftig, se u. vid.

Vidunder (et). V-barn, -land. vidunderlig.

vi(e) (at; vier, viede, viet; V-else; (V-s-attest, -formular)). Vievand (V-s-kar, -kost).

Wien. Wienerbager, -bageri -brød, -grönt, -hof (-fet), -kalk, -kongres (-sen), -vals, -vogn.

Vift (et, Ft. d. s.). at vifte (V-ning). Vifteredskab. en Vifte (Ft. -r). Vifteform, -holder (en), -krone, -palme.

Vig (en, Ft. -e).

vige (at; veg (Ft. -e), vegen (-et, -ne); tidl. vigte, vigt; derfor endnu afvigt(e)). Vigespor.

Vigilie (en, Ft. -r; lat.).

Vignet (-ten, Ft. -ter; fr. „Vinranker").

vigtig (ty.; (V-hed); egentl. samme Ord som vægtig). Vigtigmager (en), -per (en).

Vigvam el. Wigwam (-men, Ft. -mer; Indianerhytte).

viis (viist, vise). Vismand. Visdom (-men; V-s-tand). viselig (Bio.).

Vikar (en, Ft. -er; lat.; besl. med Vice-). et Vikariat (Ft. -er). at vikariere (V-ing).

Viking (en, Ft. -er; optaget i nyere Tid fra Oldnordisk). V-e-aand, -blod, -flaade, -færd, -liv, -skib, -tid (-en), -tog.

Vikke (en, Ft. -r; vicia). V-ager, -foder, -halm, -havre.

Vikkel, se u. vikle.

vikle (at; ty. wickeln). en Vikler (Ft. -e; Insekt). — en Vikkel (Ft. Vikler; den inden for Dækbladet værende Del af en Cigar). V-form, -mager (en).

vikse (at; ty. wichsen; samme Ord som da. vække). v. sit Overskæg.

Viktualier (Ft.; lat.; jf. Fetalje). Viktualiebrødre, -handel, -handler, -kælder.

vild (V-hed). vilden, vildene (gldgs.; digt.). Vildand, -basse, -brad, -dyr, -farelse (en, Ft. -r), v-farende, -fremmed, V-gaas (V-e-jagt), -kat, v-lede, V-mand, -mose, -spor, -stamme, -svin (V-e-jagt), -tysker, -æsel. — vildtvoksende. at vildes. Vildelse (i V.). et Vilderede. et Vild(t)nis (-set; ty.). Vildskab (en el. et). vildsom (-me; V-hed). Vildt (-et; V-bane, foged, -handel, -handler (en; V-forening), -hus, -stand, -tyv, -tyveri.

Vilje, se Villie.

Vilkaar (et, Ft. d. s.; fra mnt. wilkor [ty. Willkür]; af wille, Villie, og kor, Valg; (frit) „Villiesvalg"). V-s-bytning. vilkaarlig (V-hed).

Villa (-en, Ft. -er; lat.). V-kvarter.

ville (at; vil (Ft. ville), vilde, villet). — en Villie el. Vilje (Ft. -r). v-fast (V-hed), V-kraft, v-kraftig, -løs (V-hed), V-styrke, v-stærk, -svag. — V-s-akt, -bestemmelse, -erklæring, -formaal, -frihed, -ytring. — villig (V-hed).

vilter.

Vimmel (en, Ft. Vimler; plt.). V-bor, -skaft.

Vimpel (en, Ft. -pler; ty.). V-stage el. -stang.

vims. at vimse om.

Vin (-en; indkommet i de germanske Sprog ved Begyndelsen af vor Tidsregning el. tidligere fra lat. vinum). V-aand, -anker, -avl, v-avlende, V-bjerg, -blad, -bladlus, -budding, -bær, -drue, v-dyrkende, V-eddike, -egn, -fabrik, -fad, -flaske, -gaard (V-s-mand), -glas, -gud, -handel, -handler, -hus, -høst, -kande, -kender (en), -kort, -kyper, -kælder, -kø-

ler (en, Ft. -e), -lager, -land, -løv, -perse, -ranke, v-rig, V-rose, -rus, -sten, -stok (V-svamp), -stue, -suppe, v-sur, V-syre, -tapper (en, Ft. -e), -træ, -æble.

Vind[1] (en, Ft. -e; Med-, Mod-, Nordenv. osv.; oldn. vind-r; jf. Vindue). v-aaben, V-bestøvning, -böjtel (en, Ft. -tler; ty. Windbeutel; „Vindpung"), -bøsse, -draabe, v-drivende, V-fang (et), -flöj, -fælde (en, Ft. -r), -hjörne, [-hund, se ndf.], -kasse, -kast, -mager, -mageri, -mølle, -møller, -ovn, -pust, v-ret, V-retning, -rose, -side, -sked, [-spiller, se ndf.], -stille (et), -stød, v-tör, -törret, V-vaage, -æg. vindig (V-hed).

Vind[2] (besl. med oldn. vinna, Arbejde): lægge V. paa. vindskibelig (V-hed). at vinde[1] (vandt, (Ft. vunde; gldgs.; digt.)); vunden (-et, -ne; (V-ing); oldn. vinna. v. Bifald, hjem, Prisen, Tid, sin Sag, Sejr, Spillet, Penge; jf. af-, for-, gen-, ind-, overv.). vindesyg, V-syge, -lyst. en Vinder (Ft. -e).

vind. v. og skæv. Vindhas (en, Ft. -er; „Skævben"). v-hovedet.

vinde[1], se u. Vind[2].

vinde[2] (at; vandt (Ft. vunde; gldgs.; digt.); vunden (et, -ne) (V-ing, Ft. -er)); oldn. vinda). v. Garn osv. Vindebro, -buk, -pind, -reb. en Vinde (Ft. -r). Vindebom (= Spilbom). — Vindel-: V-blad, -flade, -form, -gang, -linie, -trappe. et Vindsel (Ft. -sler).

Vindhund, en Jagthund, der opsporer Vildtet uden Hjælp af Lugtesansen; jf. Vindspiller.

vindicere (at; lat.). en Vindikant (Ft. -er). en Vindikation (V-sret).

vindskibelig, se u. Vind[2].

Vindspiller (en, Ft. -e; en Slags Vindhund (s. d.); ty. Windspiel

Vindue (et, Ft. -r; rimeligvis indkommet i Middelalderen fra Engelsk). V-s-aabning, -beslag, -bly, -edderkop, -flöj, -fordybning, -gitter, -haspe, -karm, -krog, -post, -ramme, -rude, -skodde, -sprosse.

Vinge (en, Ft. -r). V-ben, v-brudt, -bærende, V-dækfjer, -dække, -fang (et), -fjer, -frugt, v-lam, -let, -lignende, -løs, V-muskel, -ribbe, -v-skudt, V-snegl, v-stækket, V-svamp, vinget.

Vink (et, Ft. d.s.; ty.). at vinke.

Vinkel (en, Ft. -kler; ty.). V-afstand, -ben, -bue, v-dannet, -formet, V-hage, -jærn, -maal, v-ret, V-skriver, vinklet.

Vinter (en, Ft. -tre). V-aften, -arbejde, -asters, -bestilling, -blomme (Plante; jf. Blomme[2]), -bolig, -brug (til V.), -dag, -dragt, -dvale, -eg, -foder, v-fodre (V-ing), V-forraad, -frakke, v-gammel, -gemt, -grön, V-grönt (Plante), -gæk, -halvaar, -have, -havn, -hvede, v-klædt, -kold, V-kvarter, -landskab, -leje, -lejr, -morgen, -nat, -ophold, v-plöje (V-ning), V-smör, sol, -solhverv, -storm, -sæd, -sövn, -tid, -vej (-en; vise V.), -æble. vinterlig.

Viol el. (gldgs.) Fiol (en, Ft. -er; gennem mnt. viole, fiole fra lat. viola, hvorefter Formen Viol i den nyeste Tid er indført i Dansk). v-blaa, V-blomst, -rod, -svamp. — violet (-te; fr.).

Violin el. (gldgs.) Fiolin (en, Ft. -er; gennem ty. Violine fra ital. violino, hvorefter Formen Violin i den nyeste Tid er indført i Dansk: samme Ord som Fedel; stammer fra lat. vitellus, Kalv). V-bue, -kasse, -skole, -spiller, -stol, -streng. en Violinist (Ft. -er). en Violoncel (-len, Ft. -ler). en Violoncellist (Ft. -er).

vippe (at; ty.). en Vippe[1] (Ft. -r; Brondv. osv.). Vippebræt, -galge. en Vipstjært (Ft. -er; Fugl, motacilla). — vips (Udr.).

Vippe[2] (en, Ft. -r; Rugaks).

vips!

Virak -ken; pli. [ty. Weih-

rauch]; „viet, hellig Røg"). V-duft, -sky, -træ.

Vire (en, Ft. -r; beklædt, fin Staaltraad). at vire.

virke (at; ty.). V-felt, -kraft, -kreds, -lyst, v-lysten, V-maade, -middel. virkelig (V-hed; (V-s-præg, -sans, -skildring); v-gøre (V-else)). en Virkning (Ft. -er; v-s-fuld, -løs (V-hed)). virksom (-me; V-hed, Ft. -er).

virre, se hvirre.

Virtuos (en, Ft. -er; ital.). en Virtuositet.

Virvar (-ret; ty.).

vis (-se; (V-hed); sikker, overbevist). for vist. til visse. visselig (Bio.). vistnok (Bio.).

vis-à-vis (fr.). en Vis-à-Vis.

Vis (en; Maade). paa den gammel, samme V.; jf. Leve-, Tænkevis). i Aar- (leje i A.). Aare- (ligge syg i A.), Alen-, Arke-, Hundred-, Lispunde-, Punde-, Skæppe-, Snese-, Tusend-, Tøndevis osv. — paa Bonde-, Kæltringe-, Kræmmer-, Kvinde-, Kællinge-, Somandsvis osv. — aar- (betale a.), alen-, almindelig-, ark-, betingelses-, del-, fag-, forholds-, grad, heldig-, hobe-, hæfte-, hændelses-, klasse-, kvartals-, lag-, lejligheds-, liger-, lignelses-, lykkelig-, læsse-, maaneds-, masse-, mulig-, naturlig-, par-, plet-, potte-, punde-, pægle-, rad-, rimelig-, skare-, skifte-, skæmt(e)-, skæppe-, snese-, strömme-, stykke-, stød-, tilfældig-, time-, tomme-, trin-, uge-, undtagelses-, vekselvis osv.

Vise (en, Ft. -r). V-bog, -digter, -digtning, -kræmmer, -kælling, -sanger.

vise (at; -te). en Viser (Ft. -e).

Visér (et, Ft. Viserer; Sigteredskab; milit., astron.; fr. visière; jf. Visir). at visere ((V-ing); sigte, undersøge, maale). v. et Pas. Viserlinie, -rör, -stok, -vinkel.

visibel (-ble; fr. visible).

Vision (en, Ft. -er; lat.). visionær. en Visionær (Ft. -er).

Visir (et, Ft. -er; Hjelmgitter; fr. visière; samme Ord som Viser).

Visit (-ten, Ft. -ter; fr. visite). V-kort (V-skaal). — en Visitation (Ft. -er). en Visitator (Ft. -er). en Visitats (Ft. -er). at visitere.

Visk (en, Ft. -e; ty.). at viske. Viskeklud, -klæde, -læder, -stykke. en Visker (Ft. -e).

Vismut (-en; ty. Oprind.). V-glans, -syre.

Visse (en, Ft. -r; Plante).

visse (at). v. et Barn i Sövn. Visselov, -lulle (en; Vugge; Kælespr.).

vissen (visne; V-hed). V-pind. at visne. Visnepolitik.

Visvas (et; ty.).

Vitriol (-en; nylat.; af vitrum, Glas). V-hytte, -olie, -vand.

Vits (en, Ft. -er; ty.).

vitterlig ((V-hed; V-s-vidne); kendes fra Middelalderen).

vittig (efter ty. witzig; V-hed (Ft. -er); V-s-blad, -jæger, -kræmmer, -mager (en)).

Viv (en; Ægteviv; digt.).

Vivisektion (en, Ft. -er; nylat.).

Vlies (ty. Vliess, fra holl. vlies, Skind). det (el. den) gyldne V.

Vod (et, Ft. d. s.; b. F. Voddet, -dene). Vodfiskeri.

Vogn (en, Ft. -e). Se til. Vognaksel, -borg, -fabrikant, -fading, -fjeder, -færdsel, -hjul, -kæp, -leje (en), -lygte, -læs, -mand (V-s-hest, -lav), -mager (en), -rummel, -skur, -smørelse, -stang, -stol, -styrer (en), -sæde, -trappe, -trin.

vogte (at; V-ning). en Vogter (Ft. -e; V-dreng, -hus).

vokal. en Vokal (Ft. -er; lat.). V-forandring, -harmoni, -koncert, -musik, -overgang, -sammenstød. en Vokalisation. at vokalisere. vokalsk.

Vokativ (en, Ft. -er; lat.). vokativisk.

Voks (-et). V-afstøbning, -aftryk, -billede, -celle, -dug (-et; V-s-betræk), -figur, v-gul, V-kabinet, -kage, -kerte, -lys, -maske, -næse, -palme, -plaster, -salve, -segl, -stabel. at vokse[1] ((V-ning) = vække, vikse).

vokse[2] (at). v-dygtig, V-kraft, -kreds, -sted, -tid. — Voks(e)værk (i Lemmerne). voksen (-ent, -ne).

Volapyk (et).

Vold[1] (en; V. og Magt; besl. med Vælde, vældig). v-føre, V-gift (en; V-s-domstol, -kendelse, -mand), v-give, -tage (at), V-tægt (en). — Voldsdaad, -færd, -gerning, -handling, -herredömme, -mand. voldelig (Bio.). voldsom (-me; V-hed). — at volde (-te. [1]have Magt. Raadighed over. [2]foraarsage).

Vold[2] (en, Ft. -e; Fæstnings-, Jordv.; gennem mnt. wal [ty. Wall] fra lat. vallum; jf. Val[2]). V-grav, -linie, -mester, -plads, -rev, -sted.

Volontær (en, Ft. -er; fr. volontaire. lat. voluntarius, frivillig). — en Volontør (Ft. -er; hjemmelavet „fransk" Ord, som har gammel Hævd i Litteratursom i Talesproget). Volontør paa Frederiks Hospital.

Volte (en, Ft. -r; ital.-fr.; af lat. volvere, vælte). at voltigere (V-ing).

Volumen (et, Ft. -mina; lat.). voluminøs.

Volverlej (en. Ft. -er; Plante; arnica montana; ty. Wohlverlei).

Vom (-men, Ft. -me).

Vombat (-ten, Ft. -ter; Gnaverpungdyr).

vor (vort, vore). Vor Herre el. Vorherre.

vorde (at; er vorden (-et, -ne). en Vorden.

vorned (glda. war(th)næth (Navneo.), Omsorg, Formynderskab, Beskyttelse, Bevogtning; Afledn. af warthæ, vogte, beskytte; besl. med Værn og Varde). Vornedskab (-et).

Vorte (en, Ft. -r). V-lav (Plante), -mælk (Plante, euphorbia), -rod (Plante), -svin, -udvækst (-en). vortet.

votere (at; (V-ing, Ft. -er); fr. voter).

Votiv- (lat.): V-kirke, -tavle.

Votum (et, Ft. Vota; lat.).

vov (onomat.). et Vovvov. en Vovvov (Ft. -er).

Vove[1] (en, Ft. -r; Bølge; digt.). for Vind og V.

vove (at). Vove[2]. sætte i V. Vovehals, -spil, -stykke. vovelig (V-hed). vovsomme.

Vraa (en, Ft. -er).

Vraal (et, Ft. d. s.; Vræl. Brøl; foræld.). at vraale (vræle, brøle; foræld.).

Vrag (et, Ft. d. s.; Grundbetydn. er det, der driver). kaste V. paa. at vrage (Grundbetydn. er drive, drive fra sig). Vraggods ([1]Strandingsg. [2]Udskud). -stump, -stykke, -vager (opstillet Vager ved et Skibsvrag). en Vrager (Ft. -e).

vralte (at).

vrang. Vrange (-n). vende V. ud. Retten og V. Vranglære, -lærer (en), -side (-n), -strube (-n), v-villig (V-hed).

vranten (-ent, -ne; V-hed).

vred. en Vrede. Vredesanfald, -udbrud. vredagtig (V-hed), -laden (V-hed). at vredes.

Vrid (et, Ft. d. s.). at vride (vred (Ft. -e), vreden (-et, -ne: V-ning, Ft. -er). Vridemaskine, -skammel. Vrid(t)bor (et; = Fritbor). Vrid- el. Vrietorn (Plante).

vrikke (at). en Vrik(ke)aare.

vrimle (at). en Vrimmel.

vrinsk. en Vrinsker (Ft. -e). at vrinske.

vrippe (at; vulg.). vrippen (-ent. -ne; V-hed).

vrisse (at; vulg.).

Vrist (en, Ft. -er).

vriste (at).

Vræl (et. Ft. d. s.). at vræle (-ede el. -te). en Vræler (Ft. -e).

vrænge (at; -ede el. -te; besl. med vrang). V-billede.

Vrævl (-et). at vrævle. — Vrövl (-et). at vrövle. V-bøtte, -hoved; v-vorn (V-hed). en Vrövler (Ft. -e). et Vrövleri. vrövlet.

Vugge (en, Ft. -r). at vugge. V-barn, -gave, -gænge (en), -klæder, -pude, -sang. -stue, -vise.

vulgarisere (at; lat. vulgus, Folket, det brede Lag). en Vulgaritet. vulgær (fr. vulgaire).

Vulkan (en, Ft. -er; lat.). at vulkanisere (V-ing). vulkansk.

Vunde (en, Ft. -r; ty.; digt., kirkl.; Saar).
vurdere (at; hjemmelavet dansk Ord med romansk Endelse for det gl. danske vurde). en Vurdering (V-s-forretning, -mand, -sum).
væbne (at). en Væbner (Ft. -e). en Væbning.
Væd. til Væds. at vædde. V-kamp, -kørsel, -leg, -løb (V-s-bane, -hest), -løber (en), -maal, -ridt, -sejlads, -strid.
væde (at). en Væde. en Vædske (Ft. -r). V-blanding, -del, -form, v-formet, V-masse, -sõjle. at vædske.
Væder (en, Ft. Vædre). V-horn, -lam, -skib, -skind.
Vædske, se u. væde.
Væg (-gen, Ft. -ge). Se til. Væg-dekoration, v-fast, -løs, -stillet, V-søm. — Væg-(ge)maleri, -skab, -tavle, -prydelse. — Væggelav (Plante), -lus, -töj.
Væge (en, Ft. -r).
Vægelsind. vægelsindet (V-hed).
vægre sig (at; ty.; V-ing, Ft. -er (V-s-tilfælde)).
Vægt (en, Ft. -e; fra mnt. wechte; jf. overvættes, vigtig). V-angivelse, -del, -enhed, v-fuld, V-fylde (V-bestemmelse), v-fyldig, V-skaal, -stang (Ft. -e). vægtig (V-hed).
Vægter (en, Ft. -e; ty.). V-pibe, skilt, -vers.
væk (Bio.; plt. [mnt. wech, ty. weg; samme Ord som da. Vej]).
vække[1] (at; vækkede, vækket; v. af Sövne (i egentl. Forstand) og vakte, vakt (v. af aandelig Sövn og Dvale, v. af Døde); V-ning; V-else (Ft. -r; V-s-middel)). en Vækker (Ft. -e; V-forening, -ur).
vække[2] (at; vækkede, vækket; hugge Vaage i Isen).
vække (at; (V-ning) = vokse[2]; af Vox, oldn. vax; jf. vikse).
Vækst (-en; Ft. -er). V-aar, -bevægelse, -grænse, -hus, -lag, -periode, -punkt, -spids, -tid.
Væld (et, Ft. d. s.). at vælde frem.
Vælde (en; besl. med Vold[1]). vældig. vældelig (Bio.).
vælge (at; valgte, valgt). en Vælger (Ft. -e; V-folk, -møde).
vælig ((V-hed); ty.). en v. Hest.
Væling (-en; Afledn. af vælde; „det kogte").
vælsk, se u. Valland.
Vælt (en; Trumf; forældet; jf. udenvælts). være, komme i Vælten.
vælte (at; V-ning). væltenem.
væmmes (at; V-else). væmmelig (V-hed).
væn (V-hed; digt.). den væne Maar, Mø.
Vænge (et, Ft. -r; besl. med Vang).
vænne (at; -ede, -et el. -te). v. af, fra, til.
værd. en el. et Værd. en Værdi (Ft. -er; fra mnt. werdie). V-bestemmelse, -forhold, -forringelse, v-fuld (V-hed), V-genstand, v-løs (V-hed), V-papir. værdig (V-hed). at værdige(s).
være (at; er (Ft. -e), var (Ft. -e), været). Væreform, -maade. et Værelse (Ft. -r).
Værft (et, Ft. -er; ty.). V-s-chef, -löjtnant, -skriver.
værge (at). V-brod, -maal. et Værge. i sit V. Vaaben og V. v-løs[1] (V-hed). en Værge (Ft. -r; Kirke-, Lavv.). v-løs[2] (V-hed).
Væring (en, Ft. -er).
Værk[1] (et, Ft. -er; Bjerg-, Bul-, Bygnings-, Dag-, Digterv. osv.; besl. med virke. Se i, til. V-fælle, -fører, -sted, -töj (V-s-maskine).
Værk[2] (et; opplysset Tovværk; fra holl. el. ty. werk [den tyske Form er optaget fra Nedertysk og er egentl. samme Ord som ty. Werg, Blaar]). pille V. Værkkrog, -plysning.
Værk[3] (-en; V. i Lemmerne, i bulne Saar). v-bruden (-ent, -ne). at værke.
Værling (en, Ft. -er; Fugl.).
Værn (et, Ft. d. s.). at værne. Værneforening, -hjem, -pligt, v-pligtig, V-ting.
værre (værst).
Vært (en, Ft. -er; ty.). V-dyr, -plante. — V-s-hus (V-hold, -holder (en)).

Væsel (en, Ft. -sler). V-hale (Plante).

Væsen (et, Ft. -er; optaget i nyere Tid fra ty. Wesen; „Væren"). v-s-beslægtet, -bestemt, V-bestemmelse, -enhed, -forskel, v-forskellig, V-mærke, -slægtskab. væsentlig.

Vætte (en, Ft. -r). V-lys, -nyre.

Væv (¹en, Ft. -e; Væverstol. ²et; Ben-, Celle-, Trævlev.). Vævdannelse, -lære, -masse. at væve (V-ning). en Væver (Ft. -e). V-bom, -fugl, -lön, -pige, -skytte(l), -stol, -svend. et Væveri (Ft. -er). en Væverske.

væver (vævre; V-hed).

X.

X, x (et, Ft. X'er, x'er). den xte Potens.

Xanthippe. en X. (Ft. -r). x-agtig.

Xeres (en). X-vin (jf. Sherry).

Xerxes.

Xylograf (en, Ft. -er; gr.). at xylografere (X-ing). Xylografi (-en). et Xylografi (Ft. -er). xylografisk.

Y.

Y, y (et, Ft. Y'er, y'er). Y-lyd. -naal.

Yacht (en, Ft. -er: eng.: samme Ord som Jagt²). Y-klub.

Yankee (en, Ft. -r; eng.).

yde (at; Y-else, Ft. -r); Afledn. af ud). en Yder (Ft. -e).

yder- (egentl. samme Ord som ydre): Y-avne, -bark, -del, -dör, -ende, -flade, -grænse, -hud, -kant, -klædning, -led, -lem, -lomme, -mur, -punkt, -rand, -red, -side, -skal, -töj, -verden, -væg. — yderlig (Y-hed, Ft. -er; y-gaaende). — ydermere (Bio.: end y.). — ydre (yderst). et Ydre. et smukt Y. det yderste.

ydmyg (Y-hed; [yd-, glda. öd-, oldn. auð- er let]; „let myg, let böjelig"). at ydmyge (Y-else, Ft. -r). ydmygelig.

ydre, se u. yder-.

ympe (at; Y-ning); ty.; pode; gldgs.; digt.). en Ympe (Ft. -r).

ymte (at). y. om.

ynde (at). en Ynder (Ft. -e). en Yndest. en Yndling (Ft. -e(r); Y-s-beskæftigelse, -digter. -ret, -sted, -tema, -udtryk).

Ynde (en). y-fuld (Y-hed). -rig. yndig (Y-hed, Ft. -er). yndelig (Bio.). synge y.

Yngel (en). at yngle. Yngledam, y-dygtig, Y-knop, -sted, -tid, -vandring. yngl-som (-me; Y-hed).

Yngling (en, Ft. -e(r); efter ty. Jüngling). Y-e-alder, -forening.

Ynk (en; besl. med øm). at ynke(s). ynkelig (Y-hed). ynksom (-me; Y-hed). ynkværdig (Y-hed).

Ypern (en Elmeart).

yppe (at; besl. med op, glda. up). y. Kiv, Klammeri.

ypperlig (Y-hed; besl. med op; jf. yppe). — ypperst. Y-e-præst. y-præstelig. den y-e Bön.

yppig (Y-hed; ty.).

ytre (at; svensk). en Ytring (Ft. -er; Y-s-frihed, -maadel.

Yver (et, Ft. -e).

Z.

(Ord, som ikke findes her, maa søges under C og S

Z, z (et, Ft. Z'er, z'er).

Zambo (en, Ft. -er; avlet af en Neger og en Mulat; spansk).

Zar (en, Ft. -er: fra lat. Cæsar; jf. Kejser). Zariza, Zarens Gemalinde. Zarevitsch, Zarens

Sön. Zarevna. Zarens Datter.

zart, se sart.

Zebaot (hebr. Ejef. Ft., Hærskarernes. den Herre Z..

Zebra (-en, Ft. -er).

Zechin (en, Ft. -er; ital.; arab. Oprind.: en Guldmønt).

Zefyr (en, Ft. -er; gr.). Z-garn, z-let; z-agtig.

Zelot (en, Ft. -er; gr.). zelotisk. en Zelotisme.

Zend (pers.). Z-sproget. Z-avesta. zendisk.

Zenit (et; arab.). Z-distance.

Zeus (gr.). Z-dyrkelse, -tempel.

Zigeuner el. Sigöjner (en, Ft. -e; Z- el. S-ske). Z-bande, -barn, -folk, -liv, -sprog; z-agtig.

Ziksak, se Siksak.

Zink (-en el. -et; ty.). Z-aske, -cement, -grönt, -hvidt, -plade, -tag; z-agtig.

zitre, se sitre.

zobel (et; russisk; Maarskind).

Zodiakus (en; gr.). Zodiakallys.

Zone (en, Ft. -r; gr.; Bælte).

Zoolog (en, Ft. -er; gr.). en Zoologi (Ft. -er). zoologisk.

Zuav (en, Ft. -er; saa kaldet efter et Landskab i Algier).

Zwibel, se Svibel.

Æ.

Æ, æ (et, Ft. Æ'er, æ'er). Æ-Lyd.

Æble (et, Ft. -r). Æ-blomst, -gaard, -grød, æ-grön, Æ-kage, -kælling, -kærne, -mos, -most, -skive (Æ-pande), -træ.

æde (at; aad (Ft. -e), ædt). Ædolk, -gilde. en el. et Æde. en Æder (Ft. -e). et Æderi.

ædel (ædle; ædlere, ædlest; fra mnt. edel; besl. med Adel, al[1]-). Ædelfalk, -gran, -koral, æ-modig (Æ-hed), Æsten, æ-tænkende. en Ædling (Ft. -e).

ædru (Æ-hed; jf. -dru; æ- er samme Ord som eje- (i ejegod), i- (ihvo, ihvor osv.); den altid urokkelige, paalidelige). ædruelig (Æ-hed).

Æg[1] (et, Ft. d. s.; b. F. Ægget, -gene). ægbærende, Ægdannelse, ægdannet, -formet, -formig, -læggende, Æglægning. — Æggeblomme, -bæger, -handel, -handler (en), -hinde, -hvide (-n; Æstof; æ-agtig, -holdig), -höne, -kage, -koger (en), -mad, æ-(ge)rund, Æ-skal, -snaps, -stok, -søbe (-n), -toddy, -øl.

Æg[2] (-gen, Ft. -ge; Æ. paa en Kniv, paa et Stykke Töj). Ægstaal. at æg(ge)vende Lagener. at ægge (Æ-else).

Ægide (-n; gr.). under ens Æ.

Ægt (en, Ft. -er; besl. med age). Æ-kørsel, -rejse.

ægte (fra mnt. echt). Ægte. give, tage til Æ. at ægte. Ægtefolk, -forbindelse, -forening, -fælle, æ-født, Æhalvdel, -hustru, -mage, -mand, -pagt, -par, -seng, -stand, æ-vie (Æ-else), Æviv. Ægthed. Ægteskab (et; Æ-s-brud, -bryder (en), -løfte, -tilbud. ægteskabelig.

Ægypten. en Ægypter (Ft. -e). ægyptisk. en Ægyptolog (Ft. -er).

æh (Udro.).

ækel (ækle; Æ-hed; ty.). at ækles ved noget.

Ækvator (-en; af lat. æqvus, jævn, lige). ækvatorial. — Ækvilibrist (en, Ft. -er). ækvilibristisk. — Ækvivalent (et, Ft. -er).

Æl, se El.

Ælde (-n). ældgammel. at ældes. — ældre (ældst).

Ælling (en, Ft. -er).

Ælm, se Elm.

ælte (at; Æ-ning). Æ-maskine. en el. et Ælte.

ændre (at). en Ændring (Ft. -er; Æ-s-forslag).

ængste (at). æ. sig. at ængstes.

ængstelig. en Ængstelse (Ft. -r).

ænse (at).

Ær (en; Valbirk, acer pseudoplatanus). Æren er det fejreste Træ i Skoven.

Æra (-en; lat.). en ny Æ.

ær- (oprind. den tyske Forstavelse er- (eragte, -fare, -holde osv.; men folkeetymologisk sat i Forbindelse med Ære, ære; jf. ty. ehr-(er)bietig): ærbødig (Æ-hed; mnt. erbodich, ty. erbötig, beredvillig, lydig).

Ære (-n; fra mnt. ere). Æ-digt, -frygt (æ-bydende, -indgydende), æ-fuld, -krænkende, -kær (Æ-hed), -løs (Æ-hed), Æ-port, æ-rørende, -rörig (Æ-hed), Æ-skænder (en, Ft. -e), -skænderi, -støtte, æ-syg, Æ-syge, -sæde. — Æresbane, -bevisning, -borger, -dag, -dame, -doktor, -erklæring, -følelse, -gave, -gæld, -krans, -legion, -medlem, -oprejsning, -ord, -post, -præsident, -sabel, -sag, -tegn, -titel, -trin, -vagt. — Ære(s)fornærmelse, -klædning, -minde. — ærbar (Æ-hed), [-bødig, se ovf. u. ær-], æ-gerrig (Æ-hed), -værdig (Æ-hed). Ærenpris (en; Plante; ty.). at ære.

ærgerlig (ty.). at ærgre. en Ærgrelse (Ft. -r).

Ærinde (et, Ft. -r).

ærke- (gr.-lat. archi-, den første, øverste): Æ-bedrager, -bis(ko)p, -bispedömme, æ-dum (Æ-hed), Æ-engel, -fæ, -gavtyv, -bertug, -hykler, -kætter, -løgner, -nar.

ærlig (Æ-hed; ty.; besl. med Ære).

Ærme (et, Ft. -r). Æ-gab, -knap.

Ært (en, Ft. -er). Æ-e-ager, -bed, -blomst, æ-blomstret, Æ-bælg, -halm, -kælling, -ris.

Æsel (et; (som Skældsord: en), Ft. Æsler; Afledn. af Asen; fra mnt. esel). Æ-driver, -føl, -hingst, -hoppe, -hud, -mælk, -rytter, -skind; æ-agtig (Æ-hed). — Æselsagurk, -bro, -foder (en; Plante, onopordum acanthium), -hoved, -spark, -øre.

æske (at; fra mnt. eschen).

Æske (en, Ft. -r). Æ-fuld (en), -laag.

Æsp, se Asp.

Æstetik (-ken; gr.). en Æstetiker (Ft. -e). æstetisk.

æstimere (at; lat.).

Æt (-ten, Ft. -ter). en Ætling (Ft. -e(r)), -mand.

Æter (-en; gr.). æterisk.

ætse (at; Æ-ning, Ft. -er; ty.). Ætsbejdse, -middel.

Ævl (-et). at ævle.

Ævred (Fællesgræsning paa Markerne efter Indhøstningen, Ophævelse af Markfreden; af glda. afræth). opgive Æ., egentl. lade Heste, Køer og Faar gaa frit omkring uden Bevogtning. ævred. gaa æ. Ævredsmör, Smör fra „Ævredtiden".

Ø, Ö.

Ø, ø, Ö, ö (et, Ft. -er). Ø-, Ö-Lyd.

Ø (-en, Ft. -er; Ejef. Øs). Øbo (en, Ft. -er), -gruppe, -hav, -klima, -rig, Ørække.

øde (Tillo.). lægge ø. at ødelægge (Ø-else). et Øde. at øde (-te). en Ødeland. ødsel (ødsle; Ø-hed). at ødsle.

Øg (et, Ft. d. s.).

øge (at; -ede el. -te; Ø-ning (Ft. -er). Øgenavn.

Øgle (en, Ft. -r). Ø-bid, -fugl, -padde, -rede, -tunge, -unge.

Øje (et, Ft. Øjne (Barne-, Blad-, Gaase-, Glas-, Glar-, Katte-, Ko-, Pige-, Torskeøjne osv.) og Øjer (Naale-, Sakseøjer)). have for Ö. gaa en under Ö. Øjeblik (-ket, Ft. -ke; Ö-s-fotografi), ö-blikkelig (Ö-hed), Ö-fistel, -kast, -krig (en), -krog, -maal, -med (et, Ft. d. s.),

-mærke, -nerve, -par, -sten, -syn, -æble. — Øjenbetændelse, -bryn (et, Ft. d. s.), -douche, -flaad, -forblindelse, -haar, -hule, -klinik, -læge, -operation, -salve, -skade, -skalk (Ø-hed), -skærm, -smerte, -spiritus, -sprog, ø-svag (Ø-hed), Ø-sygdom, ø-synlig (Ø-hed), Ø-tand, -tjener, -tjeneste, -trøst (Plante), -vand, -vidne. — Øje(n)glas, -hule, -laag, -muskel. — Øjenslyst. at øjne.

Økonom (en, Ft. -er; gr.). Økonomi (-en). at økonomisere. økonomisk.

Økse (en, Ft. -r). Ø-blad, -hug, -skaft.

økumenisk (gr.; almindelig).

Øl[1] (-let). Ølanker, -bas, -bimpel, -brygger, -bryggning, -bærme, -eddike, -flaske, -glas, -gær, -hal, -handel, -handler, -hus, -kande, -kar, -krus, -kusk, -kælder, -ost, -salg, -skat, -tapper (en, Ft. -e), -træ, -tønde, -udsalg, -urt (se Urt[2]), -vogn. — Øllebrød (Ø-s-barmhjertighed), -grød. øllet.

Øl[2] (en; Rem; foræld.; dial.). Drost Peder Hoseøl.

öm (-me; Ö-hed). [ömfindtlig, se ndf.]. ömfødet, -hjertet, -skindet (Ö-hed), -taalig (Ö-hed). — ömtfølende. at ömme sig. at ömmes.

ömfindtlig ((Ö-hed); Danisering af ty. empfindlich).

Ønske (et, Ft. -r). at ønske. Ø-hat, -kvist, -maade, -seddel, -sætning. ønskelig (Ø-hed). ønskværdig (Ø-hed).

ør (Ø-hed). ør i Hovedet.

Ør (en); Strandmark, opfyldt med Grus og Sten.

Øre[1] (et, Ft. Øren (oprind.) el. Ører). Ø-abe, -balje, -ben, -betændelse, -brusk, ø-dannet, Ø-dask (et), ø-dø-vende, Ø-figen (et el. en, Ft. d. s. el. -er), -flaad, ø-formig, Ø-gang, -hinde, -hule, -lap, -lok, -læge, -pine, -sprøjte, -sæl, -tuder (en, Ft. -e), -tuderi, -tæve, -vidne, -voks. — Ørenhaar, -lyd (skaffe sig Ø.), -ring, -tvist (en, Ft. -e). øret.

Øre[2] (en, Ft. d. s.; optaget i nyere Tid fra Gammeldansk).

Ørk el. Ørken (en, Ft. -er; besl. med øde). Ørkenbeboer, -kloster, -rejse, -sand, -vind.

ørkesløs (Ø-hed; besl. med oldn. yrki-, sv. yrke, Arbejde, Sysel).

Ørn (en, Ft. -e.. Ø-e-blik, -bregne, -flugt, -ham, -klo, -næb, -næse, -rede, -skrig, -unge, -vinge; ø-agtig.

Ørred (en, Ft. -er). Ø-fangst.

øse (at; -te; (Ø-ning)). en Øse (Ft. -r). Ø-kar, -rum, -ske. at øsregne.

Øsken (en, Ft. -er).

Øst. Østen. Øster. Østafrika, -asien, -bane (Ø-gaard), ø-efter, Ø-ende, -evropa, -gote, ø-gotisk, Ø-grænse, -kyst, -land, -rig (se Østerr.), -side. — østenfor, -fra, Ø-storm, -vind. — Østergade, -land, ø-landsk, Ø-lide, -leden, -lænder (en), -port, -(er)rig, -(er)riger (en, Ft. -e), ø-(er)rigsk. Ø-søen, ø-søisk. østlig. østre. Ø. Anlæg.

Østers (en, Ft. d. s.; gennem plt. østers (Ft.) fra gr.-lat. ostrea). Ø-banke, -kniv, -skal.

øve (at; Ø-else, Ft. -r). Ø-s-eksempel, -eskadre, -lejr, plads, -tid.

øvre (øverst). Øvreitalien, -ægypten. en Øverste (Ft. -r; bibl.; jf. Oberst). øverstbefalende. -kommanderende.

øvrig (besl. med over). Se for. i. — Øvrighed (en, Ft. -er). Ø-s-person, -post.

Rettelser.

S. 8. L. 3 f. n. staar Anakoloti, læs Anakoluti.
S. 13. L. 7 f. n. „ Bakken, læs Backen.
S. 59. L. 18 f. n. „ forlænds, læs forlæns.
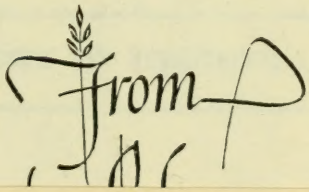
PLEASE DO NOT REMO
C T
U